

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG HIVATALOS LAPJA

2009. november 20., péntek

Tartalomjegyzék

2009. évi CXX. törvény

A Polgári Törvénykönyvről

41986

II. Törvények

2009. évi CXX. törvény* a Polgári Törvénykönyvről

ELSŐ KÖNYV BEVEZETŐ RENDELKEZÉSEK

- 1:1. §** *[A törvény hatálya]*
Ez a törvény állapítja meg a személyek mellérendeltségen és egyenjogúságon alapuló személyi, családi és vagyoni viszonyaira vonatkozó alapvető szabályokat.
- 1:2. §** *[Értelmezési alapelv]*
(1) A törvényt a Magyar Köztársaság társadalmi és gazdasági rendjével összhangban, az alkotmányos követelményeknek eleget téve kell értelmezni.
(2) A személyi, családi és vagyoni viszonyokat szabályozó törvényeket – ha eltérően nem rendelkeznek – a törvénnyel összhangban kell értelmezni.
- 1:3. §** *[A jóhiszeműség és tisztesség alapelve]*
A jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a felek a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelően kötelesek eljárni.
- 1:4. §** *[Az elvárható magatartás elve]*
Ha a törvény szigorúbb követelményt nem támaszt, a polgári jogi viszonyokban úgy kell eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.
- 1:5. §** *[A felróható magatartás és az önhiba értékelése]*
(1) Saját felróható magatartására előnyök szerzése végett senki sem hivatkozhat.
(2) Aki maga sem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, a másik fél felróható magatartására hivatkozhat.
- 1:6. §** *[A joggal való visszaélés tilalma]*
(1) A törvény tiltja a joggal való visszaélést.
(2) Joggal való visszaélésnek minősül a jog gyakorlása, ha az a jog társadalmi rendeltetésével össze nem férő célra irányul. Ha a joggal való visszaélés jogszabály által megkívánt – a személyek vagyoni viszonyaival összefüggő – nyilatkozat megtagadásában áll, és ez a magatartás nyomós közérdeket vagy különös méltánylást érdemlő magánérdeket sért, a bíróság a nyilatkozatot ítéletével pótolhatja, feltéve, hogy az érdeksérelem másképpen nem hárítható el.
- 1:7. §** *[A bírósági út igénybevételének biztosítása]*
A törvényben biztosított jogok érvényesítése – törvény eltérő rendelkezése hiányában – bírósági útra tartozik.

* A törvényt az Országgyűlés a 2009. november 9-i ülésnapján fogadta el.

MÁSODIK KÖNYV SZEMÉLYEK

ELSŐ RÉSZ AZ EMBER MINT JOGALANY

1. CÍM A JOGKÉPESSÉGRE IRÁNYADÓ SZABÁLYOK, ELJÁRÁSOK

I. fejezet Általános szabályok

2:1. § *[A jogképesség]*

- (1) Minden ember jogképes: jogai és kötelezettségei lehetnek.
- (2) A jogképességet korlátozó jognyilatkozat semmis.

2:2. § *[A jogképesség kezdete]*

- (1) A jogképesség az embert, ha élve születik, fogamzásának időpontjától illeti meg.
- (2) A fogamzás időpontjának a születéstől visszafelé számított háromszázadik napot kell tekinteni; bizonyítani lehet azonban, hogy a fogamzás korábbi vagy későbbi időpontban történt. A születés napja beleszámít a határidőbe.

2:3. § *[A méhmagzat gyámja]*

- (1) A gyámhatóság gyámot rendel a méhmagzat részére, ha ez a méhmagzat jogainak megóvása érdekében szükséges.
- (2) A gyám kirendelését a méhmagzat bármelyik szülője, nagyszülője, az ügyész és az anya lakóhelye szerint illetékes jegyző kérheti. Gyám rendelésének hivatalból is helye van.

2:4. § *[A jogképesség megszűnése]*

A jogképesség a halállal szűnik meg.

II. fejezet Holtnak nyilvánítás, a halál tényének megállapítása

2:5. § *[A holtnak nyilvánítás, a halál tényének megállapítása]*

- (1) Az eltűnt embert bírósági határozattal holtnak lehet nyilvánítani, ha eltűnésétől öt év eltelt anélkül, hogy életben léteire utaló bármilyen adat ismeretessé vált volna.
- (2) A holtnak nyilvánítottat az ellenkező bizonyításáig halottnak kell tekinteni.
- (3) Ha a meghalt személy halála közokirattal nem igazolható, a halál tényét a bíróság állapíthatja meg.
- (4) A holtnak nyilvánítást vagy a halál tényének bírósági megállapítását a meghalt személy egyenesági rokona, házastársa, az ügyész, a gyámhatóság és az kérheti, akinek a megállapításhoz jogi érdeke fűződik.

2:6. § *[A halál időpontjának megállapítása]*

- (1) A bíróság a halál időpontját a körülmények mérlegelése alapján állapítja meg.
- (2) Ha a körülmények mérlegelése nem vezet más eredményre, a halál időpontja az eltűnést követő hónap tizenötödik napja.

2:7. § *[Változás a holtnak nyilvánítás körülményeiben]*

- (1) Ha bebizonyosodik, hogy a holtnak nyilvánított a határozatban alapul vett időpontnál korábbi vagy későbbi időpontban tűnt el, de a holtnak nyilvánítás feltételei egyébként fennállnak, a bíróság a holtnak nyilvánító határozatot megfelelően módosítja. A jogkövetkezmények a módosított határozat szerint alakulnak.
- (2) Ha bebizonyosodik, hogy a holtnak nyilvánított a határozatban alapul vett időpontnál később tűnt el, és ezért a holtnak nyilvánító határozat feltételei nem állnak fenn, a bíróság a holtnak nyilvánító határozatot hatályon kívül helyezi. A holtnak nyilvánító határozat alapján beállott jogkövetkezmények – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – semmisek.

- (3) Ha a holtak nyilvánított előkerül, vagy bebizonyosodik a halál pontos ideje, a bíróság megállapítja a holtak nyilvánító határozat hatálytalanságát. A holtak nyilvánító határozat alapján beállott jogkövetkezmények – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – semmiek.

2. CÍM

A CSELEKVŐKÉPESSÉGGEL ÖSSZEFÜGGŐ SZABÁLYOK, ELJÁRÁSOK

I. fejezet

A cselekvőképesség általános szabálya

2:8. § [A cselekvőképesség]

- (1) Cselekvőképes mindenki, akinek cselekvőképességét a törvény nem korlátozza vagy nem zárja ki.
- (2) Aki cselekvőképes, maga köthet szerződést vagy tehet más jognyilatkozatot.
- (3) A cselekvőképességet korlátozó jognyilatkozat semmis.

A belátási képesség hiánya

2:9. § [A belátási képesség hiánya miatti semmisség]

- (1) Semmis azon személy jognyilatkozata, aki a jognyilatkozat megtételekor olyan állapotban van, hogy ügyei viteléhez szükséges belátási képessége átmenetileg hiányzik.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti személy jognyilatkozatát – végintézkedése kivételével – nem lehet semmisnek tekinteni, ha tartalmából és körülményeiből arra lehet következtetni, hogy a jognyilatkozat megtétele egyébként is indokolt lett volna.

II. fejezet

A kiskorúság miatti korlátozott cselekvőképesség és cselekvőképtelenség

2:10. § [A kiskorúság miatti korlátozott cselekvőképesség]

- (1) Kiskorú az, aki a tizenharmadik életévét még nem töltötte be, kivéve, ha házasságot kötött. A házasságkötéssel megszerzett nagykorúságot a házasság megszűnése nem érinti. A házasságkötés nem jár a nagykorúság megszerzésével, ha a házasságot a bíróság a kiskorúság miatt szükséges gyámhatósági engedély hiánya miatt nyilvánította érvénytelennek.
- (2) Korlátozottan cselekvőképes az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét már betöltötte.
- (3) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú jognyilatkozatának érvényességéhez – ha jogszabály kivételt nem tesz – törvényes képviselőjének beleegyezése vagy utólagos jóváhagyása szükséges. Ha a korlátozottan cselekvőképes kiskorú cselekvőképessé válik, maga dönt függő jognyilatkozatainak érvényességéről.
- (4) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú a törvényes képviselőjének közreműködése nélkül is
 - a) tehet olyan személyes jellegű jognyilatkozatot, amelyre jogszabály feljogosítja,
 - b) megkötheti a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű szerződéseket,
 - c) rendelkezhet munkával szerzett keresményével, keresménye erejéig kötelezettséget vállalhat, valamint
 - d) megköthet olyan szerződéseket, amelyekkel kizárólag előnyt szerez.
- (5) A törvényes képviselő a korlátozottan cselekvőképes kiskorúnak – a d) pontban foglaltak szerint – ígért vagy adott ajándékot a gyámhatóság engedélyével visszautasíthatja. Ha a gyámhatóság a törvényes képviselő visszautasító nyilatkozatát nem hagyja jóvá, ez a határozata a törvényes képviselő elfogadó nyilatkozatát pótolja.
- (6) A törvényes képviselő a korlátozottan cselekvőképes kiskorú nevében maga is tehet jognyilatkozatokat, kivéve azokat, amelyeknél a jogszabály a korlátozottan cselekvőképes kiskorú saját nyilatkozatát kívánja meg, vagy amelyek a munkával szerzett keresményére vonatkoznak.

2:11. § [A kiskorúság miatti cselekvőképtelenség]

- (1) Cselekvőképtelen az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét nem töltötte be.
- (2) A cselekvőképtelen kiskorú jognyilatkozata semmis; nevében a törvényes képviselője jár el.

- (3) Nem lehet semmisnek tekinteni a cselekvőképtelen kiskorú által kötött és már teljesített csekély jelentőségű szerződéseket, amelyek megkötése a mindennapi életben tömegesen fordul elő, és különösebb megfontolást nem igényel.

2:12. § *[A korlátozottan cselekvőképes és cselekvőképtelen kiskorúakra vonatkozó közös szabályok]*

- (1) A törvényes képviselőnek a kiskorú személyét és vagyonát érintő jognyilatkozata megtétele során a korlátozott cselekvőképességű és az ítélőképessége birtokában lévő cselekvőképtelen kiskorú véleményét figyelembe kell vennie.
- (2) A törvényes képviselő jognyilatkozatainak érvényességéhez – a (3) bekezdésben foglaltak kivételével – a gyámhatóság jóváhagyása szükséges, ha a jognyilatkozat
- a kiskorút megillető tartásról történő lemondásra,
 - a kiskorút örökösödési jogviszony alapján megillető jogokra vagy kötelezettségre; külön is visszautasítható vagyontárgyak öröklésének visszautasítására,
 - a kiskorú ingatlanulajdonának átruházására vagy bármely módon történő megterhelésére vonatkozik, kivéve, ha az ingatlan ellenérték nélküli megszerzésével egyidejűleg kerül sor hasznélvezet alapítására,
 - a kiskorú külön jogszabály alapján beszolgáltatott vagyonára, vagy
 - a kiskorú olyan egyéb vagyontárgyára, illetve vagyoni értékű jogára vonatkozik, amelynek értéke meghaladja a külön jogszabályban meghatározott összeget.
- (3) Bírósági vagy közjegyzői határozattal elbírált jognyilatkozat érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása nem szükséges.

2:13. § *[A kiskorú kötelezettségvállalása]*

- (1) A kiskorú még a gyámhatóság jóváhagyásával sem tehet érvényesen olyan jognyilatkozatot, amellyel ajándékozik, idegen kötelezettségért megfelelő ellenérték nélkül felelősséget vállal, vagy amellyel jogokról ellenérték nélkül lemond.
- (2) Az (1) bekezdésben foglalt szabály nem gátolja a korlátozottan cselekvőképes kiskorút a munkával szerzett keresményével való rendelkezésben, és nem zárja ki a szokásos mértékű ajándékozást.

2:14. § *[A kiskorú jognyilatkozatának relatív semmissége]*

- (1) A kiskorúság miatti korlátozott cselekvőképességen és cselekvőképtelenségen alapuló semmisségre csak annak érdekében lehet hivatkozni, akinek cselekvőképessége korlátozott vagy hiányzik.
- (2) Aki cselekvőképességét illetően a másik felet megtéveszti, ezért felelősséggel tartozik, és felelőssége alapján a szerződés teljesítésére is kötelezhető.

2:15. § *[Kiskorú cselekvőképességének korlátozására irányuló eljárás megindítása]*

- (1) A bíróság kiskorú cselekvőképességét csak tizenhetedik életévének betöltése után – a nagykorúakra irányadó szabályok szerint – korlátozhatja azzal, hogy a cselekvőképesség korlátozását elrendelő ítélet, valamint a gondnokság alá helyezés hatálya csak a nagykorúság elérésével áll be.
- (2) A nagykorúakra vonatkozó rendelkezéseket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a gondnokság alá helyezést a kiskorú törvényes képviselője is kérheti.

III. fejezet

A nagykorú személy döntéshozatalának és jognyilatkozata megtételének segítése

Jogintézmények a nagykorú személy védelmében

2:16. § *[A nagykorú személy döntéshozatalát elősegítő jogintézmények]*

- (1) Az értelmi képessége, pszichés állapota vagy szenvedélybetegsége miatt támogatásra, illetve védelemre szoruló nagykorú személy döntéshozatalát a következő jogintézmények segítik:
- előzetes jognyilatkozat,
 - támogatott döntéshozatal,
 - cselekvőképességet korlátozó gondnokság.
- (2) Az (1) bekezdésben megjelölt jogintézmények – ha törvény eltérően nem rendelkezik – együttesen is alkalmazhatók.

Az előzetes jognyilatkozat

2:17. § *[Az előzetes jognyilatkozat fogalma, létrejötte]*

- (1) Nagykorú cselekvőképes személy cselekvőképességének jövőbeli korlátozása vagy – az (5) bekezdésben foglaltak szerint – ennek hiányában is belátási képessége csökkenése esetére közokiratban, ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratban vagy a gyámhatóság előtt személyesen előzetes jognyilatkozatot tehet akaratának egyes személyi és vagyoni viszonyaival összefüggő kinyilvánítása érdekében.
- (2) A nagykorú cselekvőképes személy az előzetes jognyilatkozatban különösen a következőkről rendelkezhet:
 - a) meghatározhatja azt az egy vagy több személyt, aki a támogatott döntéshozatal szabályai szerint támogatást nyújthat döntései meghozatalához, jognyilatkozata megtételéhez, valamint akit gondnokául, illetve helyettes gondnokául rendelni javasol,
 - b) kizárhat egyes személyeket a támogató személyek és a gondnokok köréből,
 - c) kezdeményezheti vagy megtilthatja bentlakásos szociális intézményben történő elhelyezését,
 - d) kiskorú gyermeke számára gyámot nevezhet meg vagy meghatározott személyt a gyámként rendelhető személyek köréből kizárhat,
 - e) meghatalmazást adhat vagyoni ügyeinek kezelésére,
 - f) rendelkezhet ingó vagy ingatlan vagyontárgyai, jövedelme kezelésének módjáról.
- (3) Az előzetes jognyilatkozat érvényességének feltétele, hogy azt a külön törvényben foglaltak szerinti közhiteles nyilvántartásba bejegyezzék.
- (4) Az előzetes jognyilatkozat vagy annak a bíróság jogerős határozata által érintett része – kivéve az (5) bekezdésben foglalt esetet – a nagykorú személy cselekvőképességének egy vagy több ügycsoportra vonatkozó korlátozásáról rendelkező bírósági határozat jogerőre emelkedésének időpontjában lép hatályba.
- (5) A bíróság a gondnokság alá helyezésre irányuló eljárásban – ha a nagykorú személy érvényes előzetes jognyilatkozatot tett – cselekvőképességének egy vagy több ügycsoport szerinti korlátozása helyett az előzetes jognyilatkozat vagy annak meghatározott része hatálybalépéséről határoz, ha az előzetes jognyilatkozatban foglaltak a nagykorú személy jogainak védelmét cselekvőképessége korlátozása nélkül is biztosítják.
- (6) Az előzetes jognyilatkozat hatálybalépését követően az abban foglaltakat a korlátozottan cselekvőképes nagykorú személy személyi, vagyoni ügyeire vonatkozó döntéseként kell figyelembe venni.
- (7) A hatályba lépett előzetes jognyilatkozat adatairól a külön törvényben meghatározott szervezet közhiteles nyilvántartást vezet.
- (8) Az ellátás visszautasítására vonatkozó, az egészségügyről szóló törvény szerinti nyilatkozatra az előzetes jognyilatkozat szabályai nem alkalmazhatók.

2:18. § *[Az előzetes jognyilatkozat alkalmazása, visszavonása]*

- (1) A bíróság, a gyámhatóság, a gondnok, valamint az előzetes jognyilatkozatban meghatalmazott személy az előzetes jognyilatkozat hatálybalépését követően – a (2) bekezdés szerinti kivételekkel – az előzetes jognyilatkozatban foglaltak figyelembevételével jár el.
- (2) A bíróság, a gyámhatóság, a gondnok, valamint az előzetes jognyilatkozatban meghatalmazott személy az előzetes jognyilatkozatban foglaltakat nem veheti figyelembe, ha
 - a) a nagykorú személy által megnevezett személy az előzetes jognyilatkozatban foglaltak teljesítését nem vállalja, vagy vele szemben törvényi kizáró okot állapítanak meg, vagy
 - b) a körülmények lényeges változása folytán az előzetes jognyilatkozatban foglaltak az érintett nagykorú személy életét, egészségét, testi épségét vagy törvényes érdekeit súlyosan sértenék.
- (3) Az előzetes jognyilatkozatban foglaltakat a nagykorú cselekvőképes személy bármikor visszavonhatja vagy módosíthatja. Ha a nagykorú cselekvőképes személy újabb előzetes jognyilatkozatot tesz, korábbi jognyilatkozatát visszavontnak kell tekinteni. A korábbi előzetes jognyilatkozatnak az újabb jognyilatkozat rendelkezéseivel nem érintett rendelkezései hatályban maradnak. Ha a nagykorú személyt a bíróság az előzetes jognyilatkozat megtételét követően cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezte, az előzetes jognyilatkozatot a korlátozottan cselekvőképes személy gyámhatósági jóváhagyáshoz kötött jognyilatkozatának megtételére irányadó szabályok szerint visszavonhatja.
- (4) Az előzetes jognyilatkozat visszavonására vagy módosítására az annak megtétele során irányadó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni. A visszavont előzetes jognyilatkozat a nyilvántartásból való törléssel érvénytelenné, a már hatályba lépett előzetes jognyilatkozat pedig hatálytalanná válik.

A támogatott döntéshozatal

2:19. § *[A támogatott döntéshozatal fogalma]*

- (1) A bíróság a külön törvényben meghatározott vagy a gondnokság alá helyezési eljárás során hozott határozatával a jognyilatkozatának megtételekor értelmi képessége, pszichés állapota vagy szenvedélybetegsége miatt segítségre szoruló cselekvőképes nagykorú személy számára meghatározott ügycsoportokban támogató személy vagy személyek (a továbbiakban együtt: támogató) kinevezéséről határozhat.
- (2) Nem kerülhet sor támogató kinevezésére azon ügycsoportokban, amelyekben a nagykorú személy cselekvőképességének korlátozása vált szükségessé.
- (3) A bíróság a támogatott személlyel – a (4) bekezdés szerinti megállapodás alapján – bizalmi viszonyban lévő olyan nagykorú személyt nevezhet ki támogatónak, aki nem áll az (5) bekezdésben megállapított kizáró okok hatálya alatt.
- (4) A bíróság a támogató kinevezéséről, valamint azon ügycsoportokról, amelyekben a támogatott személy támogatásban részesül, a támogató és a támogatott személy közokiratba, ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalt megállapodása vagy az érintetteknek a gyámhatóság előtt, vagy a gondnokság alá helyezési eljárásban a bíróság előtt személyesen tett közös, a bizalmi viszony fennállását tanúsító nyilatkozata alapján határoz. Ha a bíróság több támogató kinevezéséről határoz, egyazon ügycsoportra – ha a támogatott támogatóival eltérően nem állapodott meg – csak egy támogatót nevezhet ki.
- (5) Nem lehet támogatónak kinevezni azt,
 - a) akinek a személye ellen a támogatott személy tiltakozik, illetve ennek hiányában is azt a személyt, akinek kinevezése a támogatott személy érdekeinek sérelmével járna,
 - b) aki maga is támogatott személy,
 - c) aki cselekvőképességet korlátozó gondnokság alatt áll, vagy
 - d) aki a közügyektől eltöltő jogerős ítélet hatálya alatt áll.
- (6) A támogatott személyek és a támogatók adatairól a külön törvényben meghatározott szervezet közhiteles nyilvántartást vezet.

2:20. § *[A támogató és a támogatott személy eljárása]*

- (1) A támogató kinevezése nem eredményezi a támogatott személy cselekvőképességének korlátozását.
- (2) A támogató jogosult a támogatott személy jognyilatkozatának megtételekor jelen lenni, tanácsaival, a támogatott személy számára szükséges tájékoztatás megadásával a támogatott személy jognyilatkozatának megtételét elősegíteni. A támogató aláírásával látja el azt a jognyilatkozatot, amelynek megtételénél jelen volt és a támogatott személyt segítette.
- (3) A (2) bekezdésben foglaltak szerinti támogatás kiterjed a támogatott személynek a törvényben meghatározott megtámadási joga érvényesítéséhez – az azzal összefüggő jognyilatkozatok megtételéhez – szükséges segítség megadására is.
- (4) Ha a támogatott személy eljárást indít a támogató kinevezésének visszavonása iránt, a bíróság az eljárás megindításának tényéről a közhiteles nyilvántartás vezetésére jogosult hatóságot – bejegyzés végett – haladéktalanul értesíti.

2:21. § *[A támogató és a támogatott személy közötti jogviszony megszűnése]*

- (1) A bíróság a támogató kinevezését visszavonja, ha
 - a) a támogató vagy a támogatott személy kezdeményezi,
 - b) a támogató a támogatott és közte létrejött megállapodásból származó kötelezettségét nem teljesíti vagy olyan cselekményt követ el, illetve olyan magatartást tanúsít, amellyel a támogatott személy érdekeit súlyosan sérti, vagy
 - c) utóbb keletkezik olyan kizáró ok, amely a támogató személy kinevezésének akadályát jelentette volna.
- (2) A bíróság a támogató kinevezésének az (1) bekezdés a)–b) pontja alapján történő visszavonásáról a támogató és a támogatott személy személyes meghallgatását követően dönt.
- (3) A támogatott döntéshozatalra vonatkozó jogviszony megszűnik:
 - a) a támogatott személy halálával,
 - b) határozott idejű kinevezés esetén a bírósági határozatban foglalt határidő lejártával, vagy
 - c) ha a támogatott személynek nincs más támogató személye, a támogató személy halálával vagy kinevezésének az (1) bekezdés szerinti visszavonásával.

A hivatásos támogató eljárása

2:22. § *[A hivatásos támogató eljárása]*

- (1) Ha a támogató kinevezésére a 2:19. § (3) bekezdésében foglaltak szerint nincs lehetőség, azonban az érintett személy károsodástól való megóvása cselekvőképességének korlátozását nem teszi szükségessé, a bíróság – az érintett nagykorú személy egyetértése esetén – külön törvényben meghatározott eljárásban vagy a gondnokság alá helyezési eljárás során hozott határozatával hivatásos támogató kinevezéséről határozhat.
- (2) A hivatásos támogató eljárására a 2:20. § (1)–(3) bekezdésben foglaltak irányadóak; tevékenységének felügyeletére – a számadásra vonatkozó rendelkezések kivételével – valamint az általa támogatott személyek létszáma, továbbá törvény eltérő rendelkezése hiányában felmentésére a hivatásos gondnokra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

A cselekvőképességet korlátozó gondnokság

2:23. § *[A cselekvőképességet korlátozó gondnokság]*

- (1) Korlátozottan cselekvőképes a nagykorú személy, ha a bíróság ilyen hatállyal, meghatározott ügycsoportban gondnokság alá helyezi.
- (2) A cselekvőképességében korlátozott személy – a választójog kivételével – cselekvőképes mindazon ügycsoportokban, amelyekre nézve a bíróság a cselekvőképességét nem korlátozta.
- (3) Cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá a bíróság azt a nagykorú személyt helyezi, aki értelmi képessége, pszichés állapota vagy szenvedélybetegsége miatt vagy az ebből eredő, a társadalmi részvételt akadályozó egyéb körülmények hatására egyes személyi vagy vagyoni ügyeiben önállóan vagy segítséggel eljárni, döntést hozni, jognyilatkozatot tenni nem képes és a cselekvőképesség korlátozásának elmaradása károsodását okozná.
- (4) A cselekvőképesség korlátozására akkor kerülhet sor, ha a bíróság megítélése szerint más – cselekvőképességet nem korlátozó – rendelkezés az érintett személy károsodástól való megóvása érdekében nem vezetne eredményre. A cselekvőképesség korlátozására irányuló határozatnak összetett, – így szükség szerint orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai vizsgálatot is magában foglaló – szakértői véleményen kell alapulnia.
- (5) A személy kommunikációjának módja, annak akadályozottsága önmagában nem lehet a cselekvőképesség korlátozásának oka.

2:24. § *[A korlátozottan cselekvőképes személy jognyilatkozatára vonatkozó általános szabályok]*

- (1) A gondnokság alá helyezett korlátozottan cselekvőképes személy jognyilatkozata a bíróság ítéletében meghatározott ügycsoportban – törvény eltérő rendelkezése hiányában – akkor érvényes, ha azt gondnoka előzetes beleegyezésével vagy utólagos jóváhagyásával tette. A gondnokolt és gondnoka közötti vita esetén – ideértve azt is, ha a gondnok álláspontja szerint a gondnokolt nyilatkozattételének elmaradása a gondnokolt károsodásával járna, – a gyámhatóság dönt a gondnokolt személyes, az akadálymentes kommunikáció elvein alapuló meghallgatását követően. A gyámhatóság döntése pótolja a gondnokoltnak és a gondnoknak a jognyilatkozat érvényességéhez szükséges jognyilatkozatát, illetve jóváhagyását.
- (2) Ha a gondnokolt érdekeinek védelme, károsodástól való megóvása azonnali intézkedést tesz szükségessé, a gondnok a gondnokolt helyett és nevében eljárhat, jognyilatkozatot tehet azzal, hogy arról a gyámhatóságot haladéktalanul értesíteni köteles. A gyámhatóság az értesítés kézhezvételétől számított legkésőbb tizenöt napon belül felülvizsgálja a gondnok eljárását a gondnokolt személyes, az akadálymentes kommunikáció elvein alapuló meghallgatását követően. A gyámhatóság nem hagyhatja jóvá a gondnok eljárását, ha az intézkedés jellege nem indokolt azonnali beavatkozást, illetve, ha a gyámhatóság az (1) bekezdés szerinti vita esetén a gondnokolt javára dönt. Ha a gyámhatóság a gondnok eljárását nem hagyja jóvá, a gondnok jognyilatkozatának érvénytelenné nyilvánításáról is határoz.

2:25. § *[A korlátozottan cselekvőképes személy gondnokának önálló eljárása]*

A bíróság külön törvény alapján lefolytatott eljárásban feljogosíthatja a gondnokot a korlátozás alá tartozó ügycsoportokban vagy ügycsoportokon belül egyes ügyekben a gondnokolt helyett és nevében történő önálló eljárásra, jognyilatkozat önálló megtételére

- a) a gondnok és a gondnokolt közös kérelmére a gondnokolt ismétlődő, illetve rendszeres jognyilatkozat-tételt igénylő ügyeiben, vagy

- b) a gondnok és a gyámhatóság közös kérelmére, ha összetett szakértői vizsgálaton alapuló vélemény alátámasztotta, hogy a gondnok az adott ügyel vagy ügycsoporttal kapcsolatban a fogyatékos személyekkel való kommunikáció terén járatos szakember közreműködésével sem képes a gondnokoltjával olyan kommunikációra, amely szükséges volna ahhoz, hogy a gondnok a gondnokolt jognyilatkozatával összefüggésben előzetes beleegyezéséről vagy utólagos jóváhagyásának megadásáról határozzon és a gondnokolt jogainak védelme a 2:24. § (1)–(2) bekezdése szerinti eljárásban nem biztosítható.

2:26. § *[A korlátozottan cselekvőképes személy önálló jognyilatkozat tételének esetei]*

A korlátozottan cselekvőképes személy a korlátozással érintett ügycsoportban is a gondnoka közreműködése nélkül

- a) tehet olyan személyes jellegű jognyilatkozatot, amelyre jogszabály feljogosítja,
b) megkötheti a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű szerződéseket,
c) rendelkezik a munkaviszonyból, munkaviszony jellegű jogviszonyból, társadalombiztosítási, szociális és munkanélküli-ellátásból származó jövedelme bíróság által meghatározott hányadával; e jövedelemrész erejéig kötelezettséget is vállalhat,
d) jogosult közigazgatási szerv és bíróság előtti eljárásokban a gondnokával szembeni jogérvényesítésre, perindításra, valamint
e) megköthet olyan szerződéseket, amelyekkel kizárólag előnyt szerez.

2:27. § *[A gyámhatóság jóváhagyásához kötött jognyilatkozatok]*

- (1) A gondnokolt és gondnoka jognyilatkozatainak érvényességéhez – ha a bíróság a cselekvőképességet a gondnokolt vagyonával való rendelkezésében korlátozta – a gyámhatóság jóváhagyása szükséges, ha a jognyilatkozat
- a) a gondnokolt tartására,
b) a gondnokoltat öröklési jogviszony alapján megillető jogra vagy kötelezettségre,
c) a gondnokolt idegen kötelezettségért megfelelő ellenérték nélküli felelősség vállalására,
d) a gondnokolt gondnok által kezelt vagyonára,
e) a gondnokolt törvényben vagy a gondnokot rendelő határozatban meghatározott összeget meghaladó értékű egyéb vagyonára,
f) a gondnokolt ingatlantulajdonának átruházására vagy megterhelésére vonatkozik.
- (2) A gondnokolt a gyámhatóság jóváhagyását kérheti
- a) leszármazója önálló háztartásának alapításához, fenntartásához vagy más fontos cél eléréséhez a vagyonának terhére nyújtott támogatáshoz, amennyiben a támogatás ténye, illetve annak mértéke törvényes érdekeit, megélhetését nem veszélyezteti,
b) az általa történő – az a) pontban foglaltak alá nem tartozó – ajándékozáshoz, jogokról ellenérték nélkül való lemondást vagy közcélra történő felajánlást tartalmazó jognyilatkozathoz, feltéve, hogy a jogügylet törvényes érdekeit, megélhetését nem veszélyezteti.
- (3) Nincs szükség a gyámhatóság jóváhagyására a bírósági vagy közjegyzői határozattal elbírált jognyilatkozat érvényességéhez.
- (4) Törvényben meghatározott egyes egészségügyi és személyállapoti tárgyú ügycsoportokkal kapcsolatos jognyilatkozatok érvényességéhez a külön törvényben meghatározott szervezet, testület jóváhagyására van szükség.

2:28. § *[Zárlat elrendelése és zárgondnokrendelés]*

- (1) Ha cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezés iránti perindítás indokolt, és az érintett személy vagyonának védelme sürgős intézkedést igényel, a gyámhatóság a vagyonra haladéktalanul zárlatot rendel el, valamint ezzel egyidejűleg zárgondnokot rendel ki. A zárlatot elrendelő határozat ellen nincs helye fellebbezésnek.
- (2) A zárlatra és a zárgondnok működésére a bírósági végrehajtásról szóló törvény biztosítási intézkedések végrehajtására vonatkozó fejezetének a rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.
- (3) A gyámhatóságnak a zárlat elrendelését követő nyolc napon belül a gondnokság alá helyezési pert meg kell indítania, a bíróságnak pedig legkésőbb a keresetlevél benyújtásától számított harminc napon belül a zárlatot hivatalból felül kell vizsgálnia és arról érdemben határoznia kell.

2:29. § *[Ideiglenes gondnokrendelés]*

- (1) A gyámhatóság kivételesen, életét, testi épségét, vagyoni viszonyait súlyosan veszélyeztető, azonnali intézkedést igénylő esetben ideiglenes gondnokot rendel annak a nagykorú személynek, aki értelmi képessége, pszichés állapota vagy szenvedélybetegsége miatt vagy az ebből eredő, a társadalmi részvételt akadályozó egyéb körülmények hatására egyes személyi vagy vagyoni ügyeiben önállóan vagy segítséggel eljárni és döntést hozni, jognyilatkozatot tenni nem képes és a károsodástól való megóvása más módon – elsősorban zárlat elrendelésével – nem lehetséges.
- (2) A gyámhatóság az ideiglenes gondnokot kirendelő határozatában megjelöli, hogy az ideiglenes gondnok mely ügyben, illetve ügyekben járhat el. Az ideiglenes gondnokra – azokban az ügyekben, amelyekben kirendelték – a gondnokra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.
- (3) A gyámhatóságnak az ideiglenes gondnokrendelést követő nyolc napon belül a gondnokság alá helyezési pert meg kell indítania, a bíróságnak pedig legkésőbb a keresetlevél benyújtásától számított harminc napon belül az ideiglenes gondnokrendelést hivatalból felül kell vizsgálnia, és arról érdemben határoznia kell.
- (4) Az ideiglenes gondnok a 2:36. §-ban megjelölt módon járhat el.

2:30. § *[A korlátozottan cselekvőképes személy jognyilatkozatának relatív semmissége]*

- (1) A korlátozott cselekvőképességen alapuló semmisségre csak annak érdekében lehet hivatkozni, akinek cselekvőképessége korlátozott.
- (2) Aki cselekvőképességét illetően a másik felet megtéveszti, ezért felelősséggel tartozik, és felelőssége alapján a szerződés teljesítésére is kötelezhető.

2:31. § *[A korlátozottan cselekvőképes személy cselekvőképessé válása]*

Ha a korlátozottan cselekvőképes személy cselekvőképessé válik, maga dönt függő jognyilatkozatának érvényességéről.

A gondnokrendelésre, a gondnok jogaira és kötelezettségére, valamint a gondnokság megszűnésére irányadó szabályok**2:32. §** *[A gondnokság alá helyezésre vonatkozó rendelkezések]*

- (1) A gondnokság alá helyezést
 - a) a nagykorú személy együttélő házastársa, egyenesági rokona, testvére,
 - b) a gyámhatóság és
 - c) az ügyészkérheti.
- (2) Ha a gondnokság alá helyezés szükségességéről a gyámhatóság tudomást szerez, a gondnokság alá helyezési eljárást haladéktalanul meg kell indítania, ha azt az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott közeli hozzátartozó a gyámhatóságnak a perindítás szükségességéről való tájékoztatását követő hatvannapos jogvesztő határidőn belül nem teszi meg.
- (3) A bíróság a gondnokság alá helyezési eljárás során az eljárásban résztvevők számára – szükség szerint az akadálymentes kommunikáció szabályainak megfelelő módon – tájékoztatást ad a támogatott döntéshozatal jogintézményéről, annak alkalmazhatósága feltételeiről is.

2:33. § *[A gondnokrendelés]*

A cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezett személy részére – az eljárást kezdeményező személy vagy a gyámhatóság javaslatára – a bíróság rendel gondnokot a gondnokság alá helyezést elrendelő határozatában.

2:34. § *[A gondnoki tisztség viselésének feltételei]*

- (1) Gondnok lehet az a cselekvőképes nagykorú személy, aki a gondnoki tisztséget vállalja, akivel szemben a törvényben meghatározott kizáró ok nem áll fenn és személyében, körülményeiben alkalmas a gondnoki tisztség ellátására.
- (2) Nem rendelhető gondnokul:
 - a) aki ellen a gondnokság alá helyezett tiltakozik,
 - b) akit a gondnokság alá helyezett előzetes jognyilatkozatban kizárt a gondnokká jelölhető személyek köréből,
 - c) aki gondnokság alatt áll,
 - d) aki támogatott személy,

- e) aki a közügyektől eltöltő jogerős ítélet hatálya alatt áll,
 - f) akit a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló jogszabály kizár.
- (3) Gondnokul a gondnokság alá helyezett által cselekvőképessége korlátozását megelőzően tett előzetes jognyilatkozatban vagy a gondnokság alá helyezésről rendelkező eljárás során megnevezett személyt, ha pedig ez nem lehetséges, úgy elsősorban a gondnokolttal együtt élő házastársat kell rendelni. Ha ilyen személy nincs vagy a házastárs gondnokul rendelése veszélyeztetné a gondnokság alatt álló érdekeit, a bíróság olyan személyt rendel gondnokul, aki a gondnokság ellátására az összes körülmény figyelembevételével alkalmasnak mutatkozik.
- (4) A gondnok rendelésénél az arra alkalmas személyek közül előnyben kell részesíteni a szülőket vagy a szülők által a haláluk esetére közokiratban vagy végrendeletben megnevezett személyt, hiányukban pedig azokat a hozzátartozókat, akik szükség esetén a személyes gondoskodás nyújtására is képesek.
- (5) Ha gondnok az (1)–(4) bekezdésben foglaltak alapján nem rendelhető, a gondnokolt számára hivatásos gondnokot kell rendelni. Hivatásos gondnok csak olyan büntetlen előéletű személy lehet, aki a törvényben meghatározott képesítési előírásoknak megfelel. Hivatásos gondnokul a fogyatékosokkal, szenvedélybetegekkel vagy pszichiátriai betegekkel foglalkozó egyesület vagy alapítvány is kijelölhető. Ha a bíróság a gyámhatóság javaslatára jogi személyt jelöl ki gondnokul, a jogi személy köteles megnevezni azt a nagykorú személyt, aki a gondnoki teendők ellátásáért személyében felelős.
- (6) A hivatásos gondnok egyidejűleg legfeljebb húsz gondnokság alatt álló nagykorú személy számára láthat el gondnoki feladatokat. E szabály alkalmazása során a támogatott személyek a gondnokoltakkal egy tekintet alá esnek.

2:35. § *[Többes és helyettes gondnokrendelés]*

- (1) A gondnokolt részére több gondnok is rendelhető. Többes gondnokrendelésre kerülhet sor különösen, ha
- a) a gondnokság alá helyezett személy mindkét szülője vagy két közeli hozzátartozója közösen, azonos jogkörrel vállalja a gondnokságot, vagy
 - b) a gondnokolt vagyonának kezelése, illetve más ügyeinek intézése ezt indokolja.
- (2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetekben a bíróság a gondnokok együttes kérelmére meghatározhatja feladatkörük pontos megosztását.
- (3) A távol levő vagy más okból akadályozott gondnok mellé a bíróság a gondnokolt részére szükség szerint helyettes gondnokot is rendelhet. A helyettes gondnok csak azonnali intézkedést igénylő ügyekben járhat el.

2:36. § *[A gondnok tevékenysége és kötelességei]*

- (1) A gondnok a bíróság által meghatározott ügycsoportban a gondnokság alá helyezett személy vagyonának kezelője és törvényes képviselője, ha a bíróság a gondnokolt cselekvőképességét a vagyonáról való rendelkezésben korlátozta.
- (2) A gondnok indokolt esetben – vállalása esetén – a gondnokság alá helyezett gondozását is ellátja.
- (3) A gondnokoltat érintő döntések meghozatalánál a gondnok köteles a gondnokoltat – a gondnokolt kommunikációs módjához és értelmi képességéhez alkalmazkodva – meghallgatni, és a gondnokolt véleményét a lehető legnagyobb mértékben figyelembe venni. Ha nem lehet megállapítani a gondnokolt véleményét, a gondnok a gondnokolt által korábban közöltek szerint jár el. Amennyiben ennek megállapítására sincs mód, a gondnok a gondnokolt ismert értékrendje alapján és az érdekeit legjobban szolgáló módon köteles eljárni.
- (4) Ha a gondnok a (3) bekezdés szerinti kötelezettségét megszegi, ez a 2:40. §-ának (3) bekezdése c) pontjában foglaltak szerinti felmentését vonja maga után.

2:37. § *[A gondnok tevékenységének felügyelete]*

- (1) A gondnok tevékenységét a gyámhatóság felügyeli.
- (2) A gondnok a működéséről és a gondnokolt állapotáról a gyámhatóság felhívására bármikor, egyébként az éves számadással együtt köteles beszámolni a gyámhatóságnak.
- (3) A gondnok – ha a gondnokolt a vagyonával való rendelkezést korlátozó gondnokság alatt áll – köteles a gyámhatóság felhívására átadni a gondnokolt pénzét, értékpapírjait, valamint értéktárgyait, ha azokat jogszabály szerint nem kell a folyó kiadásokra készen tartani. A gyámhatóságnak átadott vagyonnal való rendelkezéshez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges.
- (4) A gondnokolt jogosult a gyámhatóság és a gondnok által a gondnok működéséről és a gondnokolt vagyonáról vezetett dokumentációba betekinteni és arról másolatot készíteni.

2:38. § *[Számadás a gondnok vagyonkezeléséről]*

- (1) A gondnok a vagyon kezeléséről legalább évente köteles számadást adni a gyámhatóságnak. Ha a gondnok a gondnokolt közeli hozzátartozója, a gyámhatóság a rendes számadási kötelezettség alól felmentést adhat vagy egyszerűsített számadást engedélyezhet.
- (2) A hivatásos gondnok kivételével a gondnok nem köteles éves számadásra, ha a gondnokoltnak nincs vagyona és a munkaviszonyból származó jövedelmének, nyugdíjának és egyéb járadékának havi összege nem haladja meg a jogszabályban meghatározott mértéket.
- (3) A gyámhatóság a gondnokot a gondnokolt vagy meghatalmazottja kérésére eseti számadás készítésére is kötelezheti.
- (4) A gyámhatóság a számadást véleményezés céljából megküldi a gondnokoltnak vagy a gondnokolt meghatalmazottjának.

2:39. § *[A gondnokrendelés indokoltságának felülvizsgálata]*

- (1) A bíróságnak a cselekvőképesség korlátozását elrendelő, azt fenntartó vagy módosító ítéletében rendelkeznie kell a kötelező felülvizsgálat iránti eljárás megindításának – az ítélet jogerőre emelkedésétől számított öt éven belüli – időpontjáról.
- (2) A felülvizsgálati eljárást a gyámhatóságnak kell megindítania. A gyámhatóság keresete a gondnokság alá helyezés megszüntetésére, fenntartására vagy módosítására irányulhat.
- (3) A gondnokság alá helyezés – (2) bekezdés szerinti – megszüntetéséről, fenntartásáról vagy módosításáról a bíróság
 - a) a gondnokolt,
 - b) a gondnokolt együttélő házastársa, egyenesági rokona, testvére,
 - c) a gondnok,
 - d) a gyámhatóság vagy
 - e) az ügyészkérelme alapján dönt.
- (4) A gondnokság alá helyezés megszüntetésére, fenntartására vagy módosítására irányuló per megindításának a kötelező felülvizsgálat időpontja előtt is helye van.

2:40. § *[A gondnoki tisztség megszűnése]*

- (1) A gondnokság megszűnik, ha a gondnokolt meghal.
- (2) A gondnoki tisztség megszűnik, ha a gondnok meghal vagy a gondnokot a bíróság felmenti tisztségéből.
- (3) A bíróság a gondnokot tisztségéből felmenti, ha
 - a) a gondnok a felmentését kéri,
 - b) utóbb keletkezik olyan kizáró ok, amely a gondnok kirendelésének is akadályát jelentette volna,
 - c) a gondnok a kötelezettségét nem teljesíti vagy olyan cselekményt követ el, illetve olyan magatartást tanúsít, amellyel a gondnokolt érdekeit súlyosan sérti vagy veszélyezteti.
- (4) A bíróság kivételesen felmentheti a gondnokot akkor is, ha a gondnokolt érdekében – az eset összes körülményei és a gondnokolt véleményére figyelemmel – más személy gondnokként való kirendelése indokolt.

MÁSODIK RÉSZ**A JOGI SZEMÉLYEK ÉS A JOGI SZEMÉLYISÉG NÉLKÜLI JOGALANYOK****1. CÍM****A JOGI SZEMÉLYEK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI****2:41. §** *[A jogi személy jogképessége]*

- (1) A jogi személy jogképes: jogai és kötelezettségei lehetnek.
- (2) A jogi személy jogképessége kiterjed mindazokra a jogokra és kötelezettségekre, amelyek jellegüknél fogva nem csupán az emberhez fűződhetnek.
- (3) A jogi személy jogképessége – ha törvény eltérően nem rendelkezik – nyilvántartásba vételétől a nyilvántartásból való törléséig tart.
- (4) A jogi személynek a tagjaitól, illetve alapítóitól elkülönült jogalanyiságára nem hivatkozhat a jogi személy tagja, részvényese vagy alapítója, ha ezzel joggal való visszaélést követne el.

2:42. § *[A jogi személy típusai, a jogi személy alapításának szabadsága]*

- (1) A jogi személyek típusait, valamint az egyes jogi személy típusok létesítésére, szervezetére, működésére és megszüntetésére vonatkozó alapvető szabályokat törvény állapítja meg. Az e címben foglalt rendelkezésektől eltérésnek annyiban van helye, amennyiben azt a jogi személy típusára irányadó törvény megengedi.
- (2) A helyi önkormányzatra, a köztestületre, az egyesületre és a költségvetési szervre az e címben foglalt rendelkezések csak akkor alkalmazhatók, ha törvény kifejezetten így rendelkezik.
- (3) A jogi személyek – a jogi személy típusára irányadó törvény keretei között – szabadon alapíthatók. A jogi személy alapításáról létesítő okiratot kell kiállítani. Ha a jogi személy alapítását törvény rendeli el, a létesítő okirat az alapítást elrendelő törvénybe foglalható.
- (4) A létesítő okirat alapján a jogi személyt – törvény eltérő rendelkezése hiányában – nyilvántartásba kell venni. A nyilvántartásba vétel csak akkor tagadható meg, ha az alapítás – a létesítő okirattól kitűnően – nem felel meg a törvényben foglalt rendelkezéseknek.

2:43. § *[A jogi személy létesítése]*

- (1) A létesítő okiratban fel kell tüntetni
 - a) a jogi személy nevét, székhelyét, célját vagy főtevékenységét,
 - b) a jogi személyt létesítő jogalany vagy jogalanyok nevét és székhelyét (lakóhelyét),
 - c) a jogi személy vagyonát, annak értékét, továbbá e vagyon rendelkezésre bocsátásának módját és idejét,
 - d) a jogi személy első képviselőjének, illetve képviselői és ügyintéző szervei első tagjainak nevét és lakóhelyét (székhelyét).
- (2) A jogi személyt létesítő jogalanyok a létesítő okiratban egyéb kérdésekről is rendelkezhetnek, a létesítő okirat tartalmát a törvények keretei között szabadon határozhatják meg.

2:44. § *[A jogi személy neve]*

- (1) A jogi személy nevének – ha törvény eltérő követelményt nem támaszt – olyan mértékben kell különböznie a korábban nyilvántartásba vett hasonló működési körben és azonos területen tevékenykedő más jogi személy elnevezésétől, hogy azzal ne legyen összetéveszthető. Ha több jogi személy nyilvántartásba vételét kéri azonos vagy összetéveszthető név alatt, a név viselésének joga azt illeti meg, aki kérelmét elsőként nyújtotta be.
- (2) A jogi személy neve nem kelthet a valósággal ellentétes látszatot. A jogi személy típusára vonatkozó elnevezést a jogi személy nevében fel kell tüntetni.
- (3) A jogi személy nevében – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a jogi személy típusát, ha pedig a név a jogi személy tevékenységét is tartalmazza, akkor a tevékenységet is magyar nyelven, a magyar helyesírás követelményeinek megfelelően kell feltüntetni.

2:45. § *[A jogi személy nyilvántartásba vétele]*

- (1) A jogi személy törvényben meghatározott módon – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a jogi személy típusára irányadó nyilvántartásba való bejegyzéssel, a jövőre nézve jön létre.
- (2) A nyilvántartásba – elektronikus úton is – bárki ingyenesen betekinthez, a nyilvántartott adatokról feljegyzést készíthet.

2:46. § *[A jogi személy szervezete, képviselete, felelőssége]*

- (1) A jogi személy képviseletét a létesítő okiratban meghatározott személy (személyek, szerv) látja el. A jogi személy képviselője képviselői jogának korlátozása jóhiszemű harmadik személyekkel szemben – törvény eltérő rendelkezése hiányában – nem hatályos.
- (2) A jogi személy kötelezettségeiért saját vagyonával felel. A jogi személy alapítója (alapítói) vagy tagja (tagjai) törvény eltérő rendelkezése hiányában a jogi személy tartozásaiért nem felelnek.
- (3) A jogi személy feladat- és hatáskörében, illetve tevékenységi körében eljáró természetes személy (alkalmazott, tag, vezető tisztségviselő) magatartása a jogi személy eljárásának minősül, és az ennek során okozott kárért, illetve nem vagyoni sérelemért harmadik személyekkel szemben – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a jogi személy tartozik felelősséggel.

2:47. § *[A jogi személy szervezeti egységének jogi személlyé nyilvánítása]*

- (1) A jogi személy típusára irányadó törvény lehetővé teheti, hogy az alapító a jogi személy szervezeti egységét a létesítő okiratban jogi személlyé nyilvánítsa.
- (2) A jogi személy szervezeti egységének jogi személlyé nyilvánítása esetén a jogi személy létesítésének és működésének szabályait megfelelően kell alkalmazni azzal, hogy a szervezeti egység létesítő okiratában meg kell határozni az annak törvényes képviselőre jogosultakat.
- (3) A jogi személy önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységének a szervezeti egység vagyonából ki nem elégíthető tartozásaiért a jogi személy kezesként felel.
- (4) A jogi személy a szervezeti egység jogi személyiségét a jogi személy típusára irányadó törvényben meghatározott feltételek szerint szüntetheti meg. Ha a jogi személy megszűnik, a jogi személy szervezeti egysége is elveszti jogi személyiségét.

2:48. § *[A jogi személy megszűnése]*

- (1) A jogi személy általános jogutódlással vagy általános jogutód nélkül, a nyilvántartásból való törléssel a jövőre nézve szűnik meg.
- (2) A jogi személy megszűnésének eseteit és módját a jogi személy típusára irányadó törvények határozzák meg.
- (3) A jogutód nélkül megszűnt jogi személy – hitelezőinek kielégítése után fennmaradt – vagyona, ideértve a vagyonnal kapcsolatos jogosultságok érvényesítésére irányuló jogot is, törvény, illetve a létesítő okirat eltérő rendelkezése hiányában a jogi személy alapítóját (tagját) illeti meg olyan arányban, amilyen arányban a jogi személy javára vagyont szolgáltatott.

2. CÍM**AZ ÁLLAM JOGKÉPESSÉGE****2:49. §** *[Az állam a vagyoni jogviszonyokban]*

- (1) Az állam – a vagyoni jogviszonyok alanyaként – jogi személy.
- (2) Törvény eltérő rendelkezésének hiányában az államot – ha vagyoni jogviszonyban közvetlenül vesz részt – az államháztartásért és a pénzügyekért felelős miniszter képviseli.
- (3) A kártérítési, megtérítési és kártalanítási kötelezettség, valamint a jóhiszemű személyek irányában vállalt szerződéses kötelezettség az államot költségvetési fedezet hiányában, vagy az e célra biztosított költségvetési fedezetet meghaladó mértékben is terheli.

3. CÍM**AZ ALAPÍTVÁNY****Általános rendelkezések****2:50. §** *[Az alapítvány fogalma és célja]*

- (1) Természetes személy és jogi személy az alapító okiratban meghatározott célra alapítványt hozhat létre. Az alapító okiratban az alapítvány javára, céljának megvalósításához vagyont kell rendelni; az alapítvány javára rendelt vagyont az alapító az alapítvány működése során nem vonhatja el, nem követelheti vissza. Az alapítvány jogi személy.
- (2) Alapítvány nem hozható létre jogszabályba ütköző, jogszabály megkerülésére irányuló vagy a jóerkölcst sértő célra, nem hozható létre továbbá elsődlegesen üzletszerű gazdasági tevékenység folytatására sem.
- (3) Az alapítvány – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – nem irányulhat olyan célra, amelynek kedvezményezettje az alapító, az alapítványhoz csatlakozó személy, az alapítvány kezelője vagy kuratóriumának tagja, valamint ezen személyek hozzátartozója.

2:51. § *[Az alapítvány tevékenységének korlátai]*

- (1) Az alapító okirat az alapítvány célja megvalósításának elősegítése érdekében az alapítványt üzletszerű gazdasági tevékenység folytatására is feljogosíthatja, az alapítvány által folytatott ilyen tevékenység azonban az alapítvány céljának megvalósítását nem veszélyeztetheti. Semmis az alapító okirat azon rendelkezése, amely alapján az üzletszerű gazdasági tevékenység eredménye az alapító, az alapítványhoz csatlakozó személy, az alapító kezelője

vagy kuratóriumának tagja, valamint ezen személyek hozzátartozója részére – az alapítvány működése vagy megszűnése esetén – kifizetésre, felosztásra kerül.

- (2) Alapítvány más jogalanyak nem lehet korlátlan felelősségű tagja, nem jogosult alapítvány létrehozására, valamint alapítványhoz történő csatlakozásra.

2:52. § *[Az alapítvány létrejötte]*

Az alapítvány a bírósági nyilvántartásba vételével jön létre. A nyilvántartásba vétel nem tagadható meg, ha az alapító okirat a törvényben meghatározott feltételeknek megfelel. Az alapítvány a tevékenységét a nyilvántartásba vételről szóló határozat jogerőre emelkedése napján kezdheti meg. Az alapító a nyilvántartásba vételt követően az alapítványt nem vonhatja vissza.

Az alapító okirat

2:53. § *[Az alapító okirat tartalmi elemei]*

- (1) Az alapítvány alapító okiratában meg kell határozni:
- a) az alapítvány nevét, székhelyét,
 - b) az alapítvány célját,
 - c) azt, hogy az alapítványhoz való csatlakozás lehetősége megengedett-e (nyílt alapítvány) vagy, hogy az alapító azt kizárja-e (zárt alapítvány),
 - d) az alapítvány javára rendelt vagyon mértékét, kezelésének, felhasználásának módját,
 - e) az alapítványt kezelő szervet, illetve a kuratórium összetételét.
- (2) Az alapítvány alapító okirata szükség szerint rendelkezik:
- a) az alapítvány határozott időre történő létesítése esetén ennek időtartamáról vagy megszűnésének időpontjáról,
 - b) az alapító számára fenntartott jogokról és az alapító számára fenntartható jogok gyakorlására más személy kijelöléséről,
 - c) az alapítványnak üzletszerű gazdasági tevékenység végzésére való feljogosításáról,
 - d) a kezelő jogköréről és a döntéshozatal szabályairól,
 - e) a kezelő díjazása megállapításának szabályairól,
 - f) alapítványi szervek létesítéséről, eljárási szabályainak meghatározásáról, tagjainak kijelöléséről, visszahívásáról és javadalmazásáról,
 - g) az alapítvány képviseletének részletes szabályairól,
 - h) a kedvezményezettek köréről, illetve a kedvezményezettek meghatározásáról,
 - i) az alapítvány megszűnését eredményező, a törvényben nem szereplő egyéb ok vagy feltétel meghatározásáról, valamint
 - j) az alapítvány megszűnése esetére az alapítvány hitelezőinek kielégítése után megmaradó alapítványi vagyon céljáról, felhasználásának módjáról.
- (3) Ha az alapító okirat az alapítvány működésének időtartamáról vagy megszűnésének időpontjáról nem rendelkezik, az alapítványt határozatlan időre alapítottnak kell tekinteni, ha pedig az alapító okirat a kezelő kijelölésének időtartamáról vagy megszűnésének időpontjáról nem rendelkezik, úgy a kezelő kijelölését kell határozatlan időtartamra szólónak tekinteni.

2:54. § *[Az alapítvány vagyona]*

- (1) Nyílt alapítvány javára a működése megkezdéséhez, zárt alapítvány javára pedig az alapítványi cél megvalósításához szükséges vagyont kell rendelni. A pénzbeli juttatást az e célra nyitott bankszámlán, a nem pénzbeli juttatást pedig az alapító okiratban meghatározott módon az alapítvány rendelkezésére kell bocsátani.
- (2) Az (1) bekezdésben foglalt követelményeken túlmenő feltételeket is teljesíteni kell, ha meghatározott cél megvalósítására rendelt alapítvány vonatkozásában törvény előírja az alapításhoz szükséges vagyon legkisebb összegét, valamint megállapítja a vagyon rendelkezésre bocsátásának módját és felhasználásának feltételeit.
- (3) Ha az alapító okirat az alapítványt üzletszerű gazdasági tevékenység folytatására is feljogosítja, az alapítvány javára rendelt vagyon nem lehet kevesebb a gazdasági társaságokról szóló törvény szerint a korlátolt felelősségű társaság alapításához előírt jegyzett tőke legkisebb összegénél.
- (4) A vagyonnak az alapítvány rendelkezésére bocsátását a nyilvántartásba vételi eljárás során erre alkalmas okirattal igazolni kell.

2:55. § *[A jogutód nélkül megszűnő alapítvány vagyonáról való rendelkezés]*

- (1) Az alapítvány jogutód nélküli megszűnése esetére az alapító okiratban előírható, hogy a hitelezők kielégítése után megmaradó vagyon az alapítót vagy az általa meghatározott személyt illeti meg azzal, hogy ez a vagyonrész nem haladhatja meg az alapító által juttatott vagyont.
- (2) Az alapító az általa juttatott vagyonról az alapítvány jogutód nélküli megszűnésekor is határozhat, ha az alapító okirat ilyen esetre a vagyonról nem rendelkezik vagy a rendelkezés nem teljesíthető.
- (3) A vagyon vagy vagyonrész a nyilvántartó bíróság által kijelölt hasonló célú alapítványt illeti, ha az alapító nem rendelkezett a megszűnő alapítvány vagyonáról, vagy ha az alapító által megjelölt személy a vagyont nem fogadja el, vagy azt nem szerezheti meg.

2:56. § *[Az alapító okirat módosítása]*

- (1) Az alapító az alapító okiratot módosíthatja – így új alapítványi cél meghatározásával egészítheti ki –, ha ezzel az alapítvány céljának megvalósítását nem veszélyezteti.
- (2) Ha az alapítvány a célját megvalósította, vagy ha a cél elérése lehetetlenné vált, vagy nem vált ugyan lehetetlenné, de megvalósítása a körülmények lényeges változása folytán okszerűtlen lenne, az alapító az alapító okiratban új célt határozhat meg, feltéve, hogy az alapítvány az új cél megvalósításának elkezdéséhez – zárt alapítvány esetén a megvalósításhoz – elegendő vagyonnal rendelkezik.
- (3) Az alapítvány vagyona az alapító okirat módosításával nem csökkenthető.

Az alapítvány létesítése végintézkedéssel**2:57. §** *[Alapítvány létesítése végintézkedéssel]*

- (1) Alapítvány írásbeli végrendeletben vagy öröklési szerződésben is létesíthető. Ilyen esetben az alapító okiratot a végintézkedésnek kell tartalmaznia.
- (2) A végintézkedéssel létesített alapítvány esetében az alapítvány nyilvántartásba vétele iránt a végrendeleti végrehajtó, ennek hiányában – a hagyatéki eljárásra illetékes közjegyző által – kirendelt ügygondnok köteles eljárni.
- (3) A végintézkedéssel létesített alapítvány hagyományosnak minősül.
- (4) Az alapítvány nyilvántartásba vétele ügyében a (2) bekezdés szerint eljáró személy jogosult az alapítvány várományi vagyonának kezelésére és köteles megtenni az annak megóvása érdekében szükséges intézkedéseket.

2:58. § *[Alapítvány létesítése meghagyással]*

- (1) Alapítvány létesítését az örökhagyó meghagyásban is elrendelheti. A meghagyásban meg kell határozni a létesítendő alapítvány célját és vagyonát, valamint ki kell jelölni azt a személyt, aki az alapítvány létrehozására köteles.
- (2) A közjegyző az alapítvány létesítésére irányuló meghagyásról a hagyatéki eljárás lezárásával egyidejűleg az ügyészt értesíteni köteles.
- (3) Az ügyész a bíróságtól kérheti az alapítvány létrehozásáért felelős személy kötelezését az alapítvány létesítésére, ha ez a meghagyást felszólítás ellenére sem teljesíti.

Az alapítvány nyilvántartásba vétele**2:59. §** *[A nyilvántartásba vétel módja]*

- (1) Az alapítványt az annak székhelye szerint illetékes megyei bíróság, illetve a Fővárosi Bíróság az alapító kérelme alapján veszi nyilvántartásba. A bíróság a nyilvántartásba vételről nemperes eljárásban határoz, és határozatát az ügyészségnek is kézbesíti.
- (2) A nyilvántartásba vételre irányuló kérelem elektronikus úton is előterjeszthető, ebben az esetben a bíróság a kérelemről – külön törvényben meghatározott módon – elektronikus nyilvántartásba vételi eljárás keretében határoz.
- (3) Az alapítvány nyilvántartásba vételére irányuló hiányos kérelem benyújtása esetén a kérelem érkezésétől számított harminc napon belül a bíróság hiánypótlásra hívja fel a kérelmezőt. A hiánypótlásra megfelelő – legfeljebb negyvenöt napos – határidőt kell biztosítani, amely kérelemre, indokolt esetben tizenöt nappal meghosszabbítható. A hiánypótlás késedelmes vagy hiányos teljesítése miatt igazolási kérelemnek nincs helye. Ha a hiánypótlási határidőt elmulasztották, vagy a hiánypótlást hiányosan vagy hibásan terjesztették elő, a bíróság a kérelmet végzéssel elutasítja.

- (4) A bíróság legkésőbb a kérelem érkezésétől számított hatvan napon belül köteles dönteni a nyilvántartásba vételről vagy a kérelem elutasításáról. E határidő számításakor a hiánypótlásra felhívó végzés kézbesítésétől a hiánypótlásig, vagy a hiánypótlás elmaradása esetén a hiánypótlásra biztosított határidő lejártáig eltelt idő nem vehető figyelembe. Ha a bíróság a döntési kötelezettségének határidőn belül nem tesz eleget, a bíróság vezetőjének a határidő lejártát követő nyolc napon belül meg kell tennie a szükséges intézkedéseket a kérelem elbírálása érdekében. Ha a kérelem elbírálására e rendelkezés alapján sem került sor, a nyilvántartásba vétel a határidő lejártát követő kilencedik napon a kérelem szerinti tartalommal létrejön.
- (5) Az alapító okirat módosítását és a nyilvántartásba bejegyzett adatok változását – a változástól számított harminc napon belül – a bíróságnak be kell jelenteni, a bejelentésre az (1)–(4) bekezdésben foglaltakat kell megfelelően alkalmazni.

2:60. § *[A nyilvántartott adatok és azok nyilvánossága]*

- (1) A bíróság az alapítvány adatait számítógépen rögzíti. A nyilvántartás tartalmazza az alapítvány nevét, székhelyét, célját, az alapítvány nyílt vagy zárt működési módját, az alapítvány kezelőjének, illetve a kuratórium tagjainak, valamint az alapítvány képviselőjének nevét, lakóhelyét és – ha ilyennel rendelkezik – internetes elérhetőségét. A nyilvántartásban fel kell tüntetni továbbá, ha az alapítvány – alapító okirata szerint – üzletszerű gazdasági tevékenység végzésére is jogosult.
- (2) A nyilvántartás fennálló és törölt adatai, valamint a bírósághoz benyújtott iratok – ideértve a még el nem bírált kérelmet és mellékleteit is – nyilvánosak, azokat bárki ingyenesen – személyesen vagy elektronikus nyomtatvány igénybevételeivel elektronikus úton – megtekintheti és azokról feljegyzést készíthet.

Kedvezményezettek

2:61. § *[A kedvezményezett meghatározása]*

- (1) Ha az alapító okirat erről nem rendelkezik, a kedvezményezettet az alapítvány kezelője jelöli ki.
- (2) A kezelő dönt a kedvezményezetteknek nyújtható támogatásokról.
- (3) Az alapító, az alapítványhoz csatlakozó személy, valamint ezen személyek hozzátartozója csak abban az esetben lehet az alapítvány kedvezményezettje, ha az alapítvány célja az alapító, a csatlakozó és a hozzátartozó tudományos vagy művészeti tevékenységének támogatása, alkotásainak gondozása, vagy ezen személyek ápolása, gondozása, tartása, egészségügyi ellátása költségeinek viselése, iskolai tanulmányainak ösztöndíjjal vagy egyéb módon történő támogatása.
- (4) Az alapítvány kezelője és a kuratórium tagjai, valamint – a (3) bekezdés szerinti céllal létesített alapítvány kivételével – ezek hozzátartozói az alapítvány kedvezményezettjei nem lehetnek; az alapító okirat ettől eltérő rendelkezése semmis.
- (5) A kedvezményezett a neki járó szolgáltatásra az alapítvánnyal szemben akkor támaszthat igényt, ha
 - a) az alapító okirat a kedvezményezett személyét, a neki járó szolgáltatást és a teljesítés időpontját a teljesítéshez szükséges módon meghatározta, vagy
 - b) az alapítvány kezelője a kedvezményezett részére járó szolgáltatásról döntött, és döntését a kedvezményezettel közölte.

Csatlakozás az alapítványhoz

2:62. § *[A csatlakozás lehetősége]*

- (1) Alapítványhoz csatlakozni a nyilvántartásba vett alapítvány javára szolgáltatott vagyoni értékű hozzájárulással lehet, a személyes szolgáltatás nyújtására, munka végzésére vonatkozó kötelezettségvállalás csak akkor minősül csatlakozásnak, ha az alapító okirat így rendelkezik.
- (2) Nyílt alapítványhoz – az alapító okiratban meghatározott feltételek mellett – bárki csatlakozhat, zárt alapítvány esetén a csatlakozás kizárt.

2:63. § *[A csatlakozó jogállása]*

- (1) A csatlakozó által gyakorolható jogokat az alapító okirat határozza meg, a csatlakozó azonban az alapítót megillető jogokat önállóan csak akkor gyakorolhatja, ha erre őt az alapító az alapító okiratban maga helyett kijelölte.
- (2) A csatlakozó nem vonhatja vissza a vagyoni hozzájárulását, ha azt az alapítvány rendelkezésére bocsátotta.

Az alapítói jogok gyakorlása

2:64. § *[Kijelölés az alapítói jogok gyakorlására]*

- (1) Az alapító az alapító okiratban az alapítói jogok gyakorlására maga helyett más személyt is kijelölhet, a kijelölés hatályát meghatározott időtartam elteltéhez vagy feltétel bekövetkezéséhez is kötheti. Az alapítói jogok gyakorlására az alapítvány kuratóriuma is kijelölhető.
- (2) Az alapítói jogok gyakorlására kijelölt személyt (kuratóriumot) – ha a kijelölés hatálya beállt – az alapítvány alapítójának kell tekinteni.
- (3) A kuratóriumnak az alapítói jogok gyakorlására való kijelölését az alapító csak abban az esetben vonhatja vissza, ha e jogát fenntartotta, és a kijelölt kuratórium az alapítvány cél szerinti működését veszélyezteti. A kijelölés visszavonását követően az alapítói jogokat az alapító vagy az általa kijelölt személy gyakorolja. Ha az alapító által kijelölt személy az alapítói jogok gyakorlására tartósan vagy véglegesen képtelenné válik, az alapító ismét gyakorolhatja az (1) bekezdés szerinti kijelölési jogát.
- (4) Ha az alapítói jogok gyakorlására több alapító vagy kijelölt személy együttesen jogosult, és közülük valamelyik személy meghalt, megszűnt vagy egyébként az alapítói jogok gyakorlására tartósan vagy véglegesen képtelenné vált, az alapítói jogok gyakorlására – e személy hiányában is – a többi alapító, illetve kijelölt személy jogosult marad.
- (5) A kuratórium és tagjai kijelölése vagy kijelölésének visszavonása kivételével azokat az alapítói jogokat, amelyeket az alapító a maga számára nem tartott fenn, az alapítói jogok gyakorlására vonatkozó kijelölés nélkül is a kuratórium gyakorolja, ha az alapítói jogok gyakorlására az alapító más személyt nem jelölt ki.
- (6) Ha az alapító jogait a maga számára fenntartó alapító vagy e jogok gyakorlására kijelölt más személy meghalt, megszűnt vagy egyébként a jogok gyakorlására tartósan vagy véglegesen képtelenné, továbbá, ha az alapítói jogok gyakorlására kijelölt, vagy arra az (5) bekezdés alapján jogosult kuratórium határozatképtelenné vált, az alapítói jog gyakorlására jogosultat – az alapítvány kezelője vagy az ügyészség erre vonatkozó bejelentése alapján – a bíróság jelöli ki.

Az alapítvány szervezete

2:65. § *[Az alapítvány kezelője, feladatai és felelőssége]*

- (1) Az alapítvány döntéshozó, ügyvezető és képviselői szerve az alapítvány kezelője. Az alapító okiratban kezelőként egy természetes személy vagy jogi személy, illetve több természetes személyből álló testület: kuratórium is kijelölhető. Az alapító az alapító okiratban rendelkezhet úgy is, hogy a kijelölés meghatározott időtartamra vagy feltétel bekövetkeztéig áll fenn.
- (2) A kezelő gondoskodik az alapítványi cél megvalósításáról, az alapítvány jogszabályoknak és az alapító okirat rendelkezéseinek megfelelő működéséről, az alapítványi vagyon kezeléséről és felhasználásáról, szükség szerint az éves pénzügyi terv elfogadásáról, továbbá az alapító okiratban meghatározott egyéb feladat ellátásáról.
- (3) Az alapítvány vagyontát céljának megfelelően, az alapító okiratban meghatározott módon kell kezelni és felhasználni.
- (4) A kezelő és a kuratórium tagja az általa e minőségében az alapítványnak okozott kárért a polgári jog általános szabályai szerint felel.

2:66. § *[A kezelő kijelölésével kapcsolatos előírások]*

- (1) Új kezelőt, kezelőként kijelölt kuratórium esetén pedig új kuratóriumi tagot kell kijelölni vagy az alapító okiratban meghatározott rend szerint választani, ha a természetes személy kezelő vagy kuratóriumi tag meghal, a kezelő vagy a kuratóriumi tag e tiszteről vagy tagságáról lemond, az időtartamhoz vagy meghatározott időponthoz vagy feltételhez kötött kezelői vagy tagsági megbízatás lejárt, vagy a feltétel bekövetkezett.
- (2) Az alapító a kezelő kijelölését csak abban az esetben vonhatja vissza, ha a kezelő kijelölésének jogát fenntartotta és a kijelölt kezelő az alapítvány céljának megvalósítását veszélyezteti. A kijelölés visszavonásával egyidejűleg új kezelőt kell kijelölni.
- (3) A kuratórium tagjának kijelölését az alapító csak abban az esetben vonhatja vissza, ha a tag kijelölésére vonatkozó jogát fenntartotta és a tag magatartása a testület cél szerinti működését veszélyezteti. A kijelölés visszavonásával egyidejűleg új kuratóriumi tagot kell kijelölni.
- (4) A kezelő vagy a kuratóriumi tagok személyében bekövetkező változást az alapítványt nyilvántartó bíróság veszi nyilvántartásba, és az a nyilvántartásba vétellel válik hatályossá.

2:67. § *[A kuratórium működése]*

- (1) Ha a kuratórium elnöke kijelölésének jogát az alapító nem tartotta fenn, a kuratórium tagjai maguk közül választanak elnököt.
- (2) A kuratórium ülése – ha törvény vagy az alapító okirat eltérően nem rendelkezik – nem nyilvános.
- (3) A kuratórium tagja jogait csak személyesen gyakorolhatja. Az alapító okirat azonban előírhatja, hogy a kuratóriumi tag az ülésen való személyes részvétel helyett írásban – ideértve az elektronikus hírközlő eszközök használatát is – gyakorolhatja jogait. Ebben az esetben ennek módját és feltételeit az alapító okiratban kell meghatározni.

2:68. § *[Egyéb alapítványi szervek]*

Az alapító az alapító okiratban további alapítványi szerveket is létesíthet, e szervek ügyviteli, ellenőrző vagy tanácsadó feladatokat láthatnak el. A testületi szervek működésére az alapító okirat eltérő rendelkezése hiányában a kuratórium működésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

2:69. § *[Az alapítvány törvényességi felügyelete]*

- (1) Az alapítvány működése felett az ügyészség a reá irányadó szabályok szerint törvényességi felügyeletet gyakorol. Ha az alapítvány működésének törvényessége másképp nem biztosítható, az ügyész a bírósághoz fordulhat. A bíróság az ügyész keresete alapján határidő kitűzésével kötelezi az alapítványt vagy annak alapítóját, hogy az alapítvány jogszabálynak és az alapító okiratnak megfelelő működését állítsa helyre. A határidő eredménytelen eltelte után a bíróság – az ügyész erre irányuló kérelme alapján – az alapítványt megszünteti, és a nyilvántartásból törli.
- (2) A bíróság az ügyész keresete alapján az alapítványt megszünteti, ha az alapítvány céljának megvalósítása lehetetlenné vált.

Az alapítvány megszűnése**2:70. §** *[Az alapítvány megszűnése]*

- (1) A bíróság az alapító kérelme alapján az alapítványt megszünteti és egyben a nyilvántartásból törli, ha
 - a) az alapítvány a célját megvalósította, és az alapító új célt nem határozott meg,
 - b) az alapítvány céljának megvalósítása lehetetlenné vált, vagy nem vált ugyan lehetetlenné, de az alapítvány további működtetése 0a körülmények lényeges megváltozása folytán okszerűtlen lenne,
 - c) az alapító okiratban meghatározott idő eltelt vagy feltétel bekövetkezett.
- (2) Ha valamelyik megszűnést eredményező ok bekövetkezik, a kuratórium értesíti az alapítót a szükséges intézkedések megtétele érdekében.
- (3) A jogutód nélkül megszűnő alapítványnak a hitelezői igények kielégítése után megmaradó vagyonáról a bíróság az alapítvány törlését elrendelő határozatában rendelkezik.

2:71. § *[Az alapítvány átalakulása]*

- (1) Alapítvány csak alapítvánnyal egyesülhet, alapítvány csak alapítványokra válhat szét. Az egyesült alapítvány, illetve a szétvált alapítványok alapító okiratát az alapító nyújtja be a bírósághoz.
- (2) A bíróság az alapítvány nyilvántartásba vételére irányadó szabályok alkalmazásával jogutódként veszi nyilvántartásba az egyesült alapítványt, illetve a szétváló alapítványokat, és ezzel egyidejűleg törli a nyilvántartásból a jogelőd alapítványokat, illetve alapítványt.

2:72. § *[Az alapítvány megszüntetésére irányuló eljárás szabályai]*

- (1) Alapítvány általános jogutód nélküli megszűnésének esetén – ha az alapítvány üzletszerű gazdasági tevékenységet nem folytat – a külön törvényben meghatározott egyszerűsített követelésrendezési eljárás lefolytatására kerül sor.
- (2) Üzletszerű gazdasági tevékenységet folytató alapítvány általános jogutód nélkül történő megszűnése esetén a vállalkozásokra irányadó, külön törvényben foglaltak szerinti eljárás lefolytatására kerül sor.

4. CÍM

A JOGI SZEMÉLYISÉG NÉLKÜLI JOGALANYOK

2:73. § *[A jogi személyiség nélküli jogalany meghatározása]*

- (1) A polgári jog alanya lehet az a szervezet is, amelyet törvény jogokkal ruház fel, és kötelezettségekkel terhel, meghatározva a szervezet képviselőjét, valamint a kötelezettségek teljesítéséért való vagyoni helytállás módját. A jogi személyiség nélküli jogalany perben állhat.
- (2) Azokban a rendelkezésekben, amelyekben a törvény a jogi személy számára biztosít jogot, illetve a jogi személy terhére állapít meg kötelezettséget, vagy a jogi személyre egyébként utal, ha a szervezetet jogalanyisággal felruházó törvény eltérően nem rendelkezik, a jogi személyen – a jogi személyre vonatkozó általános szabályok kivételével – a jogi személyiség nélküli jogalanyt is érteni kell.

HARMADIK RÉSZ

A SZEMÉLYHEZ FÜZŐDŐ JOGOK

1. CÍM

ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

2:74. § *[A személyhez fűződő jogok általános védelme]*

- (1) A személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.
- (2) A személyhez fűződő jogok védelmére vonatkozó szabályokat – kivéve ha a védelem jellegénél fogva csak az embert illeti meg – a jogi személyre is alkalmazni kell.
- (3) A jogosult személyhez fűződő jogról rendelkező nyilatkozatot csak a szerződési nyilatkozatok érvényességére vonatkozó szabályok korlátai között tehet. A személyhez fűződő jogokat nem sérti az a magatartás, amelyhez a jogosult hozzájárult, feltéve, hogy a hozzájárulás megadása társadalmi érdeket nem sért vagy veszélyeztet.

2. CÍM

NEVESÍTETT SZEMÉLYHEZ FÜZŐDŐ JOGOK

2:75. § *[Az élethez, az emberi méltósághoz, az egészséghez és a testi épséghez való jog]*

A személyhez fűződő jogok védelme kiterjed az élet, az emberi méltóság, az egészség és a testi épség védelmére.

2:76. § *[A fogyatékos személyek jogvédelme]*

A személyhez fűződő jog megsértését jelenti, ha valakit fogyatékosága miatt ér hátrány.

2:77. § *[A természet védelméhez és az egészséges környezethez való jog]*

A személyhez fűződő jog megsértését jelenti a természet és az egészséges környezet védelmére vonatkozó jogszabályi rendelkezések megszegése, ha az a társadalom, annak csoportjai vagy a személyek életkörülményeinek romlásában kifejeződő sérelem bekövetkezését okozza.

2:78. § *[Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése]*

A személyhez fűződő jog sérelmét jelenti az egyenlő bánásmód követelményének megsértése.

2:79. § *[Névviseléshez való jog]*

- (1) A személyhez fűződő jog kiterjed a névviselésre. Mindenkinek joga van a névviseléshez.
- (2) Tudományos, irodalmi, művészeti vagy közszerepléssel járó tevékenységet – mások jogainak és jogos érdekeinek sérelme nélkül – felvett névvel is lehet folytatni. A tudományos, irodalmi, művészeti vagy közszerepléssel járó tevékenységet folytató személy – ha neve összetéveszthető a már korábban is hasonló tevékenységet folytató személy nevével – az érintett személy kérelmére saját nevét is csak megkülönböztető toldással vagy elhagyással használhatja e tevékenység gyakorlása során.
- (3) A névviselési jog sérelmét jelenti különösen, ha valaki jogtalanul más nevét használja vagy jogtalanul máséval összetéveszthető nevet használ.

2:80. § *[A jóhírnévhez és a becsülethez való jog]*

- (1) A személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév és a becsület védelmére.
- (2) A jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő valótlan tény állít, híresztel vagy való tény hamis színben tüntet fel.

2:81. § *[A lelkiismereti szabadság és a személyes szabadság védelme]*

A személyhez fűződő jogok megsértését jelenti a lelkiismereti szabadság megsértése, és a személyes szabadság jogellenes korlátozása.

2:82. § *[A magánélet tiszteletben tartásához való jog]*

Mindenkinek joga van a magánélethez és családi kapcsolatainak tiszteletben tartásához. A személyhez fűződő jog megsértését jelenti a személyek magánéletébe és családi kapcsolataiba való minden önkényes, illetéktelen beavatkozás.

2:83. § *[A személyes adatok védelméhez való jog]*

- (1) A személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a személyes adatok védelmére.
- (2) A személyes adatokhoz fűződő jog megsértését jelenti a személyes adat jogosulatlan kezelése, így különösen annak megszerzése, illetéktelen személlyel való közlése vagy nyilvánosságra hozatala.
- (3) Ha nyilvántartásban szereplő valamely tény vagy adat nem felel meg a valóságnak az érintett személy a valótlan tény vagy adat helyesbítését külön jogszabályban megjelölt módon követelheti.

2:84. § *[A képmáshoz és a hangfelvételhez való jog]*

- (1) A személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a képmás és a hangfelvétel védelmére.
- (2) Képmás vagy hangfelvétel elkészítéséhez vagy felhasználásához – törvény eltérő rendelkezésének hiányában – az érintett személy hozzájárulása szükséges.
- (3) Nincs szükség az érintettek hozzájárulására
 - a) tömegfelvétel készítéséhez és felhasználásához,
 - b) nyilvános közszereplés, illetve közhatalom nyilvános gyakorlása során a közszereplőről, illetve a közhatalmat gyakorló személyről felvétel készítéséhez és nem visszaélészerű felhasználásához,
 - c) ha a képmás vagy hangfelvétel elkészítésére vagy felhasználására közvetlenül fenyegető vagy már bekövetkezett jogsértés bizonyítása érdekében, közérdekből vagy jogos magánérdekből kerül sor, feltéve, hogy a képmás vagy hangfelvétel elkészítése nem okoz a bizonyítani kívánt jogsértéshez képest aránytalan jogsérelmet és a felhasználása nem visszaélészerű, valamint
 - d) az eltűnt személyről készített képmásnak, hangfelvételnek az eltűnt személy feltalálása érdekében történő felhasználásához.
- (4) Nincs szükség az elhunyt személy hozzátartozójának beleegyezésére, ha a holttestről a felvétel készítésére és közzétételére annak azonosítása céljából kerül sor.
- (5) A büntetőeljárás eredményessége érdekében a büntetőeljárás hatálya alatt álló személyről készült képmás, hangfelvétel a büntetőügyben eljáró bíróság vagy más hatóság rendelkezése alapján használható fel. Kivételesen – ha a bizonyíték másként nem szerezhető meg – a sértett és a tanú képmása, hangfelvétele is felhasználható azonosításuk érdekében.

2:85. § *[A magántitokhoz való jog]*

A személyhez fűződő jog sérelmét jelenti a magántitok, különösen az üzleti titok, a levéltitok, a hivatásbeli titok és az elektronikus hírközlési titok jogosulatlan megszerzése, felhasználása, közlése vagy nyilvánosságra hozatala.

2:86. § *[Az üzleti titok]*

- (1) Üzleti titoknak minősül a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó minden olyan tény, információ vagy egyéb adat, valamint a belőlük álló olyan összeállítás, amelynek nyilvánosságra hozatala, illetéktelenek által történő megszerzése vagy felhasználása a jogosult – ide nem értve a magyar államot – jogszerű pénzügyi, gazdasági vagy piaci érdekeit sértené vagy veszélyeztetné, és amelynek titokban tartása érdekében a vele jogszerűen rendelkező személy (e szakasz alkalmazásában: jogosult) az adott helyzetben általában elvárható intézkedéseket megtette.

- (2) Nem minősül üzleti titoknak az állami és a helyi önkormányzati költségvetés, továbbá az európai közösségi támogatás felhasználásával, költségvetést érintő juttatással, kedvezményrel az állami és önkormányzati vagyon kezelésével, birtoklásával, használatával, hasznosításával, az azzal való rendelkezéssel, annak megterhelésével, az ilyen vagyont érintő bármilyen jog megszerzésével kapcsolatos adat, valamint az az adat, amelynek megismerését vagy nyilvánosságra hozatalát külön törvény közérdekből elrendeli.
- (3) Az, aki az államháztartás valamely alrendszerével pénzügyi, üzleti kapcsolatot létesít, kérésre köteles a jogviszonnyal összefüggő, és a (2) bekezdés alapján közérdekből nyilvános adatokra vonatkozóan tájékoztatást adni. A felvilágosítás megtagadása esetén, vagy ha a felvilágosítást kérő szerint a tájékoztatás nem kielégítő, a törvényességi felügyelet gyakorlására jogosult szerv eljárása kezdeményezhető.
- (4) Az üzleti titok megsértésének minősül – az (5) bekezdésben szabályozott kivétellel – az is, ha az azonosításra alkalmas módon rögzített műszaki, gazdasági vagy szervezési ismeretet vagy tapasztalatot, illetve ezek összeállítását (e szakasz alkalmazásában: ismeret) a jogosult hozzájárulása nélkül – a tisztességes kereskedelmi gyakorlattal ellentétes módon – szerzik meg, hasznosítják, közlik mással vagy hozzák nyilvánosságra, feltéve, hogy
 - a) az ismeret – egészében, illetve adott összeállításában – nem közismert vagy az ismeret tárgykörébe tartozó tevékenységet folytató személyek számára nem férhető könnyen hozzá, és
 - b) vagyoni értéket képvisel, valamint,
 - c) az ismeret titokban tartása érdekében a jogosult megtette az adott helyzetben általában elvárható intézkedéseket.
- (5) Az ismeretnek a (4) bekezdés szerinti védelmére nem lehet hivatkozni azzal szemben, aki az ismerethez vagy az azt lényegében helyettesítő, hasonló ismerethez
 - a) a jogosulttól független fejlesztéssel vagy
 - b) jogszerűen megszerzett termék, illetve igénybe vett szolgáltatás vizsgálata és elemzése útján, vagy
 - c) harmadik személytől, jóhiszeműen, ellenérték fejében való szerzéssel jutott hozzá.

2:87. § *[A kegyeleti jog]*

- (1) A meghalt személy emlékének megsértése miatt bírósághoz fordulhat a hozzátartozó, az, akit az elhunyt végrendeleti juttatásban részesített, valamint az a szervezet, amelynek célja a meghalt személy emlékének az ápolása.
- (2) Ha a meghalt személy emlékét, illetve a megszűnt jogi személy jóhírnevét sértő magatartás közérdekbe ütközik, a kegyeleti jog érvényesítésére az ügyész is jogosult.
- (3) A jogsértéssel elért vagyoni előny átengedését bármely örökös kérheti. Több örökös egymás közötti viszonyában az elvont vagyoni előnyt úgy kell megosztani, mintha a meghalt személy hagyatékából részesednének. Ha a kegyeleti jogot sértő magatartás közérdekbe ütközik, a jogsértéssel elért vagyoni előny közérdekű célra történő átengedését az ügyész indítványozhatja.

2:88. § *[A bíróság előtti tisztességes eljáráshoz való jog]*

- (1) A személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a bíróság előtti eljárás tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogra.
- (2) A bíróság előtti eljárás befejezésének ésszerű időtartama a jogvita tárgyát és természetét, valamint az eljárás lefolytatásának egyedi körülményeit, ideértve a felek perbeli magatartását is, figyelembe véve határozható meg. Nem hivatkozhat az eljárás ésszerű időn belül történő befejezésének követelményére az a személy, aki magatartásával, illetve mulasztásával az eljárás elhúzódásához maga is hozzájárult.

3. CÍM

A SZEMÉLYHEZ FÜZŐDŐ JOGOK MEGSÉRTÉSÉNEK SZANKCIÓI

2:89. § *[A jogsértés felróhatóságtól független szankciói]*

A sérelmet szenvedett személy a jogsértés ténye alapján, az eset körülményeihez képest követelheti:

- a) a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását,
- b) a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől,
- c) azt, hogy a jogsértő adjon elégtételt és az elégtételnek – saját költségén – megfelelő nyilvánosságot biztosítson,

- d) a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását a jogsértő részéről vagy költségén, továbbá a jogsértéssel előállított dolog megsemmisítését vagy jogsértő mivoltától való megfosztását, valamint
- e) a jogsértéssel elért vagyoni előny átengedését.

2:90. § *[A sajtó-helyreigazítás szabályai]*

- (1) Ha valakiről sajtó útján valótlan tényt állítanak, híresztelnek vagy való tényeket hamis színben tüntetnek fel – a törvényben biztosított egyéb igényeken kívül –, követelheti olyan közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlemény mely tényállítása valótlan, mely tényállítás megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és melyek a való tények.
- (2) A helyreigazítást napilap esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő nyolc napon belül, folyóirat esetében pedig az igény kézhezvételétől számított nyolc napot követően a legközelebbi számban azonos módon, rádiós, televíziós médiaszolgáltatás esetében pedig – ugyancsak nyolc napon belül – a sérelmes közléssel azonos napszakban és azonos módon kell közölni.
- (3) Az (1)–(2) bekezdésben foglaltakat kell megfelelően alkalmazni akkor is, ha a jogsértés az internet útján közzétett közleményben történt meg.

2:91. § *[Sérelemdíjra való jogosultság]*

- (1) A személyhez fűződő jogok megsértése esetén a megsértett személyt az őt ért nem vagyoni sérelemért a (2) bekezdésben meghatározottak szerint sérelemdíj illeti meg.
- (2) A sérelemdíj megfizetésére kötelezés feltételeire a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultság megállapításának a jogsértésen túli hátrány bizonyítottasága nem feltétele.
- (3) A sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, a felróhatóság mértékére és a jogsértésnek a sértettre gyakorolt hatására – tekintettel állapítja meg.
- (4) A sérelemdíj iránti igény nem ruházható át és nem örökölhető.
- (5) Az (1)–(4) bekezdésekben foglaltakat az egyes szellemi alkotások, teljesítmények létrehozói megillető – külön törvényben szabályozott – személyhez fűződő jogok megsértése esetén is alkalmazni kell.

2:92. § *[Kártérítési felelősség]*

Aki személyhez fűződő jogának megsértéséből eredően kárt szenved, a károkozásért való felelősségi jogviszonyára egyébként irányadó szabályok szerint követelheti kárának megtérítését.

2:93. § *[A sajtótudósításra irányadó sajátos rendelkezések]*

Nem alkalmazhatók a 2:89 – 92. §-okban foglalt rendelkezések, ha

- a) a sajtó a nyilvános rendezvényen elhangzottakról, a nyilatkozó személyének pontos megjelölésével, az elhangzottaknak megfelelően, szöveghűen tudósít,
- b) a sajtó számára adott nyilatkozatot teszi közzé, vagy
- c) a tudósítás tárgya hivatalos eljárások, döntések vagy határozatok ismertetése.

2:94. § *[A jóhírnév védelmére irányadó sajátos rendelkezések]*

- (1) Ha a közhatalmat gyakorló vagy közfeladatot ellátó személy jóhírnévét és becsületét a közhatalom gyakorlásával, illetve a közfeladat ellátásával összefüggésben sértették meg, a 2:89–92. §-ban foglalt jogkövetkezmények akkor alkalmazhatóak, ha a jogsértés valótlan tény állításával, híresztelésével vagy való tény hamis színben történő feltüntetésével valósult meg, feltéve, hogy arra a jogsértő szándékos vagy súlyosan gondatlan eljárása miatt került sor; a jogsértő akkor mentesül e jogkövetkezmények alól, ha bizonyítja, hogy eljárása nem volt szándékos vagy súlyosan gondatlan.
- (2) Ha olyan közszereplő jóhírnévét és becsületét sértették meg, aki nem gyakorol közhatalmat és nem lát el közfeladatot, az (1) bekezdésben foglaltakat akkor kell alkalmazni, ha a személyhez fűződő jogot a közszerepléssel, illetve az érintett személy közszereplői minőségével összefüggésben sértették meg.

2:95. § *[A bíróság előtti tisztességes eljáráshoz való jog megsértésének szankciója]*

- (1) Az a fél, akinek a bíróság előtti eljárás tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát az eljáró bíróság megsértette, a jogsértés felróhatóságtól független jogkövetkezményeinek alkalmazását nem

követelheti, azonban sérelemdíjra és kártérítésre tarthat igényt, feltéve, hogy a sérelem a jogorvoslati eljárásban nem orvosolható.

- (2) A sérelemdíj és a kártérítés megállapítását nem zárja ki, ha a bíróság nevében eljáró személynek az okozott jogsérelem közvetlenül nem volt felróható.

2:96. § *[A személyhez fűződő jogok érvényesítésének módja]*

- (1) A személyhez fűződő jogokat – törvény eltérő rendelkezése hiányában – csak személyesen lehet érvényesíteni. A korlátozottan cselekvőképes személy a személyhez fűződő jogai védelmében maga is felléphet.
- (2) A 2:77. § alapján a társadalom vagy csoportjainak életkörülményei romlásából fakadó nem vagyoni sérelem miatt sérelemdíj iránti keresetet az ügyész terjeszthet elő, a megítélt sérelemdíjat – a külön törvényben foglaltak szerint – a környezetvédelmi alap részére kell megfizetni.
- (3) A közhatalmi jogkörben eljáró személy által megsértett a személyhez fűződő jogait – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a közhatalmi tevékenységért felelős jogi személlyel szemben érvényesítheti.
- (4) A személyiségvédelmi per – a fél halála esetén – a kegyeleti jog jogosultjának perben állása mellett folytatható. Az ismeretlen helyen távol lévő személy személyhez fűződő jogai védelmében hozzátartozója léphet fel.

4. CÍM

SZERZŐI JOG ÉS IPARJOGVÉDELME

2:97. § *[Szerzői jog és iparjogvédelem]*

A szerzői jogról és az iparjogvédelemről külön törvények rendelkeznek.

2:98. § *[Az általános polgári jogi szabályok alkalmazása]*

A szerzői jogról és az iparjogvédelemről szóló törvényekben nem szabályozott polgári jogi kérdésekben a törvényt kell alkalmazni.

HARMADIK KÖNYV
CSALÁDJOG

ELSŐ RÉSZ
ALAPELVEK

3:1. § *[A házasság és a család védelme]*

A törvény védi a házasságot és a családot, a családi és az egyéni érdek összhangját.

3:2. § *[A gyermek érdekének védelme]*

- (1) A családi jogviszonyokban a gyermek érdeke és jogai fokozott védelemben részesülnek.
- (2) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy saját családjában nevelkedjék.
- (3) Ha a gyermek nem nevelkedhet saját családjában, akkor is biztosítani kell számára, hogy lehetőleg családi környezetben nőjön fel és korábbi családi kapcsolatait megtarthassa.

3:3. § *[A házastársak egyenjogúságának elve]*

A házastársak a házasság, az életközösség és a család ügyeiben egyenjogúak; jogaik és kötelezettségeik egyenlőek.

3:4. § *[A méltányosság és a gyengébb fél védelmének elve]*

A családi jogviszonyokat méltányosan és az érdekei érvényesítésében gyengébb fél védelmét szem előtt tartva kell rendezni.

MÁSODIK RÉSZ A HÁZASSÁG

1. CÍM A HÁZASSÁGKÖTÉS

3:5. § *[A házasság létrejötte]*

- (1) Házasság akkor jön létre, ha az együttesen jelen lévő férfi és nő az anyakönyvvezető előtt személyesen kijelenti, hogy egymással házasságot köt. A nyilatkozat feltételhez vagy határidőhöz nem köthető.
- (2) A kijelentés kölcsönös megtörténte után az anyakönyvvezető a házasság létrejöttét megállapítja és a házasságkötés tényét a házassági anyakönyvbe bejegyzi.

3:6. § *[A nemlétező házasság]*

- (1) A házasság a 3:5. § (1) bekezdésében foglalt feltételek hiányában nem jön létre.
- (2) A nemlétező házasságot úgy kell tekinteni, mintha meg sem kötötték volna.

3:7. § *[Házasság létezésének vagy nemlétezésének megállapítása]*

- (1) Ha a házasság létezése vagy nemlétezése közigazgatási eljárásban nem tisztázható, a házasság létezésének, valamint nemlétezésének megállapítása iránt bármelyik házastárs, az ügyész vagy az jogosult pert indítani, akinek a megállapításhoz jogi érdeke fűződik.
- (2) A pert a házastársnak a másik házastárs ellen, az ügyésznek vagy a per megindítására jogosult más személynek pedig mindkét házastárs ellen kell indítania. Ha az a fél, aki ellen a keresetet meg kellene indítani, már nem él, a keresetet a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell előterjeszteni.
- (3) A házasság létezését vagy nemlétezését megállapító ítélet mindenkivel szemben hatályos.

3:8. § *[A házasságkötést megelőző eljárás]*

- (1) A házasságkötést megelőzően a házasulóknak az anyakönyvvezető előtt ki kell jelenteniük, hogy házasságuknak legjobb tudomásuk szerint nincs jogi akadálya, és jogszabályban meghatározottak szerint igazolniuk kell, hogy házasságkötésük jogi feltételei fennállnak.
- (2) A házasulók valamelyikének közeli halállal fenyegető egészségi állapota esetében a házasulók nyilatkozata a házasságkötés összes jogi feltételének igazolását pótolja.
- (3) A házasulóknak a házasságkötést megelőzően az anyakönyvvezető előtt nyilatkozniuk kell arról, hogy a házasságkötés után milyen házassági nevet kívánnak viselni, és – ha nem viselnek közös házassági nevet – meg kell állapodniuk a házasságból születendő gyermekek családi nevében is. A gyermekek névviselésére vonatkozó megállapodás legkésőbb az első közös gyermek születésének anyakönyvezéséig módosítható.

3:9. § *[A házasság megkötése]*

- (1) A házasságkötés két tanú jelenlétében, – ha a törvény kivételt nem tesz – nyilvánosan történik.
- (2) A házasulók kérelmére a házasság a nyilvánosság mellőzésével is megkötethető.
- (3) A házasságkötési eljárás részletes szabályairól külön törvény rendelkezik.

2. CÍM A HÁZASSÁG ÉRVÉNYTELENSÉGE

I. fejezet Az érvénytelenségi okok

3:10. § *[A házasságkötési korhatár]*

- (1) Érvénytelen a kiskorú házassága, ha azt a gyámhatóság előzetes engedélye nélkül kötötte.
- (2) A gyámhatóság a korlátozottan cselekvőképes kiskorúnak a házasságkötésre indokolt esetben engedélyt adhat, feltéve, hogy a házasuló a tizenhatodik életévét már betöltötte.
- (3) Az engedély megadásáról vagy megtagadásáról a gyámhatóság a szülő, gyám meghallgatása után határoz. Nincs szükség annak a szülőnek a meghallgatására, aki a szülői felügyeleti jogát a gyermek sorsát érintő lényeges

kérdésekben sem gyakorolhatja, ismeretlen helyen tartózkodik, vagy meghallgatása más elháríthatatlan akadályba ütközik.

- (4) A gyámhatóság engedélye nélkül vagy a (2) bekezdésben meghatározott életkor elérése előtt kötött házasság a házastárs nagykorúságának elérését követő hat hónap elteltével a megkötésének időpontjára visszamenőleg érvényessé válik, ha az érintett házastárs a fennálló házasságot e jogvesztő határidő alatt nem támadja meg, vagy kérelmére a bíróság a más jogosult által korábban ebből az okból megindított pert megszünteti.

3:11. § *[Érvénytelenség a cselekvőképesség korlátozása miatt]*

- (1) Érvénytelen annak a nagykorú személynek a házassága, akinek cselekvőképességét a bíróság a házasságkötésre vonatkozó jognyilatkozat tételében korlátozta és a házasságot a gyámhatóság engedélye nélkül kötötte.
- (2) A gyámhatóság a házasságkötésben korlátozott nagykorú személynek a házasságkötésre indokolt esetben engedélyt adhat.
- (3) A cselekvőképességében korlátozott személy házassága a korlátozás megszüntetését követő hat hónap elteltével a megkötésének időpontjára visszamenőleg érvényessé válik, ha az érintett házastárs a fennálló házasságot e jogvesztő határidő alatt nem támadja meg, vagy kérelmére a bíróság a más jogosult által korábban ezen ok miatt megindított pert megszünteti.

3:12. § *[Érvénytelenség a belátási képesség átmeneti hiánya miatt]*

- (1) Érvénytelen annak a házassága, aki a házasság megkötésekor olyan állapotban volt, hogy az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége átmenetileg hiányzott.
- (2) A házasság a házastárs belátási képességének visszanyerésétől számított hat hónap elteltével, a megkötésének időpontjára visszamenőleg érvényessé válik, ha az érintett házastárs a fennálló házasságot e jogvesztő határidő alatt nem támadja meg.

3:13. § *[A rokoni, hozzátartozói kapcsolat]*

- (1) Érvénytelen:
- a) az egyenes ági rokonok,
 - b) a testvérek, féltestvérek házassága,
 - c) az örökbefogadónak az örökbefogadottal, az örökbefogadás fennállása alatt, valamint
 - d) a testvérnek testvére vér szerinti leszármazójával kötött házassága.
- (2) A testvérnek testvére vér szerinti leszármazójával kötött házassága nem érvénytelen, ha a jegyző e házassági akadály alól – akár a házasságkötés előtt, akár utóbb, a házasság fennállása alatt – felmentést ad olyan előzetes szakértői vélemény alapján, amely szerint a házasságkötés a születendő gyermekek egészségét nem veszélyezteti.
- (3) Ha a testvérnek testvére vér szerinti leszármazójával közös gyermeke van, a jegyző a (2) bekezdés szerinti felmentést megadja és a szakértői vélemény tartalmáról tájékoztatja a feleket.

3:14. § *[Korábbi házasság fennállása]*

- (1) Érvénytelen a házasság, ha a házasulók valamelyikének korábbi házassága fennáll.
- (2) Az újabb házasság a korábbi házasság megszűnésének időpontjától, ha pedig a bíróság a korábbi házasság érvénytelenségét állapította meg, megkötésének időpontjára visszamenőleg érvényessé válik.

II. fejezet

A házasság érvénytelenségének megállapítása

3:15. § *[A házasság érvénytelenítése]*

- (1) A házasságot csak akkor lehet érvénytelennek tekinteni, ha érvénytelenségét a bíróság az erre irányuló perben megállapította.
- (2) A házasság érvénytelenségét megállapító ítélet mindenkiel szemben hatályos.
- (3) Az érvénytelen házassághoz a törvényben meghatározott joghatások fűződnek.
- (4) A házasság érvénytelenségére a törvény érvénytelenséget szabályozó egyéb rendelkezései nem alkalmazhatóak.

3:16. § *[Érvénytelenítési per indításának jogosultsága]*

- (1) Az érvénytelenítési pert a házasság fennállása alatt és a házasság megszűnése után is meg lehet indítani.

- (2) Érvénytelenítési per indítására bármelyik házastárs, az ügyész vagy az jogosult, akinek a házasság érvénytelenségének megállapításához jogi érdeke fűződik.
- (3) Ha az a jogosult, aki a pert megindította, meghal, a perben helyére bármelyik másik jogosult beléphet.

3:17. § *[A perindítási jogosultság korlátozása]*

- (1) A nagykorúság elérése után a kiskorúság miatt, illetve a cselekvőképesség korlátozásának bíróság általi megszüntetése után a cselekvőképesség korlátozása miatt – a gyámhatósági engedély hiányában – kizárólag az a házastárs jogosult érvénytelenítési per indítására, akinek személyében az érvénytelenség oka fennállott. Ezt a pert a jogosult csak a nagykorúság elérésétől, illetve a cselekvőképesség korlátozásának megszüntetésétől számított hat hónapon belül indíthatja meg.
- (2) A belátási képesség átmeneti hiánya miatt kizárólag az a házastárs jogosult érvénytelenítési per indítására, aki a házasságkötéskor olyan állapotban volt, hogy az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége átmenetileg hiányzott. A pert a belátási képesség visszanyerése után hat hónapon belül lehet megindítani attól a naptól kezdődően, amikor a házastárs a belátási képességét visszanyerte. Ha a házastárs a belátási képességének visszanyerése előtt meghalt, a házastárs halálától számított hat hónapon belül a házasság érvénytelenségének megállapítása iránt az ügyész indíthat pert.
- (3) Az (1)–(2) bekezdésben megjelölt határidők elmulasztása jogvesztéssel jár.
- (4) Ha az (1)–(2) bekezdések szerint a perindításra kizárólagosan jogosult házastárs meghal, az általa megindított perben helyébe bárki beléphet, aki érvénytelenítési per indítására általában jogosult.

3:18. § *[A perindítási jog személyes gyakorlása]*

A házasság érvénytelenítése iránt a pert a jogosultnak személyesen kell megindítania. Maga indíthat pert a korlátozottan cselekvőképes házastárs akkor is, ha cselekvőképességét a bíróság a házassággal összefüggő jognyilatkozatok tekintetében korlátozta.

3:19. § *[Az érvénytelenítési per alperesei]*

Az érvénytelenítési pert a házastársnak a másik házastárs ellen, az ügyésznek, valamint a per megindítására jogosult más személynek pedig mindkét házastárs ellen kell indítania. Ha az a fél, aki ellen a keresetet meg kellene indítani, már nem él, a keresetet a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell előterjeszteni.

3:20. § *[A házasság érvényességének megállapítása]*

Az érvénytelenítési perre vonatkozó szabályok megfelelően irányadóak akkor is, ha annak megállapítása iránt indítanak pert, hogy a házasság érvényes.

3. CÍM

A HÁZASSÁG MEGSZŰNÉSE

3:21. § *[A házasság megszűnésének esetei]*

- (1) A házasság megszűnik:
 - a) az egyik házastárs halálával,
 - b) bírósági felbontással,
 - c) az egyik házastárs nemének megváltoztatásával.
- (2) A házasságot a másik házastárs újabb házasságkötése esetén akkor is megszüntnek kell tekinteni, ha a házastárs halálára vonatkozó anyakönyvi bejegyzés vagy a halál tényét megállapító, illetve holtnak nyilvánító bírósági határozat hatálya az újabb házasságkötést követően megdől, feltéve, hogy az újabb házasságkötéskor egyik házastárs sem tudta, hogy a halál nem következett be.
- (3) A házasság megszűnése időpontjának az (1) bekezdés a) pontja és a (2) bekezdés esetében azt a napot kell tekinteni, amelyet a halotti anyakönyvi bejegyzés, illetve bírósági határozat a halál napjaként feltüntet. A házasság az (1) bekezdés b) pontja esetén a házasságot felbontó ítélet jogerőre emelkedésének napján, az (1) bekezdés c) pontja esetén a megváltozott nem anyakönyvezésének napján szűnik meg.
- (4) Ha a házasság az egyik házastárs nemének megváltoztatása miatt szűnik meg, a házastárs nemének megváltoztatásáról külön jogszabályban meghatározott eljárás szerint határozatot kell hozni. Ha a házastársak a házasság megszűnésével egyidejűleg a közös gyermek tekintetében a szülői felügyeleti jogok gyakorlása – közös

szülői felügyelet hiányában a szülő és a gyermek közötti kapcsolattartás, a gyermek tartózkodási helye, tartása – a közös lakás használata, a házastársi tartás kérdésében nem tudnak megállapodni, úgy ezekben a kérdésekben a házasság felbontására vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

- (5) Ha a házasság az egyik házastárs nemének megváltoztatása miatt szűnik meg, azonban a házasság megszűnése után a korábbi házastársak kilencven napon belül bejegyzett élettársi kapcsolatot létesítenek és jogszabály valamely jogot vagy kötelezettséget a házasság vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat meghatározott időtartamához kapcsol, abban az esetben a jog vagy kötelezettség fennállása szempontjából a házasság és a bejegyzett élettársi kapcsolat időtartamát együttesen kell figyelembe venni.

3:22. § *[A házasság felbontása]*

- (1) A házasságot a bíróság bármelyik házastárs kérelmére felbontja, ha az teljesen és helyrehozhatatlanul megromlott. A házasság teljes és helyrehozhatatlan megromlása állapítható meg különösen abban az esetben, ha a házastársak között az életközösség megszűnt és annak helyreállítására – az életközösség megszűnéséhez vezető folyamat, és a különélés időtartama alapján – nincs kilátás.
- (2) A bíróság a házasságot az (1) bekezdésben foglalt körülmények vizsgálata nélkül bontja fel, ha azt a házastársak végleges elhatározáson alapuló, befolyásmentes megegyezésük alapján kérik, feltéve, hogy a házastársak a közös gyermek tekintetében a szülői felügyelet gyakorlása – közös szülői felügyelet hiányában a szülő és a gyermek közötti kapcsolattartás, a gyermek tartózkodási helye, tartása – a közös lakás használata, a házastársi tartás kérdésében is megegyeztek és perbeli egyezségüket a bíróság jóváhagyta.
- (3) Az (1) bekezdés szerint indult bontóper során a házastársak közös kérelmére a bíróság az eljárást a (2) bekezdés szabályai szerint folytatja és a házasságot ennek megfelelően bontja fel. A (2) bekezdés szerint indult bontóperben pedig bármelyik házastárs kérheti az (1) bekezdés alkalmazásával a házasság felbontását.
- (4) A házasság felbontásánál a közös gyermek érdekét figyelembe kell venni.
- (5) A szülői felügyelet gyakorlásának, a szülő és a gyermek közötti kapcsolattartásnak, valamint a gyermek tartásának a rendezése során a gyermek érdekének kell elsődlegesen érvényesülnie, a szülőknek az ítélőképessége birtokában lévő gyermekük véleményét is figyelembe kell venniük.

3:23. § *[A házasság felbontása iránti per megindítása]*

- (1) A házasság felbontása iránt a házastársnak a pert a másik házastárs ellen, személyesen kell megindítania. Maga indíthat pert az is, akinek cselekvőképességét a bíróság a házassággal összefüggő jognyilatkozatok tekintetében korlátozta.
- (2) A házasságot felbontó ítélet mindenkivel szemben hatályos.

4. CÍM

A HÁZASTÁRSÁK SZEMÉLYI VISZONYAI

I. fejezet

Általános rendelkezések

3:24. § *[Az együttműködési és támogatási kötelezettség]*

A házastársak kötelesek együttműködni és egymást támogatni.

3:25. § *[A közös és önálló döntési jog]*

A házastársak a házasélet és a család ügyeiben közösen, a személyüket érintő ügyekben önállóan, de a család érdekét szem előtt tartva döntenek. Döntéseik során figyelembe kell venniük gyermekük érdekét és kölcsönösen figyelemmel kell lenniük egymás érdekeire is.

3:26. § *[A lakóhely megválasztása]*

A házastársak a lakóhelyüket egymással egyetértve választják meg.

II. fejezet**A házastársak névviselése****3:27. §** *[Névviselés a házasságban]*

- (1) A feleség a házasságkötés után
 - a) kizárólag a születési nevét vagy a házasságkötés előtt közvetlenül viselt nevét viseli, feltéve, hogy azt az újabb házasságban tovább viselheti,
 - b) a férje teljes nevét viseli a házasságra utaló toldással, amelyhez a házasságkötés előtt közvetlenül viselt nevét hozzákapcsolhatja, feltéve, hogy azt az újabb házasságban tovább viselheti,
 - c) a férje családi nevét viseli a házasságra utaló toldással és ehhez a házasságkötés előtt közvetlenül viselt nevét hozzákapcsolja, feltéve, hogy azt az újabb házasságban tovább viselheti, vagy
 - d) a férje családi nevéhez hozzákapcsolja a saját utónevét.
- (2) A férj a házasságkötés után
 - a) kizárólag a születési nevét vagy a házasságkötés előtt közvetlenül viselt nevét viseli, vagy
 - b) a felesége családi nevéhez hozzákapcsolja a saját utónevét.
- (3) A férj és a feleség a házasságkötés után házassági névként kettőjük családi nevét is összekapcsolhatja, hozzáfűzve a saját utónevét.
- (4) Az (1) bekezdés b)–d) pontjában, a (2) bekezdés b) pontjában, valamint a (3) bekezdésben meghatározott esetben a házastársak közös házassági nevet viselnek.
- (5) A házasulóknak az (1)–(3) bekezdés szerinti névviselésről meg kell egyezniük. Ennek során figyelemmel kell lenni arra, hogy az összekapcsolt házassági név családi nevekből képzett része legfeljebb kéttagú lehet, és – a (3) bekezdésben foglalt kivétellel – csak az egyik házasuló veheti fel házassági névként a másik családi nevét.

3:28. § *[Névviselés a házasság megszűnése vagy érvénytelenségének megállapítása után]*

- (1) A házasság megszűnése vagy érvénytelenségének megállapítása után a volt házastársak a házasság fennállása alatt viselt nevet viselik tovább. Ha ettől valamelyikük el kíván térni, ezt a házasság megszűnése vagy érvénytelenségének megállapítása után az anyakönyvvezetőnek bejelentheti. Ilyen esetben sem viselheti azonban a volt férje nevét a volt feleség a házasságra utaló toldással, ha azt a házasság fennállása alatt nem viselte.
- (2) Újabb házasságkötés esetén a feleség és a férj a korábbi házasság alatt viselt közös házassági nevet tovább viselheti azzal az eltéréssel, hogy a feleség a volt férje nevét a házasságra utaló toldással nem viselheti, és ez a joga akkor sem éled fel, ha újabb házassága megszűnt.

3:29. § *[Névviseléstől eltiltás]*

A bíróság a volt férj kérelmére eltilthatja a volt feleséget a házasságra utaló toldást tartalmazó név viselésétől, ha a feleséget szándékos bűncselekmény miatt jogerősen szabadságvesztésre ítélték.

5. CÍM**A HÁZASTÁRSI TARTÁS****3:30. §** *[A tartásra való jogosultság]*

- (1) A házassági életközösség megszűnése esetén házastársától, a házasság felbontása esetén volt házastársától tartást követelhet az, aki magát önhibáján kívül nem képes eltartani.
- (2) Ha a házastárs vagy a volt házastárs a tartásra a házassági életközösség megszűnését követő öt év eltelte után válik rászorulttá, tartást csak különös méltánylást érdemlő esetben követelhet.
- (3) Ha a házastársak között az életközösség egy évnél rövidebb ideig állt fenn és a házasságból gyermek nem született, a volt házastársat rászorultsága esetén is csak az életközösség időtartamával egyező időre illeti meg a tartás.

3:31. § *[A tartásra való érdemtelenség]*

- (1) Érdemtelen a tartásra az a házastárs vagy volt házastárs:
 - a) akinek súlyosan kifogásolható magatartása vagy életvitele járult hozzá alapvetően a házasság teljes és helyrehozhatatlan megromlásához, vagy
 - b) aki a házassági életközösség megszűnését követően házastársának, volt házastársának vagy vele együtt élő hozzátartozójának érdekeit durván sértő magatartást tanúsított.
- (2) Az érdemtelenség elbírálásánál az arra hivatkozó házastárs, volt házastárs magatartását is figyelembe kell venni.

3:32. § *[A tartási képesség]*

Nem köteles házastársát, volt házastársát eltartani, aki ezáltal a saját szükséges tartását vagy gyermekének tartását veszélyeztetné.

3:33. § *[A tartás szolgáltatásának módja]*

- (1) A házastársi tartás mértéke és megfizetésének módja tekintetében elsősorban a házastársak megegyezése az irányadó.
- (2) A házastársak megállapodhatnak abban is, hogy a tartásra kötelezett házastárs tartási kötelezettségének megfelelő vagyontárgy vagy pénzösszeg egyszeri juttatásával tesz eleget.
- (3) Ha a felek körülményeire tekintettel indokolt, a bíróság bármelyik fél kérelmére elrendelheti, hogy a tartásra kötelezett személy tartási kötelezettségének megfelelő vagyontárgy vagy pénzösszeg egyszeri juttatásával tegyen eleget.

3:34. § *[A rokontartás szabályainak alkalmazása]*

Egyebekben a tartás mértékére, szolgáltatásának módjára és időtartamára, valamint ezek megváltoztatására, a tartáshoz való jog megszűnésére és a tartás megszüntetésére a rokontartás közös szabályait kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a házastársi tartáshoz való jog megszűnik akkor is, ha az arra jogosult újabb házasságot köt, élettársi kapcsolatot létesít.

6. CÍM**HÁZASSÁGI VAGYONJOG****I. fejezet****Általános rendelkezések****3:35. §** *[A házastársak vagyoni viszonyainak rendezése]*

- (1) A házasulók és a házastársak egymás közötti vagyoni viszonyait a házassági életközösség időtartamára szerződéssel rendezhetik (házassági vagyoni jogi szerződés).
- (2) A házasulók és a házastársak a házassági vagyoni jogi szerződésben a törvény szerinti közszerzeményi vagy vagyonekülönítési rendszert köthetik ki, vagy a szerződés tartalmát más módon is megállapíthatják.
- (3) Házassági vagyoni jogi szerződés eltérő rendelkezése hiányában a házastársak között a házassági életközösség időtartama alatt házastársi vagyoni közösség áll fenn (törvényes vagyoni jogi rendszer).

3:36. § *[A vagyoni jogi rendelkezések időbeli hatálya]*

- (1) A törvényes vagyoni jogi rendszer az életközösség kezdetétől hatályosul akkor is, ha a házastársak a házasságkötés előtt élettársakként éltek együtt. A házasság megkötésével az életközösség létrejöttét vélelmezni kell.
- (2) Az életközösség átmeneti megszakadása – ha a felek között vagyoni megosztásra nem került sor – a törvényes vagyoni jogi rendszerben kikötött vagyoni jogi rendszer folyamatosságát nem érinti.

3:37. § *[Az érvénytelen házasság vagyoni jogi hatásai]*

- (1) Ha az érvénytelen házasság megkötésekor mindkét házastárs jóhiszemű volt, a házasság vagyoni jogi hatásai – a közös lakás használatát is beleértve – ugyanazok, mint érvényes házasság esetében. Az ilyen házasság érvénytelenné nyilvánítása esetén a vagyoni jogi követeléseket mindegyik házastárs oly módon érvényesítheti, mintha a házasságot az érvénytelenség megállapításának időpontjában a bíróság felbontotta volna, vagy – ha az érvénytelenség megállapítására egyikük halála után kerül sor – a házasság ennek a házastársnak a halálával szűnt volna meg.
- (2) Ha az érvénytelen házasság megkötésekor csak az egyik házastárs volt jóhiszemű, az (1) bekezdésben foglalt rendelkezéseket csak az ő kívánságára lehet alkalmazni.
- (3) A jóhiszemű házastárs (1) bekezdés szerinti vagyoni jogi követeléseit örököse is érvényesítheti.
- (4) A házasság érvénytelensége nem érinti a házastársak vagy bármelyikük által jóhiszemű harmadik személlyel kötött szerződés hatályát.

II. fejezet**A házastársi vagyonszövetség****A házastársi közös vagyon és a különvagyon****3:38. §** *[A házastársi közös vagyon]*

- (1) Házastársi vagyonszövetség esetén a házastársak közös vagyonába tartoznak a tulajdonjognak mindazok a tárgyai, mindazok a vagyoni értékű jogok és követelések (e könyvben a továbbiakban együtt: vagyontárgy), amelyeket a házastársak a vagyonszövetség fennállása alatt akár együttesen, akár külön-külön szereznek.
- (2) A házastársak közös vagyonába tartoznak a közös vagyontárgyak terhei és – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – közösen viselik bármelyik házastárs által a vagyonszövetség fennállása alatt vállalt kötelezettségből eredő tartozásokat.
- (3) A házastársi közös vagyon a házastársakat osztatlanul, egyenlő arányban illeti meg.
- (4) Nem tartoznak a közös vagyonba azok a vagyontárgyak, terhek és tartozások, amelyek különvagyonnak minősülnek.

3:39. § *[A házastárs különvagyon]*

- (1) A házastárs különvagyonához tartozik:
 - a) az a vagyontárgy, amelyet szerződésben a különvagyonának nyilvánítottak,
 - b) a házassági vagyonszövetség létrejöttékor meglévő vagyontárgy,
 - c) a házassági életközösség fennállása alatt általa örökölt vagy részére ajándékozott vagyontárgy,
 - d) a házastársat mint az egyes szellemi alkotások, teljesítmények létrehozóját megillető vagyoni jog, kivéve a vagyonszövetség fennállása alatt esedékes díjat,
 - e) a személyét ért sérelemért kapott kártérítés, sérelemdíj, elvont vagyoni előny és egyéb személyhez kapcsolódó juttatás,
 - f) a személyes használatára szolgáló és szokásos mértékű, illetve mennyiségű vagyontárgy, valamint
 - g) a különvagyon értékén szerzett vagyontárgy és a különvagyon helyébe lépő értéktérítés.
- (2) A különvagyonnak az a haszna, amely a házassági életközösség fennállása alatt, a kezelési, fenntartási költségek, valamint a terhek levonása után fennmarad, közös vagyon.
- (3) Az a különvagyonhoz tartozó vagyontárgy, amely a mindennapi közös életvitelt szolgáló, szokásos mértékű berendezési és felszerelési tárgy helyébe lép, ötévi házassági életközösség után közös vagyonná válik.

3:40. § *[A különvagyon terhei és tartozásai]*

- (1) A házastárs különvagyonát terheli – a törvényen alapuló tartás kivételével – az a tartozás, amely a házassági életközösség megkezdése előtt keletkezett jogcímen alapul.
- (2) A különvagyonhoz tartoznak a különvagyon vagyontárgy terhei és a külön adósságnak minősülő tartozás kamatai.
- (3) A különvagyonhoz tartozik az életközösség fennállása alatt keletkezett olyan tartozás,
 - a) amely a különvagyon megszerzésével vagy fenntartásával jár együtt, kivéve a különvagyon hasznának megszerzésével, valamint a házastársak által közösen használt vagy hasznosított vagyontárgy fenntartásával összefüggő kiadást,
 - b) amely a házastársnak különvagyonára vonatkozó rendelkezéséből eredő kötelezettségen alapul,
 - c) amelyet a házastárs a közös vagyon terhére a másik házastárs egyetértése nélkül ingyenesen vállalt, valamint
 - d) amelyet a házastárs jogellenes és szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartásával okozott és a tartozás a másik házastárs gazdagodását meghaladja.
- (4) A tartozás különvagyon jellege nem érinti a másik házastárs törvényben meghatározott felelősségét harmadik személlyel szemben.

3:41. § *[A közös vagyonhoz tartozás vétele]*

- (1) Ha törvény kivételt nem tesz, a vagyonszövetség fennállása alatt a házastársak vagyonában meglévő vagyontárgyakról, vagyoni értékű jogokról és követelésekről, valamint a terhekről és a tartozásokról azt kell vélelmezni, hogy azok a közös vagyonhoz tartoznak.
- (2) A vagyonszövetség fennállása alatt akár a közös vagyonra, akár valamelyik házastárs különvagyonára vonatkozó kötelezettség teljesítéséről azt kell vélelmezni, hogy a teljesítés a közös vagyonból történt.

3:42. § *[A házastársak közötti egyes szerződések]*

- (1) A házastársaknak a házasság fennállása alatt egymással kötött adásvételi, csere-, ajándékozási, kölcsönszerződése és a házastársak közötti tartozáselismerés csak akkor érvényes, ha azt közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalták. Ez a rendelkezés nem vonatkozik ingóság szokásos mértékű ajándékozására, ha az ajándék átadása megtörtént.
- (2) Ha a házastársak szerződése valamely vagyontárgynak, tehernek és tartozásnak a közös vagyonhoz vagy a különvagyonhoz tartozását érinti, vagy e vagyonok arányát módosítja, a szerződés harmadik személlyel szemben csak akkor hatályos, ha a harmadik személy tudott vagy tudnia kellett volna arról, hogy a vagyontárgy a szerződés rendelkezése értelmében a közös vagy a különvagyonhoz tartozik.

A vagyontársasághoz tartozó vagyontárgyak használata és kezelése**3:43. §** *[A vagyontársasághoz tartozó vagyontárgyak használata és kezelése]*

- (1) A vagyontársasághoz tartozó vagyontárgyakat a rendeltetésüknek megfelelően bármelyik házastárs használhatja. Ezt a jogot azonban nem gyakorolhatja a másik házastárs jogai és jogos érdekei sérelmére.
- (2) A vagyontársasághoz tartozó vagyontárgyakat a házastársak közösen jogosultak kezelni. Bármelyik házastárs kérheti, hogy a másik házastárs járuljon hozzá azokhoz az intézkedésekhez, amelyek a vagyontársasághoz tartozó tárgy megóvásához vagy fenntartásához szükségesek. Az állag megóvásához szükséges intézkedéseket a házastárs a másik hozzájárulása nélkül is megteheti; köteles azonban erről házastársát haladéktalanul értesíteni.
- (3) Az életközösség megszűnésétől a közös vagyon megosztásáig terjedő időben a vagyontársasághoz tartozó tárgyak használatára és kezelésére – ha a törvény kivételt nem tesz – a közös tulajdon szabályai irányadók.

3:44. § *[A foglalkozás gyakorlásához szükséges és a gazdasági célú vagyon használata és kezelése]*

- (1) A vagyontársasághoz tartozó, de az egyik házastárs foglalkozásának vagy egyéni vállalkozásának gyakorlása céljára szolgáló vagyontárgyak használatának és kezelésének joga azt a házastársat illeti meg, aki a foglalkozást gyakorolja vagy a vállalkozást folytatja, feltéve, hogy a másik házastárs az említett jogok kizárólagos gyakorlásához hozzájárult. Hozzájárulásnak minősül, ha a másik házastárs tud vagy kellő gondosság mellett tudhat a foglalkozás (vállalkozás) folytatásáról és azt nem kifogásolja.
- (2) Ha a házastárs vállalkozás tagja (részvényese), tagsági (részvényesi) jogait önállóan, házastársa hozzájárulása nélkül gyakorolhatja abban az esetben is, ha vagyoni hozzájárulását a házastársi közös vagyonból biztosították. A vállalkozás működéséről a házastársat – ha erre igényt tart – rendszeresen tájékoztatnia kell.
- (3) A házastársnak az (1)–(2) bekezdésben meghatározott használat és kezelés, valamint a tagsági (részvényesi) jogok gyakorlása során a másik házastárs érdekeit megfelelően figyelembe kell venni; az e kötelezettség elmulasztásából eredő kárért a házastárs – a szerződésen kívül okozott kárért való felelősség általános szabályai szerint – felel.

3:45. § *[A költségek és a kiadások viselése]*

- (1) A házastársak és a közös gyermek vagy az egyik házastárs hozzájárulásával a másik házastárs közös háztartásban nevelt gyermeke megélhetéséhez, felneveléséhez szükséges kiadásokat, a vagyontársasághoz tartozó tárgyak fenntartásával és kezelésével járó költségeket, a közös háztartás költségeit elsősorban a közös vagyonból kell fedezni.
- (2) Ha a közös vagyon az (1) bekezdésben megjelölt költségeket és kiadásokat nem fedezi, azokhoz a házastársak különvagyonaikból, azok arányában kötelesek hozzájárulni. Ha csak az egyik házastársnak van különvagyona, a költségek kiegészítéséhez szükséges összeget neki kell rendelkezésre bocsátania.

Rendelkezés a közös vagyonnal**3:46. §** *[Rendelkezés a közös vagyonnal a vagyontársaság alatt]*

- (1) A vagyontársaság fennállása alatt a házastársak csak együttesen vagy a másik házastárs hozzájárulásával rendelkezhetnek a közös vagyonról.
- (2) Az egyik házastárs által a vagyontársaság fennállása alatt kötött szerződéshez a másik házastárs által megkívánt hozzájárulás nincs alakszerűséghez kötve.

3:47. § *[A házastárs hozzájárulásának vétele]*

- (1) Bármelyik házastársnak a vagyontársaság fennállása alatt a közös vagyona kötött visszerhes szerződését – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – a másik házastárs hozzájárulásával kötött szerződésnek kell tekinteni, kivéve, ha a szerződést kötő harmadik személy tudott vagy a körülményekből tudnia kellett volna arról, hogy a másik házastárs a szerződéshez nem járult hozzá. A házastárs hozzájárulását a házastársak közös tulajdonában lévő, a házastársi közös lakást magában foglaló ingatlannal való rendelkezésnél és a közös vagyontárgy gazdasági társaság vagy szövetkezet rendelkezésére bocsátásánál nem lehet vélelmezni.
- (2) Ha a házastárs a szerződést a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése, foglalkozásának gyakorlása vagy egyéni vállalkozása körében kötötte, a másik házastárs csak akkor hivatkozhat hozzájárulásának hiányára, ha a szerződést kötő harmadik személynél a szerződés ellen annak megkötése előtt kifejezetten tiltakozott.

3:48. § *[Harmadik személyekkel szembeni felelősség szerződés esetén]*

- (1) A vagyontársaság fennállása alatt a közös vagyona kötött visszerhes szerződést kötő házastárs a tartozásért mind a különvagyonával, mind a közös vagyona részes részével felel.
- (2) A szerződéskötésben részt nem vett házastárs felelőssége a házastárs által kötött szerződésért a harmadik személlyel szemben a közös vagyontárgy tartozás esedékességekor reá eső vagyoni hányad erejéig áll fenn.
- (3) Ha a házastárs a szerződéshez nem járult hozzá és hozzájárulását vélelmezni sem lehet vagy a vélelem megdőlt, a szerződésből eredő kötelezettségért nem felel.

3:49. § *[Harmadik személlyel szembeni felelősség jogalap nélküli gazdagodás alapján]*

Aki házastársának szerződése vagy más kötelelem keletkeztető magatartása folytán gazdagodott, harmadik személlyel szemben a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint akkor is köteles helytállni, ha a tartozásért az előbbi rendelkezések szerint nem felel.

3:50. § *[A közös vagyonnal való rendelkezés a házassági vagyontársaság megszűnése és a közös vagyontárgy megosztása közötti időben]*

- (1) A házastársi vagyontársaság megszűnésétől a közös vagyontárgy megosztásáig terjedő időben a közös vagyonnal való rendelkezésre a 3:46. §-ban foglalt szabályokat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a házastárs a rendes gazdálkodás szabályai szerint a másik házastárs hozzájárulása nélkül is
 - a) rendelkezhet a foglalkozásának gyakorlása vagy egyéni vállalkozása körében használt és ezek céljára lekötött vagyontárgyakkal,
 - b) rendelkezhet azokkal az ingóságokkal, amelyek a vagyontársaság megszűnését követően a házastársának egyetértésével kerültek a kizárólagos birtokába,
 - c) vállalhat olyan kötelezettséget, amelyek a közös vagyontárgy megóvását, fenntartását, helyreállítását, valamint értékállandóságának biztosítását szolgálják,
 - d) teljesítheti a közös vagyontárgy terhelő tartozásokat oly módon, hogy a tartozás a közös vagyontárgy számára nem válhat terhesebbé.
- (2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés nem érinti a közös vagyontárgy megosztásakor fennálló értéktérítési kötelezettséget.

3:51. § *[A közös lakásra és a társasági vagyoni hozzájárulásra vonatkozó szabályok]*

A házastárs a vagyontársaság fennállása alatt és annak megszűnésétől a közös vagyontárgy megosztásáig terjedő időben a házastárs hozzájárulása nélkül nem rendelkezhet a házastársak közös tulajdonában lévő, a házastársi közös lakást magában foglaló ingatlannal, továbbá nem bocsáthat közös vagyontárgyat vagyoni hozzájárulásként gazdasági társaság vagy szövetkezet rendelkezésére.

3:52. § *[A házastárs hozzájárulása nélkül kötött szerződés]*

Ha a házastárs a másik házastársnak a közös vagyontárgy kötött szerződéséhez nem járult hozzá és hozzájárulását vélelmezni sem lehet vagy a vélelem megdőlt, a hozzájárulása nélkül kötött szerződésre a fedezetelvonó szerződés szabályait kell alkalmazni.

3:53. § *[Felelősség a házastárs hozzájárulása nélkül kötött szerződésért]*

Aki a házastársát is terhelő szerződést annak hozzájárulása nélkül köti meg, köteles házastársának az ebből eredő kárát megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a szerződés megkötése megfelelt a másik házastárs érdekének és feltehető akaratának, különösen, ha a szerződés a közös vagyont károsodástól óvta meg.

A vagyontársaság megszűnése**3:54. §** *[A vagyontársaság megszűnése]*

A vagyontársaság megszűnik, ha

- a házastársak házassági vagyoni szerződésben a vagyontársaságot a jövőre nézve kizárják,
- a bíróság azt a házassági életközösség fennállása alatt megszünteti, vagy
- megszűnik a házassági életközösség.

3:55. § *[A vagyontársaság bírósági megszüntetése]*

- A bíróság a vagyontársaságot bármelyik házastárs kérelmére a házassági életközösség fennállása alatt indokolt esetben megszüntetheti. Ilyen esetnek minősül különösen, ha
 - a másik házastárs a kérelmet előterjesztő házastárs hozzájárulása nélkül megkötött szerződésekkel olyan mértékű adósságot halmozott fel, amely a közös vagyontól őt megillető részesedést meghaladja,
 - az egyéni vállalkozó másik házastárssal, vagy azzal a vállalkozással szemben, amelynek a másik házastárs korlátlanul felelős tagja, végrehajtási eljárás, vagy a vállalkozással szemben felszámolási eljárás indult és ez a házastársi közös vagyontól őt megillető részesedést veszélyeztetheti,
 - a másik házastársat vagyoni ügyeiben cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezték és gondnokként nem a házastársát rendelték ki.
- A vagyontársaság – a bíróság eltérő rendelkezésének hiányában – a megszüntetését kimondó határozat jogerőre emelkedését követő hónap utolsó napján szűnik meg.

3:56. § *[A vagyontársaság bírósági megszüntetésének jogkövetkezményei]*

Ha a bíróság a vagyontársaságot megszünteti, a házastársak vagyoni viszonyaira az életközösség fennállása alatt a továbbiakban a vagyontársaság szabályai az irányadók.

3:57. § *[A vagyontársaság bírósági helyreállítása]*

Ha az az ok, amelynek alapján a bíróság a vagyontársaságot megszüntette, már nem áll fenn, a bíróság az életközösség fennállása alatt – a házastársak közös kérelmére – a vagyontársaságot a jövőre nézve helyreállítja.

A házastársi közös vagyon megosztása**3:58. §** *[A közös vagyon megosztása]*

- A vagyontársaság megszűnése esetén bármelyik házastárs igényelheti a közös vagyon megosztását. Ha a házasság a házastárs halálával szűnt meg, ez a jog az örökös is megilleti.
- Ha a házastársak a házastársi közös vagyont szerződéssel osztják meg, a szerződést közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba kell foglalni. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a közös vagyontól tartozó ingóságok megosztására, ha a megosztást végrehajtották.
- Ha a házastársak között nem jött létre szerződés a közös vagyon megosztása tárgyában, vagy az nem terjed ki a vagyontársaság megszűnéséhez kapcsolódó valamennyi igényre, a házastársi közös vagyon megosztását és a rendezetlenül maradt igények elbírálását a bíróságtól lehet kérni.

3:59. § *[A közös vagyoni igények egységes és méltányos rendezése]*

A házastársi vagyontársaságból eredő igények lehetőleg egységesen rendezendők. A bíróságnak ítéletében gondoskodnia kell arról, hogy egyik házastárs se kerüljön a másikkal szemben méltánytalanul hátrányos helyzetbe.

3:60. § *[A közös vagyon és a különvagyon közötti megtérítési igények]*

- A közös vagyon megosztása során igényelni lehet a közös vagyontól a különvagyonra, a különvagyonból a közös vagyonra, az egyik házastárs különvagyonából a másik házastárs különvagyonára történő ráfordítások és a másik

vagyonból teljesített tartozások megtérítését. A megtérítési igények elszámolására a vagyoni hányad értékének megállapítására vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell.

- (2) Ingatlan jelentős és tartós értéknövekedését eredményező ráfordítás fejében a megtérítésre jogosult házastárs az ingatlan értéknövekedésének megfelelő tulajdoni hányadra is igényt tarthat.
- (3) Nincs helye megtérítésnek, ha arról a házastárs lemondott, vagy a kiadás lemondás szándékával történt. A lemondás nincs alakszerűséghez kötve, de azt annak a házastársnak kell bizonyítania, aki a lemondásra hivatkozik.
- (4) A közös életvitel körében elhasznált vagy felélt különvagyon megtérítésének csak különösen indokolt esetben van helye.
- (5) A hiányzó közös vagyon vagy különvagyon megtérítésének akkor sincs helye, ha a vagyonközösség megszűnésekor nincs közös vagyon és a megtérítésre köteles félnek különvagyonja sincs.

3:61. § *[A közös vagyoni hányad értéke és kiadása]*

- (1) A házastárs közös vagyonból megillető hányadát a vagyonközösség megszűnésekor fennállott állapot és érték szerint kell megállapítani. A vagyonközösség megszűnésétől a közös vagyon megosztásáig terjedő időben bekövetkezett értékváltozást azonban figyelembe kell venni, kivéve, ha az kizárólag valamelyik házastárs magatartásának az eredménye.
- (2) A vagyonközösséghez tartozó közös tulajdoni tárgyak megosztására a közös tulajdon megszüntetésének szabályait kell alkalmazni azzal, hogy természetbeni megosztásnak akkor sincs helye, ha azt bármelyik házastárs ésszerű indok alapján ellenzi.
- (3) A vagyonközösségben lévő jogok és követelések megosztására a (2) bekezdésben foglalt szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

3:62. § *[A vagyontárgyak és az azokat terhelő tartozások szétosztása]*

- (1) Annak meghatározásánál, hogy a vagyonmegosztás során egyes vagyontárgyak melyik házastárs tulajdonába kerüljenek, a bíróság elsősorban a házastársak egyező nyilatkozatát veszi figyelembe; ennek hiányában a célszerűség, az arányosság és a méltányosság elvei alapján dönt.
- (2) Az egyik házastárs foglalkozásának vagy egyéni vállalkozásának céljára szolgáló vagyontárgyak elsősorban az adott foglalkozást gyakorló vagy egyéni vállalkozó házastársat illetik meg.
- (3) Ha az egyik házastárs olyan vállalkozás tagja (részvényese), amelyben e házastárs vagyoni hozzájárulását a közös vagyonból biztosították, a bíróság a másik házastársnak – kérelmére – a vállalkozásban a tagsági jogok átruházására vonatkozó szabályok szerint akkor juttathat a vállalkozásban vagyoni hányadot, ha részesedése a házastársi közös vagyonból a 3:61. § (2) bekezdésének, valamint az (1) bekezdésnek a figyelembevételével más módon nem adható ki.
- (4) Ha a vagyontárgyat tartozás terheli, azt a megosztást követően, a házastársak egymás közti viszonyában az a házastárs viseli, akinek a vagyontárgy jutott. A tartozások megosztása a jogosulttal szemben a tartozásátvállalás szabályai szerint hatályos.

3:63. § *[A különvagyon kiadása]*

A vagyonközösség megszűnésekor meglévő különvagyon természetben kell kiadni, kivéve, ha az a vagyonok vegyülése folytán nem lehetséges, vagy a szétválasztás akár a közös vagyon, akár a különvagyon jelentős értékcsökkenésével járna.

III. fejezet

A házassági vagyoni jogi szerződés

Általános rendelkezések

3:64. § *[A házassági vagyoni jogi szerződés tartalma]*

- (1) Házassági vagyoni jogi szerződésben a házastársak maguk határozhatják meg azt a vagyoni jogi rendszert, amely – a házastársi vagyonközösség helyett – a szerződésben meghatározott időponttól életközösségük időtartama alatt irányadó.
- (2) A felek a házassági vagyoni jogi szerződésben vagyonuk meghatározott részeire különböző vagyoni jogi rendszereket köthetnek ki és egészen vagy részben eltérhetnek a törvényes vagy a választott vagyoni jogi rendszerek szabályaitól is, feltéve, hogy az eltérést a törvény nem tiltja.

3:65. § *[A szerződés megkötésének feltételei]*

- (1) Házassági vagyoni szerződést a házasulók és a házastársak csak személyesen köthetnek.
- (2) A gyámhatóság jóváhagyása szükséges a házassági vagyoni szerződés érvényességéhez, ha azt tizennyolcadik életévét be nem töltött vagy olyan nagykorú házastárs kötötte, akinek a cselekvőképességét a bíróság vagyonával való rendelkezésében korlátozta.

3:66. § *[A szerződés alakja és nyilvántartása]*

- (1) A házassági vagyoni szerződés csak akkor érvényes, ha közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalták.
- (2) A házastársak közösen kérhetik, hogy házassági vagyoni szerződésüket a külön törvényben szabályozott országos nyilvántartásba felvegyék.
- (3) A házassági vagyoni szerződés harmadik személlyel szemben akkor hatályos, ha a szerződést a házassági vagyoni szerződések nyilvántartásába bevezették, vagy ha a házasfelek bizonyítják, hogy a harmadik személy a szerződésről és annak tartalmáról tudott.
- (4) A nyilvántartást vezető szerv kérelemre elektronikus úton is tájékoztatást ad arról, hogy a házastársak szerződése szerepel-e a nyilvántartásban. A szerződés tartalmáról felvilágosítás csak valamelyik házastárs írásbeli felhatalmazása alapján vagy hatóság részére, törvényben meghatározott feladatai teljesítése érdekében adható.

3:67. § *[A szerződés módosítása és megszüntetése]*

- (1) A házassági életközösség fennállása alatt a házastársak a szerződést bármikor módosíthatják vagy megszüntethetik.
- (2) A szerződés módosítására és megszüntetésére a szerződés létrejöttére vonatkozó érvényességi és hatályossági szabályok az irányadók.

3:68. § *[A harmadik személyek védelme]*

- (1) A házassági vagyoni szerződés nem tartalmazhat olyan visszamenőleges hatályú rendelkezést, amely bármelyik házastársnak harmadik személlyel szemben, a szerződés megkötése előtt keletkezett kötelezettségét a harmadik személy terhére változtatja meg. Ez a rendelkezés irányadó a szerződés módosítására és az életközösség fennállása alatt kötött újabb szerződésre is.
- (2) A házastársak olyan szerződése, amely valamely vagyontárgynak a közös vagyonhoz vagy a különvagyonhoz tartozását a házassági vagyoni szerződésben kikötött rendelkezésektől eltérően változtatja meg, harmadik személlyel szemben csak akkor hatályos, ha a harmadik személy tudott vagy a körülményekből tudnia kellett volna arról, hogy a vagyontárgy a szerződés rendelkezése értelmében a közös, illetve a különvagyonhoz tartozik.

3:69. § *[A halál esetére rendelkező szerződés]*

A házassági vagyoni szerződésben a házastársak vagyonuk sorsáról haláluk esetére is rendelkezhetnek; e rendelkezésekre a közös végrendelet szabályait kell alkalmazni.

A közszerzeményi rendszer**3:70. §** *[A közszerzeményi rendszer]*

- (1) Ha a házastársak a házassági vagyoni szerződésben közszerzeményi rendszerben állapodnak meg, az életközösség fennállása alatt önálló vagyonszerzők, ennek megfelelően közöttük a vagyonekülönítés szabályai érvényesülnek. Az életközösség megszűnése után azonban bármelyik házastárs követelheti a másiktól annak a vagyonszaporulatnak a megosztását, ami a vagyonukban közszerzemény.
- (2) Közszerzemény az a tiszta vagyoni érték, amely a házastársnak az életközösség megszűnésekor meglévő vagyonában a házastársakat terhelő adósság ráeső részének és a különvagyonának levonása után fennmarad.
- (3) A házastárs vagyonában a házassági életközösség megszűnésekor meglévő vagyonról – házassági vagyoni szerződés eltérő rendelkezése hiányában – az a vélelem, hogy az közszerzemény.
- (4) Azt, hogy mely vagyontárgyakat, terheket és tartozásokat kell különvagyonként számításba venni, a szerződés eltérő rendelkezése hiányában a törvényes vagyoni rendszer különvagyonra vonatkozó rendelkezései alapján kell megállapítani. A különvagyonhoz kell számítani a meglévő különvagyon mellett annak a különvagyonnak az értékét is, amit a házastársi életközösség alatt a házastársak a közszerzeményi vagyonra vagy a másik házastárs

különvagyonára fordítottak; a hiányzó különvagyon megtérítésének azonban csak erre irányuló kifejezett kikötés esetén van helye.

3:71. § *[A házastárs közszerzeményi részesedésének védelme]*

- (1) A házastárs az életközösség fennállása alatt is igényelheti a közszerzeményből reá eső rész megállapítását és annak erejéig megfelelő biztosíték nyújtását akkor, ha a másik házastárs a tudomása nélkül megkötött szerződésekkel olyan mértékű adósságot halmozott fel, amely a közszerzeménynek minősülő vagyontárgyakból őt megillető részesedést meghaladja.
- (2) A közszerzeménynek az (1) bekezdés szerinti biztosítása nem sértheti annak a harmadik személynek a jogát, akinek korábban keletkezett követelése áll fenn a másik házastárral szemben.
- (3) Ha a másik házastárs a közszerzemény megállapítása és megfelelő biztosíték adása elől felhívás ellenére elzárkózik, vagy azt megghiúsítja, a házastárs a bírósághoz fordulhat.
- (4) A bíróság a perben bármelyik házastárs kérelmére a szerződést az (1) bekezdésben foglalt okból megszüntetheti és a felek között a jövőre nézve vagyonekülönítést rendelhet el.

3:72. § *[A közszerzemény megosztása]*

- (1) A közszerzemény megosztását – a szerződés eltérő rendelkezése hiányában – az életközösség megszűnésekor meglévő vagyonból a törvényes vagyoni jogi rendszernek a közös vagyon megosztására vonatkozó rendelkezései megfelelő alkalmazásával lehet követelni. A házastárs azonban nem tarthat igényt a másik házastárs foglalkozásának vagy egyéni vállalkozásának gyakorlásához szükséges vagyontárgyakra és a másik házastárs gazdasági társaságbeli részesedésére akkor sem, ha azok anyagi fedezetének biztosításában részt vett.
- (2) Ha a szerződés eltérően nem rendelkezik, a házastársat a közszerzeményi vagyon fele része illeti meg.

A vagyonekülönítési rendszer

3:73. § *[A vagyonekülönítési rendszer]*

Ha a házastársak a szerződésben a házastársi vagyoneközösséget a jövőre nézve teljesen vagy egyes, konkrétan meghatározott vagyonszerzésekre (vagyontárgyakra, terhekre és tartozásokra) kizárták, a vagyonnak abban a részében, amelyre a kizárás vonatkozik, közöttük – a szerződés eltérő rendelkezése hiányában – a vagyonekülönítés rendszere az irányadó.

3:74. § *[A vagyontárgyak használata és kezelése; tartozások, költségek és kiadások viselése]*

- (1) Ha a házastársak között a törvény rendelkezése vagy szerződés alapján vagyonekülönítés jön létre, a házassági életközösség fennállása alatt a vagyonukat önállóan használják és kezelik, azzal önállóan rendelkeznek és tartozásukért is önállóan felelnek.
- (2) A házastársak a közös háztartás költségeit és a közös gyermek vagy az egyik házastárs hozzájárulásával a másik házastárs közös háztartásban nevelt gyermeke megélhetéséhez, felneveléséhez szükséges kiadásokat közösen viselik akkor is, ha vagyonekülönítésben élnek. Semmis az a kikötés, amely e költségek és kiadások alól bármelyik házastársat teljesen vagy túlnyomó részben mentesíti. A háztartásban és a gyermeknevelésben végzett munka a költségviselésben való részvételnek számít.

A szerződés megszűnése

3:75. § *[A szerződés megszűnésének esetei]*

- (1) A házassági vagyoni jogi szerződést az életközösség megkezdése előtt a felek felbonthatják, vagy attól bármelyikük elállhat. A házassági életközösség fennállása alatt a felek a szerződést csak a jövőre nézve szüntethetik meg.
- (2) A házassági vagyoni jogi szerződés megszűnik akkor is, ha
 - a) a bíróság a törvényben meghatározott esetben megszünteti,
 - b) megszűnik a házassági életközösség, kivéve, ha arra valamelyik házastárs halála folytán kerül sor és a szerződés a házastársak közös végrendeleteként hatályosulhat.
- (3) Ha a szerződést a felek közös megegyezéssel megszüntetik, vagy egyikük a szerződésben biztosított jogával élve felmondja azt, a megszűnés időpontjától az életközösség fennállása alatt a házastársak vagyoni viszonyaira a házastársi vagyoneközösség szabályai az irányadók.

- (4) A szerződés megszűnésére harmadik személlyel szemben csak attól az időponttól lehet hivatkozni, amikor a szerződést a nyilvántartásból törlik, vagy a harmadik személy a szerződés megszűnéséről tudomást szerez.

3:76. § *[Elszámolás, vagyonmegosztás]*

A szerződés megszűnése esetén bármelyik házastárs vagy örököse igényelheti a szerződésben kikötött vagyoni jogi rendszernek megfelelő elszámolást, vagy – ha a szerződésben a vagyon egészében vagy annak egy részében vagyoni közösséget vagy közszereményt kötöttek ki – a házastársi közös vagyon és a közszeremény megosztására vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazásával a közös vagyon megosztását.

IV. fejezet

A házastársi közös lakás használatának rendezése

3:77. § *[A házastársi közös lakás]*

- (1) A házastársi közös lakás az a lakás, amelyben a házastársak – akár egyikük, akár mindkettőjük tulajdonjoga, haszonélvezeti joga vagy bérleti joga alapján – együtt laknak.
- (2) A házastársak kiskorú gyermekének lakáshasználatát a házastársi közös lakásban kell biztosítani.
- (3) E fejezet alkalmazásában lakáshasználatra jogosult a lakásra kizárólagos jogcímmel rendelkező házastárs kiskorú gyermeke is.

3:78. § *[A közös lakással való rendelkezés korlátai]*

- (1) A házastársak közös jogcíme alapján lakott lakás használatáról az életközösség fennállása alatt és annak megszűnésétől a lakáshasználat rendezéséig a házastárs csak a házastársával együttesen vagy házastársa hozzájárulásával rendelkezhet. A hozzájárulást vélelmezni nem lehet.
- (2) A házasság felbontása vagy a házassági életközösség megszűnése önmagában nem szünteti meg annak a házastársnak a használati jogát, aki a lakást a másik házastárs jogcímén használja.
- (3) A házastárs az életközösség fennállása alatt és annak megszűnésétől a lakáshasználat rendezéséig a kizárólagos jogcíme alapján használt lakással sem rendelkezhet házastársa hozzájárulása nélkül olyan módon, amely házastársának vagy az együttlakó kiskorú gyermeknek a lakáshasználatát hátrányosan érintené.

3:79. § *[A használat szerződéses rendezése]*

- (1) A házastársi közös lakás használatát a házastársak vagy a házastársak a házasság felbontása vagy az életközösség megszűnése esetére szerződéssel rendezhetik. A szerződés csak akkor érvényes, ha közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalták.
- (2) A szerződés hatálya az annak megkötésekor meglévő lakás helyébe lépett közös lakásra akkor terjed ki, ha a szerződés kifejezetten így rendelkezik.
- (3) A felek a közös lakás használatáról házassági vagyoni jogi szerződésben is rendelkezhetnek.

3:80. § *[A gyermek lakáshasználati jogának figyelembevétele]*

- (1) A szerződésben a felek megállapodhatnak abban is, hogy a lakáshasználatra jogosult gyermekeik további lakhatását a házasság felbontása vagy az életközösség megszűnése esetére – figyelembe véve azt is, hogy a szülői felügyeletet közösen fogják-e gyakorolni vagy az csak egyiküket illeti majd meg – milyen módon biztosítják. Ebben az esetben – eltérő rendelkezésük hiányában – a szerződés az annak megkötését követően született gyermekükre is kiterjed.
- (2) Ha a szerződés az (1) bekezdésben foglalt rendelkezést nem tartalmazza, vagy a rendelkezés a lakáshasználatra jogosult kiskorú gyermek megfelelő lakáshoz fűződő jogát súlyosan sérti, a bíróság a házasság felbontása vagy az életközösség megszűnése esetén a gyermek érdekében a házastársi közös lakás használatát a szerződésben foglaltaktól eltérően rendezheti.

3:81. § *[A használat rendezése az életközösség megszűnése után]*

- (1) Az életközösség megszűnése után a házastársak megállapodhatnak a házastársi közös lakás további használatáról. A megállapodás nincs alakszerűséghez kötve.
- (2) A házastársi közös lakás használatáról szóló szerződés vagy az életközösség megszűnése után kötött egyéb megállapodás hiányában a házasság felbontása vagy az életközösség megszűnése esetén a házastársi közös lakás további használatáról – bármelyik házastárs kérelmére – a bíróság dönt.

- (3) Ha valamelyik házastárs – akár házassági bontóperben, akár a házastársi közös vagyon megosztása iránti perben – a lakáson fennálló közös tulajdon megszüntetését kéri, a bíróság a házastársi közös lakás használatát a közös tulajdon megszüntetésével együtt rendezi.

3:82. § *[A közös jogcímen lakott lakás használatának megosztása és a megosztás mellőzése]*

- (1) Ha a lakás használata a házastársakat közös jogcím alapján illeti meg, a bíróság közöttük a lakás használatát megosztja, ha ez a lakás adottságai alapján lehetséges. A használat megosztására akkor is sor kerülhet, ha a lakás kisebb átalakítással az osztott használatra alkalmassá tehető, feltéve, hogy egyik vagy mindkét házastárs az átalakításra vonatkozó jogosultságát és az átalakítás műszaki előfeltételeit igazolja, és az átalakítás költségeinek viselését vállalja. Az átalakítás költségeinek viseléséről – vita esetén – a bíróság dönt.
- (2) A lakáshasználat megosztása esetén a házastársak a lakás meghatározott lakószobáit és helyiségeit kizárólagosan, más helyiségeit közösen használják. A lakáshasználat megosztása a házastársak harmadik személlyel szemben fennálló jogait és kötelezettségeit nem érinti.
- (3) A bíróság a lakás használatának megosztását – a felek körülményeinek mérlegelésével – mellőzheti, ha
- a házastársaknak vagy egyiküknek ugyanabban a helységben más beköltözhető vagy olyan lakása van, amely egyoldalú nyilatkozattal beköltözhetővé tehető, vagy
 - az egyik házastárs a lakásból önként és a visszatérés szándéka nélkül elköltözött és – ha a szülői felügyeletet ő gyakorolja – a kiskorú gyermek lakáshasználati jogát megfelelően biztosította.
- (4) Nem osztható meg az adottságainál fogva arra egyébként alkalmas lakás használata, ha az egyik házastárs olyan felróható magatartást tanúsít, amely miatt a közös használat a másik házastárs vagy a kiskorú gyermek érdekeinek súlyos sérelmével járna.

3:83. § *[Az egyik házastárs használati jogának megszüntetése]*

- (1) Ha a házastársak közös jogcíme alapján használt lakás használatának megosztására nem kerül sor, a bíróság az egyik házastársnak a lakás használatára vonatkozó jogát megszünteti és őt – a 3:82. § (3) bekezdésének b) pontjában meghatározott esetet kivéve – a lakás elhagyására kötelezi.
- (2) A bíróság az egyik házastársnak a lakás használatára vonatkozó jogát megszüntetheti és őt a lakás elhagyására kötelezheti akkor is, ha a lakás egyébként alkalmas lenne az osztott használatra, de e házastárs részére a másik házastárs megfelelő cserelakást ajánl fel, és a lakáshasználat rendezésének ez a módja a lakáshasználatra jogosult kiskorú gyermek érdekeit nem sérti.

3:84. § *[Az egyik házastárs kizárólagos jogcíme alapján lakott lakás használatának rendezése]*

- (1) Ha a házastársi közös lakást a házastársak kizárólag egyikük jogcíme alapján használják, a házasság felbontása vagy az életközösség megszűnése esetén a bíróság ezt a házastársat jogosítja fel a lakás további használatára.
- (2) A bíróság az adottságainál fogva arra alkalmas lakás osztott használatát akkor rendelheti el, ha a lakáshasználatra jogosult gyermek vagy legalább a gyermekek egyike feletti szülői felügyeleti jog gyakorlását a másik házastársnak biztosította, vagy a lakás elhagyása a másik házastársra nézve – a házasság időtartama, valamint e házastárs körülményei alapján – súlyosan méltánytalan lenne.
- (3) Kivételesen indokolt esetben a bíróság a házastársat a másik házastárs kizárólagos tulajdonában vagy haszonélvezetében álló lakás kizárólagos használatára is feljogosíthatja, ha a lakáshasználatra jogosult kiskorú gyermek feletti szülői felügyeleti jog gyakorlása ezt a szülőt illeti meg, és a kiskorú gyermek lakhatása másként nem biztosítható. Ebben az esetben a házastársat a bérlő jogállása illeti meg azzal, hogy lakáshasználati joga rendes felmondással csak megfelelő cserelakás felajánlásával szüntethető meg.
- (4) A bíróság a (2)–(3) bekezdés szerinti osztott vagy kizárólagos lakáshasználatot meghatározott időre vagy feltétel bekövetkezéséig is biztosíthatja.

3:85. § *[A lakáshasználati jog ellenértékének megtérítése]*

- (1) Az a házastárs, aki szerződés vagy a bíróság döntése alapján a lakás elhagyására köteles, a korábbi használati joga vagyoni értékének megfelelő térítésre tarthat igényt.
- (2) Nem tarthat igényt térítésre az a házastárs,
- aki szerződésben a lakás elhagyását elhelyezési és térítési igény nélkül vállalta, vagy
 - akitől a bíróság a lakáshasználati jogot meghatározott időre vagy feltétel bekövetkeztéig vonta meg.

- (3) A térítés összegének megállapításánál a gyermek lakáshasználati jogának értékét annak a házastársnak a javára kell figyelembe venni, aki a lakáshasználatot szülői felügyeleti joga alapján a gyermek részére a továbbiakban – akár a volt közös lakásban, akár máshol – biztosítja.
- (4) A térítés a lakás elhagyásakor esedékes, kivéve, ha
 - a) a bíróság a házastársat felróható magatartása miatt kötelezte a lakás elhagyására és az egyidejű teljesítés a bent maradó házastárs és a kiskorú gyermek érdekét súlyosan sértené, vagy
 - b) a lakás használatának rendezésére a házastársi közös vagyon megosztása iránti perben kerül sor és a használati jog vagyoni értékét a bíróság a vagyonmegosztás során számolja el.
- (5) A lakásban maradó házastárs a térítés helyett a távozó házastárs részére megfelelő cserelakást ajánlhat fel.

3:86. § *[A lakáshasználat újrendezése]*

- (1) Ha a bíróság a lakás osztott használatát rendelte el vagy a tulajdonos (haszonélvező) házastársat kötelezte a lakás elhagyására, bármelyik házastárs kérheti a lakáshasználat újrendezését arra történő hivatkozással, hogy a rendezés alapjául szolgáló körülményekben bekövetkezett változás miatt a használat módjának változatlan fenntartása lényeges jogos érdekét vagy a közös kiskorú gyermek érdekét sérti.
- (2) Az (1) bekezdésben foglaltak nem érintik a volt házastársnak azt a jogát, hogy a használat megosztását követően a volt házastársa bérlőtársi jogviszonyának megszüntetését külön törvény bérlőtársakra vonatkozó rendelkezései alapján kérje.

HARMADIK RÉSZ

A BEJEGYZETT ÉLETTÁRSI KAPCSOLAT

3:87. § *[A bejegyzett élettársi kapcsolat]*

Bejegyzett élettársi kapcsolat akkor jön létre, ha az anyakönyvvezető előtt együttesen jelen lévő két tizennyolcadik életévét betöltött, azonos nemű személy személyesen kijelenti, hogy egymással bejegyzett élettársi kapcsolatot kíván létesíteni.

3:88. § *[A bejegyzett élettársi kapcsolat joghatásai]*

- (1) Ahol a törvény eltérően nem rendelkezik,
 - a) a házasságra vonatkozó szabályokat a bejegyzett élettársi kapcsolatra,
 - b) a házastársra vagy házastársakra vonatkozó szabályokat a bejegyzett élettársra vagy bejegyzett élettársakra,
 - c) az özvegyre vonatkozó szabályokat az elhunyt bejegyzett élettárs túlélő bejegyzett élettársára,
 - d) az elvált személyre vonatkozó szabályokat arra a személyre, akinek bejegyzett élettársi kapcsolatát megszüntették,
 - e) a hajadonra, nőtlenre vonatkozó szabályokat arra a személyre is, aki bejegyzett élettársi kapcsolatot még nem létesített, és
 - f) a házaspárra vonatkozó szabályokat a bejegyzett élettársakra is alkalmazni kell.
- (2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezéstől eltérően
 - a) a bejegyzett élettársakra a házastársak által történő közös gyermekké fogadásra vonatkozó szabályok nem alkalmazhatók;
 - b) a bejegyzett élettársi kapcsolat apasági vélelmet nem keletkeztet;
 - c) a házastársak névviselésére vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a bejegyzett élettársakra; bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése esetén a bejegyzett élettárs volt férje nevét a házasságra utaló toldással nem viselheti tovább, és ez a joga akkor sem éled fel, ha a bejegyzett élettársi kapcsolata megszűnt; ha a leendő bejegyzett élettárs a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítését megelőzően házassági névként volt férje nevét vagy családi nevét viseli a házasságra utaló toldással, és házassági nevét nem módosítja másik házassági névviselési formára, a születési családi névének viselésére jogosult;
 - d) az emberi reprodukcióra irányuló, külön törvény szerinti eljárásoknak a házastársakra vonatkozó rendelkezései a bejegyzett élettársakra nem alkalmazhatók.

3:89. § *[A bejegyzett élettársi kapcsolat részletes szabályai]*

A bejegyzett élettársi kapcsolat részletes szabályairól külön törvény rendelkezik.

NEGYEDIK RÉSZ AZ ÉLETTÁRSI KAPCSOLAT

1. CÍM ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

3:90. § *[Az élettársi kapcsolat létrejötte és megszűnése]*

- (1) Élettársi kapcsolat áll fenn két olyan, házasságkötés nélkül közös háztartásban, érzelmi közösségben (életközösségben) együtt élő személy között, akik közül egyiknek sem áll fenn mással házassági életközössége vagy élettársi kapcsolata, és akik nem állnak egymással vér szerinti leszármazáson vagy örökbefogadáson alapuló egyenesági rokonságban vagy testvéri, féltestvéri kapcsolatban.
- (2) Az élettársi kapcsolat az (1) bekezdésben foglalt feltételek fennállása esetén az életközösség létesítésével jön létre, és megszűnik, ha az élettársak egymással házasságot kötnek vagy az életközösségük véget ér.

3:91. § *[Az élettársi kapcsolat családjogi hatásai]*

- (1) Az élettársak a kapcsolatuk fennállása alatt kötelesek közös céljaik érdekében együttműködni és egymást támogatni.
- (2) Az élettárs a kapcsolat megszűnését követően a törvényben meghatározott esetekben volt élettársától tartásra, a volt élettársával közösen használt lakás használatának és vagyoni viszonyaiknak a rendezésére tarthat igényt.

2. CÍM AZ ÉLETTÁRSI TARTÁS

3:92. § *[Az élettársi tartásra való jogosultság]*

- (1) Az életközösség megszűnése esetén volt élettársától tartást követelhet az, aki arra rászorult, mert magát önhibáján kívül nem képes eltartani, feltéve, hogy
 - a) az életközösség legalább tíz évig fennállott, vagy
 - b) az életközösség legalább egy évig fennállott és az élettársak kapcsolatából gyermek született.
- (2) A bíróság kivételesen indokolt esetben az (1) bekezdés a) pontjában meghatározottnál rövidebb időtartamú élettársi kapcsolat esetén is megállapíthatja a tartási kötelezettséget.
- (3) Ha a volt élettárs a tartásra az életközösség megszűnését követő egy év eltelte után válik rászorulttá, volt élettársától tartást csak különös méltánylást érdemlő esetben követelhet.

3:93. § *[A tartásra való érdemtelenség]*

- (1) Érdemtelensége miatt nem jogosult tartásra az a volt élettárs,
 - a) akinek súlyosan kifogásolható életvitele, magatartása járult hozzá alapvetően az élettársi kapcsolat megszűnéséhez, vagy
 - b) aki az életközösség megszűnését követően volt élettársának vagy vele együtt élő hozzátartozójának érdekeit durván sértő magatartást tanúsított.
- (2) Az érdemtelenség elbírálásánál figyelembe kell venni az arra hivatkozó volt élettárs magatartását is.

3:94. § *[A tartási képesség]*

Nem köteles volt élettársát eltartani, aki ezáltal saját szükséges tartását vagy gyermekének tartását veszélyeztetné.

3:95. § *[A tartás sorrendje az élettárs és a házastárs között]*

A tartásra a volt élettárs a különélő házastárssal és a volt házastárssal egy sorban jogosult.

3:96. § *[A rokontartás szabályainak alkalmazása]*

A tartás mértékére, szolgáltatásának módjára, időtartamára, ezek megváltoztatására, a tartáshoz való jog megszűnésére és a tartás megszüntetésére a rokontartás közös szabályait kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy az élettársi tartáshoz való jog megszűnik akkor is, ha az arra jogosult újabb élettársi kapcsolatot létesít vagy házasságot köt.

3. CÍM

AZ ÉLETTÁRSOK VAGYONI VISZONYAI

3:97. § [Az élettársi vagyoni szerződés]

- (1) Az élettársak egymás közötti vagyoni viszonyaikat az élettársi együttélés idejére szerződéssel rendezhetik. A szerződés csak akkor érvényes, ha közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalták.
- (2) A szerződésben az élettársak bármilyen olyan vagyoni jogi rendelkezést tehetnek, amely – akár szerződés, akár a törvény alapján – a házastársak között érvényesülhet.
- (3) A szerződés harmadik személyekkel szemben akkor hatályos, ha a szerződést az élettársi vagyoni jogi szerződések nyilvántartásába felvették vagy ha az élettársak bizonyítják, hogy harmadik személy a szerződésről és annak tartalmáról tudott.
- (4) Az élettársi vagyoni jogi szerződések nyilvántartására a házassági vagyoni jogi szerződések nyilvántartására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

3:98. § [Élettársak közti törvényes vagyoni rendszer]

- (1) Szerződés eltérő rendelkezése hiányában az élettársak az együttélés alatt önálló vagyonszerzők. Az életközösség megszűnése esetén azonban bármelyik élettárs vagy örököse követelheti a másiktól az együttélés alatt keletkezett vagyonszaporulat megosztását. Nem számítható a vagyonszaporulathoz az a vagyon, ami házastársak esetén különvagyonnak minősülne.
- (2) Az élettársat a vagyonszaporulathoz a szerzésben való közreműködése arányában illeti meg részesedés. A háztartásban, a gyermeknevelésben, valamint – eltérő megállapodás hiányában – a másik élettárs vállalkozásában végzett munka a szerzésben való közreműködésnek minősül.
- (3) Ha a szerzésben való közreműködés aránya nem állapítható meg, azt egyenlőnek kell tekinteni, kivéve, ha az bármelyik élettársra nézve méltánytalan vagyoni hátrányt jelentene.
- (4) Az élettárs a vagyonszaporulathoz öt megillető részesedésre elsősorban természetben tarthat igényt.

4. CÍM

AZ ÉLETTÁRSOK LAKÁSHASZNÁLATÁNAK RENDEZÉSE

3:99. § [A lakáshasználat szerződéses rendezése]

- (1) Az élettársak az élettársi kapcsolat létrejöttkor vagy annak fennállása alatt a közösen használt lakás további használatát az életközösség megszűnése esetére szerződéssel rendezhetik. A szerződés csak akkor érvényes, ha közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalták.
- (2) A lakáshasználat szerződéses rendezése esetén a gyermek lakáshasználati jogával kapcsolatban a házastársi közös lakás használatának rendezésével kapcsolatos a gyermek lakáshasználati jogának figyelembevételére vonatkozó rendelkezések megfelelően irányadóak.

3:100. § [A lakáshasználat bírói rendezése]

A lakáshasználatra vonatkozó szerződés vagy az életközösség megszűnése után kötött egyéb megállapodás hiányában az életközösség megszűnése esetén bármelyik élettárs kérheti a bíróságtól az élettársak által közösen használt lakás további használatának rendezését.

3:101. § [Az élettársak közös jogcíme alapján lakott lakás használatának rendezése]

- (1) Az élettársak közös jogcíme alapján használt lakás további használatáról a bíróság a házastársak közös jogcíme alapján használt lakás használatának rendezésére vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával dönt.
- (2) A bíróság a lakáshasználatra jogosult kiskorú gyermek megfelelő lakáshoz fűződő jogát is figyelembe veszi, ha az élettársi kapcsolat megszűnése esetén az élettársak közös jogcíme alapján használt lakás további használatáról dönt.

3:102. § [Az élettárs feljogosítása a másik élettárs kizárólagos jogcíme alapján lakott lakás használatára]

- (1) Az élettársi kapcsolat megszűnése esetén a bíróság a volt élettársat – kérelmére – feljogosíthatja a másik élettárs kizárólagos jogcíme alapján közösen használt lakás további használatára, ha
 - a) az életközösség legalább tíz évig fennállott, vagy

- b) az életközösség legalább egy évig fennállott, és az élettársak kapcsolatából származó kiskorú gyermek lakáshasználati jogának biztosítása érdekében ez indokolt.
- (2) A bíróság az (1) bekezdésben meghatározott esetekben az adottságainál fogva arra alkalmas lakásnak elsősorban az osztott használatát rendelheti el.
- (3) Kivételesen indokolt esetben a bíróság a volt élettársat a másik élettárs kizárólagos tulajdonjoga vagy haszonélvezeti joga alapján használt lakás kizárólagos használatára is feljogosíthatja, ha a lakáshasználatra jogosult közös kiskorú gyermek vagy legalább a gyermekek egyike feletti szülői felügyeleti jog gyakorlása ezt a volt élettársat illeti meg, és a kiskorú gyermek lakáshasználata másként nem biztosítható.
- (4) A bíróság a (2)–(3) bekezdés szerinti osztott vagy kizárólagos használatot meghatározott időre, vagy feltétel bekövetkezéséig is biztosíthatja.
- (5) A lakás kizárólagos használatára feljogosított volt élettársat a bérleti jogállása illeti meg azzal, hogy lakáshasználati joga rendes felmondással csak megfelelő cserelakás felajánlása esetén szüntethető meg.
- (6) Nem tarthat igényt a másik élettárs kizárólagos jogcíme alapján használt lakás osztott vagy kizárólagos használatára az a volt élettárs, akinek más beköltözhető vagy egyoldalú nyilatkozatával beköltözhetővé tehető lakása van.

3:103. § *[A lakáshasználat újrendezése]*

- (1) Ha a bíróság a lakás osztott használatát rendelte el vagy a tulajdonos (haszonélvező) élettársat kötelezte a lakás elhagyására, bármelyik volt élettárs kérheti a lakáshasználat újrendezését arra való hivatkozással, hogy a rendezés alapjául szolgáló körülményekben bekövetkezett változás miatt a használat módjának változatlan fenntartása lényeges jogos érdekét vagy a közös kiskorú gyermek érdekét sérti.
- (2) Az (1) bekezdésben foglaltak nem érintik a volt élettársnak azt a jogát, hogy a használat megosztását követően volt élettárs a bérleti jogviszonyának megszüntetését külön törvény bérleti társakra vonatkozó rendelkezései alapján kérje.

ÖTÖDIK RÉSZ
A ROKONSÁG

1. CÍM
A ROKONI KAPCSOLAT

3:104. § *[A rokoni kapcsolat]*

- (1) Egyenesági a rokonság azok között, akik közül az egyik a másiktól származik.
- (2) Oldalágon rokonok azok, akiknek legalább egy közös felmenő rokonuk van, ők maguk azonban egyeneságon nem rokonok.
- (3) A szülő és a gyermek közötti egyenesági rokoni kapcsolat leszármazással vagy örökbefogadással jön létre.
- (4) A gyermek leszármazásával vagy örökbefogadásával szülőjének teljes rokonságával is rokoni kapcsolatba kerül.

2. CÍM
A LESZÁRMAZÁSON ALAPULÓ ROKONI KAPCSOLAT

I. fejezet
Az apai jogállás keletkezése

3:105. § *[Az apai jogállást keletkeztető tények]*

Apai jogállást a törvényben meghatározottak szerint

- a) házassági kötelék,
- b) a külön törvényben meghatározott nyilvántartással igazolt élettársi kapcsolat (a továbbiakban: nyilvántartással igazolt élettársi kapcsolat),
- c) élettársak esetében emberi reprodukcióra irányuló, külön törvényben szabályozott eljárás (a továbbiakban: reprodukciós eljárás),
- d) apai elismerő nyilatkozat vagy
- e) bírósági határozat
- keletkeztet.

3:106. § *[Házassági köteléken alapuló vélelem]*

- (1) A gyermek apjának – a 3:108. § (2) és (3) bekezdésében foglalt kivételekkel – azt a férfit kell tekinteni, akivel az anya a fogamzási idő kezdetétől a gyermek születéséig eltelt idő vagy annak legalább egy része alatt házassági kötelékben állott. A házasság érvénytelensége az apaság véelmét nem érinti.
- (2) A vélelmezett fogamzási idő a gyermek születésének napjától visszafelé számított száznyolcvankettedik és háromszázadik nap között eltelt idő, mindkét határnap hozzászámításával. Bizonyítani lehet azonban, hogy a gyermek fogamzása a vélelmezett fogamzási idő előtt vagy után történt.
- (3) Ha a nő házasságának megszűnése után újból házasságot kötött, az újabb házasságának fennállása alatt született gyermeke apjának akkor is az újabb férjet kell tekinteni, ha a korábbi házasság megszűnése és a gyermek születése közt háromszáz nap nem telt el. Ha ez a vélelem megdől, a gyermek apjának a korábbi férjet kell tekinteni.

3:107. § *[Nyilvántartással igazolt élettársi kapcsolaton alapuló vélelem]*

- (1) Ha az anya a fogamzási idő kezdetétől a gyermek születéséig eltelt idő vagy annak egy része alatt nem állt házassági kötelékben, a gyermek apjának kell tekinteni azt a férfit, aki az anyával a fogamzási idő kezdetétől a gyermek születéséig eltelt idő vagy annak egy része alatt nyilvántartással igazolt élettársi kapcsolatban élt.
- (2) Az (1) bekezdésben foglaltakat nem lehet alkalmazni, ha az anya a fogamzási idő kezdetétől a gyermek születéséig eltelt idő vagy annak egy része alatt több férfival élt nyilvántartással igazolt élettársi kapcsolatban.

3:108. § *[Reprodukciós eljáráson alapuló vélelem]*

- (1) Ha az apaság sem az anya házassági kötelékén, sem nyilvántartással igazolt élettársi kapcsolaton alapuló vélelem alapján nem állapítható meg, a gyermek apjának kell tekinteni azt a férfit, aki az anyával – élettársi kapcsolatuk fennállása alatt – reprodukciós eljárásban vett részt és a származás a reprodukciós eljárás következménye.
- (2) Az anyának az eredményes reprodukciós eljárás lefolytatását követően a gyermek születéséig terjedő időszakban más férfival létrejött házassága vagy nyilvántartással igazolt élettársi kapcsolata a férj, élettárs vonatkozásában apasági vélelmet nem keletkeztet.
- (3) Az anya élettársát kell az (1) bekezdésben foglaltak szerint a gyermek apjának tekinteni akkor is, ha az anya korábbi házasságának vagy nyilvántartással igazolt élettársi kapcsolatának megszűnésétől a reprodukciós eljárásból származó gyermek megszületéséig a vélelmezett fogamzási idő nem telt el.

3:109. § *[Apai elismerő nyilatkozaton alapuló vélelem]*

- (1) Ha az anya a fogamzási idő kezdetétől a gyermek születéséig eltelt idő vagy annak egy része alatt nem állott házassági kötelékben vagy nem élt nyilvántartással igazolt élettársi kapcsolatban, és apasági vélelmet keletkeztető reprodukciós eljárásban sem vett részt, vagy ha az apaság véelme megdőlt, a gyermek apjának kell tekinteni azt a férfit, aki a gyermeket teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal a magáénak ismerte el.
- (2) Apai elismerő nyilatkozatot a gyermeknél legalább tizenhat évvel idősebb férfi tehet.
- (3) Apai elismerő nyilatkozat a gyermek fogamzási idejének kezdetétől tehető. Ha erre a gyermek születése előtt kerül sor, a nyilatkozat a (4) bekezdésben meghatározott feltételek fennállása esetén is csak a gyermek megszületésekor válik teljes hatályúvá.
- (4) A nyilatkozatot csak személyesen lehet megtenni. A cselekvőképességében korlátozott kiskorú személy elismerő nyilatkozata csak akkor érvényes, ha ahhoz törvényes képviselője hozzájárult. Ha a törvényes képviselő a nyilatkozattételben tartósan akadályozott, vagy a hozzájárulást nem adja meg, azt a gyámhatóság hozzájárulása pótolhatja. Annak a nagykorú személynek, akinek cselekvőképességét a bíróság a származás megállapításával kapcsolatos jognyilatkozat-tételében korlátozta, az elismerő nyilatkozata csak a gyámhatóság hozzájárulásával érvényes.
- (5) A nyilatkozat teljes hatályához szükséges az anyának, a kiskorú gyermek törvényes képviselőjének és ha a gyermek a tizennegyedik életévét betöltötte, a gyermeknek a hozzájárulása is. Ha az anya a gyermek törvényes képviselője, a hozzájárulást e minőségében is megadhatja, kivéve, ha az anya és a gyermek között érdekellentét áll fenn. Ebben az esetben a gyámhatóság a kiskorú gyermek törvényes képviselőjére eseti gyámot rendel. Ha az anya, illetve a gyermek nem él, vagy nyilatkozatában tartósan gátolva van, a hozzájárulást a gyámhatóság adja meg.
- (6) Ha az elismeréskor más férfi apaságának megállapítása iránt per van folyamatban, az apai elismerő nyilatkozat – az (5) bekezdésben meghatározott hozzájáruló nyilatkozatok megléte esetén is – csak akkor válik teljes hatályúvá, ha a per jogerős befejezésére az apaság megállapítása nélkül kerül sor.

- (7) Az elismerést és a hozzájárulást az anyakönyvvezetőnél, a bíróságnál, gyámhatóságnál vagy konzuli tisztviselőnél jegyzőkönyvbe kell venni vagy közjegyzői okiratba kell foglalni. A jegyzőkönyv vagy az okirat aláírását követően a nyilatkozat nem vonható vissza.
- (8) A teljes hatályú apai elismerés mindenkiel szemben hatályos.
- (9) Ha az apai elismerő nyilatkozat nagykorú gyermekre vonatkozik, a gyermek nyilatkozhat, hogy az apai elismerő nyilatkozatot tevő férfi családi nevét kívánja-e viselni, vagy az addig viselt családi nevét viseli tovább.

3:110. § *[Az apaság bírósági megállapítása]*

- (1) Ha a gyermek apja sem az anya házassági köteléke, sem nyilvántartással igazolt élettársi kapcsolata, sem reprodukciós eljárás, sem teljes hatályú apai elismerés alapján nem állapítható meg, az apaságot bírósági úton lehet megállapítani.
- (2) A bíróság a gyermek apjának nyilvánítja azt a férfit, aki az anyával a fogamzási időben nemileg érintkezett, és az összes körülmény gondos mérlegelése alapján alaposan következtethető, hogy a gyermek ebből az érintkezésből származik.
- (3) Ha az apaság bírósági megállapítására nagykorú gyermek esetében került sor, a gyermek nyilatkozhat, hogy a vér szerinti apa családi nevét kívánja-e viselni, vagy az addig viselt családi nevét viseli tovább.
- (4) Az apaságot megállapító ítélet mindenkiel szemben hatályos.
- (5) Ha a származás reprodukciós eljárás következménye, nincs helye az apaság bírói úton történő megállapításának azzal a férfival szemben, aki az eljárás lefolytatásához ivarsejtet adományozott.

3:111. § *[Az apaság megállapítása iránti per indítására jogosultak]*

- (1) Az apaság bírósági megállapítását az anya, az apa, a gyermek és a gyermek halála után leszármazója kérheti.
- (2) A kiskorú gyermek a perben a gyámhatóság hozzájárulásával az anya pertársaként vehet részt.
- (3) Ha a gyermek reprodukciós eljárásból származott, nem jogosult perindításra az a férfi, aki az eljárás lefolytatásához ivarsejtet adományozott.

3:112. § *[A perindítás személyessége]*

- (1) A pert a jogosultnak személyesen kell megindítania.
- (2) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú személy a pert csak törvényes képviselője hozzájárulásával indíthatja meg. Ha a törvényes képviselő a hozzájárulás megadásában tartósan akadályozott, vagy a hozzájárulást nem adja meg, azt a gyámhatóság hozzájárulása pótolja.
- (3) Cselekvőképtelen kiskorú személy helyett – a gyámhatóság hozzájárulásával – a törvényes képviselő léphet fel.
- (4) Az anya a perben gyermeke törvényes képviselőjeként eljárhat.
- (5) Az a nagykorú személy, akinek a cselekvőképességét a bíróság származás megállapításával kapcsolatos jognyilatkozat tételében korlátozta, a gyámhatóság hozzájárulásával indíthat pert, vagy nevében az ügyész is eljárhat.

3:113. § *[Az apaság megállapítása iránti per alperesei]*

- (1) Az apaság megállapítása iránti pert az apa ellen, az apának pedig a gyermek ellen kell megindítania.
- (2) Ha az anya által indított perben a gyermek nem az anya pertársa, a pert az anyának a gyermek ellen is meg kell indítania. Ebben az esetben a gyermek képviselőtére a gyámhatóság eseti gyámot rendel.
- (3) Ha az a személy, aki ellen a pert meg kellene indítani, nem él, vagy ismeretlen helyen tartózkodik, a keresetet a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell megindítani.

II. fejezet

Az apaság vélelmének megtámadása

3:114. § *[Az apasági vélelem megtámadásának okai]*

- (1) Az apaság vélelmét meg lehet támadni, ha az, akit a vélelem alapján apának kell tekinteni, a gyermek anyjával a fogamzás idejében nemileg nem érintkezett, vagy a körülmények szerint egyébként lehetetlen, hogy a gyermek tőle származik.
- (2) Ha az apaság vélelme a külön törvény szerinti nyilvántartásban szereplő nyilatkozaton, vagy teljes hatályú apai elismerő nyilatkozaton alapul, a vélelmet azon az alapon is meg lehet támadni, ha
 - a) a nyilatkozatnak a jogi feltételek hiányában nincs teljes hatálya, illetve a nyilatkozat joghatásához jogszabály által meghatározott jogi feltételek hiányoznak,
 - b) a nyilatkozat tévedés, megtévesztés vagy jogellenes fenyegetés hatása alatt jött létre, vagy

- c) valószínűsíthető, hogy a gyermek örökbefogadására vonatkozó jogszabályi rendelkezések megkerülésére irányul.
- (3) Ha a származás reprodukciós eljárás következménye, az apaság vélelme akkor támadható meg, ha az anya férje vagy élettársa az eljáráshoz nem járult hozzá.

3:115. § *[A vélelem megtámadásának kizártsága]*

Nem lehet az apaság vélelmét megtámadni, ha

- a) a származás reprodukciós eljárás következménye, kivéve a 3:114. § (3) bekezdésében foglalt esetet, vagy
- b) az apaságot bíróság állapította meg.

3:116. § *[A vélelem megtámadására jogosultak]*

- (1) Az apaság vélelmének megtámadására a vélelmezett apa, az anya, a gyermek, a gyermek halála után leszármazója jogosult.
- (2) Az apaság vélelmét azon a címen, hogy az apai elismerő nyilatkozat tévedés, megtévesztés vagy jogellenes fenyegetés hatása alatt jött létre, kizárólag a vélelmezett apa támadhatja meg.
- (3) Az anya csak a gyámhatóság jóváhagyásával, kiskorú gyermekével együttesen indíthat pert.
- (4) Az anya volt férje akkor jogosult az apaság vélelmének megtámadására, ha a vélelem az, hogy az anya újabb házasságban lévő férje az apa, de ennek a vélelemnek megdőlte esetén a volt férjet kellene apának tekinteni.
- (5) Ha az, akit a vélelem alapján a gyermek apjának kell tekinteni, a határidő eltelte folytán megtámadásra már nem jogosult, az apaságot érdekében az ügyész támadhatja meg. Megtámadásnak azonban csak a vélelmezett apa életében van helye.
- (6) Azon az alapon, ha az apai elismerő nyilatkozat valószínűsíthetően az örökbefogadásra vonatkozó jogszabályi rendelkezések megkerülése érdekében jött létre, kizárólag az ügyész és a gyámhatóság jogosult az apai elismerő nyilatkozat megtámadására.

3:117. § *[A perindítás személyessége]*

- (1) A pert a jogosultnak személyesen kell megindítania.
- (2) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú személy a pert csak törvényes képviselője hozzájárulásával indíthatja meg. Ha a törvényes képviselő a hozzájárulás megadásában tartósan akadályozott, vagy a hozzájárulást nem adja meg, azt a gyámhatóság hozzájárulása pótolja. Az a nagykorú személy, akinek a bíróság a cselekvőképességét származás megállapításával kapcsolatos jognyilatkozat tételében korlátozta, a pert a gyámhatóság hozzájárulásával indíthatja meg, vagy nevében az ügyész is eljárhat.
- (3) Cselekvőképtelen jogosult helyett – a gyámhatóság hozzájárulásával – a törvényes képviselő léphet fel.
- (4) Az anya a perben gyermeke törvényes képviselőjeként eljárhat.

3:118. § *[A megtámadási határidők]*

- (1) Az apaság vélelmének megdőlté iránti pert a kiskorú gyermek hároméves koráig kezdeményezheti. Ugyanezen időn belül jogosult az anya is – a gyámhatóság jóváhagyásával – a perindításra. A többi jogosult az apasági vélelem keletkezésétől számított egy év alatt támadhatja meg az apaság vélelmét.
- (2) A vélelmezett apa a 3:114. § (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott esetben a tévedés, megtévesztés felismerésétől, a jogellenes fenyegetés esetén pedig a kényszerhelyzet megszűnésétől számított egy éven belül indíthat pert.
- (3) Ha az (1)–(2) bekezdés alapján a perindításra a gyermek nagykorúvá válásáig nem került sor, az ezt követő egy éven belül a gyermek maga – önállóan – jogosult a perindításra.
- (4) Az a jogosult, aki a megtámadás alapjául szolgáló tényről a reá nézve megállapított határidő kezdete után értesült, az értesüléstől számított egy év alatt támadhatja meg az apaság vélelmét.
- (5) A 3:114. § (2) bekezdés c) pontjában megjelölt esetben az ügyész és a gyámhatóság az apai elismerő nyilatkozat megtételétől számított három hónapon belül indíthat pert.

3:119. § *[A megtámadási per alperesei; az ítélet hatálya]*

- (1) Az apaság vélelmének megdőlté iránti keresetet a gyermeknek, illetve az anyának az apa ellen, az apának a gyermek ellen, más jogosultnak a gyermek és az apa ellen kell megindítania. A keresetet – a gyermek által indított kereset kivételével – az anya ellen is meg kell indítani, kivéve, ha ez halála miatt nem lehetséges.

- (2) Ha a gyermek az anya újabb házasságának fennállása alatt, de az anya korábbi házasságának megszűnésétől számított háromszáz napon belül született, a keresetet az anya korábbi férje ellen is meg kell indítani.
- (3) Ha az a személy, aki ellen a keresetet meg kellene indítani, már nem él vagy ismeretlen helyen tartózkodik, a keresetet a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell megindítani.
- (4) Az apaság véelmét megdőntő ítélet mindenivel szemben hatályos.

3:120. § *[Névviselés és kapcsolattartás a vélelem megdőntése után]*

- (1) Ha a bíróság az apaság véelmét megtámadó keresetnek helyt ad, indokolt esetben, kérelemre
 - a) a gyermeket feljogosíthatja családi nevének további viselésére,
 - b) azt a férfit, aki a gyermeket hosszabb időn keresztül a családjában a sajátjaként nevelte, feljogosíthatja a gyermekkel való kapcsolattartásra.
- (2) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti családi nevet a gyermek tovább viselheti akkor is, ha az apai jogállást más tölti be a továbbiakban.

3:121. § *[Az apaság véelmének megdőntése nemperes eljárásban]*

- (1) Nincs szükség az apaság véelmének megdőntése iránti perindításra, ha az anya házassága, nyilvántartással igazolt élettársi kapcsolata alapján az apaság véelme fennáll, a házastársak, nyilvántartással igazolt élettársak életközössége azonban már legalább háromszáz napja megszűnt és az a férfi, akitől a gyermek ténylegesen származott, a gyermeket teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal a magáénak kívánja elismerni.
- (2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a bíróság nemperes eljárásban a vélelmezett apa, az anya, valamint a gyermeket teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal magának elismerni kívánó férfi közös kérelmére megállapítja, hogy a gyermeknek nem az anya férje, volt férje, nyilvántartással igazolt élettársa az apja. Az apaság kérdését ugyanebben az eljárásban a 3:109. § rendelkezései szerinti teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal kell rendezni.
- (3) A (2) bekezdésben foglalt eljárás megindítására az apaság véelmének megdőntése iránti megtámadási határidők nem irányadóak.

III. fejezet

Az anyai jogállás

3:122. § *[Az anyai jogállás]*

- (1) A gyermek anyja az a nő, aki megszülte.
- (2) Ha az anya személye nem állapítható meg, a gyermek kérheti annak bírósági megállapítását, hogy az anyja az általa megjelölt személy. Ha a gyermek meghalt, ez a jog a leszármazóját illeti meg.
- (3) Az anyaság bírósági megállapítását az is kérheti, aki azt állítja, hogy ő a gyermek anyja.
- (4) Ha a gyermek reprodukciós eljárásból származott, nem jogosult perindításra az a nő, aki az eljárás lefolytatásához ivarsejtet vagy embriónt adományozott.

3:123. § *[Negatív megállapítási per]*

Mind a gyermek, vagy halála után leszármazója, mind a vér szerinti anya kérheti annak bírósági megállapítását, hogy a születési anyakönyvbe anyaként bejegyzett személy nem az a nő, aki a gyermeket megszülte, feltéve, hogy az anyaságra vonatkozó téves bejegyzés közigazgatási úton nem orvosolható.

3:124. § *[A perindítás személyessége]*

- (1) Az anyasági pert a jogosultnak személyesen kell megindítania.
- (2) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú személy a pert csak törvényes képviselője hozzájárulásával indíthatja meg. Ha a törvényes képviselő a hozzájárulás megadásában tartósan akadályozott, vagy a hozzájárulást nem adja meg, azt a gyámhatóság hozzájárulása pótolja.
- (3) Cselekvőképtelen kiskorú helyett – a gyámhatóság hozzájárulásával – a törvényes képviselő léphet fel.
- (4) Az a nagykorú személy, akinek cselekvőképességét a bíróság a származás megállapításával kapcsolatos jognyilatkozat tételében korlátozta, a pert a gyámhatóság hozzájárulásával indíthatja meg, vagy nevében az ügyész is eljárhat.

3:125. § *[Az anyasági per alperesei]*

- (1) A pert a gyermeknek vagy leszármazójának az anya vagy a születési anyakönyvbe anyaként bejegyzett személy ellen, az anyának pedig a gyermek vagy a születési anyakönyvbe anyaként bejegyzett személy ellen kell megindítani.
- (2) Ha a származás reprodukciós eljárás következménye, nincs helye az anyaság bírósági úton történő megállapításának azzal a nővel szemben, aki az eljárás lefolytatásához ivarsejtet vagy embriót adományozott.
- (3) Ha az anyai jogállás megállapítása iránt indított perben az anyai jogállás változása a nő házassága, nyilvántartással igazolt élettársi kapcsolata folytán az apaság véelmére is kihat, a pert a férj vagy a nyilvántartással igazolt élettárs ellen is meg kell indítani, akit az apai jogállást keletkeztető tények alapján a gyermek apjának kell tekinteni.
- (4) Ha az a személy, aki ellen a pert meg kellene indítani már nem él, a pert a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell megindítani.
- (5) Az anyai jogállás változása esetén a nagykorú gyermek névviselésére a 3:110. § (3) bekezdésében, valamint a 3:120. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltak megfelelően irányadóak.
- (6) Az anyasági perben hozott ítélet mindenkivel szemben hatályos.

3. CÍM**AZ ÖRÖKBEOFODÁS****I. fejezet****Az örökbefogadás célja és feltételei****3:126. §** *[Az örökbefogadás célja]*

- (1) Az örökbefogadás az örökbefogadó, valamint annak rokonai és az örökbefogadott gyermek között rokoni kapcsolatot létesít az örökbefogadott családban történő nevelkedése érdekében.
- (2) Örökbefogadni csak kiskorú gyermeket lehet.

3:127. § *[Az örökbefogadás általános feltételei]*

- (1) Az örökbefogadáshoz az örökbefogadni szándékozó személy és a gyermek törvényes képviselőjének egyező kérelme, valamint a gyermek szüleinek, a házasságban élő örökbefogadó házastársának a hozzájárulása szükséges.
- (2) A tizennegyedik életévét betöltött, korlátozottan cselekvőképes kiskorú csak a beleegyezésével fogadható örökbe. A tizennegyedik életévét még be nem töltött, de ítélőképessége birtokában lévő kiskorú véleményét – örökbefogadására vonatkozóan – megfelelő súllyal figyelembe kell venni.
- (3) Az örökbefogadás során figyelembe kell venni a gyermek nevelésében megkívánt folyamatosságot, különös tekintettel a gyermek családi kapcsolataira, nemzetiségére, vallására, anyanyelvére és kulturális gyökereire.
- (4) Az örökbefogadást a gyámhatóság engedélyezi.
- (5) A gyámhatóság az örökbefogadást a törvényben meghatározott egyéb feltételek megléte esetén is csak akkor engedélyezi, ha az a kiskorú gyermek érdekében áll. Ha annak törvényi feltételei egyébként biztosítottak, elsősorban a rokoni vagy a gyermeket tartósan nevelő személy általi vagy a házastársak által, közös gyermekként történő örökbefogadást kell a kiskorú gyermek érdekében állónak tekinteni.

3:128. § *[Az örökbefogadó személye]*

- (1) Örökbefogadó az a
 - a) huszonötödik életévét betöltött,
 - b) cselekvőképes személy lehet,
 - c) aki a gyermeknél legalább tizenhat évvel idősebb,
 - d) aki a gyermeknél legfeljebb negyvenöt évvel idősebb,
 - e) személyisége, valamint körülményei alapján alkalmas a gyermek megfelelő tartására, gondozására és nevelésére, és
 - f) részt vett az örökbefogadásra felkészítő tanfolyamon és tanácsadáson.
- (2) A gyermek érdekében rokoni, házastársi vagy a gyermeket tartósan nevelő személy által történő örökbefogadás esetén a gyámhatóság eltekinthet a törvényben előírt mértékű korkülönbségtől és a felkészítő tanfolyamon való részvételtől.
- (3) A gyámhatóság a gyermek érdekében, különös méltánylást érdemlő esetben eltekinthet az (1) bekezdés d) pontja szerinti korkülönbség feltételétől.

- (4) Közös gyermekként történő örökbefogadás esetén az (1) bekezdésben meghatározott életkornak és különbségnek csak az egyik örökbefogadónál kell fennállnia. Ha testvérek örökbefogadására kerül sor, az idősebb gyermek életkorát kell alapul venni. A gyámhatóság különös méltánylást érdemlő esetben eltekinthet közös gyermekként történő örökbefogadásnál a teljes cselekvőképesség személyi feltételétől az egyik örökbefogadó szülő esetén.
- (5) Nem fogadhat örökbe az, aki a szülői felügyelet megszüntetését vagy a közügyektől való eltiltást kimondó jogerős bírósági ítélet hatálya alatt áll, továbbá az, akinek gyermeke átmeneti vagy tartós nevelésben van.

3:129. § *[Az örökbefogadásra való alkalmasság megállapítása]*

- (1) Az örökbefogadásra való alkalmasságot az örökbefogadó személyére vonatkozó feltételek fennállása esetén – ideértve a gyámhatóságnak a feltétel fennállásának követelményétől eltekintő döntését is – a jogszabályban meghatározott előzetes eljárás és felkészítés lefolytatását követően, a gyámhatóság állapítja meg.
- (2) A gyámhatóság a rokonok, a szülő házastársa, a gyermeket a szülő hozzájárulásával legalább egy éve folyamatosan a saját háztartásában nevelő örökbe fogadni szándékozó személy, nemzetközi örökbefogadás esetén pedig az örökbe fogadni szándékozó személy alkalmasságát az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárás során állapítja meg.
- (3) A gyámhatóság alkalmasságot megállapító határozatának érvényességével kapcsolatos szabályokról külön jogszabály rendelkezik.

3:130. § *[Az örökbefogadható gyermek]*

- (1) Örökbefogadni – a házastárs kiskorú gyermekének örökbefogadása kivételével – csak olyan gyermeket lehet, akinek a szülei nem élnek, vagy akit a szülei megfelelően nevelni nem képesek.
- (2) A gyámhatóság az (1) bekezdésben foglalt eseteken kívül is a szülő életében engedélyezi az élettársi kapcsolatban élő személy kiskorú gyermekének a gyermeket vele tartósan együtt nevelő élettársa által történő örökbefogadását, ha ahhoz az örökbefogadó élettársa hozzájárul, a törvényben meghatározott egyéb feltételek teljesülnek és az örökbefogadás a gyermek érdekében áll.
- (3) Az örökbefogadott személyt az örökbefogadás fennállása alatt csak az örökbefogadó házastársa – valamint a (2) bekezdés szerinti esetben élettársa – fogadhatja örökbe, az örökbefogadó halála után azonban más személy is. Ha a gyermeket az örökbefogadó halála után nem az örökbefogadó volt házastársa fogadja örökbe, a korábbi örökbefogadás megszűnik.

3:131. § *[Az örökbefogadhatónak nyilvánítás]*

- (1) A gyámhatóság az átmeneti nevelésbe vett gyermeket örökbefogadhatónak nyilváníthatja, ha a szülő önhibájából
 - a) gyermekével egy éve nem tart rendszeres kapcsolatot, vagy fél éven át semmilyen formában nem tart kapcsolatot, illetve életvitelén, körülményein nem változtat és emiatt az átmeneti nevelés nem szüntethető meg; erre a jogkövetkezményre a szülőt az átmeneti nevelést elrendelő határozatban figyelmeztetni kell, vagy
 - b) lakó- és tartózkodási helyét az új lakó- és tartózkodási helyének hátrahagyása nélkül megváltoztatja, és az annak felderítésére irányuló intézkedések fél éven belül nem vezetnek eredményre.
- (2) A gyámhatóság a gyermek örökbefogadása érdekében az örökbefogadhatónak nyilvánítással egyidejűleg a szülő kapcsolattartási jogát is korlátozhatja vagy szüneteltetheti.
- (3) Ha a kiskorú örökbefogadására nem került sor, és utóbb a gyámhatóság az átmeneti nevelést megszünteti, az örökbefogadhatónak nyilvánító határozat hatályát veszti.

3:132. § *[Szülői hozzájárulás nyílt és titkos örökbefogadáshoz]*

- (1) Nyílt az örökbefogadás ha a vérszerinti szülő meghatározott, általa ismert örökbefogadó számára járul hozzá az örökbefogadáshoz.
- (2) Titkos az örökbefogadás, ha a vérszerinti szülő olyan módon járul hozzá gyermeke örökbefogadásához, hogy az örökbefogadó személyét és személyi adatait nem ismeri, továbbá akkor is, ha a szülő hozzájárulására a törvény értelmében nincs szükség. A hozzájáruló nyilatkozat megtételére a gyermek születése előtt is sor kerülhet.
- (3) A szülő a hozzájáruló nyilatkozatot nyílt és titkos örökbefogadás esetén egyaránt a gyermek hathetes korának betöltéséig vonhatja vissza. A visszavonás lehetőségére a szülőt figyelmeztetni kell.
- (4) Ha a gyermek a hatodik életévét betöltötte, vagy egészségileg károsodott, a szülői hozzájáruló nyilatkozat érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges.

- (5) A szülő felügyeleti joga, ha nyilatkozata hathetesenél idősebb gyermekre vonatkozik, a nyilatkozattételkor, a hathetesenél fiatalabb gyermekre tett nyilatkozat esetén pedig a gyermek hathetes korában szűnik meg. A szülői felügyeleti jog megszűnését a gyámhatóság határozata állapítja meg.
- (6) Titkos örökbefogadás esetén a szülő az örökbefogadásról értesítést nem kap, és az örökbefogadásról hozott határozat ellen fellebbezéssel nem élhet, az örökbefogadó és a gyermek személyes adatait nem ismerheti meg.

3:133. § *[Örökbefogadás szülői hozzájárulás nélkül]*

- (1) Nincs szükség az örökbefogadáshoz annak a szülőnek a hozzájárulására,
 - a) aki a szülői felügyeletet megszüntető jogerős bírósági ítélet hatálya alatt áll,
 - b) akinek átmeneti nevelésbe vett gyermekét a gyámhatóság örökbefogadhatónak nyilvánította,
 - c) aki ismeretlen helyen tartózkodik és a felkutatására tett intézkedések nem vezettek eredményre, vagy
 - d) aki gyermekét annak érdekében, hogy más nevelje fel – személyazonosságának feltárása nélkül – az egészségügyi intézményben hagyja vagy az egészségügyi intézmény erre kijelölt helyén helyezi el, feltéve, hogy hat héten belül a gyermekért nem jelentkezik.
- (2) Nincs szükség az örökbefogadáshoz az örökbefogadó házastársának hozzájárulására, ha
 - a) ismeretlen helyen tartózkodik,
 - b) a házastársak között az életközösség megszűnt.

3:134. § *[Az örökbefogadás előtti gondozás]*

- (1) Az örökbefogadás iránti kérelem előterjesztését, és az érdekeltek hozzájárulását követően az örökbe fogadni szándékozó személynek a gyermeket legalább egy hónapig a saját háztartásában kell gondoznia. Az örökbefogadás csak a gondozási idő eredményes eltelte után engedélyezhető.
- (2) Az örökbefogadás az (1) bekezdés szerinti gondozási idő mellőzésével engedélyezhető, ha
 - a) az örökbefogadó és a vér szerinti szülő házastársak,
 - b) az örökbefogadó a vér szerinti szülő hozzájárulásával a gyermeket már legalább egy éve saját háztartásában gondozza, vagy
 - c) a nevelésbe vett gyermeket a nevelőszülője fogadja örökbe, aki a gyermek gondozásáról és neveléséről legalább egy éve gondoskodik.

3:135. § *[A nemzetközi örökbeadás]*

- (1) Nemzetközi örökbeadásnak minősül, ha az örökbefogadás következtében a gyermek más országba kerül, függetlenül az örökbefogadó állampolgárságától és attól, hogy a gyermek állampolgársága megváltozik-e.
- (2) A gyermek nemzetközi örökbeadása – a rokonok és a szülő házastársa által történő örökbefogadás kivételével – csak örökbefogadhatóvá nyilvánított, átmeneti nevelésbe vett vagy tartós nevelésbe vett gyermek esetében engedélyezhető, feltéve, hogy a gyermek örökbefogadására a tartós nevelésbe vételt vagy az örökbefogadhatóvá nyilvánítást követően belföldön nem került sor, mivel azt nem kezdeményezték, vagy az örökbefogadása érdekében tett intézkedések nem vezettek eredményre.
- (3) A nemzetközi örökbefogadás részletes szabályait külön jogszabály tartalmazza.

3:136. § *[A hasznoszerzés tilalma]*

- (1) Az örökbefogadást az előző rendelkezésekben megszabott feltételek fennállása esetében sem lehet engedélyezni, ha az akár a felek, akár az örökbefogadásban közreműködő személyek vagy szervek részére külön jogszabályban meghatározott költségeiket meghaladó vagyoni előnnyel jár.
- (2) Nyílt örökbefogadás – a rokonok és a szülő házastársa által történő örökbefogadás kivételével – csak a területi gyermekvédelmi szakszolgálat vagy működési engedéllyel rendelkező örökbefogadást elősegítő szervezet közreműködésével jöhet létre.

3:137. § *[Az örökbefogadás létrejötte és az örökbefogadást követő gondozás]*

- (1) Az örökbefogadás az engedélyező határozat jogerőre emelkedésével lép hatályba. Ha azonban az örökbefogadó az eljárás folyamán meghal, az örökbefogadás joghatásai – annak engedélyezése esetében – már az örökbefogadó halálával beállnak.

- (2) Az örökbefogadást követően a gyermek helyzetét, életkörülményeinek alakulását az örökbefogadást elősegítő szervezet, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgálat az örökbefogadást engedélyező határozat jogerőre emelkedésétől számított legfeljebb öt évig a külön jogszabályban foglaltak szerint figyelemmel kíséri és segíti.

II. fejezet

Az örökbefogadás joghatásai

3:138. § *[Gyermei jogállás az örökbefogadó családjában]*

- (1) Az örökbefogadott mind az örökbefogadó, mind annak rokonai tekintetében az örökbefogadó gyermekének jogállásába lép.
- (2) Azt, akit mindkét házastárs – akár együttesen, akár külön-külön – örökbefogadott, a házastársak közös gyermekének kell tekinteni (közös gyermekké fogadás). Közös gyermekké fogadás az is, ha egyik házastárs a másik házastárs gyermekét fogadja örökbe.
- (3) Az örökbefogadás kihat az örökbefogadott leszármazóira is.

3:139. § *[Joghatás a leszármazásból eredő jogokra és kötelezettségekre]*

- (1) Az örökbefogadás folytán a leszármazáson alapuló rokonságból származó szülői felügyeleti és rokontartási jogok, valamint kötelezettségek megszűnnek. Ha azonban az egyik házastárs a másik házastárs gyermekét fogadta örökbe, ennek a szülőnek a jogait és kötelezettségeit az örökbefogadás nem érinti.
- (2) Ha az egyik házastárs a másik házastárs korábbi házasságából származó gyermekét fogadja örökbe, és az a házasság, amelyből a gyermek származik, a házastárs halála folytán szűnt meg, az örökbefogadás a meghalt házastárs rokonainak kapcsolattartási jogát nem érinti.
- (3) Ha a házastársak halála esetén azok közös gyermekét az egyik meghalt házastárs rokona fogadja örökbe, az örökbefogadás a másik meghalt házastárs rokonainak kapcsolattartási jogát nem érinti.
- (4) Kivételesen indokolt esetben a gyámhatóság nyílt örökbefogadás esetén azt a vér szerinti szülőt, illetve annak rokonait is feljogosíthatja a kapcsolattartásra, aki hozzájárult gyermekének a másik szülő házastársa által történő örökbefogadásához.
- (5) Ha az egyik élettárs a másik élettárs gyermekét fogadja örökbe, a leszármazásból eredő jogokra és kötelezettségekre az (1)–(4) bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell.

3:140. § *[Az örökbefogadott neve]*

- (1) Az örökbefogadott gyermek az örökbefogadó családi nevét viseli. Ha az örökbefogadó házassági neveként akár a házasságra utaló toldással, akár anélkül házastársa, volt házastársa nevét vagy kettőjük összekapcsolt családi nevét viseli, az örökbefogadott új családi neve – az örökbefogadó választása szerint – a házastárs, volt házastárs családi neve, az összekapcsolt családi név vagy az örökbefogadó születési neve. Ugyanazon örökbefogadó által örökbefogadott több gyermek csak azonos családi nevet viselhet.
- (2) Közös gyermekké fogadás esetén az örökbefogadónak az örökbefogadás iránti kérelemben nyilatkozniuk kell arról, hogy az örökbefogadott melyik örökbefogadó családi nevét viselje. Az örökbefogadók megállapodása alapján az örökbefogadott az örökbefogadók családi nevét együtt viselheti abban az esetben is, ha az örökbefogadók a családi nevüket nem kapcsolták össze. Ha a házastársak a gyermeket nem együtt fogadták örökbe, megegyezésük hiányában a gyermek a korábbi örökbefogadó családi nevét viseli.
- (3) A gyámhatóság kivételesen megengedheti, hogy az örökbefogadott megtarthassa addigi családi nevét.
- (4) A gyámhatóság kivételesen indokolt esetben engedélyezheti az örökbefogadott utónevének a megváltoztatását is. Az utónevet az örökbefogadók határozzák meg.
- (5) Az örökbefogadott családi nevét és utónevét az örökbefogadás engedélyezésével egyidejűleg kell megállapítani.
- (6) Ha a születési anyakönyvbe – az örökbefogadók kifejezett kérésére – az örökbefogadásnak csak a tényét jegyezték be, az örökbefogadó szülők halála vagy ismeretlen helyen való tartózkodása esetén az örökbefogadott törvényes képviselője vagy a nagykorú örökbefogadott bármikor kérheti a gyámhatóságtól, hogy a születési anyakönyvbe az örökbefogadó szülők vér szerinti szülőkként való bejegyzését engedélyezze.

3:141. § *[A vérségi származás megismeréséhez fűződő jog]*

- (1) Az örökbefogadott felvilágosítást kérhet a gyámhatóságtól arról, hogy őt örökbefogadták-e és – ha a tizennegyedik életévét már betöltötte – kérheti vér szerinti szülőjének természetes személyazonosító adatait is. A tizennegyedik

életét betöltött gyermek a kérelmet törvényes képviselője hozzájárulása nélkül is előterjesztheti. Erről az örökbefogadási eljárás során a feleket tájékoztatni kell.

- (2) A felvilágosítás megadásához a vér szerinti szülő meghallgatása, továbbá, ha az örökbefogadott még kiskorú, az örökbefogadó vagy más törvényes képviselő meghallgatása is szükséges.
- (3) Nincs szükség sem a vér szerinti szülő, sem az örökbefogadó vagy más törvényes képviselő meghallgatására, ha ismeretlen helyen távol van vagy meghallgatása elháríthatatlan akadályba ütközik.
- (4) A (3) bekezdésben megjelölt esetben, valamint akkor, ha a vér szerinti szülő a meghallgatás során úgy nyilatkozik, hogy természetes személyazonosító adatai közléséhez nem járul hozzá, gyermekével nem kíván kapcsolatba lépni, a bíróság – külön törvényben foglaltak szerint – a gyermek érdekének figyelembevételével dönt a vér szerinti szülő természetes személyazonosító adatainak az örökbefogadott gyermekkel való közléséről vagy az adatok közlésének megtagadásáról.
- (5) A vér szerinti szülő adatairól való tájékoztatást az előző rendelkezésekben meghatározott feltételek esetén sem lehet engedélyezni, ha a kiskorú örökbefogadott érdekeivel ellentétben áll, különösen, ha a szülő felügyeleti jogát a bíróság azért szüntette meg, mert a szülő felróható magatartásával gyermeke javát, különösen testi jólétét, értelmi vagy erkölcsi fejlődését súlyosan sértette vagy veszélyeztette.

III. fejezet

Az örökbefogadás hatálytalanná válása és felbontása

3:142. § *[Az örökbefogadás hatálytalanná válása]*

- (1) Az örökbefogadás hatálytalanná válik, ha az örökbefogadó az örökbefogadottat teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal gyermekének ismeri el, vagy ha az örökbefogadót jogerős bírósági ítélet következtében az örökbefogadott apjának vagy anyjának kell tekinteni.
- (2) Ha az örökbefogadás hatálytalanná válik, úgy kell tekinteni, mintha az örökbefogadásra nem került volna sor.

3:143. § *[Az örökbefogadás felbontása kölcsönös kérelemre]*

- (1) Az örökbefogadást a felek kölcsönös kérelme alapján a gyámhatóság felbonthatja.
- (2) Ha az örökbefogadott még kiskorú, az örökbefogadás csak a kiskorú érdekében bontható fel. Az eljárás során a gyámhatóság – elháríthatatlan akadály kivételével – az örökbefogadott vér szerinti szüleit is meghallgatja.
- (3) Az örökbefogadás a gyámhatósági határozat jogerőre emelkedésével szűnik meg. Ha azonban bármelyik fél az eljárás folyamán meghal, az örökbefogadás joghatásai – a felbontás engedélyezése esetében – a kérelem beadásának napjára visszamenő hatállyal szűnnek meg.
- (4) A felbontás kihat az örökbefogadóra, annak rokonaira, továbbá az örökbefogadottra és annak leszármazóira is.

3:144. § *[Az örökbefogadás felbontása egyoldalú kérelemre]*

- (1) Az örökbefogadást a bíróság felbontja, ha akár az örökbefogadó, akár az örökbefogadott olyan magatartást tanúsított, amely miatt az örökbefogadás fenntartása a másik fél számára elviselhetetlenné vált. Ha az örökbefogadott még kiskorú, az örökbefogadás felbontására az örökbefogadó kérelmére csak kivételesen indokolt esetben, a gyermek érdekében kerülhet sor.
- (2) Az örökbefogadó halála után az örökbefogadást annak érdekében is fel lehet bontani, hogy az örökbefogadott leszármazáson alapuló családi jogállását visszanyerje.
- (3) Az örökbefogadás bírósági felbontását bármelyik fél kérheti. Kiskorú örökbefogadott érdekében az örökbefogadás bírósági felbontása iránt a gyámhatóság is indíthat pert. Ha az a fél, aki ellen a pert meg kellene indítani nem él, a pert a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell megindítani. Ha az örökbefogadó az eljárás során meghal, ez a már megindított eljárás folytatását nem akadályozza. Ilyen esetben a pert a bíróság által kirendelt ügygondnokkal szemben kell folytatni.
- (4) Ha több örökbefogadó közül a kereset benyújtásakor már csak az egyik örökbefogadó él, az nem akadályozza annak, hogy az örökbefogadás felbontását a még élő örökbefogadó a meghalt örökbefogadó vonatkozásában is kérje az örökbefogadott örökbefogadókkal szemben tanúsított elviselhetetlen magatartása miatt.
- (5) Kiskorú örökbefogadott esetében a bíróság a vér szerinti szülőket is meghallgatja, kivéve, ha az elháríthatatlan akadályba ütközik.

3:145. § *[A felbontó ítélet hatálya]*

- (1) Az örökbefogadás az azt felbontó ítélet jogerőre emelkedésének napján szűnik meg. Ha azonban bármelyik fél az eljárás folyamán meghal, az örökbefogadás joghatásai – felbontás esetében – a keresetlevél beadásának napjára visszamenő hatállyal szűnnek meg.
- (2) Az örökbefogadást felbontó ítélet kihat az örökbefogadóra, annak rokonaira, továbbá az örökbefogadottra és annak leszármazóira.
- (3) Az örökbefogadást felbontó ítélet mindenkiel szemben hatályos.

3:146. § *[Az örökbefogadás felbontása az egyik örökbefogadóra nézve]*

Ha az örökbefogadást csak az egyik örökbefogadóra vonatkozóan bontották fel – a gyámhatóság vagy a bíróság eltérő rendelkezése hiányában – az örökbefogadás is csak az ő és az ő rokonai vonatkozásában szűnik meg.

3:147. § *[Névviselés az örökbefogadás felbontása esetén]*

Az örökbefogadás felbontása után az örökbefogadott és leszármazói az örökbefogadással felvett családi nevet általában nem viselhetik. A gyámhatóság és a bíróság azonban indokolt esetben – kérelemre – feljogosíthatja az érintetteket az örökbefogadással felvett név további viselésére.

3:148. § *[A meghalt örökbefogadó után megszerzett jogok védelme]*

Az örökbefogadás megszűnése nem érinti a gyámhatósági eljárás vagy a per megindítása előtt meghalt örökbefogadó után már megszerzett jogokat. A már átszállt örökséget ilyen esetben visszakövetelni nem lehet.

3:149. § *[Az örökbefogadás megszűnésének jogi hatásai]*

Az örökbefogadás megszűnésével felélednek a leszármazáson alapuló rokonságból származó azon jogok és kötelezettségek, amelyek az örökbefogadással megszűntek.

IV. fejezet**Az örökbefogadással kapcsolatos jognyilatkozatok****3:150. §** *[Az örökbefogadással kapcsolatos jognyilatkozatok]*

- (1) Az örökbefogadással kapcsolatos jognyilatkozatokat a (2)–(3) bekezdésben foglalt kivétellel csak személyesen lehet megtenni. Személyesen, törvényes képviselője hozzájárulása nélkül teheti meg a jognyilatkozatát a korlátozottan cselekvőképes kiskorú gyermek is.
- (2) A cselekvőképtelen személy helyett az örökbefogadással kapcsolatos jognyilatkozatokat törvényes képviselője teheti meg, azonban a tizennegyedik életévét még be nem töltött, de ítélőképessége birtokában lévő kiskorút a gyámhatóságnak meg kell hallgatnia.
- (3) Annak a nagykorú személynek, akinek cselekvőképességét a bíróság az örökbefogadással kapcsolatos jognyilatkozatok megtételében korlátozta, az örökbefogadással kapcsolatos jognyilatkozatához a gyámhatóság hozzájárulása szükséges.
- (4) Az örökbefogadás felbontásával kapcsolatban az örökbefogadó nem járhat el az örökbefogadott törvényes képviselőjeként. Ebben az esetben a kiskorú örökbefogadott részére eseti gyámot kell kirendelni.

4. CÍM**A SZÜLŐI FELÜGYELET****I. fejezet****A szülői felügyelet általános szabályai****3:151. §** *[A szülői felügyelet tartalma]*

- (1) A kiskorú gyermek szülői felügyelet vagy gyámság alatt áll.
- (2) A szülői felügyelet a kiskorú gyermek neve meghatározásának, gondozásának – ezen belül tartózkodási helye meghatározásának – nevelésének, vagyona kezelésének, törvényes képviseletének jogát és kötelességét, a gyámnevezésnek és a gyámságból való kizárásnak a jogát foglalja magában.

3:152. § *[A szülői felügyelet gyakorlásának elvei]*

- (1) A szülői felügyeletet a szülők a gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődésének érdekében, egymással együttműködve kötelesek gyakorolni.
- (2) A szülői felügyelet közös gyakorlása során a szülők jogai és kötelezettségei egyenlőek.

3:153. § *[A gyermek bevonása a döntésekbe]*

A szülőknek tájékoztatniuk kell gyermeküket az őt érintő döntésekről, biztosítaniuk kell, hogy az ítélőképessége birtokában lévő gyermekük a döntések előkészítése során véleményt nyilváníthasson, törvényben meghatározott esetben szüleivel közösen dönthessen. A szülőknek a gyermek véleményét – korára, érettségére való tekintettel – megfelelő súllyal figyelembe kell venniük.

3:154. § *[A szülői felügyelet korlátozásának kivételessége]*

A szülő felügyeleti jogának gyakorlását a bíróság vagy más hatóság csak törvényben meghatározott, kivételesen indokolt esetben, olyan mértékben korlátozhatja vagy vonhatja el, amely a gyermek érdekének biztosításához szükséges.

II. fejezet**A szülői felügyelet tartalma****A gyermek nevének meghatározása****3:155. §** *[A gyermek nevének meghatározása]*

- (1) A gyermek – szüleinek megállapodása szerint – apjának vagy anyjának családi nevét viseli. Ha a szülők nem kötöttek házasságot, a gyermek nem viselheti az anyja más személlyel kötött házassága folytán a 3:28. § (1) bekezdésének b) és c) pontja szerint viselt nevét. A gyermek családi névként szüleinek összekapcsolt családi nevét is viselheti, akkor is, ha a szülők a házasságkötés után családi nevüket nem kapcsolták össze, vagy a szülők nem kötöttek házasságot. A gyermek családi neve legfeljebb kétféleképpen lehet.
- (2) A házasságban élő szülők valamennyi, a házasság fennállása alatt született közös gyermekének csak azonos családi neve lehet, kivéve, ha a szülők a házasság fennállása alatt családi (házassági) nevüket módosították. Közös házassági nevet viselő házastársak gyermeke csak a szülők közös házassági nevét viselheti. Ha csak a szülők egyike viseli házassági nevét a 3:27. § (3) bekezdése szerint, a gyermek – a szülők megállapodása alapján – a másik szülő 3:27. § (1) bekezdésének a) vagy d) pontja szerint viselt nevét vagy a szülők összekapcsolt családi nevét viseli.
- (3) A gyermek utónevét a szülők határozzák meg.
- (4) Ha nincs olyan személy, akit a gyermek apjának kell tekinteni, a gyermek nevééről – az (1) bekezdés szerinti keretek között – az anya dönt.
- (5) Az anya a gyámhatóságon kezdeményezheti, hogy a születési anyakönyvbe a gyermek apjaként képzelt személyt jegyezzék be. Az anya a képzelt személy apaként való bejegyzésére irányuló eljárás során bejelentheti, hogy a gyermeke
 - a) továbbra is az ő családi nevét,
 - b) a képzelt apa családi nevét, vagy
 - c) az anya és a képzelt apa családi nevéből képzett összekapcsolt családi nevet viseli. Bejelentés hiányában a gyermek az anya családi nevét viseli.
- (6) Ha nincs olyan személy, akit a gyermek apjának kell tekinteni, a gyermek a nagykorúvá válását követően kérheti, hogy a születési anyakönyvbe – ha arra korábban nem került sor – apjaként képzelt személyt jegyezzék be, és kezdeményezheti a korábban bejegyzett képzelt apa adatainak törlését is. Ebben az esetben arról is nyilatkozhat, hogy a továbbiakban is viselni kívánja-e a képzelt apa családi nevét.

3:156. § *[A gyámhatósági névmegállapítás]*

A gyámhatóság állapítja meg a gyermek nevét, ha

- a) a szülői felügyeleti jogot csak az egyik szülő gyakorolja, aki az anyakönyvvezető vagy a gyámhatóság felhívása ellenére a gyermek utónevét – a felhívás közlésétől számított harminc napos jogvesztő határidőn belül – nem határozza meg,

- b) a szülői felügyeletet – e tekintetben együttélésüktől vagy különélésüktől függetlenül – közösen gyakorló szülők a gyermek családi, illetve utónevének meghatározásával kapcsolatos megállapodásukat a gyámhatóság felhívásától számítva harmincnapos jogvesztő határidőn belül nem jelentik be, vagy
- c) a gyermek mindkét szülője ismeretlen.

A gyermek gondozása és nevelése

3:157. § [A gyermek gondozása]

- (1) A szülők joga és kötelezettsége, hogy a gyermeket gondozzák, a gyermek megélhetéséhez és felnevelkedéséhez szükséges feltételeket biztosítsák.
- (2) A szülők a saját háztartásukban kötelesek a gyermekük lakóhelyét biztosítani. A gyermek lakóhelye (tartózkodási helye) – ha a bíróság vagy a gyámhatóság eltérően nem rendelkezik – a szülei lakása (tartózkodási helye) akkor is, ha a gyermek átmenetileg máshol tartózkodik.
- (3) A szülő vagy a gyámhatóság a gyermek kiadását követelheti attól, aki a gyermeket jogtalanul tartja magánál.
- (4) A tizenhatodik életévét betöltött gyermek a szülők lakóhelyét (tartózkodási helyét) vagy a szülők által kijelölt más tartózkodási helyet a gyámhatóság jóváhagyásával a szülők beleegyezése nélkül is elhagyhatja, ha az az érdekeivel nem ellentétes. A szülői ház elhagyása önmagában a szülői felügyeletet – a személyes gondozás és nevelés kivételével – nem érinti.
- (5) A gyermek egy évet meghaladó időtartamra tanulmányok folytatása, munkavállalás, letelepedés érdekében vagy más hasonló célból önállóan vagy egyik szülőjével csak mindkét szülő egyetértése esetén utazhat külföldre.

3:158. § [A gyermek nevelésének és életpályájának megválasztása]

- (1) A szülők jogosultak a gyermek nevelését megválasztani.
- (2) Azt, hogy a gyermek milyen életpályára készüljön, a gyermek hajlama, testi és értelmi képességei és az egyéb körülmények figyelembevételével a szülők és a gyermek közösen döntenek el.
- (3) Az életpálya kijelölésével és ezzel összefüggésben a gyermek taníttatásával, iskolájának megválasztásával kapcsolatban a szülő és a gyermek között felmerülő vitában a gyámhatóság dönt.

3:159. § [A gyermekekkel tényleges családi kapcsolatban álló részvétele a gyermek gondozásban és nevelésben]

A gyermek gondozása, nevelése során egyes jogok és kötelezettségek gyakorlásában – a felügyeletet gyakorló szülő hozzájárulásával – részt vehet az a személy is, akinek saját vagy a szülővel közös háztartásában a gyermek huzamos időn át nevelkedik.

A gyermek vagyonának kezelése

3:160. § [A gyermek vagyonának kezelői joga]

- (1) A szülői felügyeletet gyakorló szülők joga és kötelezettsége, hogy a gyermek vagyonát kezeljék. Törvény egyes vagyontárgyakra, illetve meghatározott vagyonrészre vonatkozóan a szülők vagyonkezelői jogát kizárhatja.
- (2) Ha a gyermek azzal a kikötéssel kapott vagyont, hogy azt szülei nem kezelhetik, a gyámhatóság – a vagyont juttató személy javaslatának figyelembevételével – a vagyon kezelésére gyámot rendel ki (vagyonkezelő gyám). Ha a vagyont juttató harmadik személy a vagyon kezeléséből csak az egyik szülőt zárta ki, a vagyont a szülői felügyeletet gyakorló vagy a vagyonkezelésre egyébként feljogosított másik szülő kezeli.

3:161. § [A szülő egyedüli vagyonkezelői joga]

- (1) A szülői felügyeletet közösen gyakorló szülők akár kölcsönösen, akár külön-külön közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalt meghatalmazást adhatnak egymásnak, hogy a gyermek vagyonát az egyik szülő a másik helyett kezelje.
- (2) A gyermek nevében eljáró szülő a kisebb jelentőségű vagyoni jogi szerződések megkötésénél jóhiszemű harmadik személyek olyannak tekinthetők, mint aki a másik szülő meghatalmazottjaként is eljár.
- (3) Ha azt a gyermek érdekei indokolják, a gyámhatóság a szülői felügyeletet közösen gyakorló szülők közül kijelölheti azt a szülőt, aki a gyermek vagyonának kezelője.

3:162. § *[A gyermek vagyonának és jövedelmének felhasználása]*

- (1) A szülők a gyermek vagyonából eredő jövedelemnek azt a részét, amely a vagyon terheinek kifizetése után fennmarad, a gyermek indokolt szükségleteire kötelesek fordítani.
- (2) A szülők a gyermek eltartásának fedezése céljából a gyermek vagyonának állagát a törvénynek a gyermek tartására vonatkozó rendelkezései szerint vehetik igénybe.
- (3) Ha a gyermek szülője háztartásában nevelkedik és keresménnyel rendelkezik, a szülő igényelheti, hogy a háztartás költségeihez megfelelő mértékben járuljon hozzá.

3:163. § *[Szülői felelősség a gyermek vagyonának kezeléséért]*

- (1) A szülők gyermekük vagyonát biztosítékadás és számadás kötelezettsége nélkül kezelik.
- (2) A szülők gyermekük vagyonának kezelése során a rendes vagyonkezelés szabályai szerint, ugyanazzal a gondossággal kötelesek eljárni, mint saját ügyeikben. Ez azonban nem mentesíti őket a súlyos gondatlanságért való felelősség alól.

3:164. § *[A szülők vagyonkezelői jogának korlátozása]*

Ha a szülői felügyeletet gyakorló szülők gyermekük vagyonának kezelése tekintetében kötelességüket a gyermek érdekeit súlyosan sértő módon nem teljesítik, a gyámhatóság indokolt esetben

- a) elrendelheti a gyermek pénzének és értéktárgyainak a gyámhatóság részére történő átadását, ha azokat a rendes vagyonkezelés szabályai szerint készen tartani nem kell,
- b) a szülőket biztosítékadásra kötelezheti,
- c) a vagyonkezelést rendszeres felügyelete alá vonhatja,
- d) kötelezheti a szülőket, hogy a vagyonkezelésről úgy adjanak számot, mint a gyám,
- e) a szülőktől a vagyonkezelés és a vagyoni ügyekben való képviselő jogát egyes vagyoni ügyekben vagy ügycsoportokban korlátozhatja vagy megvonhatja.

3:165. § *[A gyermek vagyonának kiadása]*

A szülők vagyonkezelői joguk megszűntével kötelesek gyermekük vagyonát kiadni a nagykorú gyermeknek vagy annak, akinek kezelése alá a vagyon kerül.

A gyermek törvényes képvisellete**3:166. §** *[A gyermek törvényes képvisellete]*

- (1) A szülői felügyeletet gyakorló szülő joga és kötelezettsége, hogy a gyermeket személyi és vagyoni ügyeiben képviselje.
- (2) A vagyonkezelői joggal nem rendelkező szülő a gyermek vagyoni ügyeiben törvényes képviselőként nem járhat el.

3:167. § *[A szülői törvényes képviselő kizártsága a jognyilatkozat személyessége miatt]*

A szülő képviselői joga nem terjed ki a gyermeknek azokra a jognyilatkozataira, amelyeket törvény értelmében csak személyesen lehet megtenni.

3:168. § *[A szülői törvényes képviselő kizártsága érdekellentét miatt, eseti gyámrendelés]*

- (1) A szülő – ha a törvény kivételt nem tesz – nem képviselheti a gyermekét olyan ügyben, amelyben ő maga, házastársa, élettársa, egyenesági rokona vagy az ő törvényes képviselője alatt álló más személy a gyermekkel szemben ellenérdekű félként szerepel.
- (2) Ha a gyermek ügyében a törvényes képviselőt gyakorló szülő akár törvény, akár a gyámhatóság rendelkezése, akár érdekellentét vagy más tényleges akadály folytán nem járhat el, a gyámhatóság a gyermeknek eseti gyámot rendel.
- (3) Eseti gyám kirendelését bármely érdekelt és bármely hatóság kérheti és annak hivatalból is helye van. A szülő eseti gyám kirendelése céljából köteles a gyámhatóságnak haladéktalanul bejelenteni, ha a (2) bekezdésben megjelölt okból az ügyben nem járhat el.
- (4) Az eseti gyám az ügyben olyan jogkörrel jár el mint a gyám.

III. fejezet**A szülői felügyelet gyakorlása****A szülők megállapodása a szülői felügyelet gyakorlásáról****3:169. §** *[A szülői felügyelet közös gyakorlása]*

- (1) A szülői felügyeletet a szülők közösen gyakorolják, megállapodásuk esetén akkor is, ha már nem élnek együtt.
- (2) A különélő szülőknek a közös szülői felügyelet gyakorlása során biztosítaniuk kell gyermekük kiegyensúlyozott életvitelét.
- (3) Azonnali intézkedést igénylő esetben a szülő a gyermek érdekében – a másik szülő haladéktalan értesítése mellett – közös szülői felügyelet esetén is önállóan dönthet.

3:170. § *[A különélő szülők megállapodása a szülői felügyeletről]*

- (1) A különélő szülők a szülői felügyelettel kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket egymás között megoszthatják és megállapodhatnak abban is, hogy a szülői felügyeletet teljeskörűen csak az egyikük gyakorolja. A szülők erre irányuló megállapodását – ellenkező megállapodás létrejöttének bizonyításáig – vélelmezni kell, ha a gyermek hosszabb ideje megszakítás nélkül egyikük háztartásában nevelkedik.
- (2) A házassági vagy a szülői felügyelet rendezése iránti perben a szülők közös kérelmére a bíróság – a gyermek érdekét mérlegelve – a szülők közös szülői felügyeletre vagy a szülői felügyelet (1) bekezdés szerinti rendezésére vonatkozó egyezségét jóváhagyja, vagy arról ítélettel határoz.

3:171. § *[Döntés a közös a szülői felügyelet gyakorlásával összefüggő vitában]*

Ha a közös szülői felügyelet gyakorlása során a szülők valamely kérdésben nem tudnak egyetértésre jutni – a lelkiismereti és vallásszabadság körébe tartozó kérdés kivételével – a gyámhatóság dönt.

A szülői felügyelet gyakorlásának bírósági rendezése**3:172. §** *[A szülői felügyelet gyakorlásának bírósági rendezése]*

- (1) A különélő szülők megállapodásának hiányában – kérelemre vagy a gyermek érdekében hivatalból – a bíróság dönt a gyermek tartózkodási helye meghatározásának joga, illetve a szülői felügyelet más részjogosultságai, részkötelezettségei teljeskörű vagy – kivételesen – megosztott gyakorlásáról.
- (2) A bíróság a perben a gyermek érdekében azt mérlegeli, hogy a gyermek testi, szellemi és erkölcsi fejlődése miként biztosítható a legkedvezőbbben.

3:173. § *[A különélő szülő feljogosítása egyes szülői felügyeleti jogok gyakorlására]*

- (1) Ha a bíróság a szülői felügyelet gyakorlására az egyik szülőt jogosítja fel, a gyermekétől különélő szülő – a bíróság eltérő rendelkezésének hiányában – a szülői felügyeleti jogokat a gyermek sorsát érintő lényeges kérdések kivételével nem gyakorolhatja.
- (2) A gyermekétől különélő szülőt a bíróság feljogosíthatja a gyermek gondozásával, nevelésével összefüggő egyes feladatok ellátására és kivételesen a vagyonkezelés és a gyermek vagyoni ügyeiben a törvényes képviselő teljes körű vagy részleges gyakorlására is, továbbá ha a gyermek érdekei megkívánják, a gyermek sorsát érintő valamely lényeges kérdésben való döntés jogát korlátozhatja vagy megvonhatja.

3:174. § *[A gyermek elhelyezése harmadik személynél]*

- (1) Ha a szülői felügyeletnek a szülők által történő gyakorlása a gyermek érdekét veszélyezteti, a bíróság a gyermeket másnál is elhelyezheti, feltéve, hogy ez a személy a nála történő elhelyezést maga is kéri. Ebben az esetben ezt a személyt gyámul kell kirendelni, és a szülő felügyeleti joga szünetel.
- (2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a bíróság a gyermeket elsősorban olyan személynél helyezi el, aki a gyermek gondozásában, nevelésében a gyermek érdekeinek megfelelően már korábban is részt vett.

3:175. § *[A szülői felügyelet gyakorlásának és a gyermek elhelyezésének megváltoztatása]*

A szülői felügyelet gyakorlásának vagy a gyermek harmadik személynél való elhelyezésének megváltoztatása a bíróságtól akkor kérhető, ha azok a körülmények, amelyekre a szülők megállapodása vagy a bíróság döntése alapult, utóbb lényegesen módosultak, és ennek következtében a megváltoztatás a gyermek érdekében áll. Nem hivatkozhat

a körülmények megváltozása miatt a gyermek érdekében az a szülő, aki a változást felróható magatartásával maga idézte elő, így különösen, ha a gyermeket jogosulatlanul vette magához vagy tartja magánál.

3:176. § *[A szülői felügyelet gyakorlásának rendezése és a gyermek harmadik személynél történő elhelyezése iránti pert]*

- (1) A szülői felügyelet gyakorlásának rendezése, a felügyelet, az egyes felügyeleti jogok gyakorlásának megváltoztatása, a gyermek harmadik személynél történő elhelyezése és az elhelyezés megváltoztatása iránt a szülő és a gyámhatóság indíthat pert. A gyermek nála történő elhelyezése iránt a gyámhatóság jóváhagyásával a nagyszülő is pert indíthat.
- (2) A pert – a (3) bekezdésben foglalt kivétellel – a szülőnek a másik szülő ellen, a gyámhatóságnak pedig mindkét szülő ellen meg kell indítania.
- (3) A harmadik személynél történt elhelyezés megváltoztatása iránti pert az ellen a személy ellen kell megindítani, akinél a gyermeket elhelyezték.
- (4) A bíróságnak az eljárása során – elháríthatatlan akadály esetét kivéve – mindkét szülőt meg kell hallgatnia. Indokolt esetben, különösen ha azt a gyermek maga kéri, közvetlenül vagy szakértő útján meg kell hallgatnia a gyermeket is. Ha a gyermek a tizennegyedik életévét betöltötte, a szülői felügyeletre és az elhelyezésére vonatkozó döntés csak egyetértésével hozható, kivéve, ha a gyermek választása a fejlődését veszélyezteti.
- (5) A bíróság indokolt esetben kötelezheti a szülőket, hogy a szülői felügyelet megfelelő gyakorlása és az ehhez szükséges együttműködésük biztosítása érdekében – ideértve a különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartást – külön törvényben szabályozott közvetítői eljárást vegyenek igénybe.

A gyermekétől különélő szülő jogai és kötelezettségei

3:177. § *[A szülők együttműködési kötelezettsége]*

A szülői felügyeletet gyakorló szülőnek és a gyermekétől különélő szülőnek a gyermek kiegyensúlyozott fejlődése érdekében – egymás családi életét, nyugalomát tiszteletben tartva – együtt kell működniük.

3:178. § *[A gyermekkel együttélő szülő tájékoztatási kötelezettsége]*

A szülői felügyeletet gyakorló szülőnek a gyermek fejlődéséről, egészségi állapotáról, tanulmányairól a különélő szülőt megfelelő időközönként tájékoztatnia kell és a különélő szülő érdeklődése esetén a gyermekkel kapcsolatos felvilágosítást meg kell adnia.

3:179. § *[Közösen gyakorolt felügyeleti jogok]*

- (1) A különélő szülők a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben közösen gyakorolják jogaikat akkor is, ha a szülői felügyeletet a szülők megállapodása vagy a bíróság döntése alapján csak az egyik szülő gyakorolja, kivéve, ha a gyermekétől különélő szülő felügyeleti jogát a bíróság e tekintetben korlátozta vagy megvonta.
- (2) A gyermek sorsát érintő lényeges kérdés: a kiskorú gyermek nevének meghatározása és megváltoztatása, a szülő lakóhelyén (tartózkodási helyén) kívüli, valamint külföldi tartózkodási helyének kijelölése, állampolgárságának megváltoztatása, iskolájának, életpályájának megválasztása.
- (3) Ha a különélő szülők a (2) bekezdésben meghatározott, közösen gyakorolt felügyeleti jogosítványokban nem tudnak megegyezni, a döntést a gyámhatóság hozza meg.
- (4) A gyermek tartós vagy végleges letelepedés szándékával történő külföldre vitelére a szülők megegyezése vagy a gyámhatóság határozata alapján kerülhet sor.

3:180. § *[A különélő szülő tájékoztatási kötelezettsége]*

Ha a bíróság a gyermekétől különélő szülőt feljogosítja a gyermek gondozásával, nevelésével összefüggő egyes feladatok ellátására, a vagyonkezelés és a gyermek vagyoni ügyeiben a törvényes képviselőt gyakorlására, a szülői felügyeletet ezekben az esetekben a különélő szülő gyakorolja azzal, hogy tevékenységéről a szülői felügyeletet egyébként gyakorló szülőt tájékoztatni köteles.

3:181. § *[Közvetítői eljárás]*

A szülői felügyeletet gyakorló szülő és a gyermekétől különélő szülő közötti megfelelő együttműködés kialakítása, a különélő szülő jogainak biztosítása érdekében a gyámhatóság – kérelemre vagy a gyermek érdekében hivatalból – a szülők számára külön törvényben meghatározott közvetítői eljárás igénybevételét rendelheti el.

A kapcsolattartás**3:182. §** *[A kapcsolattartás joga]*

- (1) A gyermeknek joga, hogy különélő szülőjével személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn. A gyermeket nevelő személy és a nevelőszülő köteles a zavartalan kapcsolattartást biztosítani.
- (2) A gyermektől különélő szülő – ha a bíróság vagy a gyámhatóság eltérően nem rendelkezik – jogosult és köteles gyermekével kapcsolatot tartani.
- (3) A szülőnek – kivéve, ha a gyermek vagy a gyermeket nevelő személy sérelmére elkövetett cselekmény miatt a büntetőeljárásban elrendelhető távoltartás kényszerintézkedés hatálya alatt áll – joga van gyermekével kapcsolatot tartani akkor is, ha a szülői felügyeleti joga szünetel.
- (4) Kivételesen indokolt esetben, a gyermek érdekében azt a szülőt is fel lehet jogosítani a gyermekkel való kapcsolattartásra, akinek a szülői felügyeleti jogát a bíróság megszüntette, vagy akinek szülői felügyeleti joga a gyermek ismeretlen személy által történő örökbefogadásához adott hozzájárulásával vagy azért szűnt meg, mert a szülő a gyermeket – annak érdekében, hogy más nevelje fel, személyazonosságának feltárása nélkül – egészségügyi intézményben az arra kijelölt helyen hagyja és a gyermekért hat héten belül nem jelentkezik, ha a gyermek örökbefogadására nem került sor. Erről a szülői felügyeletet megszüntető bíróság vagy – ha a gyermeket tartós nevelésbe vették – a gyámhatóság dönt.

3:183. § *[Kapcsolattartásra jogosult más hozzátartozók]*

- (1) A kapcsolattartásra a nagyszülő, a testvér, – ha a szülő és a nagyszülő nem él vagy a kapcsolattartásban tartósan akadályozva van, vagy a kapcsolattartási jogát önhibájából nem gyakorolja – a gyermek szülőjének testvére vagy szülőjének házastársa is jogosult.
- (2) Az (1) bekezdésben meghatározott személyek kapcsolattartási jogát nem érinti a 3:139. § (2) bekezdése szerinti közös gyermekké fogadás, ha az a házasság, amelyből az örökbe fogadott gyermek származik, a gyermek szülőjének halála folytán szűnt meg.
- (3) A kapcsolattartásra – ha a gyermek hosszabb időn keresztül a háztartásában nevelkedett – kérelmére feljogosítható a szülő volt házastársa, korábban a gyermeket nevelő más személy, gyám és az is, akinek a gyermekre vonatkozó apasági vélelmét a bíróság megdöntötte.

3:184. § *[A kapcsolattartási jog tartalma]*

- (1) A kapcsolattartási jog magában foglalja a gyermekkel való személyes találkozást, a gyermeknek a szokásos tartózkodási helyéről rendszeresen, meghatározott időtartamra történő elvitelét, a gyermekkel időszakonként, elsősorban az oktatási szünetek és a többnapos ünnepek időszakában való huzamos együttlétet, és kiterjed a kapcsolat személyes találkozás nélküli folyamatos fenntartására.
- (2) A gyermek elvitelével felmerülő kiadások – a bíróság vagy a gyámhatóság eltérő rendelkezése hiányában – a kapcsolattartásra jogosultat terhelik.

3:185. § *[A kapcsolattartás rendezése]*

- (1) A kapcsolattartásról a házassági vagy a szülői felügyelet rendezése iránti perben a szülők egyezsége köthetnek, egyezségük hiányában pedig a kapcsolattartásról – kérelemre vagy a gyermek érdekében hivatalból – a bíróság dönt. Ha házassági vagy a szülői felügyelet rendezése iránti per nincs folyamatban, a kapcsolattartásról a szülők megegyezésének hiányában a gyámhatóság dönt. A döntés előtt az érdekelteket és az ítélőképessége birtokában lévő gyermeket meg kell hallgatni.
- (2) A kapcsolattartásról a bíróság vagy a gyámhatóság a gyermek korának, egészségi állapotának, életkörülményeinek, a szülők személyes körülményeinek és az ítélőképessége birtokában lévő gyermek véleményének figyelembevételével rendelkezik.
- (3) A kapcsolattartásra vonatkozó határozatban rendelkezni kell a kapcsolattartás gyakoriságáról és időtartamáról, folyamatos, illetve időszakos voltáról, arról, hogy – külön jogszabályban meghatározott – felügyelt kapcsolattartásra kerül-e sor, a gyermek átadásának és visszaadásának helyéről, idejéről és módjáról, a kapcsolattartás elmaradására vonatkozó értesítési kötelezettségről és az elmaradt kapcsolattartás pótlásáról.
- (4) Ha a kapcsolattartás kérdésében a bíróság döntött, a kapcsolattartás megváltoztatását a határozat jogerőre emelkedésétől számított két év jogvesztő határidőn belül csak a bíróságtól lehet kérni.

3:186. § *[Tájékoztatási kötelezettség; az elmaradt kapcsolattartás pótlása]*

- (1) A kapcsolattartást akadályozó körülményekről a felek megfelelő időben és módon kötelesek tájékoztatni egymást.
- (2) A jogosultnak fel nem róható okból elmaradt kapcsolattartást a legközelebbi megfelelő időpontban, de legkésőbb hat hónapon belül pótolni kell.

3:187. § *[Felelősség a kapcsolattartás akadályozásáért]*

Ha a gyermeket gondozó személy a kapcsolattartást kellő indok nélkül akadályozza vagy megghiúsítja, az ezzel okozott kárt köteles a jogosultnak megtéríteni.

3:188. § *[A kapcsolattartási jog korlátozása és megvonása]*

A gyámhatóság vagy a házassági vagy a szülői felügyelet rendezése iránti perben a bíróság a felróható magatartást tanúsító szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy kapcsolattartási jogát a gyermek érdekében korlátozhatja vagy megvonhatja.

3:189. § *[A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása]*

A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtásáról – függetlenül attól, hogy azt a bíróság vagy a gyámhatóság hozta-e meg – a gyámhatóság gondoskodik.

IV. fejezet**A szülői felügyeleti jog szünetelése és megszűnése****A szülői felügyeleti jog szünetelése****3:190. §** *[A szülői felügyeleti jog szünetelése]*

- (1) Szünetel a szülői felügyelet, ha
 - a) a szülő kiskorú, kivéve a tizenhatodik életévét betöltött személy gondozási, nevelési jogát és kötelezettségét, vagy ha a szülő cselekvőképességét a bíróság szülői felügyelettel kapcsolatos jognyilatkozat tételében korlátozta,
 - b) a szülő ismeretlen helyen távol van, vagy ténylegesen akadályozva van a szülői felügyelet ellátásában,
 - c) a gyámhatóság a gyermek családba fogadásához hozzájárult,
 - d) a szülő hathetes életkoránál fiatalabb gyermeke ismeretlen személy általi örökbefogadásához járult hozzá,
 - e) a szülő a gyermek meghatározott személy általi örökbefogadásához járult hozzá és a gyámhatóság a gyermeket ennek a személynek a gondozásában elhelyezte,
 - f) a gyermeket a gyámhatóság átmeneti nevelésbe vette,
 - g) a bíróság a gyermeket harmadik személynél helyezte el, vagy
 - h) ha a szülővel szemben a bíróság a gyermek sérelmére elkövetett cselekmény miatt büntetőeljárás kényszerintézkedésként távollatást rendelt el, a kényszerintézkedés időtartamáig.
- (2) Az életközösség fennállása alatt szünetel a szülői felügyelete annak a szülőnek, aki együtt él a szülői felügyelettől megfosztott másik szülővel.
- (3) A szülői felügyelet megszüntetése vagy a szülői felügyelet rendezése iránti per jogerős befejezéséig szünetel a szülői felügyelete annak, akinek a gyermekét a gyámhatóság ideiglenes hatállyal a különélő másik szülőnél, más személynél vagy intézményben helyezte el.

A családbafogadás**3:191. §** *[A családbafogadás]*

- (1) A gyámhatóság
 - a) a szülői felügyeletet gyakorló mindkét szülő kérelmére,
 - b) a szülői felügyeletet egyedül gyakorló szülő kérelmére – a különélő másik szülő meghallgatásával – vagy,
 - c) az átmeneti nevelt gyermek feletti szülői felügyeleti jogot a nevelésbe vétel előtt gyakorló szülő kérelmére – az átmeneti nevelt gyermek gyámjának meghallgatásával –
 hozzájárulhat ahhoz, hogy a szülő egészségi állapota, indokolt távolléte vagy más családi ok miatt a gyermeket a szükséges ideig más, általa megnevezett család átmenetileg befogadja, gondozza és nevelje, feltéve, hogy a családbafogadás a gyermek érdekében áll.

- (2) A gyámhatóság a családbafogadáshoz akkor járul hozzá, ha a családbafogadó szülő személyisége és körülményei alapján alkalmas a gyermek gondozására, nevelésére, a gyámság ellátására, és e feladatok ellátását maga is vállalja.
- (3) A családbafogadó szülőt a gyámhatóság gyámul rendeli.

3:192. § *[A szülő jogai és kötelezettségei családbafogadás esetén]*

- (1) A családbafogadás ideje alatt a szülő felügyeleti joga szünetel.
- (2) A szülőt megilleti a kapcsolattartás joga és a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben való együttes döntési jog.
- (3) Különösen indokolt esetben a gyámhatóság a szülőt feljogosíthatja a vagyonkezelés és a gyermek vagyoni ügyeiben a törvényes képviselő jogával is.
- (4) A családbafogadás a szülő tartási kötelezettségét nem érinti.

3:193. § *[A családbafogadás felülvizsgálata]*

- (1) A családbafogadás feltételeinek fennállását a gyámhatóság szükség szerint, de legalább évente felülvizsgálja.
- (2) A családbafogadást meg kell szüntetni, ha azt a szülő vagy a családba fogadó szülő kéri, vagy annak fenntartása a gyermek fejlődését veszélyezteti.

A szülői felügyeleti jog megszűnése

3:194. § *[A szülői felügyeleti jog megszűnése]*

- (1) Megszűnik a szülői felügyeleti jog:
 - a) a gyermek nagykorúvá válásával,
 - b) a gyermek örökbefogadásával, kivéve, ha a szülő házastársa fogadja örökbe a gyermeket,
 - c) a szülőnek a gyermek ismeretlen személy által történő örökbefogadásához adott hozzájárulásával a nyilatkozat megtételekor, vagy ha a hozzájárulás hathetesenél fiatalabb gyermekre vonatkozik, a gyermek hathetes korának eléréskor, kivéve, ha a szülő a hozzájáruló nyilatkozatot visszavonta, valamint
 - d) ha a szülő a gyermeket, annak érdekében, hogy más nevelje fel – személyazonosságának feltárása nélkül – egészségügyi intézményben, arra kijelölt helyen hagyja, és a gyermekért hat héten belül nem jelentkezik.
- (2) Ha a szülői felügyeletet a szülők közösen gyakorolják, az egyik szülő halála esetén a szülői felügyelet a túlélő szülőt illeti meg.
- (3) Ha az a szülő hal meg, aki a szülői felügyeletet vagy annak egyes részjogosítványait egyedül gyakorolta, a felügyelet a túlélő szülőt illeti meg, feltéve, hogy nem áll a szülői felügyelet megszüntetését kimondó ítélet hatálya alatt.
- (4) Ha a szülői felügyeleti jog a (3) bekezdés alapján a túlélő szülőt illeti meg, a gyámhatóság felhívja őt a szülő felügyeleti jogok gyakorlására, kivéve, ha szülői felügyeleti joga a 3:190. § (1) bekezdésének a)–b) pontjában foglalt okból szünetel vagy ha az a gyermek érdekeivel nyilvánvalóan ellentétben áll.

3:195. § *[A szülői felügyeleti jog bírósági megszüntetése]*

- (1) A bíróság megszünteti a szülői felügyeletet:
 - a) ha a szülő felróható magatartásával gyermeke javát, különösen testi jólétét, értelmi vagy erkölcsi fejlődését súlyosan sérti vagy veszélyezteti, valamint
 - b) ha a gyermeket más személynél helyezték el, vagy átmeneti nevelésbe vették és a szülő a gyermek elhelyezésére vagy az átmeneti nevelésre okot adó magatartásán, életvitelén, körülményein önhibájából fél éven belül nem változtat.
- (2) Ha a szülőt a bíróság valamelyik gyermeke személye ellen elkövetett szándékos bűncselekmény miatt szabadságvesztésre ítélte, a bíróság a felügyeletet a szülő valamennyi gyermeke felett megszüntetheti. A bíróság úgy is rendelkezhet, hogy a megszüntető határozat hatálya kihat a később születő gyermekekre is.
- (3) Az, aki szülői felügyeletet megszüntető jogerős ítélet hatálya alatt áll, nem fogadhat örökbe, gyámságot nem viselhet, gyermek nála nem helyezhető el és – a bíróság vagy a gyámhatóság kivételes rendelkezésének hiányában – nincs joga arra, hogy gyermekével kapcsolatot tartson.

3:196. § *[A szülői felügyeleti jog bírósági visszaállítása]*

A bíróság a jövőre nézve visszaállítja a szülői felügyeletet, ha az az ok, amely miatt azt megszüntették, már nem áll fenn, és nincs egyéb olyan ok sem, amely a megszüntetésre alapul szolgálna.

3:197. § *[A szülői felügyeleti jog megszüntetése és visszaállítása iránti per indítására jogosultak és a per alperesei]*

- (1) A szülői felügyelet megszüntetése iránt a másik szülő, visszaállítása iránt pedig bármelyik szülő indíthat pert. Mindkét esetben perindításra jogosult a gyermek, a gyámhatóság és az ügyész is.
- (2) A szülői felügyelet megszüntetése, valamint visszaállítása iránt a korlátozottan cselekvőképes szülő és a cselekvőképtelen gyermek helyett a gyámhatóság hozzájárulásával a törvényes képviselő indíthat pert. A korlátozottan cselekvőképes gyermek a pert törvényes képviselője hozzájárulásával maga indíthatja meg. A szülői felügyelettel kapcsolatos jognyilatkozatok tételében cselekvőképességében korlátozott nagykorú szülő a gyámhatóság hozzájárulásával indíthat pert.
- (3) A szülői felügyelet megszüntetése iránt a keresetet az ellen a szülő ellen kell megindítani, akinek szülői felügyeletét meg kívánják szüntetni. A szülői felügyelet visszaállítása iránt az ellen kell pert indítani, akinek keresete folytán a bíróság a szülői felügyeletet megszüntette; ha már nem él, a pert a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell megindítani.
- (4) A szülői felügyelet megszüntetése, valamint az annak visszaállítása iránt indított perben hozott ítélet mindenkiel szemben hatályos.

5. CÍM**A ROKONTARTÁS****I. fejezet****A rokонтartás közös szabályai****3:198. §** *[A rokонтartásra való jogosultság]*

- (1) Rokonaival szemben tartásra jogosult az, aki magát önhibáján kívül nem képes eltartani (rászorult) és akinek tartásra kötelezhető házastársa, volt házastársa, volt élettársa nincs.
- (2) Érdemtelen a tartásra az a nagykorú, aki a tartásra kötelezettel vagy vele együtt élő hozzátartozójával szemben olyan súlyosan kifogásolható magatartást tanúsít, vagy olyan életvitelt folytat, amely miatt tartása a kötelezettől – figyelembe véve a jogosult és a kötelezett kapcsolatának jellegét, valamint a kötelezett magatartását is – nem várható el.
- (3) A gyermek csak a vele szemben tanúsított kirívóan súlyos magatartás esetén hivatkozhat a szülő érdemteleniségére, ha a szülő a tartási, gondozási és nevelési kötelezettségének eleget tett.

3:199. § *[A tartási képesség]*

Nem köteles mást eltartani, aki ezáltal saját szükséges tartását vagy a tartás sorrendjében a jogosultat megelőző személy tartását veszélyeztetné. Ez a szabály a szülőnek a kiskorú gyermekével szemben fennálló tartási kötelezettségére nem irányadó.

3:200. § *[A tartási kötelezettség sorrendje]*

- (1) A tartási kötelezettség – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – az egyenesági rokonokat terheli egymással szemben.
- (2) Tartási kötelezettsége áll fenn elsősorban a szülőnek a gyermekével és a gyermeknek a szülőjével szemben.
- (3) Ha a tartásra jogosultnak sem tartásra kötelezhető szülője, sem gyermeke nincs, eltartása távolabbi leszármazóira, tartásra kötelezhető leszármazó hiányában távolabbi felmenőire hárul oly módon, hogy a tartásra jogosulthoz a leszármazás rendjében közelebb álló rokon a távolabbiból megelőzi.
- (4) Azt a kiskorút, akinek tartásra kötelezhető egyenes ági rokona nincs, nagykorú testvére köteles eltartani, feltéve, hogy ezt saját maga, házastársa, élettársa és tartásra rászoruló egyenes ági rokonai szükséges tartásának veszélyeztetése nélkül képes teljesíteni.
- (5) A tartásra rászoruló személy nem érvényesíthet tartási igényt rokonával szemben arra történő hivatkozással, hogy tartási jogosultságát érdemtelenége miatt a tartás sorrendjében közelebb álló kötelezettel szemben nem érvényesíthetné.

3:201. § *[A házastárs gyermekének tartása]*

- (1) A házastárs köteles háztartásában eltartani a vele együtt élő házastársának olyan, tartásra szoruló kiskorú gyermekét, akit házastársa az ő beleegyezésével hozott a közös háztartásba.
- (2) A szülő házastársának tartási kötelezettsége nem érinti a vér szerinti szülő tartásdíj-fizetési kötelezettségét.

3:202. § *[A szülő házastársa és a gyermeket nevelő más személy tartása]*

- (1) A gyermek szülőjének tartásra rászoruló házastársát akkor köteles eltartani, ha a házastárs az ő eltartásáról hosszabb időn át gondoskodott.
- (2) Az (1) bekezdésben foglalt feltételekkel köteles eltartani a gyermek a korábban őt nevelő más személyt.

3:203. § *[A tartás sorrendje a gyermekek és a szülők között]*

Tartásra

- a) a vér szerinti gyermek, a szülő házastársa által nevelt gyermek és a gyermeket nevelő más személy által nevelt gyermek, illetve
- b) a vér szerinti szülő – ha a jogi feltételek egyébként fennállnak – a szülő házastársa, illetve a gyermeket nevelő más személy egy sorban jogosult.

3:204. § *[A tartási kötelezettség sajátos szabályai]*

- (1) Több egy sorban kötelezett között a tartási kötelezettség a kereseti, jövedelmi, vagyoni viszonyaik és teljesítőképességük arányában oszlik meg.
- (2) Ha a tartásra köteles személy a tartás alól mentesül, a rá eső tartás a vele egy sorban álló kötelezettekre, ilyenek hiányában pedig a sorban utána kötelezettekre hárul.
- (3) Annak a tartásra kötelezettnek a javára, aki a tartásra jogosultat személyesen gondozza, az ezzel járó tevékenységet és egyéb terhet a tartási kötelezettség megállapításánál figyelembe kell venni.

3:205. § *[A tartásra való jogosultság sorrendje]*

- (1) Ha valaki több jogosult eltartására köteles és mindegyiket nem képes eltartani, a jogosultság sorrendjében
 - a) kiskorú gyermek a nagykorú gyermeket,
 - b) a gyermek a házastársat, volt házastársat, és a volt élettársat,
 - c) a házastárs, volt házastárs, a volt élettárs – egymással egy sorban – a szülőt,
 - d) a szülők – egymással egy sorban – a többi rokont,
 - e) a többi rokon közül a leszármazó a felmenőt és a leszármazás rendjében a közelebbi rokon a távolabbat megelőzi.
- (2) A kötelezettel szemben érvényesíthető összes tartási igény a jövedelme felét nem haladhatja meg.

3:206. § *[Eltérés a sorrendtől]*

A bíróság indokolt esetben – kérelemre – mind a tartásra való jogosultság, mind a tartási kötelezettség fenti sorrendjétől eltérhet.

3:207. § *[A tartás mértékének és módjának meghatározása]*

A tartás mértékére és módjára vonatkozóan elsősorban a jogosult és a kötelezett megállapodása az irányadó. Ennek hiányában a jogosult a tartás bírósági megállapítását kérheti.

3:208. § *[A tartás mértéke]*

- (1) A bíróság a tartás mértékét a jogosult indokolt szükségletei és a kötelezett teljesítőképessége alapján állapítja meg.
- (2) A jogosult indokolt szükségletei körében megélhetésének ésszerű költségeit kell figyelembe venni.
- (3) A leszármazó és a kiskorú testvér eltartása a nevelés és a szükséges taníttatás költségeinek viselésére is kiterjed.
- (4) Az idős kora, betegsége, fogyatékossága vagy más ok miatt gondozásra szoruló rokon tartásának kötelezettsége a gondozásának és ápolásának költségeire és az azokkal kapcsolatos más szükséges szolgáltatásokra is kiterjed.
- (5) Ha a jogosult a tartásra csak részben szorul rá, tartáskiegtérítés illeti meg. Ha a jogosult rászorultsága teljes, de a tartására elsősorban köteles rokonai nem képesek az indokolt szükségleteinek megfelelő tartást nyújtani, a sorban következő kötelezettektől kérhet tartáskiegtérítést.

3:209. § *[A tartás módja]*

- (1) A tartást a kötelezett – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – elsősorban pénzben szolgáltatja (tartásdíj).
- (2) Bármelyik fél kérelmére a bíróság a tartás szolgáltatásának más módját is elrendelheti, ha az a felek körülményeire tekintettel indokolt és az ellen a másik fél nem tiltakozik.
- (3) A tartásdíjat időszakonként előre kell fizetni.

3:210. § *[A tartásdíj megállapítása]*

A tartásdíjat határozott összegben kell megállapítani. A járadék összege oly módon is megállapítható, hogy a tartásdíj évente, az öregségi nyugdíj legkisebb összege emelkedésének megfelelően a következő év január 1. napjától – külön intézkedés nélkül – módosul.

3:211. § *[Tartással kapcsolatos per indítására jogosultak]*

- (1) A kiskorút illető tartás iránt a kiskorú érdekében a gyámhatóság, a szülőt illető tartás iránt pedig a szülő érdekében – egyetértésével – a jegyző is indíthat pert.
- (2) Az a tartásra kötelezett rokon, aki a jogosult tartásáról maga gondoskodik, illetve őt gondozza, a többi kötelezett ellen saját jogán is pert indíthat.

3:212. § *[A tartás időtartama]*

- (1) A tartás teljesítését a bíróság határozatlan időre rendeli el.
- (2) A tartás határozott időtartamra vagy meghatározott feltétel bekövetkeztéig is megállapítható, ha feltehető, hogy a jogosult rászorultsága meghatározott idő elteltével vagy a feltétel bekövetkeztével megszűnik.

3:213. § *[A tartás mértékének módosítása]*

- (1) Ha a felek megállapodásán vagy a bíróság ítéletén alapuló tartás megállapításának alapjául szolgáló körülményekben olyan változás következett be, hogy a tartás változatlan teljesítése valamelyik fél lényeges jogos érdekét sérti, a tartás mértékének vagy a szolgáltatás módjának megváltoztatását lehet kérni. Nem kérheti a megállapodáson alapuló tartás megváltoztatását az a fél, akinek a körülmények megváltozásának lehetőségével a megállapodás időpontjában ésszerűen számolnia kellett, vagy akinek a körülmények megváltozása felróható.
- (2) A tartásra kötelezett járandóságát folyósító szerv vagy személy a jogosultat – kérelmére – köteles tájékoztatni a kötelezett munkabérének és egyéb juttatásának összegéről.

3:214. § *[A tartási kötelezettség megszüntetése]*

- (1) Ha a tartást bíróság állapította meg, az a személy, akinek a tartásdíjat folyósítják, köteles – a kötelezett egyidejű értesítése mellett – a bíróságnak bejelenteni, ha a jogosult tartásra való rászorultsága megszűnt. Az e kötelezettségének elmulasztásából eredő kárért felel. A bejelentést követően a bíróság a tartási kötelezettséget peres eljárás lefolytatása nélkül szünteti meg.
- (2) A kötelezett a tartás megszüntetését kérheti, ha a körülmények megváltozása folytán a tartási kötelezettségének alapjául szolgáló feltételek már nem állnak fenn, vagy a jogosult elmulasztotta az (1) bekezdés szerinti bejelentési kötelezettségét.

3:215. § *[A tartáshoz való jog és a tartási kötelezettség megszűnése]*

- (1) A tartáshoz való jog a jogosult halálával, a határozott idő elteltével vagy a feltétel bekövetkeztével megszűnik.
- (2) A tartási kötelezettség a kötelezett halálával megszűnik. A kötelezett haláláig esedékessé vált és meg nem fizetett tartásdíj azonban – az örökhagyó tartozásaiért fennálló felelősség szabályai szerint – átszáll az örökösökre.

II. fejezet**A kiskorú gyermek tartása****3:216. §** *[A rokontartás szabályainak alkalmazása]*

A szülőknek a kiskorú gyermekükkel szemben fennálló tartási kötelezettségére a rokontartás közös szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

3:217. § *[A rászorultság vétele]*

A kiskorú gyermek tartásra való rászorultságát vélelmezni kell. Ez a vélelem a gyermek nagykorúságának betöltése után is – legfeljebb azonban a huszadik életévének betöltéséig – érvényesül, ha középfokú iskolai tanulmányokat folytat.

3:218. § *[A szülő tartási kötelezettsége]*

- (1) A kiskorú gyermek tartására a szülő a saját szükséges tartásának korlátozásával is köteles. Ez a szabály nem irányadó, ha a gyermek indokolt szükségleteit munkával szerzett keresménye, vagyonának jövedelme fedezi, vagy a gyermeknek tartásra kötelezhető más egyenes ági rokona van.
- (2) Ha a gyermek tartása az (1) bekezdés alapján nem biztosítható, a gyámhatóság engedélyezheti, hogy a szülő az eltartás költségeinek fedezésére a gyermek vagyonának állagát – meghatározott részletekben – igénybe vegyék.

3:219. § *[A gyermektartás módja]*

- (1) A gyermeket gondozó szülő a tartást természetben, a különélő szülő elsősorban pénzben teljesíti (gyermektartásdíj).
- (2) A szülő akkor is kötelezhető gyermektartásdíj fizetésére, ha a gyermek az ő háztartásában él ugyan, de tartásáról nem gondoskodik.
- (3) Ha a különélő szülő háztartásában hosszabb időt tölt folyamatosan a gyermek, vagy a különélő szülő a gyermek tartásáról egyéb módon természetben gondoskodik, akkor az érintett időszakra a gondozó szülő tartásdíjat nem követelhet.

3:220. § *[A szülők megegyezése a gyermektartásról]*

- (1) A gyermektartásdíj mértéke és megfizetésének módja tekintetében elsősorban a szülők megegyezése irányadó.
- (2) A szülők megállapodhatnak abban is, hogy a gyermekétől különélő szülő a tartási kötelezettségének megfelelő vagyontárgy vagy pénzösszeg egyszeri juttatásával tesz eleget. A megállapodás akkor érvényes, ha abban meghatározzák azt az időszakot, amelynek tartamára a juttatás a tartást fedezi, továbbá, ha azt a gyámhatóság vagy perbeli egyezség esetén a bíróság jóváhagyja.
- (3) A (2) bekezdés szerinti megállapodás ellenére a bíróság akkor ítélt meg tartásdíjat, ha az a körülmények előre nem látható, lényeges változása miatt a gyermek érdekében vagy valamelyik fél súlyos érdeksérelmének elhárítása végett indokolt.

3:221. § *[A gyermektartásdíj bírósági megállapítása]*

- (1) A gyermektartásdíjról a szülők megegyezésének hiányában a bíróság dönt.
- (2) A gyermektartásdíj megállapítása során figyelembe kell venni:
 - a) a gyermek indokolt szükségleteit,
 - b) mindkét szülő jövedelmi viszonyait és vagyoni helyzetét,
 - c) a szülők háztartásában eltartott valamennyi gyermeket,
 - d) a gyermek saját jövedelmét, valamint
 - e) a gyermeknek, valamint reá tekintettel az őt nevelő szülőnek jövedelmi helyzetétől függetlenül juttatott gyermekvédelmi, családtámogatási, társadalombiztosítási és szociális ellátásokat.
- (3) A gyermek indokolt szükségletei körébe tartoznak a megélhetéséhez, egészségügyi ellátásához, neveléséhez és taníttatásához szükséges rendszeres kiadások. Ha a gyermek érdekében olyan rendkívüli kiadás szükséges, amelynek fedezését a tartásdíj kellő előrelátás mellett sem biztosítja, a tartásra kötelezett e rendkívüli kiadás arányos részét is köteles megtéríteni.
- (4) A tartásdíj összegét – az összes körülmény mérlegelésével – gyermekenként általában a kötelezett átlagos jövedelmének tizenöt-huszonöt százalékában kell megállapítani. Az átlagos jövedelem megállapításánál rendszerint a kötelezettnek a keresetlevél beadását megelőző egyévi összes jövedelmét figyelembe kell venni.

III. fejezet**A továbbtanuló nagykorú gyermek tartása****3:222. §** *[A rokontartásra és a kiskorú gyermek tartására vonatkozó szabályok alkalmazása]*

A továbbtanuló nagykorú gyermek tartására a rokontartás közös szabályait, valamint a kiskorú gyermek tartására vonatkozó rendelkezéseket az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

3:223. § *[A továbbtanuló nagykorú gyermek tartásra való jogosultsága]*

- (1) A nagykorú, munkaképes gyermek a 3:217. §-ában foglalt eseten kívül is jogosult a tartásra, ha szükséges tanulmányai ésszerű időn belüli folytatása érdekében arra rászorul. A szülőt a továbbtanulási szándékról megfelelő időben tájékoztatni kell.

- (2) Az (1) bekezdés szerinti tanulmánynak minősül az életpályára előkészítő szakképzettség megszerzéséhez szükséges képzés vagy tanfolyam, a felsőfokú végzettségi szintet biztosító alap- és mesterképzésben, valamint a felsőfokú szakképzésben folytatott tanulmányok folyamatos végzése. Nem érinti a tanulmányok folyamatosságát az a megszakítás, amely a jogosultnak nem róható fel.
- (3) A szülő nem köteles nagykorú, továbbtanuló gyermekét eltartani
- ha a gyermek a tartásra érdemtelen; érdemtelen a nagykorú gyermek akkor is, ha a tartásra kötelezettel kellő indok nélkül nem tart kapcsolatot,
 - ha a gyermek tanulmányi és vizsgakötelezettségének rendszeresen, önhibájából nem tesz eleget, vagy
 - ha ezáltal a szülő saját szükséges tartását vagy kiskorú gyermekének tartását veszélyeztetné.
- (4) A szülő huszonötödik életévét betöltött, továbbtanuló gyermekének tartására csak rendkívül indokolt esetben kötelezhető.

3:224. § *[A tartásdíj mértéke]*

A tartásdíj mértékének megállapításánál a továbbtanuló gyermek indokolt szükségleteit, saját jövedelmét, vagyoni helyzetét, a tanulmányai folytatásához jogszabály által biztosított kedvezményeket, támogatásokat és a szülők teherbíró képességét kell figyelembe venni.

3:225. § *[Tájékoztatási kötelezettség a tanulmányok folytatásáról]*

A tartásdíj fizetésére kötelezett szülőt a továbbtanuló gyermek képzését, tanulmányait biztosító intézmény – kérelmére – köteles tájékoztatni a tanulmányok végzésének fennállásáról vagy megszűnéséről.

HATODIK RÉSZ A GYÁMSÁG

1. CÍM A GYÁMRENDELÉS

3:226. § *[Gyámság alatt álló kiskorú]*

Az a kiskorú, aki nem áll szülői felügyelet alatt, gyámság alá tartozik.

3:227. § *[A gyám feladatköre]*

A gyám – törvény eltérő rendelkezésének hiányában – a gyámsága alatt álló gyermek gondozója, nevelője, vagyonának kezelője és a gyermek törvényes képviselője.

3:228. § *[A gyámrendelés szükségességének bejelentése]*

- (1) A kiskorú gyermek közeli hozzátartozója és az a személy, akinek a gondozásában a gyermek él, köteles a gyámhatóságnak haladéktalanul bejelenteni, ha a kiskorú részére gyám kirendelése szükséges. A bíróság vagy más hatóság is köteles értesíteni a gyámhatóságot, ha hivatalos eljárása során tudomást szerez arról, hogy valamely kiskorú részére gyámot kell kirendelni. A gyámrendelés szükségességét bárki más is bejelentheti.
- (2) A gyámhatóság a gyámrendelés iránt hivatalból intézkedik.
- (3) A gyámrendelés részletes szabályait külön jogszabály határozza meg.

3:229. § *[Nevezett gyám]*

- (1) A gyámság elsősorban azt illeti meg, akit a szülői felügyeletet gyakorló szülő közokiratban, végrendeletben vagy előzetes jognyilatkozatban gyámul megnevezett (nevezett gyám). Ha a szülői felügyeletre egyaránt jogosult szülők más-más gyámot neveztek meg, a gyermek érdekét mérlegelve a gyámhatóság határoz arról, hogy a gyámságot melyikük lássa el.
- (2) A nevezett gyámot csak akkor lehet mellőzni, ha
 - a gyámságot nem vállalja,
 - a törvény értelmében gyámságot nem viselhet,
 - a gyámság gyakorlásában – betegség, távollét vagy más ok miatt – akadályozva van, vagy
 - kirendelése a kiskorú érdekét veszélyeztetné.

3:230. § *[Rendelt gyám]*

- (1) Nevezett gyám hiányában a gyámhatóság elsősorban a gyámság ellátására alkalmas közeli hozzátartozót rendel ki gyámul. Ha ilyen hozzátartozó nincs, a gyámhatóság más hozzátartozót vagy arra alkalmas személyt rendel ki, elsősorban azok közül, akik a gyermek gondozásában, nevelésében már korábban részt vállaltak.
- (2) A gyámhatóság – a gyermekvédelmi gyámság kivételével – rendszerint minden kiskorú részére külön gyámot rendel ki, azonos helyen nevelkedő testvérek részére azonban gyámul ugyanazt a személyt kell kirendelni (közös gyám), ha az a kiskorúak érdekével nem ellentétes.

3:231. § *[Ítéloképes gyermek véleményének figyelembevétele]*

A gyámrendelés során az ítéloképessége birtokában lévő kiskorú gyermek véleményét – korára, érettségére való tekintettel – megfelelő súllyal figyelembe kell venni. Nem rendelhető ki a tizenkettedik életévét betöltött gyermek gyámjául az, aki ellen a gyermek alapos okból, kifejezetten tiltakozik.

3:232. § *[Kötelező gyámrendelés]*

A gyermek gyámjául kell kirendelni azt a személyt,

- a) akinél a gyámhatóság a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezte,
- b) akinél a bíróság a gyermeket elhelyezte,
- c) aki a gyermeket a gyámhatóság hozzájárulásával családba fogadta.

3:233. § *[Gyermekvédelmi gyámság]*

- (1) Gyermekvédelmi gyámság alá tartozik az a gyermek, akit
 - a) átmeneti vagy tartós nevelésbe vettek, vagy
 - b) ideiglenes hatállyal nevelőszülőknél, gyermekotthonban vagy pszichiátriai betegek otthonában helyeztek el, és szülője ellen a szülői felügyelet megszüntetése iránti per indult.
- (2) Gyermekvédelmi gyámság esetén gyámul a gyámságot vállaló és arra alkalmas nevelőszülő rendelhető ki. Annak a gyermekotthonnak a vezetőjét, ahol a gyámhatóság a gyermeket elhelyezte, a gyermek gyámjául kell kirendelni.
- (3) A gyámhatóság gyermekvédelmi gyámul hivatásos gyámot rendel ki, ha
 - a) az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermeket fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek otthonában helyezte el,
 - b) a nevelőszülő a gyámságot nem vállalja, vagy
 - c) a szülő hozzájárult gyermeke titkos örökbefogadásához, és a gyámhatóság a gyermeket ideiglenesen a leendő örökbefogadó szülőnél helyezte el.

3:234. § *[Többes gyámrendelés]*

- (1) A gyermek részére kivételesen több gyám is kirendelhető. Többes gyámrendelésre akkor kerülhet sor, ha
 - a) a gyermeket saját háztartásukban nevelő házastársak közösen vállalják a gyámságot,
 - b) a gyámság alá tartozó kiskorú két közeli hozzátartozója vállalja együttesen a gyámságot, vagy
 - c) a gyermek vagyonának kezelése, egyes más ügyeinek intézése különös szakértelmet igényel.
- (2) A (1) bekezdés c) pontjában meghatározott esetben a gyámhatóságnak meg kell határoznia a gyámok feladatkörének pontos megosztását.

3:235. § *[A gyámság viselésének feltételei]*

- (1) Gyám lehet minden nagykorú személy, akivel szemben a törvényben meghatározott kizáró ok nem áll fenn és személyében, körülményeiben alkalmas a gyámság ellátására.
- (2) Gyámul – a gyermekotthon vezetője és a hivatásos gyám kivételével – csak az rendelhető ki, aki a gyámi tisztséget vállalja.

3:236. § *[Kizárás a gyámság viseléséből]*

- (1) Nem rendelhető ki gyámul az a személy,
 - a) akinek cselekvőképességét a szülői felügyelet gyakorlásával összefüggésben korlátozták,
 - b) aki a szülői felügyeletet megszüntető vagy a közügyektől eltiltó jogerős ítélet hatálya alatt áll,
 - c) akinek szülői felügyeleti joga azért szünetel, mert gyermekét a gyámhatóság átmeneti nevelésbe vette,
 - d) akinek a gyermekét tartós nevelésbe vették,

- e) akinek a gyermekét örökbefogadhatónak nyilvánították, valamint
 - f) akit a szülői felügyelet gyakorlására jogosult szülő a gyámságból közokiratban, előzetes jognyilatkozatban vagy végrendeletben kizárt.
- (2) Ha a szülői felügyeletet gyakorló szülő azt a személyt zárta ki a gyámságból, akit a másik szülő gyámul nevezett, a kiskorú gyermek érdekeinek figyelembevételével a gyámhatóság dönti el, hogy melyik rendelkezés érvényesüljön.

2. CÍM

A GYÁMSÁG GYAKORLÁSA

3:237. § [A gyámság gyakorlása]

- (1) A gyám tevékenységét a gyermek érdekeinek megfelelően köteles gyakorolni. Ennek során biztosítania kell, hogy az ítélőképessége birtokában lévő kiskorú az őt érintő döntések előkészítésében részt vehessen, véleményt nyilváníthasson.
- (2) Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a szülői felügyeletet gyakorló szülő jogaira és kötelezettségeire vonatkozó rendelkezések megfelelően irányadóak a gyám jogaira és kötelezettségeire is.

3:238. § [A gyám jogkörének korlátai]

- (1) A gyám nem jogosult a gyermek nevének meghatározására vagy megváltoztatására, és nem adhat hozzájáruló nyilatkozatot a gyermek örökbefogadásához.
- (2) A gyám jognyilatkozatainak érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges, ha az a gyermek családi jogállására és az ezzel kapcsolatos perindításra vonatkozik.
- (3) A gyermekvédelmi gyám a gyermek gondozási helyét csak a gyámhatóság jóváhagyásával változtathatja meg.
- (4) Ha a gyermekvédelmi gyám hivatásos gyám, a gyermek gondozásával és nevelésével kapcsolatos feladatokat a nevelőszülő, a gyermekotthon vagy a fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthona biztosítja.

3:239. § [A gyám vagyonkezeléssel kapcsolatos jogai és kötelezettségei]

- (1) A gyám köteles a gyermek pénzét és értéktárgyait – ha azokat a rendes vagyonkezelés szabályai szerint készen tartani nem kell – a gyámhatóságnak átadni.
- (2) Ha a gyermekvédelmi gyámságot a nevelőszülő látja el, a gyermek vagyonát csak akkor kezelheti, és a gyermeket vagyoni ügyeiben csak akkor képviselheti, ha arra a gyámhatóság – kérelmére – feljogosítja. A gyámhatóság vagyonkezelésre vonatkozó felhatalmazása a vagyon egészére vagy az ügyek meghatározott csoportjára vonatkozhat. Felhatalmazás hiányában a vagyonkezelésről az erre rendelt külön gyám gondoskodik.
- (3) A nevelőszülő a (2) bekezdésben előírt felhatalmazás nélkül is megkötheti a gyermek képviselőjében a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó szerződéseket.

3:240. § [Gyámhatósági felügyelet a gyám működése felett]

- (1) A gyám működését a gyámhatóság rendszeres felügyelete – gyermekvédelmi gyámság esetén irányítása – alatt látja el. Tevékenységéről bármikor köteles felvilágosítást adni a gyámhatóságnak.
- (2) A gyámhatóság a gyám jogkörét korlátozhatja, intézkedéseit a gyermek érdekében hivatalból vagy a gyámság alatt álló gyermek vagy közeli hozzátartozói kérelmére – ideértve a szülőt is, ha a szülői felügyeleti joga szünetel – meg is változtathatja.
- (3) A gyámhatóság a gyámság alatt álló kiskorú fontosabb ügyeiben határozathozatal előtt köteles a gyámot, az ítélőképessége birtokában lévő kiskorú gyermeket és indokolt esetben a kiskorú közeli hozzátartozóit meghallgatni.

3:241. § [A gyám költségeinek és kiadásainak megtérítése]

- (1) A gyermek megélhetését szolgáló juttatásokat, így különösen a tartásdíjat, gyermekvédelmi, családtámogatási és társadalombiztosítási ellátásokat – ha törvény kivételt nem tesz – a gyám részére kell folyósítani.
- (2) A gyám a gyermek jövedelmét a gyermek szükséges tartására igénybe veheti. Ha a gyermeknek tartásra kötelezhető szülője nincs, a gyámhatóság engedélyezheti, hogy a gyám az eltartás költségeinek fedezésére a gyermek vagyonának állagát – meghatározott részletekben – igénybe vegye.
- (3) A gyám a gyámság ellátásával kapcsolatos indokolt kiadásainak, költségeinek megtérítését a gyermek jövedelméből igényelheti. Megfelelő jövedelem hiányában a kiadások, költségek megtérítéséről a gyámhatóság gondoskodik.

3:242. § *[A gyám számadási kötelezettsége]*

- (1) A gyám a vagyonkezelésről – törvény eltérő rendelkezésének hiányában – évenként köteles a gyámhatóságnak számot adni.
- (2) Ha a gyámság alatt álló jövedelme nem haladja meg a külön jogszabályban meghatározott mértéket, a gyám számára – a gyermekvédelmi gyám kivételével – a gyámhatóság egyszerűsített számadást is engedélyezhet. Ha a gyámságot közeli hozzátartozó látja el, a gyám az egyszerűsített számadási kötelezettség alól is mentesíthető.
- (3) A gyámhatóság – indokolt esetben – a gyámot az (1)–(2) bekezdésben meghatározott eseteken kívül hivatalból, vagy a korlátozottan cselekvőképes gyámság alatt álló, illetve a gyámság alatt álló hozzátartozója kérelmére – eseti számadásra kötelezheti.

3. CÍM**A GYÁMSÁGNAK ÉS A GYÁM TISZTSÉGÉNEK MEGSZŰNÉSE****3:243. §** *[A gyámság és a gyám tisztségének megszűnése]*

- (1) A gyámság megszűnik, ha a gyámság alatt álló meghal, szülői felügyelet alá kerül, vagy nagykorúságát eléri.
- (2) A gyám tisztsége megszűnik:
 - a) a gyámság megszűnésével,
 - b) a gyám felmentésével,
 - c) a gyám elmozdításával,
 - d) a gyám halálával.

3:244. § *[A gyám felmentése]*

- (1) A gyámhatóság a gyámot felmenti, ha
 - a) a gyám fontos okból felmentését kéri,
 - b) a gyám alkalmatlannak bizonyul a gyámi tisztségre, vagy
 - c) a kirendelést követően szerez a gyámhatóság tudomást olyan akadályról, vagy utólag keletkezik olyan akadály, amely miatt gyámságot nem viselhet.
- (2) A gyermekvédelmi gyámot a gyámhatóság akkor is felmenti, ha
 - a) a gyermek gondozási helyét megváltoztatja,
 - b) a gyermekotthon vezetőjének vezetői beosztása megszűnt.
- (3) A gyámhatóság kivételesen felmentheti a gyámot akkor is, ha a gyermek érdekében más személy gyámként való kirendelése indokolt.

3:245. § *[A gyám elmozdítása]*

- (1) A gyámhatóság a gyámot elmozdítja, ha a gyám jogaival visszaél, kötelességét elhanyagolja, vagy olyan cselekményt követ el, amellyel a gyámsága alatt álló gyermek érdekeit súlyosan sérti vagy veszélyeztet, vagy amely miatt a feladat ellátására méltatlanná válik.
- (2) Ha alaposan feltételezhető, hogy a gyámot el kell mozdítani és a késedelem veszéllyel járhat, a gyámhatóság a gyámot e tisztségéből azonnali hatállyal felfüggeszti.

3:246. § *[A gyám kötelezettségei a gyámi tisztség megszűnésekor]*

- (1) A gyám tisztségének megszűnése után köteles a gyámhatóságnak működéséről jelentést, a korábban a kezelése alatt lévő vagyonról pedig végszámadást előterjeszteni.
- (2) A gyám ellen számadási kötelezettsége alapján támasztható követelések a gyámot a vagyonkezelés alól felmentő határozat közlésétől számított egy év alatt évülnek el. Ha azonban a követelés alapjául szolgáló tény menthető okból csak később jutott a jogosult tudomására, a határidőt a tudomásszerzéstől kell számítani.

3:247. § *[A gyám kártérítési felelőssége]*

A gyám a gyámsága alatt álló gyermeknek a vagyonkezelés során okozott kárért a szerződésen kívül okozott kárért való felelősség általános szabályai szerint felel.

3:248. § *[A gyám és a gyámolt közti vitás követelések érvényesítése]*

A gyám és a gyámsága alatt álló személy között keletkezett, vitatott követeléseket bírósági úton az eseti, az időszakos számadás vagy a végszámadás elfogadása után is érvényesíteni lehet.

**NEGYEDIK KÖNYV
DOLOGI JOG****ELSŐ RÉSZ
A BIRTOK****1. CÍM
A BIRTOK ÉS A BIRTOKVÉDELEM****I. fejezet
A birtok; a birtok megszerzése és elvesztése****4:1. §** *[A birtokos]*

- (1) Birtokos az, aki a dolgot hatalmában tartja.
- (2) Olyan birtokos mellett, aki a dolgot – annak időleges birtokára jogosító jogcím alapján – tényleges hatalmában tartja (albirtokos), birtokosnak kell tekinteni azt is, akitől a dolog felett tényleges hatalmat gyakorló a birtokát származtatja (főbirtokos).
- (3) Birtokos az is, akitől a dolog jogalap nélkül időlegesen más személy tényleges hatalmába került.
- (4) A dolog birtokát megszerzi, akinek a dolog tényleges hatalmába jut.

4:2. § *[Birtokátruházás]*

- (1) A birtokátruházás az erre irányuló megállapodás alapján a dolognak vagy azoknak az eszközöknek az átadásával valósul meg, amelyekkel a dolog feletti tényleges hatalom gyakorolható.
- (2) A birtokátruházás a birtokos és a birtok megszerzőjének erre irányuló megállapodásával megvalósul, ha
 - a) a birtokot megszerző fél a dolgot albirtokosként már birtokában tartja, vagy
 - b) az átruházó fél a dolgot albirtokosként továbbra is birtokában tartja.
- (3) A birtokátruházás a birtokos dolog feletti tényleges hatalmának megszüntetésével megvalósul, ha ebben a birtokos és a birtok megszerzője megállapodnak.
- (4) Ha a dolog harmadik személy birtokában van, a birtokátruházás a dolog kiadása iránti igénynek a birtokot szerző félre való átruházásával megvalósul, ha ebben a birtokos és a birtokot szerző fél megállapodnak.

4:3. § *[A birtok elvesztése]*

- (1) A birtokot a birtokos elveszti, ha a dolog feletti tényleges hatalom gyakorlásával véglegesen felhagy vagy ha a dolog birtokát más szerzi meg.
- (2) A birtok nem vész el azzal, hogy a birtokos a tényleges hatalom gyakorlásával időlegesen felhagy vagy a tényleges hatalom gyakorlásában időlegesen akadályoztatva van.
- (3) A birtokos halálával vagy jogutódlással való megszűnésével a dolog birtoka a hagyaték megnyíltával vagy a jogutódlással az örökösre vagy a jogutódra száll át. Az örökös vagy a jogutód birtokosi helyzetét az örökhagyó vagy a jogelőd birtokláshoz való jogcíme határozza meg.

**II. fejezet
A birtokvédelem****4:4. §** *[A birtokost megillető birtokvédelem]*

- (1) A birtokost birtokvédelem illeti meg, ha birtokától jogalap nélkül megfosztják, vagy birtoklásában jogalap nélkül háborítják (tilos önhatalom).
- (2) A birtokost a birtokvédelem mindenkiel szemben megilleti, annak kivételével, akitől a birtokot tilos önhatalommal szerezte meg.

- (3) Az albirtokos jogcíme szerint részesül birtokvédelemben a főbirtokossal szemben.
- (4) Közös birtok esetén a birtokvédelem mindegyik birtokost önállóan megilleti, és bármelyik birtokos követelheti a dolog közös birtokba bocsátását.
- (5) A közös birtokosok – egymás közötti viszonyuk alapján – egymással szemben is jogosultak birtokvédelemre.

4:5. § *[A birtokost megillető önhatalom]*

- (1) A tilos önhatalom ellen a birtokos – a birtok megvédéséhez szükséges mértékben – önhatalommal is felléphet.
- (2) Az elvesztett birtok visszaszerzése érdekében önhatalommal csak akkor lehet fellépni, ha a más birtokvédelmi eszköz igénybevételeével járó idővesztéség a birtokvédelmet meghiúsítaná.

4:6. § *[Jegyző előtti birtokvédelmi eljárás]*

- (1) Akit birtokától megfosztanak vagy birtoklásában zavarnak, a jegyzőtől egy éven belül kérheti az eredeti birtokállapot helyreállítását vagy a zavarás megszüntetését.
- (2) A jegyző elrendeli az eredeti birtokállapot helyreállítását, és a birtoksértőt a birtoksértő magatartástól eltiltja, kivéve, ha nyilvánvaló, hogy az, aki birtokvédelmet kért, nem jogosult a birtoklásra vagy birtoklásának megzavarását túrni volt köteles. A jegyző határozhat a hasznok, a károk és a költségek kérdésében is.
- (3) A jegyző határozata ellen közigazgatási úton jogorvoslatnak helye nincs. Az a fél, aki a jegyző birtokvédelem kérdésében hozott határozatát sérelmesnek tartja, a határozat kézbesítésétől számított harminc napon belül, az ellenérdekű fél ellen indított keresettel, a bíróságtól kérheti a határozat megváltoztatását.
- (4) A jegyzőnek a birtoklás kérdésében hozott határozatát annak meghozatalától számított három napon belül végre kell hajtani akkor is, ha az érdekelt fél keresetet indított.
- (5) A bíróság elrendelheti a birtoklás kérdésében a jegyző által hozott határozat végrehajtásának felfüggesztését, ha a rendelkezésre álló adatok alapján a határozat megváltoztatása várható. A hasznok, károk és költségek kérdésében hozott határozat alapján végrehajtásnak nincs helye ha az érdekelt fél ebben a kérdésben vagy a birtoklás kérdésében keresetet indított.
- (6) A jegyző előtti birtokvédelmi eljárás részletes szabályait külön jogszabály állapítja meg; az ilyen eljárásban a birtokvita eldöntéséhez szükséges tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a jegyző valóban fogadja el.

4:7. § *[A birtokper]*

- (1) A birtokos az eredeti birtokállapot helyreállítását vagy a zavarás megszüntetését a bíróságtól kérheti egy év eltelté után vagy ezt megelőzően, ha az ügyben a birtokláshoz való jogosultság is vitás.
- (2) A bíróság a birtokperben a birtokláshoz való jogosultság alapján dönt. A békés birtoklásban megzavart fél jogosultságát vélelmezni kell.

2. CÍM

JOGALAP NÉLKÜLI BIRTOKLÁS

4:8. § *[A jogalap nélküli birtokos helyzete és kiadási kötelezettsége]*

- (1) Aki jogalap nélkül van a dolog birtokában, köteles a dologot a birtoklásra jogosultnak kiadni.
- (2) A jogalap nélküli birtokos a dolog kiadását megtagadhatja, amíg a birtoklással kapcsolatosan őt megillető igényeket ki nem elégítik. Nem tagadhatja meg a dolog kiadását az, aki a dologot bűncselekménnyel vagy egyébként erőszakosan, vagy csalárd módon szerezte meg.
- (3) A jogalap nélküli birtokos jogállására a felelős őrzés szabályai irányadók.

4:9. § *[A jogalap nélküli birtokos megtérítési igénye és elviteli joga]*

- (1) A jogalap nélküli birtokos – a dolog fenntartásával rendszerint együtt járó kisebb kiadások kivételével – követelheti a dologra fordított szükséges költségei megtérítését, elviheti az általa létesített berendezési és felszerelési tárgyakat.
- (2) A jogalap nélküli birtokos jóhiszeműsége esetén a hasznokkal nem fedezett hasznos költségei megtérítését is követelheti, rosszhiszeműsége esetén pedig a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint követelhet megtérítést.
- (3) A jogalap nélküli birtokos az elvitel jogát csak az állag sérelme nélkül gyakorolhatja.

4:10. § *[A dolog hasznainak kiadása és a jogalap nélküli birtokos felelőssége]*

- (1) A jogalap nélküli birtokos köteles a jogosultnak kiadni a dolog meglevő hasznait, valamint a dolog helyébe lépő értéket, kivéve, ha ellenszolgáltatás fejében jutott birtokához és jóhiszemű volt.
- (2) A jóhiszemű jogalap nélküli birtokos az addig terjedő időre, amíg a dolgot tőle a jegyző vagy a bíróság előtt vissza nem követelik, az elfogyasztott vagy beszedni elmulasztott hasznok értékének megtérítésére nem köteles, és a dologban bekövetkezett károkért nem felelős. A dolog visszakövetelésétől kezdve – ha nem vált nyilvánvalóan rosszhiszeművé – a használati és a hasznok szedésére vonatkozó jogára a felelős őrzés, felelősségére pedig a kártérítési felelősség általános szabályai az irányadók.
- (3) A rosszhiszemű jogalap nélküli birtokos köteles megfizetni azoknak a hasznoknak az értékét, amelyeket elfogyasztott vagy beszedni elmulasztott, továbbá a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint köteles megtéríteni a dologban bekövetkezett mindazon károkat, amelyek a jogosultnál nem következtek volna be.

3. CÍM**A FELELŐS ŐRZÉS****4:11. §** *[A felelős őrzés fogalma]*

Aki a dolgot más érdekében anélkül tartja magánál, hogy arra külön jogviszonynál fogva jogosult vagy köteles volna, a dolog őrizetéről a jogosult költségére és veszélyére mindaddig köteles gondoskodni, amíg a jogosult a dolgot át nem veszi. A felelős őrző a dolgot költségei megtérítéséig visszatarthatja.

4:12. § *[Jogok és kötelezettségek a felelős őrzés során]*

- (1) A felelős őrzés tartama alatt a felelős őrző a dolgot nem használhatja, kivéve ha a használat a dolog fenntartásához szükséges. Ha a dolgot a tilalom ellenére mégis használja, a jogosulttal szemben minden olyan kárért felel, amely anélkül nem következett volna be.
- (2) A felelős őrző köteles a dolog meglevő hasznait kiadni és az elfogyasztott vagy beszedni elmulasztott hasznok értékét – az őrzésből folyó igényei beszámításával – megtéríteni.
- (3) Ha a jogosult a dolgot megfelelő határidő alatt felszólításra nem szállítja el, és annak máshol való elhelyezése aránytalan nehézséggel vagy a költségek előlegezésével járna, a felelős őrző a dolgot értékesítheti vagy felhasználhatja. A gyorsan romló vagy az olyan dolgot, amely esetében a késedelem jelentős értékvesztéssel járna – ha lehetséges – értékesíteni kell, vagy fel kell használni.
- (4) Az értékesítésből befolyt összeg valamint a felhasznált dolog ellenértéke a jogosultat illeti meg.

MÁSODIK RÉSZ**A TULAJDONJOG****1. CÍM****A TULAJDONJOG ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI****I. fejezet****A tulajdonjog általában****4:13. §** *[A tulajdonjog]*

- (1) A tulajdonost tulajdonjogának tárgyán – a törvényben meghatározott korlátok között – teljes és kizárólagos jogi uralom illeti meg, amelyből fakadóan joga van bárki más jogosulatlan behatásának kizárására.
- (2) A tulajdonost – törvény, bírósági, hatósági határozat, vagy szerződés eltérő rendelkezése hiányában – megilleti különösen a birtoklás, a használat, a hasznok szedése, valamint a rendelkezés joga.

II. fejezet**A tulajdonjog tárgyai****4:14. §** *[A tulajdonjog tárgyai]*

- (1) Minden birtokba vehető dolog tulajdonjog tárgya lehet.
- (2) Dolognak minősül a pénz, az értékpapír, a pénzüpi eszköz, a társasági részesedés, valamint a dolog módjára hasznosítható természeti erő.
- (3) A tulajdonjog szabályai az állatokra a természetüknek megfelelő eltéréseket megállapító törvényi rendelkezések figyelembevételével alkalmazhatók.

4:15. § *[Az alkotórész]*

Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a tulajdonjog kiterjed mindarra, ami a dologgal olyképpen van tartósan egyesítve, hogy az elválasztással a dolog vagy elválasztott része elpusztulna, vagy az elválasztással értéke vagy használhatósága számottevően csökkenne.

4:16. § *[A tartozék]*

A tulajdonjog kétség esetén kiterjed arra is, ami nem alkotórész ugyan, de a dolog rendeltetésszerű használatához vagy épségben tartásához rendszerint szükséges, vagy azt elősegíti.

4:17. § *[Az épület és a föld tulajdonjoga]*

- (1) Az épület tulajdonjoga – ha törvény vagy a földtulajdonossal kötött írásbeli megállapodás eltérően nem rendelkezik – a földtulajdonost illeti meg.
- (2) Az ingatlan tulajdonosa rendelkezhet úgy, hogy a földet és a rajta álló épületet önálló ingatlanként jegyezzék be az ingatlan-nyilvántartásba.

4:18. § *[A földhasználat szerződéses szabályozásának lehetősége a föld és az épület tulajdonosa között]*

- (1) A földtulajdonos és az épület tulajdonosa az épület létesítésével és a föld használatával kapcsolatos jogait és kötelezettségeiket szerződésben szabályozhatják.
- (2) A földtulajdonos és az épület tulajdonosa közötti szerződés harmadik személlyel szemben akkor hatályos, ha az épület tulajdonosát megillető földhasználati jogot az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték.
- (3) A földtulajdonos és az épület tulajdonosa az épület tulajdonjogáról rendelkező szerződésben megállapodhatnak abban, hogy az épület tulajdonosa az épületet csak a földtulajdonos hozzájárulásával idegenítheti el vagy terhelheti meg. Az épület tulajdonosa a föld tulajdonosától a hozzájárulás megadását követelheti, ha az elidegenítés vagy a terhelés az épület tulajdonosát terhelő kötelezettségek teljesítését vagy az épület szerződésben rögzített célját nem veszélyezteti.

4:19. § *[Elővásárlási jog az épület és a föld elváló tulajdona esetén]*

Ha a föld és a rajta álló épület tulajdonjoga elválik, a földtulajdonost az épületre, az épület tulajdonosát pedig a földre elővásárlási jog illeti meg.

III. fejezet**A köztulajdon****4:20. §** *[A köztulajdon]*

- (1) Az állam kizárólagos tulajdona, valamint az önkormányzat törzsvagyona köztulajdonnak minősül.
- (2) Ha törvény eltérően nem rendelkezik, az állam kizárólagos tulajdonában vannak és forgalomképtelenek különösen
 - a) a föld méhének kincsei,
 - b) a felszín alatti vizek, a felszín alatti vizek természetes víztartó képződményei, a folyóvizek és természetes tavak, valamint ezek medre,
 - c) a természetes felszíni vizek által véglegesen elhagyott meder és a folyóvízben újonnan keletkezett sziget,
 - d) az országos közutak és az országos törzshálózati vasúti pályák,
 - e) a rádióátviteli frekvenciák és a hírközlési hálózatok azonosítói, valamint
 - f) az ország területe feletti légtér.

- (3) Törvény a (2) bekezdésben foglaltakon kívül meghatározhatja a kizárólagos állami tulajdon további tárgyait.
- (4) A köztulajdon tárgyai törvény és – önkormányzat korlátozottan forgalomképes törzsvagyona esetében – önkormányzati rendelet eltérő rendelkezése hiányában nem idegeníthetők el és nem terhelhetők meg.
- (5) A köztulajdon tárgyainak birtokát, használatát, hasznai szedésének jogát – törvényben meghatározott módon – az állam, illetve az önkormányzat másnak átengedheti.

2. CÍM

A TULAJDONJOG TARTALMA ÉS VÉDELME

I. fejezet

A birtokláshoz való jog

4:21. § *[A birtoklás joga]*

A tulajdonost megilleti a birtoklás joga és a birtokvédelem.

II. fejezet

A használat és a hasznok szedésének joga

Általános szabályok

4:22. § *[A használat és a hasznok szedésének joga]*

A tulajdonos jogosult a dolog használatára, hasznai szedésére, valamint viseli a dologgal járó terheket és a dologban beállott kárt, ha annak megtérítésére más nem kötelezhető.

4:23. § *[A dolog használatának általános magánjogi korlátja]*

A tulajdonos a dolog használata során köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amellyel másokat, különösen szomszédait szükségtelenül zavarná vagy amellyel jogaik gyakorlását veszélyeztetné.

Szomszédjogok

4:24. § *[Kártalanítás a szomszédos ingatlan értékcsökkenése miatt]*

A tulajdonos, ha az ingatlanán a jogszabályi előírások szerint folytatott építkezés következtében a szomszédos ingatlanok értéke csökken, az értékcsökkenés mértékének megfelelő kártalanításra köteles.

4:25. § *[Kártérítés szakszerűtlen építkezés miatt]*

A szakszerűtlen építkezéssel a szomszédos ingatlanban okozott kárért az építtető felelősséggel tartozik akkor is, ha a kárt az építkezéshez igénybe vett közreműködők okozták.

4:26. § *[A földtámasz joga]*

A tulajdonos nem foszthatja meg a szomszédos épületet a szükséges földtámasztól anélkül, hogy más megfelelő támasztékról gondoskodnék.

4:27. § *[A lehulló gyümölcsök felszedésének joga]*

A tulajdonos a földjére áthajló ágakról lehullott gyümölcsöket megtarthatja, ha azokat a fa tulajdonosa fel nem szedi; az áthajló ágak és átnyúló gyökerek levágására nem jogosult, kivéve ha azok a föld rendes használatában gátolják, és a fa tulajdonosa azokat felhívás ellenére sem távolítja el.

4:28. § *[A szomszédos telek igénybevétele]*

- (1) Ha közérdekű munkálatok elvégzése, állatok befogása, az áthajló ágak gyümölcsének összegyűjtése, az ágak és gyökerek eltávolítása céljából vagy más hasonló okból szükséges, a tulajdonos kártalanítás ellenében köteles a földjére való belépést megengedni.
- (2) A tulajdonos a szomszédos ingatlant kártalanítás ellenében használhatja, ha ez a ingatlanán való építkezéshez, bontási, átalakítási vagy karbantartási munkálatok elvégzéséhez szükséges.

4:29. § *[A közös határ használata és fenntartása]*

- (1) Ha az ingatlanokat kerítés, sövény vagy mezsgye választja el egymástól, ennek használatára mindkét szomszéd jogosult.
- (2) A fenntartással járó költségek a szomszédokat olyan arányban terhelik, amilyen arányban őket jogszabály a kerítés létesítésére kötelezi. Ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, a költségek a határolt földhosszúság arányában terhelik a szomszédokat.

4:30. § *[A határon álló fa és bokor gyümölcsei]*

- (1) A föld határvonalán álló fa vagy bokor és annak gyümölcse a szomszédokat egyenlő arányban illeti. A fenntartással járó költségeket a szomszédok ugyanilyen arányban viselik.
- (2) Ha a határvonalon álló fa vagy bokor valamelyik ingatlan rendeltetésszerű használatát gátolja, ennek az ingatlannak a tulajdonosa követelheti, hogy azt közös költségen távolítsák el. A növényzet kivágására való kötelezésre abban az esetben kerülhet sor, ha az érdeksérelem más módon nem hárítható el.

4:31. § *[A tilosban talált állat]*

A föld használatára jogosult az ingatlanán lévő idegen állatot mindaddig visszatarthatja, amíg az állat által okozott kárt annak tulajdonosa meg nem téríti.

4:32. § *[Eltérés a szomszédjogi rendelkezésektől]*

A törvénynek a szomszédjogra vonatkozó rendelkezéseitől jogszabály vagy a felek megállapodása eltérhet.

A használat különös esetei**4:33. §** *[A szükséghelyzet]*

- (1) Másnak életét, testi épségét vagy vagyonát közvetlenül fenyegető és más módon el nem hárítható veszély esetében a tulajdonos köteles tűrni, hogy dolgát a veszély megszüntetése céljából a szükséges mértékben igénybe vegyék, felhasználják, illetve abban kárt okozzanak. Más vagyonát fenyegető veszély esetében ez a kötelezettség a tulajdonost csak akkor terheli, ha a fenyegető kár előreláthatóan jelentős mértékben meghaladja azt a kárt, amely a tulajdonost a behatás következtében érheti.
- (2) A tulajdonos a szükséghelyzetbe került személytől kártalanítást, attól pedig, aki a veszély megszüntetése során indokolatlanul nagy kárt okozott, a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint kártérítést követelhet.
- (3) Ha több személy életét, testi épségét vagy vagyonát fenyegető veszélyt egyes veszélyeztetett tárgyak feláldozásával hárítanak el, az ebből eredő kárt, ha e tárgyak feláldozása szükséges volt, veszélyeztetett érdekeik arányában valamennyien viselik; ezt a szabályt kell alkalmazni a veszély elhárítására fordított szükséges költség megosztására is.

4:34. § *[A tulajdonos tűrési kötelezettsége, a közérdekű használat]*

- (1) Az ingatlan tulajdonosa – ha annak törvényben meghatározott feltételei fennállnak – köteles tűrni, hogy a közérdeket szolgáló, törvényben nevesített szakfeladatok ellátása érdekében a feladatkörüknél, tevékenységi körüknél fogva arra feljogosított személyek – a feladataik ellátáshoz szükséges mértékben – az ingatlant időlegesen használják, arra használati jogot szerezzenek, vagy a tulajdonjogát egyébként korlátozzák. Ebben az esetben az ingatlan tulajdonosát a korlátozás mértékének megfelelő kártalanítás illeti meg.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti – a közérdekű használat körébe tartozó, törvényen vagy egyedi hatósági döntésen alapuló – tűrési kötelezettség akkor áll fenn, ha az azzal járó korlátozás az ingatlan rendeltetésszerű használatát nem zárja ki, vagy jelentős mértékben nem akadályozza.
- (3) Ha a közérdekű használattal kapcsolatos korlátozás a közérdekű használat időtartamára vagy terjedelmére tekintettel a rendeltetésszerű használatot kizárja, lehetetlenné teszi, vagy jelentős mértékben akadályozza, a tulajdonos az ingatlan megvételeit vagy kisajátítását kérheti.

Túlépítés

4:35. § *[A jóhiszemű túlépítés]*

- (1) Ha a tulajdonos jóhiszeműen földjének határain túl építkezett, a szomszéd – választása szerint – követelheti, hogy a túlépítő
 - a) a beépített rész használatáért és a beépítéssel okozott értékcsökkenésért adjon kártalanítást,
 - b) a beépített részt vásárolja meg, ha a föld megosztható, vagy
 - c) az egész földet vásárolja meg.
- (2) A szomszéd a földje egészének megvásárlását akkor követelheti a túlépítőtől, ha
 - a) a föld fennmaradó része a túlépítés következtében használhatatlanná válik, vagy
 - b) a földdel kapcsolatos valamely jog vagy foglalkozás gyakorlása a túlépítés következtében lehetetlenné vagy számottevően költségesebbé válik.

4:36. § *[A rosszhiszemű túlépítés]*

- (1) Ha a túlépítő rosszhiszemű volt, vagy ha a szomszéd a túlépítés ellen olyan időben tiltakozott, amikor a túlépítőnek az eredeti állapot helyreállítása még nem okozott volna aránytalan károsodást, a szomszéd a jóhiszemű túlépítésre vonatkozó szabályokban foglaltakon túl követelheti, hogy a túlépítő
 - a) saját földjét és az épületet a gazdagodás megtérítése ellenében bocsássa tulajdonába, vagy
 - b) az épületet bontsa le.
- (2) A szomszéd az épület lebontását akkor követelheti, ha az az okszerű gazdálkodás követelményével nem ellenkezik. A lebontás és az eredeti állapot helyreállításának költségei a túlépítőt terhelik. A túlépítőt megilleti a beépített anyag elvitelének a joga.
- (3) A bíróság a túlépítés következményeit a szomszéd választásától eltérően is megállapíthatja; nem alkalmazhat azonban olyan megoldást, amely ellen mindkét fél tiltakozik.

III. fejezet

A rendelkezési jog

A rendelkezési jog általános szabályai

4:37. § *[A rendelkezési jog tartalma]*

- (1) A tulajdonost megilleti az a jog, hogy a dolog birtokát, használatát vagy hasznai szedésének jogát másnak átengedje, a dolgot biztosítéku adja, vagy tulajdonjogát más módon megterhelje, másra átruházza vagy azzal felhagyjon. A rendelkezési jog tartalmát jogszabály korlátozhatja.
- (2) Ingatlan tulajdonjogával felhagyni nem lehet.

Az elidegenítési és terhelési tilalom

4:38. § *[Elidegenítési és terhelési tilalom alapítása]*

- (1) A tulajdonos a tulajdonjog tárgyára – erre vonatkozó jog biztosítása érdekében, harmadik személlyel szemben is hatályosan – szerződéssel az elidegenítés vagy a terhelés jogát kizárhatja. Ingatlan esetében az ingatlan-nyilvántartásban azt a jogot is fel kell tüntetni, amelynek biztosítására a tilalom szolgál. Közhiteles lajstromban nyilvántartott dologra vonatkozóan a lajstromba történő bejegyzéssel alapítható elidegenítési és terhelési tilalom.
- (2) Az elidegenítés kizárása a tulajdonjog átruházásának tilalmán felül – eltérő rendelkezés hiányában – magában foglalja a tulajdonjog tárgya megterhelésének tilalmát is.
- (3) Az (1)–(2) bekezdések szerinti tilalom (a továbbiakban: elidegenítési és terhelési tilalom) megszűnik az azzal biztosított jog megszűnésével.

4:39. § *[Az elidegenítési és terhelési tilalom hatása]*

- (1) Az elidegenítési és terhelési tilalomba ütköző rendelkezés semmis, feltéve, hogy a rendelkezésre jogot alapító személy rosszhiszemű volt vagy a rendelkezés ellenérték nélkül történt.
- (2) Ha a tulajdonjog tárgyán csak elidegenítési tilalom áll fenn, e szabályokat az elidegenítési tilalomba ütköző, ha pedig csak terhelési tilalom áll fenn, a terhelési tilalomba ütköző rendelkezésre kell alkalmazni.

4:40. § *[Elidegenítési és terhelési tilalom jogszabály vagy bírósági, hatósági határozat alapján]*

A jogszabályban, bírósági vagy hatósági határozatban meghatározott személyek javára megállapított elidegenítési és terhelési tilalomra a szerződéssel létesített elidegenítési és terhelési tilalomra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

4:41. § *[Az elidegenítési és terhelési tilomba ütköző rendelkezés ingatlan-nyilvántartási bejegyezhetősége]*

Ingatlanra bejegyzett vagy ingatlanon jogszabály alapján ingatlan-nyilvántartási bejegyzés nélkül is fennálló elidegenítési és terhelési tilalom esetén a tulajdonváltozás vagy a további megterhelés csak az elidegenítési és terhelési tilalom jogosultjának hozzájáruló nyilatkozata esetén jegyezhető be az ingatlan-nyilvántartásba.

IV. fejezet**A tulajdonjog védelme****4:42. §** *[A tulajdoni igények elévülésének kizártsága]*

A tulajdoni igények nem évülnek el.

4:43. § *[A tulajdonjog védelme]*

- (1) A tulajdonos követelheti a jogellenes beavatkozás vagy behatás megszüntetését és a jogalap nélküli birtokostól a dolog kiadását.
- (2) Ha az albirtokos a dolog birtokát jogosulatlanul engedte át harmadik személynek, a tulajdonos a harmadik személytől az albirtokos nevében követelheti, hogy a dologat az albirtokosnak adja vissza. Ha az albirtokos a dolog átvételét megtagadja, a tulajdonos a dolog kiadását saját részére követelheti.
- (3) Olyan tulajdonos dolog kiadása iránti igényével szemben, aki a dolog tulajdonjogát tényleges átadás nélkül, a dolog kiadása iránti követelés átengedése útján szerezte meg, a dolog birtokosát mindazok a kifogások megilletik, amelyek a dolog kiadása iránti követelést átruházó tulajdonosnak a dolog kiadására irányuló követelésével szemben is megillették volna.
- (4) A tulajdonos a birtokvédelem szabályai szerint önhatalommal is kizárhat vagy elháríthat minden olyan jogellenes beavatkozást vagy behatást, amely tulajdonjogának gyakorlását akadályozza, korlátozza vagy lehetetlenné teszi.

4:44. § *[Ingatlan-nyilvántartási igény]*

Ha az ingatlantulajdonos a tulajdonjogot ingatlan-nyilvántartáson kívül szerezte, igényt tarthat arra, hogy tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartás feltüntesse.

3. CÍM**A TULAJDONJOG MEGSZERZÉSE****I. fejezet****Tulajdonszerzés átruházással****4:45. §** *[Tulajdonostól való tulajdonszerzés]*

Átruházással – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – csak a dolog tulajdonosától lehet a tulajdonjogot megszerezni.

4:46. § *[Tulajdonszerzés nem tulajdonostól]*

- (1) Kereskedelmi forgalomban eladott ingó dologon a jóhiszemű vevő akkor is tulajdonjogot szerez, ha a kereskedő nem volt tulajdonos.
- (2) Kereskedelmi forgalmon kívül is tulajdonjogot szerez az, aki a dologt jóhiszeműen és ellenszolgáltatás fejében olyan személytől szerzi meg, akire azt a tulajdonos bízta. A tulajdonos azonban a dologt az első szerzéstől számított egy éven belül az ellenszolgáltatás megtérítése fejében visszaválthatja. A felek jogviszonyára egyébként a jóhiszemű jogalap nélküli birtoklás szabályai irányadóak.

4:47. § *[Az átruházás]*

- (1) Az ingó dolog tulajdonjogának átruházással való megszerzéséhez az átruházásra irányuló szerződés vagy más jogcím és – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a dolog birtokának átruházása szükséges.

- (2) Ingatlan tulajdonjogának átruházással való megszerzéséhez az erre irányuló szerződésen vagy más jogcímen felül a tulajdonosváltásnak az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése szükséges.
- (3) Többszöri eladás esetén az a vevő követelheti a tulajdonjognak az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzését, aki elsőnek jóhiszeműen birtokba lépett, ha pedig ilyen nincs, a korábbi vevő, kivéve, ha a későbbi vevő tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték. Ezt a rendelkezést kell alkalmazni a többszöri ajándékozás esetén is.

4:48. § *[A dematerializált értékpapír tulajdonjogának átruházása]*

- (1) A dematerializált értékpapír tulajdonosának – az ellenkező bizonyításáig – annak az értékpapírszámlának a jogosultját kell tekinteni, amelyen a dematerializált értékpapírt nyilvántartják.
- (2) A dematerializált értékpapír tulajdonának átruházásához az átruházásra irányuló szerződés vagy más jogcím és az átruházó által az értékpapírszámla vezetőjének adott átutalási megbízás alapján az átruházó értékpapírszámlájának a megterhelése, valamint az értékpapír tulajdonjoga megszerzőjének értékpapírszámláján az értékpapír jóváírása szükséges.

4:49. § *[Az okirati formában kiállított névre szóló értékpapír tulajdonjogának átruházása]*

- (1) Az olyan okirati formában kiállított értékpapír tulajdonjogának átruházásához, amely tartalmazza a jogosult megnevezését, és nem tartalmaz olyan kikötést, amely szerint a kötelezett az értékpapír bármely bemutatójának köteles teljesíteni (névre szóló értékpapír), az átruházásra irányuló jogcímen alapuló birtokátruházáson kívül teljes vagy üres forgatmány szükséges.
- (2) A teljes forgatmány a névre szóló értékpapírra vagy az ahhoz csatolt lapra (toldatra) vezetett, az átruházó által aláírt írásbeli nyilatkozat, amely kifejezi az értékpapír átruházásának szándékát, és megjelöli azt a személyt, akire az értékpapírt átruházzák.
- (3) Az üres forgatmány az értékpapír hátlapjára vagy a toldatra rávezetett, az átruházó által aláírt olyan írásbeli nyilatkozat, amely kifejezi az értékpapír átruházásának szándékát, de nem tartalmazza annak a személynek a megjelölését, akire az értékpapírt átruházzák. Üres forgatmánynak minősül az átruházónak az értékpapír hátlapján vagy a toldaton szereplő aláírása is.
- (4) Az értékpapír üres forgatmánnyal való átruházása esetében az értékpapír birtokosa
 - a) az üres forgatmányt kitöltheti a saját nevére vagy más személy nevére,
 - b) az értékpapírt újból átruházhatja üres forgatmánnyal vagy más személy nevére szóló teljes forgatmánnyal, valamint
 - c) az értékpapírt harmadik személynek továbbadhatja anélkül, hogy az üres forgatmányt kitöltené és az értékpapírt újabb forgatmánnyal látná el.
- (5) Ha jogszabály felhatalmazása alapján a kibocsátó a névre szóló értékpapírba felvett írásbeli nyilatkozatával a forgatmány útján való átruházás lehetőségét kizárja (negatív rendeleti záradék), az értékpapír az engedményezés hatályával ruházható át.

4:50. § *[Tulajdonszerzés pénzen és értékpapíron]*

Akire az átruházás időpontjában törvényes fizetőeszközként használt pénzt vagy az értékpapírok átruházására vonatkozó szabályok szerint értékpapírt ruháznak át, tulajdonossá lesz akkor is, ha az átruházó nem volt tulajdonos.

II. fejezet

Tulajdonszerzés hatósági határozattal és hatósági árverés útján

4:51. § *[A hatósági határozat vagy hatósági árverés útján való szerzés]*

Aki a dolgot hatósági határozat vagy hatósági árverés útján jóhiszeműen szerzi meg, tulajdonossá válik tekintet nélkül arra, hogy korábban ki volt a tulajdonos.

4:52. § *[A tulajdonjog megszerzése és a dolgot terhelő jogok sorsa hatósági határozattal való tulajdonszerzés esetén]*

- (1) A tulajdonjogot hatósági határozattal szerző jogosult – ha törvény vagy a hatósági határozat eltérően nem rendelkezik –, a tulajdonjogot ingó dolog esetében a hatósági határozatban megjelölt időponttal, ingatlan esetében tulajdonjogának ingatlan-nyilvántartási bejegyzésével szerzi meg.

- (2) Hatósági árverés esetén az árverési vevő a tulajdonjogot – ha törvény további feltételt nem határoz meg – ingó dolog esetében a dolog birtokának a hatósági árverést végző általi átruházásával, ingatlan esetében pedig a tulajdonjog ingatlan-nyilvántartási bejegyzésével szerzi meg.
- (3) A dolog tulajdonának hatósági határozattal vagy hatósági árverés útján való megszerzésével – ha törvény eltérően nem rendelkezik – megszűnnek harmadik személynek a dolgot terhelő jogai, kivéve, ha a hatósági határozattal vagy hatósági árverés útján szerző e jogokkal kapcsolatban nem volt jóhiszemű.

4:53. § *[Az állam kártalanítás nélküli tulajdonszerzése hatósági határozattal]*

- (1) Ha az állam bírósági, hatósági határozattal kártalanítás nélkül szerez tulajdonjogot, a dolog forgalmi értékének erejéig felel a volt tulajdonosnak a tulajdonszerzésekor jogszabály, bírósági, hatósági határozat vagy visszerthes szerződés alapján jóhiszemű személlyel szemben fennálló kötelezettségéért. Az állam felelőssége akkor áll fenn, ha a volt tulajdonosnak egyéb lefoglalható vagyontárgyára vezetett végrehajtás eredménytelen volt.
- (2) Az állam tulajdonszerzése nem érinti az ingatlan-nyilvántartásban jóhiszemű harmadik személy javára bejegyzett jogokat.

III. fejezet

A kisajátítás

4:54. § *[A kisajátítás]*

- (1) Az ingatlan kivételesen, törvényben meghatározott közérdekű célra és feltételekkel, azonnali, teljes és feltétlen kártalanítás ellenében hatósági határozattal más tulajdonába adható (kisajátítás).
- (2) A kártalanításra – ha törvény eltérően nem rendelkezik – az köteles, aki a kisajátítás alapján a tulajdonjogot megszerzi.
- (3) A kisajátításra irányadó részletes szabályokat külön törvény állapítja meg.

IV. fejezet

Az elbirtoklás

4:55. § *[Az elbirtoklás feltételei]*

Elbirtoklás útján tulajdonjogot szerez a dolgon, aki azt sajátjaként ingatlan esetében tizenöt, egyéb dolog esetében pedig tíz éven át szakadatlanul birtokolja.

4:56. § *[A jogcímes elbirtoklás]*

Az elbirtoklás öt év elteltével bekövetkezik akkor, ha a birtokos a dolog birtokát a tulajdonostól olyan szerződéssel szerezte, amelynek alapján a tulajdon feltétlen átruházását követelhetné, ha a szerződés az érvényességéhez megkívánt alakszerűségi követelményeknek megfelelne, és a birtokos az ellenszolgáltatást teljesítette.

4:57. § *[Jogutódlás az elbirtoklásban]*

Az új birtokos saját elbirtoklásának idejéhez hozzászámíthatja azt az időt, amely elődjének birtoklása idején már elbirtoklási időnek minősült, ha azonban a birtokos jogelődje elbirtoklás útján a tulajdonjogot már megszerezte, az elbirtoklási időt összeszámítani nem lehet.

4:58. § *[Az elbirtoklás kizártsága]*

- (1) Aki bűncselekménnyel vagy egyébként erőszakos vagy csalárd úton jutott a dolog birtokához, elbirtoklás útján nem szerez tulajdonjogot.
- (2) Ingatlanon elbirtoklás útján nem lehet tulajdonjogot szerezni, ha az elbirtoklás feltételei csak a föld egy részére vonatkozólag állnak fenn, és a föld nem osztható meg.
- (3) Az elbirtoklásra vonatkozó általános szabályok megfelelő alkalmazásával birtokolható el a dolog tulajdoni hányada is.

4:59. § *[Az elbirtoklási idő nyugvása]*

Ha a tulajdonos menthető okból nincs abban a helyzetben, hogy tulajdonosi jogait gyakorolhassa, az akadály megszűnésétől számított egy évig az elbirtoklás akkor sem következik be, ha egyébként az elbirtoklási idő már eltelt vagy abból egy évnél kevesebb volna hátra.

4:60. § *[Az elbirtoklás megszakadása]*

- (1) Az elbirtoklás megszakad, ha
 - a) a tulajdonos a birtokost a dolog kiadására írásban felszólítja vagy eziránt bírósághoz fordul,
 - b) a tulajdonos a dologgal rendelkezik, vagy
 - c) a birtokos a birtokot akaratán kívül elveszti, és azt egy éven belül nem szerzi vissza, vagy egy éven belül nem kéri a bíróságnál, hogy a dolog újabb birtokosa a dolgot adja vissza.
- (2) Ha az elbirtoklás megszakad, a birtoklásnak addig eltelt ideje nem vehető figyelembe, és az elbirtoklás a megszakadást okozó körülmény elmúltával újból kezdődik.

4:61. § *[A dolgot terhelő jogok hatása az elbirtoklásra és sorsuk elbirtoklás esetén]*

- (1) Elidegenítési tilalom fennállása nem zárja ki az elbirtoklással való tulajdonszerzést, ha az elbirtoklás feltételei egyébként fennállnak.
- (2) Az ingó dolog tulajdonjogának elbirtoklásával megszűnnek harmadik személynek a dolgot terhelő olyan jogai, amelyek az elbirtokló birtokának megszerzése előtt keletkeztek, és amelyekre nézve az elbirtoklás ideje szintén eltelt, kivéve, ha az elbirtokló a harmadik személy jogának fennállásával kapcsolatban nem volt jóhiszemű, vagy ha annak fennállásáról az elbirtoklás idejének eltelte előtt értesült.

V. fejezet**Tulajdonszerzés terméken, terményen és szaporulaton****4:62. §** *[Tulajdonszerzés terméken, terményen és szaporulaton]*

- (1) Akinek más dologán olyan joga van, amely őt a termékek, a termények vagy a szaporulat tulajdonba vételére jogosítja – ha ezek tulajdonjogát korábban nem szerezte meg –, az elvállással tulajdonjogot szerez. Ha a jogosultnak nincs birtokában az a dolog, amelyből a termék, a termény vagy a szaporulat származik, a birtokbavétellel válik tulajdonossá.
- (2) Az érintett felek eltérő megállapodásának hiányában, ha valakinek az a joga, amely őt a termékek, a termények vagy a szaporulat tulajdonba vételére jogosítja, megszűnik, mielőtt ezeken tulajdonjogot szerzett volna, követelheti, hogy a tulajdonos vagy az új jogosult a termékeket, a terményeket, a szaporulatot munkája értékének arányában és máshonnan meg nem térülő költségei erejéig – a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint – természetben térítse meg.
- (3) A jóhiszemű birtokos addig az időpontig, amíg rosszhiszeművé nem válik, vagy a dolgot tőle a bíróság vagy a jegyző előtt vissza nem követelik, az elvállással tulajdonjogot szerez a terméken, terményen és dolog szaporulatán.

VI. fejezet**A növedék****4:63. §** *[Tulajdonszerzés növedéken]*

A föld tulajdonosa megszerzi mindazoknak a dolgoknak a tulajdonjogát, amelyek utóbb váltak a föld alkotórészévé. Ezt a szabályt a termékre, a terményre és a szaporulatra nem lehet alkalmazni, ha az valamely jogviszony alapján mást illet.

VII. fejezet**Tulajdonszerzés gazdátlan dolgokon****4:64. §** *[Tulajdonszerzés gazdátlan dolgokon]*

- (1) Gazdátlan ingó dolog tulajdonjogát megszerzi, aki a dolgot tulajdonszerzés szándékával birtokba veszi, kivéve, ha a dolgon való tulajdonszerzést törvény tiltja.
- (2) Gazdátlan az az ingó dolog, amely még senkinek sem volt a tulajdona, vagy amelynek birtoklásával a tulajdonos a tulajdonról való lemondás szándékával felhagyott.
- (3) Ha a tulajdonos a kirepült méhraját két napon belül nem fogja be, azon birtokbavétellel bárki tulajdonjogot szerezhet.

VIII. fejezet**A vadon élő állatok tulajdonjogának megszerzése****4:65. §** *[Tulajdonszerzés vadakon és halakon]*

- (1) A vadon élő állatok – ha törvény eltérően nem rendelkezik – az állam tulajdonában vannak.
- (2) A vadászterületen elejtett, elfogott vagy elhullott vad annak a vadászatra jogosultnak a tulajdonába kerül, amelyiknek a vadászterületén az elejtés, elfogás vagy elhullás történt, feltéve, hogy a vadászati jogosultsága erre a vadra kiterjedt. Ilyen jogosultság hiányában a vadon az a más vadászterületen vadászatra jogosult szerez tulajdonjogot, akinek területéről a vad kiváltott, ha az elejtett, elfogott vagy elhullott vadra jogosult volt vadászni.
- (3) A kifogott hal és egyéb víziállat tulajdonjogát a halászati jog gyakorlására jogosult szerzi meg.

IX. fejezet**A találás****4:66. §** *[A találás joghatásai]*

- (1) Ha valaki feltehetően más tulajdonában álló, elveszett dolgot talál, és azt birtokba veszi, megszerzi annak tulajdonjogát, ha arra igényt tart feltéve, hogy
 - a) megtett mindent annak érdekében, hogy a dolgot a tulajdonos visszakaphassa, és
 - b) a dolog tulajdonosa, illetve az átvételére jogosult más személy az értesítésétől számított egy éven belül a dologért nem jelentkezik.
- (2) Ha a találó a dolgon nem szerez tulajdonjogot, méltányos összegű találódíjra jogosult, ha megtett mindent annak érdekében, hogy a dolgot a tulajdonos visszakaphassa.
- (3) Ha a dolgot többen találják meg, a találótársakat a találó jogai együttesen, egymás között egyenlő arányban illetik meg és kötelességei egyetemlegesen terhelik.

4:67. § *[A találó kötelezettségei]*

- (1) A találó köteles a dolgot a találástól számított nyolc napon belül a lakóhelye vagy a találás helye szerinti települési önkormányzat jegyzőjének – az átvétel igazolása mellett – átadni.
- (2) Ha a dolog tulajdonosa vagy más, átvételre jogosult személy ismert és értesíthető, az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően elegendő, ha a találó a találástól számított nyolc napon belül értesíti a dolog megtalálásáról. Ebben az esetben a találó a dolog kiadásáig, vagy addig, amíg azon tulajdont nem szerez, köteles a dolog megfelelő őrzéséről és tárolásáról gondoskodni.
- (3) A találó köteles a dolgot kiadni az átvételre jogosultnak, illetve a tulajdonosnak, ha az értesítéstől számított egyéves jogvesztő határidőn belül ezt kéri; a dolog kiadását találódíja és a talált dolog tárolásával és megőrzésével kapcsolatban felmerült költségeinek kiegyenlítéséig megtagadhatja.
- (4) Ha a dolog átvételére többen jogosultak, a találó jogosult a dolgot annak kiadni, aki azt – a találódíj megfizetésének és a költségek megtérítésének egyidejű felajánlásával – először kéri.

4:68. § *[A jegyző eljárása]*

- (1) A jegyző a dolog átvételével egyidejűleg nyilatkoztatni köteles a találót arról, hogy
 - a) igényt tart-e a dolog tulajdonjogára,
 - b) a találó részéről a talált dolog tárolásával és megőrzésével kapcsolatban milyen összegű költség merült fel.
- (2) A jegyző a talált dolog átvételét követő nyolc napon belül – ha az átvételre jogosult személye nem ismert, hirdetményi úton – értesíti az átvételre jogosultat, hogy az értesítéstől számított egyéves jogvesztő határidőn belül – a találódíj megfizetése és a dolog őrzésével és tárolásával felmerült költségek megtérítése ellenében – a dolog kiadását kérheti.
- (3) Ha a talált dologért az értesítéstől számított egy éven belül a tulajdonos, vagy az átvételre jogosult nem jelentkezik, a talált dolgot a találónak ki kell adni, vagy – ha a dolog tulajdonjogát a találó nem szerzi meg – a dolgot értékesíteni kell.
- (4) Ha a talált dolog nem tartható el vagy nem őrizhető meg, a jegyző annak értékesítéséről haladéktalanul gondoskodik; a befolyt vételár a talált dolog helyébe lép.

4:69. § *[Találás közönség számára nyitva álló helyen]*

- (1) Az ügyfélforgalom számára nyitva álló épületben, helyiségben, az azokhoz tartozó elkerített területen, továbbá közforgalmú közlekedési (szállítási) szolgáltató szállítóeszközén talált dolgot a találó köteles az épületet, helyiséget vagy területet ügyfelek fogadására használó jogalany, vagy a közlekedési (szállítási) szolgáltató alkalmazottjának – az átvétel igazolása ellenében – azonnal átadni.
- (2) Az épületet, helyiséget vagy területet ügyfelek fogadására használó jogalany, illetve a közlekedési (szállítási) szolgáltató köteles a talált dolgot nyolc napon belül a találás helye szerinti települési önkormányzat jegyzőjének – az átvételi elismervény ellenében, a találó személyének valamint az őrzés és tárolás költségeinek megjelölése mellett – átadni vagy a 4:68. §-ban meghatározott intézkedéseket megtenni.

4:70. § *[Kincstalálás]*

- (1) Ha valaki olyan értékes dolgot talál, amelyet ismeretlen személyek elrejtettek, vagy amelynek tulajdonjoga egyébként feledésbe ment, köteles azt az államnak felajánlani.
- (2) A találó tulajdonjogot szerez a dolgon, ha annak muzeális vagy műemléki értéke nincs és arra az állam nem tart igényt; ellenkező esetben a találó a dolog értékéhez mérten megfelelő díjra jogosult.
- (3) Abban az esetben, ha a talált dolog muzeális vagy műemléki értékű, tulajdonjoga az államot illeti meg.

X. fejezet**A feldolgozás, az átalakítás, az egyesülés, a hozzáépítés, az átépítés, a beépítés és a ráépítés****4:71. §** *[A dolog feldolgozása és átalakítása]*

- (1) Aki idegen dolog feldolgozásával vagy átalakításával a maga számára jóhiszeműen új dolgot állít elő, a dolog tulajdonosának választása szerint köteles a dolog értékét megtéríteni, vagy munkája értékének megtérítése ellenében az új dolog tulajdonjogát átengedni.
- (2) Ha a munka értéke a feldolgozott vagy átalakított dolog értékét lényegesen meghaladja, a dolog tulajdonosa a dolog értékének megtérítését követelheti.
- (3) Ha a feldolgozó vagy átalakító rosszhiszemű volt, a választás joga a feldolgozott vagy átalakított dolog tulajdonosát a (2) bekezdés esetében is megilleti, ha pedig az anyag tulajdonosa az új dolog tulajdonjogát választja, úgy minden esetben csak a gazdagodását köteles megtéríteni.
- (4) Ha az új dolog tulajdonjogát a feldolgozó vagy átalakító szerzi meg, harmadik személynek a dolgot terhelő joga megszűnik. Ha azonban az új dolog tulajdonjoga a feldolgozott vagy átalakított dolog tulajdonosát illeti meg, a feldolgozott vagy átalakított dolgot terhelő jog az új dolgot is terheli.

4:72. § *[A dolgok egyesülése és vegyülése]*

- (1) Ha több személy dolgai úgy egyesülnek vagy vegyülnek, ideértve több személy dolgainak egyesítését vagy vegyítését is, hogy azokat csak aránytalan károsodás, illetve aránytalan költekezés árán vagy egyáltalán nem lehet szétválasztani, a dolgok – egyesülés vagy vegyülés időpontjában fennálló – értéke arányában közös tulajdon keletkezik.
- (2) Ha az egyesült vagy vegyült dolgok valamelyikét az egyesülés vagy vegyülés folytán keletkező új dolog többi eleméhez képest értékénél, minőségénél és gazdasági céljánál vagy egyéb oknál fogva főalkotórésznek kell tekinteni, e főalkotórész tulajdonosa választhat, hogy az egyesüléssel vagy vegyüléssel keletkezett dolgot a többi tulajdonos kártalanítása ellenében tulajdonába veszi, vagy kártalanítás ellenében azoknak átengedi. A választási jog nem illeti meg, ha az egyesülést vagy vegyülést rosszhiszeműen maga idézte elő.
- (3) Ha az egyik dolgot jog terheli és az egyesüléssel vagy vegyüléssel keletkezett dolog a másik dolog tulajdonosáé lesz, a dolgot terhelő jog – törvény eltérő rendelkezésének hiányában – megszűnik, átszáll azonban az egyesüléssel vagy vegyüléssel keletkezett dologra, ha ennek tulajdonjogát a terhelt dolog tulajdonosa szerzi meg.

4:73. § *[A dolgot terhelő jogukat elvesztő személyek megtérítési igénye]*

Az a tulajdonos vagy harmadik személy, aki a dolgot terhelő jogát a feldolgozás, átalakítás, egyesülés vagy vegyülés szabályainak alkalmazása során elveszti, a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint követelhet megtérítést attól akinek javára e jogváltás bekövetkezett.

4:74. § *[A feldolgozott, az átalakított, az egyesült vagy összevegyült dolog értékesítése]*

- (1) Ha a feldolgozott, az átalakított, az egyesült vagy az összevegyült dolog tulajdonjogára egyik fél sem tart igényt, azt értékesíteni kell, és a vételárat a jogosultak között a tulajdoni hányad arányában fel kell osztani.
- (2) Ilyen esetben azt a felet, aki csak gazdagodása mértékéig igényelhet megtérítést, a vételárból legfeljebb a teljes kártalanításra jogosultak kielégítése után fennmaradó összeg illeti meg.

4:75. § *[A beépítés jogkövetkezményei]*

- (1) Ha valaki idegen anyag felhasználásával úgy építkezik, hogy a felhasznált anyag a telek alkotórészévé válik, a beépítéssel az anyag – a beépített anyag és a telek tulajdonosa eltérő megállapodása hiányában – a telek tulajdonosáé lesz.
- (2) Ha valaki idegen anyagot úgy épít be, hogy a felhasznált anyag az épület alkotórészévé válik, a beépítéssel az anyag – ha a beépített anyag és az épület tulajdonosa eltérően nem állapodnak meg – az épület tulajdonosáé lesz.

4:76. § *[Tulajdonszerzés ráépítéssel]*

- (1) Ha valaki anélkül, hogy erre jogosult lenne, idegen földre épít, az épület tulajdonjogát a földtulajdonos szerzi meg, köteles azonban gazdagodását a ráépítőnek megfizetni. A bíróság a földtulajdonos kérelmére a ráépítőt kötelezheti a földnek, vagy – ha a föld megosztható – a föld megfelelő részének a megvásárlására.
- (2) A ráépítő szerzi meg a földnek vagy a föld megfelelő részének tulajdonjogát, ha az épület értéke a földnek vagy a föld megfelelő részének értékét lényegesen meghaladja. A bíróság a földtulajdonos kérelmére azt is megállapíthatja, hogy a ráépítő csak az épület tulajdonjogát szerezte meg; ebben az esetben a ráépítőt a földön használati jog illeti meg.
- (3) Ha valaki a más tulajdonában lévő épületet bővíti, ahhoz hozzáépít, vagy azt átépíti, a ráépítéssel – a felek eltérő megállapodása hiányában – közös tulajdon keletkezik. A ráépítő tulajdoni hányadát az egész ingatlan értékéből a ráépített részre eső érték aránya alapján kell megállapítani. Ezt a szabályt kell alkalmazni abban az esetben is, ha a ráépítés más tulajdonában álló olyan földre történik, amelyen már épület áll, a bíróság azonban – a földtulajdonos kérelmére – ilyen esetben is határozhat úgy, hogy a ráépítő csak az épület tulajdonjogát szerezte meg.
- (4) A ráépítő tulajdonszerzésére vonatkozó szabályokat nem lehet alkalmazni, ha a ráépítő rosszhiszemű volt, vagy ha a földtulajdonos a ráépítés ellen olyan időben tiltakozott, amikor a ráépítőnek az eredeti állapot helyreállítása még nem okozott volna aránytalan károsodást.

4:77. § *[A ráépítő megtérítési kötelezettsége és a túlépítés szabályainak alkalmazása]*

- (1) Ha a ráépítő szerzi meg a földnek vagy a föld megfelelő részének tulajdonjogát, köteles annak forgalmi értékét a földtulajdonosnak megtéríteni; ha pedig a ráépítő földhasználati jogot szerzett, a föld használatáért köteles ellenértéket fizetni. Ha a ráépítő nem szerzi meg az egész föld tulajdonjogát, a ráépítéssel okozott értékcsökkenésért is köteles a földtulajdonosnak kártalanítást fizetni.
- (2) A ráépítésre egyébként a túlépítés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

4:78. § *[Közös tulajdonra vonatkozó szabályok]*

A feldolgozás, az átalakítás, az egyesülés, a vegyítés, a hozzáépítés, a beépítés és a ráépítés szabályai megfelelően alkalmazandók abban az esetben is, ha a tulajdonostárs a közös tulajdonban lévő dolgot dolgozza fel vagy alakítja át, a közös tulajdonban lévő épületet a tulajdonostárs bővíti, átépíti vagy ahhoz hozzáépít, vagy a közös tulajdonban lévő ingatlanra a tulajdonostárs épít rá.

4. CÍM**A KÖZÖS TULAJDON ÉS A TÁRSASHÁZ****I. fejezet****A közös tulajdon****4:79. §** *[A közös tulajdon fogalma]*

- (1) A dolgon fennálló tulajdonjog meghatározott hányadok szerint több személyt is megillettehet.
- (2) Kétség esetén a tulajdonostársak tulajdoni hányada egyenlő.

4:80. § *[A tulajdonostársak joga a birtoklásra és használatra]*

Eltérő megállapodás hiányában a tulajdonostársak mindegyike jogosult a dolog birtoklására és használatára; e jogot azonban egyik tulajdonostárs sem gyakorolhatja a többi tulajdonostárs jogának és a dologhoz fűződő jogi érdekének sérelmére.

4:81. § *[A közös tulajdon hasznainak szedése, költségviselés és veszélyviselés]*

A dolog hasznai – eltérő megállapodás hiányában – a tulajdonostársakat tulajdoni hányaduk arányában illetik meg és ilyen arányban terhelik őket a dologgal kapcsolatos kiadások, a közös tulajdoni viszonyból eredő kötelezettségek, továbbá ugyanilyen arányban viselik a dologban beállott kárt is.

4:82. § *[A közös tulajdon állagának megóvása]*

Az állag megóvásához és fenntartásához feltétlenül szükséges munkálatokat bármelyik tulajdonostárs jogosult elvégezni; az ilyen kiadások ráeső részét mindegyik tulajdonostárs köteles viselni. Ilyen munkálatok előtt a tulajdonostársakat – lehetőség szerint – értesíteni kell.

4:83. § *[Több dologból létrejövő közös tulajdon anyagain fennálló jogok sorsa]*

Ha közös tulajdon több dologból jön létre, harmadik személyeknek a közös tulajdon keletkezése előtt a dolgokat terhelő jogai a külön dolgok helyébe lépő tulajdoni hányadokat terhelik.

4:84. § *[A tulajdonostársak határozathozatala]*

- (1) Ha törvény vagy a felek eltérően nem rendelkeznek, a tulajdonostársak szótöbbséggel határoznak, minden tulajdonostársnak tulajdoni hányada arányában van szavazati joga.
- (2) A tulajdonostársak egyhangú határozata szükséges
 - a) a rendes gazdálkodás körét meghaladó kiadásokhoz,
 - b) az egész dolog tulajdonjogának átruházásához, az egész dolog megterheléséhez vagy az egész dologra kiterjedő kötelezettségvállaláshoz.

4:85. § *[A szótöbbséggel hozott határozat bíróság előtti megtámadása]*

- (1) Ha törvény vagy a tulajdonostársak megállapodása szótöbbséges határozatot kíván meg, és a határozat az okszerű gazdálkodást sérti, vagy a kisebbség méltányos érdekeinek lényeges sérelmével jár, a kisebbség a határozatot a bíróságnál megtámadhatja. A megtámadásnak a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, a bíróság azonban indokolt esetben a végrehajtást felfüggesztheti.
- (2) Az (1) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni akkor is, ha a tulajdonostársak között vitás, hogy a tervezett munkálat feltétlenül szükséges-e az állag megóvásához és fenntartásához.

4:86. § *[Bírósághoz fordulás szótöbbséggel hozott határozat hiányában]*

Ha törvény szótöbbséggel hozott határozatot kíván meg, de ilyen határozat nincs, a birtoklás, a használat vagy a hasznosítás kérdésében bármelyik tulajdonostárs kérelmére a bíróság határoz.

4:87. § *[Rendelkezési jog a saját tulajdoni hányaddal]*

Saját tulajdoni hányadával bármelyik tulajdonostárs rendelkezhet.

4:88. § *[A tulajdonostárs elővásárlási, előbérleti és előhaszonbérleti joga]*

- (1) A tulajdonostárs tulajdoni hányadára a többi tulajdonostársat harmadik személlyel szemben – eltérő megállapodás hiányában – elővásárlási, előbérleti és előhaszonbérleti jog illeti meg.
- (2) Ha az eladó előtt nyilvánvaló, hogy az ingatlanok ingatlan-nyilvántartáson kívüli résztulajdonosai is vannak, részéről az ajánlat közlésének kötelezettsége azokkal szemben is az általános szabályok szerint áll fenn. Ingatlan-nyilvántartáson kívüli résztulajdonosok esetében a közlési kötelezettség elmulasztásából folyó jogkövetkezmények nem alkalmazhatók azzal a jogot szerzővel szemben, aki a szerződés megkötésénél jóhiszeműen járt el.
- (3) A tulajdonostársak az elővásárlási, előbérleti vagy előhaszonbérleti jogot az érintett tulajdoni hányadra – eltérő megállapodás hiányában – tulajdoni hányaduk arányában gyakorolhatják. Ha közöttük megegyezés nem jön létre, de van olyan tulajdonostárs, aki – akár másik tulajdonostárssal közösen – az érintett tulajdoni hányadra az ajánlatot

magáévá teszi, az elővásárlási, előbérleti vagy előhaszonbérleti jog egyedül őt vagy őket illeti meg. Ha több ilyen – egyedül fellépő – tulajdonostárs van, közülük az eladó, illetve a bérbeadó tulajdonos választ, és ez esetben az adásvételi, bérleti, illetve haszonbérleti szerződés közte és a választott tulajdonostárs között jön létre.

- (4) A tulajdonostárs és a vele együtt élő nem tulajdonos házastársa az elővásárlási jogot – megállapodásuk szerint – együtt is gyakorolhatják.
- (5) A tulajdonostárs elővásárlási joga – ha törvény eltérően nem rendelkezik – megelőzi a külön jogszabályban más személy részére biztosított elővásárlási jogot.
- (6) A tulajdonostárs az elővásárlási jogot – eltérő megállapodás hiányában – végrehajtási árverés esetén is gyakorolhatja.

4:89. § *[A közös tulajdon védelme]*

A tulajdonjog védelmében bármelyik tulajdonostárs önállóan is felléphet.

4:90. § *[A közös tulajdon megszüntetése iránti igény]*

- (1) A közös tulajdon megszüntetését bármelyik tulajdonostárs követelheti; az e jogról való lemondás semmis.
- (2) A közös tulajdon megszüntetését a bíróság nem rendelheti el, ha a közös tulajdon megszüntetése valamelyik tulajdonostárs méltányolható érdekeinek jelentős sérelmét okozná.

4:91. § *[A közös tulajdon megszüntetésének módozatai]*

- (1) A közös tulajdon megszüntetése során elsősorban a tulajdonostársak ezirányú megállapodásában foglaltak az irányadók. Ennek hiányában a közös tulajdon tárgyait – ha erre lehetőség van – természetben kell megosztani. A közös tulajdon tárgyait vagy azok egy részét – ha ez a tulajdonostársak körülményeire tekintettel indokolt – megfelelő ellenérték fejében a bíróság egy vagy több tulajdonostárs tulajdonába adhatja. Ehhez a tulajdonjogot megszerző tulajdonostárs beleegyezése szükséges, kivéve, ha a bíróság a közös tulajdonban álló ingatlanrészt az abban lakó tulajdonostárs tulajdonába adja, és ez nem sérti a bennlakó méltányos érdekeit.
- (2) Ha a közös tulajdon más módon nem szüntethető meg, vagy a természetbeni megosztás jelentős értékcsökkenéssel járna, vagy gátolná a rendeltetésszerű használatot, a közös tulajdon tárgyait – hatósági árverés útján – értékesíteni kell, és a vételárat kell a tulajdonostársak között megfelelően felosztani. A tulajdonostársakat az elővásárlási jog harmadik személlyel szemben – eltérő megállapodás hiányában – az értékesítés során is megilleti.

4:92. § *[A közös tulajdon megszüntetésének részletes szabályai]*

- (1) A közös tulajdon tárgyának a tulajdonostárs tulajdonába adása esetén a megfelelő ellenértékeket, az árverés útján való értékesítésnél pedig a legkisebb vételárat a bíróságnak ítéletében kell megállapítania. Az ítéletben megállapított legkisebb vételárat a végrehajtás során sem a végrehajtó, sem a végrehajtást elrendelő bíróság nem szállíthatja le.
- (2) Ha olyan közös ingatlanról van szó, amelyben a volt tulajdonostárs benne lakik, őt a bíróság kiköltözésre kötelezi. Ha azonban ez méltányos érdekeit súlyosan sértené, a bennlakó volt tulajdonostárs kivételesen az ingatlanban való bennmaradásra is feljogosítható. Ilyen esetben a bíróság ítéletében meghatározza a bennlakó volt tulajdonostárs lakáshasználatának a jogcímét. Ez történhet a felek megállapodása alapján vagy haszonélvezeti jog, illetve használat joga bíróság által történő alapításával. A bíróság a volt tulajdonostárs indokolt szükségleteihez mérten meghatározza a lakás vagy lakrész használatának terjedelmét, annak időtartamát és rendelkezik a jogosultság ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséről.
- (3) A saját bennlakása folytán előállt értékcsökkenés következményeit – ha csak méltánylandó körülmények mást nem indokolnak – a bennlakónak kell viselnie mind a magához váltás folytán fizetendő ellenértéknek, mind pedig az árverési vételár felosztási arányának a meghatározásánál.
- (4) Az ingatlanon fennálló közös tulajdon – ha a társasház létesítésének feltételei egyébként fennállnak – társasháztulajdonná is átalakítható. Ha a közös tulajdont a bíróság társasháztulajdonná alakítja át, a társasház alapító okiratát a bíróság határozata pótolja.
- (5) A bíróság nem alkalmazhatja a közös tulajdon megszüntetésének olyan módját, amely ellen valamennyi tulajdonostárs tiltakozik, továbbá nem rendelkezhet a közös tulajdonnak társasháztulajdonná való átalakításáról, ha az ellen valamennyi tulajdonostárs tiltakozik.

II. fejezet

A társasház

4:93. § *[A társasház]*

- (1) Társasháztulajdon jön létre, ha az épületingatlanon az alapító okiratban meghatározott, műszakilag megosztott, legalább két önálló lakás vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség, vagy legalább egy önálló lakás és egy önálló nem lakás céljára szolgáló helyiség a tulajdonostársak külön tulajdonába, a külön tulajdonként meg nem határozott épületrész, épületberendezés, nem lakás céljára szolgáló helyiség és lakás pedig a tulajdonostársak közös tulajdonába kerül.
- (2) Ha a földrészlet, amelyen az épület áll, nem tartozik a közös tulajdonba, arra a tulajdonostársakat földhasználati jog illeti meg.
- (3) A közös tulajdonban lévő ingatlanrésznek az egyes tulajdonostársakat megillető tulajdoni hányada és a lakásra (helyiségre) vonatkozó tulajdonjog – ha törvény eltérően nem rendelkezik – egymástól függetlenül nem ruházható át és nem terhelhető meg.
- (4) A társasházra vonatkozó részletes szabályokat törvény állapítja meg. Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a társasháztulajdonra a közös tulajdon szabályait kell megfelelően alkalmazni.

HARMADIK RÉSZ

A KORLÁTOLT DOLOGI JOGOK

1. CÍM

A ZÁLOGJOG

I. fejezet

A zálogjog alapítása

4:94. § *[A zálogjog létrejötte]*

A zálogjog létrejön, ha

- a) a felek megalapították a zálogjogot, és
- b) a zálogkötelezett rendelkezési joggal bír a zálogtárgy fölött.

4:95. § *[A zálogjog alapítása]*

Zálogjogot zálogszerződés alapján

- a) a zálogjog bejegyzésével (jelzálogjog), vagy
- b) a zálogtárgy birtokának a zálogjogosult részére történő átruházásával (kézizálogjog) lehet alapítani.

4:96. § *[A zálogszerződés]*

- (1) A zálogszerződésben a zálogkötelezett és a zálogjogosult meghatározott vagyontárgynak (zálogtárgy) meghatározott követelés biztosítása céljából zálogjoggal való megterhelésében állapodnak meg.
- (2) A zálogtárgy fajta és mennyiség szerint vagy más, a zálogtárgy azonosítására alkalmas körülírással is meghatározható. A meghatározás magában foglalhat olyan vagyontárgyat is, amely még nem létezik vagy amely felett a zálogkötelezettet még nem illeti meg rendelkezési jog.
- (3) A zálogjoggal biztosított követelés az alapul fekvő egy vagy több jogviszonyra utalással vagy más, a biztosított követelés azonosítására alkalmas körülírással is meghatározható.
- (4) A zálogszerződés csak írásban érvényes.

4:97. § *[Fogyasztói zálogszerződés]*

- (1) Fogyasztói zálogszerződésnek minősül a zálogszerződés, ha
 - a) a zálogkötelezett természetes személy,
 - b) a zálogtárgy elsősorban a zálogkötelezett gazdasági tevékenysége vagy önálló foglalkozása körébe nem tartozó célra használatos és

- c) a zálogjoggal biztosított követelés olyan szerződés alapján áll fenn, amelyet a zálogjoggal biztosított követelés kötelezettje gazdasági tevékenysége vagy önálló foglalkozása körébe nem tartozó célból kötött.
- (2) A fogyasztói zálogszerződésben a zálogtárgyat egyedileg kell meghatározni, továbbá meg kell határozni azt az összeget (keret), amelynek erejéig a zálogjogosult kielégítést kereshet a zálogtárgyból.
- (3) Fogyasztói zálogszerződés alapján nem jön létre zálogjog olyan zálogtárgyon, amely felett a zálogkötelezettnek a zálogszerződés megkötésekor nincs rendelkezési joga, kivéve, ha a zálogjoggal biztosított követelés abból a szerződésből származik, amely lehetővé teszi a rendelkezési jog megszerzését.

4:98. § *[Törvényes zálogjog]*

A zálogszerződést törvény rendelkezése pótolhatja.

4:99. § *[A jelzálogjog bejegyzése]*

- (1) A jelzálogjogot
- a) ingatlan esetén az ingatlan-nyilvántartásba,
- b) ingó dolog, jog és követelés esetén a zálogjogi nyilvántartásba kell bejegyezni.
- (2) Ha az ingó dolog tulajdonjogának megszerzéséhez a tulajdonosváltás valamely közhiteles nyilvántartásba való bejegyzése szükséges (lajstromozott dolgok), illetve ha a jog fennállását közhiteles nyilvántartás tanúsítja (lajstromozott jogok), a jelzálogjogot a megfelelő közhiteles nyilvántartásba (lajstrom) kell bejegyezni.
- (3) Az ingatlan-nyilvántartásba és a lajstromokba való bejegyzés alapjául csak olyan zálogszerződés vagy a zálogkötelezett olyan bejegyzési engedélye szolgálhat, amely egyedileg meghatározza a zálogtárgyat.
- (4) Az ingatlan-nyilvántartásba és a lajstromokba csak olyan dolog, vagy jog jegyezhető be, amelyek felett a zálogkötelezettnek rendelkezési joga van.
- (5) Az ingatlan-nyilvántartásba és a lajstromokba való bejegyzésnek közokirat vagy ügyvéd (jogtanácsos) által ellenjegyzett magánokirat alapján van helye.

4:100. § *[A birtokátruházás a kézizálogjog alkalmazásában]*

- (1) A birtokátruházást közös birtok engedésével lehet pótolni oly módon, hogy a dolgot a zálogjogosult és a zálogkötelezett közösen zár alatt tartja vagy részükre harmadik személy mint zálogtartó őrzi.
- (2) Ha a dolog harmadik személy mint albirtokos birtokában van és a birtok átruházása a dolog kiadása iránti igénynek az átruházásával történik, a kézizálogjog megalapításához az is szükséges, hogy a tulajdonos az albirtokost az elzálogosításról értesítse.
- (3) Nem jön létre a kézizálogjog, ha a birtokátruházás csak a tulajdonos és a zálogjogosult erre irányuló megállapodásával megy végbe, oly módon, hogy a tulajdonos albirtokosként továbbra is a dolog birtokában marad.

4:101. § *[A birtokátruházás bankszámla-követelés és értékpapír elzálogosítása esetében]*

- (1) Bankszámla-követelés és értékpapír elzálogosítása esetében birtokátruházásnak kell tekinteni azt is, ha
- a) a követelést, illetve az értékpapírt a zálogjogosult számláján jóváírják,
- b) a követelést, illetve az értékpapírt a zálogkötelezett vagy harmadik személy számláján a zálogjogosult javára zárolt alszámlán jóváírják, vagy
- c) a számlatulajdonos, a számlavezető és a zálogjogosult megállapodnak abban, hogy a számlavezető a továbbiakban a számlatulajdonos rendelkezéseit csak a zálogjogosult jóváhagyásával teljesíti, illetve a zálogjogosult rendelkezéseit a számlatulajdonos jóváhagyása nélkül teljesíti.
- (2) A számlatulajdonos által a számlavezetője javára alapított zálogjog esetében a birtokátruházás a számlatulajdonos és a számlavezetője erre irányuló megállapodásával megvalósul.

II. fejezet

A zálogjoggal biztosított követelés

4:102. § *[A zálogjoggal biztosítható követelés]*

- (1) Zálogjog egy vagy több, fennálló vagy jövőbeli, feltétlen vagy feltételes, meghatározott vagy meghatározható összegű pénzkövetelés vagy pénzben kifejezhető értékkel rendelkező egyéb követelés biztosítására alapítható.
- (2) A bírósági úton nem érvényesíthető követelés biztosítására zálogjog nem alapítható.

4:103. § *[A zálogtárggyal való helytállás terjedelme]*

- (1) A zálogtárggyal való helytállás terjedelme annak a követelésnek a mindenkori terjedelméhez igazodik, amelynek biztosítására a zálogtárgy szolgál.
- (2) A zálogtárggyal való helytállás terjedelme kiterjed a zálogjoggal biztosított követelés kamataira, a követelés és a zálogjog érvényesítésének költségeire, továbbá a zálogtárgyra fordított szükséges költségekre is.
- (3) Ha a felek meghatározták azt az összeget (keret), amelynek erejéig a zálogjogosult kielégítést kereshet a zálogtárgyból (keretbiztosítéki zálogjog), a zálogjog a követelést és járulékait csak annyiban biztosítja, amennyiben azok a keretet nem haladják meg.

4:104. § *[A biztosított követelés átruházása]*

- (1) A biztosított követelés átruházásával vagy egyéb módon való átszállásával a zálogjog is átszáll a követelés új jogosultjára. A követelés átruházója köteles a zálogtárgyat vagy a jelzálogjog átszállásának bejegyzéséhez szükséges engedélyt kiadni.
- (2) A zálogjogot csak a zálogjoggal biztosított követeléssel együtt lehet átruházni.

III. fejezet**A zálogjog tárgya****4:105. §** *[A zálogjog tárgya]*

- (1) Zálogjog tárgya lehet minden forgalomképes dolog, jog vagy követelés, ideértve a korlátozottan forgalomképes dolgokat, jogokat és követeléseket is.
- (2) Kézizálogjog tárgya csak ingó dolog és bankszámla-követelés lehet.
- (3) Nem lehet zálogjogot alapítani dolog vagy jog egy részén, azonban zálogjog alapítható közös tulajdonban álló dolognak a zálogkötelezett tulajdonában lévő egész tulajdoni hányadán vagy több személyt megillető jognak a zálogkötelezettet megillető egész hányadán.
- (4) Zálogjog osztható követelés meghatározott részén is alapítható.
- (5) A zálogjog a dolgot mindenkori alkotórészeivel és tartozékaival együtt terheli.
- (6) A követelés elzálogosításának szerződés keretében történő kizárása vagy korlátozása – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – semmis.

4:106. § *[A körülírással meghatározott zálogtárgy]*

Ha a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzéssel alapított zálogjog tárgya körülírással van meghatározva, a zálogjog tárgyát mindenkor azok a körülírásnak megfelelő dolgok, jogok, követelések alkotják, amelyek felett a zálogkötelezett rendelkezési joggal bír.

4:107. § *[A zálogtárgy hasznai]*

- (1) A felek eltérő megállapodása hiányában a zálogjog a zálogtárgy hasznaira is kiterjed.
- (2) A zálogjog nem terjed ki az ingatlantól a zálogjogosult kielégítési jogának megnyílta előtt elvált terményre és egyéb alkotórészre, ha
 - a) az elválás a rendes gazdálkodás szabályai szerint történt, vagy
 - b) az elválás a rendes gazdálkodás szabályai ellenére történt, azonban az elvált terményen vagy az egyéb alkotórészen jóhiszemű és ellenérték fejében szerző személy tulajdonjogot szerzett.

4:108. § *[A zálogtárgy helyébe lépő dolog vagy más érték]*

- (1) A zálogtárgy értékcsökkenésének vagy elpusztulásának pótlására szolgáló biztosítási összeg, kártérítés vagy más érték, továbbá az ezekre vonatkozó követelés a zálogtárgy helyébe lép, vagy a zálogfedezet kiegészítésére szolgál.
- (2) A zálogtárgy kisajátításáért kapott kártalanítás, továbbá az erre vonatkozó követelés a zálogtárgy helyébe lép.
- (3) Ha a zálogtárgyat birtokló zálogjogosult károsodás elhárítása érdekében értékesíti a zálogtárgyat, a befolyt vételár a zálogtárgy helyébe lép.
- (4) Ha a zálogkötelezett a zálogtárgyat feldolgozza, átalakítja, más vagyontárgyakkal egyesíti vagy vegyíti, a feldolgozással, átalakítással, egyesítéssel vagy vegyítéssel keletkezett új dolog az eredeti zálogtárgy helyébe lép, a zálogjogosultat azonban csak az eredeti zálogtárgy feldolgozás, átalakítás, egyesítés vagy vegyítés előtti értéke erejéig illeti meg kielégítési jog.

- (5) Ha a zálogkötelezett vagy a személyes kötelezett megfelelő új zálogtárgyat adott az eredeti zálogtárgy helyett, az új zálogtárgy az eredeti helyébe lép.
- (6) Az elzálogosított követelés teljesítéseként szolgáltatott pénz vagy más vagyontárgy a zálogjog tárgyaként a követelés helyébe lép.
- (7) Az elzálogosított követelést biztosító garancia alapján befolyt összeg a zálogjog tárgyaként a követelés helyébe lép.

4:109. § *[Zálogjog több zálogtárgyon: egyetemleges zálogjog]*

- (1) Ha a zálogjog ugyanannak a követelésnek biztosítására több zálogtárgyat terhel, kétség esetén minden zálogtárgy az egész követelés biztosítására szolgál. A zálogjogosult határozhatja meg a kielégítési jog érvényesítésének sorrendjét, azonban a kielégítési jog csak annyi zálogtárgyra terjedhet ki, amennyi a biztosított követelés kielégítéséhez szükséges.
- (2) Ha a zálogtárgyak több személy tulajdonában vannak vagy több személyt illetnek és jogviszonyukból más nem következik, egymás közti viszonyukban a zálogtárgyak kielégítéskori értékének arányában kötelesek helyállni. Akinek terhére ezt az arányt meghaladó kielégítés történik, a többi tulajdonostól vagy jogosulttól a többlet arányos megtérítését követelheti, e megtérítési igényének biztosítására a zálogjog rá átszáll.

IV. fejezet

A felek jogai és kötelezettségei a kielégítési jog megnyílta előtt

4:110. § *[A kézzzálogjog tárgyának használata és hasznosítása]*

- (1) A zálogjogosult köteles a zálogtárgyat épségben megőrizni.
- (2) A felek eltérő megállapodása hiányában a zálogjogosult a zálogtárgyat nem használhatja és nem hasznosíthatja.
- (3) Ha a zálogtárgy természeténél fogva hasznót hajt és a zálogtárgy a zálogjogosult kizárólagos birtokában van, a zálogjogosult, a felek eltérő megállapodásának hiányában, a zálogtárgy hasznait jogosult beszedni.
- (4) A felek megállapodása vagy a (3) bekezdés alapján a zálogtárgy hasznosítására jogosult zálogjogosult köteles a hasznok beszedéséről gondoskodni, és a beszedett hasznokkal elszámolni.
- (5) A zálogjogosult a beszedett hasznokat a zálogtárgy őrzésével, állagának fenntartásával kapcsolatos, szükséges költségek fedezésére jogosult fordítani.

4:111. § *[Rendhagyó zálogjog]*

- (1) Ha a kézzzálogjog tárgya pénz, sorozatban kibocsátott értékpapír vagy más, helyettesíthető, vagy természeténél fogva elhasználható dolog, a felek eltérő megállapodása hiányában a zálogjogosult a zálogtárgyat elhasználhatja, vagy megszerzi a zálogtárgy tulajdonjogát.
- (2) Ha megszűnik a zálogjoggal biztosított követelés és nem áll fenn olyan jogviszony, amely alapján a jövőben zálogjoggal biztosított követelés keletkezhet, a rendhagyó zálogjog jogosultja az eredeti zálogtárggyal megegyező vagy a felek által meghatározott fajtájú és minőségű dolgot ugyanolyan mennyiségben köteles a zálogkötelezettnek visszaadni.
- (3) Az (1)–(2) bekezdésben foglalt rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell akkor is, ha a kézzzálogjog tárgya bankszámla-követelés.

4:112. § *[A kézzzálogfedezet védelme]*

- (1) A zálogkötelezett vagy a személyes kötelezett a zálogtárgy állagát és használatát ellenőrizheti.
- (2) Ha a zálogtárgy állagának romlásától vagy értékének lényeges csökkenésétől lehet tartani, a zálogjogosult a zálogkötelezettet vagy a személyes kötelezettet haladéktalanul értesíteni köteles.
- (3) Ha a zálogtárgy értékének csökkenése a követelés kielégítését veszélyezteti, a zálogkötelezett – a zálogjogosult felszólítására – köteles megfelelő határidőn belül a zálogtárgyat helyreállítani, megfelelő új zálogtárgyat vagy az értékcsökkenés mértékének megfelelő kiegészítő biztosítékot adni. Ha a zálogkötelezett a zálogjogosult felhívásának a megszabott határidőn belül nem tesz eleget, a zálogjogosult a zálogtárgyat – a zálogjog érvényesítésére irányadó szabályok szerint – értékesítheti. A felszólítás és a határidőtűzés elmaradhat, ha elháríthatatlan akadályba ütközik vagy a zálogkötelezett intézkedésének bevárása a zálogtárgy további jelentős értékcsökkenésével járna.
- (4) Ha a zálogtárgy pénz, bankszámla-követelés, pénzügyi eszköz vagy sorozatban kibocsátott értékpapír, a felek megállapodhatnak abban, hogy a zálogkötelezett az eredeti zálogtárgy helyett más, megfelelő biztosítékot adhat.

- (5) Ha a zálogtárgy pénz, bankszámla-követelés, pénzüpi eszköz vagy sorozatban kibocsátott értékpapír, a felek megállapodhatnak abban, hogy a zálogtárgy vagy a biztosított követelés értékének változásakor a zálogkötelezett kiegészítő biztosíték nyújtására, a zálogjogosult pedig a túlzott biztosíték zálogkötelezett részére való kiadására köteles.
- (6) A zálogkötelezett jogosult a zálogtárgy helyébe lépett biztosítási összeget, kártérítést vagy más értéket a zálogtárgy helyreállítására fordítani, ha ez a biztosított követelés kielégítését nem veszélyezteti.

4:113. § *[A jelzálogjog tárgyának használata és hasznosítása]*

- (1) A zálogkötelezett köteles a zálogtárgyat épségben megőrizni.
- (2) A zálogkötelezett jogosult a zálogtárgy rendeltetésszerű használatára és hasznosítására.
- (3) A zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett zálogjog kötelezettje a rendes gazdálkodás körében jogosult a zálogtárgy feldolgozására, átalakítására és a zálogtárggyal való rendelkezésre.

4:114. § *[A jelzálogfedezet védelme]*

- (1) A zálogjogosult a zálogtárgy állagát és használatát ellenőrizheti.
- (2) Ha a zálogkötelezett vagy harmadik személy a zálogtárgy épségét veszélyezteti, a zálogjogosult kérheti a bíróságtól a veszélyeztető cselekmény megtiltását és a veszély elhárításához szükséges intézkedések elrendelését.
- (3) Ha a zálogtárgy értékének csökkenése a követelés kielégítését veszélyezteti, a zálogkötelezett – a zálogjogosult felszólítására – köteles megfelelő határidőn belül a zálogtárgyat helyreállítani, megfelelő új zálogtárgyat vagy az értékcsökkenés mértékének megfelelő kiegészítő biztosítékot adni. Ha a zálogkötelezett a zálogjogosult felhívásának a megszabott határidőn belül nem tesz eleget, a zálogjogosult a zálogtárgyat – a zálogjog érvényesítésére irányadó szabályok szerint – értékesítheti.
- (4) A zálogkötelezett köteles a zálogtárgy helyébe lépett biztosítási összeget, kártérítést vagy más értéket a zálogtárgy helyreállítására fordítani, kivéve ha ennek elmaradása a biztosított követelés kielégítését nem veszélyezteti.

4:115. § *[Az elzálogosított követelés kötelezettjének jogai és kötelezettségei]*

- (1) Az elzálogosított követelést annak kötelezettje mindaddig a követelés jogosultja kezéhez teljesítheti, amíg a zálogjog megalapításáról a zálogkötelezett vagy a zálogjogosult nem értesítette.
- (2) Ha a követelés elzálogosításáról a követelés kötelezettjét a követelés jogosultja (zálogkötelezett) értesítette, a kötelezett – a zálogjogosult eltérő rendelkezése hiányában – az értesítés után csak a zálogjogosultnak teljesíthet.
- (3) Ha a követelés elzálogosításáról a követelés kötelezettjét a zálogjogosult értesíti, a kötelezett követelheti az elzálogosítás megtörténtének igazolását. Ennek hiányában csak a saját veszélyére teljesíthet annak, aki zálogjogosultként fellépett.

4:116. § *[Az elzálogosított követelés mint zálogfedezet védelme]*

Az elzálogosított követelés kötelezettjének a zálogjog megalapításáról való értesítését követően a zálogjogosulttal szemben hatálytalan a zálogkötelezettnek az a jognyilatkozata, amely a zálogjogosult kielégítési alapját megszünteti, vagy hátrányosan változtatja meg.

4:117. § *[A számlavezető bank jogai és kötelezettségei]*

A bankszámla-követelést terhelő jelzálogjog megalapításáról való értesítés nem érinti a számlavezető banknak a számlatulajdonossal szembeni jogait és kötelezettségeit.

V. fejezet

A személyes kötelezettől különböző zálogkötelezett helyzete

4:118. § *[A személyes kötelezettől különböző zálogkötelezett helyzete]*

- (1) Ha a zálogkötelezett a zálogjoggal biztosított követelés kötelezettjétől (személyes kötelezett) különböző személy, és a zálogjogosult a zálogtárgyból kielégítést kapott, a követelés egyéb biztosítékaival együtt a kielégítés erejéig a zálogkötelezettre száll át.
- (2) A zálogkötelezettnek jogában áll a zálogjogosult követelését kielégíteni. A zálogkötelezett a zálogjogosult követelésébe beszámíthatja a saját és a személyes kötelezett ellenkövetéseit és érvényesítheti mindazokat

a kifogásokat, amelyek őt vagy a személyes kötelezettet megilletik. A zálogkötelezett nem veszti el e jogát azzal, hogy a személyes kötelezett a zálogjog megalapítása után lemondott a kifogásról vagy az ellenkövetelésről.

- (3) Ha a zálogkötelezett, aki nem személyes kötelezett, a zálogjogosult követelését kielégíti, a követelés – biztosítékaival együtt – rá átszáll, ha a kielégítés alapján a személyes kötelezettől vagy mástól megtérítést követelhet. E szabály megfelelően alkalmazandó akkor is, ha egyébként ugyanaz a személy lesz a zálogkötelezett és a zálogjogosult.
- (4) Ha a személyes kötelezett, aki nem zálogkötelezett, a zálogjogosult követelését kielégíti, a követelés kielégítésével a zálogjog rá átszáll, ha a kielégítés alapján a zálogkötelezettől megtérítést követelhet. E szabály megfelelően alkalmazandó akkor is, ha egyébként ugyanaz a személy lesz a személyes kötelezett és a zálogjogosult.
- (5) A követelést kielégítő személyes kötelezett, zálogkötelezett vagy bármely más harmadik személy követelheti a zálogjogosulttól, hogy a zálogtárgyat vagy a zálogjog átszállásának bejegyzéséhez szükséges engedélyt részére adja ki.

VI. fejezet

A zálogjogosulti bizományos

4:119. § *[A zálogjogosulti bizományos kijelölése]*

- (1) A zálogjogosult a zálogszerződésben zálogjogosulti bizományost jelölhet ki. A zálogjogosulti bizományos kijelölése csak írásban érvényes.
- (2) Zálogjogosulti bizományost több zálogjogosult együttesen is kijelölhet. A zálogjogosulti bizományos lehet a zálogjogosultak egyike vagy a zálogjogosultak körén kívül álló személy.

4:120. § *[A zálogjogosulti bizományos kijelölésének harmadik személyekkel szembeni hatályossága]*

- (1) A zálogjogosulti bizományos kijelölése harmadik személyekkel szemben attól az időponttól kezdődően hatályos, amikor a bizományos személyét – zálogjogosulti bizományosi minősége feltüntetésével – az ingatlannyilvántartásba, a lajstromba vagy a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzik.
- (2) Zálogjogosulti bizományos bejegyzése esetén nem kell bejegyezni azoknak a zálogjogosultaknak a nevét, akinek javára a zálogjogosulti bizományos eljár.

4:121. § *[A zálogjogosulti bizományos jogai és kötelezettségei]*

- (1) Az ingatlan-nyilvántartásba, a lajstromba vagy a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett zálogjogosulti bizományost a zálogjogosult jogai illetik és kötelezettségei terhelik, e körben a zálogjogosulti bizományos a saját nevében, a zálogjogosult javára jár el.
- (2) A zálogjogosulti bizományos a zálogjoggal biztosított követelés átruházására nem jogosult.
- (3) A zálogjogosult a zálogjogból fakadó jogokat a zálogjogosulti bizományos bejegyzésének tartama alatt nem gyakorolhatja, azonban a zálogjogosulti bizományos által a zálogjogosulti jogok gyakorlása során okozott károkért egyetemleges felelősséggel tartozik.
- (4) A zálogjogosulti bizományos jogait és kötelezettségeit nem érinti, ha a zálogjogosult vagy a zálogjogosultak egyike a zálogjoggal biztosított követelést átruházza.

4:122. § *[A zálogjogosulti bizományos által kezelt különvagyon]*

- (1) A zálogjogosulti bizományos köteles saját vagyonától elkülönítve tartani és kezelni mindazt, ami a zálogjog érvényesítése alapján vagy egyébként a zálogjoggal kapcsolatban hozzá befolyt, illetve a birtokába került.
- (2) A zálogjogosulti bizományos hitelezői nem támaszthatnak igényt a zálogjogosulti bizományoshoz befolyt és elkülönítve tartott vagy kezelt pénzeszegekre, amelyekről megállapítható, hogy a zálogjogosultat illetik meg.

4:123. § *[A zálogjogosulti bizományos megbízásának visszavonása]*

- (1) A zálogjogosulti bizományos megbízása – a felek eltérő megállapodása hiányában – bármikor visszavonható.
- (2) A zálogjogosulti bizományos megbízásának visszavonása harmadik személyekkel szemben attól az időponttól kezdődően hatályos, amikor a visszavonását az ingatlan-nyilvántartásba, a lajstromba vagy a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzik.

VII. fejezet**A zálogjogi nyilvántartás****4:124. §** *[A zálogjogi nyilvántartás alapelvei]*

- (1) A zálogjogi nyilvántartás a zálogkötelezettek személyéhez kapcsolódóan tartalmazza a nem lajstromozott ingó dolgokon, jogokon és követeléseken alapított jelzálogjogot és a vagyont terhelő zálogjogot alapító zálogszerződés létrejöttét.
- (2) A zálogjogi nyilvántartás nyilvános, tartalmát internetes honlapon bárki személyazonosítás nélkül, térítésmentesen megtekintheti.

4:125. § *[A zálogjogi nyilvántartás tartalmát meghatározó nyilatkozatok]*

- (1) A zálogjogi nyilvántartás tartalma a következő nyilatkozatok (zálogjogi nyilatkozat) alapján módosulhat:
 - a) zálogjog bejegyzésére irányuló nyilatkozat,
 - b) zálogjog bejegyzéséhez való hozzájáruló nyilatkozat,
 - c) zálogjog törlésére irányuló nyilatkozat,
 - d) zálogjog törléséhez való hozzájáruló nyilatkozat,
 - e) zálogjog bejegyzésének fenntartására irányuló nyilatkozat.
- (2) A zálogjogi nyilatkozatok megtételére a zálogjogi nyilvántartás honlapján e célra biztosított eszközök igénybevételeével kerül sor.
- (3) A zálogjogi nyilatkozatról az ellenérdekű fél a nyilatkozattétellel egyidejűleg, elektronikus úton értesítést kap.
- (4) A zálogjogi nyilatkozatok megtételére a zálogjogi nyilvántartás felhasználóiként nyilvántartásba vett személyek jogosultak.
- (5) A felhasználóként nyilvántartásba vett jogi személy nevében az a természetes személy járhat el a zálogjogi nyilatkozatok megtétele során, akit a jogi személy – zálogjogi nyilvántartásba vételekor vagy azt követően – a nevében eljárni jogosult személyként megjelölt.
- (6) A zálogjogi nyilatkozatokat a saját vagy más nevében eljáró természetes személy az elektronikus személyazonosítását követően teheti meg.

4:126. § *[A zálogjog bejegyzése]*

- (1) A zálogjog bejegyzésére irányuló nyilatkozatot a zálogjogosult vagy a zálogkötelezett elektronikus formanyomtatvány kitöltése útján tehet.
- (2) A zálogjog bejegyzésére irányuló nyilatkozat alapján akkor kerül sor a zálogjog bejegyzésére, ha ehhez az ellenérdekű fél hozzájárult, és a nyilatkozattevő a zálogszerződést elektronikus formában az e célra biztosított tárhelyen elhelyezte.
- (3) Ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, a tárhelyen elhelyezett zálogszerződésbe a felek bármelyike által elektronikus formában megadott engedély alapján erre feljogosított személy betekinthez.

4:127. § *[A zálogjog bejegyzésére irányuló nyilatkozat tartalma]*

- (1) A zálogjog bejegyzésére csak olyan nyilatkozat alapján kerülhet sor, amely tartalmazza
 - a) a zálogkötelezett nevét és jogszabályban meghatározott adatait,
 - b) a zálogjogosult nevét és jogszabályban meghatározott adatait,
 - c) a zálogtárgy meghatározását.
- (2) A zálogjog bejegyzésére irányuló nyilatkozat tartalmazhatja azt az összeget is, amelynek erejéig a zálogjogosult a zálogtárgyból kielégítést kereshet.

4:128. § *[A zálogjogi nyilvántartás tartalma]*

- (1) A zálogjogi nyilvántartás minden bejegyzett zálogjog vonatkozásában tartalmazza
 - a) a zálogjog bejegyzésére irányuló nyilatkozatban foglaltakat,
 - b) a zálogjog bejegyzésének időpontját,
 - c) a bejegyzés sorszámát.
- (2) Ha a zálogjogosult vagy a zálogkötelezett jogi személy, a zálogjogi nyilvántartás tartalmazza a nevében eljáró természetes személy nevét és jogszabályban meghatározott adatait is.

4:129. § *[A zálogjog törlése]*

- (1) A zálogjogosultnak a zálogjog törlésére irányuló nyilatkozata alapján a zálogjogot a nyilvántartásból törölni kell.
- (2) Ha a zálogjog törlésére irányuló nyilatkozatot a zálogkötelezett tette, a nyilatkozat alapján a zálogjog törlésére akkor kerül sor, ha a zálogjogosult
 - a) a zálogjog törléséhez hozzájárult, vagy
 - b) a zálogkötelezettnek a zálogjog törlésére irányuló nyilatkozatától számított harminc napon belül nem tett a bejegyzés fenntartására irányuló nyilatkozatot.
- (3) A zálogjogosult felel minden olyan kárért, amely azért következett be, mert annak ellenére nem járult hozzá a zálogjog törléséhez vagy annak ellenére tett a bejegyzés fenntartására irányuló nyilatkozatot, hogy nem állt fenn zálogjoggal biztosított követelése, vagy olyan jogviszony, amely alapján a jövőben zálogjoggal biztosított követelése keletkezhett volna.

4:130. § *[A zálogjogi nyilvántartás vezetése]*

A zálogjogi nyilvántartás vezetésére vonatkozó rendelkezéseket külön jogszabály állapítja meg.

VIII. fejezet**A zálogjogok rangsora****4:131. §** *[A zálogjog megalapításához kötődő rangsor elve]*

Ha ugyanazt a zálogtárgyat több zálogjog terheli, a kielégítés joga a zálogjogosultakat a zálogjogok alapításának a sorrendjében illeti meg.

4:132. § *[Bankszámla-követelést vagy értékpapírt terhelő zálogjogok közötti rangsor]*

Ha ugyanazt a bankszámla-követelést vagy számlán nyilvántartott értékpapírt kézzzálogjog és jelzálogjog is terheli, a kézzzálogjog jogosultját kielégítési elsőbbség illeti meg a jelzálogjog jogosultjával szemben, akkor is, ha a jelzálogjogot korábban jegyezték be a zálogjogi nyilvántartásba.

4:133. § *[A zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett zálogjog tárgyainak változása]*

Ha a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett zálogjog tárgya több, körülírással meghatározott dolog, jog, követelés, az egyes dolgok, jogok, követelések változása a zálogjog ranghelyét nem érinti.

4:134. § *[A rendelkezési jog korábbi jogosultja által alapított zálogjog]*

Ha a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett zálogjog tárgya felett a zálogkötelezett a bejegyzés után szerez rendelkezési jogot, a bejegyzés időpontjához kötődő ranghelyre nem lehet hivatkozni azzal szemben, akinek javára a rendelkezési jog korábbi jogosultja alapított zálogjogot.

4:135. § *[A zálogtárgy helyébe lépő vagy a zálogfedezet kiegészítésére adott tárgyon fennálló zálogjog ranghelye]*

A zálogtárgy helyébe lépő vagy a zálogfedezet kiegészítésére adott tárgyon a zálogjog az eredeti zálogtárgyon alapított zálogjog ranghelye szerint áll fenn.

4:136. § *[Ranghelyszerződés]*

- (1) A zálogjogosultak harmadik személyek jogainak sérelme nélkül megállapodhatnak a rangsor módosításában (ranghelyszerződés).
- (2) A ranghelyszerződés érvényességéhez annak írásba foglalása és a zálogkötelezett előzetes írásbeli hozzájárulása vagy utólagos írásbeli jóváhagyása szükséges.

4:137. § *[A zálogjog ranghelyének előzetes biztosítása]*

- (1) A tulajdonos vagy a jogosult az ingatlan-nyilvántartásban, a lajstromban vagy a zálogjogi nyilvántartásban feljegyeztetheti, hogy valamely dolgot vagy jogot egy éven belül a feljegyzésben meghatározott összegnél nem nagyobb összeg erejéig zálogjoggal kíván megterhelni. Ha a zálogjog bejegyzését a feljegyzésben meghatározott határidő alatt kéri, a bejegyzett zálogjog a feljegyzés ranghelyéhez igazodó ranghelyet kap.
- (2) A feljegyzés meghatározott személy javára is kérhető. Ebben az esetben a feljegyzés ranghelyéhez igazodó zálogjogot csak a feljegyzésben megjelölt személy javára lehet bejegyezni.

4:138. § *[Rendelkezés a megszűnt zálogjog ranghelyével]*

- (1) Ha az ingatlan-nyilvántartásba, lajstromba vagy a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett zálogjog egészben vagy részben megszűnik, a tulajdonos vagy a jogosult a megszűnés terjedelmében a zálogjog ranghelyével rendelkezhet. E jogánál fogva a tulajdonos vagy a jogosult az eddigi zálogjog törlésével egyidejűleg a zálogjog ranghelyén akár az eddigi, akár új jogosult javára az eddiginél nem terheőbb új zálogjogot alapíthat.
- (2) Ha a követelés csak részben szűnt meg és a törölt zálogjog ranghelyén a tulajdonos vagy a jogosult új zálogjogot alapít, ezt a fennmaradó zálogjog a rangsorban megelőzi.
- (3) A tulajdonos vagy a jogosult a zálogjog törlése alkalmával az ingatlan-nyilvántartásba, lajstromba vagy a zálogjogi nyilvántartásba azt is feljegyeztetheti, hogy a törölt bejegyzés ranghelyét egy év tartamára fenntartja a törölt zálogjognál nem terheőbb új zálogjog bejegyzésének céljára. Ez a fenntartás tulajdonosváltás esetén az új tulajdonos javára is szolgál.
- (4) A tulajdonos a ranghellyel való rendelkezés jogáról harmadik személlyel vagy a lemondással érintett ranghelyet követő ranghelyen bejegyzett zálogjogosulttal szemben mondhat le.

IX. fejezet**A zálogjog érvényesítése****A kielégítési jog gyakorlásának általános szabályai****4:139. §** *[A kielégítési jog]*

- (1) Zálogjoga alapján a zálogjogosult kielégítést kereshet a követelésének biztosítására szolgáló zálogtárgyból.
- (2) A zálogtárgyból való kielégítés joga megnyílik, ha a zálogjoggal biztosított követelést esedékessé válásakor nem teljesítik.

4:140. § *[A kielégítési jog gyakorlásának módjai]*

A kielégítési jog gyakorlása a zálogjogosult választása szerint bírósági végrehajtás útján vagy bírósági végrehajtáson kívül történhet.

A zálogjog bírósági végrehajtáson kívüli érvényesítésének közös szabályai**4:141. §** *[A kielégítési jog bírósági végrehajtáson kívüli gyakorlása]*

- (1) A kielégítési jog bírósági végrehajtáson kívüli gyakorlása a zálogjogosult választása szerint
 - a) a zálogtárgy zálogjogosult általi értékesítése,
 - b) a zálogtárgy tulajdonjogának a zálogjogosult által történő megszerzése,
 - c) az elzálogosított követelés érvényesítése, vagy
 - d) a zálogtárgy külön törvényben foglaltak szerinti egyszerűsített végrehajtási értékesítése útján történik.
- (2) Ha a zálogtárgy jog vagy követelés, a zálogtárgy tulajdonjogán a jogot vagy követelést, a zálogtárgy tulajdonosán a jogosultat kell érteni.
- (3) A zálogjogosult a kielégítési jog érvényesítésének választott módjáról másakra térhet át.

4:142. § *[A kielégítési jog gyakorlása fogyasztói zálogszerződés esetében]*

- (1) Fogyasztói zálogszerződés alapján létrejött zálogjog esetében a zálogjogosult
 - a) csak nyilvános értékesítés (pályázat, árverés) formájában értékesítheti a zálogtárgyat, kivéve, ha a felek a kielégítési jog megnyílta után írásban eltérő értékesítési módban állapodtak meg,
 - b) nem szerezheti meg a biztosított követelés kielégítése fejében a zálogtárgy tulajdonjogát.
- (2) Nem alkalmazható az (1) bekezdés pénzt, bankszámla-követelést, pénzügyi eszközt vagy nyilvánosan jegyzett piaci árral vagy egyébként az adott időpontban a felektől függetlenül meghatározható árral rendelkező értékpapírt terhelő kezizálogjog esetében.

4:143. § *[A zálogjog érvényesítésének átvételéhez való jog]*

- (1) Az a zálogjogosult, akit a zálogjogok közötti rangsor alapján kielégítési elsőbbség illet meg a zálogjog érvényesítését megkezdő zálogjogosulttal szemben, a zálogtárgy értékesítéséig, a zálogtárgy tulajdonjogának a zálogjogosult által történő megszerzéséig vagy az elzálogosított követelés érvényesítéséig – a zálogjogot érvényesítő zálogjogosultnak

címzett írásbeli nyilatkozattal – bármikor átveheti a zálogjog érvényesítését, amennyiben megtéríti az érvényesítést megkezdő zálogjogosult már felmerült költségeit.

- (2) Ha a zálogjogot érvényesítő zálogjogosult a kielégítési elsőbbséggel rendelkező zálogjogosulttól az érvényesítés átvételére irányuló nyilatkozatot kap, köteles az addig megtett lépésekről és a már felmerült költségekről megfelelő tájékoztatást adni a kielégítési elsőbbséggel rendelkező zálogjogosult részére.

4:144. § *[A zálogjoggal biztosított követelés teljesítése a zálogjog érvényesítésének megkezdése után]*

- (1) A zálogkötelezett, a személyes kötelezett vagy a személyes kötelezett helyett teljesítésre jogosult bármely más személy a zálogtárgy értékesítéséig, a zálogtárgy tulajdonjogának a zálogjogosult által történő megszerzéséig vagy az elzálogosított követelés érvényesítéséig bármikor teljesítheti a zálogjoggal biztosított követelést.
- (2) A biztosított követelés teljesítéséhez való jogáról a zálogkötelezett, a személyes kötelezett és a személyes kötelezett teljesítéséért felelősséget vállalt személy csak a kielégítési jog megnyílta után és csak írásban mondhat le érvényesen.

4:145. § *[A kielégítési jog gyakorlásának felfüggesztése vagy korlátozása nemperes eljárásban]*

Ha a zálogjogosult a kielégítési jogának gyakorlása során törvényben meghatározott kötelezettségeit megszegi, a zálogkötelezett, a személyes kötelezett vagy bármely más személy, akinek ehhez jogi érdeke fűződik, nemperes eljárásban kérheti a bíróságtól a kielégítési jog gyakorlásának felfüggesztését vagy a zálogjogosult kötelezését a kielégítési jognak a bíróság által meghatározott feltételek szerinti gyakorlására.

4:146. § *[A zálogjogosult felelőssége a kielégítési jog gyakorlása során okozott károkért]*

A zálogjogosult a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint felel azért a kárért, amelyet a kielégítési jog gyakorlása során a törvényben meghatározott kötelezettségei megszegésével a zálogkötelezettnek, a személyes kötelezettnek vagy a zálogtárgyat terhelő más zálogjog jogosultjának okoz.

A zálogtárgy zálogjogosult általi értékesítése

4:147. § *[A zálogtárgy birtoklásához való jog]*

- (1) Ha a zálogtárgy nincs a zálogjogosult birtokában, a zálogjogosult a kielégítési jog megnyílta után felszólíthatja a zálogkötelezettet, hogy a zálogtárgyat a felszólításban meghatározott megfelelő időn belül bocsássa a birtokába. A birtokba bocsátás teljesítésére ingó zálogtárgy esetében legalább tíznapos, ingatlan zálogtárgy esetében legalább húsznapos határidőt kell szabni.
- (2) Ha a zálogtárgy lakóingatlan, a zálogjogosult felszólíthatja a zálogkötelezettet az ingatlan kiürített állapotban való birtokba adására. A lakóingatlan birtokba bocsátásának teljesítésére legalább három hónapos határidőt kell szabni.
- (3) A zálogkötelezett – a kielégítési jog megnyílta után, a zálogjogosult felszólítására – köteles az értékesítés céljából a zálogjogosult számára kiadni a birtokában lévő zálogtárgyat, lehetővé tenni a zálogtárgy birtokbavételét és tartózkodni minden olyan magatartástól, amely a zálogjogosultat e jogának gyakorlásában akadályozná.
- (4) A birtokba bocsátás elmaradása nem akadályozza a zálogtárgy értékesítésének.

4:148. § *[Az előzetes értesítés]*

- (1) A zálogjogosult köteles a zálogtárgy értékesítésére vonatkozó szándékáról írásban értesíteni
- a zálogkötelezettet, a személyes kötelezettet és a személyes kötelezett teljesítéséért felelősséget vállalt személyeket,
 - a zálogkötelezett értesítését megelőző tizedik napig az ingatlan-nyilvántartásba, a lajstromba, illetve a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett, a zálogtárgyat terhelő egyéb zálogjogok jogosultjait és
 - azokat, akik a zálogtárgyat terhelő joguk fennállásáról a zálogkötelezett értesítését megelőző tizedik napig írásban tájékoztatták és a jog fennállását okirattal igazolták.
- (2) Az előzetes értesítés és az értékesítés között legalább tíz napnak, fogyasztói zálogszerződés esetében legalább harminc napnak kell eltelnie.
- (3) Az előzetes értesítésnek meg kell jelölnie
- a zálogjogosultat és a zálogkötelezettet,
 - az értékesíteni kívánt zálogtárgyat,
 - az érvényesített követelés összegét és járulékait,
 - a kielégítési jog megnyíltának okát és időpontját,

- e) az értékesítés módját,
 - f) a nyilvános értékesítés helyét és idejét, egyéb módon történő értékesítés esetén azt az időpontot, amely után az értékesítésre sor kerül.
- (4) A zálogkötelezett, a személyes kötelezett és a személyes kötelezett teljesítéséért felelősséget vállalt személy az előzetes értesítéshez való jogáról csak a kielégítési jog megnyílt után és csak írásban mondhat le érvényesen.
- (5) A zálogjogosult előzetes értesítés nélkül jogosult a zálogtárgy értékesítésére, ha a zálogtárgy
- a) gyorsan romló dolog vagy egyéb olyan dolog, amelynek értéke a késedelem hatására jelentősen csökkenne, vagy
 - b) olyan dolog vagy jog, amellyel tőzsdén vagy más szabályozott piacon kereskednek.

4:149. § *[A kereskedelmi ésszerűség követelménye]*

- (1) A zálogjogosult a zálogtárgy értékesítése során a kereskedelmi ésszerűség követelményei szerint, a zálogkötelezett, a személyes kötelezett és a zálogtárgyat terhelő más zálogjogok jogosultjainak az érdekeit is szem előtt tartva köteles eljárni.
- (2) Az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell, hogy a zálogtárgy értékesítése a kereskedelmi ésszerűség követelményei szerint történik, ha az értékesítésre
- a) tőzsdén vagy más szabályozott piacon, az értékesítés időpontjában érvényes áron, vagy
 - b) a zálogtárgy kereskedelmi forgalma során általában alkalmazott, az adott piacon szokásos módon kerül sor.

4:150. § *[Az értékesítés]*

- (1) A zálogjogosult – a zálogtárgy tulajdonosa helyett és nevében eljárva – jogosult a zálogtárgy tulajdonjogának átruházására.
- (2) Az értékesítés történhet
- a) a zálogtárgy eredeti állapotában vagy kereskedelmi szempontból ésszerű feldolgozása, illetve átalakítása után,
 - b) magánúton vagy nyilvánosan,
 - c) a zálogjogosult vagy a zálogjogosult megbízottja által.
- (3) Ha a zálogjog több zálogtárgyat terhel, azok értékesítése történhet együtt vagy külön-külön.
- (4) A zálogjogosult az általa értékesített zálogtárgy tulajdonjogát csak nyilvános értékesítés esetében vagy akkor szerezheti meg, ha a zálogtárggyal tőzsdén vagy más szabályozott piacon kereskednek.

4:151. § *[Elszámolás, az értékesítés bevételeinek felosztása]*

- (1) A zálogjogosult az értékesítést követően haladéktalanul írásbeli elszámolást köteles készíteni, amelynek meg kell jelölnie
- a) a befolyt vételárat,
 - b) a zálogtárgy zálogjogosult által beszedett hasznait,
 - c) a zálogtárgy őrzésével, fenntartásával, feldolgozásával, átalakításával és értékesítésével kapcsolatban felmerült költségeket, és
 - d) a zálogtárgyat terhelő zálogjogok rangsorát és a zálogjogok által biztosított követelések összegét.
- (2) A zálogjogosult köteles megküldeni az elszámolást a zálogkötelezettnek és az előzetes értesítésre jogosult személyek közül annak, aki azt kéri.
- (3) A zálogjogosult a befolyt vételárnak a beszedett hasznokkal növelt értékéből jogosult levonni a zálogtárgy őrzésével, állagának fenntartásával, feldolgozásával, átalakításával és értékesítésével kapcsolatban felmerült költségeit, majd a fennmaradó összeget köteles haladéktalanul felosztani a zálogtárgyat terhelő zálogjogok jogosultjai között a zálogjogok rangsora szerint, végül az esetleg fennmaradó felesleget köteles kiadni a zálogkötelezettnek.
- (4) A zálogjogosult a befolyt vételárnak a költségek levonása, az őt rangsorban megelőző zálogjogosultak követelésének és saját követelésének kielégítése után fennmaradó részét – az írásbeli elszámolással együtt – bírósági letétbe is helyezheti, ha őt a rangsorban követő zálogjogosultak is vannak.

A zálogtárgy tulajdonjogának a zálogjogosult által történő megszerzése

4:152. § *[A zálogtárgy tulajdonjogának a zálogjogosult által történő megszerzése]*

- (1) Semmis az olyan megállapodás, amely szerint a zálogjogosult kielégítési joga megnyíltakor megszerzi a zálogtárgy tulajdonjogát.

- (2) A zálogjogosult kielégítési jogának megnyíltát követően írásban felajánlhatja a zálogkötelezettnek, hogy elfogadja a zálogtárgy tulajdonjogát a biztosított követelés teljes vagy részleges kielégítése fejében.
- (3) Az ajánlatnak meg kell jelölnie
 - a) a zálogjogosultat és a zálogkötelezettet,
 - b) a zálogtárgyat, amelyre az ajánlat vonatkozik,
 - c) a zálogjoggal biztosított, fennálló követelés összegét,
 - d) a kielégítési jog megnyíltának okát és időpontját, és
 - e) azt, hogy a zálogtárgy tulajdonjogának megszerzése a biztosított követelés milyen mértékű kielégítését eredményezné, illetve azt az összeget, amelyet a zálogjogosult fizetne a zálogkötelezett részére.
- (4) A zálogjogosult az ajánlatról – annak megküldésével – köteles értesíteni a zálogkötelezeten túl
 - a) a személyes kötelezettet és a személyes kötelezett teljesítéséért felelősséget vállalt személyeket,
 - b) az ajánlat zálogkötelezett részére való megküldését megelőző tizedik napig az ingatlan-nyilvántartásba, a lajstromba, illetve a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett, a zálogtárgyat terhelő egyéb zálogjogok jogosultjait és
 - c) azokat, akik a zálogtárgyat terhelő joguk fennállásáról az ajánlat zálogkötelezett részére való megküldését megelőző tizedik napig írásban tájékoztatták és a jog fennállását okirattal igazolták.
- (5) Ha a zálogkötelezett írásban elfogadja a zálogjogosult ajánlatát az annak kézhezvételét követő húsz napon belül és a (3) bekezdésben meghatározott személyek nem emelnek írásban kifogást az ajánlat ellen az annak kézhezvételét követő húsz napon belül, a zálogjogosult megszerzi a zálogtárgy tulajdonjogát és a zálogjoggal biztosított követelés – az ajánlat tartalmának megfelelően – részben vagy teljesen megszűnik.

4:153. § *[A közvetlen kielégítés joga]*

- (1) Ha a kézzzálogjog tárgya pénz, bankszámla-követelés, pénzüpi eszköz vagy nyilvánosan jegyzett piaci árral vagy egyébként az adott időpontban a felektől függetlenül meghatározható árral rendelkező értékpapír, kielégítési joga megnyíltakor a zálogjogosult a biztosított követelés fejében egyoldalú nyilatkozattal – ajánlattétel és az ajánlat kötelezett általi elfogadása nélkül – megszerezheti a zálogtárgy tulajdonjogát.
- (2) A zálogjogosult köteles a zálogkötelezettel – a kereskedelmi ésszerűség követelményei szerint – haladéktalanul elszámolni, és a követelését és annak járulékait meghaladó fedezetet a zálogkötelezett részére kiadni.
- (3) Vélelmezni kell, hogy az elszámolás a kereskedelmi ésszerűség követelményei szerint történt, ha annak során a zálogjogosult a zálogtárgyat a tőzsdén vagy más szabályozott piacon, a kielégítési jog gyakorlásának időpontjában érvényes értéken vette figyelembe.

Az elzálogosított követelés érvényesítése

4:154. § *[Az elzálogosított követelés érvényesítése]*

- (1) Ha a zálogjog tárgya követelés, a zálogjogosult a kielégítési jogának megnyíltát és a követelés esedékessé válását követően követelheti az elzálogosított követelés kötelezettjétől a követelés teljesítését is.
- (2) A zálogkötelezett a zálogjogosult kérésére köteles a zálogjog érvényesítéséhez szükséges okiratokat átadni.
- (3) Ha az elzálogosított követelés esedékessége e követelés jogosultjának jognyilatkozatától vagy általa teljesíthető feltételtől függ, kielégítési jogának megnyíltá után e jognyilatkozatot a zálogjogosult is megteheti vagy teljesítheti az esedékesség bekövetkezéséhez szükséges feltételt.
- (4) Az elzálogosított követelés érvényesítése alapján befolyt összeg felosztására a zálogtárgy értékesítése során befolyt vételár felosztására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

4:155. § *[A bankszámla-követelést terhelő jelzálogjog érvényesítése]*

A bankszámla-követelést terhelő jelzálogjog érvényesítése csak bírósági végrehajtás útján történhet.

4:156. § *[Az elzálogosított követelés biztosítékainak érvényesítése]*

- (1) Ha a zálogjog tárgya követelés, a zálogjogosult – követelése erejéig – az elzálogosított követelésen túl érvényesítheti az elzálogosított követelést biztosító zálogjogból, illetve kezességből eredő jogokat is.
- (2) A zálogjogosultat nem illeti meg az elzálogosított követelést biztosító garancia lehívásának joga.

X. fejezet**A zálogjog megszűnése****4:157. §** *[A zálogjog megszűnése]*

- (1) A zálogjog megszűnik, ha
 - a) a zálogjogosult lemond a zálogjogáról és visszaadja a zálogtárgyat a zálogkötelezettnek vagy törlik a jelzálogjogot a megfelelő nyilvántartásból,
 - b) a zálogjog tárgyát szolgáló dolog elpusztul, a zálogjog tárgyát szolgáló követelés vagy jog megszűnik,
 - c) a zálogjoggal biztosított követelés, illetve minden olyan jogviszony, amely alapján a jövőben zálogjoggal biztosított követelés keletkezhet, megszűnik,
 - d) a zálogjoggal biztosított követelés elévül,
 - e) a zálogjogosult a kielégítési jogát gyakorolva a zálogtárgyat értékesíti, vagy
 - f) a zálogjogosult a kielégítési jogát gyakorolva a zálogtárgy tulajdonjogát megszerzi.
- (2) A zálogjoggal biztosított követelés megszűnése ellenére a zálogjog fennmarad a követelést kielégítő személyes kötelezett, zálogkötelezett vagy harmadik személy megtérítési követelésének biztosítására.
- (3) Az (1) bekezdés e)–f) pontja szerinti esetekben a kielégítési jogát gyakorló zálogjogosult zálogjogán túl a zálogtárgyat terhelő egyéb zálogjogok is megszűnnek.

4:158. § *[A zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett zálogjogtól mentes tulajdonszerzés]*

Ha a zálogtárgy olyan ingó dolog, amelynek értékesítése a zálogkötelezett gazdasági tevékenysége körébe tartozik és az értékesítésre a zálogkötelezett rendes gazdálkodása körében kerül sor, a zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett zálogjogtól mentes tulajdonjogot szerez az a személy, aki nem tudott arról, hogy a zálogkötelezett nem jogosult a zálogtárgy tulajdonjogának tehermentes átruházására.

4:159. § *[A zálogjogosult kötelezettsége a zálogjoggal biztosított követelés megszűntekor]*

- (1) Ha megszűnik a zálogjoggal biztosított követelés és nem áll fenn olyan jogviszony, amely alapján a jövőben zálogjoggal biztosított követelés keletkezhet, a zálogjogosult köteles
 - a) a birtokában lévő zálogtárgyat a zálogkötelezettnek visszaadni,
 - b) a zálogjog törléséhez szükséges engedélyt kiadni,
 - c) a számláján jóváírt zálogtárgynak a zálogkötelezett számláján való jóváírásáról rendelkezni,
 - d) a zálogkötelezett számlavezetőjét a zálogjog megszűntéről írásban értesíteni, vagy
 - e) azt a harmadik személyt, aki mint zálogtartó a zálogtárgy birtokában van vagy akinek a számláján a zálogtárgyat a zálogjogosult javára jóváírták, a zálogjog megszűntéről írásban értesíteni.
- (2) Ha a harmadik személy, aki mint zálogtartó a zálogtárgy birtokában van vagy akinek a számláján a zálogtárgyat a zálogjogosult javára jóváírták, a zálogjog megszűntéről való írásbeli értesítést kézhez vette, köteles a zálogtárgyat a zálogkötelezettnek visszaadni vagy a számláján jóváírt zálogtárgynak a zálogkötelezett számláján való jóváírásáról rendelkezni.

2. CÍM**A VAGYONT TERHELŐ ZÁLOGJOG****4:160. §** *[A vagyont terhelő zálogjog]*

- (1) A jogi személy vagyonának egészén vagy annak a zálogszerződésben meghatározott részén (vagyon) az ezt alkotó dolgok, jogok és követelések (vagyontárgy) meghatározása nélkül – a zálogjogi nyilvántartásba való bejegyzéssel – vagyont terhelő zálogjog alapítható.
- (2) A vagyont terhelő zálogjog a zálogszerződés megkötése után a zálogkötelezett vagyonába kerülő vagyontárgyra is kiterjed, attól az időponttól kezdve, hogy azon a zálogkötelezett rendelkezési jogot szerez, megszűnik azonban, ha a vagyontárgy a zálogkötelezett vagyonából kikerül.

4:161. § *[A vagyont terhelő zálogjog átalakítása]*

- (1) A vagyont terhelő zálogjog jogosultja a kielégítési jogának megnyíltával a vagyont terhelő zálogjogot a zálogkötelezethez intézett írásbeli nyilatkozattal az abban meghatározott vagyontárgyakat terhelő zálogjoggá alakíthatja át és az ekként létrejött zálogjogok alapján az általános szabályok szerint kereshet kielégítést. Az átalakító

jognyilatkozat az általa létesítendő zálogjogok létrejöttéhez a zálogszerződésen felül szükséges további feltételeket nem pótolja.

- (2) A zálogjogosult az átalakító jognyilatkozattal létesített zálogjoga alapján a vagyont terhelő zálogjog bejegyzésének időpontja szerinti ranghelyen gyakorolhatja kielégítési jogát. E rendelkezésre azonban nem hivatkozhat azzal szemben, aki a vagyonba tartozó valamely vagyontárgyon
 - a) annak a vagyonba kerülését megelőzően zálogjogot, vagy
 - b) a zálogjogi nyilvántartáson kívüli más nyilvántartásba bejegyzett jelzálogjogot, szerzett.
- (3) Az elzálogosított vagyon – a biztosított követelés kielégítését veszélyeztető mértékű – csökkenése esetén a zálogjogosult az átalakító jognyilatkozatot a kielégítési jogának megnyílt előtt is megteheti.

4:162. § *[A zálogfedezet védelme]*

- (1) Az elzálogosított vagyon – a biztosított követelés kielégítését veszélyeztető mértékű – csökkenéséről a zálogkötelezett a zálogjogosultat értesíteni köteles. A felek szerződésükben meghatározhatják a vagyon csökkenésének kielégítést veszélyeztető mértékét.
- (2) A felek eltérő megállapodása hiányában a zálogjogosult ellenőrizheti a zálogkötelezett gazdálkodását.

4:163. § *[A jelzálogjogra vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazása]*

A vagyont terhelő zálogjogra egyebekben a jelzálogjogra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

3. CÍM

AZ ÖNÁLLÓ ZÁLOGJOG

4:164. § *[Az önálló zálogjog]*

- (1) Ingatlanon jelzálogjog úgy is alapítható, hogy az az ingatlant a biztosított követelés fennállásától függetlenül terhelje.
- (2) Az önálló zálogjog által biztosított követelés megjelölését az ingatlan-nyilvántartás nem tartalmazza.

4:165. § *[A biztosítéki szerződés]*

- (1) A zálogjogosult az ingatlanból kizárólag a biztosítéki szerződés feltételei szerint kereshet kielégítést. A biztosítéki szerződés csak akkor érvényes, ha azt közokiratba vagy ügyvéd (jogtanácsos) által ellenjegyzett magánokiratba foglalták.
- (2) A biztosítéki szerződés különösen az önálló zálogjog alapításának célját, a felmondás gyakorlásának módját és a felmondási időt, az önálló zálogjogból való kielégítés mértékét, valamint a zálogkötelezettet megillető jogok gyakorlásának feltételeit tartalmazza.
- (3) A zálogkötelezett az önálló zálogjog mindenkori jogosultjával szemben hivatkozhat azokra a kifogásokra, amelyek őt a biztosítéki szerződés alapján megilletik.

4:166. § *[Az önálló zálogjog átváltoztatása]*

- (1) Az önálló zálogjog követelést biztosító zálogjoggá, ez utóbbi pedig önálló zálogjoggá a felek erre irányuló megállapodásával és az átváltoztatás ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzésével átváltoztatható.
- (2) Az átváltoztatáshoz nincs szükség a rangsorban azonos vagy hátrább álló zálogjogosultak hozzájárulására.
- (3) Az átváltoztatás a zálogjog eredeti ranghelyét nem érinti.

4:167. § *[Az önálló zálogjog átruházása]*

- (1) Az önálló zálogjog a biztosított követelés nélkül, valamint részletekben is átruházható. A zálogjogosult igényelheti az önálló zálogjog megosztását az ingatlan-nyilvántartásban.
- (2) A biztosítéki szerződés alapján a zálogkötelezettet megillető kifogásokat a zálogkötelezett az önálló zálogjog átruházása esetén az új jogosulttal szemben is felhozhatja.

4:168. § *[Az önálló zálogjog érvényesítése]*

- (1) Az önálló zálogjog alapján a zálogjogosult legfeljebb az ingatlan-nyilvántartásban feltüntetett összeg erejéig kereshet kielégítést a zálogtárgyból.

- (2) A felek eltérő megállapodása hiányában a zálogjogosult kielégítéséhez az önálló zálogjognak a zálogkötelezett vagy a zálogjogosult általi felmondása szükséges.
- (3) A felmondás ideje – a felek eltérő megállapodása hiányában – hat hónap. A felmondási jogot nem lehet kizárni.

4:169. § *[Az önálló zálogjog törlése, harmadik személy javára való átjegyzése]*

Ha az önálló zálogjog alapításának a biztosítéki szerződésben megjelölt célja véglegesen megghiúsult, a zálogjoggal biztosított követelés megszűnt, illetve a biztosítéki szerződésben foglalt más megszűnési ok vagy feltétel bekövetkezett, a zálogjogosult a zálogkötelezett írásbeli felszólítására köteles hozzájárulni ahhoz, hogy az önálló zálogjogot harmadik személy javára jegyezzék át vagy töröljék az ingatlan-nyilvántartásból.

4:170. § *[A zálogjogra vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazása]*

Ha a biztosított követelés fennállásától való függetlenségből más nem következik, az önálló zálogjogra egyebekben a zálogjogra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

4. CÍM

A HASZNÁLATI JOGOK

I. fejezet

A földhasználat

4:171. § *[Földhasználati jog a föld és az épület szétváló tulajdonjoga esetén]*

- (1) Ha föld és a rajta álló épület tulajdonjoga mást illet meg, az épület tulajdonosát az épület fennállásáig az épület használatához szükséges mértékben a földön földhasználati jog illeti meg.
- (2) Földhasználati jogánál fogva az épület tulajdonosa az épület használatához szükséges mértékben jogosult a föld használatára és hasznai szedésére, valamint a használat arányában köteles viselni a föld fenntartásával járó terheket.

II. fejezet

A haszonélvezet általános szabályai

4:172. § *[A haszonélvezet meghatározása]*

- (1) Haszonélvezeti jogánál fogva a jogosult a más személy tulajdonában álló dolgot birtokában tarthatja, használhatja és hasznait szedheti.
- (2) A haszonélvezeti jog legfeljebb a jogosult haláláig vagy jogutód nélkül történő megszűnéséig állhat fenn.
- (3) A haszonélvezeti jog – eltérő megállapodás hiányában – a dolog tulajdonosának személyében beállott változásra tekintet nélkül fennmarad.
- (4) A haszonélvezeti jog fennállása alatt a tulajdonos a birtoklás, a használat és a hasznok szedésének jogát csak annyiban gyakorolhatja, amennyiben a haszonélvező e jogokkal nem él.

4:173. § *[A haszonélvezet keletkezése]*

- (1) Haszonélvezeti jog szerződés alapján való keletkezéséhez ingó dolog esetében a dolog birtokának átruházása, az ingatlanon vagy ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogon alapított haszonélvezeti jog esetében pedig a haszonélvezeti jog ingatlan-nyilvántartási bejegyzése szükséges.
- (2) Ha az ingatlanon vagy az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogon jogszabálynál fogva keletkezik haszonélvezet, a haszonélvezeti jogot az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni; ha ez elmarad, a haszonélvezeti jog a dolognak csak rosszhiszemű vagy olyan megszerzőjével szemben érvényesíthető, aki a dologért ellenszolgáltatást nem adott.
- (3) A haszonélvezeti jog a felek vagy jogszabály eltérő rendelkezése hiányában nem terjed ki arra, amivel a haszonélvezeti jog tárgya a haszonélvezet keletkezését követően gyarapszik, kivéve, ha a gyarapodás a haszonélvezet tárgyának a rendes gazdálkodás körében való hasznosításából származik.

4:174. § *[A haszonélvezeti jog gyakorlása több jogosult esetében és a haszonélvezet átruházása]*

- (1) Ha a haszonélvezeti jog egyidejűleg több haszonélvezőt illet meg, a birtoklás, a használat és a hasznok szedésének jogára a közös tulajdon szabályait kell megfelelően alkalmazni.

- (2) A haszonélvező a szerződésen alapuló haszonélvezeti jogot a tulajdonos hozzájárulásával átruházhatja. A törvényen, bírósági vagy más hatósági határozaton alapuló haszonélvezeti jog nem ruházható át.
- (3) A felek eltérő rendelkezése hiányában nincs szükség a tulajdonos előzetes hozzájárulására a birtoklás, a használat és a hasznok szedése joga gyakorlásának átengedéséhez. Ellenérték fejében a haszonélvezeti jog gyakorlását csak akkor lehet átengedni, ha a tulajdonos – azonos feltételek mellett – a dolog használatára nem tart igényt.

4:175. § *[A haszonélvező jogai és kötelezettségei a haszonélvezet fennállása alatt]*

- (1) A haszonélvező jogának gyakorlása során a rendes gazdálkodás szabályai szerint köteles eljárni.
- (2) A haszonélvező a tulajdonos hozzájárulása nélkül a haszonélvezet tárgyát képező dolog gazdasági rendeltetését csak akkor és annyiban változtathatja meg, és a dolgot csak akkor alakíthatja át vagy változtathatja meg lényegesen, amennyiben a dolog gazdasági rendeltetésének fenntartása vagy eredeti formájában való hagyása a rendes gazdálkodás követelményeivel ellentétes.
- (3) A haszonélvező viseli – a rendkívüli javítások és helyreállítások kivételével – a dolog fenntartásával járó terheket és a dologhoz fűződő közterheket. A haszonélvezőt terhelik a dolog használatával kapcsolatos kötelezettségek.
- (4) A haszonélvező köteles a tulajdonost a dolgot fenyegető veszélyről és a beállott kárról – ideértve azt az esetet is, ha őt harmadik személy a haszonélvezet gyakorlásában akadályozza – értesíteni, köteles továbbá tűrni, hogy a tulajdonos a veszély elhárításához vagy a kár következményeinek megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket tegye.

4:176. § *[A költségek viselése]*

- (1) A haszonélvező a rendkívüli felújítási, javítási vagy helyreállítási munkákat elvégezheti, ha felszólítására a tulajdonos azokat nem végzi el.
- (2) A haszonélvezet megszűnését követő öt éven belül a haszonélvező a tulajdonostól a saját költségén elvégzett rendkívüli felújítási, javítási vagy helyreállítási munkálatok következtében a dologban beállott értéknövekedés megtérítését jogalap nélkül gazdálkodás szabályai szerint követelheti.

4:177. § *[A rendhagyó haszonélvezet]*

- (1) A haszonélvező a haszonélvezet keletkezésekor meglevő, természetükénél fogva elhasználható dolgokkal, így gazdasági felszereléssel és állatállománnyal, árukészlettel és pénzzel a rendes gazdálkodás által indokolt mértékben rendelkezhet; a haszonélvezet megszűnésekor azonban köteles ezeket a pótolni, ha pedig ez nem lehetséges, értéküket megtéríteni.
- (2) Ha a haszonélvezettel terhelt és értékesített vagy elhasznált dolog volt tulajdonosának a pótlás vagy az értékmegtérítés iránti követelése veszélyeztetve van, a tulajdonos biztosítékot követelhet.

4:178. § *[A tulajdonos jogai a haszonélvezet fennállása alatt]*

- (1) A tulajdonos jogosult a haszonélvezet gyakorlását ellenőrizni.
- (2) Ha a haszonélvező a dolgot nem rendeltetésének megfelelő módon használja, rongálja, gazdasági rendeltetését meg nem engedett módon megváltoztatja vagy a dolognak a haszonélvezet megszűntével való visszaadását egyébként veszélyezteti, és a tulajdonos tiltakozása nem vezetett eredményre, a tulajdonos biztosítékot követelhet.
- (3) Ha a haszonélvező nem ad megfelelő biztosítékot, a bíróság a tulajdonos kérelmére a haszonélvezetet megszüntetheti.
- (4) A tulajdonost ezek a jogok azzal szemben is megilletik, akinek a haszonélvező a haszonélvezetből fakadó jogok gyakorlását átengedte. Ebben az esetben, ha a harmadik személy vagy a haszonélvező nem ad megfelelő biztosítékot, a bíróság a harmadik személyt – a tulajdonos kérelmére – az átengedett jog gyakorlásától eltiltja.

4:179. § *[A haszonélvezet tárgyának elpusztulása]*

- (1) Ha a dolog vagy annak jelentős része elpusztul, a tulajdonos nem köteles azt helyreállítani.
- (2) Ha a tulajdonos a dolgot helyreállítja, a haszonélvezeti jog feléled, de a tulajdonos kérheti annak a helyreállításra fordított összeggel arányos korlátozását.
- (3) Ha a tulajdonos a dolgot nem állítja helyre, a haszonélvezet megszűnik. Ha a haszonélvezet tárgya helyébe más dolog vagy követelés lép, a haszonélvezet erre terjed ki. Ha a dolog helyébe pénzösszeg vagy követelés lépett, a tulajdonos és a haszonélvező is követelheti ennek az összegnek a dolog helyreállítására vagy pótlására fordítását, ha ez a rendes gazdálkodás követelményeinek megfelel.

- (4) A tulajdonos a helyreállítást vagy a pótlást maga elvégezheti vagy a megtérítési összeget erre a célra a hasznélvezőnek átengedheti.

4:180. § *[A hasznélvezet megszűnése]*

- (1) A hasznélvezet megszűnik a határozott időtartam lejártával, a jogosult halálával, a jogi személy jogutód nélkül történő megszűnésével, továbbá ha a hasznélvező szerzi meg a dolog tulajdonját.
- (2) A hasznélvezetnek jogügylettel való megszüntetéséhez a hasznélvező lemondó nyilatkozata, ingatlanon vagy ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogon fennálló hasznélvezet esetében a hasznélvezeti jog ingatlan-nyilvántartásból való törlése is szükséges.
- (3) Ingatlan vagy ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jog hasznélvezete esetén a lemondó nyilatkozatot írásban kell megtenni.
- (4) A lemondó nyilatkozatot dolog hasznélvezete esetében a tulajdonoshoz, jog hasznélvezete esetén a hasznélvezet tárgyát képező jog jogosultjához vagy a jog megalapítójához kell intézni.

4:181. § *[A hasznélvező kötelezettségei a hasznélvezet megszűnése esetén]*

- (1) A hasznélvezet megszűntével a hasznélvező köteles a dologt a tulajdonosnak visszaadni. A hasznélvező a dologban bekövetkezett károkért a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint felel. A rendeltetésszerű használatból járó értékcsökkenést a hasznélvező nem köteles megtéríteni.
- (2) A hasznélvezeti jog megsértéséből eredő igényekre a tulajdonjog védelmére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

III. fejezet

A jog és követelés hasznélvezetére vonatkozó különös szabályok

4:182. § *[A jogok mint hasznélvezet tárgyai]*

- (1) A jog hasznélvezetére a dolgok hasznélvezetének szabályait kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a jogon fennálló hasznélvezeti jog alapítása a jog átruházásának szabályai szerint történik.
- (2) Hasznélvezettel terhelt jogot a hasznélvezetre kiterjedő hatállyal csak a hasznélvező hozzájárulásával lehet szerződéssel megszüntetni vagy a hasznélvező hátrányára megváltoztatni.

4:183. § *[A jog hasznélvezőjének jogállása]*

Ha a hasznélvezetnek olyan jog a tárgya, amelynél fogva valaminek a szolgáltatását lehet követelni, a hasznélvező és a szolgáltatásra kötelezett közötti jogviszonyra megfelelően irányadóak azok a szabályok, amelyek a jog átruházásának esetében a jog megszerzője és a kötelezett közötti jogviszonyra vonatkoznak.

4:184. § *[Tagsági jog mint a hasznélvezet tárgya]*

Ha a hasznélvezeti jog tárgya üzletrész vagy tagsági jogot megtestesítő értékpapír, a tagsági jogviszonyból eredő jogok gyakorlása, a kötelezettségek teljesítése – eltérő megállapodás hiányában – a hasznélvezőt illeti, illetve terheli.

4:185. § *[A követelés hasznélvezőjének jogállása]*

- (1) Követelés hasznélvezője jogosult a követelést érvényesíteni, és ha az esedékességhez a hitelező felmondása szükséges, a hitelezőt megillető felmondási jogot gyakorolni. Ha a követelést a hasznélvező hajtja be, a követelés érvényesítéséért a jogosulttal szemben a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint felel. A hasznélvezőnek a követelésre vonatkozó más rendelkezése semmis.
- (2) Az adós teljesítésével a szolgáltatás tárgyát a követelés jogosultja szerzi meg azzal, hogy azon a hasznélvező a teljesítéssel egyidejűleg hasznélvezetet szerez.

IV. fejezet

A használat

4:186. § *[A használat]*

- (1) A használat jogánál fogva a jogosult a dolgot a saját, valamint vele együtt élő családtagjai szükségleteit meg nem haladó mértékben használhatja, és hasznait szedheti. Jogi személy a használat joga alapján a dolgot a létesítő okiratában meghatározott céljával és tevékenységével összhangban használhatja, és szedheti annak hasznait. A használat jogának gyakorlása másnak nem engedhető át.
- (2) Egyebekben a használatra a haszonélvezet szabályait kell alkalmazni.

5. CÍM

SZOLGALOM ÉS KÖZÉRDEKŰ HASZNÁLAT

I. fejezet

A telki szolgalom

4:187. § *[A telki szolgalom fogalma]*

- (1) Telki szolgalom alapján az ingatlan mindenkori birtokosa az ingatlan rendeltetésszerű használatához szükséges, vagy azt elősegítő célra – különösen átjárás, vízellátás, vízelvezetés, pince létesítése, vezeték elhelyezése, épület megtámasztása céljára – más ingatlanát meghatározott terjedelemben használhatja, vagy követelheti, hogy a másik ingatlan birtokosa a jogosultságából egyébként folyó valamely magatartástól tartózkodjék.
- (2) Ha valamely föld nincs összekötve megfelelő közúttal, a szomszédok kötelesek tűrni, hogy az ingatlan mindenkori birtokosa ingatlanjaikon – meghatározott útvonalon és terjedelemben – átjárjon.

4:188. § *[A telki szolgalom létrejötte]*

- (1) Telki szolgalom szerződéssel, elbirtoklással, törvény rendelkezésével, valamint bírósági, hatósági határozat alapján jöhet létre.
- (2) A telki szolgalom létesítésére az ingatlan haszonélvezetének alapítására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.
- (3) Elbirtoklással szerzi meg a telki szolgalmat az ingatlan birtokosa, ha a másik ingatlan használatára ellen annak birtokosa tizenöt éven át nem tiltakozott. Szívességből vagy visszavonásig engedett jog gyakorlása nem vezet elbirtoklásra.
- (4) A telki szolgalom önállóan forgalom tárgya nem lehet.

4:189. § *[A telki szolgalom gyakorlása]*

- (1) A telki szolgalom gyakorlása során a jogosult – a szolgáló ingatlan mindenkori birtokosának érdekeit kímélve – kizárólag a rendeltetésszerű használatához (joggyakorláshoz) elengedhetetlenül szükséges mértékben veheti igénybe a szolgálommal terhelt ingatlant. A szolgálom gyakorlása nem vezethet mások, különösen a szolgálommal terhelt dolog tulajdonosa, használója jogainak szükségtelen sérelmére.
- (2) Ha a telki szolgálom gyakorlása valamely berendezés vagy felszerelés használatával jár, a fenntartás költségei a szolgálom jogosultját és kötelezettjét – eltérő megállapodás hiányában – olyan arányban terhelik, amilyen arányban a berendezést vagy felszerelést használják.

4:190. § *[A telki szolgálom megszűnése]*

- (1) A bíróság a telki szolgálmat megszüntetheti, korlátozhatja, vagy gyakorlását felfüggesztheti, ha az az ingatlan mindenkori birtokosa ingatlanának rendeltetésszerű használatához már nem szükséges.
- (2) A szolgálom megszűnik, ha a jogosult azt – bár ez módjában állt – tizenöt éven át nem gyakorolta, vagy eltúrte, hogy gyakorlásában akadályozzák, továbbá ha az azt megalapozó ok megszűnik. Ha a szerződéssel alapított szolgálmat annak jogosultja és kötelezettje megszünteti vagy arról a jogosult lemond, a szolgálom az ingatlan-nyilvántartásból való törléssel szűnik meg.

II. fejezet

Közérdekű használat

4:191. § *[A közérdekű használati jog]*

- (1) Ingatlanra – törvényben meghatározott közérdekből – hatósági határozattal szolgálat vagy más használati jogot lehet alapítani, feltéve, hogy az azzal járó korlátozás az ingatlan rendeltetésszerű használatát nem zárja ki, vagy jelentős mértékben nem akadályozza. A használati jog alapításáért az ezzel járó igénybevétel, korlátozás mértékének megfelelő kártalanítás jár.
- (2) A használati jog alapításából eredő károkat a kisajátítási kártalanításra vonatkozó szabályok szerint kell megtéríteni.

NEGYEDIK RÉSZ

AZ INGATLAN-NYILVÁNTARTÁS

4:192. § *[Az ingatlan-nyilvántartás tartalma és alapelvei]*

- (1) Az ingatlan-nyilvántartás tartalmazza az ingatlanok törvényben meghatározott adatait, az ingatlanhoz kapcsolódó jogokat és jogi szempontból jelentős tényeket, valamint az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett személyeknek a nyilvántartáshoz szükséges, törvényben meghatározott adatait.
- (2) Az ingatlan-nyilvántartás vezetése a bejegyzés, a nyilvánosság, a közhitelesség, az okirat, a kérelemhez kötöttség, valamint a rangsor törvényben meghatározott alapelveinek megfelelően történik.

4:193. § *[Az ingatlan-nyilvántartás részletes szabályai]*

Az ingatlan-nyilvántartásra vonatkozó részletes szabályokat törvény állapítja meg.

ÖTÖDIK KÖNYV

KÖTELMI JOG

ELSŐ RÉSZ

A KÖTELMEK KÖZÖS SZABÁLYAI

1. CÍM

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

I. fejezet

A kötelelem keletkezése és megszűnése

5:1. § *[A kötelelem]*

- (1) A kötelelem kötelezettség a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság a szolgáltatás teljesítésének követelésére.
- (2) A kötelelmek közös szabályaitól a felek egyező akarattal eltérhetnek, ha törvény vagy törvény felhatalmazása alapján jogszabály az eltérést nem tiltja.

5:2. § *[Kötelelemkeletkeztető tények]*

- (1) Kötelelem keletkezhetsz különösen szerződésből, jogszabályból, bírósági, hatósági határozatból, jogszabályban megállapított esetekben egyoldalú jognyilatkozatból, valamint a személyhez fűződő vagy dologi jog megsértéséből, szerződésen kívüli károkozásból, megbízás nélküli ügyvitelből, jogalap nélküli gazdagodásból vagy utaló magatartásból.
- (2) A polgári jogi egyoldalú jognyilatkozatokra – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a szerződésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.
- (3) Kötelelem jogszabályból, bírósági, hatósági határozatból akkor keletkezhetsz, ha a jogszabály, illetve a bíróság vagy a hatóság törvényes jogkörében eljárva így rendelkezik, és a kötelezettet, a jogosultat és a szolgáltatást kellő pontossággal meghatározza. Ezekre a kötelelmekre – ha a jogszabály, a bíróság vagy a hatóság eltérően nem rendelkezik – a szerződésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

5:3. § *[A kötelelem megszűnése]*

A kötelelem megszűnik

- a) a szolgáltatás kötelemszerű teljesítésével,
- b) a feleknek a kötelelem megszüntetésére irányuló megállapodásával,
- c) ha ugyanaz a személy lesz a jogosult és a kötelezett, kivéve, ha jogszabály eltérően rendelkezik,
- d) a kötelezett halálával vagy jogutód nélküli megszűnésével, ha kötelezettsége csak személyesen teljesíthető szolgáltatás nyújtására irányult,
- e) a jogosult halálával vagy jogutód nélküli megszűnésével, ha a szolgáltatást – annak jellegénél fogva – részére kellett nyújtani; vagy
- f) a kötelmet létrehozó jogszabályban, bírósági, hatósági határozatban meghatározott egyéb okból.

II. fejezet**Az elévülés és a jogvesztő határidő****5:4. §** *[Az időmúlás joghatása]*

A jogosultság gyakorlására és a követelések érvényesítésére jogszabályban előírt határidő eredménytelen eltelte jogvesztéssel akkor jár, ha jogszabály vagy a kötelmet létrehozó bírósági, hatósági határozat kifejezetten így rendelkezik. Ha a határidő nem jogvesztő, arra az elévülés szabályait kell alkalmazni.

5:5. § *[Az elévülés]*

- (1) Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a követelések az esedékessé válástól számított öt év alatt elévülnek.
- (2) A feleknek az elévülési idő megváltoztatására irányuló megállapodása csak írásban érvényes.
- (3) Az elévülést kizáró megállapodás semmis.

5:6. § *[Az elévülés joghatásai]*

- (1) Az elévült követelést bírósági úton nem lehet érvényesíteni. Elévült követelés beszámítására a törvényben előírt egyéb feltételek teljesülése esetén is csak abban az esetben kerülhet sor, ha a kötelezett a követelést korábban elismerte.
- (2) Az elévült követelés alapján teljesített szolgáltatást – a követelés elévülésére tekintettel – visszakövetelni nem lehet.
- (3) A főkövetelés elévülésével az attól függő mellékkövetelések is elévülnek, még ha az azokra irányadó elévülési idő nem is telt el. A mellékkövetelések elévülése a főkövetelés elévülését nem érinti.
- (4) Az elévülést a bírósági eljárásban – ha törvény eltérően nem rendelkezik – hivatalból nem lehet figyelembe venni.

5:7. § *[Az elévülés nyugvása]*

- (1) Ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az elévülés nyugszik.
- (2) Ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egyéves – ennél rövidebb elévülési idő esetében pedig három hónapos – jogvesztő határidőn belül a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél, illetve három hónapnál kevesebb van hátra. Ezt a rendelkezést kell alkalmazni akkor is, ha a jogosult a lejárat után a teljesítésre halasztást adott.
- (3) Olyan harmadik személlyel szemben, aki a kötelezettség teljesítéséért akkor felel, ha a követelés a kötelezettől nem hajtható be (mögöttesen felelős személy), a behajthatatlanság megállapításáig az elévülés nyugszik.

5:8. § *[Az elévülés megszakítása]*

- (1) Az elévülést megszakítja
 - a) a tartozásnak a kötelezett részéről történő elismerése,
 - b) a kötelelem megegyezéssel történő módosítása, ideértve az egyezséget is,
 - c) a követelés bírósági úton történő érvényesítése, közvetítői eljárás és békéltetői testületi eljárás megindításának kezdeményezése, vagy
 - d) törvényben meghatározott egyéb ok.
- (2) Az elévülés megszakításától, illetve az elévülést megszakító eljárás jogerős befejezésétől az elévülés újból kezdődik.
- (3) Ha az elévülést megszakító eljárás során végrehajtható határozatot hoztak, az elévülést a kötelelem megegyezéssel való módosítása, illetve bármely végrehajtási cselekmény megszakítja.

III. fejezet**A tartozáselismerés, és az egyezség****5:9. §** *[Tartozáselismerés]*

Ha a kötelezett a tartozását elismeri, ez kötelezettsége jogcímét és tartalmát nem változtatja meg, de őt terheli annak bizonyítása, hogy tartozása az elismerő nyilatkozat megtételének időpontjában nem, vagy nem a nyilatkozatban foglalt tartalommal, terjedelemben állt fenn.

5:10. § *[Egyezség]*

- (1) A felek a kötelemből eredő vitás vagy vitára okot adó kérdéseket írásban, megegyezéssel rendezhetik (egyezség). Egyezség létrejöhet úgy is, hogy a felek követeléseikből kölcsönösen engednek egymásnak.
- (2) Az egyezség érvényességét nem érinti a feleknek olyan körülményre vonatkozó tévedése, amely közöttük vitás volt, vagy amelyet bizonytalannak tartottak.

2. CÍM**TÖBBALANYÚ KÖTELMEK****I. fejezet****Több kötelezett a kötelemben****5:11. §** *[Osztható szolgáltatásra vonatkozó kötelezettség]*

Ha többen tartoznak egy osztható szolgáltatással, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a jogosult minden kötelezettől csak a részes részt követelheti. Kétség esetén a kötelezettek egyenlő mértékű szolgáltatás teljesítésére kötelesek.

5:12. § *[Egyetemleges kötelezettség]*

- (1) Ha többen tartoznak egy, nem osztható szolgáltatással, a teljesítés – részben vagy egészben – bármelyik kötelezettől követelhető.
- (2) Egyetemleges kötelezettség esetében minden kötelezett az egész szolgáltatással tartozik, de ha bármelyikük teljesít, a jogosulttal szemben a teljesített rész erejéig a többiek kötelezettsége is megszűnik. Az egyetemleges kötelezettek egymás szerződösszegéséért is felelnek.
- (3) A kötelezett a más kötelezettet megillető olyan kifogásra is hivatkozhat, amely a jogosult kielégítésével kapcsolatos. A többi kötelezett követelése nem számítható be.
- (4) A jogosultnak az egyik kötelezzettel szemben beálló késedelme valamennyiük javára beáll. A követelésnek egyik kötelezzettel szembeni elévülése nem hat ki a többi kötelezettre.

5:13. § *[Az egyetemleges kötelezettek egymás közti viszonya]*

- (1) Az egyetemleges kötelezetteket – ha jogviszonyukból más nem következik – a kötelezettség egymás között egyenlő arányban terheli. Ha a kötelezett kötelezettségét meghaladó szolgáltatást teljesített a jogosultnak, a többi kötelezettől a követelésnek őket terhelő része erejéig az általa nyújtott többletszolgáltatás megtérítését kérheti.
- (2) A kötelezett nem hivatkozhat a többi kötelezzettel szemben olyan kedvezményre, amelyben a jogosulttól részesült.
- (3) Az a kötelezett, amellyel szemben a jogosult követelése elévült, az elévülésre a többi kötelezzettel szemben is hivatkozhat.
- (4) Ha a jogosultnak teljesítő kötelezett a többi kötelezettől megtérítést követelhet, rá a jogosultat megillető és a többi kötelezett teljesítésének biztosítására is szolgáló jogok átszállnak.

II. fejezet**Több jogosult a kötelemben****5:14. §** *[Több jogosult osztható szolgáltatás esetében]*

Ha egy osztható szolgáltatást többen követelhetnek, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában minden jogosult csak az őt megillető részt követelheti. A jogosultak részaránya kétség esetén egyenlő.

5:15. § *[Jogosulti együttesség]*

Ha többen jogosultak nem osztható szolgáltatást követelni, valamennyiük kezéhez kell teljesíteni.

5:16. § *[A jogosultak egyetemlegessége]*

- (1) Ha a követelés több jogosultat úgy illet meg, hogy mindegyik az egész szolgáltatást követelheti, de a kötelezettet egyszeri szolgáltatás terheli, a kötelezettség minden jogosulttal szemben megszűnik, ha bármelyik jogosult kielégítést kap.
- (2) A jogosultak bármelyikének késedelme vagy az olyan jognyilatkozat, amely a követelés érvényesítésének vagy a kötelezettség teljesítésének feltétele, mindegyik jogosultra kihat.
- (3) A követelés egyik jogosulttal szemben sem évül el addig, amíg az elévülés feltételei valamennyiükkel szemben be nem következtek.
- (4) Ha valamelyik jogosult a teljesítés iránt pert indít, a per jogerős befejezéséig a kötelezett – anélkül, hogy a késedelem jogkövetkezményei alól ezzel mentesülne – a többi jogosult irányában megtagadhatja a teljesítést.
- (5) A jogosultakat – ha jogviszonyukból más nem következik – a követelés egymás között egyenlő arányban illeti meg.

3. CÍM**A KÖTELEM TELJESÍTÉSE****I. fejezet****Általános rendelkezések****5:17. §** *[A teljesítés általános szabálya]*

A szolgáltatást a kötelelem természetének megfelelően kell teljesíteni.

5:18. § *[A teljesítés esedékessége]*

Ha jogszabályból, bírósági, hatósági határozatból vagy a felek megállapodásából, továbbá a kötelelem természetéből más nem következik, a szolgáltatás a kötelelem keletkezését követően nyomban esedékes.

5:19. § *[A teljesítés helye]*

- (1) Ha jogszabályból, bírósági, hatósági határozatból vagy a felek megállapodásából, továbbá a kötelelem természetéből más nem következik, a szolgáltatás teljesítésének helye – amennyiben a kötelezett jogi személy – a kötelezettnek a kötelelem keletkezésének időpontja szerinti székhelye.
- (2) Ha a kötelezett a székhelyét a kötelelem keletkezését követően megváltoztatja, és erről a jogosultat értesíti, a teljesítés helye az új székhely. A teljesítés helyének megváltoztatásából eredő többletköltséget a kötelezett viseli.
- (3) Ha a kötelezett természetes személy, a teljesítés helye a lakóhelye, ennek hiányában szokásos tartózkodási helye.
- (4) Ha a kötelelem dolog szolgáltatására irányul, és a dolgot a kötelezett székhelyétől (telephelyétől, fióktelepétől), lakóhelyétől (szokásos tartózkodási helyétől) különböző helyre kell eljuttatni, a teljesítés azzal történik meg, hogy a kötelezett a dolog birtokát elszállítás érdekében a jogosultra, a fuvarozóra vagy a szállítmányozóra átruházza.
- (5) Ha a kötelelem dolog szolgáltatására irányul, és a kötelezett a dolgot saját szállítóeszközével vagy teljesítési segédje útján küldi a jogosultnak, a teljesítés helye a jogosult székhelye, természetes személy jogosult esetén lakóhelye (szokásos tartózkodási helye).

5:20. § *[Elszámolás több tartozás esetén]*

- (1) Ha a kötelezettet a jogosulttal szemben több egyenmű szolgáltatás terheli, és a teljesítés nem fedezi valamennyi tartozását, a kötelezett a teljesítés időpontjában megjelölheti, hogy mely tartozására kívánja azt elszámolni.
- (2) Ha a kötelezett a tartozások elszámolásának rendjéről nem rendelkezett, és egyértelmű szándéka sem ismerhető fel, a másik fél jogosult választani, hogy az esedékes és nem vitás tartozások közül a teljesítést melyik tartozásra számolja el. A jogosult választásáról a kötelezettet megfelelő határidőn belül értesíteni köteles.
- (3) Ha egyik fél sem választott, vagy a jogosult választásáról a kötelezettet nem értesítette, a teljesítést
 - a) a régebben lejárt,
 - b) azonos lejárat esetén a kevésbé biztosított,
 - c) egyenlő mértékben biztosított követelések közül a kötelezettre terhesebb tartozásra kell elszámolni.

- (4) Ha a követelések között a (3) bekezdés alapján különböztetni nem lehet, a teljesítést valamennyi tartozásra arányosan kell elszámolni.

II. fejezet

Pénztartozás teljesítése

5:21. § *[Pénztartozás teljesítésének módja]*

- (1) Pénztartozás fizetéssel, illetve a felek megállapodása szerinti más módon teljesíthető.
- (2) A pénztartozást a teljesítés helyén és idején érvényben lévő pénznemben kell megfizetni. A más pénznemben meghatározott tartozást a teljesítés helyén és idején érvényben lévő árfolyam alapulvételével kell átszámítani.
- (3) Ha a jogosult pénztartozás teljesítéseként csekket, utalványt, váltót, egyéb fizetési megbízást vagy ígérvényt fogad el, a pénztartozást teljesítettnek kell tekinteni, feltéve, hogy annak alapján, az abban foglalt feltételeknek megfelelően a jogosultnak teljesítenek, vagy a teljesítés neki felróható okból marad el. A csekk, utalvány, váltó, egyéb fizetési megbízás vagy ígérvény beváltásával kapcsolatos költségek a kötelezettet terhelik.
- (4) Ha a pénzbeli kötelezettség teljesítéseként fizetett összeg az egész tartozás kiegyenlítésére nem elegendő, azt elsősorban a költségekre, majd a kamatokra és végül a főtartozásra kell elszámolni. A jogosult ettől eltérően rendelkezhet.

5:22. § *[Pénztartozás teljesítésének helye]*

- (1) Ha jogszabályból vagy a kötelelem természetéből más nem következik, a pénztartozás teljesítésének helye a jogosultnak a kötelelem keletkezésének időpontja szerinti székhelye.
- (2) Ha a jogosult a székhelyét a kötelelem keletkezését követően megváltoztatja, és erről a kötelezettet értesíti, a teljesítés helye az új székhely. A teljesítés helyének megváltoztatásából eredő többletköltséget a jogosult viseli.
- (3) Ha a jogosult természetes személy, a pénztartozás teljesítésének helye a természetes személy lakóhelye, ennek hiányában szokásos tartózkodási helye.

5:23. § *[A kamat]*

- (1) Pénztartozás után – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – kamat jár.
- (2) Az államháztartás alrendszereiben harmadik személyekkel szemben vállalt vagy az alrendszereket egyébként harmadik személyekkel szemben terhelő fizetési kötelezettség esetén, ideértve a támogatási szerződésekből eredő fizetési kötelezettséget is, a kamatfizetés mellőzésére vagy a törvényesnél alacsonyabb mértékű kamat fizetésére irányuló szerződési kikötés – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – semmis. Ezt a rendelkezést kell alkalmazni az államháztartás alrendszereiből nyújtott támogatások felhasználására kötött szerződésekben, valamint a jogszabályban meghatározott közfeladat ellátásával megbízott és e körben olyan szervezetek által vállalt fizetési kötelezettség esetében is, amelyet államháztartási szervezet alapított, vagy amelyben ilyen szervezet többségi befolyással rendelkezik.
- (3) A kamat mértéke – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – megegyezik a jegybanki alapkamattal. A fizetendő kamat számításakor az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat irányadó az adott naptári félév teljes idejére.
- (4) Ha a fizetési kötelezettséget idegen pénznemben kell teljesíteni, a kamat mértéke – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – az adott pénznem szerinti központi banki irányadó kamat, ha pedig ilyen nincs, a pénzpiaci kamat. A fizetendő kamat számításakor az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes kamat irányadó az adott naptári félév teljes idejére.

III. fejezet

Beszámítás

5:24. § *[Pénzkövetelések beszámítása]*

- (1) A kötelezett pénztartozását – ha jogszabály kivételt nem tesz – úgy is teljesítheti, hogy a jogosulttal szemben fennálló lejárt pénzkövetelését a jogosulthoz intézett jognyilatkozattal a pénztartozásába beszámítja. A beszámított pénzkövetelést a pénztartozás teljesítésére irányadó szabályok szerint kell elszámolni.
- (2) A beszámítás erejéig a kötelezettségek megszűnnek.

5:25. § *[Pénzkövetelések beszámításának korlátai]*

- (1) A jogosult az elévült pénzkövetelését akkor számíthatja be, ha azt a kötelezett korábban elismerte és a beszámítani kívánt pénzkövetelés a pénztartozás esedékességének időpontjában még nem évült el.
- (2) A végrehajtható határozattal, egyezséggel megállapított vagy közokiratba foglalt pénzkövetelésbe ugyanilyen pénztartozást lehet beszámítani.
- (3) Végrehajtás alól mentes pénzköveteléssel szemben csak olyan pénztartozást lehet beszámítani, amely a pénzköveteléssel azonos jogalpból ered.

5:26. § *[A beszámítás kizártsága]*

- (1) Beszámításnak nincs helye
 - a) olyan pénzköveteléssel szemben, amelyet meghatározott célra kell fordítani,
 - b) a tartási, életjáradéki és a jövedelempótló járadékköveteléssel szemben, a túlfizetés esetét kivéve, valamint
 - c) a szándékosan vagy súlyos gondatlansággal okozott kár megtérítésére irányuló pénzköveteléssel szemben.
- (2) Törvény a beszámítás lehetőségét az (1) bekezdésben foglalt eseteken kívül is kizárhatja vagy korlátozhatja.

5:27. § *[A beszámítás szabályainak alkalmazása nem pénzkövetelés esetén]*

A beszámítás szabályait megfelelően alkalmazni kell akkor is, ha a kötelezett a jogosulttal szemben fennálló bármely más egynemű és lejárt követelését a jogosulthoz intézett nyilatkozattal a tartozásába beszámítja.

IV. fejezet**A teljesítés egyéb, sajátos esetei****5:28. §** *[A letét útján való teljesítés]*

- (1) A kötelezett a pénz fizetésére, továbbá értékpapír vagy más okirat kiadására irányuló kötelezettségét bírósági letétbe helyezés útján is teljesítheti, ha
 - a) a jogosult személye bizonytalan, és azt a kötelezett önhibáján kívül nem tudja megállapítani,
 - b) a jogosult a teljesítés helyén nem található,
 - c) a jogosult a kötelezett részéről megfelelően felajánlott teljesítést nem fogadja el, vagy
 - d) jogosulti együtteség esetén a jogosultak nem teszik lehetővé, hogy a kötelezett valamennyiük kezéhez teljesítsen.
- (2) A kötelezett a letétet mindaddig visszavonhatja, amíg arról a jogosult értesítést nem kapott.
- (3) A kötelezett a letétbe helyezés alkalmával kikötheti, hogy a letétet csak akkor adják ki a jogosultnak, ha az az őt terhelő szolgáltatás teljesítését igazolja.
- (4) A jogosultnak a letét kiadására irányuló joga a letétbe helyezésről szóló értesítés kézhezvételével kezdődik. Ha a jogosultnak a letét kiadására irányuló joga megszűnt, a kötelezett követelheti a letét visszaadását.
- (5) A letétbe helyezésnek a teljesítés helye vagy a kötelezett székhelye, illetve lakóhelye szerint illetékes bíróságnál kell történnie. A letétbe helyezéssel való teljesítés költségét a jogosult viseli.
- (6) Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a kötelezett – az (1)–(5) bekezdésben foglaltak megfelelő alkalmazásával – közjegyzői bizalmi őrzés vagy ügyvédi letét útján is teljesíthet.

5:29. § *[Harmadik személy részéről történő teljesítés]*

- (1) A jogosult a harmadik személy részéről felajánlott teljesítést is köteles elfogadni, ha ehhez a kötelezett hozzájárult, és a szolgáltatás nincs személyhez kötve, illetve nem igényel olyan szakértelmet vagy képességet, amellyel a harmadik személy nem rendelkezik. A kötelezett hozzájárulása nem szükséges, ha a harmadik személynek jogi érdeke fűződik ahhoz, hogy a teljesítés megtörténjék, és a kötelezett a teljesítést elmulasztotta vagy nyilvánvaló, hogy időben nem tud teljesíteni.
- (2) A követelés biztosítékai – az (1) bekezdés szerinti esetben – fennmaradnak, ha a követelés az azt teljesítő harmadik személyre átszáll, vagy a harmadik személy a kötelezettől megtérítést követelhet.

MÁSODIK RÉSZ A SZERZŐDÉS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

1. CÍM

A SZERZŐDÉSI JOG ALAPELVEI. A FOGYASZTÓI SZERZŐDÉS

I. fejezet

A szerződési jog alapelvei

5:30. § *[A szerződési szabadság]*

- (1) A felek szabadon – az általuk megválasztott féllel és tartalommal – köthetnek szerződést. A szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől a felek egyező akarattal eltérhetnek, ha jogszabály az eltérést nem tiltja.
- (2) Szerződés megkötését törvény vagy törvény felhatalmazása alapján jogszabály kötelezővé teheti.
- (3) A szerződés egyes tartalmi elemeit törvény vagy törvény felhatalmazása alapján jogszabály meghatározhatja és kimondhatja, hogy ezek a szerződésnek akkor is részei, ha a felek eltérően rendelkeznek.
- (4) Jogaik gyakorlása során a felek a hátrányos megkülönböztetés tilalmának tiszteletben tartásával kötelesek eljárni.
- (5) A megkötött szerződés tartalmát törvény kivételesen és csak annyiban változtathatja meg, amennyiben az a nemzetgazdasági viszonyokban vagy a közrendben bekövetkezett előre nem látható, lényeges változások következtében szükséges.
- (6) Ha a szerződés (5) bekezdés szerinti okból megváltozott tartalma bármelyik fél lényeges és jogos érdekét sérti, a fél jogosult a szerződés bíróság általi módosításának kezdeményezésére vagy – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a szerződéstől elállhat, vagy azt felmondhatja.

5:31. § *[A felek együttműködési kötelezettsége]*

- (1) A felek a szerződéskötést megelőzően, továbbá a szerződés megkötése és fennállása során, különösen a szerződéssel kapcsolatos jogaik gyakorlásakor és kötelezettségeik teljesítésekor kötelesek együttműködni. Az együttműködési kötelezettség keretében a felek kötelesek tájékoztatni egymást a szerződést érintő minden lényeges körülményről. Jogszabály a tájékoztatási kötelezettség lényeges tartalmát meghatározhatja.
- (2) Ha a szerződés létrejön, az a fél, aki az (1) bekezdésben foglalt kötelezettségét megszegi, köteles a másik fél ebből származó kárát a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség általános szabályai szerint megtéríteni.
- (3) Ha a szerződés nem jön létre, az a fél, aki az (1) bekezdésben foglalt kötelezettségét a szerződéskötési tárgyalások során megszegte, köteles a másik fél ebből származó kárát a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség általános szabályai szerint megtéríteni. Ez a kötelezettsége azonban csak olyan mértékben áll be, amilyen mértékben a károsult bizonyítja, hogy a kár, mint az együttműködési kötelezettség megszegésének lehetséges következménye a kötelezettségszegés időpontjában előre látható volt.

5:32. § *[A visszterhesség vétele]*

A szerződéssel kikötött szolgáltatásért – ha a szerződésből vagy a körülményekből más nem következik – ellenszolgáltatás jár.

II. fejezet

A fogyasztói szerződés

5:33. § *[A fogyasztói szerződés]*

- (1) Fogyasztói szerződés jön létre, ha önálló foglalkozása vagy gazdasági tevékenysége körében eljáró személy fogyasztóval köt szerződést.
- (2) A törvénynek vagy a törvény felhatalmazása alapján más jogszabálynak a fogyasztói szerződésre irányadó szabályait – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – alkalmazni kell arra a szerződésre is, amelyet a legalább középvállalkozásnak számító vállalkozás köt alapítvánnyal, egyesülettel, társasházzal vagy legfeljebb mikrovállalkozásnak minősülő vállalkozással.

5:34. § *[Különös tájékoztatási kötelezettség fogyasztói szerződésnél]*

Ha a fogyasztóval szerződő félnek jogszabály – különösen a távollevők között, valamint az üzleten kívül fogyasztóval kötött szerződés esetében – külön tájékoztatási kötelezettséget ír elő, a kötelezettet terheli annak a bizonyítása, hogy e kötelezettségének eleget tett.

5:35. § *[A fogyasztó különös elállási joga]*

Ha jogszabály – különösen a távollevők között, valamint az üzleten kívül fogyasztóval kötött szerződés esetén – feljogosítja a fogyasztót, hogy a szerződéstől meghatározott határidőn belül indoklás nélkül elálljon, az elállás jogkövetkezményeit a jogszabály állapítja meg.

2. CÍM**A SZERZŐDÉS MEGKÖTÉSE ÉS ÉRTELMEZÉSE****I. fejezet****A szerződés létrejötte****5:36. §** *[A szerződés létrejötte és tartalma]*

- (1) A szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre.
- (2) A szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges és a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Nem kell a feleknek megállapodniuk olyan kérdésben, amelyet jogszabály rendez.
- (3) A szerződés tartalmává válik az a szokás és gyakorlat, amelyet a felek korábbi üzleti viszonyukban egymás között kialakítottak és rendszeresen alkalmaztak, kivéve, ha a szokás vagy gyakorlat mellőzéséről a felek a szerződésben kifejezetten rendelkeztek.

5:37. § *[Az ajánlati kötöttség]*

- (1) Aki szerződés megkötésére irányuló szándékát egyértelműen kifejező és a lényeges kérdésekre kiterjedő, határozott kikötéseket tartalmazó jognyilatkozatot tesz (ajánlat), ahhoz kötve marad, kivéve, ha kötöttségét az ajánlat megtételekor kizárta. Az ajánlattevő kötöttségének idejét meghatározhatja.
- (2) Az ajánlati kötöttség ideje az ajánlat hatályossá válásával veszi kezdetét.
- (3) A jelenlevők között tett ajánlat nyomban hatályossá válik. Jelenlevők között tett ajánlatnak minősül a jognyilatkozat abban az esetben, ha arról a másik fél annak megtételével egyidejűleg tudomást szerez.
- (4) A távollevők között tett ajánlat a címzetthez történő megérkezéssel válik hatályossá. A jognyilatkozat akkor minősül megérkezettnek, amikor azt a címzett székhelyére vagy lakóhelyére kézbesítik.
- (5) Az elektronikus úton tett ajánlat közlésére vonatkozóan jogszabály a (4) bekezdésben foglaltaktól eltérően rendelkezhet.

5:38. § *[Az ajánlati kötöttség megszűnése]*

- (1) Ha az ajánlattevő kötöttségének idejét nem határozza meg, jelenlevők között tett ajánlat esetében az ajánlati kötöttség megszűnik, ha a másik fél az ajánlatot nyomban el nem fogadja. Távollevők között tett ajánlat esetében az ajánlati kötöttség annak az időnek az elteltével szűnik meg, amelyen belül az ajánlattevő – az ajánlatban megjelölt szolgáltatás jellegére és az ajánlat megtételének módjára tekintettel – a válasz megérkezését rendes körülmények között várhatta.
- (2) Megszűnik az ajánlati kötöttség, ha az ajánlattevő ajánlatát a másik fél elfogadó nyilatkozatának elküldését vagy ráutaló magatartás esetén a magatartás tanúsítását megelőzően a címzetthez intézett nyilatkozatával visszavonja. A hatályos ajánlat nem vonható vissza, ha az ajánlat ezt tartalmazza, vagy az elfogadásra határidőt állapít meg.

5:39. § *[Az ajánlat elfogadása]*

- (1) Az ajánlat címzettjének egyetértést kifejező nyilatkozata elfogadásnak minősül. Az elfogadó nyilatkozat hatályossá válására az ajánlat hatályossá válására vonatkozó szabályok irányadók.
- (2) Elfogadásnak minősül az ajánlat címzettjének egyetértést kifejező magatartása is.
- (3) A hallgatás vagy valamely magatartástól történő tartózkodás csak törvény rendelkezése vagy a felek megállapodása alapján minősül elfogadásnak.

5:40. § *[Új ajánlat, módosított elfogadás]*

- (1) Az ajánlattól lényeges kérdésekben eltérő tartalmú elfogadást új ajánlatnak kell tekinteni.
- (2) Az ajánlat címzettjének olyan nyilatkozata, amely az ajánlattal való egyetértést fejez ki, elfogadásnak minősül akkor is, ha olyan kiegészítő vagy eltérő feltételeket tartalmaz, amelyek lényegesen nem változtatják meg az ajánlatban foglalt feltételeket. A kiegészítő vagy eltérő feltételek ebben az esetben a szerződés részévé válnak, kivéve, ha az ajánlat az elfogadás lehetőségét kifejezetten az ajánlatban szereplő feltételekre korlátozta, vagy az ajánlattevő késedelem nélkül tiltakozik a kiegészítő vagy eltérő feltételekkel szemben.
- (3) Ha a felek a szerződést nem foglalták írásba, és az egyik fél a szerződés megkötését követően késedelem nélkül olyan írásbeli nyilatkozatot küld a másik félnek, amely a szerződés megerősítését jelenti, de amely lényegesnek nem minősülő további vagy eltérő feltételt tartalmaz, e feltétel a szerződés részévé válik, kivéve, ha a címzett a feltétel ellen haladéktalanul tiltakozik.

5:41. § *[A késedelmes elfogadás]*

- (1) Késedelmesen megtett elfogadó nyilatkozat esetén a szerződés nem jön létre, és az ajánlati kötöttség megszűnik.
- (2) Az elfogadó nyilatkozat késedelmes megtétele ellenére létrejön a szerződés, ha az ajánlattevő erről haladéktalanul tájékoztatja az ajánlat címzettjét.
- (3) Az elfogadó nyilatkozat késedelmes megtétele ellenére létrejön a szerződés, ha az elkésett elfogadó nyilatkozatot olyan körülmények között tették meg, hogy az rendes körülmények szerinti továbbítás esetén kellő időben megérkezett volna az ajánlattevőhöz. Nem jön létre a szerződés, ha az ajánlattevő késedelem nélkül tájékoztatja az ajánlat címzettjét arról, hogy ajánlatát hatályát veszítettnek tekinti.

5:42. § *[A szerződés létrejöttének időpontja és helye]*

- (1) A szerződés akkor jön létre, amikor az elfogadó nyilatkozat hatályossá válik. Ráutaló magatartással történő elfogadás esetén a szerződés akkor jön létre, amikor a magatartásról az ajánlattevő tudomást szerez.
- (2) Ha a szerződés távollévők között jön létre, a szerződéskötés helye – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – az ajánlattevő székhelye vagy lakóhelye.

II. fejezet**A szerződéskötési kötelezettség****5:43. §** *[Az előszerződés]*

- (1) A felek kötelezettséget vállalhatnak arra, hogy általuk meghatározott, későbbi időpontban egymással szerződést kötnék. Az előszerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges és a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Az előszerződést a szerződésre előírt alakban kell megkötni, az előszerződésre az annak alapján megköthendő szerződés szabályai megfelelően irányadók.
- (2) Az előszerződés alapján a felek kötelesek a szerződést megkötni. A szerződés megkötése akkor tagadható meg, ha a fél bizonyítja, hogy az előszerződés megkötését követően beállott, érdekkörén kívüli, előre nem látható körülmény folytán a szerződés teljesítésére nem lenne képes, vagy e körülmény alapján elállásnak vagy felmondásnak lenne helye.
- (3) Ha bármelyik fél a későbbi időpontban a szerződés megkötésétől – anélkül, hogy a (2) bekezdés szerinti feltételek fennállnának – elzárkózik, a bíróság a másik fél kérelmére a szerződést a feleknek a lényeges kérdésekben történt megállapodása szerint létrehozza.

5:44. § *[Jogszabályon alapuló szerződéskötési kötelezettség]*

- (1) Ha a szerződéskötési kötelezettség jogszabályon alapul és a felek a szerződést nem kötik meg, a bíróság a szerződést létrehozhatja és annak tartalmát a jogszabályban előírtak figyelembevételével megállapítja.
- (2) A jogosult – a szükséges adatok közlésével és a szükséges okiratok megküldésével – ajánlattételre felhívhatja azt, akit szerződéskötési kötelezettség terhel (kötelezett). A kötelezettnek – ha a jogszabály eltérően nem rendelkezik – a felhívás kézhezvételétől számított harminc napon belül kell az ajánlatát megtennie.
- (3) Ha a felhívás nem tartalmazza az ajánlattételhez szükséges adatokat vagy okiratokat, a kötelezett – ha a jogszabály eltérően nem rendelkezik – a felhívás kézhezvételétől számított tizenöt napon belül köteles kérni azok pótlását. Ebben az esetben az ajánlattételi határidő a hiányok pótlásától számít.

- (4) A szerződés megkötése akkor tagadható meg, ha a fél bizonyítja, hogy a szerződés teljesítésére nem lenne képes, vagy a szerződéstől történő elállásnak vagy felmondásnak volna helye.
- (5) Az (1)–(4) bekezdésekben foglaltaktól eltérő szerződéses kikötés semmis.

5:45. § *[Elzárkózás szerződéskötéstől gazdasági erőfölénnyel visszaélve]*

Azzal a vállalkozással szemben, aki gazdasági erőfölényével visszaélve indokolatlanul elzárkózik az ügylet jellegének megfelelő szerződés létrehozásától vagy fenntartásától, a másik fél külön törvényben meghatározott esetben követelheti, hogy a szerződést köztük a bíróság a jogszabályon alapuló szerződéskötési kötelezettség szabályainak alkalmazásával hozza létre.

III. fejezet

A szerződéskötés általános szerződési feltételekkel

5:46. § *[Az általános szerződési feltétel fogalma]*

- (1) Általános szerződési feltételnek minősül az a szerződési feltétel, amelyet alkalmazója több szerződés megkötése céljából egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre meghatározott, és amelyet a felek utóbb egyedileg nem tárgyalnak meg.
- (2) Fogyasztói szerződés esetében az általános szerződési feltétel alkalmazóját terheli annak bizonyítása, hogy az általa egyoldalúan, a fogyasztó közreműködése nélkül előre meghatározott szerződési feltételt a felek egyedileg megtárgyalták.

5:47. § *[Az általános szerződési feltétel szerződéses tartalommal válása]*

- (1) Fogyasztói szerződésben általános szerződési feltétel alkalmazására – ha törvény eltérően nem rendelkezik – csak azt követően kerülhet sor, hogy azt a feltételt kialakító fél a honlapján – a kezdőlapon önálló menüpont alatt, jól felismerhető módon – közzétette. Az általános szerződési feltétel alkalmazásának időtartama alatt az általános szerződési feltétel alkalmazója köteles honlapján az általános szerződési feltétel megismerésének lehetőségét folyamatosan biztosítani. Az általános szerződési feltétel alkalmazója az általános szerződési feltétel papír alapú változatának megismerhetőségét – így különösen annak kifüggesztésével – is köteles biztosítani.
- (2) Az általános szerződési feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha az azt alkalmazó fél lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát a szerződéskötést megelőzően – az (1) bekezdés szerinti módon – megismerje, annak lényeges tartalmi elemeire vonatkozóan – ha a szerződés megkötésének módja, körülményei azt lehetővé teszik – előzetesen tájékoztatást kapjon, és ha azt kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta.
- (3) Külön tájékoztatni kell a másik felet arról az általános szerződési feltételről, amely lényegesen eltér a szokásos szerződési gyakorlattól, vagy eltér a felek között korábban alkalmazott feltételtől. Ilyen feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha azt a másik fél – a külön tájékoztatást követően – kifejezetten elfogadja.

5:48. § *[A szerződési feltételek ütközése]*

Ha az általános szerződési feltétel és a szerződés más feltétele egymástól eltér, az utóbbi válik a szerződés részévé.

5:49. § *[Az általános szerződési feltételek ütközése]*

- (1) Ha az általános szerződési feltételekre utalással közölt ajánlatot a másik fél saját általános szerződési feltételeivel fogadja el, és az általános szerződési feltételek egymással nem ellentétesek, mindkettő a szerződés részévé válik.
- (2) Ha az általános szerződési feltételek – akár részlegesen – eltérnek egymástól, és az eltérés nem lényeges feltételre vonatkozik, a szerződés létrejön, az általános szerződési feltételek pedig annyiban képezik a szerződés részét, amennyiben nem mondanak egymásnak ellent.
- (3) Ha az egymásnak ellentmondó általános szerződési feltételek a szerződés lényeges kérdéseire vonatkoznak, a szerződés nem jön létre.

5:50. § *[Az általános szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések kötelező alkalmazása]*

Az 5:46–49. §-ban foglaltaktól eltérő szerződéses kikötés semmis.

IV. fejezet**Szerződéskötés versenyeztetési eljárás alapján****5:51. §** *[Felhívás ajánlattételre versenyeztetési eljárásban]*

A fél ajánlati felhívást tehet közzé, amelyben több személytől kéri ajánlatok benyújtását azzal, hogy a felhívásban foglaltaknak megfelelő, legkedvezőbb ajánlatot benyújtó ajánlattevővel köti meg a szerződést. A fél a felhívásban megjelölt határidő lejártáig felhívását visszavonhatja.

5:52. § *[Ajánlati kötöttség versenyeztetési eljárásban]*

- (1) Az ajánlati kötöttség a felhívásban megjelölt ajánlattételi határidő lejártával kezdődik. Az ajánlattevő ajánlatát e határidő lejártáig módosíthatja vagy visszavonhatja.
- (2) Az ajánlattevő a felhívásban meghatározott eredményhirdetési időpontot követő harminc napig marad kötve ajánlatához.
- (3) Ha az ajánlattevő ajánlatát az ajánlati kötöttség ideje alatt visszavonja, a letett biztosítékot elveszti; egyébként a biztosíték a versenyeztetés lezárása után visszajár.

5:53. § *[A szerződéskötés elmaradása versenyeztetési eljárásban]*

- (1) A felhívást közzétevő fél a felhívásban foglaltaknak megfelelő, legkedvezőbb ajánlatot benyújtó ajánlattevővel szemben a szerződés megkötését akkor tagadhatja meg, ha a felhívásban ezt a jogot kikötötte.
- (2) A felhívást közzétevő fél a kiválasztott ajánlattevővel való szerződéskötést akkor is megtagadhatja, ha bizonyítja, hogy az időközben beállott, általa előre nem látható és érdekkörén kívül eső okból a szerződés teljesítésére nem képes, vagy elállásra, illetve felmondásra lenne jogosult.

5:54. § *[Keretmegállapodás alkalmazása versenyeztetési eljárásban]*

- (1) A felhívást közzétevő fél egy vagy több az eljárásban kiválasztott ajánlattevővel olyan keretmegállapodást is köthet, amelynek alapján a keretmegállapodásban meghatározott időtartamon belül a szolgáltatásnak vagy a szolgáltatás meghatározott részének teljesítését a kiválasztott ajánlattevőtől – több ajánlattevő esetén azok bármelyikétől – a hozzá intézett egyoldalú nyilatkozattal követelheti. A keretmegállapodásban meg kell határozni a szolgáltatást vagy annak önállóan is teljesíthető részét (részszerződés), azt az időszakot, amelyben a teljesítés követelhető, a fizetendő ellenszolgáltatást, illetve ennek olyan számítási módját, amelynek alapján a teljesített szolgáltatás (részszerződés) ellenértéke megállapítható, továbbá minden más olyan feltételt, amely a szolgáltatás (részszerződés) szerződésszerű teljesítéséhez szükséges. A felhívásban utalni kell a keretmegállapodás kötésére és annak feltételeire.
- (2) A több ajánlattevővel kötött keretmegállapodásban a felek árlejtési eljárás alkalmazását is kiköthetik. Ebben az esetben a felhívást közzétevő fél arra vállal kötelezettséget, hogy a keretmegállapodásban meghatározott időszakonként vagy időpontokban olyan eljárást folytat le, amelynek eredményeként a teljesítésre a legalacsonyabb ellenszolgáltatás ellenében kötelezettséget vállaló ajánlattevőt jogosítja és kötelezi. Az ilyen keretmegállapodásnak az ellenszolgáltatás mértékét vagy számítási módját nem kell tartalmaznia. A keretmegállapodás az árlejtési eljárás elektronikus úton való lefolytatását is előírhatja.

5:55. § *[Az árverés]*

- (1) Ha a versenyeztetési eljárás kizárólag az ellenszolgáltatás mértékére vonatkozik (árverés), az árverés eredményeként a szerződés a nyertes kihirdetésével létrejön.
- (2) Az árverési ajánlat hatálya megszűnik, ha más árverező kedvezőbb árat ajánl, vagy ha az árverés nyertes kihirdetése nélkül fejeződik be.

5:56. § *[A versenyeztetési szabályok alkalmazhatósága]*

Az 5:51–55. §-okban foglalt rendelkezések nem alkalmazhatók abban az esetben, ha a versenyeztetési eljárásra külön törvény meghatározott szabályok kötelező alkalmazását írja elő.

V. fejezet**A jognyilatkozatok megtétele****5:57. §** *[A jognyilatkozat megtételének módja]*

Jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában jognyilatkozat szóban, írásban vagy ráutaló magatartással tehető.

5:58. § *[A szerződés írásba foglalása]*

- (1) Ha jogszabály vagy a felek megállapodása a szerződésre írásbeli alakot rendel, legalább a szerződés lényeges tartalmát írásba kell foglalni.
- (2) Jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában a szerződés akkor minősül írásba foglaltnak, ha a szerződési nyilatkozatát mindegyik szerződő fél aláírta. A szerződés érvényességét nem érinti, ha nem ugyanaz az okirat tartalmazza valamennyi fél szerződési nyilatkozatát, hanem a szerződő felek külön okiratba foglalt nyilatkozatai együttesen tartalmazzák az egybehangzó akaratnyilvánítást. A szerződés akkor is érvényes, ha a több példányban kiállított okiratok közül mindegyik fél csak a másik félnek szánt példányt írja alá.
- (3) Írásbelinek kell tekinteni a jognyilatkozatot akkor is, ha annak közlésére a jognyilatkozatban foglalt információ változatlan visszaidézésére, a nyilatkozattevő személyének és a nyilatkozat megtétele időpontjának azonosítására alkalmas – ha törvény eltérő követelményt nem állapít meg legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátott – elektronikus dokumentumban kerül sor.
- (4) Írásbeli alakhoz kötött szerződés megkötésére csak írásban lehet ajánlatot és elfogadó nyilatkozatot tenni.
- (5) Ha a szerződés megkötése meghatározott alakhoz kötött, a szerződés módosítása és megszüntetése is csak a meghatározott alakban érvényes.
- (6) Ha a szerződő fél nem tud vagy nem képes írni, szerződési nyilatkozatának írásba foglalásához annak közokiratba foglalása szükséges.

VI. fejezet**A képviselet****5:59. §** *[A képviseleti jog]*

- (1) Szerződéskötésre irányuló vagy más jognyilatkozatot tenni és meghatározott cselekményt végezni más személy (képviselő) útján is lehet, kivéve, ha törvény előírja, hogy a jognyilatkozat csak személyesen tehető meg. Cselekvőképes személyt korlátozottan cselekvőképes személy is képviselhet.
- (2) Képviseleti jog erre irányuló megállapodáson (ügyleti képviselet), valamint törvényen, bírósági, hatósági határozaton és létesítő okirat rendelkezésén alapulhat.
- (3) A megállapodáson alapuló képviseleti jogot a képviseltnek a képviselőhöz, a másik félhez vagy az érdekelt hatósághoz intézett, erre irányuló jognyilatkozata tanúsítja (meghatalmazás).
- (4) A meghatalmazáshoz olyan alakszerűségek szükségesek, amelyeket jogszabály a meghatalmazás alapján kötendő szerződésre vagy megtételre kerülő jognyilatkozatra előír. A meghatalmazás alakszerűségi hibáját – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a képviselt utólag, alakszerűen tett jóváhagyása pótolja.

5:60. § *[Az általános meghatalmazás]*

- (1) Ügyek előre meg nem határozott körére, határozott vagy határozatlan időre képviseleti jog (általános meghatalmazás) adható. Az általános meghatalmazás csak akkor érvényes, ha teljes bizonyító erejű magánokiratba vagy közokiratba foglalták.
- (2) Az általános meghatalmazás az általános meghatalmazásokról szóló külön törvény szerint vezetett elektronikus nyilvántartásba való bejegyzéssel jön létre.
- (3) Az általános meghatalmazás visszavonása vagy felmondása csak a visszavonás vagy felmondás tényének az általános meghatalmazások elektronikus nyilvántartásába való bejegyzésével válik érvényessé.

5:61. § *[A képviselő eljárása]*

- (1) Ha a képviselő a képviselt nevében jár el, cselekménye által közvetlenül a képviselt válik jogosítottá és kötelezetté.
- (2) A képviseleti jog kiterjed mindazon cselekmények elvégzésére és jognyilatkozatok megtételére, amelyek a képviselettel elérni kívánt cél érdekében szükségesek.

- (3) A képviselő nem járhat el, ha az ellenérdekű fél ő maga vagy az általa képviselt személy. Ha a képviselő jogi személy, a képviselt kifejezett engedélye alapján érdekellentét esetében is eljárhat.
- (4) Kétség esetén a másik fél vagy az érdekelt hatóság a képviselttől a meghatalmazás írásbeli megerősítését kérheti. Ha a képviselt a körülmények által indokolt megfelelő határidőn belül nem kifogásolja a képviselő eljárását, azt meghatalmazáson alapulónak kell tekinteni.
- (5) A képviselő a személyes természetű feladatok kivételével, törvény eltérő rendelkezése hiányában, jogosult a képviselet ellátását másra bízni (alképviselet); a képviselt azonban az alképviselő igénybevételét kizárhatja.

5:62. § *[A vélelmezett képviselet]*

- (1) A termék adásvételével vagy szolgáltatás nyújtásával foglalkozó vállalkozás azon alkalmazottját vagy tagját, akiről munkakörénél fogva alappal feltételezhető, hogy az ezzel összefüggő jognyilatkozatok megtételére is jogosultsággal rendelkezik, képviselőnek kell tekinteni.
- (2) Ha jogszabály eltérően nem rendelkezik vagy a körülményekből más nem következik, az (1) bekezdés megfelelően alkalmazandó a természetes vagy jogi személynek az ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségeiben dolgozó alkalmazottjára vagy tagjára az ott szokásos szerződések megkötésével és lebonyolításával kapcsolatban.

5:63. § *[A képviseleti jog korlátozása és megszűnése]*

- (1) A megállapodáson vagy létesítő okirat rendelkezésén alapuló képviseleti jogot a képviselt egyoldalú nyilatkozattal korlátozhatja vagy visszavonhatja.
- (2) A képviseleti jog korlátozása vagy megszűnése harmadik személlyel szemben akkor hatályos, ha arról tudott vagy kellő gondosság mellett tudnia kellett volna.

5:64. § *[Az álképviselet]*

- (1) Aki képviseleti jog nélkül vagy képviseleti jogkörét túllépve más nevében jognyilatkozatot tesz (áltképviselő), nyilatkozatával a képviseltre csak annak jóváhagyásával vált ki joghatást.
- (2) Ha a képviselt a nevében kötött szerződést nem hagyja jóvá,
 - a) a jóhiszemű áltképviselő a harmadik személynek a szerződés megkötéséből eredő kárát,
 - b) a rosszhiszemű áltképviselő a harmadik személy teljes kárátmegtéríteni köteles.

5:65. § *[A közvetett képviselet]*

Ha a képviselő a saját nevében jár el a képviselt javára, cselekménye által a harmadik személlyel szemben kizárólag ő válik jogosítottá és kötelezetté.

5:66. § *[Az eseti gondnokság és az ügyeinek vitelében akadályozott személy képviselete]*

- (1) Ha a szülő, a gyám vagy a gondnok jogszabály vagy a gyámhatóság rendelkezése folytán, érdekellentét vagy más tényleges akadály miatt nem járhat el, a gyámhatóság eseti gondnokot rendel.
- (2) Eseti gondnokot kell rendelni akkor is,
 - a) ha sürgősen kell intézkedni és a korlátozottan cselekvőképes személynek nincs törvényes képviselője vagy annak személye nem állapítható meg, továbbá
 - b) ha az ismeretlen, távol levő vagy ügyeinek vitelében egyébként akadályozott személy jogainak megóvása érdekében szükséges.
- (3) Az eseti gondnok az ügyben olyan jogkörrel jár el, mint a gyám vagy a gondnok.
- (4) A szülői felügyeletet gyakorló szülő, a gyám és a gondnok jogköre nem terjed ki azokra az ügyekre, amelyek ellátására eseti gondnokot rendeltek.
- (5) A gyámhatóság kérelemre gondnokot rendel annak, akit körülményei ügyeinek vitelében akadályoznak, különösen, ha ismeretlen helyen tartózkodik, vagy ismert helyen tartózkodik ugyan, de visszatérésében gátolva van.
- (6) A gondnokrendelés a gondnokolt személy cselekvőképességét nem érinti.
- (7) A gondnok képviseleti jogkörében kezeli a gondnokolt vagyonát, és ellátja azokat a feladatokat, amelyeket külön jogszabály rá bíz. A távol levő gondnoka ezenfelül – a gyámhatóság előzetes hozzájárulásával – minden olyan intézkedést megtehet, amivel a gondnokolt személyt károsodástól óvja meg. A halaszthatatlanul sürgős intézkedéshez a gyámhatóság hozzájárulása nem szükséges; erről azonban – mihelyt lehet – a gyámhatóságnak be kell számolni.

VII. fejezet**A szerződés értelmezése****5:67. §** *[A szerződés értelmezése]*

- (1) A szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.
- (2) Az egyes szerződési feltételeket és nyilatkozatokat a szerződés egészével összhangban kell értelmezni. Így kell eljárni abban az esetben is, ha a szerződés vagy a szerződési nyilatkozat valamely részének nyelvtani értelmezéssel megállapított jelentése a szerződés egésze szerinti céllal ellentétes.
- (3) Vita esetén elsőbbséget élvez az az értelmezés, amely a szerződési feltétel, illetve nyilatkozat jogszabálynak való megfelelését biztosítja és alkalmazását elősegíti.
- (4) Ha az általános szerződési feltétel tartalma, valamint a szerződés más, egyedileg meg nem tárgyalt feltételének vagy a fogyasztói szerződés bármely feltételének tartalma az (1) bekezdésben foglalt szabály alkalmazásával nem állapítható meg egyértelműen, a feltétel alkalmazójával szerződő fél számára legkedvezőbb értelmezést kell elfogadni. Ez a szabály nem alkalmazható a közérdekű kereset alapján, a fogyasztóra hátrányos vagy tisztességtelen szerződési feltétel megállapítása iránt indult eljárásban.
- (5) Jogról lemondani vagy abból engedni csak kifejezett nyilatkozattal lehet. Ha valaki jogáról lemond vagy abból enged, nyilatkozatát nem lehet kiterjesztően értelmezni.

5:68. § *[A teljességi záradék]*

- (1) Ha az írásbeli szerződés olyan kikötést tartalmaz, amely szerint az a felek közötti megállapodás valamennyi feltételét tartalmazza, az írásbeli szerződésbe nem foglalt korábbi megállapodások hatályukat veszítik.
- (2) A felek korábbi nyilatkozatai a szerződés értelmezésénél figyelembe vehetőek.

3. CÍM**AZ ÉRVÉNYTELENSÉG****I. fejezet****A semmisség és a megtámadhatóság****5:69. §** *[A semmisség]*

- (1) A semmis szerződés a törvény erejénél fogva megkötésének időpontjától érvénytelen.
- (2) Ha valamely semmis szerződés más szerződés érvényességi kellékeinek megfelel, ez utóbbi érvényes, kivéve, ha ez a felek feltehető szándékával ellentétes.
- (3) A semmis szerződés érvénytelenségére – ha törvény kivételt nem tesz – bárki határidő nélkül hivatkozhat. A semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség; a szerződés semmisségét a bíróság hivatalból észleli.
- (4) A szerződés semmisségének megállapítása iránt peres eljárást az indíthat, akinek ehhez jogi érdeke fűződik, vagy akit erre jogszabály feljogosít.
- (5) Közérdekben okozott sérelem megszüntetése érdekében az ügyész, valamint az, akit külön törvény erre feljogosít, keresetet indíthat a szerződés semmisségének megállapítása, illetve a semmisség jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt.

5:70. § *[A megtámadhatóság]*

- (1) A megtámadható szerződés az eredményes megtámadás következtében megkötésének időpontjától kezdődő hatállyal érvénytelenné válik. Megtámadásra a sérelmet szenvedett fél és az jogosult, akinek a megtámadáshoz jogi érdeke fűződik.
- (2) A megtámadást két éven belül, írásban kell a másik féllel közölni, majd a közlés eredménytelensége esetében haladéktalanul a bíróság előtt érvényesíteni.
- (3) A megtámadásra nyitva álló határidő a szerződés megkötésével kezdődik, a határidő számítása során az elévülés nyugvásának és megszakadásának szabályai megfelelően irányadóak. A megtámadásra jogosult a szerződésből eredő követeléssel szemben megtámadási igényét kifogás útján akkor is érvényesítheti, ha a megtámadási határidő már eltelt.

- (4) A megtámadás joga megszűnik, ha a megtámadásra jogosult a megtámadási határidő megnyílta után – a megtámadási ok ismeretében – a szerződést írásban megerősíti vagy a megtámadás jogáról írásban lemond.

A szerződési akarat hibái

5:71. § *[A tévedés]*

- (1) Aki a szerződés megkötésekor valamely lényeges körülményt illetően tévedésben volt, a szerződési nyilatkozatát megtámadhatja, ha tévedését a másik fél okozta vagy felismerhette.
- (2) Jogi kérdésben való tévedés címén a szerződési nyilatkozatot akkor lehet megtámadni, ha a tévedés lényeges volt, és az eljáró jogi szakértő a feleknek együttesen adott a jogszabályok tartalmára nézve nyilvánvalóan téves tájékoztatást. A fogyasztói szerződést jogi kérdésben való tévedés címén a fogyasztó az (1) bekezdésben írt feltételek szerint támadhatja meg.
- (3) A fél nem támadhatja meg a szerződést, ha a tévedését kellő gondosság mellett felismerhette volna vagy a tévedés kockázatát vállalta.
- (4) Ha a felek a szerződéskötéskor lényeges kérdésben ugyanabban a téves feltevésben voltak, a szerződést bármelyikük megtámadhatja.

5:72. § *[A megtévesztés, a fenyegetés és a kényszer hatása alatt tett jognyilatkozat]*

- (1) Akit a másik fél szándékos magatartásával tévedésbe ejt vagy tévedésben tart, a megtévesztés hatására tett szerződési nyilatkozatát megtámadhatja.
- (2) Akit a másik fél fenyegetéssel vett rá a szerződés megkötésére, a szerződési nyilatkozatát megtámadhatja.
- (3) Az (1) és (2) bekezdésben foglalt szabályt kell alkalmazni akkor is, ha a megtévesztés vagy fenyegetés harmadik személy részéről történt, és erről a másik fél tudott vagy tudnia kellett.
- (4) A kényszer hatása alatt tett jognyilatkozat semmis.

5:73. § *[Titkos fenntartás, színlelt szerződés]*

- (1) A fél titkos fenntartása vagy rejtett indoka a szerződés érvényessége szempontjából közömbös.
- (2) A színlelt szerződés semmis; ha pedig az más szerződést leplez, a szerződést a leplezett szerződés alapján kell megítélni.
- (3) Ha a vállalkozás tagjai, részvényesei a nyilvános létesítő okiratban szabályozott kérdésről nem nyilvános, külön szerződésükben eltérő tartalommal rendelkeznek, a külön megállapodás ezen rendelkezése semmis.

5:74. § *[Akarathiba ingyenes szerződés esetén]*

Ingyenes szerződés esetében tévedés, téves feltevés vagy harmadik személy részéről történő megtévesztés, fenyegetés címén a szerződést akkor is meg lehet támadni, ha e körülményeket a másik fél nem ismerhette fel.

A szerződési nyilatkozat hibái

5:75. § *[A szerződés alakja]*

- (1) Jogszabály a szerződésre meghatározott alakot szabhat. Az alakiság megsértésével kötött szerződés – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – semmis.
- (2) A felek által kikötött alak csak akkor feltétele a szerződés érvényességének, ha kifejezetten ebben állapodtak meg.
- (3) A teljesítés elfogadásával – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a szerződés a teljesített rész erejéig akkor is érvényessé válik, ha az alakiságot mellőzték. Ha jogszabály közokiratba, ügyvéd (jogtanácsos) által ellenjegyzett magánokiratba vagy legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátott elektronikus dokumentumba foglalást ír elő, vagy a szerződés ingatlan tulajdonjogának átruházására irányul, a teljesítés az alakiság mellőzése miatti érvénytelenséget nem orvosolja.
- (4) A szerződésnek az alakiság mellőzésével történt megszüntetése vagy felbontása is érvényes, ha az annak megfelelő tényleges állapot a felek egyező akaratából létrejött.

A szerződés tartalmi hibái**5:76. §** *[A tilos szerződés]*

- (1) Semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik, vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve, ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz. Más jogkövetkezmény előírása mellett is semmis a szerződés akkor, ha a jogszabály ezt külön kimondja, vagy ha a jogszabály célja a tilos szerződéssel elérni kívánt joghatás megtiltása.
- (2) Ha jogszabály a szerződés egyes tartalmi elemeit kötelezően meghatározza vagy tiltja annak egyes kikötéseit, a szerződés a jogszabály által előírt tartalommal, illetve a tiltott kikötések nélkül érvényes. Ez a rendelkezés akkor is irányadó, ha a jogszabály a vállalkozás létesítő okiratának egyes kötelező tartalmi elemeit határozza meg, vagy annak egyes kikötéseit tiltja.
- (3) Nem semmis a szerződés amiatt, hogy a fél a szerződés megkötésének időpontjában nem jogosult azzal a dologgal, joggal vagy követeléssel rendelkezni, illetve azt a szolgáltatást teljesíteni, amelyre nézve a szerződést megkötötték, ha a dolog, jog vagy követelés feletti rendelkezési jog megszerzését, illetve a szolgáltatás teljesítését egyébként jogszabály nem zárja ki.

5:77. § *[A jóerkölcsbe ütköző szerződés]*

Semmis az a szerződés, amely nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik.

5:78. § *[Az uzsorás szerződés]*

Semmis a szerződés, ha az egyik szerződő fél a szerződés megkötésekor – a másik fél helyzetének kihasználásával – feltűnően aránytalan előnyt kötött ki. A fél helyzete kihasználásának minősül különösen, ha az, akivel szemben a feltűnően aránytalan előnyt kikötötték, a szerződés megkötésekor a másik féltől függő viszonyban vagy kiszolgáltatott helyzetben volt, vagy kellő üzletkötési jártassággal nem rendelkezett.

5:79. § *[A feltűnő értékaránytalanság]*

- (1) Ha a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás értéke között – anélkül, hogy az egyik felet az ajándékozás szándéka vezetné – a szerződés megkötésének időpontjában, a szerződéskötés egyéb körülményeire is figyelemmel, feltűnően nagy az értékaránytalanság, a sérelmet szenvedett fél a szerződést megtámadhatja.
- (2) Az (1) bekezdésben foglaltak irányadók abban az esetben is, ha a hitelezőnek a szerződésben meghatározott szolgáltatása és a teljes hiteldíj között feltűnően nagy az értékaránytalanság.

5:80. § *[A fogyasztóra hátrányos szerződési feltétel]*

- (1) Fogyasztói szerződésben semmis az a szerződési feltétel, amely a fogyasztó jogait megállapító jogszabályi rendelkezésektől a fogyasztó hátrányára eltér.
- (2) Semmis a fogyasztónak a jogszabályban megállapított jogairól lemondó nyilatkozata.

5:81. § *[A tisztességtelen szerződési feltétel]*

- (1) Tisztességtelen az általános szerződési feltétel és a fogyasztói szerződésben a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel alkalmazójával szerződő fél hátrányára állapítja meg.
- (2) Az általános szerződési feltétel, és a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető.
- (3) A feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.
- (4) A tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, valamint a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre, feltéve, hogy ezek a feltételek világosak és érthetőek.
- (5) Nem minősülhet tisztességtelennek a szerződési feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy jogszabály előírásának megfelelően határozzák meg.

5:82. § *[Egyes tisztességtelen szerződési feltételek]*

- (1) A fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősül különösen az a szerződési feltétel, amely
 - a) a szerződés bármely feltételének értelmezésére a fogyasztóval szerződő felet egyoldalúan jogosítja;
 - b) kizárólagosan a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e;
 - c) a fogyasztót teljesítésre kötelezi abban az esetben is, ha a fogyasztóval szerződő fél nem teljesíti a szerződést;
 - d) lehetővé teszi, hogy a fogyasztóval szerződő fél a szerződéstől bármikor elálljon, vagy azt felmondja, ha a fogyasztó ugyanerre nem jogosult;
 - e) kizárja, hogy a fogyasztó a szerződés megszűnésekor visszakövetelje a már teljesített, ellenszolgáltatás nélküli szolgáltatását, ide nem értve, ha a szerződés megszűnésére szerződésszegés következtében kerül sor;
 - f) kizárja vagy korlátozza a fogyasztó lehetőségét arra, hogy szerződéses kötelezettségeit beszámítással szüntesse meg;
 - g) lehetővé teszi, hogy a fogyasztóval szerződő fél tartozását más személy a fogyasztó hozzájárulása nélkül átvállalja;
 - h) kizárja vagy korlátozza a fogyasztóval szerződő félnek az általa igénybe vett közreműködőért való felelősségét;
 - i) kizárja vagy korlátozza a fogyasztó jogszabályon vagy a felek közötti megállapodáson alapuló igényérvényesítési lehetőségeit, kivéve, ha azt egyben más, jogszabályban meghatározott vitarendezési móddal helyettesíti;
 - j) a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg.
- (2) A fogyasztói szerződésben az ellenkező bizonyításáig tisztességtelennek kell tekinteni különösen azt a szerződési feltételt, amely
 - a) a fogyasztó meghatározott magatartását szerződési nyilatkozata megtételének vagy elmulasztásának minősíti, ha a magatartás tanúsítására nyitva álló határidő ésszerűtlenül rövid;
 - b) a fogyasztó nyilatkozatának megtételére ésszerűtlen alaki követelményeket támaszt;
 - c) meghosszabbítja a határozott időre kötött szerződést, ha a fogyasztó másként nem nyilatkozik, feltéve, hogy a nyilatkozat megtételére nyitva álló határidő ésszerűtlenül rövid;
 - d) lehetővé teszi, hogy a fogyasztóval szerződő fél a szerződést egyoldalúan, a szerződésben meghatározott alapos ok nélkül módosítsa, különösen, hogy a szerződésben megállapított pénzbeli ellenszolgáltatás mértékét megemelje, vagy lehetővé teszi, hogy a fogyasztóval szerződő fél a szerződést egyoldalúan, a szerződésben meghatározott alapos okkal módosítsa, ha ilyen esetben a fogyasztó nem jogosult a szerződéstől azonnali hatállyal elállni, vagy azt felmondani;
 - e) lehetővé teszi, hogy a fogyasztóval szerződő fél egyoldalúan, alapos ok nélkül a szerződésben meghatározott tulajdonságú szolgáltatástól eltérően teljesítsen;
 - f) a fogyasztóval szerződő fél teljesítését olyan feltételtől teszi függővé, amelynek bekövetkezte kizárólag a fogyasztóval szerződő fél akaratán múlik, kivéve, ha a fogyasztó jogosult a szerződéstől elállni, vagy azt felmondani;
 - g) a fogyasztóval szerződő félnek pénztartozás teljesítésére – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – negyvenöt napnál hosszabb határidőt biztosít vagy egyébként nem megfelelően meghatározott határidőt ír elő szolgáltatása teljesítésére, valamint a fogyasztó szerződési nyilatkozatainak elfogadására;
 - h) kizárja vagy korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló jogait a fogyasztóval szerződő fél szerződésszegése esetén;
 - i) kizárja, hogy a fogyasztónak visszajárjon a szerződés szerint általa kifizetett összeg, ha a fogyasztó nem teljesít vagy nem szerződésszerűen teljesít, amennyiben hasonló kikötés a fogyasztóval szerződő felet nem terheli;
 - j) a fogyasztót túlzott mértékű pénzösszeg fizetésére kötelezi, ha a fogyasztó nem teljesít vagy nem szerződésszerűen teljesít.

5:83. § *[A tisztességtelen szerződési feltétel érvénytelensége]*

- (1) Az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló tisztességtelen szerződési feltételt a sérelmet szenvedett fél megtagadhatja.
- (2) Semmis a tisztességtelen általános szerződési feltétel, ha a fél a feltételt gazdasági erőfölényével visszaélve alkalmazza.
- (3) Fogyasztói szerződésben a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalta tisztességtelen szerződési feltétel semmis. A semmisségre csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni.

5:84. § *[A közérdekű kereset indításának feltételei]*

- (1) A tisztességtelen általános szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítása iránt közérdekű keresetet indíthat a bíróság előtt
 - a) az ügyész,
 - b) a miniszter, továbbá az autonóm államigazgatási szerv, a kormányhivatal, a központi hivatal vezetője,
 - c) a kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szerve, a jegyző és a főjegyző,
 - d) a gazdasági, a szakmai kamara, az érdekképviselői szervezet, valamint
 - e) az általa védett fogyasztói érdekek körében
 - ea) a fogyasztói érdekek képviseletét ellátó társadalmi szervezet és
 - eb) az Európai Gazdasági Térség bármely államának joga alapján létrejött minősített szervezet, feltéve, hogy az általános szerződési feltétel alkalmazója, nyilvánosságra hozója, illetve alkalmazásra ajánlója a Magyar Köztársaság területén fejti ki tevékenységét.
- (2) Gazdasági erőfölényben álló által alkalmazott tisztességtelen általános szerződési feltétel esetében a Gazdasági Versenyhivatal is indíthat közérdekű keresetet.
- (3) A bíróság a tisztességtelen szerződési feltétel érvénytelenségét a szerződési feltétel alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal megállapítja, és elrendeli, hogy a szerződési feltétel alkalmazója saját költségére az érvénytelenség megállapítására vonatkozó közlemény közzétételéről gondoskodjék. A közleménynek tartalmaznia kell az érintett szerződési feltétel pontos meghatározását, tisztességtelenségének megállapítását, valamint az e jellegét alátámasztó érveket. A közlemény szövegéről és a közzététel módjáról a bíróság dönt. Közzététel alatt érteni kell különösen az országos napilapban és az internet útján történő nyilvánosságra hozatalt.
- (4) Az (1) bekezdésben meghatározott személy, illetve szervezet kérheti továbbá az olyan általános szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítását, amelyet fogyasztókkal történő szerződéskötések céljából határoztak meg és tettek nyilvánosan megismerhetővé, akkor is, ha az érintett feltétel még nem került alkalmazásra. Ha a bíróság megállapítja a sérelmes általános szerződési feltétel tisztességtelenségét, ítéletében eltiltja a nyilvánosságra hozott a feltétel alkalmazásától.
- (5) A (4) bekezdés szerinti per az ellen is megindítható, aki a fogyasztókkal történő szerződéskötés céljából meghatározott és megismerhetővé tett tisztességtelen általános szerződési feltétel alkalmazását nyilvánosan ajánlja. Ha a bíróság megállapítja a sérelmes általános szerződési feltétel tisztességtelenségét, a közzétételt eltiltja a feltétel alkalmazásra ajánlásától.
- (6) A (3) bekezdés közzétételre vonatkozó szabályait megfelelően alkalmazni kell abban az esetben is, ha a bíróság szerződésben még nem alkalmazott általános szerződési feltétel tisztességtelenségét állapítja meg. A közzétételről az érintett általános szerződési feltétel nyilvánosságra hozójának, illetve alkalmazásra ajánlójának kell saját költségére gondoskodnia.

II. fejezet**Az érvénytelenség jogkövetkezményei****5:85. §** *[Az érvénytelenség joghatása]*

- (1) Az érvénytelen szerződés nem hoz létre kötelezettséget a szolgáltatás teljesítésére, illetve jogosultságot a szolgáltatás teljesítésének követelésére. Az érvénytelenség további jogkövetkezményeit a bíróság csak a fél erre irányuló kérelme alapján és az elévülés, illetve elbirtoklás határai között alkalmazza.
- (2) Ha az érvénytelen szerződés alapján teljesítés történt, a felek jogviszonyát a bíróság – bármelyik fél kérelmére – az 5:86. §–5:89. §-okban foglaltak figyelembevételével rendezi. A bíróság a jogviszony rendezésének módját a kérelemtől eltérően is megállapíthatja, nem alkalmazhat azonban olyan megoldást, amely ellen valamennyi fél tiltakozik.
- (3) A fél a szerződés érvénytelenségének megállapítását kérheti a bíróságtól akkor is, ha ezzel egyidejűleg nem kéri a felek közötti jogviszony rendezését.
- (4) A teljesítéssel a kárveszély a szerződés érvénytelensége ellenére a másik szerződő félre száll át.

5:86. § *[A szerződés érvényessé nyilvánítása visszamenő hatállyal]*

- (1) Az érvénytelen szerződést a bíróság a szerződés megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal érvényessé nyilváníthatja, ha az érvénytelenség oka kiküszöbölhető, vagy az érvénytelenség oka utóbb megszűnt.
- (2) Az érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánítása esetén a szerződő felek úgy kötelesek egymásnak teljesíteni és a szerződésszegésért úgy felelnek, mintha a szerződés kezdettől fogva érvényes lett volna.

5:87. § *[Az eredeti állapot helyreállítása vagy pénzbeli megtérítés elrendelése]*

- (1) Érvénytelen szerződés esetén bármelyik fél kérheti a teljesített szolgáltatás természetbeni visszatérítését, feltéve, hogy maga is visszatéríti a számára teljesített szolgáltatást. A visszatérítési kötelezettség az elévülési vagy az elbirtoklási idő beálltától függetlenül terheli a szerződéskötés előtt fennállt helyzet visszaállítását kérő felet. Az eredeti állapot helyreállítása során gondoskodni kell az eredetileg egyenértékű szolgáltatások értékegyensúlyának a fenntartásáról.
- (2) Ha a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet természetben nem lehet vagy nem célszerű visszaállítani, a bíróság elrendeli az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítését.
- (3) A fél nem köteles az ellenszolgáltatás nélküli szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítésére, ha bizonyítja, hogy a számára teljesített szolgáltatást visszatéríteni olyan okból nem tudja, amelyért a másik fél felelős. Ha pedig a fél a szolgáltatás ellenértékét megfizette, kérheti annak visszatérítését akkor is, ha ő maga a számára teljesített szolgáltatást visszatéríteni nem tudja, feltéve, ha bizonyítja, hogy ennek oka olyan körülményre vezethető vissza, amelyért a másik fél felelős.

5:88. § *[A részleges érvénytelenség]*

- (1) Ha az érvénytelenségi ok csak a szerződés meghatározott részét érinti, az érvénytelenség jogkövetkezményeit a szerződésnek csak erre a részére kell alkalmazni. A szerződés részbeni érvénytelensége esetén az egész szerződés csak akkor válik érvénytelenné, ha feltehető, hogy a felek azt az érvénytelen rész nélkül nem kötötték volna meg.
- (2) Fogyasztói szerződés részbeni érvénytelensége esetén az egész szerződés csak akkor válik érvénytelenné, ha a szerződés az érvénytelen rész nélkül nem teljesíthető.

5:89. § *[Járatékos igények érvényesítése érvénytelen szerződés esetén]*

- (1) Az érvénytelen szerződés jogkövetkezményeivel nem orvosolt hasznok és költségek kiegyenlítésére a jogalap nélküli birtoklás, a gazdagodás megtérítésére a jogalap nélküli gazdagodás szabályait kell alkalmazni. A visszatérítendő pénzszolgáltatás után járó kamatra és a hasznokra vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók azonban arra az időtartamra, amíg a feleknek a szerződéskötést megelőző állapot helyreállítására irányuló visszatérítési kötelezettsége kölcsönösen fennáll.
- (2) A szerződés érvénytelen megkötésével okozott károkat a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség általános szabályai szerint kell megtéríteni. A visszatérítendő szolgáltatásban bekövetkezett károkért a visszatérítésre jogosult féllel szemben a visszatérítésre kötelezett fél felelős azzal hogy e rendelkezés nem érinti azt a jogát, hogy a kárért egyébként felelős személytől a kár megtérítését követelhesse.
- (3) Aki érvénytelen szerződés fennállásában jóhiszeműen bízott, a felektől a szerződés megkötéséből eredő kárának megtérítését követelheti; ha azonban az érvénytelenség az egyik fél magatartására vezethető vissza, a bíróság a másik fél elmarasztalását mellőzi. Ha a felek valamelyike a harmadik személlyel szemben rosszhiszemű volt, teljes kártérítéssel tartozik akkor is, ha az érvénytelenség nem az ő magatartására vezethető vissza. Ezt a kártérítést a bíróság a szerződés teljes vagy részleges hatályban tartása útján is nyújthatja.

4. CÍM**A SZERZŐDÉS HATÁLYTALANSÁGA****5:90. §** *[Feltétel és időhatározás]*

- (1) Ha a felek a szerződés hatályának beálltát bizonyítatlan jövőbeli eseménytől tették függővé (felfüggesztő feltétel), a szerződés hatálya a feltétel bekövetkeztével áll be.
- (2) Ha a felek a szerződés hatályának megszűntét bizonyítatlan jövőbeli eseménytől tették függővé (bontó feltétel), a feltétel bekövetkeztével a szerződés hatályát veszti.
- (3) A feltételre vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell arra az esetre is, ha a felek a szerződés hatályának beálltát vagy megszűntét valamely időponthoz kötötték.

5:91. § *[A függőben lévő feltétel]*

- (1) Amíg a feltétel bekövetkezése függőben van, egyik fél sem tehet semmit, ami a másik fél jogát a feltétel bekövetkezése vagy megghiúsulása esetére csorbítja vagy megghiúsítja. Ez a szabály harmadik személy jóhiszeműen és ellenérték fejében szerzett jogát nem érinti.
- (2) A feltétel bekövetkezésére vagy megghiúsulására nem alapíthat jogot az, aki azt felróhatóan maga idézte elő.

5:92. § *[Beleegyezéstől vagy jóváhagyástól függő szerződés]*

- (1) Ha a szerződés hatályossá válásához jogszabály harmadik személy beleegyezését vagy hatóság jóváhagyását teszi szükségessé, a szerződés a beleegyezéssel vagy a jóváhagyással válik hatályossá. A hatály – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a szerződés megkötésének időpontjától kezdődik.
- (2) A szerződés megszűnik, ha a harmadik személy a beleegyezést, a hatóság pedig a jóváhagyást nem adja meg, vagy arról a bármelyik fél által a másik féllel közölt megfelelő határidőn belül nem nyilatkozik.
- (3) A beleegyezésről, vagy a jóváhagyásról történő nyilatkozattételig, valamint a nyilatkozattételre megszabott határidő leteltéig a felek jogait és kötelezettségeit a függőben lévő feltétel szabályai szerint kell megítélni.

5:93. § *[A hatálytalan szerződés joghatása]*

- (1) Ha a szerződés hatálya nem állt be vagy a szerződés hatályát veszítette – ideértve azt az esetet is, ha a szerződéshez harmadik személy beleegyezése vagy hatóság jóváhagyása hiányzik, vagy a beleegyezést és jóváhagyást megtagadták – a szerződés teljesítése nem követelhető.
- (2) A hatálytalan szerződés alapján történt teljesítéseket a felek között a jogalap nélküli gazdagodás és a jogalap nélküli birtoklás szabályai szerint kell elszámolni.

5:94. § *[A fedezetelvonó szerződés]*

- (1) Az olyan szerződésen alapuló jogszerzés, amellyel harmadik személy igényének kielégítési alapját részben vagy egészben elvonták, e harmadik személy irányában hatálytalan, ha a szerző fél rosszhiszemű volt, vagy reá nézve a szerződésből ingyenes előny származott.
- (2) Ha valaki a fedezetelvonó szerződést hozzátartozójával vagy olyan vállalkozással köti, amelyben legalább többségi befolyással rendelkezik, vagy amely benne legalább többségi befolyással rendelkezik, továbbá ha a vállalkozás a tagjával vagy vezető tisztségviselőjével vagy annak hozzátartozójával köt ilyen szerződést, a rosszhiszeműséget és az ingyenességet vélelmezni kell. Ugyancsak vélelmezni kell a rosszhiszeműséget és az ingyenességet azonos természetes személy vagy vállalkozás befolyása alatt működő vállalkozások egymás közötti szerződéskötése esetén, akkor is, ha közvetlen vagy közvetett többségi befolyás nem áll fenn.
- (3) A harmadik személy kérelmére a szerző fél a vagyontárgyból való kielégítést és a vagyontárgyra vezetett végrehajtást túrni köteles. Ha a szerző fél vállalkozás, a megszerzett vagyontárgy értékének erejéig teljes vagyonával áll helyt a harmadik személlyel szemben.
- (4) Ha a szerző fél a fedezetelvonó szerződéssel megszerzett vagyontárgytól rosszhiszeműen esett el, a harmadik személlyel szemben a megszerzett vagyontárgy értékéig felelősséggel tartozik.
- (5) A fedezetelvonó szerződés szabályait kell alkalmazni akkor is, ha az előny nem az üzleti nyilatkozatot tevő személynél jelentkezik.

5. CÍM**BÍRÓSÁGI ÚTON NEM ÉRVÉNYESÍTHETŐ KÖVETELÉS****5:95. §** *[A bírósági úton nem érvényesíthető követelések]*

- (1) Bírósági úton nem lehet érvényesíteni:
 - a) az elévült követelést;
 - b) a játékból vagy fogadásból eredő követeléseket, kivéve ha a játékot vagy fogadást állami engedély alapján bonyolítják le;
 - c) a kifejezetten játék vagy fogadás céljára ígért vagy adott kölcsönből eredő követeléseket;
 - d) azokat a követeléseket, amelyek bírósági úton való érvényesítését törvény kizárja; valamint
 - e) az a)–d) pontokban meghatározott követeléseket biztosító vagy megerősítő szerződésből vagy kikötésből eredő követelést.
- (2) A bírósági úton nem érvényesíthető követelés önkéntes teljesítését nem lehet visszakövetelni.
- (3) Azt, hogy a követelés bírósági úton nem érvényesíthető – az (1) bekezdés a) pontjában foglaltak kivételével – hivatalból kell figyelembe venni.

6. CÍM

A SZERZŐDÉS TELJESÍTÉSE

I. fejezet

Általános rendelkezések

5:96. § *[A teljesítés általános szabályai]*

- (1) A szerződéseket tartalmuknak megfelelően kell teljesíteni.
- (2) A teljesítéssel a kötelezettség megszűnik.
- (3) A teljesítéssel a kárveszély – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a másik szerződő félre száll át.

5:97. § *[Az akadályközlési kötelezettség]*

- (1) Ha a szerződésben vállalt valamely kötelezettség teljesítése előre láthatóan akadályba ütközik, erről a felek kötelesek egymást időben értesíteni, kivéve, ha az akadályt a másik félnek közlés nélkül is ismernie kellett.
- (2) Az akadályközlési kötelezettség elmulasztása miatt felmerült kárért – ha a mulasztó fél vállalkozás – a szerződésszegésért való felelősség szabályai szerint felelős akkor is, ha egyébként az érdekkörén kívül felmerült akadály elháríthatatlan volt, és a felelősség alól magát kimenti.

5:98. § *[Teljesítés vagylagos szolgáltatás esetén]*

- (1) Ha a kötelezettség több szolgáltatás közül vagylagosan teljesíthető, a választás joga a teljesítésre kötelezett felet illeti.
- (2) Ha a választásra jogosult fél a választással indokolatlanul késedelmeskedik, a másik fél a választási jog gyakorlására határidőt tűzhet. A határidő eredménytelen elteltével a választás joga a másik félre száll át.

5:99. § *[Teljesítés osztható szolgáltatás esetén]*

Ha a szolgáltatás a jogosult szerződési érdekének részbeni kielégítésére alkalmas részekre osztható, a jogosult részteljesítést köteles elfogadni, kivéve, ha ezt a szerződés kizárta, vagy a részteljesítés a lényeges érdekét sérti.

5:100. § *[Harmadik személy javára szóló szerződés teljesítése]*

- (1) Harmadik személy javára szóló szerződésnek minősül az a megállapodás, amely alapján a harmadik személy közvetlenül jogosult a szerződéses kötelezettség teljesítésének követelésére. A harmadik személy akkor követelheti közvetlenül a szerződéses kötelezettség teljesítését, ha ezt a jogát a felek kifejezetten kikötötték, vagy ha ez a megállapodás a szerződés céljából vagy az eset körülményeiből következik.
- (2) A harmadik személy a javára kikötött joggal attól kezdve rendelkezik, hogy a szerződésből folyó jogáról őt valamelyik fél értesítette. Ha a jogot visszautasítja, azzal a javára szerződött fél rendelkezik.
- (3) A kötelezett a szerződésből folyó kifogásait a harmadik személlyel szemben is érvényesítheti.
- (4) A harmadik személy javára szerződő fél a harmadik személytől a teljesítés követelésének jogát – a kötelezett egyidejű értesítésével – megvonhatja, kivéve ha ezt megelőzően
 - a) a harmadik személy őt vagy a kötelezettet már értesítette arról, hogy a javára kikötött jogot elfogadja, vagy
 - b) ő maga értesítette a harmadik személyt arról, hogy a javára kikötött jog visszavonhatatlan.

II. fejezet

A teljesítés helye

5:101. § *[A teljesítés helye dolog szolgáltatására irányuló fogyasztói szerződéseknél]*

Ha a szolgáltatás jellegéből és rendeltetéséből más nem következik, dolog szolgáltatására irányuló fogyasztói szerződés esetén a teljesítés azzal történik meg, hogy a dolog birtokát a fogyasztónak a szerződés megkötésének időpontja szerinti lakóhelyén, ennek hiányában szokásos tartózkodási helyén, vagy fuvarozó igénybevételevel történő teljesítés esetén a rendeltetési állomáson átruházzák. Az 5:33. § (2) bekezdésének alkalmazásában lakóhely helyett a jogi személy, illetve egyéni vállalkozó székhelyét kell érteni.

III. fejezet**A teljesítés ideje****5:102. §** *[A teljesítés ideje]*

- (1) A felek a szerződésben a teljesítés idejét előírhatják határnap vagy határidő tűzésével. A felek megállapodhatnak abban, hogy a szolgáltatást meghatározott időszakonként visszatérően kell teljesíteni. Osztható szolgáltatás esetén a felek – választásuk szerint – a részteljesítések időpontját is meghatározhatják.
- (2) A szolgáltatást teljesíteni kell
 - a) határnap kitűzése esetén ezen a napon,
 - b) ha a szolgáltatás rendeltetéséből a teljesítési idő kétségtelenül megállapítható, ebben az időpontban,
 - c) határidő megjelölése esetén az időtartamon belül bármikor, kivéve, ha az eset körülményeiből az következik, hogy a jogosult választhatja meg a teljesítés időpontját.
- (3) Ha a teljesítés idejét az (1) és a (2) bekezdés alapján nem lehet megállapítani, a szolgáltatást a jogosult felszólításában meghatározott időben, ha a jogosult felszólításában határidőt nem határozott meg, a felszólítás kézhezvételétől számított harminc napon belül, felszólítás hiányában pedig a szerződés megkötését követően olyan időn belül kell teljesíteni, amelyen belül rendes körülmények között – a teljesítés előkészítéséhez szükséges időre is tekintettel – azt a jogosult várhatja.
- (4) Jogszabály a fogyasztói szerződésekre a (3) bekezdésben foglaltaktól eltérő teljesítési időt állapíthat meg.

5:103. § *[A teljesítésre előírt idő bekövetkezése előtt felajánlott teljesítés]*

- (1) A teljesítési idő előtt a másik fél beleegyezésével lehet teljesíteni. A másik fél az idő előtti teljesítést visszautasíthatja, kivéve, ha a teljesítés elfogadása jogi érdekét nem sérti, és a kötelezett az esetleges többletköltségeket viseli.
- (2) A teljesítési idő előtti teljesítés elfogadása nem érinti a másik fél szolgáltatása teljesítésének szerződés szerinti esedékességét.

5:104. § *[Az egyidejű teljesítés]*

A teljesítési idő beálltával bármelyik fél követelheti a másik fél esedékessé vált szolgáltatásának teljesítését, feltéve, hogy saját szolgáltatása egyidejű teljesítését felajánlja.

IV. fejezet**A teljesítés módja****5:105. §** *[A szolgáltatás minősége]*

- (1) A szolgáltatásnak rendelkeznie kell mindazokkal a tulajdonságokkal, amelyeket a szolgáltatás minőségére vonatkozóan jogszabály vagy a felek szerződése meghatároz.
- (2) A szolgáltatásnak a teljesítés időpontjában alkalmasnak kell lennie arra, hogy azt a rendeltetése szerinti célra lehessen felhasználni, így a teljesítés időpontjában
 - a) alkalmasnak kell lennie azokra a célokra, amelyekre más, azonos fajtájú szolgáltatásokat rendszerint használnak, és
 - b) rendelkeznie kell azzal a minőséggel, illetve nyújtania kell mindazt, ami azonos fajtájú szolgáltatásoknál szokásos, és amit a jogosult elvárhat, figyelembe véve a szolgáltatás természetét, valamint a kötelezettnek, a gyártónak, az importálónak vagy ezek képviselőjének a szolgáltatás konkrét tulajdonságaira vonatkozó, különösen kereskedelmi kommunikációban vagy a termék címkéjén megjelenő nyilvános kijelentését, és
 - c) alkalmasnak kell lennie a jogosult által meghatározott célra, ha azt a jogosult a szerződéskötés időpontjában a kötelezett tudomására hozta és abba a kötelezett beleegyezett, valamint
 - d) rendelkeznie kell a kötelezett által adott leírásban szereplő vagy az általa a jogosultnak mintaként bemutatott szolgáltatásban levő tulajdonságokkal.
- (3) A szolgáltatásnak nem kell megfelelnie a (2) bekezdés b) pontjában említett nyilvános kijelentésnek, ha a kötelezett bizonyítja, hogy
 - a) a nyilvános kijelentést nem ismerte és azt nem is kellett ismernie;
 - b) a nyilvános kijelentést a szerződéskötés időpontjáig már megfelelő módon helyesbítették; vagy
 - c) a nyilvános kijelentés a jogosult szerződéskötési elhatározását nem befolyásolhatta.

- (4) A szolgáltatásnak a rendeltetés szerinti célra való alkalmassága szempontjából a nem kötelező minőségi előírásokat is értékelni kell.
- (5) Ha a felek a szerződés tárgyát fajta és mennyiség szerint határozták meg, a kötelezettnek a forgalomban szokásos jó minőségű dologgal kell teljesíteni.

5:106. § *[A kötelezett többletszolgáltatása]*

Ha a kötelezett a szerződésben előírtnál nagyobb mennyiség szolgáltatását ajánlja fel, a többletszolgáltatást a jogosult visszautasíthatja. Ha a jogosult a többletszolgáltatást átveszi, annak ellenértékét a szerződéses ellenérték alapulvételével kell megfizetnie.

5:107. § *[A teljesítés elismerése]*

A kötelezett a teljesítéskor a teljesítés tényének írásbeli elismerését követelheti. Azt, aki a jogosult aláírásával ellátott írásbeli elismerést mutat fel, a teljesítés elfogadására jogosított személynek kell tekinteni, kivéve, ha a körülményekből nyilvánvaló, hogy a teljesítés elfogadására nem jogosult.

5:108. § *[A szolgáltatás megvizsgálásának sajátos szabályai]*

- (1) A jogosult a körülmények által lehetővé tett legrövidebb határidőn belül köteles meggyőződni arról, hogy a szolgáltatás minősége és mennyisége megfelelő-e.
- (2) A dolog átvétele során nem kell vizsgálni azokat a tulajdonságokat, amelyeknek a minőségét tanúsítják vagy amelyekre jótállás vonatkozik.
- (3) A felek a minőség és a mennyiség megvizsgálásának módját, a minőségi és mennyiségi kifogásolás rendjét meghatározhatják szabványra vagy más előírásra, mindkét fél által ismert szokványra vagy mintaszabályzatra utalással, továbbá mintavétellel vagy egyéb részletes leírással.

5:109. § *[A teljesítési költségek viselése]*

Az átadással járó költségek – ideértve a csomagolásnak és a mennyiség megállapításának költségeit is – a kötelezettet, az átvétellel járó költségek – ideértve a minőség megvizsgálásának költségeit is – a jogosultat terhelik.

V. fejezet

A pénztartozás teljesítésének különös szabályai

5:110. § *[A pénztartozás teljesítésének ideje]*

- (1) Ha a felek a szerződésben a teljesítés idejét határnap vagy határidő tűzésével nem határozták meg, a pénztartozást a jogosult fizetési felszólításának (számlájának) kézhezvételétől számított tizenöt napon belül kell teljesíteni.
- (2) A jogosult teljesítésétől számított tizenöt napon belül kell teljesíteni a pénztartozást, ha
 - a) a számlának vagy azzal egyenértékű más okiratnak a kézhezvétele a jogosult teljesítését megelőzte,
 - b) a kötelezettnek számla vagy azzal egyenértékű más okirat bevétele nélkül teljesítenie kell a fizetési kötelezettségét, vagy
 - c) ha a számla vagy azzal egyenértékű más okirat kézhezvételének időpontja nem állapítható meg.

5:111. § *[A pénztartozásnak a teljesítési idő bekövetkezése előtti teljesítése]*

- (1) A jogosult a teljesítési idő előtt felajánlott teljesítést köteles elfogadni.
- (2) Fogyasztói szerződésben az eltérő tartalmú kikötés, és az olyan kikötés, amely ebben az esetben a fogyasztóra további kötelezettséget (kamat, díj, kártalanítás fizetése) ró, semmis.
- (3) A (2) bekezdésben foglaltak nem érintik annak a lehetőségét, hogy a jogosult – külön törvényben meghatározott feltételek szerint – igényelje a teljesítési idő bekövetkezése előtti teljesítéshez kapcsolódó költségeinek a megtérítését.

5:112. § *[A kikötött kamat mérséklése]*

A bíróság a kötelezett kérelmére, a felek által a szerződésben túlzott mértékben megállapított kamatot méltányosságból mérsékelheti.

7. CÍM

A SZERZŐDÉSSZEGÉS

I. fejezet

A szerződésszegés általános szabályai

5:113. § [A szerződésszegés]

A szerződés megszegését jelenti bármely szerződéses kötelezettség nem szerződésszerű teljesítése, a teljesítés lehetetlenné válása vagy megtagadása, függetlenül attól, hogy azt kimentették-e.

5:114. § [A szerződésszegés jogkövetkezményei]

- (1) Szerződésszegés esetén a törvényben foglalt feltételek szerint a sérelmet szenvedett fél
 - a) követelheti a szerződéses kötelezettség szerződésszerű teljesítését;
 - b) visszatarthatja saját szolgáltatását;
 - c) a törvényben nevesített szerződésszegések esetében, az ott meghatározott feltételek megvalósulásakor, egyéb esetekben pedig ha a szerződésszegés jellege vagy súlyossága miatt a teljesítés elfogadása nem várható el, a szerződéstől elállhat, vagy azt azonnali hatállyal felmondhatja; vagy
 - d) követelheti a szerződésszegéssel okozott kára megtérítését.
- (2) A szerződésszegésnek azokat a jogkövetkezményeit, amelyek nem zárják ki egymást, a sérelmet szenvedett fél együttesen is érvényesítheti.
- (3) Ha a fél az érdeksérelmé a szerződésszegés jogkövetkezményein kívül más jogcímen is orvosolhatja, választhat, hogy mely jogkövetkezményeket kívánja alkalmazni. Ilyen esetben a választott jogcímhez a bíróság is kötve van. A választott jogcímről a jogosult másra térhet át, köteles azonban a kötelezettnek az áttéréssel okozott kárt megtéríteni, kivéve, ha az áttérés indokolt volt.

A teljesítéshez való jog

5:115. § [A teljesítéshez való jog]

- (1) Szerződésszegés esetén a sérelmet szenvedett fél jogosult a kötelezettség szerződésszerű teljesítésének követelésére.
- (2) A szerződésszerű teljesítés nem követelhető, ha
 - a) a teljesítés lehetetlen vagy jogellenes,
 - b) a teljesítés a kötelezett számára ésszerűtlen nehézséget okozna, vagy aránytalanul költséges lenne, vagy
 - c) a jogosult helyettesítő ügyletet alkalmazott.
- (3) Szerződésszegés esetén a jogosult a szerződésszerű teljesítésre megfelelő határidőt tűzhet ki.

Visszatartási jog

5:116. § [A visszatartási jog]

- (1) Szerződésszegés esetén a jogosult a saját esedékes szolgáltatása vagy annak arányos része teljesítését visszatarthatja mindaddig, amíg a kötelezett szerződésszerűen nem teljesít, vagy a számára megfelelő biztosítékot nem nyújt.
- (2) A teljesítés visszatartása az alapul szolgáló ok fennállásáig vagy addig jogszerű, amíg a másik fél megfelelő biztosítékot nem nyújt. A teljesítés visszatartására jogosult fél elállhat a szerződéstől, ha megfelelő határidőt szabott, és ez alatt a másik fél a teljesítés visszatartásának okát nem hárította el, vagy a teljesítésre megfelelő biztosítékot nem nyújtott.
- (3) Annak a félnek a jogaira és kötelezettségeire, aki a teljesítés visszatartására jogosult, egyebekben a felelős őrzés szabályai irányadók.

A szerződésen alapuló jogviszony megszűntetése

5:117. § [Az elállás és a felmondás joga]

- (1) Ha a szerződésszegés jellege vagy súlyossága miatt a teljesítés elfogadása a féltől többé nem várható el, a törvényben meghatározott eseteken kívül is jogosult a szerződéstől elállni, illetve a szerződést felmondani.

- (2) Ha bármelyik szolgáltatás természetbeni visszatérítésére nincs mód, a fél – a törvényben biztosított elállási joga helyett – a szerződést azonnali hatállyal felmondhatja, és az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítését kérheti.
- (3) A sérelmet szenvedett fél nem köteles az ellenszolgáltatás nélküli szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítésére, ha bizonyítja, hogy a számára teljesített szolgáltatást visszatéríteni olyan okból nem tudja, amelyért a másik fél felelős. Ha pedig a fél a szolgáltatás ellenértékét megfizette, kérheti annak visszatérítését akkor is, ha ő maga a számára teljesített szolgáltatást visszatéríteni nem tudja, amennyiben bizonyítja, hogy ennek oka olyan körülményre vezethető vissza, amelyért a másik fél felelős.

Felelősség a szerződésszegéssel okozott károkért

5:118. § *[Felelősség szerződésszegéssel okozott károkért]*

Aki a szerződés megszegésével a másik félnek kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a szerződésszegést az ellenőrzési körén kívül eső, olyan körülmény okozta, amellyel a szerződéskötés időpontjában nem kellett számolnia, és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa.

5:119. § *[A kártérítés mértéke]*

- (1) Kártérítés címén meg kell téríteni a szolgáltatás tárgyában bekövetkezett kárt.
- (2) A szerződésszegés következményeként a károsult vagyonában keletkezett egyéb károkat (következménykár) és az elmaradt vagyoni előnyt olyan mértékben kell megtéríteni, amilyen mértékben a károsult bizonyítja, hogy a kár mint a szerződésszegés lehetséges következménye a szerződés megkötésének időpontjában előrelátható volt.
- (3) Szándékos vagy súlyosan gondatlan szerződésszegés esetében meg kell téríteni a károsultnak azt a kárát is, amelyet a szerződésszegő fél csak a szerződésszegés időpontjában láthatott előre.

5:120. § *[A szolgáltatást helyettesítő ügylet]*

- (1) A jogosult jogszerű elállása esetén megfelelő határidőn belül és az adott piaci lehetőségek között elfogadható ellenérték mellett helyettesítő ügylet kötésére jogosult, egyben követelheti a szerződésben és a helyettesítő ügyletben kikötött ellenérték közötti különbség, továbbá a helyettesítő ügylet megkötéséből fakadó költségek kártérítés címén való megtérítését.
- (2) Helyettesítő ügylet hiányában is követelheti a jogosult a szerződési ár és az elállás idején irányadó piaci ár közötti különbség megtérítését, ha a szerződésben meghatározott szolgáltatásnak piaci ára van.
- (3) Az (1) és (2) bekezdésben szabályozott esetekben a károsultnak nem kell bizonyítania, hogy a kár a szerződés megkötésének időpontjában előrelátható volt.

5:121. § *[A károsulti közrehatás és kárenyhítési kötelezettség]*

- (1) Nem kell megtéríteni a szerződésszegéssel okozott kárt annyiban, amennyiben a károsult fél a kár bekövetkezésében közrehatott.
- (2) Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét sem, amely abból származott, hogy a károsult a kárenyhítési kötelezettségének felróható módon nem tett eleget.

5:122. § *[A szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályainak alkalmazása]*

A kár megtérítésének mértékére, módjára egyebekben a szerződésen kívül okozott károk megtérítésére vonatkozó általános szabályokat kell alkalmazni azzal, hogy a kártérítés méltányosságból való mérséklésének nincs helye.

A közreműködőért való felelősség

5:123. § *[A közreműködőért való felelősség]*

- (1) Aki kötelezettsége teljesítéséhez vagy joga gyakorlásához más személy közreműködését veszi igénybe, az igénybevett személy magatartásáért felelős.
- (2) Közreműködőnek minősül az a személy, akit a fél már létrejött szerződés teljesítése érdekében vesz igénybe, továbbá az is, akinek a közreműködése – a szerződés létrejöttét megelőzően is – hozzájárult ahhoz, hogy a kötelezett valamely szerződésben vállalt szolgáltatását teljesítse, feltéve, hogy a kötelezettel közvetlen szerződéses jogviszonyban állott.

5:124. § *[A kötelezett megtérítési és kártérítési igénye]*

- (1) Ha a kötelezett a jogosulttal szemben olyan szerződésszegésért áll helyt, amelyért a közreműködő felelős, az emiatt felmerült kárának megtérítését – felelőssége arányában – a vele szerződő közreműködőjétől követelheti.
- (2) A kötelezett megtérítési igénye a jogosulttal szembeni helytállásától számított egy év alatt évül el.
- (3) A kötelezett a közreműködővel szemben érvényesítheti a szerződésszegési kárigénynek a megtérítési igénnyel nem fedezett részét.

5:125. § *[A jogosultat megillető választás joga]*

Ha többen különböző jogviszony alapján egyidejűleg kötelesek helytállni ugyanazon szerződésszegéssel okozott kárért és felelősségük a jogosulttal szemben nem egyetemleges, a jogosult választhat, hogy a teljesítést melyiküktől követeli. A választás joga a jogosultat a bírósági kereset benyújtásáig illeti meg.

A részleges szerződésszegés**5:126. §** *[A részleges szerződésszegés]*

Osztható szolgáltatás egy részére vonatkozó szerződésszegés esetén a szerződésszegés jogkövetkezményei csak erre a részre következnek be, kivéve, ha a szerződésszegés olyan súlyos, hogy a jogkövetkezmények részleges alkalmazása a jogosult lényeges érdekét sértené.

A közbenő és az előzetes szerződésszegés**5:127. §** *[A közbenő szerződésszegés]*

- (1) A fél szerződésszegést követ el, ha elmulasztja azokat az intézkedéseket vagy nyilatkozatokat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a másik fél a szerződésből eredő kötelezettségeit megfelelően teljesíthesse.
- (2) Az egyik felet terhelő közbenő intézkedés elmulasztása kizárja, hogy a másik fél olyan kötelezettségére nézve kövessen el szerződésszegést, amely kötelezettségének teljesítését a közbenő intézkedés elmulasztása megakadályozza.

5:128. § *[Az előzetes szerződésszegés]*

Ha a teljesítési idő lejártá előtt nyilvánvalóvá válik, hogy a másik fél a szolgáltatását az esedékességkor szerződésszerűen teljesíteni nem tudja, a jogosult a szerződésszegésből eredő jogait a teljesítést megelőzően is gyakorolhatja.

A szerződésszegés jogkövetkezményeinek korlátozása**5:129. §** *[A szerződésszegés jogkövetkezményeinek korlátozása]*

- (1) A szándékosan, súlyos gondatlansággal vagy bűncselekménnyel okozott, továbbá az életet, testi épséget, egészséget megkárosító szerződésszegésért való felelősséget érvényesen nem lehet kizárni vagy korlátozni.
- (2) Fogyasztói szerződésben – az (1) bekezdésben foglaltakon kívül is – semmis a szerződésszegésért való felelősség kizárása vagy korlátozása, kivéve, ha az ezzel járó hátrányt az ellenszolgáltatás megfelelő csökkentése vagy egyéb előny kiegyenlíti.

II. fejezet**A szerződésszegés egyes esetei****A kötelezett késedelme****5:130. §** *[A kötelezett késedelme]*

A kötelezett késedelembe esik, ha a teljesítési idő eredménytelenül eltelt.

5:131. § *[A kötelezett késedelmének jogkövetkezményei]*

- (1) A jogosult – függetlenül attól, hogy a kötelezett a késedelmét kimentette-e – követelheti a teljesítést, vagy, ha ez többé nem áll érdekében, elállhat a szerződéstől.

- (2) Nincs szükség az elálláshoz a teljesítéshez fűződő érdek megszűnésének bizonyítására, ha
 - a) a szerződést – a felek megállapodása szerint vagy a szolgáltatás felismerhető rendeltetésénél fogva – meghatározott teljesítési időben kellett volna teljesíteni; vagy
 - b) a jogosult az utólagos teljesítésre megfelelő póthatáridőt szabott, és az is eredménytelenül telt el.
- (3) A jogosult kikötheti, hogy a póthatáridő eredménytelen eltelte esetén a szerződés külön elállás nélkül megszűnik.
- (4) Ha a kötelezett késedelmét kimenteni nem tudja, a szolgáltatás tárgyában a késedelem ideje alatt bekövetkezett kárért felelős, kivéve, ha bizonyítja, hogy az késedelem hiányában is bekövetkezett volna.

A jogosult átvételi késedelve

5:132. § *[Az átvételi késedelem]*

- (1) A jogosult késedelembe esik, ha a szerződésszerűen felajánlott teljesítést nem fogadja el.
- (2) Átvételi késedelem esetén – függetlenül attól, hogy a jogosult késedelmét kimentette-e – a kötelezett a dolog őrzésére a felelős őrzés szabályai szerint köteles, a kárveszély pedig a jogosultra száll át.

A fizetési késedelem külön szabályai

5:133. § *[A késedelmi kamat]*

- (1) Pénztartozás esetében – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdődően a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatot köteles fizetni, akkor is, ha a tartozás egyébként kamatmentes volt. A kamatfizetési kötelezettség akkor is beáll, ha a kötelezett késedelmét kimenti.
- (2) Az államháztartás alrendszerében harmadik személyekkel szemben vállalt vagy az alrendszereket egyébként harmadik személyekkel szemben terhelő fizetési kötelezettség késedelmes teljesítése esetén a késedelmi kamat tekintetében is alkalmazni kell a kamatfizetés mellőzésére vagy a törvényesnél alacsonyabb mértékű kamatfizetésre irányuló szerződési kikötés semmisségére vonatkozó rendelkezést.
- (3) Ha a jogosultnak a késedelembe esés időpontjáig jogszabály vagy szerződés alapján kamat jár, a kötelezett a késedelembe esés időpontjától e kamaton felül – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat egyharmadával megegyező késedelmi kamatot, de összességében legalább az (1) bekezdésben meghatározott kamatot köteles fizetni.
- (4) A felek által túlzott mértékben megállapított késedelmi kamatot a bíróság a kötelezett kérelmére mérsékelheti.
- (5) Semmis az a kikötés, amely szerint a késedelmi kamat a tőketartozás részévé válik és maga is kamatozik.

5:134. § *[A késedelmi kamatot meghaladó kár]*

Ha a kötelezett a késedelemért felelős, a jogosult követelheti a szerződésszegéssel okozott, a késedelmi kamatot meghaladó kárának megtérítését.

5:135. § *[A késedelmi kamat mértéke vállalkozások között]*

Olyan szerződés esetén, amelyben mindkét fél vállalkozás, a késedelmi kamat mértéke a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat hét százalékkal növelt értéke. Jogszabály e rendelkezéstől érvényesen csak a jogosult javára térhet el.

5:136. § *[A késedelmi kamat-kikötés megtámadása és bíróság általi megváltoztatása]*

- (1) Olyan szerződés esetén, amelyben mindkét fél vállalkozás, a késedelmi kamat mértékét vagy esedékességét a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a jogosult hátrányára megállapító szerződési feltételt a jogosult megtámadhatja.
- (2) Olyan szerződés esetén, amelyben mindkét fél vállalkozás, az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, az (1) bekezdés szerinti szerződési feltételt a kis- és középvállalkozások érdekeinek képviselőjét ellátó köztestület, társadalmi szervezet (egyesület) és alapítvány is megtámadhatja a bíróság előtt. Ha a megtámadás megalapozott, a bíróság a szerződési feltétel érvénytelenségét – a kikötés alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal – megállapítja. Az érvénytelenség megállapítása nem érinti azokat a szerződéseket, amelyeket a megtámadásig már teljesítettek.

- (3) A kis- és középvállalkozások érdekeinek képviseletét ellátó köztestület, társadalmi szervezet, egyesület, alapítvány kérheti továbbá az olyan, az (1) bekezdés szerinti általános szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítását, amelyet szerződéskötések céljából határoztak meg és tettek nyilvánosan megismerhetővé, akkor is, ha az érintett feltétel még nem került alkalmazásra. A bíróság a sérelmes általános szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítása esetén eltiltja a nyilvánosságra hozót a feltétel alkalmazásától.
- (4) A (2) és a (3) bekezdés szerinti eljárásban a bíróság az igény érvényesítőjének kérelmére elrendelheti, hogy a szerződési feltétel alkalmazója, nyilvánosságra hozója, vagy alkalmazásra ajánlója saját költségére gondoskodjék a szerződési feltétel érvénytelenségének, illetve tisztességtelenségének megállapítására vonatkozó közlemény közzétételéről. A közlemény szövegéről és a közzététel módjáról a bíróság dönt. A közleménynek tartalmaznia kell az érintett szerződési feltétel pontos meghatározását, tisztességtelenségének megállapítását, valamint a megállapítás indokait. Közzététel alatt érteni kell különösen az országos napilapban és az internet útján történő nyilvánosságra hozatalt.
- (5) Olyan szerződés esetén, amelyben mindkét fél vállalkozás, a felek által túlzottan alacsony mértékben megállapított késedelmi kamatot, továbbá a késedelmi kamat kezdő időpontját a bíróság megváltoztathatja, kivéve ha a törvény rendelkezéseitől eltérő kikötéseket a szerződéskötéskor fennálló körülmények indokolták.

A szerződés teljesítésének lehetetlenné válása

5:137. § *[A szerződés teljesítésének lehetetlenné válása]*

- (1) Ha a teljesítés olyan okból vált lehetetlenné, amelyért egyik fél sem felelős, a szerződés megszűnik. A megszűnés előtt már nyújtott szolgáltatás szerződésszerű pénzbeli ellenértékét meg kell fizetni, ha pedig a már teljesített pénzbeli szolgáltatásnak megfelelő ellenszolgáltatást a másik fél nem teljesítette, a pénzbeli szolgáltatás visszajár.
- (2) Ha a teljesítés olyan okból vált lehetetlenné, amelyért az egyik fél felelős, a másik fél szabadul a szerződésből eredő teljesítési kötelezettsége alól, és a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség általános szabályai szerint kártérítést követelhet.
- (3) Ha a teljesítés lehetetlenné válásáért mindkét fél felelős, a szerződés megszűnik, és a felek a lehetetlenné válásából eredő kárukat a közrehatás arányában követelhetik a másik féltől.
- (4) A teljesítés lehetetlenné válásáról tudomást szerző fél köteles erről a másik felet haladéktalanul értesíteni. Az értesítés elmulasztásából eredő kárért a mulasztó fél felelős.
- (5) Ha a lehetetlenné vált dologszolgáltatás esetén a dolog maradványa a kötelezett birtokában maradt, vagy a kötelezett mástól a dolog helyébe lépő értéket kapott vagy igényelhet, a jogosult ennek átengedését követelheti az ellenszolgáltatás arányos része ellenében.

5:138. § *[Vagylagos szolgáltatás lehetetlenné válása]*

- (1) Ha a vagylagos szolgáltatások közül valamelyiknek a teljesítése lehetetlenné válik, a szerződés a többi szolgáltatásra korlátozódik.
- (2) Ha a lehetetlenülésért a választásra nem jogosult fél a felelős, a másik fél választhat a lehetséges szolgáltatás és a szolgáltatás lehetetlenné válásának következményei között.

A teljesítés megtagadása

5:139. § *[A teljesítés megtagadása]*

Ha valamelyik fél a teljesítést jogos ok nélkül megtagadja, a másik fél választhat a késedelem vagy a szolgáltatás lehetetlenné válása jogkövetkezményeinek alkalmazása között.

A jognyilatkozat megtételének elmulasztása

5:140. § *[A jognyilatkozat bírói ítélettel történő pótlása]*

Ha a fél a szerződésben jognyilatkozat tételére kötelezi magát, és ezt a kötelezettségét nem teljesíti, a jognyilatkozatot a bíróság ítélettel pótolja.

III. fejezet

A hibás teljesítés

5:141. § *[A hibás teljesítés]*

- (1) Olyan szerződés alapján, amelyben a felek kölcsönös szolgáltatásokkal tartoznak, a kötelezett hibásan teljesít, ha a szolgáltatás a teljesítés időpontjában nem felel meg a jogszabályban vagy a szerződésben meghatározott követelményeknek, illetve tulajdonságoknak, kivéve, ha a kötelezett bizonyítja, hogy a jogosult a hibát a szerződéskötés időpontjában ismerte, vagy azt ismernie kellett.
- (2) Hibás teljesítésnek minősül a szolgáltatott dolog szakszerűtlen összeszerelése is, ha a szerelés szerződéses kötelezettség és azt a kötelezett vagy más olyan személy végezte, akinek magatartásáért a kötelezett felelős. A kötelezett felel akkor is, ha a szolgáltatott dolog összeszerelését a szerződésnek megfelelően a jogosult végezte el, és a szakszerűtlen összeszerelés a használati útmutató hibájára vezethető vissza.
- (3) Fogyasztói szerződésben semmis az a kikötés, amely e fejezet rendelkezéseitől a fogyasztó hátrányára tér el.

5:142. § *[Vélelem a hibás teljesítés mellett a fogyasztói szerződések esetében]*

Fogyasztói szerződés esetében az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell, hogy a teljesítést követő hat hónapon belül – amennyiben a szerződés tárgya építmény, egy éven belül – a fogyasztó által felismert hiba már a teljesítés időpontjában megvolt, kivéve, ha ez a dolog természetével vagy a hiba jellegével összeegyeztethetetlen.

Kellékszavatosság

5:143. § *[Kellékszavatosság]*

A kötelezett a hibás teljesítésért kellékszavatossági kötelezettséggel tartozik.

5:144. § *[Kellékszavatossági jogok]*

- (1) Hibás teljesítés esetén a jogosult választása szerint
 - a) kijavítást vagy kicserélést követelhet, kivéve ha a választott szavatossági jog teljesítése lehetetlen, vagy ha az a kötelezett számára – a másik szavatossági jog teljesítésével összehasonlítva – aránytalan többletköltséget eredményezne, figyelembe véve a szolgáltatott dolog hibátlan állapotban képviselt értékét, a szerződésszegés súlyát, és a szavatossági jog teljesítésével a jogosultnak okozott érdeksérelmet, vagy
 - b) az ellenszolgáltatás megfelelő mértékű csökkentését igényelheti, ha a kötelezett a kijavítást, illetve a kicserélést nem vállalta vagy e kötelezettségének a (3) bekezdés szerinti feltételekkel nem tud eleget tenni, illetve, ha a hibás teljesítés miatt a kijavításhoz vagy kicseréléshez fűződő érdeke megszűnt.
- (2) A szerződés hibás teljesítése esetén a jogosult az ellenszolgáltatás megfelelő mértékű csökkentése helyett el is állhat a szerződéstől, illetve fel is mondhatja azt. Jelentéktelen hiba miatt elállásnak, illetve felmondásnak nincs helye.
- (3) A kijavítást vagy kicserélést – a dolog tulajdonságait és a jogosult által elvárható rendeltetését figyelembe véve – megfelelő határidőn belül, a jogosult érdekeit kímélve kell elvégezni.
- (4) Ha a kötelezett a dolog kijavítását megfelelő határidőre nem vállalja, nem végzi el, vagy a jogosultnak a kötelezett általi kijavításhoz fűződő érdeke megszűnt, a jogosult a hibát a kötelezett költségére maga kijavíthatja vagy mással kijavíttathatja.

5:145. § *[Áttérés más kellékszavatossági jogra]*

- (1) A jogosult a választott szavatossági jogáról másikra térhet át. Az áttéréssel okozott költséget köteles a kötelezettnek megfizetni, kivéve, ha az áttérésre a kötelezett adott okot, vagy az áttérés egyébként indokolt volt.
- (2) A jogosult által választott szavatossági jog helyett a bíróság a kötelezettet más szavatossági jog teljesítésére kötelezheti, ha
 - a) a választott szavatossági jog teljesítése lehetetlen, vagy
 - b) az a kötelezettnek a másik szavatossági jog teljesítésével összehasonlítva aránytalan többletköltséget eredményezne, figyelembe véve a szolgáltatott dolog hibátlan állapotban képviselt értékét, a szerződésszegés súlyát, a szavatossági jog teljesítésével és annak időigényességével a jogosultnak okozott érdeksérelmet.
- (3) Nem kötelezhet a bíróság olyan szavatossági jog teljesítésére, amely ellen valamennyi fél tiltakozott.

5:146. § *[A kellékszavatossági igény közlése]*

- (1) A jogosult a hiba felfedezése után a körülmények által lehetővé tett legrövidebb időn belül köteles azt kifogásolni, és szavatossági igényét a kötelezettel közölni.
- (2) Fogyasztói szerződés esetében a hiba felfedezésétől számított két hónapon belül közölt szavatossági igényt megfelelő időben közöltnak kell tekinteni.
- (3) A közlés késedelméből eredő kárt a jogosult viseli.

5:147. § *[A kellékszavatossági igény elévülése]*

- (1) A jogosult szavatossági igénye a teljesítés időpontjától számított három év alatt – az állatra vonatkozó szavatossági idő hatvan nap elteltével – évül el.
- (2) Ha a szerződés tárgya használt dolog, a felek rövidebb elévülési időben is megállapodhatnak, egy évnél rövidebb elévülési határidő azonban ebben az esetben sem köthető ki.
- (3) Ha a szerződés alapján szolgáltatott dolog ingatlan, a szavatossági igény a teljesítés időpontjától számított öt év alatt évül el.
- (4) Nem számít bele az elévülési időbe a kijavítási időnek az a része, amely alatt a jogosult a dolgot rendeltetésszerűen nem tudja használni.
- (5) A dolognak a kicseréléssel vagy a kijavítással érintett részére a szavatossági igény elévülése újból kezdődik. Ezt a szabályt kell alkalmazni arra az esetre is, ha a kijavítás következményeként új hiba keletkezik.

5:148. § *[Jogvesztő határidő a kellékszavatossági igény érvényesítésére]*

- (1) Ha jogszabály a dolog kötelező alkalmassági idejét meghatározza, és azt, vagy az abból hátralévő időt a jogosulttal a szerződés megkötésekor írásban közölték, a kötelező alkalmassági idő eltelte a kellékszavatossági igény tekintetében jogvesztéssel jár. Ha a dolog kötelező alkalmassági ideje két évnél rövidebb, fogyasztói szerződés esetén a jogvesztés a teljesítés időpontjától számított két év elteltével következik be.
- (2) Ha jogszabály a dolog kötelező alkalmassági idejét nem határozta meg, a kellékszavatossági igény érvényesítésének jogvesztő határideje a teljesítés időpontjától számított tíz év.
- (3) A szavatossági jogok az ugyanabból a szerződésből eredő követeléssel szemben kifogásként az elévülési határidő letelte után is érvényesíthetők.

5:149. § *[Az érvényesített szavatossági igény terjedelme]*

A szavatossági igényt a szolgáltatott dolog minden olyan hibája miatt határidőben érvényesítettnek kell tekinteni, amely a megjelölt kellékhianyát előidézte. Ha azonban a jogosult a szavatossági igényét a dolognak – a megjelölt hiba szempontjából – elkülöníthető része tekintetében érvényesíti, a szavatossági igény a dolog egyéb részeire nem minősül érvényesítettnek.

5:150. § *[A szavatossági kötelezettség költségei, a kötelezett megtérítési és kártérítési igényének feltétele]*

- (1) A szavatossági kötelezettség teljesítésével kapcsolatos költségek a kötelezettet terhelik.
- (2) Ha a hibás teljesítésért helytálló kötelezettet a minőség megvizsgálásának kötelezettsége terhelte, a hibás teljesítéssel összefüggő megtérítési és kártérítési igényt a közreműködővel szemben csak akkor érvényesíthet, ha e kötelezettségének eleget tett.

5:151. § *[A kötelezett gazdagodási igénye]*

Kicserélés vagy elállás esetén a jogosult nem köteles a dolognak azt az értékcsökkenését megtéríteni, amely a rendeltetésszerű használat következménye. Ha a dolog meghibásodásában a jogosultat terhelő karbantartási kötelezettség elmulasztása is közrehatott, a szavatossági kötelezettség teljesítésével felmerült költségeket közrehatása arányában a jogosult viselni köteles, feltéve, hogy a dolog karbantartására vonatkozó ismeretekkel rendelkeznie kellett.

5:152. § *[Kárigény a szavatossági jog érvényesítése mellett]*

Szavatossági jogainak érvényesítésén túl a jogosult a hibás teljesítésből eredő kárának megtérítését is követelheti a szerződésszegésért való felelősség szabályai szerint. A hibás teljesítésből eredően a szolgáltatás tárgyában bekövetkezett kárának megtérítését azonban csak a kellékszavatosságra meghatározott sorrend figyelembevételével és a kellékszavatosságra meghatározott határidőn belül érvényesítheti.

Termékszavatosság

5:153. § *[A termékszavatosság fogalma, érvényesítésének feltételei]*

- (1) Az üzletszerűen forgalomba hozott ingó dolog (termék) hibája esetén a termék mindenkor fogyasztó tulajdonosa követelheti, hogy a gyártó a termék hibáját javítsa ki, vagy – ha a kijavítás a dolog tulajdonságaira és a jogosult által elvárható rendeltetésére figyelemmel megfelelő határidőn belül, a fogyasztó érdekeinek sérelme nélkül nem lehetséges – a terméket cserélje ki.
- (2) A gyártó mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy
 - a) a terméket nem hozta forgalomba,
 - b) a terméket nem üzletszerű forgalmazás céljából állította elő, vagy azt nem üzletszerű gazdasági tevékenysége körében gyártotta vagy forgalmazta,
 - c) a termék az általa történt forgalomba hozatal időpontjában hibátlan volt és a hiba oka később keletkezett,
 - d) a termék általa történő forgalomba hozatala időpontjában a hiba a tudomány és technika állása szerint nem volt felismerhető, vagy
 - e) a termék hibáját jogszabály vagy kötelező hatósági előírás alkalmazása okozta.
- (3) A jogosult a termékszavatossági igényét hároméves elévülési határidő alatt érvényesítheti. Az elévülési határidő akkor kezdődik, amikor a jogosult tudomást szerzett vagy az adott helyzetben elvárható gondosság mellett tudomást szerezhetett volna a termék hibájáról és ezzel összefüggésben a hiba okáról, a kár bekövetkeztéről, valamint a gyártó (importáló) személyéről. A termékszavatossági igény érvényesítésének jogvesztő határideje a termék forgalomba hozatalától számított tíz év.
- (4) Importtermék esetén a gyártóra vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell az importálóra.
- (5) Termékszavatossági igény – külön törvény rendelkezései szerint – a csoportos perlésre irányadó szabályokat alkalmazva is érvényesíthető.

A jótállás

5:154. § *[A jótállás fogalma]*

- (1) Aki a szerződés hibátlan teljesítéséért jótállást vállal, a jótállás időtartama alatt a helytállás alól csak akkor mentesül, ha bizonyítja, hogy a hiba oka a teljesítés után keletkezett.
- (2) A jótállás a jogosultnak a törvényből eredő szavatossági jogait nem érinti.
- (3) Jogszabály a jótállás vállalását kötelezővé teheti.

5:155. § *[A jótállás tartalma és formája]*

- (1) A jótállás a kötelezettet a jótállást keletkeztető jognyilatkozatban, továbbá a szolgáltatásra vonatkozó kereskedelmi kommunikációban foglalt jótállási feltételek szerint terheli.
- (2) Fogyasztói szerződés esetében a jótállási nyilatkozatnak tartalmaznia kell a jótállás kötelezettjének nevét és címét, a jótállás tartalmát, időtartamát, területi hatályát és a belőle eredő jogok érvényesítésének módját; utalnia kell továbbá arra, hogy a jótállás a fogyasztónak a törvényből eredő jogait nem érinti.
- (3) A jótállás kötelezettjének gondoskodnia kell a jótállási nyilatkozat írásbeli vagy a nyilatkozat más módon való maradandó rögzítéséről és annak a fogyasztó rendelkezésére bocsátásáról.
- (4) A (2) és (3) bekezdésben meghatározott feltételek teljesítésének elmaradása nem érinti a jótállási kötelezettségvállalás érvényességét.

5:156. § *[A jótállásból eredő jogok érvényesítése]*

- (1) A jótállásból eredő jogokat a dolog átruházása esetén az új tulajdonos – törvényi engedményesként – érvényesítheti a jótállást vállaló kötelezettel szemben. A jótállásból eredő kötelezettségeket a jótállást vállalóval kötött megállapodás alapján a jótállási nyilatkozatban megjelölt más személy is teljesítheti.
- (2) A jogosult a hiba felfedezése után a körülmények által lehetővé tett legrövidebb időn belül köteles azt kifogásolni, és jótállási igényét a kötelezettel közölni. A közlés késedelméből eredő kárért a jogosult felelős.
- (3) A jótállási időn belül nem kifogásolt hibákra a jótállási igény a jótállási idő elteltével megszűnik. A jótállási időn belül kifogásolt hibákra a jótállási igény az általános szabályok szerint évül el.
- (4) A jótállási jogok gyakorlására egyebekben a szavatossági jogok gyakorlására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

A hibás teljesítés különös szabályai

5:157. § *[A hibás teljesítés szabályai eredmény létrehozására irányuló szerződéseknél]*

- (1) Ha a kötelezett valamely eredmény létrehozására vállal kötelezettséget, a hibás teljesítésre vonatkozó általános szabályokat megfelelően alkalmazni kell azzal, hogy
 - a) a kicserélésen a szerződés szerinti eredmény részben vagy egészben történő újbóli létrehozását kell érteni,
 - b) a kijavítás vagy a szolgáltatás részben vagy egészben való újbóli teljesítése – a jogosult szerződésszerű teljesítéshez fűződő érdekei figyelembevételével – az eredmény létrehozásának az eredetileg vállaltnál képest eltérő módjával is megvalósulhat; az ebből eredő többletköltségek a kötelezettet terhelik.
- (2) A kötelezett mentesül a hibás teljesítés jogkövetkezményei alól, ha a hiba a jogosult által adott
 - a) anyag alkalmatlanságára vagy hibájára,
 - b) adat hiányosságára vagy hibájára, vagy
 - c) utasítás célszerűtlenségére vagy szakszerűtlenségérevezethető vissza, és e körülményekre a kötelezett a jogosultat megfelelően figyelmeztette.
- (3) A figyelmeztetés ellenére sem mentesül a kötelezett, ha az eredmény előállítása jogszabály vagy hatósági rendelkezés megsértésére vagy az élet- és vagyonbiztonság veszélyeztetésére vezet.

5:158. § *[A hibás teljesítés szabályai használatra irányuló szerződéseknél]*

Ha a jogosult más tulajdonában lévő dolog időleges használatára vagy hasznosítására jogosult, a kötelezett a szerződés teljes tartama alatt a hibás teljesítés általános szabályainak megfelelő alkalmazásával köteles helytállni azért, hogy tulajdona a szerződésszerű használatra vagy hasznosításra alkalmas.

A jogszavatosság

5:159. § *[Jogszavatosság a jogszerzés akadályai miatt]*

- (1) Ha tulajdonjog, más jog vagy követelés visszerthes átruházására irányuló kötelezettség esetében a jog megszerzését vagy a követelés érvényesítését harmadik személy joga akadályozza, a jogosult elállhat a szerződéstől és kártérítést követelhet a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség általános szabályai szerint.
- (2) Ha a kötelezett jóhiszemű volt, csak a szerződés megkötéséből eredő károkat köteles megfizetni.
- (3) Jogszavatossági jogainak gyakorlása előtt a jogosult köteles a kötelezettet megfelelő határidő tűzésével felhívni arra, hogy az akadályt hárítsa el, vagy adjon megfelelő biztosítékot.

5:160. § *[Jogszavatosság a jogszerzés korlátozott volta miatt]*

- (1) Ha tulajdonjog, más jog vagy követelés visszerthes átruházására irányuló kötelezettség esetében a jog gyakorlását vagy a követelés érvényesítését harmadik személy joga korlátozza vagy értékét csökkenti, a jogosult megfelelő határidő tűzésével tehermentesítést követelhet.
- (2) A határidő eredménytelen eltelte után a jogosult a tehermentesítést a kötelezett költségére elvégezheti.
- (3) Ha a tehermentesítés lehetetlen, vagy aránytalan költséggel járna, a jogosult a szerződéstől elállhat, és kártérítést követelhet, vagy a teher átvállalása fejében az ellenérték megfelelő csökkentését követelheti. Ezek a jogok a jogosultat akkor is megilletik, ha a tehermentesítésre megszabott határidő eredménytelenül telt el, és a jogosult nem kívánja a dolog tehermentesítését.
- (4) Nem illetik meg ezek a jogok a jogosultat, ha a szerződés megkötésekor tudta vagy tudnia kellett, hogy a dolog korlátozástól mentes jogot vagy követelést nem szerezhet, kivéve, ha a kötelezett a jog vagy követelés korlátozásmentességéért kifejezetten felelősséget vállalt.

5:161. § *[Jogszavatosság használati és hasznosítási szerződéseknél]*

Ha a jogosult más tulajdonában lévő dolog vagy jog időleges használatára vagy hasznosítására jogosult, a kötelezett a szerződés teljes tartama alatt a jogszavatosság szabályainak megfelelő alkalmazásával köteles helytállni azért, hogy a dolog vagy jog szerződésszerű használatát vagy hasznosítását harmadik személy joga nem akadályozza és nem korlátozza.

8. CÍM**A SZERZŐDÉS MEGERŐSÍTÉSE ÉS MÓDOSÍTÁSA****I. fejezet****A szerződés megerősítése****A foglaló****5:162. §** *[A foglaló]*

- (1) Ha a fél a kötelezettségvállalás megerősítéseként meghatározott pénzüsszeget ad át vagy utal át a másik félnek, ezt csak akkor lehet foglalónak tekinteni, ha ez a rendeltetése a szerződésből egyértelműen kiténik.
- (2) Ha a szerződést teljesítik, a foglalót a szolgáltatás ellenértékébe be kell számítani. Ha pedig a szerződés olyan okból szűnik meg, amelyért egyik fél sem felelős, vagy mindkét fél felelős, a foglaló visszajár.
- (3) Ha a szerződésen alapuló jogviszony a fél kötelemszerű teljesítésének elmaradása miatt megszüntetésre kerül, a szerződés teljesítésének megghiúsulásaért felelős fél az adott foglalót elveszti, a kapott foglalót pedig kétszeresen köteles visszatéríteni.
- (4) A foglaló elvesztése vagy kétszeres visszatérítése a szerződésszegés következményei alól nem mentesít. A kötbérbe és a kártérítésbe a foglaló összege beszámít.

A kötbér**5:163. §** *[A kötbér]*

- (1) A kötelezett meghatározott pénzüsszeg fizetésére kötelezheti magát arra az esetre, ha olyan okból, amelyért felelős, nem, vagy nem szerződésszerűen teljesít. Kötbért csak írásban lehet érvényesen kikötni.
- (2) Kötbér után kamat kikötése semmis, az esedékessé vált kötbér után azonban a kötelezett késedelmi kamatot köteles fizetni.
- (3) Ha a kötbér kikötése pénzkövetelésre vonatkozó szerződés megerősítésül szolgál, a kötbér meghatározására a késedelmi kamat szabályait kell alkalmazni.

5:164. § *[A kötbér és az egyéb szerződésszegési igények viszonya]*

- (1) A nemteljesítés esetére kikötött kötbér érvényesítése a teljesítés követelését és a nem szerződésszerű teljesítés esetére kikötött kötbér követelését kizárja. A késedelem vagy a hibás teljesítés esetére kikötött kötbér megfizetése nem mentesít a teljesítés alól.
- (2) A kötbért a jogosult akkor is követelheti, ha kára nem merült fel.
- (3) A jogosult a kötbér mellett érvényesítheti a kötbért meghaladó kárát és a szerződésszegésből eredő egyéb jogait.
- (4) A jogosult a szerződésszegéssel okozott kárának megtérítését követelheti akkor is, ha kötbérigényét nem érvényesítette.

A jogvesztés kikötése**5:165. §** *[Jogvesztés kikötése szerződésszegés esetére]*

A felek megállapodhatnak abban, hogy a szerződésszegésért felelős fél elveszít valamely jogot vagy kedvezményt, amely őt a szerződés alapján egyébként megilletné. Jogvesztést csak írásban lehet érvényesen kikötni.

Bírósági mérséklés**5:166. §** *[A szerződés megerősítéséből eredő joghátrány bíróság általi mérséklése]*

A bíróság a szerződés megerősítéséből eredő joghátrányt a kötelezett kérelmére kivételesen mérsékelheti, ha az a szerződésszegéssel okozott érdeksérelemhez képest túlzott.

II. fejezet**A szerződés módosítása****5:167. §** *[A felek szerződésmódosítása]*

- (1) A felek közös megegyezéssel módosíthatják a szerződés tartalmát vagy megváltoztathatják kötelezettségvállalásuk jogcímét. A szerződés módosítása harmadik személynek a módosítást megelőzően megszerzett jogait – a harmadik személy beleegyezése hiányában – nem érinti.
- (2) A megváltoztatott szerződésnek a módosítással nem érintett része változatlan marad. A kötelezettség biztosítására szolgáló zálogjog és kezesség fennmarad, de a zálogkötelezett és a kezes helyzete hozzájárulásuk nélkül nem válhat terheesebbé.
- (3) A szerződés módosítására a szerződés megkötésére vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.
- (4) A szerződés tartalmát valamelyik fél egyoldalúan akkor módosíthatja, ha ezt a szerződésben előzetesen kikötötték vagy ha a felet erre jogszabály feljogosítja.

5:168. § *[A bírósági szerződésmódosítás]*

- (1) A fél a szerződés bírósági módosítását kérheti, ha a felek közötti tartós jogviszonyban, a szerződés megkötését követően bekövetkezett körülmény következtében a szerződés változatlan feltételek melletti teljesítése lényeges jogi érdekét sértené, feltéve, hogy
 - a) a körülmények megváltozásának lehetőségével a szerződés megkötésének időpontjában nem lehetett számolni,
 - b) azt nem a fél maga idézte elő, és
 - c) a körülmények változása nem tartozik a fél rendes üzleti kockázatának körébe.
- (2) A bíróság a szerződést az általa meghatározott időponttól, legkorábban a szerződésmódosításra irányuló igény bíróság előtti érvényesítésének időpontjától kezdődően úgy módosíthatja, hogy a körülmények megváltozása miatt egyik fél lényeges jogi érdeke se sérüljön.

9. CÍM**AZ ENGEDMÉNYEZÉS ÉS A TARTOZÁSÁTVÁLLALÁS****I. fejezet****Az engedményezés****5:169. §** *[Az engedményezés]*

- (1) A jogosult (engedményező) a kötelezettel szemben fennálló követelését másra (engedményes) átruházhatja. A követelés átruházással való megszerzéséhez az átruházásra irányuló szerződés vagy más jogcím és a követelés engedményezése szükséges.
- (2) Az engedményezés az engedményező és az engedményes szerződése, amellyel az engedményes az engedményező helyébe lép.
- (3) Az engedményezést követően esedékessé váló kamatra vonatkozó követelés az engedményezéssel az engedményesre száll át.

5:170. § *[Az engedményezhető követelések]*

- (1) Az engedményezés tárgya jövőbeli vagy feltételes követelés is lehet.
- (2) Semmis a jogosult személyéhez kötött követelések engedményezése.
- (3) A követelés engedményezésének kizárása vagy korlátozása – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – harmadik személlyel szemben hatálytalan. Az engedményezést kizáró vagy korlátozó kikötés az engedményes jogait nem érinti, az engedményes követelésébe a kikötés megszegéséből eredő követelés nem számítható be. Ezt a követelést a bíróság az engedményezővel szemben is mérsékelheti vagy elengedheti, ha a kikötés az engedményező számára a javára teljesítendő szolgáltatással arányban nem álló terhet jelent.
- (4) Az engedményezett követeléseket a kötelezett, a jogcím, az összeg és az esedékesség megjelölésével vagy egyéb módon úgy kell meghatározni, hogy azok az engedményezés időpontjában, jövőbeli követelések esetén legkésőbb a követelés létrejöttkor azonosíthatók legyenek.

5:171. § *[Tájékoztatás és az okiratok kiállítása és átadása]*

- (1) Az engedményező köteles az engedményt a követelés érvényesítéséhez szükséges tájékoztatással ellátni, és köteles a birtokában lévő, a követelést bizonyító okiratokat az engedményesnek átadni.
- (2) Az engedményező köteles az engedményes választásának megfelelően a kötelezettet az engedményezésről – az engedményezés tényét és az engedményezett követelést megjelölve – írásban értesíteni, vagy az engedményes személyét is feltüntető engedményezési okiratot az engedményesnek átadni.

5:172. § *[Értesítés az engedményezésről]*

- (1) A kötelezett értesítése után a kötelezett és az engedményező szerződésének módosítása nem érinti az engedményesnek a kötelezettel szemben fennálló jogait. A kötelezett az engedménnyel szemben azokat a kifogásokat érvényesítheti és – ha erről a jogáról nem mondott le – azokat az ellenköveteléseket számíthatja be, amelyek az engedményezővel szemben az értesítésekor már fennállt jogalapon keletkeztek.
- (2) Az engedményezésről szóló értesítés a fenti joghatást akkor váltja ki, ha az az engedményezőtől származik, vagy az engedményes az engedményezési okirattal vagy más hitelt érdemlő módon igazolja az engedményezés megtörténtét.

5:173. § *[Teljesítési utasítás]*

- (1) A kötelezett mindaddig az engedményezőnek köteles teljesíteni, amíg nem kap olyan teljesítési utasítást, amely az engedményes személyét és címét vagy bankszámlaszámát meghatározza. Ezt követően a kötelezett csak a teljesítési utasításnak megfelelően teljesíthet.
- (2) A teljesítési utasítás akkor váltja ki a fenti joghatást, ha az utasítás az engedményezőtől származik, vagy az engedményes az engedményezési okirattal vagy más hitelt érdemlő módon igazolja, hogy a követelést rá engedményezték. Ha az értesítés megjelölte az engedményt, de nem tartalmazta a teljesítési utasítást, teljesítési utasítást kizárólag az engedményes adhat.
- (3) Ha a kötelezett az engedményezésről szóló értesítést követően teljesítési utasítás hiányában az engedményező részére teljesít, az engedményező köteles a szolgáltatás teljesítéseként birtokába került vagyontárgyakat a sajátjától elkülönítve kezelni, és az engedményes részére haladéktalanul kiadni. Az engedményező hitelezői az ilyen vagyontárgyakra nem tarthatnak igényt.

5:174. § *[Többszöri és utólagos engedményezés]*

- (1) Ha az engedményező azonos követelést többször engedményez, a kötelezett akkor szabadul, ha az elsőként kapott teljesítési utasításnak megfelelően teljesít.
- (2) Ha az engedményes a követelést továbbengedményezi, a kötelezett akkor szabadul, ha az utolsó teljesítési utasításnak megfelelően teljesít.

5:175. § *[Jogok átruházása]*

- (1) Az engedményezésre vonatkozó szabályok – törvény eltérő rendelkezése hiányában – megfelelően alkalmazandók a jogok átruházásra is.
- (2) Ha a jog fennálltát közhiteles nyilvántartás tanúsítja, a jog átruházásához az engedményezésen felül a jogosult változásának a nyilvántartásba való bejegyzése szükséges.
- (3) Jogok átruházása esetén a kötelezett értesítésére vonatkozó rendelkezések csak akkor irányadók, ha az átruházott jogok harmadik személyekkel szemben nem hatályosak.

5:176. § *[Engedményezés jogszabály vagy hatósági rendelkezés alapján]*

Ha a követelés jogszabály vagy hatósági határozat folytán száll át másra, azok eltérő rendelkezése hiányában az engedményezés szabályait kell megfelelően alkalmazni. Ebben az esetben az engedményező helytállási kötelezettsége csak akkor marad fenn, ha ezt kifejezett rendelkezés írja elő.

II. fejezet**A tartozásátvállalás****5:177. §** *[A tartozásátvállalás]*

- (1) Ha a kötelezett és a jogosult megállapodik egy harmadik személlyel (átvállaló) abban, hogy a kötelezettnek a jogosulttal szemben fennálló tartozását átvállalja, a jogosult a szolgáltatást kizárólag az átvállalótól követelheti. Tartozásátvállalásról érvényesen csak írásban lehet rendelkezni.
- (2) A tartozásátvállalásra sor kerülhet ellenérték fejében vagy ingyenesen. Ez utóbbi esetben az ajándékozás szabályait megfelelően alkalmazni kell.
- (3) Az átvállalót mindazon jogok megilletik, amelyek a kötelezettet a jogosulttal szemben a szerződés alapján megillették.
- (4) A tartozásátvállalással a követelést biztosító mellékkötelezettségek megszűnnek. Fennmarad a követelést biztosító mellékkötelezettség, ha a mellékkötelezettség kötelezettje így rendelkezik.
- (5) A jogosult a tartozásátvállaláshoz szükséges jognyilatkozatát előzetesen is megteheti. Ebben az esetben a tartozásátvállalás a jogosult értesítésével válik hatályossá. A jogosult jognyilatkozata megtételekor lemondhat a visszavonás jogáról. Lemondás hiányában a jognyilatkozat visszavonható.

5:178. § *[A teljesítésátvállalás és a tartozáselvállalás]*

- (1) Ha harmadik személy megállapodik a kötelezettel a kötelezett tartozásának átvállalásáról (teljesítésátvállalás), a harmadik személy köteles lesz a kötelezett tartozását teljesíteni vagy a kötelezettet olyan helyzetbe hozni, hogy az lejáratkor teljesíthessen. A jogosult nem követelheti a tartozást a harmadik személytől.
- (2) Ha a felek a megállapodásról a jogosultat értesítik (tartozáselvállalás), kötelezeti egyetemlegesség jön létre. Tartozáselvállalás esetén az egyetemleges kötelezettet mindazon jogok megilletik, amelyek a kötelezettet a jogosulttal szemben a szerződés alapján megillették. A tartozás elvállalója nem jogosult beszámítani a kötelezettnek a jogosulttal szemben fennálló egyéb követelését.

5:179. § *[Tartozásátvállalás jogszabály vagy hatósági rendelkezés alapján]*

Ha a tartozás jogszabály vagy hatóság határozata folytán száll át másra, eltérő rendelkezése hiányában a tartozásátvállalás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

III. fejezet**Szerződésátruházás****5:180. §** *[A szerződésátruházás joghatásai]*

- (1) A szerződéses jogviszonyból kilépő, a jogviszonyban bent maradó és az abba belépő fél megállapodhatnak a kilépő felet megillető jogok és az őt terhelő kötelezettségek összességének a szerződéses jogviszonyba belépő félre történő átruházásáról.
- (2) A szerződés átruházásának eredményeként a jogviszonyból kilépő fél és az abban bent maradó fél közötti szerződés megszűnik. Az új szerződés a régi szerződéssel azonos tartalommal, annak megszűnésének időpontjában a jogviszonyba belépő fél és a jogviszonyban bent maradó fél között jön létre.
- (3) A szerződéses jogviszonyba belépő felet megilletik mindazon jogok és terhelik mindazon kötelezettségek, amelyek a jogviszonyból kilépő felet a bent maradó féllel szemben a szerződés alapján megillették és terhelték. A jogviszonyba belépő fél nem jogosult beszámítani a jogviszonyból kilépő félnek a bent maradó féllel szemben fennálló egyéb követelését. A szerződéses jogviszonyban bent maradó fél nem jogosult beszámítani a kilépő féllel szemben fennálló egyéb követelését.
- (4) A szerződésátruházás az elévülést megszakítja.

5:181. § *[Előzetes hozzájárulás a szerződésátruházáshoz]*

- (1) A szerződéses jogviszonyban bent maradó fél a szerződésátruházáshoz a hozzájárulását előzetesen is megadhatja.
- (2) Előzetes hozzájárulás esetében a szerződésátruházás a jogviszonyban bent maradó fél értesítésével válik hatályossá. Az előzetes hozzájáruló nyilatkozat megtételekor a fél fenntarthatja a jogot a hozzájárulás értesítést megelőző visszavonására; ellenkező esetben a hozzájárulás nem vonható vissza.

5:182. § *[Az engedményezés és a tartozásátvállalás szabályainak alkalmazása]*
A szerződésátruházásra egyebekben a követelések tekintetében az engedményezés, a tartozások tekintetében pedig a tartozásátvállalás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

5:183. § *[Szerződésátruházás jogszabály vagy hatósági rendelkezés alapján]*
Ha valakinek szerződésből származó valamennyi joga és kötelezettsége jogszabály vagy hatóság rendelkezése folytán száll át másra, eltérő rendelkezés hiányában a szerződésátruházás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

10. CÍM

A SZERZŐDÉS MEGSZÜNÉSE TELJESÍTÉS NÉLKÜL

5:184. § *[A szerződés megszüntetése megállapodással]*

- (1) A felek a szerződést közös megegyezéssel megszüntethetik vagy – ha a teljesített szolgáltatások természetben visszatéríthetők – felbonthatják. A szerződés megszüntetése vagy felbontása a szerződésből eredő köteleket megszünteti.
- (2) A szerződés megszüntetése esetében a szerződés a jövőre nézve szűnik meg, és a felek további szolgáltatásokkal nem tartoznak. A megszűnés előtt már nyújtott szolgáltatás szerződésszerű pénzbeli ellenértékét meg kell fizetni, ha pedig a már teljesített pénzbeli szolgáltatásnak megfelelő ellenszolgáltatást a másik fél nem teljesítette, a pénzbeli szolgáltatás visszajár.
- (3) A szerződés felbontása esetében a szerződés megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal szűnik meg, és a már teljesített szolgáltatások visszajárnak.

5:185. § *[A szerződés megszüntetése egyoldalú nyilatkozattal]*

- (1) Aki szerződésnél vagy jogszabálynál fogva elállásra vagy felmondásra jogosult, a másik félhez intézett nyilatkozattal szüntetheti meg a szerződést. A szerződés felmondása esetén a szerződés megszüntetésének, elállás esetén a szerződés felbontásának a szabályait kell alkalmazni azzal, hogy elállásra a fél csak akkor jogosult, ha az általa kapott szolgáltatás egyidejű visszaadását felajánlja.
- (2) Az elállás jogát a felek meghatározott pénzüsszeg (bánatpénz) fizetése ellenében is kiköthetik. A bíróság a túlzott mértékű bánatpénz összegét a kötelezett kérelmére mérsékelheti.
- (3) Ha törvény eltérően nem rendelkezik, a tartós jogviszonyt létrehozó, határozatlan időre kötött szerződést megfelelő felmondási idő alkalmazásával bármelyik fél felmondhatja. A felmondási jog kizárása semmis.

HARMADIK RÉSZ EGYES SZERZŐDÉSEK

1. CÍM

A TULAJDONÁTRUHÁZÓ SZERZŐDÉSEK

I. fejezet

Az adásvételi szerződés általános szabályai

5:186. § *[Az adásvételi szerződés]*

- (1) Adásvételi szerződés alapján az eladó köteles a dolog tulajdonjogát a vevőre átruházni, a jogot és a követelést a vevőre engedményezni, a vevő köteles a vételárat megfizetni, a dolgot átvenni, illetve az engedményezést elfogadni. Ha az adásvételi szerződés tárgya ingatlan, az eladó a tulajdonjog átruházásán felül köteles az ingatlan birtokának átruházására is.
- (2) Adásvétel tárgya lehet minden forgalomképes dolog, jog és követelés.
- (3) Ingatlan adásvétele csak akkor érvényes, ha közokiratba vagy ügyvéd (jogtanácsos) által ellenjegyzett magánokiratba foglalták.

5:187. § *[A vételár meghatározása]*

- (1) Ha a felek vételárként a piaci ár alkalmazását kötötték ki – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a teljesítési helynek megfelelő piacon, a teljesítési időben kialakult középárat kell megfizetni.
- (2) A súly szerint megállapított vételárat a tiszta súly alapján kell kiszámítani.

5:188. § *[Az eladó tájékoztatási kötelezettsége]*

- (1) Az eladó köteles a vevőt a dolog lényeges tulajdonságairól és a dologgal kapcsolatos fontos körülményekről, különösen a dologra vonatkozó esetleges jogokról és a dologgal kapcsolatos terhekről tájékoztatni. Köteles továbbá az ilyen körülményekre, jogokra és terhekre vonatkozó okiratokat a vevőnek átadni.
- (2) A vevő nem hivatkozhat a tájékoztatási kötelezettség megsértésére olyan jogokkal, tényekkel és adatokkal kapcsolatban, amelyeket ismert, vagy az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett közhiteles nyilvántartásból vagy más forrásból megismerhetett volna.

5:189. § *[Az adásvétel költségei]*

Az eladó viseli a birtokátruházással és a ingatlan-nyilvántartásban feltüntetett állapot rendezésével kapcsolatos költségeket. Az átvételnek és a tulajdonváltás ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzésének költségei a vevőt terhelik.

5:190. § *[A tulajdonjog-fenntartás kikötése]*

- (1) A szerződő felek az adásvételi szerződés megkötésekor írásban megállapodhatnak abban, hogy az eladó tulajdonjogát – legfeljebb a vételár teljes kiegyenlítéséig – fenntartja.
- (2) A vevő a tulajdonjog-fenntartás hatályossága idején a dolgot nem idegenítheti el, és nem terhelheti meg.
- (3) A tulajdonjog-fenntartás hatályossága idején az ingatlan-nyilvántartásba az eladó ingatlanára a jogszabályon alapuló jogok és tények – a vevő egyidejű értesítése mellett – be-, illetve feljegyezhetők.

5:191. § *[Hasznok szedése és veszélyviselés ingatlan esetén]*

Ha az adásvétel tárgyát képező ingatlan birtokának a vevőre történő átruházása a vevő tulajdonjogának az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése előtt megtörténik, a vevő a birtokátruházás napjától kezdve szedi a dolog hasznait, viseli terheit és azt a kárt, amelynek megtérítésére senkit sem lehet kötelezni.

II. fejezet**Az adásvétel különös nemei****5:192. §** *[Az elővásárlási jog meghatározása]*

- (1) Ha a tulajdonos meghatározott dologra nézve írásbeli megállapodással elővásárlási jogot enged, és a dolgot – harmadik személytől származó ajánlat elfogadásával – el akarja adni, az elővásárlási jog jogosultja az ajánlatban foglalt feltételek mellett a harmadik személyt megelőzve jogosult a dolog megvételére.
- (2) Ha a tulajdonos egymást követően több személynek enged ugyanarra a dologra elővásárlási jogot, a jogosultak az elővásárlási jogok keletkezésének sorrendjében gyakorolhatják elővásárlási jogukat.
- (3) Ha jogszabály az elővásárlási jog átruházását nem zárja ki, a jogosult az elővásárlási jogot a tulajdonos hozzájárulásával ruházhatja át. Az elővásárlási jog – ha törvény eltérően nem rendelkezik – az örökösökre nem száll át.
- (4) Ha az ingatlanra szerződéssel létesített elővásárlási jogot az ingatlan-nyilvántartásba, továbbá, ha a közhiteles nyilvántartásban nyilvántartott ingóságra szerződéssel létesített elővásárlási jogot a közhiteles nyilvántartásba bejegyzik, az mindenkivel szemben hatályos, aki a bejegyzést követően az ilyen dolgon valamely jogot szerez.
- (5) Az elővásárlási jogra vonatkozó rendelkezéseket a jogszabályon alapuló elővásárlási jogra is alkalmazni kell. A jogszabályon alapuló elővásárlási jog – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a szerződéses elővásárlási jogot megelőzi.

5:193. § *[A vételi ajánlat közlése az elővásárlásra jogosulttal]*

- (1) Ha a tulajdonos harmadik személytől olyan vételi ajánlatot kap, amelyet el kíván fogadni, a szerződés megkötése előtt teljes terjedelemben köteles az ajánlatot az elővásárlásra jogosulttal közölni. Nem terheli a kötelezettség a tulajdonost – a jogosult első, bizonyítottan megkísérelt értesítését követően –, ha annak teljesítése a jogosult tartózkodási helye vagy más körülményei miatt rendkívüli nehézséggel vagy számottevő késedelemmel járna.

- (2) Az ajánlat közlése a tulajdonos mint eladó által tett ajánlatnak minősül. A tulajdonos az ajánlati kötöttség időtartamát meghatározhatja, de ez az időtartam nem lehet rövidebb harminc napnál.
- (3) Ha a jogosult az ajánlati kötöttség ideje alatt nem tesz elfogadó nyilatkozatot, a tulajdonos a dolgot az ajánlatot tevő harmadik személy ajánlatának megfelelően vagy annál az eladóra nézve kedvezőbb feltételek mellett eladhatja.
- (4) Ha az elővásárlásra jogosult a tulajdonoshoz intézett nyilatkozatában az ajánlatot elfogadja, a szerződés közöttük jön létre.
- (5) Ha ugyanazon dologra nézve több személyt azonos rangsorban illet meg elővásárlási jog, és közülük többen tesznek elfogadó nyilatkozatot, az adásvételi szerződés – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a tulajdonos által meghatározott elfogadó nyilatkozatot tett jogosulttal jön létre.

5:194. § *[Az elővásárlási jog megszegésével kötött szerződés hatálytalansága]*

- (1) Ha a tulajdonos az elővásárlási jogból eredő kötelezettségei megszegésével köt szerződést, az így megkötött szerződés az elővásárlási jog jogosultjával szemben hatálytalan.
- (2) A jogosult a hatálytalanságból eredő igényeit azzal a feltétellel gyakorolhatja, hogy ezzel egyidejűleg az ajánlatot elfogadó nyilatkozatot tesz és az elfogadott ajánlatnak megfelelő teljesítést felajánlja.

5:195. § *[Az első ajánlat joga]*

- (1) A tulajdonos írásban kötelezettséget vállalhat arra, hogy amennyiben a tulajdonát a jövőben el kívánja adni, úgy először a jogosult számára tesz vagy először tőle kér ajánlatot.
- (2) A jogosult az ajánlat megtételét követő harminc napon belül nyilatkozhat annak elfogadásáról vagy ezen időszak alatt teheti meg ajánlatát. A határidő eredménytelen elteltét követően a tulajdonos szabadul ajánlati kötöttségétől, és tulajdonával szabadon rendelkezik azzal, hogy tulajdonát a jogosult ajánlatánál az eladóra nézve kedvezőbb feltételek mellett eladhatja.
- (3) Egyebekben az első ajánlat jogára az elővásárlási jog szabályait kell alkalmazni.

5:196. § *[A visszavásárlási jog]*

- (1) Ha az adásvételi szerződés megkötésével egyidejűleg a felek írásban megállapodnak abban, hogy a vevő határozott időre szóló visszavásárlási jogot enged, az eladó a vevőhöz intézett nyilatkozatával volt tulajdonát visszavásárolhatja.
- (2) Fogyasztói szerződés esetében a fogyasztóval szemben gyakorolható visszavásárlási jogot legfeljebb öt évre lehet kikötni, az ezzel ellentétes megállapodás semmis.
- (3) A visszavásárlási árat a felek a visszavásárlási jog létesítéséről szóló megállapodásukban határozzák meg. A visszavásárlási ár úgy is meghatározható, hogy az a dolognak a visszavásárlási jog gyakorlásakor fennálló forgalmi értékével azonos.
- (4) A visszavásárlási jog kötelezettje köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amely a visszavásárlási jog gyakorlását megghiúsítaná vagy korlátozná.
- (5) Megszűnik a visszavásárlási jog, ha a dolog az eredeti vevőnek fel nem róható okból megsemmisül.
- (6) Egyebekben a visszavásárlási jogra az elővásárlási jog szabályait kell alkalmazni.

5:197. § *[A vételi és az eladási jog]*

- (1) Ha a tulajdonos másnak határozott időre szóló vételi jogot enged, a jogosult a dolgot egyoldalú nyilatkozattal megvásárolhatja.
- (2) Ha valaki a dolog tulajdonosának határozott időre szóló eladási jogot enged, a jogosult a dolgot egyoldalú nyilatkozattal eladhatja az eladási jog kötelezettjének.
- (3) Fogyasztói szerződés esetében a fogyasztóval szemben gyakorolható vételi és eladási jogot legfeljebb öt évre lehet kikötni, az ezzel ellentétes megállapodás semmis.
- (4) A vételi és eladási jogra vonatkozó megállapodást – legalább a dolog, a vételár és a jog gyakorlása időtartamának megjelölésével –, ha törvény eltérően nem rendelkezik, írásba kell foglalni.
- (5) Egyebekben a vételi és eladási jogra a visszavásárlási jog szabályait kell alkalmazni.

5:198. § *[A részletvétel]*

- (1) Ha a felek abban állapodnak meg, hogy a vevő a vételárat meghatározott időpontokban, több részletben fizeti meg, de a dolog birtokát a vételár teljes kiegyenlítése előtt a vevőre átruházzák (részletvétel), az eladó – választása szerint – az elállás vagy a részletfizetési kedvezmény megvonásának jogát gyakorolhatja akkor, ha a vevő a részletet az

esedékességkor nem fizeti meg. Ezzel a jogával az eladó a részlet megfizetésének első ízben való elmulasztása esetében csak akkor élhet, ha a vevőt erről előzőleg értesítette, és neki a teljesítésre megfelelő időt engedett.

- (2) Ha az eladó a szerződéstől elállt, a vevő köteles használati díjat fizetni, továbbá meg kell térítenie azt a kárt, amely a dolog rendeltetésszerű használatával járó értékcsökkenést meghaladja.

5:199. § *[A megtekintésre vétel]*

- (1) Ha a vevő az adásvételi szerződést a szerződés tárgyát képező dolog megtekintése nélkül köti meg, de a felek megállapodnak abban, hogy a vevő a dolog megtekintése után nyilatkozhat a szerződés hatálybalépéséről (megtekintésre vétel), akkor az eladó köteles lehetővé tenni a dolog megtekintését, és a szerződés hatálya a vevő nyilatkozatától függ. A vevő a nyilatkozatát nem köteles indokolni.
- (2) Ha az eladó lehetővé tette a dolog megtekintését, megfelelő határidőt szabhat a vevő nyilatkozatának megtételére. Ha a vevő a szerződésben kikötött vagy az eladó által a nyilatkozattételre kitűzött határidőt elmulasztja, a szerződés nem lép hatályba.
- (3) Az eladó nem szavatol azokért a hibákért, amelyeket a vevő a megtekintéskor felismert vagy fel kellett volna ismernie. Ezt a szabályt kell alkalmazni akkor is, ha a vevő a dolgot megtekintett állapotban vásárolta meg.

5:200. § *[A próbára vétel]*

- (1) Ha a felek az adásvételi szerződésben kikötik, hogy az adásvétel tárgyát képező dolog kipróbálása alapján a vevő meghatározott időn belül nyilatkozhat a szerződés hatályáról (próbára vétel), a szerződés hatálya a vevő nyilatkozatától függ. A vevő e nyilatkozatát nem köteles indokolni.
- (2) Ha a vevő a nyilatkozattételre a szerződésben megszabott, ennek hiányában pedig a dolog kipróbálására általában szükséges vagy az eladó által megszabott megfelelő határidőn belül nem nyilatkozik, a szerződés hatályban marad.
- (3) Az eladó nem szavatol azokért a hibákért, amelyeket a vevő a kipróbálás ideje alatt felismert vagy felismerhetett.

5:201. § *[A minta szerinti vétel]*

- (1) Minta szerinti vétel esetében az eladó a szerződés tárgyát képező dolog fizikai tulajdonságait magában hordozó mintának megfelelő dolgot köteles szolgáltatni.
- (2) Az eladó a dolog fel nem ismerhető hibájáért akkor is szavatossággal tartozik, ha e hiba a mintában is megvolt.
- (3) Ha a vevő a mintát nem mutatja fel, őt terheli annak bizonyítása, hogy a minta milyen tulajdonságokkal rendelkezett.

III. fejezet

Az adásvételi szerződés altípusai

5:202. § *[A szállítási szerződés]*

- (1) Ha az eladó fajta és mennyiség szerint meghatározott dolog jövőbeni szolgáltatására vállal kötelezettséget, és a felek rögzítik annak a mennyiségi eltérésnek a mértékét, amennyivel az eladó a szerződésben kikötött mennyiségnél többet vagy kevesebbet szolgáltathat, a vevő a ténylegesen szolgáltatott mennyiségnek megfelelő vételárat köteles megfizetni.
- (2) Ha az eladó a mennyiségi eltérés által lehetővé tett legkisebb mennyiségnél kisebb mennyiséget szolgáltat, a szerződésszegése következményeit a szerződésben kikötött mennyiség figyelembevételével kell alkalmazni.
- (3) Ha az eladó fajta és mennyiség szerint meghatározott dolog jövőbeni szolgáltatására vállal kötelezettséget, a vevő az eladó teljesítésének felajánlásáig indokolás nélkül elállhat a szerződéstől, ha pedig az eladó a szerződést részletekben köteles teljesíteni, és a szolgáltatás egy részének teljesítését már felajánlotta, akkor a vevő a teljesítésre még fel nem ajánlott szolgáltatásokra vonatkozóan a szerződést felmondhatja. Az elállási vagy felmondási jog gyakorlásával az eladónak okozott kárért a vevő kártalanítási kötelezettséggel tartozik. Törvény az elállási és a felmondási jog gyakorlásának lehetőségét kizárhatja.

5:203. § *[A mezőgazdasági adásvételi szerződés]*

- (1) Ha az eladó az adásvételi szerződésben maga termelte mezőgazdasági termék, termék vagy saját nevelésű, illetve hizlalású állat későbbi időpontban történő szolgáltatására vállal kötelezettséget, jogosult a szerződésben kikötött mennyiségnél tíz százalékkal kevesebbet teljesíteni.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti szerződést az eladó jogosult a kikötött teljesítési idő előtt is teljesíteni, feltéve, hogy a vevőt a teljesítés megkezdéséről az átvételhez szükséges felkészülési idő biztosításával előzetesen értesíti.

5:204. § *[A vevő közreműködésével előállított mezőgazdasági termék, termék, szolgáltatására kötött adásvételi szerződés]*

Ha az eladó az adásvételi szerződésben maga termelte mezőgazdasági termék, termék vagy saját nevelésű, illetve hizlalású állat későbbi időpontban történő szolgáltatására vállal kötelezettséget, és a felek megállapodnak abban, hogy a vevő a teljesítést elősegítő szolgáltatást nyújt, továbbá ehhez kapcsolódó tájékoztatás ad az eladónak, akkor az eladó köteles ezt a szolgáltatást a tájékoztatásnak megfelelően igénybe venni. Az eladó a vevő teljesítést elősegítő szolgáltatásainak szerződés szerinti ellenértékét akkor is köteles megfizetni, s a vevő által folyósított termelési előlegnek a vételárral nem fedezett részét akkor is köteles visszafizetni, ha erre a termelés eredménye nem biztosít fedezetet.

IV. fejezet**A csereszerződés****5:205. §** *[A csereszerződés]*

Ha a szerződő felek tulajdonuk kölcsönös átruházására vállalnak kötelezettséget, az adásvétel szabályait kell megfelelően alkalmazni. Ebben az esetben mindegyik fél eladó a saját szolgáltatását és vevő a másik fél szolgáltatását illetően.

V. fejezet**Az ajándékozási szerződés****5:206. §** *[Az ajándékozási szerződés]*

- (1) Ajándékozási szerződés alapján az ajándékozó köteles a dolog tulajdonjogát a megajándékozottra ingyenesen átruházni, a jogot és a követelést a megajándékozottra engedményezni, a megajándékozott pedig köteles a dolgot átvenni, illetve az engedményezést elfogadni. Ha az ajándékozási szerződés tárgya ingatlan, az ajándékozó a tulajdonjog átruházásán felül köteles az ingatlan birtokának átruházására is.
- (2) Ajándékozás tárgya lehet minden forgalomképes dolog, jog és követelés.
- (3) Ingatlan ajándékozása csak akkor érvényes, ha azt közokiratba vagy ügyvéd (jogtanácsos) által ellenjegyzett magánokiratba foglalták.

5:207. § *[Az ajándékozási szerződés teljesítésének megtagadása]*

Az ajándékozási szerződés teljesítését az ajándékozó megtagadhatja, ha bizonyítja, hogy a szerződés megkötése után körülményeiben olyan lényeges változás állott be, hogy a szerződés teljesítése tőle többé el nem várható. Ilyen változás lehet különösen a megajándékozotthoz való viszonyának lényeges megváltozása vagy saját körülményeinek olyan hátrányos módosulása, amely révén a teljesítés – egyéb kötelezettségeire is tekintettel – veszélyeztetné saját megélhetését, avagy azon személyek eltartását, akiknek tartására törvény erejénél fogva köteles.

5:208. § *[Az ajándékozó felelőssége]*

- (1) Az ajándékozó a megajándékozott tulajdonszerzésének, továbbá az ajándék tárgyának lényeges fogyatékoságáért vagy az ajándékozás során abban beálló kárért csak akkor felel, ha a megajándékozott bizonyítja, hogy az ajándékozó szándékosan vagy súlyosan gondatlanul járt el; a felelősség a kárért akkor is terheli az ajándékozót, ha a megajándékozottat nem tájékoztatja az ajándék olyan lényeges tulajdonságáról, amelyet a megajándékozott nem ismer.
- (2) Az ajándékozó a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint felelős azért a kárért, amelyet az ajándékozással kapcsolatosan a megajándékozott egyéb vagyonában okoz.

5:209. § *[Az ajándék visszakövetelése]*

- (1) A még meglevő ajándékot az ajándékozó visszakövetelheti, ha arra körülményeinek a szerződés teljesítését követő lényeges változása folytán, létfenntartása érdekében szüksége van, és az ajándék visszaadása a megajándékozott létfenntartását nem veszélyezteti. A létfenntartás veszélyeztetésére alapított visszakövetelési igény érvényesítése esetén a megajándékozott mentesülhet az ajándék visszaadásának kötelezettsége alól abban az esetben, ha az ajándékozó létfenntartását járadék vagy természetbeni tartás útján megfelelően biztosítja.

- (2) Ha a megajándékozott vagy vele együtt élő közeli hozzátartozója az ajándékozóval vagy közeli hozzátartozójával szemben durva hálátlanságot tanúsít, az ajándékozó visszakövetelheti az ajándékot, vagy követelheti az ajándék helyébe lépett értéket.
- (3) Az ajándékozó visszakövetelheti az ajándékot, vagy követelheti az ajándék helyébe lépett értéket, ha az a megajándékozott által felismerhető feltevés, amelyet figyelembe véve az ajándékot adta, utóbb véglegesen meghiúsult, feltéve, hogy enélkül az ajándékozásra nem került volna sor.
- (4) Visszakövetelésnek nincs helye, ha az ajándékozó feltevésének meghiúsulása kizárólag az ajándékozó magatartására vezethető vissza, vagy ha az ajándék vagy a helyébe lépett érték a jogsértés elkövetése időpontjában már nincs meg, továbbá, ha az ajándékozó a sérelmet megbocsátotta. Megbocsátásnak vagy a visszakövetelésről történő lemondásnak számít, ha az ajándékozó az ajándékot megfelelő ok nélkül, hosszabb időn keresztül nem követeli vissza.
- (5) A szokásos mértékű ajándék visszakövetelésének nincs helye.
- (6) Az ajándékozó örököse a saját nevében az ajándékot nem követelheti vissza, kivéve, ha az ajándékozás okát adó feltevés részben vagy egészben az ő javára szült és visszakövetelési jogának gyakorlása a feltevés jellegére, valamint az ajándékozás körülményeire tekintettel a közfelfogás szerint indokolt.

2. CÍM

A VÁLLALKOZÁSI TÍPUSÚ SZERZŐDÉSEK

I. fejezet

A vállalkozási szerződés általános szabálya

5:210. § [A vállalkozási szerződés]

Vállalkozási szerződés alapján a vállalkozó meghatározott, munkával elérhető eredmény elérése érdekében tevékenység kifejtésére és az eredmény megvalósítására (mű létrehozására) vállal kötelezettséget. A megrendelő a szolgáltatás átvételére és a díj megfizetésére köteles.

5:211. § [A munkavégzés megszervezése]

- (1) A munkavégzés tárgyi és személyi feltételeit a vállalkozó úgy köteles megszervezni, hogy biztosítsa a munka biztonságos, szakszerű, gazdaságos és határidőre történő befejezését.
- (2) A vállalkozó a munkát saját költségén végzi el.
- (3) A szerződésben vállalt eredmény előállításához szükséges anyagot a vállalkozó köteles beszerezni. Ha a vállalkozó a saját anyag felhasználásával a megrendelő számára új dolgot állít elő, a dolog az átadással (birtokbaadással) a megrendelő tulajdonába kerül.

5:212. § [Az alvállalkozó igénybevétele]

A vállalkozó jogosult alvállalkozó igénybevételére. Alvállalkozó igénybevétele esetén a vállalkozó a közreműködőért való felelősség szabályai szerint felel a megrendelővel szemben. Az alvállalkozó igénybevételét jogszabály feltételhez kötheti.

5:213. § [A megrendelő utasításadási joga]

- (1) A vállalkozó a megrendelő utasítása szerint köteles eljárni. Az utasítás nem terjedhet ki a munka megszervezésére és nem teheti a teljesítést terhesebbé.
- (2) Ha a megrendelő célszerűtlen vagy szakszerűtlen utasítást ad, a vállalkozó köteles őt erre figyelmeztetni. Ha a megrendelő a figyelmeztetés ellenére utasítását fenntartja, a vállalkozó a szerződéstől elállhat, vagy az utasítást a megrendelő kockázatára teljesítheti. Meg kell tagadnia az utasítás teljesítését, ha annak végrehajtása jogszabály vagy hatósági határozat megsértésére vezetne, vagy veszélyeztetné mások személyét vagy vagyonát.
- (3) A feleknek az (1)–(2) bekezdésben foglaltaktól eltérő megállapodása semmis.

5:214. § [A munkavégzés helye]

- (1) Ha a munkát a megrendelő által kijelölt helyen kell végezni, a megrendelő köteles azt munkavégzésre alkalmas állapotban a vállalkozó rendelkezésére bocsátani.

- (2) A vállalkozó a munka megkezdését mindaddig megtagadhatja, amíg a megrendelő e kötelezettségének elmulasztása őt a munkavégzésben meggátolja. Ha megfelelő határidőn belül a megrendelő a munkavégzés helyét nem biztosítja, a vállalkozó elállhat a szerződéstől, és felmerült kárának megtérítését követelheti.

5:215. § *[A megrendelő ellenőrzési joga]*

- (1) A megrendelő vagy megbízottja a munkát és a felhasználásra kerülő anyagot bármikor ellenőrizheti. Ha a vállalkozó anyagot, szerkezetet, berendezést épít be (takar el), köteles a megrendelőt erről előzetesen megfelelő időben értesíteni és részére a szükséges tájékoztatást megadni, valamint az ellenőrzést lehetővé tenni. Ha a vállalkozó e kötelezettségének eleget tett, a beépített munkarészt a megrendelő utóbb csak akkor ellenőrizheti, ha az emiatt felmerülő költségeket a vállalkozónak megtéríti.
- (2) Nem mentesül a vállalkozó a felelősség alól, ha a megrendelő vagy megbízottja az ellenőrzést elmulasztotta vagy nem megfelelően végezte el.

5:216. § *[Az elállás és a felmondás joga]*

- (1) Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a megrendelő a szerződéstől vagy annak egy részétől a munkák megkezdése előtt bármikor elállhat, ezt követően pedig a teljesítésig azt azonnali hatállyal, indokolás nélkül felmondhatja.
- (2) A megrendelő elállása, illetve felmondása esetén köteles a vállalkozót kártalanítani. A felek ettől eltérő megállapodása semmis.

5:217. § *[A szolgáltatás átadás-átvétele]*

- (1) A vállalkozó a szerződésben meghatározott, általa létrehozott eredményt a szakmailag szokásos vagy a jogszabályban meghatározott műszaki átadás-átvételi eljárás keretében adja át.
- (2) Az átadás-átvételi eljárás során a felek vizsgálatokkal, próbákkal és mérésekkel ellenőrzik, hogy a szerződésben foglaltak maradéktalanul megvalósultak-e, és a teljesítés megfelel-e a szakmai, valamint az irányadó jogszabályi követelményeknek.
- (3) A vállalkozó köteles a megrendelőnek a szolgáltatott mű felhasználáshoz, használatához, üzemeltetéséhez és a karbantartáshoz szükséges tájékoztatást megadni, az ezzel kapcsolatos dokumentációt átadni.

5:218. § *[A vállalkozói díj]*

- (1) A vállalkozói díj a szerződés teljesítésekor esedékes. Ha a vállalkozó és a megrendelő a szerződésben a műszakilag körülhatárolt munkarészeknek (részteljesítéseknek) a szerződés teljesítése előtti átadás-átvételi eljárásban (részszámlálásban) és annak díjában külön megállapodott, akkor a részteljesítések szerződésben rögzített módon és feltételekkel meghatározott díja az egyes, műszakilag körülhatárolt munkarészek átadás-átvételekor esedékes.
- (2) A díj kellően meghatározott, ha a szerződés megjelöli a díj összegét, vagy ezt az összeget a szerződés alapján a teljesítéskor ki lehet számítani.
- (3) A vállalkozói díjat a felek a szerződésben a költségvetésre utalás nélkül, egyösszegű átalánydíj formájában is meghatározhatják.
- (4) A vállalkozó a szerződésben meghatározott díjért mindazokat a szolgáltatásokat köteles nyújtani, amelyek a szerződésszerű és szakszerű teljesítéshez, a megrendelt mű rendeltetésszerű és biztonságos használatához szükségesek. Ha pedig a vállalkozó a szerződés kereteit meghaladó szolgáltatást is nyújt a megrendelő részére, e szolgáltatással kapcsolatban a felek közötti jogviszonyra a megbízás nélküli ügyvitel szabályait kell megfelelően alkalmazni.
- (5) A vállalkozót a díj biztosítására zálogjog illeti meg a megrendelőnek azokon a vagyontárgyain, amelyek a vállalkozási szerződés következtében birtokába kerültek, valamint a szerződés alapján létrehozott művön. A felek ettől eltérő megállapodása semmis.

5:219. § *[A lehetetlenülés díjkövetkezményei]*

- (1) Ha a mű létrehozása vagy az eredmény teljesítése meghiúsul, és
 - a) a lehetetlenné válás oka a megrendelő érdekkörében merült fel, a vállalkozót a díj megilleti, de a megrendelő levonhatja azt az összeget, amelyet a vállalkozó költségekben megtakarított, továbbá amelyet a felszabadult időben másutt keresett vagy nagyobb nehézség nélkül kereshetett volna;

- b) a lehetetlenülés oka mindkét fél érdekkörében merült fel, a vállalkozó az elvégzett munka és költségei fejében a díjnak – a meghiúsulásban való közrehatásához igazodó – arányos részére tarthat igényt.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti esetekben a megkezdett, de be nem fejezett, illetve az át nem adott mű a megrendelőt illeti.
- (3) Egyéb esetben – akkor is, ha a lehetetlenné válás oka mindkét fél érdekkörén kívül merült fel – a vállalkozó nem tarthat igényt díjra, az át nem adott mű azonban őt illeti. A megrendelő követelheti, hogy a vállalkozó a megkezdett, de be nem fejezett művet – a díj arányos részének megtérítése fejében – részére adja át. Ha pedig a megkezdett, de be nem fejezett mű a megrendelő számára gazdagodása folytán hasznos eredménnyel jár, a díj arányos részének megtérítésére – a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint – köteles.

5:220. § *[Kárveszélyviselés lehetetlenülés esetén]*

- (1) A megkezdett, valamint a befejezett, de át nem adott művel kapcsolatos kárveszély a teljesítés lehetetlenné válására vonatkozó szabályok szerint oszlik meg a megrendelő és a vállalkozó között.
- (2) A vállalkozó az érdekkörén kívüli, előre nem látható, elháríthatatlan ok miatt elpusztult mű újbóli előállítására nem kötelezhető.
- (3) A szerződés teljesítéséhez szükséges anyagokban és eszközökben esett kár viselésére az általános szabályokat kell alkalmazni.

II. fejezet

A vállalkozási szerződés altípusai

A tervezési szerződés

5:221. § *[A tervezési szerződés]*

- (1) Tervezési szerződés alapján a tervező a megrendelő által igényelt tervezői munka elvégzésére és az elkészített dokumentáció átadására, a megrendelő pedig annak átvételére és díj fizetésére köteles.
- (2) Az építészeti-műszaki tervezésre és az építőipari kivitelezési dokumentáció készítésére a külön jogszabályok rendelkezései az irányadók.

5:222. § *[Az elévülés és a korszerűségi felülvizsgálat]*

- (1) A terv hibája miatt érvényesíthető jogok nem évülnek el addig, amíg a terv alapján kivitelezett szolgáltatás tervhibával összefüggő hibás teljesítése miatt jogok gyakorolhatók.
- (2) A korszerűségi felülvizsgálatra jogszabály részletes szabályok alkalmazását írhatja elő.

5:223. § *[A jogszatossággal]*

A tervező jogszatossággal tartozik azért, hogy harmadik személynek nincs olyan joga, amely a terv felhasználását akadályozza vagy korlátozza.

A kivitelezési szerződés

5:224. § *[A kivitelezési szerződés]*

- (1) Az építtető a vállalkozó kivitelezővel (alvállalkozói szerződés esetén a vállalkozó kivitelező az alvállalkozó kivitelezővel) a megvalósuló építőipari kivitelezési tevékenység vagy építési szerelési munka végzésére kivitelezési szerződést köt, amelynek alapján a kivitelező eredmény létrehozására és átadására, a megrendelő pedig annak átvételére (birtokbavételére) és díj fizetésére köteles.
- (2) A vállalkozót a teljesítése időpontjától a megrendelő tulajdonát képező, a szerződés szerinti munkák elvégzésére szolgáló ingatlanon a jogszabályban meghatározott feltételek szerint a díjkövetelése erejéig jelzálogjog illeti meg, amely a szerződéskötés ténye és a vállalkozó kérelme alapján a jelzálogjognak az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzésével jön létre. Ha a megrendelő a vállalkozó díját kiegyenlítette, a vállalkozó köteles a jelzálogjog törléséhez hozzájárulni, az ennek elmulasztásából származó kárért felelős.
- (3) A (2) bekezdés alkalmazása szempontjából a megrendelő tulajdonát képező ingatlannak kell tekinteni azt az ingatlant is, amelynek tulajdonosával való viszonyában a megrendelőnek vagy a megrendelőhöz való viszonyában a tulajdonosnak többségi befolyása áll fenn, vagy amelynek tulajdonosa, és a megrendelő ugyanazon jogi személy többségi befolyása alatt áll.
- (4) Az (1)–(3) bekezdésekben foglaltaktól eltérő megállapodás semmis.

5:225. § *[A többletmunka és a pótmunka]*

- (1) Többletmunka a szerződéses dokumentációban szereplő, de a vállalkozói díj számításánál figyelembe nem vett munkatétel.
- (2) Pótmunka a szerződéses dokumentációban nem szereplő, utólag megrendelt munkatétel. A pótmunka megrendelése a kivitelező feladatát nem teheti aránytalanul terheesebbé.
- (3) Ha a felek átalánydíjban állapodtak meg, a kikötött díjon felül csak a pótmunka ellenértéke számolható el.

5:226. § *[A munkaterület; az építési napló; a megrendelő ellenőrzési joga]*

- (1) A munkaterületet a megrendelő kivitelezésre alkalmas állapotban köteles a kivitelező rendelkezésére bocsátani. Ennek hiányában a kivitelező az akadályoztatott munka megkezdését megtagadhatja. A felek megállapodhatnak abban is, hogy a munkaterületet a kivitelező – a megrendelő költségére – munkavégzésre alkalmassá teszi.
- (2) A felek a kivitelezéssel kapcsolatos minden lényeges adatot, a szerződésszerű teljesítést érintő körülményt, a munkavégzésre vonatkozó utasítást a helyszínen vezetett naplóban kötelesek egymással közölni. Az építési napló időrendi sorrendben tartalmazza a munka menetét, a megrendelő költségére vonatkozó, valamint az elszámoláshoz szükséges adatokat. Jogszabály az építési napló vezetését és tartalmi követelményeit kötelezően előírhatja.
- (3) A megrendelő a kivitelezést jogosult időközönként ellenőrizni. Ellenőrzési jogát műszaki ellenőr útján is gyakorolhatja.

5:227. § *[Az átadás-átvételi eljárás]*

- (1) A megrendelő köteles a munkát a kivitelező értesítésében megjelölt időpontban, a kitűzött átadás-átvételi eljárás során megvizsgálni, és a felfedezett hiányokat, hibákat, az érvényesített kifogásokat jegyzőkönyvben rögzíteni.
- (2) Ha a megrendelő egyes munkarészeket a teljesítés előtt ideiglenes jelleggel átvész (előzetes átadás), ez a szolgáltatást nem teszi oszthatóvá, az átvett munkarészekkel kapcsolatos kárveszély azonban a megrendelőre száll át.

5:228. § *[Az átadás joghatásai]*

- (1) A teljesítés joghatásai akkor állnak be, amikor a kivitelező az építményt (építményrészt) a műszaki átadás-átvétel külön jogszabályban meghatározott előírásai szerint az építetető birtokába adja. Az ettől eltérő megállapodás – a (2) bekezdésben foglalt eseteken kívül – semmis.
- (2) Ha a megrendelő az átadás-átvételi eljárást nem folytatja le, a teljesítés joghatásai a tényleges birtokbavétel, illetve használatbavétel alapján állnak be.
- (3) A használatbavételt követő egy év múlva a megrendelő a munka újbóli felülvizsgálatát tűzheti ki. Az utófelülvizsgálati eljárást a megrendelő készíti elő és meghívja arra a kivitelezőt.

5:229. § *[A próbaüzem]*

- (1) A próbaüzem előtt meg kell győződni arról, hogy a berendezés és az alkalmazott technológia a működés közbeni üzemeltetésre alkalmas.
- (2) A próbaüzem a felszerelt berendezés és az alkalmazott technológia felek által meghatározott ideig történő működtetése, amely alkalmas az esetleges hibák, hiányok kimutatására. A próbaüzem alatt jelentkező hibák, hiányok miatt – ha azokat a próbaüzem során megszüntetik – a hibás teljesítés következményei nem alkalmazhatók.
- (3) Egyebekben a próbaüzemre az átadás-átvételi eljárás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

5:230. § *[A tervező és a kivitelező felelőssége a terv hibája miatt]*

- (1) Ha a terv alapján kivitelezett szolgáltatás a terv hibája vagy hiányossága miatt nem felel meg a kivitelezés átadásának időpontjában jogszabályban vagy a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak, a megrendelő számára a tervező a hibás teljesítés miatt kijavítási terv szolgáltatására, a kivitelező pedig a javítási terv szerint a kijavítás elvégzésére köteles.
- (2) A kijavítással felmerülő költségeket a tervező és a kivitelező egymás között közrehatásuk arányában kötelesek viselni, ha pedig a terv hibája nem volt felismerhető, az ezzel összefüggő javítási költségek a tervezőt terhelik.
- (3) Ha a megrendelő a terv hibája miatt nem kijavítási igényt érvényesít, a kivitelező felelőssége a figyelmeztetési kötelezettség általános szabályait kell alkalmazni.

A mezőgazdasági vállalkozási szerződés**5:231. §** *[A mezőgazdasági vállalkozási szerződés]*

- (1) Mezőgazdasági vállalkozási szerződés alapján a vállalkozó díjfizetés ellenében a megrendelő tulajdonában lévő állat (állatállomány) nevelésére, vagy valamely terménynek a megrendelő tulajdonában álló, meghatározott területen való megtermelésére köteles.
- (2) A vállalkozó az állatállomány, és a növényzet betegségével összefüggésben a szerződés lehetetlenülése miatt felelősséggel nem tartozik, ha bizonyítja, hogy a megbetegedés a tevékenységi körén kívüli elháríthatatlan okra volt visszavezethető. Ebben az esetben a vállalkozót arányos díj is megilleti.

A közszolgáltatási szerződés**5:232. §** *[A közszolgáltatási szerződés]*

Közszolgáltatási szerződés alapján a szolgáltató – külön törvényben meghatározott feltételekkel – köteles meghatározott időponttól a megrendelő számára folyamatosan és biztonságosan szolgáltatást nyújtani, a megrendelő pedig időszakonként visszatérően díjat fizetni.

5:233. § *[A szerződés megkötése, felmondása, a szolgáltatás korlátozása és szünetelése]*

- (1) Jogszabály előírhatja, hogy a szerződés a szolgáltatás igénybevételével létrejön.
- (2) A szolgáltató a szerződés megkötését csak jogszabályban meghatározott esetekben tagadhatja meg, a szerződés tartalmát csak jogszabályban meghatározott feltételektől teheti függővé.
- (3) A szolgáltató a megrendelővel szemben a teljesítést csak jogszabályban meghatározott esetekben szüneteltetheti vagy korlátozhatja, és a szerződést csak a jogszabályban előírt feltételek teljesülése esetén mondhatja fel.

Kutatási szerződés**5:234. §** *[A kutatási szerződés]*

- (1) Kutatási szerződés alapján a kutató meghatározott, kutatómunkával elérhető és a szellemi alkotásokra vonatkozó szabályok szerint jogi oltalomban részesíthető eredmény elérésére, a megrendelő pedig díj fizetésére köteles.
- (2) A felek megállapodhatnak abban, hogy a díj a kutatás eredménytelen befejezése esetén is jár. Ilyen szerződés esetében a kutatás végzésére és a kutató díj igényére a megbízás szabályait kell alkalmazni.
- (3) A kutatási szerződés csak írásban érvényes.

5:235. § *[A megrendelő jogai]*

- (1) A kutató a szerződéssel a kutatómunka alapján elkészített szellemi alkotáshoz fűződő vagyoni jogot átruházza a megrendelőre. Ha az adott szellemi alkotásra irányadó törvény alapján a vagyoni jog nem ruházható át, a szerződéssel a megengedett legszélesebb terjedelmű felhasználási jog átruházása következik be.
- (2) A kutatómunka alapján elkészített szellemi alkotás nyilvánosságra hozatalához a megrendelő előzetes hozzájárulása szükséges.
- (3) A kutatási szerződéssel összefüggő üzleti titok jogosultja a megrendelő.
- (4) A megrendelő a kutató szolgáltatását csak a szerződésben meghatározott célra használhatja fel.

5:236. § *[Közreműködő a kutatási szerződés teljesítése során]*

A kutató közreműködött csak a megrendelő hozzájárulásával vehet igénybe. Nincs szükség a megrendelő hozzájárulására, ha a kutató olyan meghatározott eredmény elérésére vállalkozott, amelynek eléréséhez szükséges kutatás jellegével a közreműködő igénybevétele együtt jár.

5:237. § *[A kutató jogszavatossága]*

A kutató szavatol azért, hogy harmadik személynek nincs olyan joga, amely a kutatómunka alapján elkészített szellemi alkotáshoz fűződő, a megrendelőre átruházott vagyoni, vagy a megrendelőnek átengedett felhasználási jogok gyakorlását megakadályozza vagy korlátozza. A jogszavatosság kizárása vagy korlátozása semmis.

Az utazási szerződés**5:238. §** *[Az utazási szerződés megkötése]*

- (1) Utazási szerződés alapján a vállalkozó utazási szolgáltatások megszervezésére és teljesítésére, a megrendelő pedig díj fizetésére köteles.
- (2) Az utazási szerződést – annak valamennyi kikötésével együtt – írásban kell megkötni. Semmis a szerződés olyan kikötése, amelyet nem foglaltak írásba.

5:239. § *[A jogok és kötelezettségek átruházása]*

- (1) A megrendelő az utazás megkezdése előtt az utazási szerződésből fakadó jogait és kötelezettségeit átruházhatja olyan harmadik személyre, aki az utazási szerződésben foglalt feltételeknek megfelel.
- (2) A jogok és kötelezettségek átruházását megelőzően keletkezett kötelezettségekért és az átruházásból eredő többletköltségek megfizetéséért a megrendelő és a harmadik személy egyetemlegesen felelnek.

5:240. § *[A megrendelő jogainak védelme]*

Semmis az utazási szerződés olyan kikötése, amely ezen alfejezet rendelkezéseitől a megrendelő hátrányára eltér.

III. fejezet**A fuvarozási szerződés****5:241. §** *[A fuvarozási szerződés]*

- (1) Fuvarozási szerződés alapján a fuvarozó köteles a szerződésben meghatározott dolgot (a továbbiakban: áruküldemény) a fuvaroztatótól vagy az általa megjelölt személytől (a továbbiakban: feladó) átvenni, azt a szerződésben megjelölt helyre (a továbbiakban: rendeltetési hely) továbbítani, és a rendeltetési helyen a fuvaroztató által megjelölt személy (a továbbiakban: címzett) részére kiszolgáltatni, a fuvaroztató pedig köteles a szerződésben meghatározott fuvardíjat, valamint a szerződés teljesítése érdekében felmerült – és a fuvardíjba bele nem foglalt – egyéb költségeket a fuvarozó részére megfizetni.
- (2) A felek áruküldemény többszöri alkalommal történő vagy meghatározott időközönként ismétlődő továbbításában is megállapodhatnak. A megállapodásban (a továbbiakban: keretszerződés) együttműködésük feltételeit szabályozzák. A keretszerződést írásba kell foglalni, az írásba foglalás elmaradása azonban – ha a teljesítést már megkezdték – a keretszerződés érvényességét nem érinti.
- (3) A fuvaroztató a fuvarozási szerződésben és annak teljesítése során egyszemélyben lehet feladó és címzett. Abban az esetben, ha nem a fuvaroztató a feladó és a címzett, a fuvarozási szerződés teljesítése során a feladót, és – kivéve, ha jogszabály kifejezetten csak a címzettet jelöli meg – a címzettet is a fuvaroztató megbízottjának kell tekinteni.
- (4) A fuvarozóval szemben a feladó és a címzett tevékenységéért a fuvaroztató köteles helytállni. Harmadik személlyel szemben a feladó tevékenységéért, valamint – kivéve, ha jogszabály valamely jog, kötelezettség vagy tevékenység gyakorlására kifejezetten csak a címzettet jelöli meg – a címzett tevékenységéért is a fuvaroztató felelős.

5:242. § *[A fuvarlevél]*

- (1) A fuvarozási szerződésről a fuvarozónak – áruküldeményként – fuvarlevelet kell kiállítania, és azt a fuvarozási szerződés teljesítésének során folyamatosan vezetnie kell.
- (2) A fuvarlevél – amennyiben a fuvarlevelet mindkét szerződő fél aláírta – bizonyítja a fuvarozási szerződés létrejöttét és tartalmát, valamint – ellenkező bizonyításig – azt is, hogy a fuvarozó a fuvarlevélben megjelölt áruküldeményt átvette. Ha a fuvarlevél nem tartalmazza a fuvarozó, kiszolgáltatásnál pedig a címzett fenntartásait, az ellenkező bizonyításig vélelmezni kell, hogy az áruküldemény és annak csomagolása az átvételkor, illetve a kiszolgáltatáskor külsőleg megfelelő állapotban volt, és az árudarabok száma, jele és sorszáma a fuvarlevél adataival megegyezett.
- (3) Jogszabály meghatározhatja az egyes áruküldemény-fajtáknál vagy egyes fuvarozási változatoknál használt fuvarlevél kötelező tartalmi elemeit és alakú kellékeit.

5:243. § *[Az áruküldemény csomagolása]*

- (1) A fuvaroztató (feladó) köteles az áruküldeményt úgy csomagolni, hogy az a továbbítás során a fuvarozó és alkalmazottai, valamint harmadik személyek életét, testi épségét, vagyonát ne veszélyeztesse, és az áruküldeményt megóvja.

- (2) A csomagoláson fel kell tüntetni az áruküldemény kezeléséhez szükséges lényeges ismereteket.
- (3) Amennyiben rátekintéssel felismerhető, hogy a csomagolás az (1) és a (2) bekezdésben foglaltaknak nem felel meg, a fuvarozó az áruküldemény átvételét megtagadhatja, a fuvarozási szerződéstől elállhat, és kárának megtérítését követelheti. Ha a csomagolás hiányossága kizárólag az áruküldemény épségét veszélyeztetheti – és a fuvaroztató (feladó) a fuvarlevélbe írt nyilatkozatával kifejezetten ragaszkodik az ilyen módon veszélyeztetett áruküldemény továbbításához –, a nyilatkozat alapján a fuvarozó a továbbítást a fuvaroztató (feladó) veszélyére megkezdheti.
- (4) Ha a fuvaroztató (feladó) olyan áruküldemény továbbítását igényli, amelynek fuvarozását vagy csomagolásának módját jogszabály külön feltételhez köti, a fuvaroztató köteles a szerződéskötés során erről a fuvarozót tájékoztatni. Tájékoztatás hiányában a fuvarozó – amennyiben az áruküldemény továbbítását még nem kezdte meg – a fuvarozási szerződéstől elállhat, és kárának megtérítését követelheti. Ha a fuvarozó az áruküldemény továbbításának megkezdését követően szerez tudomást arról, hogy olyan áruküldeményt fuvaroz, amellyel kapcsolatban a fuvaroztató a tájékoztatási kötelezettségét megszegte, – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – választása szerint
 - a) az áruküldemény továbbítását – ha az áruküldemény őrizete biztosítható – abbahagyhatja,
 - b) az áruküldeményt a feladás helyére visszafuvarozhatja, vagy
 - c) az áruküldeményt a rendeltetési helyére továbbíthatja.

5:244. § *[Okmányok a fuvarozás során]*

- (1) A fuvaroztató köteles a fuvarozónak az áruküldemény továbbításához, vagy a fuvarozás folyamán szükséges hatósági kezeléséhez a megfelelő okmányokat átadni. Az okmányok átadásáig a fuvarozó az áruküldemény átvételét megtagadhatja.
- (2) A fuvarozó köteles az átadott okmányokat a fuvaroztató utasításai szerint felhasználni. A fuvarozó nem felelős azért a kárért, amely a szükséges okmányok hiányosságainak következtében áll elő.
- (3) A fuvarozó – az áruküldemény elveszésére vonatkozó mértékig – felelős azért a kárért, amelyet az okmányok elvesztésével vagy azok nem a rendeltetés szerinti felhasználásával okozott.

5:245. § *[A fuvarszköz kiállítása és az áruküldemény rakodása]*

- (1) A fuvarozó köteles a fuvarszközt a fuvarozási szerződésben – vagy a szerződés alapján – meghatározott időben és helyen fuvarozásra alkalmas állapotban kiállítani, és a szerződés szerinti tevékenységét megkezdeni.
- (2) Jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában az áruküldemény berakodása a fuvaroztatót (feladót), le-, illetve kirakása a címzettet terheli.
- (3) A berakodás magában foglalja a be-, illetve felrakást, a fuvarszközön való elhelyezést, és – ha szükséges – a rögzítést. A fuvaroztató (feladó) az általa végzett berakodás során köteles figyelembe venni a fuvarozónak – a közlekedés biztonsága érdekében adott – iránymutatásait.
- (4) Ha a fuvarozó a megfelelő fuvarszköz kiállításával késlekedik, a fuvaroztató elállhat a fuvarozási szerződéstől. Amennyiben a berakodás a fuvaroztató (feladó) feladata, a fuvarszköz kiállításának késedelme vagy elmaradása esetén követelheti a berakodás eredménytelen megkísérléséből eredő kárát.
- (5) Ha a fuvaroztató a fuvarozóval előzetesen közölte az áruküldemény tárgyát és értékét, vagy arról a fuvarozó e nélkül is tudott vagy tudnia kellett, az áruküldemény – késlekedés miatti – elveszése, megsemmisülése, vagy a késedelemből származó értékcsökkenése esetén a fuvaroztató követelheti a fuvarozótól az áruküldemény értékének vagy értékcsökkenésének a megtérítését.

5:246. § *[A fuvaroztató utasítási joga]*

A fuvaroztató a fuvarozás teljesítésével összefüggésben a fuvarozónak utasítást adhat. Ennek keretében a továbbítás megkezdését követően az áruküldeményt feltartóztathatja, más rendeltetési helyre irányíthatja, vagy igényelheti, hogy azt a fuvarozó más címzett részére szolgáltassa ki. A fuvarozó az utasítást – amennyiben az nem jár aránytalan nehézséggel – a fuvaroztató költségére és veszélyére teljesíti. A fuvarozó köteles megtagadni az utasítás teljesítését, ha annak végrehajtásával más személy életét, testi épségét vagy egészségét közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné, vagy mások vagyonát megkárosítaná. Jogszabály a fuvaroztató utasítási jogát korlátozhatja.

5:247. § *[A fuvarozási akadály]*

- (1) Ha az áruküldemény továbbításának a megkezdését követően a fuvarozás szerződés szerinti teljesítése akadályba ütközik, a fuvarozó dönt arról, hogy a továbbítást az útvonal megváltoztatásával folytatja, vagy a fuvaroztató érdekében tőle utasítást kér.
- (2) A fuvaroztató a fuvardíjnak az akadály felmerüléséig járó arányos részét és a fuvarozó költségeit köteles megfizetni, ha azok meg nem fizetésével gazdagodnék.

5:248. § *[A fuvaroztató elállási joga]*

A fuvaroztató a fuvarozás megkezdése előtt a szerződéstől elállhat. Keretszerződés esetén az elállás joga az első áruküldemény fuvarozását megelőzően illeti meg a fuvaroztatót, ha azonban a keretszerződés teljesítését már megkezdték, a keretszerződés már csak felmondással szüntethető meg. A fuvarozó – ha az elállásra, illetve a felmondásra nem az ő hibájából került sor – a kárigényét érvényesítheti.

5:249. § *[Értesítés az áruküldemény megérkezéséről]*

- (1) A fuvarozó az áruküldeménynek a rendeltetési helyre történő megérkezéséről a címzettet köteles haladéktalanul értesíteni. Az értesítés vétele után az áruküldemény a címzett rendelkezésére áll.
- (2) A címzett az áruküldemény biztonsága és az átvétel előkészítése érdekében – már az áruküldemény megérkezéséről szóló értesítés vétele előtt is – utasítást adhat a fuvarozónak. Az utasítás a fuvarozót abban az esetben kötelezi, ha az nem ellentétes a fuvaroztató rendelkezésével. Kétség esetén az utasítást a fuvaroztató rendelkezésével ellentétesnek kell tekinteni. A címzett köteles megtéríteni az utasításának teljesítésével kapcsolatban felmerült költségeket és a fuvarozónak járó többletdíjat.
- (3) Ha az áruküldeményt nem lehet kiszolgáltatni, vagy a címzett az átvételkor esedékes követelést nem egyenlíti ki (a továbbiakban együtt: kiszolgáltatási akadály), a fuvarozó köteles a fuvaroztatót értesíteni, a fuvaroztató pedig köteles a fuvarozót mentesíteni minden, a címzett mulasztásából fakadó következmény alól.
- (4) Ha a címzett – rendelkezési jogát gyakorolva – más címzettet vagy más rendeltetési helyet jelölt meg, és ezt követően következik be kiszolgáltatási akadály, a (3) bekezdésben foglaltakat úgy kell alkalmazni, hogy a fuvaroztató helyett a címzettet, a címzett helyett pedig az általa megjelölt harmadik személyt illetik meg az ott megjelölt jogok és terhelik az ott megjelölt kötelezettségek.
- (5) A kiszolgáltatási akadályról szóló értesítés vételét követően az áruküldeményt a fuvarozó a felelős őrzés szabályai szerint őrzi.
- (6) A kiszolgáltatásról szóló értesítés vétele után a fuvarozó elleni igényeket a fuvaroztatón kívül a címzett is érvényesítheti. Bármelyik fél igényérvényesítése a másik félnek ezt a jogát megszünteti.

5:250. § *[A fuvarozó felelőssége az általa igénybe vett személyekért]*

- (1) A fuvarozó az áruküldemény továbbítása érdekében harmadik személyek közreműködését veheti igénybe.
- (2) A fuvarozásban részt vevő fuvarozók egyetemlegesen felelősek. Ha azonban a fuvarozókat vagy az áruküldemény továbbításában részt vevő egyéb közreműködőket a fuvaroztató jelölte meg, a fuvaroztatóval szemben minden közreműködő önállóan felel.

5:251. § *[A fuvardíj és a költségek megfizetése]*

- (1) A fuvarozó a fuvardíj, továbbá a fuvarozásra szükséges és hasznosan fordított – a fuvardíjba bele nem foglalt – költségek megtérítését követelheti.
- (2) A fuvardíjat és a költségeket a fuvaroztató köteles a fuvarozónak megfizetni. A felek azonban a fuvarozási szerződésben meghatározhatják, hogy a fuvardíjnak és a költségeknek (vagy azok meghatározott részének) a megfizetésére a címzett köteles, valamint azt is, hogy ilyen esetben a címzett helyett a fuvaroztató helytállással tartozik-e.
- (3) Amennyiben a fuvarozási szerződésben meghatározott fuvarozási feladatot – a fuvarozón kívüli okból – nem lehet teljesíteni, a fuvarozó a teljesítéssel arányos díjra és költségre tarthat igényt.
- (4) Ha a fuvardíjat vagy a költségeket a fuvarlevélbe bejegyzett adat alapján kell megállapítani, a fuvarlevélbe bejegyzett adatot – az ellenkező bizonyításáig – pontosnak kell tekinteni akkor is, ha a fuvarozónak a fuvarlevélbe tett bejegyzése szerint az adatok ellenőrzésére önhibáján kívül nem volt módja.

5:252. § *[A fuvarozó követelésének biztosítása]*

- (1) A fuvarozót a fuvardíj és a költségek erejéig zálogjog illeti meg azokon a dolgokon, amelyek a fuvarozási szerződéssel kapcsolatosan a birtokába kerültek. A zálogjog a fuvaroztatóval kötött, az adott fuvarozási szerződéshez kapcsolódó egyéb szerződésekből eredő lejárt – keretszerződés esetén a keretszerződés alapján kötött szerződésekből eredő lejárt – és nem vitatott követeléseket is biztosítja.
- (2) A fuvarozó a zálogjogot a többi fuvarozó előtte ismert követeléseinek biztosítására is köteles érvényesíteni; ha ezt elmulasztja, az előző fuvarozókkal szemben sortartó kezesként felel.
- (3) Ha a zálogtárgyat jelzálogjog is terheli, a fuvarozó a zálogjoggal biztosított követelését a zálogtárgyból a zálogtárgyat terhelő jelzálogjog jogosultját megelőzően elégítheti ki akkor is, ha a jelzálogjogot korábban jegyezték be a zálogjogi nyilvántartásba.
- (4) Semmis az (1)–(3) bekezdésben foglaltaktól eltérő megállapodás, ha a fuvarozó a külön törvény szerint mikro- vagy kisvállalkozásnak minősül.

5:253. § *[Utánvét beszédése a fuvarozó által]*

Ha a fuvarozó vállalta, hogy a fuvaroztató javára a címzettől valamely összeget beszéd, a beszédendő összegért felel.

5:254. § *[A fuvarozó kötbérfizetési kötelezettsége]*

- (1) A fuvarozási határidőben bekövetkezett késedelem esetén a fuvarozó a fuvarozási szerződésben meghatározott, a késedelem mértékéhez igazodó, legfeljebb azonban a fuvardíjnak megfelelő összegű kötbért köteles fizetni.
- (2) A károsult a kötbért meghaladó kárának megtérítését abban az esetben követelheti, ha a fuvarozó a határidőben való teljesítéshez fűződő érdek ismeretében vállalta a határidő megtartását (érdekbevallás), és nem bizonyítja, hogy a késedelmet tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő. A kártérítés mértéke azonban nem haladhatja meg az érdekbevallásban megjelölt összeget.

5:255. § *[A fuvarozó kártérítési felelőssége]*

- (1) A fuvarozó felelős azért a kárért, amely az áruküldemény átvételétől a kiszolgáltatásáig terjedő idő alatt az áruküldemény teljes vagy részleges elveszéséből, megsemmisüléséből vagy megsérüléséből keletkezett, kivéve ha a kár
 - a) a fuvarozó tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan oknak,
 - b) az áruküldemény természetes (belső) tulajdonságának,
 - c) a csomagolás kívülről észre nem vehető hiányosságának,
 - d) a fuvaroztató (feladó, címzett) által végzett berakodásnak vagy le-, illetve kirakásnak,
 - e) a fuvaroztató (feladó, címzett) vagy az általuk rendelt kísérő tevékenységének vagy mulasztásának, vagy
 - f) annak a következménye, hogy a fuvarozás – a fuvarozási szerződés alapján – nyitott fuvareszközön történt.
- (2) A fuvaroztató (feladó, címzett) vagy az általa rendelt kísérő tevékenysége vagy mulasztása abban az esetben mentesíti (részben vagy egészben) a fuvarozót a kártérítési felelősség alól, ha a fuvaroztató (feladó, címzett), illetve a kísérő nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható.
- (3) A fuvarozó kártérítési felelőssége szempontjából nem minősül nyitott fuvareszközön végzett fuvarozásnak a konténerbe helyezett áruküldemény fuvarozása.
- (4) A fuvarozó nem felel azért a kárért, amely annak a következménye, hogy a fuvaroztató az áruküldemény továbbításához szükséges okmányokat nem adta át, azokat helytelenül töltötte ki, vagy a fuvarozót nem tájékoztatta az áruküldeménynek a fuvarozás szempontjából lényeges tulajdonságairól, rendkívüli értékéről.

5:256. § *[Vélelem az áruküldemény elveszéséről]*

Ha a fuvarozó az áruküldeményt a fuvarozási határidő lejártától – ha kiszolgáltatási akadály van, annak megszűnésétől – számított harmincadik nap elteltével nem szolgáltatja ki, azt a fuvaroztató elveszettnek tekintheti, és követelheti a fuvarozótól az áruküldemény elveszése miatt keletkezett kárának megtérítését. Ha az áruküldemény a kártérítés megfizetése után megkerül, a fuvaroztatót azonnal értesíteni kell. A fuvaroztatónak azonnal nyilatkoznia kell, hogy igényli-e a kiszolgáltatást, a kártérítés visszafizetése ellenében.

5:257. § *[A bizonyítás terhe a fuvarozásnál]*

- (1) A fuvarozót terheli annak bizonyítása, hogy a kár a tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan ok következménye, a fuvaroztatót terheli annak bizonyítása, hogy a kár nem az áruküldemény természetes (belső) tulajdonságára vezethető vissza.
- (2) A csomagolás hiányosságát a fuvarozó, azt, hogy a kár nem ennek következtében állott elő, a fuvaroztató (feladó, címzett) köteles bizonyítani.
- (3) Ha a berakodást, a le-, illetve kirakást a fuvaroztató (feladó, címzett) végezte, őt terheli annak bizonyítása, hogy a kár nem a berakodás vagy a le-, illetve kirakás következtében állott elő.
- (4) A fuvaroztatót (feladót, címzettet) terheli annak a bizonyítása, hogy ő vagy az általa rendelt kísérő úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

5:258. § *[Az áruküldemény elveszése és megsemmisülése, a kártérítés mértéke]*

- (1) Az áruküldemény teljes vagy részleges elveszése, vagy megsemmisülése esetén a fuvarozó köteles megtéríteni az elveszett dolog értékét. A fuvardíjra és költségeinek megtérítésére vagy azok arányos részére a fuvarozó nem tarthat igényt.
- (2) Az áruküldeményben keletkezett kárt a fuvaroztatónak kell bizonyítania. Ha az áruküldemény értékét a fuvarozási szerződésben a fuvaroztató megjelölte és a fuvarozó azt kifejezetten elfogadta (értékbevallás), az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell, hogy az áruküldemény értéke azonos az értékbevallásban szereplő értékkel.
- (3) Az áruküldemény megrongálódása esetén a fuvarozó az értékcsökkenés megtérítésére köteles. Az értékcsökkenés számítási alapja az áruküldemény értéke.
- (4) Ha a kárt a fuvarozó szándékosan vagy súlyos gondatlansággal okozta, az ebből eredő minden kárért felelős.
- (5) A kármegállapítással összefüggő költségek, közterhek és a fuvarozással összefüggő egyéb költségek a fuvarozót felelőssége mértékében terhelik, kivéve ha valamely költségelemet, közterhet egyedül a fuvarozó tevékenységére vagy mulasztására lehet visszavezetni. Ez utóbbi esetben minden költség a fuvarozót terheli.

5:259. § *[Felelősség külföldinek okozott kár esetén]*

Ha a fuvarozó külföldi károsultnak tartozik kártérítéssel, felelősségének mértéke nem lehet magasabb, mint a károsultnak saját nemzeti joga szerint fizethető kártérítési összeg.

5:260. § *[A fuvaroztató kártérítési felelőssége]*

- (1) A fuvaroztató felel azért a kárért, amely a csomagolás hiányából vagy elégtelenségéből, helytelen vagy hiányos jelölésből, adatok, információk, okmányok hiányából, hiányosságából, pontatlanságából származik.
- (2) Ha a fuvaroztató írásban utasította a fuvarozót arra, hogy az áruküldeményt a csomagolás hiánya vagy elégtelensége ellenére vegye át, a csomagolás hiánya (elégtelensége) következtében a fuvarozóra vagy harmadik személyre háruló kárt köteles megtéríteni, és viseli az áruküldeményben keletkezett kárt is. Ha azonban rátekintéssel felismerhető volt, hogy a csomagolás hiánya (elégtelensége) nem kizárólag az áruküldemény épségét veszélyeztetheti, a fuvaroztató írásbeli utasítása esetén is fele részben a fuvarozó viseli a fuvarozóra vagy harmadik személyre háruló kárt. Ha pedig a fuvarozó a csomagolás kívülről észrevehető hiánya (elégtelensége) ellenére anélkül vette át az áruküldeményt, hogy erre a fuvaroztató írásban utasította volna, a fuvarozóra vagy harmadik személyre háruló kárt, valamint az áruküldeményben keletkezett kárt fele részben a fuvarozó, fele részben a fuvaroztató viseli.
- (3) Harmadik személyekkel szemben a fuvarozó köteles helytállni, a fuvaroztatótól azonban megtérítést – a megtérítésre pedig a fuvarozási szerződés megkötésekor, vagy az áruküldemény továbbításának megkezdését megelőzően a fuvaroztatótól megfelelő biztosítékot – követelhet.

5:261. § *[A fuvarozási szerződés alapján támasztható igények bejelentése]*

- (1) Ha a kiszolgáltatáskor felismerhető, hogy az áruküldemény hiányos vagy sérült, a fuvaroztatónak ezt a tényt, valamint azt, hogy emiatt kártérítést fog követelni, azonnal közölnie kell a fuvarozóval.
- (2) Ha a hiányt vagy sérülést a kiszolgáltatáskor nem lehetett felismerni, az (1) bekezdés szerinti közlést legkésőbb a kiszolgáltatástól számított hét napon belül kell megtenni.
- (3) Az (1)–(2) bekezdésben meghatározott határidő jogvesztő, kivéve ha az áruküldemény kiszolgáltatását követően jut a fuvaroztató tudomására, hogy a fuvarozó az áruküldemény továbbítása során bekövetkezett – az áruküldeményt érintő – valamely lényeges körülményről nem tájékoztatta, és ilyen körülményre a fuvarlevélben sincs utalás.

- (4) A fuvarozási szerződés alapján támasztható igény egy év alatt, a szándékosan vagy súlyos gondatlansággal okozott károkért viselt kártérítési felelősség az általános szabályok szerint – öt év alatt – évül el. Az elévülés kezdő időpontja az áruküldemény kiszolgáltatásának időpontja vagy az az időpont, amikor az áruküldeményt ki kellett volna szolgáltatni.

5:262. § *[Egyéb rendelkezések]*

- (1) E fejezet eltérő rendelkezésének hiányában a fuvarozási szerződésre a vállalkozási szerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni.
- (2) Ha az áruküldeményt az országhatáron túlra kell továbbítani, e fejezet rendelkezéseit és a vállalkozási szerződés szabályait csak annyiban lehet alkalmazni, amennyiben nemzetközi szerződés másképpen nem rendelkezik.
- (3) Az egyes fuvarozási változatokra (vasúti, közúti, légi, vízi áru fuvarozás) jogszabály további rendelkezéseket állapíthat meg.
- (4) Személyek szállításának elvállalására a vállalkozási szerződés szabályait kell alkalmazni azzal a kiegészítéssel, hogy a közszolgáltatásnak minősülő menetrend szerinti közforgalmú személyszállítást végző vállalkozót (szolgáltatót) – a menetrendben meghatározott kapacitás mértékéig – szerződéskötési kötelezettség terheli.
- (5) Küldeménynek postai szolgáltatás keretében postai küldeményként történő felvételére, feldolgozására, továbbítására és kézbesítésére a postai szolgáltatás szabályait tartalmazó külön törvény rendelkezései vonatkoznak.

3. CÍM

A MEGBÍZÁSI TÍPUSÚ SZERZŐDÉSEK

I. fejezet

A megbízási szerződés

5:263. § *[A megbízási szerződés]*

Megbízási szerződés alapján a megbízott köteles a megbízó által rábízott ügyet a megbízó utasításai szerint és érdekének megfelelően ellátni, a megbízó pedig díjat fizetni, kivéve, ha az ügy természetéből vagy a felek közötti jogviszonyból arra lehet következtetni, hogy a megbízott a feladat ellátását ingyenesen vállalta.

A felek jogai és kötelezettségei

5:264. § *[Közreműködő igénybevétele]*

- (1) A megbízott személyesen köteles eljárni; igénybe veheti azonban más személy közreműködését is, ha ehhez a megbízó hozzájárult, vagy ha ez a megbízás jellegével együtt jár. A megbízott az igénybe vett személyért úgy felel, mintha a rábízott ügyet maga látta volna el.
- (2) A megbízott igénybe veheti más személy közreműködését akkor is, ha ez a megbízónak károsodástól való megóvása érdekében szükséges. Ebben az esetben az igénybe vett személyért nem felelős, ha bizonyítja, hogy e személy kiválasztása, utasításokkal való ellátása és ellenőrzése terén úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.
- (3) Ha a megbízottnak más személy igénybevétele nem volt joga, felelős azokért a károkért is, amelyek e személy igénybevétele nélkül nem következtek volna be.
- (4) Ha a megbízott által igénybe vett személyt a megbízó jelölte ki, a megbízott e személyért nem felelős, ha bizonyítja, hogy az igénybe vett személy utasításokkal való ellátása és ellenőrzése terén úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

5:265. § *[A megbízó utasítási joga]*

- (1) A megbízott köteles a megbízó utasításait követni.
- (2) A megbízott a megbízó utasításától csak akkor térhet el, ha ezt a megbízó érdekeinek védelme feltétlenül megköveteli, és a megbízó előzetes értesítésére már nincs mód. Ilyen esetben a megbízót haladéktalanul értesíteni kell.
- (3) Ha a megbízó célszerűtlen vagy szakszerűtlen utasítást ad, a megbízott köteles őt erre figyelmeztetni. Ha a megbízó a figyelmeztetés ellenére utasítását fenntartja, a megbízott a szerződéstől elállhat, vagy az ügyet a megbízó utasításai szerint, a megbízó kockázatára elláthatja. Meg kell tagadnia az utasítás teljesítését, ha annak végrehajtása jogszabály vagy hatósági határozat megsértésére vezetne, vagy veszélyeztetné mások személyét vagy vagyonát.

5:266. § *[A megbízott tájékoztatási kötelezettsége]*

- (1) A megbízott köteles a megbízót tevékenységéről és az ügy állásáról kívánságára, szükség esetén e nélkül is tájékoztatni, különösen, ha más személy igénybevétele vált szükségessé, vagy ha a felmerült új körülmények az utasítások módosítását teszik indokoltá.
- (2) A megbízott köteles a megbízót a megbízás teljesítéséről haladéktalanul értesíteni.

5:267. § *[A megbízási díj]*

- (1) A megbízott megbízási díjra akkor is jogosult, ha eljárása nem vezetett eredményre. A megbízó a díjat csökkentheti, vagy kifizetését megtagadhatja, ha a megbízott a feladat ellátása során nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, így különösen ha az eredmény részben vagy egészben olyan okból maradt el, amely a megbízottnak felróható. Ebben az esetben a megbízott az okozott kár megtérítésére is köteles.
- (2) A díj magában foglalja a megbízás ellátásával rendszerint együtt járó költségeket. A megbízott a megbízási díjon felül követelheti a rendkívüli, szükséges költségek megtérítését is. A szükséges költségek megtérítését a megbízott akkor is követelheti, ha a megbízást ingyenesen vállalta.
- (3) A megbízott a költségek előlegezésére nem köteles.
- (4) A díj a szerződés megszűnésekor esedékes. Ha a szerződés a megbízás teljesítése előtt szűnt meg, a megbízott a díjnak tevékenységével arányos részét követelheti.

5:268. § *[Törvényes zálogjog]*

A megbízottat költségei és díjkövetelése biztosítására zálogjog illeti meg a megbízónak azokon a vagyontárgyain, amelyek a megbízás következtében kerültek birtokába. Semmis az ettől eltérő megállapodás, ha a megbízott mikro-, vagy kisvállalkozásnak minősül.

A megbízási szerződés megszűnése**5:269. §** *[A megbízási szerződés megszűnésének esetei]*

A szerződés a megbízás teljesítése nélkül is megszűnik, ha

- a) valamelyik fél a szerződést felmondja,
- b) a megbízó vagy a megbízott meghal vagy jogutód nélkül megszűnik, vagy
- c) a megbízott a megbízás tárgyával összefüggő ügcsoport vonatkozásában korlátozottan cselekvőképessé válik, kivéve, ha ez a körülmény az ügy ellátását nem teszi lehetetlenné.

5:270. § *[A megbízási szerződés felmondása]*

- (1) A megbízó – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a szerződést bármikor, azonnali hatállyal felmondhatja, köteles azonban helytállni a megbízott által már elvállalt kötelezettségekért.
- (2) A szerződést a megbízott is bármikor felmondhatja; a felmondási időnek azonban elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy a megbízó az ügy intézéséről gondoskodhasson. A megbízó súlyos szerződésszegése esetén a felmondás azonnali hatályú is lehet.
- (3) Ha a megbízás bármelyik fél részéről történő felmondása alapos ok nélkül történt, az okozott kárt meg kell téríteni, kivéve, ha a megbízás ingyenes volt és a felmondási idő elegendő volt ahhoz, hogy a megbízó az ügy intézéséről gondoskodhasson.
- (4) A felmondás jogának korlátozása vagy kizárása semmis; tartós megbízási jogviszonynál a felek a felmondás jogának korlátozásában megállapodhatnak.
- (5) A megbízási jogviszony külön törvényben szabályozott eseteire az (1)–(4) bekezdésben foglaltak csak a külön törvény eltérő rendelkezésének hiányában alkalmazhatók.

5:271. § *[A megbízás megszűnésének időpontja]*

- (1) Ha a megbízás a megbízó személyében rejlő okból szűnik meg, a megszűnés abban az időpontban következik be, amikor a megbízott a megszűnés okáról hitelt érdemlően tudomást szerez.
- (2) A megbízott a megbízás felmondása vagy a megbízó halála esetén, a szerződés megszűnése után is köteles a megbízó érdekének védelmében a halaszthatatlan intézkedéseket mindaddig megtenni, amíg a megbízó vagy jogutódja az ügy intézéséről gondoskodni nem képes.

5:272. § *[Elszámolás a megbízás megszűnésekor]*

- (1) A szerződés megszűnésekor a megbízott köteles elszámolni és ennek keretében a megbízónak mindazt kiadni, amihez a megbízás teljesítése céljából vagy eljárása eredményeképpen jutott, kivéve, amit abból a megbízás folytán jogosan felhasznált.
- (2) A szerződés megszűnésekor a megbízó köteles a megbízottat a megbízás alapján harmadik személyekkel szemben vállalt kötelezettségei alól mentesíteni, valamint szükséges és hasznos költségeit megtéríteni.

II. fejezet**A közvetítői és az üzletszerzői szerződés****A közvetítői szerződés****5:273. §** *[A közvetítői szerződés]*

- (1) Közvetítői szerződés alapján a közvetítő az őt megbízó és a harmadik személy közötti szerződés megkötésének közvetítésére, vagy a szerződéskötésre lehetőséget biztosító alkalom közlésére, a megbízó pedig díj fizetésére köteles.
- (2) A közvetítő az általa közvetített vagy lehetővé tett szerződés megkötésére és az annak alapján történő teljesítés elfogadására – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – nem jogosult.

5:274. § *[A közvetítői nyilvántartás szabályai]*

- (1) A közvetítő minden általa közvetített vagy lehetővé tett szerződésről az abban érintettek nevét, a szerződés tárgyát, lényeges feltételeit és a szerződéskötés időpontját tartalmazó nyilvántartást köteles vezetni.
- (2) Ha a szerződő felek bármelyike kéri, a nyilvántartás rá, illetve az általa kötött szerződésre vonatkozó részéről a közvetítő a nyilatkozatával hitelesített másolatot köteles kiadni. E kötelezettség a közvetítőt nem terheli, ha a felek a szerződésüket írásba foglalták.
- (3) A közvetítő felelős a nyilvántartás vezetésével és a másolat kiadásával kapcsolatos kötelezettségeinek felróható megszegésével bármely szerződő félnek okozott kárért.

5:275. § *[A közvetítőt megillető díjazás]*

- (1) A közvetítőt díjazás az általa közvetített vagy lehetővé tett szerződés megkötése esetén illeti meg. Ha a közvetítői szerződés szerint a díjazás a közvetítőt csak a megkötött szerződés teljesítése esetén illeti meg, díjára a közvetítő abban az esetben is jogosult, ha a teljesítés a megbízója ellenőrzési körében felmerült okból hiúsult meg.
- (2) Ha a közvetítői szerződés értelmében a közvetítőt megillető díj a szerződéskötésre lehetőséget biztosító alkalom közlésével egyidejűleg jár, a díj megfizetését a közvetítő csak akkor követelheti, ha a megbízó és a harmadik személy közötti szerződéskötésre általa felkínált alkalom még fennáll, és az alkalmas a megbízó érdekeinek kielégítésére.
- (3) Valamely feltételtől függővé tett közvetített szerződés esetén a közvetítő csak a feltétel bekövetkezése esetén igényelhet díjat, a bontó feltétel bekövetkezése azonban a közvetítő díjigényét nem érinti. Nem érinti a közvetítő díjigényét az sem, ha a közvetített vagy lehetővé tett szerződést a felek a közvetítői szerződés megszűnését követően kötik meg, vagy teljesítik, ha a díjigénynek ez utóbbi volt a feltétele.
- (4) A közvetített vagy lehetővé tett szerződés érvénytelensége a közvetítői szerződésből eredő díjigényre nem hat ki, kivéve, ha a közvetítő a szerződés érvénytelenségének okáról tudott vagy kellő gondossággal mellett tudhatott.

5:276. § *[A közvetítő költségei]*

- (1) A közvetítő a díján felül költségeinek megtérítését nem követelheti, ez a szabály akkor is irányadó, ha a közvetített vagy lehetővé tett szerződés nem jött létre.
- (2) Ha a közvetítői szerződés szerint a díjazás a közvetítőt csak a megkötött szerződés teljesítése esetén illeti meg, és a teljesítés a megbízójával szerződő fél ellenőrzési körében felmerült okból hiúsult meg, a közvetítő – megbízójától – a közvetítésre fordított költségeinek megtérítését követelheti.

5:277. § *[Kettős közvetítés]*

- (1) A közvetítő díját csak a megbízójától követelheti abban az esetben is, ha a megbízójával szerződő fél javára is tevékenykedett. Ha a közvetítőt a közvetítéssel mindegyik szerződő fél megbízta, a közvetítőnek járó díjat egyetemlegesen kötelesek megfizetni, egymás közötti viszonyukban azonban a díjat egyenlő arányban viselik.
- (2) Ha a közvetítő a közvetítői szerződésben foglaltakat megsértve tevékenykedett a megbízójával szerződő fél javára is, megbízójától sem a díját, sem pedig költségeinek megtérítését nem követelheti.

Az üzletszerzői szerződés**5:278. §** *[Az üzletszerzői szerződés]*

- (1) Üzletszerzői szerződés alapján az üzletszerző tartós megbízás keretében, önállóan eljárva arra vállal kötelezettséget, hogy megbízójának harmadik személyekkel (üzletfelekkel) kötendő meghatározott szerződéses ügyleteket (üzleteket) közvetít, vagy a megbízó nevében megköt, a megbízó pedig díj fizetésére köteles.
- (2) Önállóan jár el az a személy, aki az (1) bekezdés szerinti tevékenységet szabadon fejt ki, továbbá annak helyét és idejét maga állapítja meg. Nem üzletszerző az, aki e tevékenységet munkaviszony vagy vezető tisztségviselői jogviszony, illetve más olyan jogviszony keretében végzi, amely őt valamely jogi személy képviseletére törvény vagy a bíróság, illetve más hatóság határozata alapján jogosítja fel.

5:279. § *[Az üzletszerzői szerződés alakja, okmányba foglalási jog]*

- (1) Az üzletszerzői szerződést írásba kell foglalni.
- (2) Bármelyik fél követelheti, hogy a másik fél az üzletszerzői szerződés hatályos szövegét tartalmazó és aláírásával ellátott okmányt adjon ki számára. E jog szerződéses kizárása vagy korlátozása semmis.

5:280. § *[Az üzletszerzésre irányuló megbízás terjedelme]*

- (1) Eltérő megállapodás hiányában az üzletszerző csak üzletek közvetítésére jogosult.
- (2) Az üzletszerző a megbízója nevében jogosult fogadni az üzletfél olyan nyilatkozatait, amelyekkel az a vele kötött a szerződés megszegéséből eredő jogait érvényesíti. Ez a jog az (1) bekezdés szerint eljáró üzletszerzőt is megilleti.
- (3) Az üzletek megkötésére is feljogosított üzletszerző jogosult minden olyan jognyilatkozat megtételére is, amely a kötött üzletek teljesítésével rendszerint együtt jár. Ez a jogosultság azonban nem foglalja magában a már megkötött szerződések megváltoztatásához, a pénzbeli ellenszolgáltatás átvételéhez és a fizetési határidő módosításához való jogot.
- (4) Az üzletszerző képviseleti jogának korlátozása az üzletféllel szemben csak akkor hatályos, ha az a korlátozásról tudott vagy kellő gondosság mellett tudnia kellett volna.

5:281. § *[Az üzletszerző kötelezettségei]*

- (1) A üzletszerző köteles minden ésszerű erőfeszítést megtenni az üzletek létrejötte érdekében. Megbízója érdekeinek képviseletében köteles különösen a megbízója célszerű utasításait követni, üzleti titkait a szerződés ideje alatt és azt követően megőrizni, és azok felhasználásától tartózkodni.
- (2) Az üzletszerző a tevékenységéről szükség szerint, a szerzett üzletekről, valamint az ügyfelek nyilatkozatairól pedig köteles a megbízót haladéktalanul tájékoztatni. Köteles továbbá tájékoztatni a megbízót a piaci helyzet alakulásáról és minden olyan körülményről, amely a számára ismert megbízói érdekek szempontjából jelentős.
- (3) A szerződés ideje alatt az üzletszerző a megbízóval szemben köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amely a megbízó jogos gazdasági érdekeit veszélyeztetné. E tilalom alól a megbízó írásban tett kifejezett nyilatkozatával felmentést adhat.
- (4) Az üzletszerző a kötelezettségeinek teljesítése során a szakmában elfogadott követelményeknek megfelelően, az adott helyzetben általában elvárható gondossággal köteles eljárni.
- (5) Az üzletszerző a kötelezettségei teljesítéséhez más személy közreműködését is igénybe veheti, az igénybevett személyről azonban a megbízót tájékoztatni köteles.
- (6) Az (1)–(2) bekezdésben foglalt üzletszerzői kötelezettségeket tartalmazó rendelkezésektől a felek megállapodása nem térhet el, az eltérő rendelkezések helyébe az (1)–(2) bekezdés rendelkezései lépnek.

5:282. § *[A megbízó kötelezettségei]*

- (1) A szerzett üzletekért a megbízó az üzletszerzőnek díjat köteles fizetni.
- (2) A megbízó köteles – saját költségére – az üzletszerzőnek mindazt a tájékoztatást és segítséget megadni, amely az üzletszerző kötelezettségeinek teljesítéséhez szükséges. E körben köteles különösen minden, az érintett árura vagy szolgáltatásra vonatkozó iratot az üzletszerző rendelkezésére bocsátani.
- (3) A megbízó köteles az üzletszerzőt haladéktalanul értesíteni, ha csak lényegesen kisebb mennyiségben képes vagy kíván üzleteket kötni annál, mint amire az üzletszerző a szokott üzletmenet mellett számíthatott.
- (4) A megbízó köteles az üzletszerző által közvetített üzlet elfogadásáról vagy elutasításáról, továbbá a szerzett üzlet teljesítésének elmaradásáról az üzletszerzőt haladéktalanul értesíteni.
- (5) Az (1)–(4) bekezdésben foglalt rendelkezésektől a felek megállapodása nem térhet el.

5:283. § *[A díjazás módja és mértéke]*

- (1) Ha a felek az üzletszerző díjában vagy annak mértékében nem állapodtak meg, az üzletszerzőnek a tevékenysége helyén a szerződés tárgya szerinti szokásos mértékű díj jár. Ha ez nem állapítható meg, az üzletszerző az üzletszerzéssel összefüggő valamennyi körülmény figyelembevételével kiszámított méltányos díjra jogosult.
- (2) Ha felek más díjazási módban nem állapodtak meg, az üzletszerzőnek a külön jogszabályban meghatározott feltételek szerinti jutalék jár, amelyről a megbízó meghatározott időszakonként elszámolni köteles. Jogszabály határozza meg a jutalék számításának módját, a jutalékköteles ügyleteket, a külön jutalékre jogosító szolgáltatásokat, a jutalék megfizetésének (visszafizetésének) feltételeit és a jutalékkal való elszámolás módját (az elszámolással kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket).
- (3) Az üzletszerző meghatározott üzletek vonatkozásában vagy meghatározott üzletfelekkel általa kötendő vagy megkötött üzletek esetében az üzletfél kötelezettségeinek teljesítéséért a megbízóval szemben – írásban tett kifejezett nyilatkozással – felelősséget vállalhat (del-credere-felelősség), amelyért az üzletszerzőt külön díj (del-credere-jutalék) illeti meg. A del-credere-jutalékról való lemondás semmis. E rendelkezések nem alkalmazhatók az olyan üzletszerző esetében, aki korlátok nélkül dönthet az üzletfelek megválasztása és a szerzett üzletek teljesítési módjának meghatározása tekintetében.
- (4) Az üzletszerző az üzletféllel szemben díjat nem köthet ki, és illet tőle nem fogadhat el, a megbízójától pedig a díján felül nem követelheti készkiadásainak, illetve általános üzleti kiadásainak megtérítését.

5:284. § *[A szerződés időtartama]*

A határozott időre kötött szerződés határozatlan időtartamúvá alakul át, ha a határozott idő lejárta után a szerződéses szolgáltatások teljesítését a felek továbbra is folytatják.

5:285. § *[A szerződés felmondása]*

- (1) A határozatlan időtartamra kötött üzletszerzői szerződést felmondási idő betartásával bármelyik fél a naptári hónap utolsó napjára felmondhatja (rendes felmondás). Rendes felmondás esetén a felmondási idő a szerződés első évében egy hónap, a szerződés második évében két hónap, a harmadik és az azt követő években három hónap. Ennél rövidebb felmondási időben a felek érvényesen nem állapodhatnak meg.
- (2) Ha a felek hosszabb felmondási időben állapodnak meg, a megbízóra irányadó felmondási idő nem lehet rövidebb, mint az üzletszerzőre irányadó felmondási idő.
- (3) Ha a határozott időtartamra kötött szerződés határozatlan időtartamúvá alakul át, a felmondási idő számítása szempontjából a szerződés teljes időtartamát kell figyelembe venni.
- (4) Az üzletszerzői szerződést bármelyik fél azonnali hatállyal felmondhatja, ha a másik fél a szerződésben vállalt vagy a törvény alapján fennálló kötelezettségét súlyosan megszegi. A szerződésszegés akkor tekinthető súlyosnak, ha a körülmények és a felek érdekeinek mérlegelése alapján megállapítható, hogy a szerződésszegő magatartás folytán a felmondást bejelentő féltől már nem várható el a jogviszony további, akárcsak a rendes felmondási idő végéig történő fenntartása.

5:286. § *[A kiegyenlítés]*

- (1) Az üzletszerzői szerződés megszűnése esetén az üzletszerzőnek, illetve örököseinek a megbízótól kiegyenlítés jár, ha
 - a) az üzletszerző a megbízónak üzleti kapcsolatok kialakításával új üzletfeleket szerzett vagy meglévő üzleti kapcsolatokat bővített ki legalább egy új üzletfél megnyerésének megfelelő mértékben, és
 - b) az a) pont alatti üzleti kapcsolatokról a megbízó a szerződés megszűnése után is jelentős előnyre tesz szert, továbbá
 - c) a kiegyenlítés megfizetése az üzletszerzői szerződéssel összefüggő valamennyi körülményre tekintettel méltányos, figyelemmel arra, hogy az üzletszerző a szerződés megszűnése következtében elveszíti az olyan jutalékhoz való jogát, amely őt a szerződés hatályban maradása esetén a fenti üzletfelekkel kötött vagy jövőben kötendő üzletek után megilletné.
- (2) A kiegyenlítés összege nem haladhatja meg az üzletszerző által a szerződés megszűnését megelőző öt évben kapott díjazás átlagából számított egyévi összeget, öt évnél rövidebb üzletszerzői szerződés esetén pedig a szerződés időtartama alatt kapott díj átlagából számított egyévi összeget. Ha a szerződés időtartama az egy évet nem érte el, a kiegyenlítés összege nem haladhatja meg az összesen kapott díj összegét.

- (3) Nem jár kiegyenlítés az üzletszerzőnek, ha
- a szerződést ő mondta fel, kivéve, ha azt valamely a megbízó ellenőrzési körében beállt olyan körülmény alapozta meg, vagy az üzletszerző olyan életkora vagy egészségi állapota indokolta, amelynek folytán az üzletszerzőtől a tevékenységének folytatása már ésszerűen nem volt elvárható, vagy
 - a megbízó a szerződést az üzletszerző olyan felróható magatartása miatt mondta fel, amely azonnali hatályú felmondást is megalapozna, vagy
 - az üzletszerző a megbízóval kötött megállapodás alapján a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit harmadik személyre ruházta át.
- (4) A kiegyenlítés megfizetése nem érinti az üzletszerzőt más jogcímen megillető kártérítési igényt, valamint a szerződés megszűnését követő versenykorlátozásért járó díjigényt.
- (5) A kiegyenlítés iránti igényt az üzletszerzői szerződés megszűnését követő egy éven belül közölni kell a megbízóval. E határidő elmulasztása jogvesztéssel jár.
- (6) Ha a felek a szerződés megszűnése után a kiegyenlítés összegében megállapodnak, e megállapodás megtámadásának nincs helye azon az alapon, hogy bármelyik fél tévedett a megbízó részéről az üzletszerzői szerződés megszűnését követően – az üzletszerző által szerzett üzletfelekkel fennálló üzleti kapcsolatokból – szerezhető előny mértékében.
- (7) Semmis a feleknek a szerződés megszűnése előtt kötött olyan megállapodása, amely a kiegyenlítéshez való jogot kizárja vagy korlátozza.

5:287. § *[A szerződés megszűnését követő versenykorlátozás]*

- (1) A szerződés megszűnését követően az üzletszerzőt a gazdasági tevékenysége gyakorlásában korlátozó megállapodás csak írásban, legfeljebb a szerződés megszűnése utáni két évre, és csak az üzletszerzőnek a szerződésben kijelölt földrajzi területre, üzletfélkörre és áruajtára kiterjedően köthető.
- (2) A versenykorlátozás időtartamára a megbízó az üzletszerzőnek díjat köteles fizetni. A díjnak arányban kell állnia az üzletszerzőnek a tevékenysége korlátozásából adódó hátrányaival, és a megbízó ebből származó előnyeivel.
- (3) Az a szerződő fél, aki a szerződést a másik fél olyan felróható magatartása miatt mondta fel, amely azonnali hatályú felmondást is megalapozna, a felmondást követő egy hónapon belül – írásban – a versenykorlátozó megállapodást is jogosult felmondani.
- (4) Az üzletszerző hátrányára az (1)–(3) bekezdés rendelkezéseitől eltérő tartalommal kötött megállapodás semmis.

Közös rendelkezések a közvetítői és az üzletszerzői szerződésre

5:288. § *[A megbízás szabályainak alkalmazása]*

A közvetítői szerződésre – ha e fejezet 5:273–5:277. §-ainak rendelkezéseiből más nem következik – valamint az üzletszerzői szerződésre – ha e fejezet 5:278–5:287. §-ainak rendelkezéseiből más nem következik – a megbízás szabályait kell alkalmazni.

5:289. § *[Eltérő rendelkezések]*

A pénzügyi, a biztosítási, a befektetési és az árutőzsdei szolgáltatás nyújtásához igénybe vett közvetítői, üzletszerzői szerződésre e fejezet csak akkor alkalmazható, ha törvény kifejezetten így rendelkezik.

III. fejezet

A bizomány

5:290. § *[A bizományi szerződés]*

- (1) Bizományi szerződés alapján a bizományos díjazás ellenében köteles a megbízó javára a saját nevében ingó dologra adásvételi szerződést kötni.
- (2) Bizományi szerződés az a szerződés is, amelynek alapján a bizományos nem adásvételi, hanem más szerződés(e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: adásvételi szerződés) megkötésére vállal kötelezettséget.

5:291. § *[Eltérés a bizományi szerződés feltételeitől]*

- (1) Ha a bizományos a megbízóra kedvezőbb feltételek mellett köti meg az adásvételi szerződést, mint amilyeneket a bizományi szerződésben megállapítottak, az ebből eredő előny a megbízót illeti.

- (2) Ha a bizományos a bizományi szerződésben megállapított áron alul ad el, köteles a megbízónak az árkülönbözetet megtéríteni, kivéve, ha bizonyítja, hogy az adásvételi szerződést a megállapított áron megkötni nem lehetett, az eladással a megbízót kártól óvta meg, és a megbízót idejében értesíteni nem tudta.
- (3) Ha a bizományos a bizományi szerződésben kikötött feltételektől lényegesen eltér, a megbízó az értesítést követően haladéktalanul jogosult az adásvételi szerződést visszautasítani, kivéve, ha a bizományos a megállapított árnál drágábban vásárolt, de az értékkülönbözetet megtéríti.

5:292. § *[A bizományos jogállása]*

- (1) A bizományi szerződés alapján kötött adásvételi szerződés a bizományossal szerződő féllel szemben a bizományost jogosítja és kötelezi.
- (2) A bizományos akkor áll helyt mindazoknak a kötelezettségeknek a teljesítéséért, amelyek a vele szerződő felet a szerződés folytán terhelik, ha ezt külön díj ellenében elvállalta.
- (3) A bizományos hitelezői nem támaszthatnak igényt
 - a) a bizományossal szerződő féllel szemben fennálló és a megbízót illető követelésekre;
 - b) vételi bizomány esetén a bizományos által megvett dolgokra; valamint
 - c) a bizományoshoz befolyt és elkülönítve tartott vagy kezelt olyan pénzüsszegekre, amelyekről megállapítható, hogy a megbízót illetik.

5:293. § *[A bizományos belépési joga]*

- (1) A bizományos az adásvételi szerződést a megbízóval maga is megkötheti, ha a dolog nyilvánosan jegyzett piaci árral vagy egyébként az adott időpontban a felektől függetlenül meghatározható árral rendelkezik. A felek e rendelkezéstől érvényesen nem térhetnek el.
- (2) A bizományos díjigényét nem érinti, ha a szerződést a megbízóval maga köti meg.

5:294. § *[A bizományi díj]*

A bizományosnak díj csak annyiban jár, amennyiben az adásvételi szerződést teljesítették, vagy ha azt a megbízó érdekkörében felmerült okból nem teljesítették.

5:295. § *[A megbízás szabályainak megfelelő alkalmazása]*

A bizományra – e fejezet eltérő rendelkezései hiányában – a megbízás szabályait kell alkalmazni, ideértve a megbízó javára vagy megbízásából történő tulajdonszerzés vagy tulajdonátruházás esetét is.

IV. fejezet

A szállítmányozás

5:296. § *[A szállítmányozási szerződés]*

Szállítmányozási szerződés alapján a szállítmányozó köteles valamely áruküldemény továbbításához szükséges fuvarozási és egyéb szerződéseket, valamint jognyilatkozatokat a saját nevében és megbízója számlájára megkötni, illetve megtenni, továbbá az áruküldemény továbbításával kapcsolatos egyéb teendőket, különösen az okmánykezelést, a csomagolást, az egységrakomány-képzést, a rakodást és a raktározást elvégezni, a megbízó pedig köteles az ezért járó díjat megfizetni.

5:297. § *[A megbízás végrehajtása]*

A szállítmányozónak a fuvarozó, továbbá az igénybe vett közreműködő megválasztásában, az útirány és más feltételek meghatározásában, valamint egyéb kötelezettségei teljesítésében a gazdaságosság és az áruküldemény biztonságának figyelembevételével kell eljárnia.

5:298. § *[A megbízó utasítási joga]*

- (1) A szállítmányozó köteles a megbízó utasításait követni. Ha célszerűtlen vagy szakszerűtlen utasítást kap, köteles erre megbízójának figyelmét haladéktalanul felhívni.
- (2) Ha a megbízó a célszerűtlen vagy szakszerűtlen utasítást írásban megismétli, a szállítmányozó a szerződéstől elállhat, vagy a megbízó költségére és veszélyére az utasítást végrehajthatja. Meg kell tagadnia az utasítás teljesítését, ha annak végrehajtása jogszabály vagy hatósági határozat megsértésére vezetne, vagy veszélyeztetné mások személyét vagy vagyonát.

5:299. § *[A megbízót terhelő tájékoztatási kötelezettség]*

- (1) A megbízó köteles a szállítványozónak tájékoztatást adni mindazokról az adatokról, tényekről és körülményekről, amelyek az árutovábbítás megszervezéséhez szükségesek (különösen arról, ha az áruküldemény fuvarozását, csomagolásának módját jogszabály külön feltételhez köti), továbbá köteles a szállítványozó részére az árutovábbításhoz szükséges okmányokat átadni.
- (2) A szállítványozó köteles tevékenységéről és az ügy állásáról a megbízónak – kívánságára, szükség esetén e nélkül is – tájékoztatást adni, különösen akkor, ha az áruküldemény gazdaságos és biztonságos továbbítása nehézségekbe ütközik, az áruküldemény károsodásának veszélye áll fenn, vagy az áruküldemény károsodott, vagy a felmerült új körülmények a megbízó utasításainak módosítását teszik indokolttá.
- (3) A szállítványozó köteles a megbízót a szerződés teljesítéséről haladéktalanul értesíteni.

5:300. § *[A szállítványozó igényérvényesítési kötelezettsége]*

A megbízó igényeit a fuvarozóval és a szállítványozó által megbízott közreműködőkkel szemben a szállítványozó köteles érvényesíteni; felelős minden kárért, amely e kötelezettségének megszegése folytán a megbízót éri. Ez a szabály nem érinti a megbízónak azt a jogát, hogy igényét maga érvényesítse.

5:301. § *[A szállítványozási díj meghatározása]*

- (1) A szállítványozó a szállítványozási díj, továbbá a szállítványozásra szükséges és hasznosan fordított – a szállítványozási díjba bele nem foglalt – költségek megtérítését követelheti.
- (2) A szállítványozót illeti az az utólagos fuvardíjkezdvezmény vagy üzletszerzési jutalék, amelyet a fuvarozó a szállítványozó közreműködésével továbbított küldemények után neki juttat.
- (3) A szállítványozó az áruküldeményt csak a megbízó utasítására és költségére köteles biztosítani.

5:302. § *[A szállítványozó követelésének biztosítása]*

- (1) A szállítványozót díja és költségei erejéig zálogjog illeti meg azokon a dolgokon, amelyek a szállítványozási megbízással kapcsolatosan birtokába kerültek, illetve amelyek felett a birtokában levő okmányok révén rendelkezik. A zálogjog a megbízóval kötött más szállítványozási szerződésekből származó lejárt és nem vitatott követeléseket is biztosítja.
- (2) A szállítványozó a zálogjogot a többi szállítványozó előtte ismert követeléseinek biztosítására is köteles érvényesíteni; ha ezt elmulasztja, az előző szállítványozókkal szemben sortartó kezesként felel.
- (3) Ha a zálogtárgyat jelzálogjog is terheli, a szállítványozó a zálogjoggal biztosított követelését a zálogtárgyból a zálogtárgyat terhelő jelzálogjog jogosultját megelőzően elégítheti ki akkor is, ha a jelzálogjogot korábban jegyezték be a zálogjogi nyilvántartásba.
- (4) Semmis az (1)–(3) bekezdésben foglaltaktól eltérő megállapodás, ha a szállítványozó mikro- vagy kisvállalkozásnak minősül.

5:303. § *[A szállítványozó felelőssége]*

- (1) A szállítványozással összefüggésben okozott károkért a szállítványozó fuvarozó módjára felel a (2) bekezdésben meghatározott esetekben. Minden más esetben a szállítványozó az általános szabályok szerint felel azzal az eltéréssel, hogy az általa igénybe vett fuvarozóért, valamint közreműködőért nem felelős, ha bizonyítja, hogy kiválasztásuk, utasításokkal való ellátásuk és tevékenységük felügyelete terén úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.
- (2) A szállítványozó akkor felel fuvarozó módjára, ha
 - a) az áruküldeményt maga fuvarozta,
 - b) fuvarozóként szerződött, illetve fuvarozói felelősséget vállalt,
 - c) az áruküldeményt mások áruküldeményeivel együtt, ugyanazzal a szállítóeszközzel, el nem különítve (gyűjtőforgalomban) továbbította, és a kár ennek során keletkezett, vagy
 - d) a kár a szállítványozó birtokában levő áruküldeményben az annak továbbításával kapcsolatos egyéb teendők elvégzése során keletkezett.
- (3) Ha a szállítványozó fuvarozó módjára felel, felelősségére a fuvarozó felelősségére vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.
- (4) Ha a szállítványozó külföldi károsultnak tartozik kártérítéssel, felelősségének mértéke nem lehet magasabb, mint a károsultnak saját nemzeti joga szerint fizethető maximális kártérítési összeg.

5:304. § *[A megbízó felelőssége]*

A megbízó felel azért a kárért, amely a szakszerűtlen vagy célszerűtlen utasításából, az elégtelen csomagolásból, jelölésből, a szállítványozó rendelkezésére bocsátott adatok, okmányok, információk hiányosságából, pontatlanságából, hiányából származik.

5:305. § *[A szállítványozási szerződés alapján támasztható igények elévülése]*

- (1) A szállítványozási szerződés alapján támasztható igény egy év alatt, a szándékosan vagy súlyos gondatlansággal okozott károkért viselt kártérítési felelősség az általános szabályok szerint – öt év alatt – évül el.
- (2) Az elévülés kezdő időpontja az az időpont, amikor az áruküldeményt a fuvarozónak át kellett adni, ha pedig átadták, az az időpont, amikor a fuvarozó felelősségének elévülése megkezdődött.

5:306. § *[Egyéb rendelkezések]*

- (1) A szállítványozás szabályait kell alkalmazni akkor is, ha a szállítványozó a megbízója nevében köti meg az áruküldemény továbbításához szükséges szerződést, továbbá akkor is, ha a szállítványozó áruküldemény átvételére kap megbízást; ez utóbbi esetben felel azért is, hogy a címzett érdekei sérelmet ne szenvedjenek.
- (2) Ha a szállítványozó a megbízója nevében kötötte meg az áruküldemény továbbításához szükséges szerződést, a megbízó igényeit csak akkor érvényesítheti, ha erre a megbízó kifejezetten feljogosította.
- (3) Ha e fejezet másként nem rendelkezik, a szállítványozó szerződéseire és más jogcselekményeire a bizomány, az áruküldemény kezelésére, megóvására és továbbítására pedig a fuvarozás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

4. CÍM**HASZNÁLATI SZERZŐDÉSEK****I. fejezet****Bérleti szerződés****5:307. §** *[A bérleti jogviszony]*

Bérleti szerződés alapján a bérbeadó meghatározott dolog időleges használatának átengedésére, a bérlő pedig a dolog átvételére és bér fizetésére köteles.

A felek jogai és kötelezettségei**5:308. §** *[A bérbeadó szavatossága]*

- (1) A bérbeadó kellék- és jogszatosságára az általános szerződési jogi szabályokat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a bérlőt az elállás helyett az azonnali hatályú felmondás joga illeti meg, kicserélést pedig nem követelhet.
- (2) Ha lakás vagy emberi tartózkodás céljára szolgáló más helyiség olyan állapotban van, hogy használata az egészséget veszélyeztet, a bérlő a szerződést azonnali hatállyal felmondhatja akkor is, ha erről a tényről a szerződés megkötésekor vagy a dolog birtokbavételének időpontjában tudott vagy kellő gondossággal eljárva tudnia kellett. Erről a jogról a bérlő érvényesen nem mondhat le.

5:309. § *[A bérelt dolog használata]*

- (1) A bérlő a dolgot rendeltetésének és a szerződésnek megfelelően használhatja. Felelős minden olyan kárért, amely a nem rendeltetésszerű vagy a szerződésnek egyébként nem megfelelő használat következménye.
- (2) A bérbeadó
 - a) a bérlő szükségtelen háborítása nélkül ellenőrizheti a használatot;
 - b) követelheti a nem rendeltetésszerű vagy a szerződésnek egyébként nem megfelelő használat megszüntetését és az ilyen használatból eredő kárának megtérítését;
 - c) abban az esetben, ha a bérlő a nem rendeltetésszerű vagy a szerződésnek egyébként nem megfelelő használatot a bérbeadó felszólítása ellenére nem hagyja abba, vagy ha a bérelt dolgot a nem rendeltetésszerű vagy a szerződésnek egyébként nem megfelelő használat következtében súlyos és másképpen el nem hárítható veszély fenyegeti, a bérletet azonnali hatállyal felmondhatja és követelheti kárai megtérítését.
- (3) Ha a bérlő a dolgon jogosulatlanul olyan átalakítási munkálatokat végeztetett, amelyekhez a bérbeadó, harmadik személy vagy hatóság engedélye lett volna szükséges, a bérbeadó kívánságára köteles az eredeti állapotot helyreállítani.

- (4) Ezeket a jogokat a bérbeadó akkor is gyakorolhatja, ha a bérlő a dolgot akár engedélyével, akár anélkül albérletbe vagy egyébként harmadik személy használatába adta.

5:310. § *[A bérelt dolog használatának átengedése harmadik személy részére]*

- (1) A bérelt dolgot a bérlő a bérbeadó engedélye nélkül albérletbe vagy harmadik személy használatába nem adhatja.
- (2) Ha a bérlő a dolgot a bérbeadó engedélyével más használatába adta, a használó magatartásáért mint a sajátjáért felel.
- (3) Ha a bérlő a dolgot a bérbeadó engedélye nélkül engedi át másnak használatra, felelős azokért a károkért is, amelyek e nélkül nem következtek volna be.

5:311. § *[A bérelt dolog költségeinek viselése]*

- (1) A dolog fenntartásával járó kisebb kiadásokat a bérlő, a többi kiadást, valamint a dologgal kapcsolatos közterheket a bérbeadó viseli.
- (2) A bérlő köteles a bérbeadót értesíteni, ha a dolgot károsodás veszélye fenyegeti vagy a bérbeadót terhelő munkálatok elvégzésének szükségessége merül fel, és köteles megengedni, hogy a bérbeadó a szükséges munkálatokat elvégezze, illetve a károk elhárításához szükséges intézkedéseket tegye. Az értesítés elmulasztásából eredő károkért a bérlő felelős.
- (3) A bérlő a dologra fordított szükséges kiadásainak megtérítését követelheti; egyéb költségeinek megtérítésére a megbízás nélküli ügyvitel szabályai szerint tarthat igényt.

5:312. § *[A bérleti díj]*

- (1) A bérlő a bért időszakonként előre köteles megfizetni. Arra az időre, amely alatt a dolgot rajta kívül álló okból nem használhatja, bér nem jár.
- (2) A bérbeadó a bérletet azonnali hatállyal felmondhatja a bér, valamint törvény vagy a szerződés alapján a bérlőt terhelő költségek és közterhek megfizetésének elmulasztása esetén, feltéve, hogy a bérlőt megfelelő határidő tűzésével és következményekre való figyelmeztetéssel a hátralék megfizetésére írásban felszólította, és a bérlő e határidő elteltéig sem fizetett.

5:313. § *[A bérbeadó törvényes zálogjoga]*

- (1) Ingatlan bérbeadóját (albérletbe adóját) a hátralékos bér és járuléka erejéig a bérlőnek a bérlemény területén levő vagyontárgyain zálogjog illeti.
- (2) A bérbeadó mindaddig, amíg e zálogjoga fennáll, megakadályozhatja a zálogjoggal terhelt vagyontárgyak elszállítását.
- (3) Ha a bérlő írásban kifogásolja a zálogjog fennállását, terjedelmét vagy azt, hogy a bérbeadó a követelésére teljes fedezetet nyújtó vagyontárgyakon felül más vagyontárgyak elszállítását is megakadályozta, a bérbeadó nyolc napon belül köteles zálogjogát bírósági úton érvényesíteni. Ha ezt elmulasztja, zálogjoga megszűnik.
- (4) Ha a bérlő a zálogjoggal terhelt dolgot a bérbeadó engedélye nélkül elszállítja, és más megfelelő biztosítékot nem nyújt, a bérbeadó követelheti a dolognak a bérlő költségén történő visszaszállítását. A dolog visszaszállításával a zálogjog feléled.

A bérlet megszűnése

5:314. § *[A határozott idejű bérlet megszűnése és a dolog elpusztulása]*

- (1) A szerződésben megállapított idő elteltével vagy a szerződésben meghatározott körülmények bekövetkeztével a bérlet megszűnik.
- (2) Határozatlan időtartamúvá alakul át a határozott időre kötött bérlet, ha a bérleti idő lejártá után a bérlő a dolgot tovább használja, és ez ellen a bérbeadó tizenöt napon belül nem tiltakozik.
- (3) Megszűnik a bérlet akkor is, ha a dolog elpusztul.

5:315. § *[A bérleti jogviszony megszüntetése rendes felmondással]*

- (1) A határozatlan időre kötött bérletet bármelyik fél rendes felmondással megszüntetheti
 - a) napi bér kikötése esetén bármikor egyik napról a másikra,
 - b) heti bér kikötése esetén a hét végére, legkésőbb a hét első napján,
 - c) havi vagy hosszabb időszakok szerint meghatározott bér kikötése esetén a hónap végére, legkésőbb a hónap tizenötödik napjáig,

d) a törvényes felmondási idő betartásával idő előtt gyakorolható felmondási jog esetében a hónap végére, legkésőbb a hónap tizenötödik napjáig.

- (2) Ha a felmondás nem az (1) bekezdésben meghatározott határidő betartásával történik, a bérleti jogviszonyt a felmondás közlését követő bérleti időszak végére felmondottnak kell tekinteni.
- (3) A bérlet örökösei rendes felmondással a határozott időre kötött bérletet is megszüntethetik; e jogukat azonban legkésőbb a hagyaték birtokbavételétől, illetve átadásától számított harminc napon belül gyakorolhatják.

5:316. § *[A bérleti jogviszony megszüntetése rendkívüli felmondással]*

- (1) A bérleti szerződést – akár határozott, akár határozatlan időtartamra jött létre – bármelyik fél a másik fél szerződésszegése esetén, törvényben vagy a szerződésben meghatározott esetekben szüntetheti meg azonnali hatályú felmondással.
- (2) Ha az azonnali hatályú felmondást az a fél, akihez intézték, nyolc napon belül nem veszi tudomásul, az azonnali hatályú felmondás jogát gyakorló fél további tizenöt napos jogvesztő határidőn belül fordulhat bírósághoz. Ennek elmulasztása esetén a felmondás hatályát veszti.

5:317. § *[A bérelt dolog átruházása]*

- (1) A bérlet köteles megengedni, hogy aki a dolgot meg kívánja venni, azt megfelelő időben és módon megtekinthesse.
- (2) Ha a bérbeadó a bérbe adott dolog tulajdonjogát azt követően ruházza át, hogy azt a bérlet rendelkezésére bocsátotta, a tulajdonos személyében bekövetkezett változással a bérleti szerződésen alapuló jogok és kötelezettségek az új tulajdonosra szállnak át. A bérbeadó készfizető kezesként felel az új tulajdonost a bérlettel szemben a bérleti jogviszony átszállása folytán terhelő kötelezettségek teljesítésért.
- (3) A bérbe adott dolog vevője a határozott időre kötött bérletet is felmondhatja, ha őt a bérlet a bérleti viszony fennállásával vagy lényeges feltételeivel kapcsolatban megtevesztette.
- (4) A vevő csak akkor követelheti a bérletől a bér megfizetését arra az időre, amelyre az a bérlet a bérelt dolog átruházásáról való értesítését megelőzően az eladónak előre megfizette, ha az előrefizetésről az adásvételi szerződés megkötésekor nem tudott, és arról kellő gondossággal eljárva sem kellett tudnia, különösen, ha a bérlet az előrefizetéssel kapcsolatban megtevesztette.

5:318. § *[A felek jogai és kötelezettségei a bérlet megszűnése során]*

- (1) A bérlet a bérlet megszűnése előtt köteles megengedni, hogy az, aki a dolgot bérbe kívánja venni, azt megfelelő időben és módon megtekinthesse.
- (2) A bérlet megszűnése után a bérlet köteles a dolgot a bérbeadónak visszaadni; a bérbeadóval szemben fennálló, a bérleti jogviszonyból keletkezett követeléseinek kiegyenlítéséig azonban a dolgot annak használata nélkül visszatarthatja. Nem illeti meg a bérletet a visszatartás joga ingatlan bérlete esetén.
- (3) Ha a bérlet a dolgot jogosulatlanul tartja vissza, a visszatartás idejére a szerződés alapján kikötött bérlet köteles kártérítésként megfizetni, ezt meghaladóan pedig minden olyan kárért felel, amely e nélkül nem következett volna be.
- (4) A bérlet mindazt, amit a saját költségén a dologra felszerelt, a dolog épségének sérelme nélkül leszerelheti.

5:319. § *[Utaló szabály a lakásbérleti szerződés szabályozására]*

A lakásbérleti és a helyiségbérleti szerződésre irányadó különös szabályokat külön törvény állapítja meg.

II. fejezet

A haszonbérlet

5:320. § *[A haszonbérleti jogviszony]*

- (1) Haszonbérleti szerződés alapján a haszonbérlet haszonbérlet fizetése ellenében termőföld vagy más hasznosító dolog időleges használatára vagy hasznosító jog gyakorlására és hasznainak szedésére jogosult.
- (2) A haszonbérletre – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – a bérleti jogviszonyra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.
- (3) A haszonbérleti szerződést írásban kell megkötöni.
- (4) Mezőgazdasági földterület alhaszonbérletbe adása – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – semmis.

A felek jogai és kötelezettségei

5:321. § *[A rendes gazdálkodás követelményeinek érvényesítése]*

- (1) A haszonbérlo a dolog használatára és hasznainak szedésére csak a rendes gazdálkodás szabályainak megfelelően jogosult.
- (2) Termőföld haszonbérloje köteles a földet rendeltetésének megfelelően megművelni és ennek során gondoskodni arról, hogy a föld termőképessége fennmaradjon.

5:322. § *[Költségviselési szabályok]*

- (1) A haszonbérlet tárgyát képező dolog fenntartásához szükséges felújítás és javítás, továbbá a dologgal kapcsolatos közterhek viselése a haszonbérletet terheli.
- (2) A rendkívüli felújítás és javítás a haszonbérbe adót terheli.

5:323. § *[A haszonbér megfizetése]*

- (1) A haszonbér a felek megállapodása szerint pénzben vagy természetben jár.
- (2) A haszonbérlet időszakonként utólag kell megfizetni.
- (3) A haszonbérlo arra az évre, amelyben elemi csapás vagy más rendkívüli esemény miatt az átlagos termés kétharmada sem termett meg, méltányos haszonbérmérséklést, vagy haszonbér-elengedést igényelhet. Erre irányuló igényét köteles még a termés betakarítása előtt a haszonbérbeadóval közölni.
- (4) A mérsékelt vagy elengedett haszonbér pótlását a következő évek terméséből nem lehet követelni.

5:324. § *[A haszonbérbeadó törvényes zálogjoga]*

- (1) A haszonbérbeadót a hátralékos haszonbér és járulécai erejéig a dolog hasznain, valamint a haszonbérlonek a haszonbérbe vett területen levő vagyontárgyain zálogjog illeti meg.
- (2) A haszonbérbeadót az (1) bekezdésben foglaltak szerint megillető zálogjogra az ingatlan bérbeadóját megillető zálogjog szabályait kell alkalmazni.
- (3) Semmis az (1)–(2) bekezdésben foglaltaktól eltérő megállapodás, ha a haszonbérbeadó mikro- vagy kisvállalkozásnak minősül.

A haszonbérlet megszűnése

5:325. § *[A haszonbérlet felmondása]*

- (1) A határozatlan időre kötött mezőgazdasági haszonbérletet hat hónapi felmondással a gazdasági év végére lehet megszüntetni. Más dolog vagy jog haszonbérlete esetében a felmondási időre a bérleti szerződés felmondására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.
- (2) A haszonbérbeadó azonnali hatállyal felmondhatja a haszonbérletet akkor is, ha a haszonbérlo figyelmeztetés ellenére sem műveli meg a haszonbérbe vett termőföldet, vagy általában olyan gazdálkodást folytat, amely súlyosan veszélyezteti a termelés eredményességét, a termőföld termőképességét, az állatállományt vagy a felszerelést.
- (3) A haszonbérlo örökösei a mezőgazdasági haszonbérletet a gazdasági év végére akkor is felmondhatják, ha az örökhagyó a gazdasági év végét megelőző hat hónapon belül halt meg. Az örökösök e jogukat csak a hagyatéki eljárás jogerős befejezésének időpontjától számított harminc napon belül gyakorolhatják.
- (4) A haszonbérlet rendes vagy rendkívüli felmondással írásbeli nyilatkozat útján szüntethető meg.

5:326. § *[Dolog visszaadása mezőgazdasági haszonbérlet esetén]*

A mezőgazdasági haszonbérlet megszűntével a termőföldet és a többi haszonbérbe vett dolgot olyan állapotban kell visszaadni, hogy a termelést megfelelő módon azonnal folytatni lehessen.

III. fejezet

A haszonkölcsön

5:327. § *[A haszonkölcsön-szerződés]*

- (1) Haszonkölcsön-szerződés alapján a kölcsönadó köteles a dolgot a szerződésben meghatározott időre ingyenesen a kölcsönvevő használatába adni, a kölcsönvevő pedig köteles azt átvenni és a szerződés megszűntekor visszaadni.

- (2) A szerződés teljesítését a kölcsönadó megtagadhatja, ha bizonyítja, hogy a szerződés megkötése után akár az ő, akár a kölcsönvevő körülményeiben olyan lényeges változás állott be, hogy a szerződés teljesítése tőle el nem várható, továbbá ha a szerződés megkötése után olyan körülmények következtek be, amelyek miatt azonnali hatályú felmondásnak van helye.

5:328. § *[A haszonkölcsönbe adott dolog használata, hasznainak szedése]*

- (1) A kölcsönvevő a dolgot rendeltetésének megfelelően használhatja. Felelős minden olyan kárért, amely a nem rendeltetésszerű vagy a szerződésnek egyébként nem megfelelő használat következménye.
- (2) A kölcsönvevő a dolgot a kölcsönadó engedélye nélkül harmadik személy használatába nem adhatja. E rendelkezés megszegése esetében azokért a károkért is felelős, amelyek enélkül nem következtek volna be.
- (3) A dolog szaporulata a kölcsönadót illeti.
- (4) A dolog fenntartásának költségei a kölcsönvevőt terhelik. A dologra fordított egyéb költségeit a megbízás nélküli ügyvitel szabályai szerint követelheti.

5:329. § *[A haszonkölcsön megszűnte]*

- (1) A haszonkölcsön megszűnik
- a) a kikötött vagy a haszonkölcsön célja szerint szükséges idő elteltével,
- b) felmondással,
- c) a dolog visszaadásával, vagy
- d) a kölcsönvevő halálával.
- (2) Ha a haszonkölcsön tartama nem állapítható meg, a kölcsönadó a szerződést tizenöt napra mondhatja fel. A kölcsönadó halála esetén örököse a felmondás jogát akkor is gyakorolhatja, ha felmondásnak egyébként nem volna helye.
- (3) A kölcsönvevő a dolog visszaadását bármikor felajánlhatja; a kölcsönadó a dolog visszavételét alapos ok nélkül nem tagadhatja meg.
- (4) A kölcsönadó azonnali hatállyal felmondhatja a szerződést, ha
- a) a haszonkölcsön meghatározott célja lehetetlenné vált,
- b) a kölcsönvevő a dolgot rongálja, nem rendeltetésszerűen vagy egyébként nem a szerződésnek megfelelően használja, engedély nélkül harmadik személy használatába adja, vagy pedig egyébként fennáll a veszély, hogy a dolgot a kölcsönvevő nem fogja épségben visszaadni,
- c) a felek között a viszony a kölcsönvevő magatartása következtében megromlott, vagy
- d) a szerződéskötéskor nem ismert oknál fogva a kölcsönadónak szüksége van a dologra.

5. CÍM

LETÉTI SZERZŐDÉSEK

I. fejezet

A letét közös szabályai

5:330. § *[A letéti szerződés]*

- (1) Letéti szerződés alapján a letevő köteles a szerződésben meghatározott dolgot a letéteményesnek időleges megőrzésre átadni, a letéteményes köteles azt átvenni, megőrizni és a szerződés megszűntekor visszaadni.
- (2) A dolog átvételét a letéteményes megtagadhatja, ha olyan körülmények következnek be, amelyeknél fogva a már letétbe helyezett dolog visszavételét követelhetné.

5:331. § *[A letett dolog használata, alletétbe adása, hasznainak szedése, kezelése]*

- (1) A letéteményes a letett dolgot nem használhatja és azt más személy őrzetébe (alletétbe) sem adhatja, kivéve, ha ebbe a letevő beleegyezett, vagy ez a letevőnek károsodástól való megóvása érdekében szükséges. E tilalom megszegése esetében felelős minden kárért, amely enélkül nem következett volna be.
- (2) A letéteményes a letett dolgot nem hasznosíthatja, köteles azonban a letett dolog hasznainak szedésére, ha az természeténél fogva hasznot hajt. A letéteményes a beszedett hasznokat köteles a letevőnek kiadni.
- (3) A letéteményes kötelezettsége a letett dolog kezelésére csak akkor terjed ki, ha azt kikötik, vagy a letett dolog természete szükségessé teszi. Ilyen esetben a letevő köteles tájékoztatni a letéteményest arról, hogy a letett dolog

milyen kezelést igényel. A tájékoztatás elmulasztásából eredő kárért a letéteményes a letevővel szemben felelősséggel nem tartozik. Egyebekben a kezelés vonatkozásában a megbízás szabályait kell alkalmazni.

5:332. § *[A letéteményes felelőssége ingyenes letét esetén]*

Ingyenes letét esetén a letéteményes a szerződésen kívüli károkozásért való felelősség szabályai szerint felel azért a kárért, amelyet a letevő a letett dolog elveszése, elpusztulása vagy megrongálódása folytán szenved.

5:333. § *[A letéteményes felelőssége az alletéteményes magatartásáért]*

A letéteményes a jogosan igénybe vett harmadik személy magatartásáért úgy felel, mintha a dolgot ő maga őrizte volna. Ha azonban a harmadik személy igénybevétele a letevőnek károsodástól való megóvása tette szükségessé, az igénybe vett személyért a letéteményes nem felelős, ha bizonyítja, hogy e személy kiválasztása, utasításokkal való ellátása és ellenőrzése terén úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

5:334. § *[A letéteményes díja és költségei]*

- (1) A letevő díj fizetésére köteles, kivéve, ha a körülményekből, különösen a felek viszonyából arra lehet következtetni, hogy a letéteményes a megőrzést ingyen vállalta. Ha a felek a díj mértékét nem határozták meg, a letevő a szokásos díj fizetésére köteles.
- (2) A díj magában foglalja a megőréssel rendszerint együttjáró költségeket. A letéteményes egyéb szükséges költségei megtérítését is követelheti.
- (3) A szükséges költségek megtérítését a letéteményes akkor is követelheti, ha a letét egyébként ingyenes.
- (4) A letéteményest díjkövetelése és költségei biztosítására zálogjog illeti meg a letevőnek azokon a vagyontárgyain, amelyek a letét következtében kerültek birtokába.

5:335. § *[A letevő felelőssége a letéteményesnek okozott károkért]*

A letevő felelős azért a kárért, amelyet a letett dolog a letéteményesnek okozott, kivéve, ha a letett dolog károkozásra alkalmas minőségét a letétbe helyezéskor nem ismerte és azt kellő gondossággal sem kellett ismernie, vagy ha arról a letétbe helyezéskor a letéteményest tájékoztatta vagy arról a letéteményes tájékoztatás nélkül is tudott.

5:336. § *[A letét megszűnése]*

- (1) A letevő a dolgot bármikor visszakövetelheti, abban az esetben is, ha az őrizet időtartamát meghatározták.
- (2) Ha a szerződésből a letét időtartama nem állapítható meg, a letéteményes a letéti szerződést tizenöt napi felmondással bármikor megszüntetheti.
- (3) Ha a szerződésből a letét időtartama megállapítható, a letéteményes a dolgot ennek az időnek az elteltével köteles visszaadni, a letevő pedig visszavenni. Ezt megelőzően a letéteményes csak akkor követelheti a dolog visszavételét, ha a dolog biztonsága veszélyben van, vagy ha a dolog őrzését nem foglalkozása körében látja el, és a szerződéskötéskor általa nem ismert olyan körülmények következtek be, amelyek a dolog további őrzését számára nagymértékben megnehezítik.
- (4) Ha az ellenérték fejében vállalt letét a szerződésből megállapítható idő eltelte előtt szűnik meg, a letevő a díj arányos részét köteles megfizetni. Ha a letétet a letéteményes szüntette meg, a letevő a díjból levonhatja azt a kárt, amely őt a dolog idő előtti visszaadásából érte. Ha a letétet a letevő szüntette meg, a letéteményes a díj arányos részén túl követelheti az őt a dolog idő előtti visszaadásából ért kár megtérítését is.
- (5) A letéteményes a letett dolgot azon a helyen köteles visszaadni, ahol őriznie kellett. Ha a letevő a dolog visszavételét megtagadja, a felelős őrzés szabályait kell alkalmazni.

II. fejezet

A gyűjtő és a rendhagyó letét

5:337. § *[A gyűjtő letét]*

- (1) A letevő kifejezett eltérő rendelkezése hiányában a letéteményes jogosult több letevő azonos fajtájú és minőségű, helyettesíthető dolgot együtt őrizni, anélkül, hogy azokat letevők szerint elkülönítené vagy egyedileg megkülönböztetné. Ebben az esetben a letevőknek közös tulajdonjoga keletkezik az azonos fajtájú és minőségű, helyettesíthető dolgokon és tulajdoni hányaduknak megfelelő mennyiségű, a letett dologgal azonos fajtájú és minőségű dolog kiadását követelhetik.

- (2) A letéteményes jogosult bármely tulajdonostársnak a tulajdoni hányada szerinti mennyiséget a többi tulajdonostárs beleegyezése nélkül is kiadni.
- (3) A letéteményes köteles a gyűjtő letét tárgyait saját vagyonától elkülönítve őrizni és nyilvántartani.
- (4) A gyűjtő letétben lévő értékpapírokról a letéteményes minden letevő számára külön számlát köteles vezetni. A gyűjtő letétben lévő értékpapír átruházására a dematerializált értékpapír átruházására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

5:338. § *[A rendhagyó letét]*

- (1) Ha a letét tárgya pénz vagy más helyettesíthető dolog, és a felek abban állapodnak meg, hogy a letét tárgyának tulajdonjoga a letéteményesre száll át, és a letéteményes később ugyanolyan fajtájú és minőségű dolgot ugyanolyan mennyiségben köteles visszaadni, a kölcsönre vonatkozó szabályokat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy
 - a) a visszaadás helyére és idejére a letét szabályai irányadóak, és
 - b) a letevő követelésébe csak a letéttel kapcsolatos ellenkövetelést lehet beszámítani.
- (2) Ha a letét tárgya pénz vagy más helyettesíthető dolog és a felek abban állapodnak meg, hogy a letéteményes a letett dolgot elhasználhatja, vagy azzal egyébként rendelkezhet, az (1) bekezdés szabálya attól az időponttól kezdve alkalmazandó, hogy a letéteményes a dolgot elhasználta, vagy azzal rendelkezett.

III. fejezet

Szállodai letét

5:339. § *[A szállodai letét]*

- (1) A szálloda felelős azért a kárért, amelyet a megszálló vendég dolgainak elveszése, elpusztulása vagy megsérülése folytán szenved, kivéve, ha bizonyítja, hogy a kárt a szálloda alkalmazottainak és vendégeinek körén kívül álló elháríthatatlan ok vagy a vendég maga okozta.
- (2) A szálloda felelőssége azokban a dolgokban bekövetkezett károkért áll fenn, amelyeket a vendég a szállodában kijelölt vagy általában erre rendelt helyen, továbbá a szobájában helyezett el, vagy amelyeket a szálloda olyan alkalmazottjának adott át, akit dolgai átvételére jogosultnak tarthatott.

5:340. § *[A szálloda felelőssége a vendég értékpapírjait, készpénzét és egyéb értéktárgyait ért kárért]*

- Értékpapírokért, készpénzért és egyéb értéktárgyakért a szálloda csak akkor felelős, ha
- a) a dolgot megőrzésre kifejezetten átvette,
 - b) a megőrzésre átvételt kifejezetten megtagadta, vagy
 - c) ha a vendég bizonyítja, hogy a szálloda nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

5:341. § *[A szálloda felelősségének mértéke]*

- (1) A szálloda felelőssége alapján a kártérítés mértéke legfeljebb a napi szobaár összegének ötvenszerese. A felelősség ezt meghaladó mértékű korlátozása vagy kizárása semmis.
- (2) A szálloda felelőssége korlátlan, ha a vendég bizonyítja, hogy a szálloda nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, valamint a vendég értékpapírjait, készpénzét és egyéb értéktárgyait ért kár esetében.

5:342. § *[A vendég bejelentési kötelezettsége]*

A vendég a kárt köteles haladéktalanul bejelenteni. Ennek elmulasztása esetén a szálloda a kárért csak akkor tartozik felelősséggel, ha a vendég bizonyítja, hogy a szálloda nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

5:343. § *[A szálloda törvényes zálogjoga]*

A szállodat az elszállásolásból származó követeléseinek biztosítására zálogjog illeti meg a vendégnek azon a dolgain, amelyeket a szállodába magával vitt. Erre a zálogjogra a bérbeadó zálogjogának szabályait kell megfelelően alkalmazni.

5:344. § *[Fürdők, kávéházak, éttermek, színházak és hasonló intézmények felelőssége]*

- (1) A fürdők, kávéházak, éttermek, színházak és hasonló intézmények, továbbá a ruhátárat üzemben tartók felelősségére a szálloda felelősségének szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy:
 - a) felelősségük csak az olyan dolgokra terjed ki, amelyeket a látogatók ezen intézményekbe rendszerint magukkal visznek,
 - b) ha megfelelő hely áll a látogatók rendelkezésére dolgaik megőrzése céljából, az intézmény csak az itt elhelyezett dolgokban esett kárért tartozik felelősséggel.
- (2) A felelősség e korlátozásai figyelmen kívül maradnak, ha a látogató bizonyítja, hogy az intézmény nem úgy járt el, ahogyan az az adott helyzetben általában elvárható.

6. CÍM**PÉNZ- ÉS HITELJOGVISZONYOK****I. fejezet****A hitelszerződés****5:345. §** *[A hitelszerződés]*

- (1) Hitelszerződés alapján a hitelező díj ellenében arra vállal kötelezettséget, hogy a szerződésben meghatározott feltételek megléte esetén a másik szerződő féllel kölcsönszerződést köt.
- (2) A hitelező azonnali hatállyal felmondhatja a hitelszerződést, ha
 - a) a szerződés megkötése után a másik fél körülményeiben olyan lényeges változás következett be, amely miatt a szerződés teljesítése már nem várható el, vagy
 - b) a kölcsönszerződés azonnali hatályú felmondásának lenne helye.
- (3) A másik fél a hitelszerződést bármikor felmondhatja.
- (4) A hitelszerződés felmondása a szerződő felek külön megállapodása nélkül a már megkötött kölcsönszerződéseket nem szünteti meg.

II. fejezet**A kölcsönszerződés****5:346. §** *[A kölcsönszerződés]*

Kölcsönszerződés alapján a hitelező köteles az adósnak meghatározott pénzüsszeget fizetni, az adós pedig köteles a szerződés szerinti későbbi időpontban ugyanakkora pénzüsszeget és annak a szerződésben kikötött mértékű kamatát a hitelezőnek megfizetni.

5:347. § *[A kölcsön átadásának megtagadása]*

A kölcsönösszeg átadását a hitelező megtagadhatja, ha bizonyítja, hogy

- a) a szerződés megkötése után az adós körülményeiben olyan lényeges változás állott be, amely miatt a szerződés teljesítése többé el nem várható, vagy
- b) a kölcsönszerződés azonnali hatályú felmondására jogosult.

5:348. § *[A kölcsönösszeg igénybevételeének elmaradása]*

Az adós a kölcsönösszeg igénybevételeére nem köteles, meg kell azonban térítenie a hitelezőnek a szerződés megkötéséből eredő kárát.

5:349. § *[A kölcsönszerződés azonnali hatályú felmondása]*

- (1) A hitelező az adós súlyos szerződésszegése esetén a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondhatja, különösen, ha
 - a) a kölcsönnek a szerződésben meghatározott célra való fordítása lehetetlen vagy az adós a kölcsönösszeget nem erre a célra használta fel,
 - b) az adós a hitelezőt megtevesztette, amennyiben ez a szerződés megkötését és annak tartalmát befolyásolta,
 - c) az adós a fizetőképességére vonatkozó, valamint a kölcsön fedezetével, biztosítékával vagy céljának megvalósulásával kapcsolatos vizsgálatot – figyelmeztetés ellenére – akadályozza,

- d) az adós a szerződésben vállalt vagy jogszabályban előírt adatszolgáltatási kötelezettségét – figyelmeztetés ellenére – megszegi,
 - e) az adós vagyoni helyzetének romlása vagy a fedezet elvonására irányuló magatartása veszélyezteti a kölcsön visszafizetését,
 - f) a kölcsönre nyújtott biztosíték értéke vagy érvényesíthetősége jelentősen csökkent és azt az adós a hitelező felszólítására nem egészíti ki, vagy
 - g) az adós fizetési késedelembe esik, és mulasztását felszólításra sem pótolja.
- (2) Az adós a hitelező súlyos szerződésszegése esetén a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondhatja.

5:350. § *[A szívességi kölcsön]*

- (1) Az adós nem köteles kamat vagy egyéb ellenszolgáltatás fizetésére, ha ezt a felek kifejezetten kikötötték, vagy ha a szerződés céljából, vagy az eset körülményeiből ez következik.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti esetben a kölcsönszerződés szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy
- a) a hitelező a saját körülményeiben bekövetkezett lényeges változás miatt is megtagadhatja a kölcsönösszeg átadását és a már kifizetett kölcsönösszeget visszakövetelheti,
 - b) ha a kölcsön határozatlan időre szól, vagy egyébként a visszafizetési kötelezettség időpontja bizonytalan, a hitelező a kölcsönt bármikor visszakövetelheti,
 - c) ha a kölcsön határozatlan időre szól, az adós a kölcsönt bármikor visszafizetheti.
- (3) A (2) bekezdésben foglalt rendelkezés nem alkalmazható, ha az (1) bekezdés szerinti kölcsönt pénzügyi intézmény nyújtja.

5:351. § *[A kölcsönszerződés szabályainak megfelelő alkalmazása]*

- (1) A kölcsönszerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni akkor is, ha a hitelező nem pénzt fizet, hanem más helyettesíthető dolgot ad az adós tulajdonába, azzal, hogy az adós a szerződésben meghatározott későbbi időpontban ugyanolyan fajtájú, minőségű és mennyiségű dolognak a hitelező tulajdonába adására köteles. Ebben az esetben kamatfizetésen a kölcsönadott dolog átadáskori értékének és a kamatszámítás szabályainak alapulvételével kiszámított díj megfizetését kell érteni.
- (2) A kölcsönszerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni minden olyan esetben, amikor az egyik fél által nyújtott szolgáltatás megelőzi a másik fél által nyújtandó pénzzolgáltatást, ideértve a jövőbeli vagy feltételes keletkező követelés engedményezését is.

III. fejezet

A fogyasztói kölcsönszerződés

5:352. § *[A fogyasztói kölcsönszerződés]*

A kölcsönszerződés szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni akkor, ha a hitelező a kölcsönt – ideértve a részletfizetés és a halasztott fizetés esetét is – a külön jogszabályban meghatározott fogyasztói kölcsönszerződés keretében nyújtja.

5:353. § *[Az írásbeliség követelménye]*

- (1) A fogyasztói kölcsönszerződés csak írásban érvényes.
- (2) A fogyasztói kölcsönszerződés egy példányát a fogyasztónak át kell adni.

5:354. § *[A költségek arányos csökkentése előtörlesztés esetén]*

Ha a fogyasztó a kölcsönt a teljesítési idő előtt visszafizeti, jogosult a kölcsön felhasználásával összefüggésben fizetendő költségeinek arányos csökkentésére. E rendelkezéstől a fogyasztó hátrányára érvényesen nem lehet eltérni.

5:355. § *[A követelések érvényesítése harmadik személlyel szemben]*

Ha a hitelező a fogyasztóval szembeni követelését harmadik személyre ruházza át, a fogyasztó – lemondása ellenére is – érvényesítheti e harmadik személlyel szemben azokat a kifogásokat és beszámíthatja azokat az ellenköveteléseket, amelyek a hitelezővel szemben az átruházásról szóló érvényes értesítéskor már fennállt jogalapon keletkeztek.

IV. fejezet

A betétszerződés

5:356. § *[A betétszerződés]*

- (1) Betétszerződés alapján a hitelintézet köteles a szerződő fél (betétes) által átadott pénzt a szerződés szerinti időpontban (lejáratkor) visszafizetni. A betétszerződés csak írásban érvényes.
- (2) A hitelintézet a szerződés szerinti időpontban a szerződésben meghatározott mértékű kamatot köteles fizetni a szerződő fél (betétes) részére.
- (3) Határozott időre kötött betétszerződés esetén a hitelintézet a lejáratot megelőzően felmondásra vagy elötörlesztésre nem jogosult.
- (4) A bankszámla-tulajdonos bankszámlán nyilvántartott követelésére a betétszerződésre vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

V. fejezet

A takarékbetét-szerződés

5:357. § *[A takarékbetét-szerződés]*

- (1) Természetes személyek írásban megkötött takarékbetét-szerződés alapján is elhelyezhetnek betétet a hitelintézetnél. A hitelintézet a betételhelyezés idejére kamatot, nyereménybetét esetén a sorsolástól függően nyereményt fizet ki.
- (2) A takarékbetét összegének visszafizetésére és a kamat, továbbá a nyeremény kifizetésére vonatkozó követelés nem évül el.
- (3) A természetes személyeknek bankszámlaszerződés keretében elhelyezett pénzeszközeire a takarékbetét-szerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni.
- (4) Nagykorú betétes a takarékbetét elhelyezésekor rendelkezhet arról, hogy elhalálozása esetén a takarékbetétet az általa megjelölt kedvezményezett részére kell kifizetni. Az így elhelyezett takarékbetét nem tartozik a takarékbetétes hagyatékához, a kedvezményezett a takarékbetét felett a hagyatéki eljárás lefolytatásától függetlenül rendelkezhet.

VI. fejezet

A bankszámlaszerződés

5:358. § *[A bankszámlaszerződés]*

- (1) Bankszámlaszerződés alapján a hitelintézet arra vállal kötelezettséget, hogy az erre a célra nyitott bankszámlán a vele szerződő fél (számlatulajdonos) rendelkezésére álló pénzeszközöket kezeli, nyilvántartja, és azok terhére a fizetési megbízásokat teljesíti. A bankszámlaszerződés csak írásban érvényes.
- (2) A bankszámlán rendelkezésre álló betét vagy a hitelintézet által nyújtott hitelösszeg kimerülése a bankszámlaszerződést nem szünteti meg.

VII. fejezet

A lízingszerződés

5:359. § *[A lízingszerződés]*

- (1) Lízingszerződés alapján a lízingbeadó köteles a lízingbevevő által kiválasztott, vagy a lízingbevevő által meghatározott feltételeknek megfelelő vagyontárgy tulajdonjogát megszerezni, illetve vagyontárgyat előállítani, és azt meghatározott időtartamra a lízingbevevő használatába adni. A lízingbeadó a korábban lízingbeadás céljára beszerzett vagy előállított vagyontárgyat lízingszerződéssel – a korábbi vagy más lízingbevevő számára – ismételten is használatba adhatja. A lízingbevevő köteles a vagyontárgyat átvenni, és a lízingszerződés szerinti díjat megfizetni.
- (2) Lízingszerződés tárgya lehet minden forgalomképes dolog és jog.
- (3) Ha a lízingszerződés tárgya forgalomképes jog, a dolgon a jogot, a használatba adás alatt a jog gyakorlásának, hasznát hajtó jog esetén a hasznai szedésének átengedését, a jog átvétele alatt a jog gyakorlását, illetve hasznainak szedését, a tulajdonszerzésen pedig a jog megszerzését kell érteni.
- (4) A lízingbevevő vagy az általa kijelölt harmadik személy a határidő lejáratkor a lízingszerződésben meghatározott feltételek szerint jogosult a dolog tulajdonjogának megszerzésére. Ha a felek nem rendelkeztek a tulajdonjog

megszerzésének feltételeiről, vagy a tulajdonszerzésre jogosult e jogával nem él, a lízingbevevő a határidő leteltekor köteles a dolgot a lízingbeadónak visszaszolgáltatni.

(5) A lízingszerződés csak írásban érvényes.

5:360. § *[Hasznok, terhek, kárveszélyviselés]*

- (1) A lízingbevevő a dolog átvételétől kezdve szedi annak hasznait, és viseli a dologgal járó terheket, köteles továbbá gondoskodni a dolog fenntartásáról és a rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotáról.
- (2) Ha a lízingbevevő vagy az általa kijelölt harmadik személy a dolog tulajdonjogának megszerzésére jogosult, viseli a dologban beállott azt a kárt is, amelynek megtérítésére senkit sem lehet kötelezni.

5:361. § *[A dolog használata]*

- (1) A lízingbevevő a dolgot rendeltetésének és a szerződésben foglaltaknak megfelelően használhatja. Felelős minden olyan kárért, amely a nem rendeltetésszerű vagy egyébként a szerződésnek nem megfelelő használat következménye.
- (2) A dolgot a lízingbevevő csak a lízingbeadó előzetes hozzájárulásával alakíthatja át, dolgozhatja fel, egyesítheti vagy vegyítheti más dolgokkal, építheti be ingatlanba, ideértve az ingatlan átépítését, az ingatlanhoz való hozzáépítést és a ráépítést is. Az eredeti állapot helyreállítása esetén annak költségei a lízingbevevőt terhelik.
- (3) A lízingbeadó
 - a) a lízingbevevő szükségtelen háborítása nélkül ellenőrizheti a használatot,
 - b) követelheti a nem rendeltetésszerű vagy egyébként a szerződésnek nem megfelelő használat megszüntetését, továbbá az ilyen használatból eredő kárának megtérítését.

5:362. § *[A dolog használatának átengedése harmadik személy részére]*

- (1) A lízingbevevő a dolog használatának – a lízingszerződésben meghatározott időtartamon belüli – átengedésére csak a lízingbeadó előzetes hozzájárulásával jogosult.
- (2) Ha a lízingbevevő a dolgot a lízingbeadó engedélyével – az (1) bekezdés szerint – más használatába adta, a használó magatartásáért sajátjaként felel.
- (3) Ha a lízingbevevő a dolgot a lízingbeadó engedélye nélkül engedi át másnak használatra, felelős azokért a károkért is, amelyek e nélkül nem következtek volna be.

5:363. § *[A hibás teljesítésből eredő jogok gyakorlása]*

- (1) A lízingbeadót a dologgal vagy a dolog használatának átengedésével összefüggésben a hibás teljesítésért felelősség nem terheli, kivéve, ha
 - a) a dolgot maga állította elő;
 - b) a felek a lízingszerződésben kifejezetten ebben állapodtak meg; vagy
 - c) ha a lízingbeadó a dolog tulajdonjogának megszerzésére irányuló szerződés hibás teljesítéséből eredő jogairól a lízingbevevő hozzájárulása nélkül lemondott.
- (2) A dolog tulajdonjogának megszerzésére irányuló – a dolog eladójával, illetve gyártójával kötött – szerződés hibás teljesítéséből eredő jogok – az elállás kivételével – a lízingszerződés, vagy ha a dolog tulajdonjogának megszerzésére irányuló szerződés későbbi, úgy ennek megkötésével, a lízingbevevőre szállnak át azzal, hogy a dolog kicserélése esetén átvett új dolgon a lízingbeadó szerez tulajdonjogot.
- (3) A lízingbevevő a (2) bekezdés szerint öt megillető jogokat a körülmények által lehetővé tett legrövidebb időn belül saját költségére köteles gyakorolni. A lízingbevevő felelős azért a kárért, amely e kötelezettsége elmulasztásából ered.
- (4) A lízingbevevő a hibás teljesítésből eredő jogok gyakorlását harmadik személynek csak a lízingbeadó előzetes hozzájárulásával engedheti át.

5:364. § *[Lízingdíj]*

- (1) A lízingbevevő a díjat a szerződésben meghatározott időszakonként és módon, előre köteles megfizetni.
- (2) A rendeltetésszerű használat lízingbeadónak fel nem róható akadálya vagy korlátozása a lízingbevevő szerződés szerinti díjfizetési kötelezettségét nem érinti.

5:365. § *[A lízingszerződés megszűnése]*

- (1) A lízingszerződés rendes felmondással nem szüntethető meg.
- (2) A lízingbeadó a lízingbevevő súlyos szerződésszegése esetén a lízingszerződést azonnali hatállyal felmondhatja különösen, ha
 - a) a lízingbevevő a lízingdíj, valamint a törvény, illetve a szerződés alapján a lízingbevevőt terhelő költségek és közterhek megfizetését elmulasztja, feltéve, hogy a lízingbeadó a lízingbevevőt határidő tűzésével és a következményekre való figyelmeztetéssel a hátralék megfizetésére felszólította, és e határidő elteltéig a lízingbevevő fizetési kötelezettségének nem tett eleget;
 - b) a lízingbevevő a lízingbeadót a szolgáltatásának meghatározásánál valótlan tények közlésével, adatok eltitkolásával vagy más módon megtévesztette, ha ez a szolgáltatás meghatározását befolyásolta;
 - c) a lízingbevevő a dolog nem rendeltetésszerű vagy a szerződésnek egyébként nem megfelelő használatát a lízingbeadó felszólítása ellenére tovább folytatja, vagy – felszólítás nélkül is – ha a dolog a nem rendeltetésszerű vagy a szerződésnek egyébként nem megfelelő használat következtében súlyos és másképpen el nem hárítható veszély fenyegeti;
 - d) a lízingbevevő a dolog használatát jogosulatlanul harmadik személynek átengedi, és ezt az állapotot a lízingbeadó felszólítása ellenére sem szünteti meg;
 - e) a lízingbevevő a fizetőképességére vonatkozó, valamint a biztosítékokkal kapcsolatos vizsgálatot – figyelmeztetés ellenére – akadályozza;
 - f) a dolog értéke – a szerződésben előre tervezett, illetve a dolog rendeltetésszerű használatával szükség szerint együtt járó, szokásos értékcsökkenéshez képest – jelentősen csökken, és a lízingbevevő a lízingbeadó felszólítása ellenére nem ad megfelelő biztosítékot.
- (3) A lízingszerződés azonnali hatályú felmondása esetén a lízingbevevő a dolog a lízingszerződésből keletkezett követeléseinek kiegyenlítéséig még annak használata nélkül sem tarthatja vissza.
- (4) Ha a lízingszerződés a szerződésben meghatározott időtartam lejárta előtt szűnik meg, a felek kötelesek egymással elszámolni. Az elszámolás során a lízingbeadó érvényesítheti a szerződés megszűnéséig esedékessé vált követeléseit, a hátralévő időre fennmaradó díját. Köteles azonban ezeket – a lízingszerződésben meghatározott módon – csökkenteni a dolog későbbi hasznosításából, értékesítéséből származó vagy a dologgal kapcsolatosan más jogcímen megtérülő összeggel, ha a lízingbevevő vagy az általa kijelölt személy a lízingszerződés alapján a dolog tulajdonjogát nem szerzi meg.

5:366. § *[Az allízing]*

A lízingbeadó előzetes engedélyével a lízingbevevő a dologat allízingbe adhatja. Ilyen esetben a lízingbeadót a dolog használatával, és annak ellenőrzésével kapcsolatos jogok az allízingbe vevővel szemben is megilletik, az allízingbe adó pedig az allízingbe vevő magatartásáért a lízingbeadóval szemben a harmadik személy részére átengedett használatra vonatkozó szabályok szerint felel.

VIII. fejezet**A faktoring szerződés****5:367. §** *[A faktoring szerződés]*

Faktoring szerződés alapján a faktorvállalkozással (faktor) szerződő fél (jogosult) arra vállal kötelezettséget, hogy – egy vagy több kötelezettel szemben fennálló vagy jövőbeli – követelését, illetve követelése egy részét részben vagy egészben a faktorra ruházza át, amely azt díjazás ellenében

- a) köteles a jogosultnak részben vagy egészben finanszírozni vagy a kötelezett fizetéseképtelenségének kockázatát tőle átvállalni, és a jogosulttal elszámolni,
- b) jogosult nyilvántartani, illetve – annak esedékessé válását követően – érvényesíteni.

5:368. § *[A faktoring szerződés érvényessége]*

- (1) A faktoring szerződés csak írásban érvényes.
- (2) Semmis az olyan megállapodás, amely a követelésnek a faktorra történő átruházását kizárja.

5:369. § *[A faktoring keretszerződés]*

A faktoring szerződés meghatározhatja azt a keretösszeget is, amelynek erejéig a faktor a rá átruházott követelések vonatkozásában az 5:367. § a) pontjában foglalt szolgáltatásokat nyújtja (faktoring keretszerződés).

5:370. § *[Helytállás a kötelezett teljesítéséért]*

- (1) A jogosult a faktorra szemben kezesként felel a kötelezett teljesítéséért, kivéve a (2) bekezdés szerinti eseteket, valamint ha a jogosult a követelést kifejezetten bizonytalan követelésként ruházta át.
- (2) A faktor külön díj ellenében átvállalhatja a kötelezett teljesítése elmaradásának kockázatát, ideértve a követelés behajthatatlanná válásának esetét is; a faktor e felelőssége azonban nem érinti a jogosultnak a jogszavatosság szabályai szerint fennálló helytállási kötelezettségét.

5:371. § *[A kötelezett értesítése és beszámítási jogának terjedelme]*

- (1) Faktoring szerződés esetében a kötelezett írásbeli értesítése aláírás hiányában is hatályos, ha azonosíthatóan megjelöli azt a személyt, aki azt küldte, vagy akinek nevében azt küldték, az átruházott követelést (jövőbeli követelés esetén az erre történő utalást), továbbá a faktort, amelynek számlájára a követelést teljesíteni kell.
- (2) Ha a faktoring szerződés a jogosultat megillető – a követelés teljesítését biztosító, járulékos mellékkötelezettségekből eredő jogokon kívüli további – jogoknak a faktorra történő átszállásáról rendelkezik, e rendelkezés a kötelezettel szemben csak annyiban hatályos, amennyiben őt e jogok átszállásáról is írásban értesítették.
- (3) Faktoring keretszerződés esetén a kötelezettel fennálló szerződéses viszonyában a jogosult úgy is rendelkezhet, hogy az e szerződéses viszonyból őt megillető követeléseket a kötelezett az átruházásról szóló külön értesítés nélkül a faktor javára teljesítse.
- (4) A kötelezett a faktorra szemben nem számíthatja be az érvényes értesítéskor már fennállt jogalapon keletkezett azokat az ellenköveteléseket, amelyek a beszámítással érintett követelést követően jöttek létre.

5:372. § *[A faktoring szerződés megszűnése]*

- (1) A faktoring szerződést harmincnapos felmondási határidővel bármelyik fél felmondhatja, faktoring keretszerződés esetén a felmondás meghatározott kötelezettel szemben fennálló követelésekre is vonatkozhat.
- (2) A faktor a faktoring szerződést azonnali hatállyal felmondhatja mindazon esetben, amikor a kölcsönszerződés – hitelező által történő – azonnali hatályú felmondásának volna helye. Faktoring keretszerződés esetén az azonnali hatályú felmondás joga a faktort meghatározott kötelezettel szemben fennálló követelések tekintetében is megilleti.

5:373. § *[Az engedményezés szabályainak alkalmazása]*

A követelésnek faktoring szerződés alapján való átruházására e fejezet eltérő rendelkezése hiányában az ellenérték fejében történő engedményezés szabályait kell alkalmazni.

7. CÍM

BIZTOSÍTÉKI SZERZŐDÉSEK

I. fejezet

A kezességi szerződés

5:374. § *[A kezességi szerződés]*

A kezességi szerződéssel a kezes kötelezettséget vállal a jogosulttal szemben, hogy ha a kötelezett nem teljesít, maga fog helyette a jogosultnak teljesíteni.

5:375. § *[A kezességvállalás formája]*

Kezességet csak írásban lehet érvényesen vállalni.

5:376. § *[A kezességgel biztosítható kötelezettség]*

- (1) Kezesség egy vagy több, fennálló vagy jövőbeli, feltétlen vagy feltételes, meghatározott vagy meghatározható összegű pénzkövetelés vagy pénzben kifejezhető értékkel rendelkező egyéb kötelezettség biztosítására vállalható.

- (2) Kezesség a kötelezettnek egy vagy több meghatározott jogviszony alapján fennálló, illetve a jövőben keletkező valamennyi kötelezettségéért vagy a kötelezettnek a jogosulttal szemben fennálló, illetve a jövőben keletkező valamennyi kötelezettségéért is vállalható.

5:377. § *[A kezesség járulékosága]*

- (1) A kezes kötelezettsége ahhoz a kötelezettséghez igazodik, amelyért kezességet vállalt. A kezes a kötelezett ellen folytatott per és végrehajtás költségeiért csak akkor felel, ha a keresetindítás előtt a jogosult a teljesítésre felszólította.
- (2) A kötelezett a kezes kötelezettségét a kezesség elvállalása után nem terjesztheti ki. A kezességgel biztosított követelés átruházásával vagy egyéb módon való átszállásával a kezességből eredő jogok is átszállnak a követelés új jogosultjára.
- (3) A kezes érvényesítheti az őt saját személyében megillető kifogásokon túl azokat a kifogásokat is, amelyeket a kötelezett érvényesíthet a jogosulttal szemben. A kezes nem veszti el e jogát azzal, hogy a kötelezett a kezesség elvállalása után lemondott a kifogásról.
- (4) Bírósági úton nem érvényesíthető követelés kezesével szemben a követelést bírósági úton nem lehet érvényesíteni.

5:378. § *[A jogosultat terhelő tájékoztatási kötelezettség]*

- (1) A jogosult köteles haladéktalanul tájékoztatni a kezeset a kötelezett teljesítésének elmaradásáról, illetve a biztosított kötelezettség teljesítési határidejének módosításáról. A tájékoztatásnak ki kell terjednie a biztosított kötelezettségnek a tájékoztatás időpontjában fennálló mértékére.
- (2) A jogosult nem köteles az (1) bekezdés szerinti tájékoztatásra, ha a kötelezett teljesítésének elmaradása csak a mellékkövetelésekre terjed ki, kivéve, ha a nem teljesített mellékkövetelések mértéke eléri a főkövetelés tíz százalékát.
- (3) Ha a kezesség a kötelezettnek egy vagy több meghatározott jogviszony alapján fennálló valamennyi kötelezettségét vagy a kötelezettnek a jogosulttal szemben fennálló valamennyi kötelezettségét biztosítja, a jogosult arról is köteles haladéktalanul tájékoztatni a kezeset, ha
 - a) a biztosított kötelezettség mértéke a kezesség elvállalásakor mértékéhez képest húsz százalékkal nőtt, vagy
 - b) a biztosított kötelezettség mértéke az utolsó tájékoztatáskor fennálló mértékéhez képest húsz százalékkal nőtt.
- (4) Nem terheli a jogosultat tájékoztatási kötelezettség a kezes irányában, ha a kezes legalább többségi befolyással rendelkezik a kötelezett jogi személyben.
- (5) A jogosult felelős az (1)–(4) bekezdések szerinti tájékoztatás elmulasztásából vagy késedelméből eredő, a kezeset ért kárért.

5:379. § *[A sortartás kifogása]*

- (1) A kezes mindaddig megtagadhatja a teljesítést, amíg a jogosult nem igazolja, hogy a követelés behajtása végett végrehajtást vezetett a kötelezett vagyonára, és a végrehajtás során a követelés nem nyert kielégítést.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti rendelkezés nem gátolja a kötelezett és a kezes együttes perlését.
- (3) A kezeset nem illeti meg a sortartás kifogása (készfizető kezesség), ha
 - a) kifejezetten készfizető kezességet vállalt,
 - b) a jogosult igazolja, hogy a kötelezettel szembeni egyéb követelések behajtása végett végrehajtást vezetett a kötelezett vagyonára és a végrehajtás során a követelés nem nyert kielégítést, vagy
 - c) a kötelezett csődeljárásban fizetési haladékot kapott vagy ellene felszámolás indult.

5:380. § *[A kártalanító kezesség]*

Ha a kezes kifejezetten a követelésnek a kötelezettől be nem hajtható részéért vállalt felelősséget, a jogosult csak akkor követelheti a kezeset a biztosított követelés kielégítését, ha végrehajtást vezetett a kötelezett vagyonára, és a végrehajtás során a követelés nem nyert kielégítést.

5:381. § *[A határozott időre vállalt kezesség]*

- (1) Határozott időre vállalt készfizető kezesség esetében a határozott idő lejártá után a kezes szabadul a kötelezettség alól, kivéve ha a jogosult a biztosított követelés esedékessé válása után, de még a határozott idő lejártá előtt felszólította a teljesítésre.
- (2) Határozott időre vállalt sortartásos kezesség esetében a határozott idő lejártá után a kezes szabadul, kivéve, ha a jogosult a biztosított követelés esedékessé válása után, de még a határozott idő lejártá előtt
 - a) tájékoztatta arról, hogy végrehajtást kezdeményez a kötelezett vagyonára, és
 - b) a végrehajtás folyamatáról háromhavonta tájékoztatja, amennyiben ezt a kezes kéri.

- (3) Ha a kezességgel biztosított követelés a határozott idő lejártakor vagy az azt megelőző tizenöt napon belül válik esedékessé, az (1) bekezdés szerinti felszólítás, illetve a (2) bekezdés a) pontja szerinti tájékoztatás megtehető a biztosított követelés esedékessé válása előtt is, de legfeljebb a határozott idő lejárta előtti tizenötödik napon.

5:382. § *[A határozatlan időre vállalt kezesség felmondása]*

Ha a határozatlan időre vállalt kezesség a kötelezettnek a jogosulttal szemben fennálló vagy a jövőben keletkező valamennyi kötelezettségét biztosítja, a kezes három hónapos felmondási idővel megszüntetheti a kezességi szerződést.

5:383. § *[A kezes teljesítése]*

- (1) A teljesítés előtt a kezes köteles értesíteni a kötelezettet és tájékoztatást kérni a kezességgel biztosított kötelezettség mértékéről és a kötelezettet a jogosulttal szemben megillető kifogásokról és követelésekről.
- (2) Ha a kezes a jogosult követelését kielégíti, a kielégítés erejéig a követelés az azt biztosító jogokkal együtt reá száll.
- (3) A kezes teljesítését követően a jogosult köteles haladéktalanul átadni a kezesnek mindazokat az okiratokat, valamint megadni azt a tájékoztatást, amelyek a kezes kötelezettrel szembeni igényérvényesítéséhez szükségesek.

5:384. § *[Az alkezes teljesítése]*

Ha a kezes kötelezettségéért kezességet vállalt személy (alkezes) kielégíti a jogosult követelését, a kielégítés erejéig mindazokat a jogokat is érvényesítheti, amelyeket a kezes érvényesíthetett volna, ha a jogosult követelését kielégíti.

5:385. § *[A kezes szabadulása a kötelemből]*

- (1) Ha a jogosult lemond a követelést biztosító valamely jogról, a kezes szabadul annyiban, amennyiben a követelés átszállása következtében a követelést biztosító jog alapján kielégítést kaphatott volna.
- (2) A kezes szabadul, ha a követelés a jogosult hibájából a kötelezettrel szemben behajthatatlanná vált.

5:386. § *[Több kezes ugyanazért a kötelezettségért]*

- (1) Ha ugyanazért a kötelezettségért többen vállalnak kezességet, a kezesek egyetemlegesen felelnek a jogosulttal szemben.
- (2) Ha a kezesek egymásra tekintet nélkül vállalnak kezességet, egymás közötti viszonyukban a kötelezettség egyedül azt terheli, aki korábban vállalta a kezességet. A jogosult követelését kielégítő kezesre a jogosultnak az előző kezesek elleni jogai is átszállnak. Az a kezes, aki a jogosulttal szemben a sortartás kifogásával élhetett, e kifogással a jogosult követelését kielégítő kezessel szemben is élhet.
- (3) Ha a kezesek egymásra tekintettel vállalnak kezességet, egymás közötti viszonyukban kockázatvállalásuk arányában kötelesek helytállni.

5:387. § *[Azonos követelést biztosító kezesség és zálogjog]*

Ha ugyanazt a kötelezettséget kezesség és a kötelezettől eltérő személy által alapított zálogjog is biztosítja, a kezes és a zálogkötelezett egyetemlegesen felelnek, egymás közötti viszonyukban kockázatvállalásuk arányában kötelesek helytállni. A zálogkötelezett kockázatvállalásának mértékét a zálogtárgy értéke határozza meg.

5:388. § *[Jogsabály alapján fennálló kezesség]*

Ha a kezesség jogsabály alapján áll fenn, a jogsabály eltérő rendelkezése hiányában a kezességi szerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

5:389. § *[Fogyasztói kezességi szerződés]*

- (1) Fogyasztó által vállalt kezesség esetében a jogosult köteles a fogyasztót a kezességi szerződés létrejöttét megelőzően tájékoztatni
- a) a kezes jogairól és kötelezettségeiről, és
- b) a kötelezett helyzetéből fakadó, a hitelező előtt ismert különleges kockázatokról.
- (2) Ha a jogosult nem tesz eleget az (1) bekezdés szerinti kötelezettségének, a kezes határidő nélkül visszavonhatja ajánlatát vagy elállhat a szerződéstől.
- (3) Ha a fogyasztó a kötelezettnek egy vagy több meghatározott jogviszony alapján fennálló, vagy a jövőben keletkező valamennyi kötelezettségéért vagy a kötelezettnek a jogosulttal szemben fennálló, vagy a jövőben keletkező

valamennyi kötelezettségéért vállal kezességet, a kezesség csak akkor érvényes, ha a kezességi szerződésben meghatározták azt a legmagasabb összeget, amelynek erejéig a kezes felel a jogosult tartozásáért.

- (4) Ha a kötelezett késedelembe esik, a jogosult köteles a kezeset haladéktalanul értesíteni, ennek elmulasztása esetén a kezes nem felel a késedelemből eredő kárért és késedelmi kamatért.

II. fejezet

A garanciaszerződés

5:390. § *[A garanciaszerződés]*

- (1) A garanciaszerződéssel a garantőr kötelezettséget vállal a jogosulttal szemben arra, hogy ha a kötelezett nem teljesít, a jogosult fizetési felszólításának (lehívás) kézhezvétele, illetve a garanciavállaló nyilatkozatban meghatározott egyéb feltételek teljesülése esetén a jogosultnak fizetést fog teljesíteni.
- (2) Garanciát csak írásban lehet érvényesen vállalni.

5:391. § *[A járulékoság hiánya]*

- (1) A garantőr kötelezettsége független attól a kötelezettségtől, amelyért garanciát vállalt, nem érvényesítheti azokat a kifogásokat, amelyeket a kötelezett érvényesíthet a jogosulttal szemben.
- (2) A garanciavállaló nyilatkozatban vagy a garanciaszerződésben foglalt, biztosított kötelezettségre történő általános jellegű utalás nem érinti a garantőr kötelezettségének a biztosított kötelezettségtől való függetlenségét.

5:392. § *[A garancia érvényesítése]*

- (1) A jogosult a lehívás jogát nem ruházhatja át, de kijelölheti azt a személyt, akinek a garantőr a fizetést teljesíteni köteles.
- (2) A garancia lehívásának joga átszáll a jogosult törvényes jogutódjára.

5:393. § *[A garantőr teljesítése]*

- (1) A garantőr csak abban az esetben jogosult és köteles fizetést teljesíteni a garancia alapján, ha a jogosult írásban és a garanciavállaló nyilatkozatban meghatározott formai követelményeket pontosan betartva szólította fel a fizetésre.
- (2) A garantőr köteles haladéktalanul értesíteni a kötelezettet a fizetési felszólítás kézhezvételéről.
- (3) A garantőr érvényesítheti mindazokat a kifogásokat, amelyek őt a jogosulttal szemben saját személyében megilletik.
- (4) A garantőr haladéktalanul, de legkésőbb a fizetési felszólítás kézhezvételétől számított három napon belül köteles
- a jogosultnak teljesíteni és a teljesítés megtörténtéről a kötelezettet haladéktalanul értesíteni, vagy
 - a teljesítést megtagadni és a teljesítés megtagadásáról – annak indokát megjelölve – a kötelezettet és a jogosultat haladéktalanul értesíteni.
- (5) Ha a garantőr a jogosult követelését kielégíti, a kötelezettel szemben megtérítési igényt érvényesíthet.

5:394. § *[Nyilvánvalóan visszaélésszerű vagy rosszhiszemű fizetési felszólítás]*

- (1) Ha a jogosult nyilvánvalóan visszaélésszerűen vagy rosszhiszeműen él a lehívás jogával,
- a garantőr nem köteles fizetést teljesíteni, illetve a már teljesített fizetést visszakövetelheti,
 - a kötelezett kérheti a bíróságtól, hogy az tiltsa meg a garantőrnek a teljesítést.
- (2) A jogosult akkor jár el nyilvánvalóan visszaélésszerűen vagy rosszhiszeműen, ha
- a garantőrnek benyújtott okmányok bármelyike hamisított,
 - a garancia lehívásának feltételei minden kétséget kizáróan nem teljesültek,
 - a kötelezett minden kétséget kizáróan teljesítette azt a kötelezettséget, amelyért a garantőr garanciát vállalt,
 - minden kétséget kizáróan a jogosult szándékos magatartása akadályozta meg annak a kötelezettségnek a teljesítését, amelyért a garantőr garanciát vállalt, vagy
 - bírósági határozat állapította meg annak a kötelezettségnek az érvénytelenségét, amelyért a garantőr garanciát vállalt, kivéve, ha a garancia erre az esetre is szolt.

5:395. § *[Határozatlan időre vállalt garancia felmondása]*

A garantőr a határozatlan időre kötött garanciaszerződést öt év elteltét követően legalább egyéves felmondási idővel megszüntetheti.

5:396. § *[A fogyasztói garanciavállalás jogi minősítése]*

Ha a garantőr fogyasztó, a garanciaszerződés készfizető kezességi szerződésként érvényes.

III. fejezet**Vételi jog biztosítéki célú kikötése****5:397. §** *[Vételi jog biztosítékként való kikötésének feltételei]*

- (1) A tulajdonos a pénzfizetésre vonatkozó kötelezettségvállalása biztosítékként vételi jogot engedhet a dolgon a jogosult számára arra az esetre, ha nem vagy nem szerződésszerűen teljesít.
- (2) A vételi jog (1) bekezdés szerinti célból történő érvényes létrejöttének feltétele, hogy
 - a) az erre irányuló megállapodás legalább a vételi jog jogosultját és kötelezettjét, a vételi joggal biztosított követelést és a biztosítékkul engedett dolgot, a vételárat vagy a vételár – a követelés esedékessé válását követően történő – meghatározása módját, valamint a vételi jog gyakorlására nyitva álló időtartamot megjelölje, továbbá
 - b) a megállapodást közokiratba vagy ügyvéd (jogtanácsos) által ellenjegyzett magánokiratba foglalják, valamint hogy
 - c) a vételi jogot ingatlan esetén az ingatlan-nyilvántartásba, ingó dolog, jog és követelés esetén pedig a zálogjogi nyilvántartásba bejegyezzék.
- (3) A (2) bekezdésben foglaltaktól eltérő szerződéses kikötés semmis.

8. CÍM**BIZTOSÍTÁSI SZERZŐDÉSEK****I. fejezet****Közös szabályok****5:398. §** *[A biztosítási szerződés]*

Biztosítási szerződés alapján a biztosító a szerződésben meghatározott biztosítási kockázat viselésére és a biztosítási eseménynek a kockázatviselés kezdő időpontja utáni bekövetkezése esetén a szerződésben meghatározott szolgáltatás teljesítésére, a szerződő fél, illetve a biztosított pedig díj fizetésére kötelezi magát.

5:399. § *[A biztosítások fajtái]*

A biztosító szolgáltatása – a biztosítási esemény bekövetkeztétől függően – a biztosított kárának a szerződésben meghatározott módon és mértékben történő megtérítésében vagy a biztosított részére nyújtott más szolgáltatás teljesítésében (kárbiztosítás), vagy pedig a szerződésben meghatározott összeg megfizetésében (összezbiztosítás) áll.

5:400. § *[A biztosítási érdek]*

- (1) Biztosítási szerződést csak az köthet, aki valamely vagyoni vagy személyhez fűződő jogviszony alapján a biztosítási esemény elkerülésében – életkor elérésére, születésre vagy házasságkötésre szóló életbiztosítás esetében a biztosítási esemény bekövetkezésében – érdekelt, vagy aki a szerződést az érdekelt személy javára köti meg. Az e rendelkezés ellenére megkötött kárbiztosítási és csoportos összezbiztosítási szerződés semmis.
- (2) Ha a csoportos összezbiztosítási szerződés úgy rendelkezik, a biztosítási fedezetet a biztosított és a szerződő fél között fennálló jogviszony megszűnése (érdekmúlás) nem érinti.
- (3) Összezbiztosítás esetén a szerződés létrejöttéhez és módosításához – ha a szerződést nem ő köti meg – a biztosított írásbeli hozzájárulása szükséges. Ha a biztosított kiskorú, és a szerződést nem a törvényes képviselőt gyakorló szülője köti meg, a szerződés érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges. A biztosított hozzájárulása nélkül kötött biztosítási szerződésnek a kedvezményezett kijelölését tartalmazó része semmis; ilyen esetben kedvezményezettnek a biztosítottat, illetve örökösét kell tekinteni, aki azonban az ennek folytán neki járó biztosítási összegből a szerződő félnek a szerződésre fordított költségeit – beleértve a kifizetett biztosítási díjakat – köteles megtéríteni, a csoportos biztosítás esetét kivéve.

5:401. § *[A biztosított személyek és vagyontárgyak csoportos biztosítás esetén]*

Abban az esetben, ha a szerződésben a biztosított személyeket valamely csoporthoz történő tartozásuk alapján, vagy a biztosított vagyontárgyakat valamely csoportképző ismérv szerint határozták meg, azokat a személyeket,

vagyontárgyakat kell biztosítottaknak tekinteni, akik, illetve amelyek a biztosítási esemény bekövetkezésének időpontjában a csoporthoz tartoztak, illetve a csoportképző ismérvvel rendelkeztek.

5:402. § *[Az együttbiztosítás]*

- (1) Abban az esetben, ha – előre rögzített arányok szerint – a biztosítási kockázatokat több biztosító közösen viseli és a biztosítási szolgáltatást közösen teljesíti (együttbiztosítás), a biztosítási szerződésben az együttbiztosításban részt vevő valamennyi biztosítót és kockázatvállalása mértékét is fel kell tüntetni. Együttbiztosítás esetén a biztosítók szolgáltatási kötelezettsége csak a saját kockázatvállalásuk mértékéig terjed.
- (2) A biztosítókat a biztosítottal, illetve a szerződő féllel szemben a szerződésben megnevezett vezető biztosító képviseli. Ha a szerződésben nem nevezték meg a vezető biztosítót, a biztosított, illetve a szerződő fél – választása szerint – bármelyik biztosítóhoz joghatályosan teljesíthet, vagy intézhet nyilatkozatot.

5:403. § *[Az általános szerződési feltételek módosulása]*

- (1) Az általános szerződési feltételek tartalmazhatnak olyan rendelkezést, amely szerint a biztosító jogosult a szerződés fennállása alatt az általános biztosítási feltételeket a következő biztosítási időszak első napjától kezdődő hatállyal egyoldalú nyilatkozattal módosítani. A kikötés érvényességének feltétele a (2)–(3) bekezdésben foglalt rendelkezések megvalósulása.
- (2) A biztosító az (1) bekezdés szerinti módosításról, a változások pontos megjelölése mellett, a (3) bekezdésben meghatározott következményekre történő figyelmeztetéssel egyidejűleg a következő biztosítási időszak kezdete előtt legalább hatvan nappal köteles a szerződő felet írásban értesíteni. Az előírt figyelmeztetés elmaradása esetén a szerződés az eredeti tartalommal marad hatályban.
- (3) Ha a szerződő fél a módosítást nem fogadja el, az arról szóló értesítést követően – a biztosítási időszak végére (utolsó napjára) legalább harminc nappal azt megelőzően – a szerződést írásban felmondhatja. Ha a szerződő fél nem él a felmondási jogával, a szerződés a biztosító által közölt módosítás szerint marad hatályban.

5:404. § *[A biztosítási szerződés létrejötte]*

- (1) A biztosítási szerződés a felek írásbeli megállapodásával jön létre.
- (2) Az írásbeliséget pótolja, ha a biztosító a szerződésről kötvényt (fedezetigazolást) állít ki, vagy a fedezet fennállását más egyértelmű módon – így különösen biztosítási bélyeg, igazolójegy útján – igazolja. Ha a kötvény tartalma a szerződő fél ajánlatától eltér, és az eltérést a szerződő fél tizenöt napon belül nem kifogásolja, a szerződés a kötvény tartalma szerint jön létre. Ezt a rendelkezést lényeges eltérésekre csak akkor lehet alkalmazni, ha a biztosító az eltérésre – az eltérés pontos megjelölésével – a szerződő fél figyelmét a kötvény kiszolgáltatásakor írásban felhívta; ha az előírt felhívás elmarad, a szerződés az ajánlat tartalmának megfelelően jön létre.
- (3) Az ajánlattevő ajánlatához tizenöt napig – abban az esetben, ha az ajánlat elbírálásához orvosi vizsgálatra van szükség, hatvan napig – van kötvé.

5:405. § *[A biztosító ráutaló magatartása fogyasztói szerződésben és az ajánlat visszautasítása]*

- (1) Ha a szerződő fél fogyasztó, aki a jogviszony tartalmára vonatkozó, a törvényben előírt tájékoztatás birtokában az ajánlatot a biztosító által rendszeresített ajánlati lapon és a díjszabásnak megfelelően tette, a szerződés akkor is létrejön, ha a biztosító az ajánlatra tizenöt napon, ha az ajánlat elbírálásához orvosi vizsgálatra van szükség, hatvan napon belül (kockázatelbírálási idő) nem nyilatkozik.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti esetben a szerződés – az ajánlat szerinti tartalommal – a kockázatelbírálási idő kezdő napjára visszamenő hatályú kockázatvállalással, a kockázatelbírálási időt követő nappal jön létre.
- (3) Ha a kockázatelbírálási idő alatt a biztosítási esemény bekövetkezik, az ajánlatot a biztosító csak abban az esetben utasíthatja vissza, ha ennek lehetőségét az ajánlati lapon figyelemfelhívásra alkalmas módon megjelölte, és az igényelt biztosítási fedezet jellege vagy a kockázatviselés körülményei alapján nyilvánvaló, hogy az ajánlat elfogadásához vagy elutasításához a kockázat egyedi elbírálására van szükség.

5:406. § *[A biztosító kockázatviselésének kezdete, várakozási idő]*

- (1) A biztosító kockázatviselése a felek által a szerződésben meghatározott időpontban, ennek hiányában a szerződés létrejöttének időpontjában kezdődik.

- (2) A szerződő fél kezdeményezésére a biztosító írásban vállalhatja, hogy a biztosítási kockázatot már olyan időponttól kezdődően viseli, amikor a felek között a biztosítási szerződés – a szerződés valamely lényeges elemében történő megállapodás hiánya miatt – még nem jött létre (előzetes fedezetvállalás).
- (3) Az előzetes fedezetvállalásban meg kell határozni a biztosító által vállalt biztosítási kockázatokat, és a felek megállapodhatnak az előzetes fedezetvállalás időszakára járó biztosítási díj összegéről. Az előzetes fedezetvállalás a biztosítási szerződés megkötéséig vagy az ajánlat visszautasításáig, de legfeljebb kilencven napig érvényes.
- (4) Ha a biztosítási szerződés létrejön, az abban meghatározott biztosítási díjba az előzetes fedezetvállalás időszakára fizetett összeg beszámít. A biztosítási szerződés megkötésének meghíúsulása esetén a szerződő fél az előzetes fedezetvállalás időszakára a biztosító által – a kockázatvállalás előzetesen meghatározott módszerei alapján – megállapított méltányos díjat tartozik megfizetni.
- (5) A biztosítási szerződésben kiköthető, hogy a biztosító a szerződésben vagy az általános szerződési feltételeiben meghatározott okból bekövetkező biztosítási esemény kockázatát csak a biztosítási szerződés létrejöttétől számított későbbi időponttól vállalja (várakozási idő). A várakozási idő tartama legfeljebb hat hónap.

5:407. § *[A biztosítási kockázat jelentős növekedése]*

- (1) Ha a biztosító csak a szerződéskötés után szerez tudomást a szerződést érintő lényeges körülményekről, vagy ha a szerződésben meghatározott lényeges körülmények változását közlik vele és ezek a körülmények a biztosítási kockázat jelentős megnövekedését eredményezik, a tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül írásban javaslatot tehet a szerződés módosítására, vagy a szerződést harmincnapos határidővel írásban felmondhatja.
- (2) Ha a biztosított, illetve a szerződő fél a módosító javaslatot nem fogadja el, vagy arra tizenöt napon belül nem válaszol, a szerződés a módosító javaslat közlésétől számított harmincadik napon megszűnik. Erre a következményre a szerződő fél figyelmét a módosító javaslat megtételekor fel kell hívni.
- (3) Ha a biztosítási szerződés egyidejűleg több egyedileg meghatározott vagyontárgyra, több vagyoncsoportra, vagy több személyre vonatkozik és a biztosítási kockázat jelentős megnövekedése ezek közül csak egyesekkel összefüggésben merül fel, a biztosító az (1)–(2) bekezdésekben meghatározott jogait a többi vagyontárgy, vagyoncsoport, vagy személy esetében nem gyakorolhatja.
- (4) A biztosító az (1)–(2) bekezdések szerint javasolhatja a szerződés megfelelő módosítását, vagy azt felmondhatja azon biztosítási kockázatokra, amelyekre viszontbiztosítási fedezete a szerződéskötést követően az érdekkörén kívül eső okból lényegesen csökkent, vagy megszűnt és emiatt e kockázatok további vállalására nem képes.

5:408. § *[A díjfizetési kötelezettség]*

- (1) Ha a biztosítási szerződést nem a biztosított, hanem az ő javára harmadik személy köti, a biztosítási esemény bekövetkezéséig, illetve a biztosított belépéséig a díjfizetési kötelezettség a szerződő felet terheli.
- (2) A biztosítás első díjrészlete a felek által a szerződésben meghatározott időpontban, ennek hiányában a szerződés létrejöttékor, folytatólagos díja pedig annak a biztosítási időszaknak az első napján esedékes, amelyre a díj vonatkozik.
- (3) Az egyszeri díjat a szerződés létrejöttékor kell megfizetni.
- (4) A biztosítási időszak egy év.

5:409. § *[Díjfizetési kötelezettség a szerződés megszűnése esetén]*

- (1) Ha a biztosítási esemény bekövetkezik és ezzel a biztosítási szerződés is megszűnik, a biztosító a biztosítási időszakra járó díj megfizetését követelheti, kivéve ha a szerződésben meghatározott biztosítási időszak egy évnél rövidebb.
- (2) A szerződés megszűnésének egyéb eseteiben a biztosító az addig a napig járó díj megfizetését követelheti, amikor kockázatviselése véget ért. Abban az esetben, ha az időarányos díjnál több díjat fizettek be, a biztosító a díjtöbbletet visszatéríti.

5:410. § *[A díjfizetési kötelezettség elmulasztásának következményei]*

- (1) Ha az esedékes biztosítási díjat nem fizetik meg, a biztosító – a következményekre történő figyelmeztetés mellett – a szerződő felet a teljesítésre a felszólítás elküldésétől számított harmincnapos póthatáridővel írásban felhívja. A póthatáridő eredménytelen elteltével a szerződés az esedékesség napjára visszamenő hatállyal megszűnik, kivéve ha a biztosító a díjkövetelést bírósági úton érvényesíti. A fentiek elmaradása esetén a biztosítási szerződés díjfizetés hiányában a biztosítási időszak végén megszűnik.
- (2) Abban az esetben, ha a biztosítási szerződés az (1) bekezdésben írt módon, a folytatólagos díj meg nem fizetése következtében szűnt meg, a biztosított, illetve a szerződő fél a megszűnés napjától számított százhusz napon belül

írásban kérheti a biztosítót a kockázatviselés helyreállítására. A biztosító a biztosítási fedezetet a megszűnt szerződés feltételei szerint a jövőre nézve helyreállíthatja, feltéve, hogy a szerződés megszűnéséig esedékessé vált biztosítási díjat megfizetik.

5:411. § *[A jognyilatkozatokra vonatkozó szabályok a biztosított javára kötött szerződés esetén]*

- (1) Ha a biztosítási szerződést nem a biztosított, hanem az ő javára harmadik személy köti, a biztosítási esemény bekövetkezéséig vagy a biztosított belépéséig a jognyilatkozatokat e harmadik személyhez kell intézni, és ő köteles a megfelelő jognyilatkozatok megtételére.
- (2) A szerződő fél a hozzá intézett jognyilatkozatokról és a szerződésben bekövetkezett változásokról a biztosítottat kérésére tájékoztatni tartozik.

5:412. § *[A fél közlési kötelezettsége]*

A biztosított, illetve a szerződő fél a szerződéskötéskor köteles a biztosítás elvállalása szempontjából lényeges minden olyan körülményt a biztosítóval közölni, amelyeket ismert vagy megfelelő gondosság mellett ismernie kellett. A biztosító írásban közölt kérdéseire adott, a valóságnak megfelelő válaszokkal a fél közlési kötelezettségének eleget tesz. A kérdések megválaszolatlanul hagyása önmagában nem jelenti a közlési kötelezettség megsértését.

5:413. § *[A fél változásbejelentési kötelezettsége]*

A biztosított és a szerződő fél köteles a szerződésben meghatározott lényeges körülmények változását a szerződésben megállapított határidőn belül a biztosítónak írásban bejelenteni. Lényeges körülménynek minősül a szerződő fél (biztosított) lakcímének megváltozása is.

5:414. § *[A közlési és a változásbejelentési kötelezettség szabályai]*

A közlésre és a változás bejelentésére irányuló kötelezettség egyaránt terheli a szerződő felet és a biztosítottat; egyikük sem hivatkozhat olyan körülményre, amelyet bármelyikük elmulasztott a biztosítóval közölni, noha arról tudnia kellett, és a közlésre vagy bejelentésre köteles lett volna.

5:415. § *[A közlési és a változásbejelentési kötelezettség megszegésének következményei]*

- (1) A közlésre és a változás bejelentésére irányuló kötelezettség megsértése esetében a biztosító kötelezettsége nem áll be, kivéve, ha a szerződő fél, illetve a biztosított bizonyítja, hogy az elhallgatott vagy be nem jelentett körülményt a biztosító szerződéskötéskor ismerte, vagy az nem hatott közre a biztosítási esemény bekövetkezésében.
- (2) Ha a biztosítási szerződés egyidejűleg több egyedileg meghatározott vagyontárgyra, vagyongcsoportra vagy több személyre vonatkozik és a közlésre, valamint a változás bejelentésére irányuló kötelezettség megsértése ezek közül csak egyesekkel összefüggésben merül fel, a biztosító a közlésre és a változás bejelentésére irányuló kötelezettség megsértésére a többi vagyontárgy, vagyongcsoport vagy személy esetében nem hivatkozhat.

5:416. § *[A biztosítási esemény bejelentésének kötelezettsége]*

- (1) A biztosítási esemény bekövetkezését a szerződésben megállapított határidőben a biztosítónak be kell jelenteni, a szükséges felvilágosítást meg kell adni, és lehetővé kell tenni a bejelentés és a felvilágosítás tartalmának ellenőrzését.
- (2) A biztosító kötelezettsége nem áll be, ha a biztosított az (1) bekezdésben előírt kötelezettségeket nem teljesíti, és emiatt lényeges körülmények kideríthetetlenekké válnak.

5:417. § *[A szerződés lehetetlenülése]*

- (1) Ha a biztosító kockázatviselésének kezdete előtt a biztosítási esemény bekövetkezett, bekövetkezése lehetetlenné vált vagy a biztosítási érdek megszűnt, a szerződés vagy annak megfelelő része megszűnik.
- (2) Ha a biztosító kockázatviselésének tartama alatt a biztosítási esemény bekövetkezése lehetetlenné vált vagy a biztosítási érdek megszűnt, a szerződés vagy annak megfelelő része megszűnik.

5:418. § *[A szerződés automatikus meghosszabbítása]*

Érvényes a határozott időre létrejött biztosítási szerződés azon rendelkezése, hogy a szerződés a következő biztosítási időszakra automatikusan meghosszabbodik, ha a lejárat előtt, a szerződésben meghatározott időn belül egyik fél sem közli a másikkal, hogy a szerződés további folytatását nem kívánja.

5:419. § *[A biztosítási szerződés eltérést nem engedő rendelkezései]*

- (1) Ha a szerződő fél fogyasztó, a szerződés csak a biztosított, illetve a szerződő fél javára térhet el a biztosító ráutaló magatartásával történő szerződéskötésre, a díjfizetés elmaradásának következményeire, a biztosított és a károsult egyezségére, a jelen címnek a szerződés megszűnése esetén fennálló díjfizetési kötelezettségeire, a fedezetfeltöltésre, a kármegelőzési és kárenyhítési kötelezettségeire, a biztosítási esemény előidézésére, továbbá a törvényi engedményre, valamint az élet-, baleset- és betegségbiztosításra vonatkozó rendelkezésektől.
- (2) A kötelező és a nem piacépes biztosítást jogszabály eltérően szabályozhatja.

5:420. § *[A biztosítási szerződések cím rendelkezéseinek kiterjesztése]*

E cím rendelkezéseit alkalmazni kell az egyesületi tagsági viszonyon alapuló biztosítási jogviszonyra is.

II. fejezet**A kárbiztosítások****A kárbiztosítások közös szabályai****5:421. §** *[Belépés a szerződésbe]*

Ha a szerződést nem a biztosított kötötte, a biztosított a biztosítóhoz intézett írásbeli nyilatkozattal bármikor a szerződő fél helyébe léphet. Ebben az esetben a folyó biztosítási időszakban esedékes díjakért a szerződő féllel egyetemlegesen felelős.

5:422. § *[A túlbiztosítás tilalma]*

- (1) A biztosítási összeg nem haladhatja meg a biztosított érdek (vagyontárgy, követelés) valóságos értékét. A biztosított érdek valóságos értékét meghaladó részben a biztosítási összegre vonatkozó megállapodás semmis, s a díjat megfelelően le kell szállítani.
- (2) Az (1) bekezdés ellenére is lehet biztosítási szerződést kötni valamely vagyontárgy várható értéke, továbbá helyreállításának vagy új állapotban való beszerzésének értéke erejéig.
- (3) Ha a felek a vagyontárgy értékére vonatkozóan kifejezetten megállapodtak, ez az érték irányadó a valóságos érték szempontjából, hacsak a biztosító nem bizonyítja, hogy a vagyontárgy valóságos értéke a megállapodásban szereplő értéknél kisebb.
- (4) A biztosítási esemény bekövetkezésekor a folyó biztosítási időszakra vonatkozó biztosítási összeg a biztosító szolgáltatási kötelezettségének a felső határa.

5:423. § *[A többszörös biztosítás tilalma]*

- (1) Az a biztosítás, amelyet egy már biztosított érdekre nézve és azonos biztosítási kockázatokra vonatkozóan kötöttek, a biztosítási érdek valóságos értékét meghaladó részében semmis és a biztosítási díjat ebben a részében vissza kell téríteni.
- (2) A további biztosítás érvényes azon kockázatok esetében, amelyekre az első biztosítás fedezetet nem nyújt.

5:424. § *[A biztosító kötelezettsége alulbiztosítás esetén]*

Ha a biztosítási összeg a biztosított érdek valóságos értékénél kisebb, a biztosító a kárt olyan arányban köteles megtéríteni, ahogy a biztosítási összeg a biztosítási érdek valóságos értékéhez aránylik.

5:425. § *[A fedezetfeltöltés szabálya]*

- (1) Az adott biztosítási időszakra vonatkozó biztosítási összeg az ugyanabban az időszakban bekövetkezett biztosítási esemény miatt kifizetett kártérítési összeggel csökken, kivéve, ha a szerződő fél a díjat megfelelően kiegészíti.
- (2) E jogkövetkezményt a biztosító abban az esetben alkalmazhatja, ha arra legkésőbb a szolgáltatás teljesítésével egyidejűleg írásban a biztosított, illetve a szerződő fél figyelmét felhívta és a fedezetfeltöltés díját közölte.
- (3) Ha a szerződő fél a fedezetfeltöltés jogával nem él, a szerződés a kifizetett kártérítési összeggel csökkentett biztosítási összeg mellett marad hatályban.

5:426. § *[A biztosító teljesítése]*

- (1) Ha a biztosítási esemény bekövetkezik, a biztosító a szerződésben a teljesítés előkészítéséhez szükséges időre tekintettel megállapított határidőn belül köteles szolgáltatását teljesíteni.

- (2) Abban az esetben, ha a biztosító a kockázatot fakultatív viszontbiztosítás keretében túlnyomórészt viszontbiztosításba adja, az (1) bekezdésben foglaltak sérelme nélkül érvényes az a megállapodás, hogy a teljesítésre a viszontbiztosító (a vezető viszontbiztosító) állásfoglalását követően és pénzügyi teljesítésétől függően kerülhet csak sor.
- (3) Érvényes az a megállapodás, amelynek alapján a biztosított biztosítási szolgáltatás iránt a biztosító viszontbiztosítójával szemben közvetlenül igényt érvényesíthet.

5:427. § *[Kármegelőzési és kárenyhítési kötelezettség, a kötelezettség megszegésének következménye]*

- (1) A biztosított a kár megelőzése érdekében az adott helyzetben általában elvárható magatartást köteles tanúsítani, abban az esetben is, ha a biztosítási szerződés szabályozza a biztosítottnak a kármegelőzés érdekében tanúsítandó magatartását, teendőit, ideértve a kár megelőzését vagy korlátozását célzó eszközöket, berendezéseket, eljárásokat, valamint szakképzettségi követelményeket is.
- (2) A biztosított a biztosító előírásai és a káresemény bekövetkeztekor adott utasításai szerint, ezek hiányában az adott helyzetben általában elvárható módon köteles a kárt enyhíteni.
- (3) A kárenyhítés szükséges költségei a biztosítási összeg keretei között akkor is a biztosítót terhelik, ha a kárenyhítés nem vezetett eredményre.
- (4) Alulbiztosítás esetén a biztosító a kárenyhítés költségeit olyan arányban köteles megtéríteni, ahogy a biztosítási összeg a vagyontárgy értékéhez aránylik.
- (5) A biztosító annyiban mentesül szolgáltatási kötelezettsége alól, amennyiben bizonyítja, hogy a biztosított vagy valamely vele egy tekintet alá eső személy a kármegelőzési kötelezettségének nem tett eleget, és a biztosítási esemény ezzel okozati összefüggésben következett be, vagy kárenyhítési kötelezettségének elmulasztása a bekövetkezett kárt növelte. E jogkövetkezmény azonban csak a biztosított vagy a vele egy tekintet alá eső személyek szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartása esetén alkalmazható. A biztosítóval egy tekintet alá eső személy a szerződő fél, annak vezető beosztású vagy a biztosított vagyontárgy kezelésére felhatalmazott munkavállalója, megbízottja, továbbá a biztosított vállalkozás vezető tisztségviselője vagy a biztosított vagyontárgy kezelésére felhatalmazott tagja.

5:428. § *[Mentesülés károkozás esetén]*

A biztosító mentesül szolgáltatási kötelezettsége alól, amennyiben a kárt a biztosított vagy valamely vele egy tekintet alá eső személy jogellenesen maga okozta. E jogkövetkezmény azonban csak a biztosított, a vele egy tekintet alá eső személyek szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartása esetén alkalmazható.

5:429. § *[Állapotmegőrzési kötelezettség]*

A biztosítási esemény bekövetkezése után a biztosított vagyontárgy állapotán a biztosított a szerződésben megállapított határidőn belül csak annyira változtathat, amennyire az a kárenyhítéshez szükséges. Ha a megengedettnél nagyobb mérvű változtatás következtében a biztosító számára szolgáltatási kötelezettsége elbírálása szempontjából lényeges körülmények kideríthetetlenekké váltak, kötelezettsége nem áll be.

5:430. § *[Az érdekmúlás]*

- (1) A biztosítási érdek megszűnéséhez fűződő jogkövetkezmények nem alkalmazandók, ha az érdekmúlás kizárólag vagyontárgy tulajdonjoga átszállásának következménye és a vagyontárgy más jogcím alapján már korábban is az új tulajdonos birtokában volt. Ebben az esetben a tulajdonjoggal együtt a biztosítási védelem is átszáll és a tulajdonjog átszállásának időpontjában esedékes biztosítási díjakért a korábbi és az új tulajdonos egyetemlegesen felelős.
- (2) A szerződést bármelyik fél a tulajdonváltozást, illetve az arról való tudomásszerzést követő harminc napon belül írásban, harmincnapos határidővel felmondhatja.

5:431. § *[Rendes felmondás kárbiztosítás esetén]*

- (1) A határozatlan időre kötött szerződést a felek írásban a biztosítási időszak végére harmincnapos határidővel felmondhatják.
- (2) A felek a szerződésben a felmondási jogot legfeljebb három évre kizárhatják.
- (3) Ha a szerződés három évnél hosszabb időre szól, és a felek nem kötötték ki, hogy az a megállapított időtartam eltelte előtt is felmondható, a negyedik évtől kezdve a szerződést bármelyik fél felmondhatja.

- (4) A szerződő fél felmondása esetében a biztosító követelheti annak a díjengedménynek egészben vagy részben történő megfizetését, amelyet a szerződés hosszabb tartamára tekintettel a biztosítottnak nyújtott (tartamengedmény).

5:432. § *[A részleges díjfizetés jogkövetkezménye]*

- (1) Ha az esedékes díjnak csak egy részét fizették meg és a biztosító a díjfizetési kötelezettség elmulasztására vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával eredménytelenül hívta fel a szerződő felet a befizetés megfelelő kiegészítésére, a szerződés – változatlan biztosítási összeggel – a befizetett díjjal arányos időtartamra marad fenn.
- (2) Ha a szerződés a díj nem fizetése miatt megszűnik, a biztosító követelheti a tartamengedmény időarányos részének megfizetését.

5:433. § *[Törvényi engedmény kárbiztosítás esetén]*

- (1) Ha a biztosító a kárt megtérítette, átszállnak rá azok a jogok, amelyek a biztosítottat illették meg harmadik személlyel szemben (törvényi engedmény).
- (2) A biztosítót a törvényi engedmény alapján megillető jogának érvényesítéséhez a biztosított, illetve a szerződő fél köteles – nyilatkozatok tételével, okiratok átadásával – támogatni.
- (3) A biztosító a törvényi engedmény alapján megillető jogát csak akkor érvényesítheti a biztosítottal közös háztartásban élő vagy olyan személlyel szemben, akinek magatartásáért a biztosított jogszabály alapján felelős, ha ezt a személyt a kár okozásáért szándékosság vagy súlyos gondatlanság terheli.
- (4) Ha a biztosító a kár megtérítésére irányuló jog csak részben száll át, és a biztosító a kárért felelős személy ellen keresetet indít, a biztosított kérésére köteles az ő igényét is érvényesíteni. A biztosított igényének érvényesítését a biztosító a költségek előlegezésétől függővé teheti.
- (5) Ha a megtérült összeg nem fedezi a biztosító és a biztosított együttes követelését, a biztosított élvez elsőbbséget.

5:434. § *[A biztosított vagyontárgy megkerülése]*

Ha a biztosított vagyontárgy megkerül, a biztosított arra igényt tarthat; ebben az esetben azonban a kártalanítási összeget vissza kell fizetni.

A felelősségbiztosítás

5:435. § *[A felelősségbiztosítás fogalma]*

- (1) Felelősségbiztosítási szerződés alapján a biztosított követelheti, hogy a biztosító a szerződésben megállapított módon és mértékben mentesítse őt olyan kár megtérítése alól, amelyért jogszabály szerint felelős.
- (2) A felelősségbiztosítási szerződés nyújtotta védelem kiterjed a felelősség kérdésének vizsgálatára és a megalapozott kártérítési követelések kielégítésére. A biztosítás kiterjed a védelem költségeire, ha olyan cselekmény miatt indul büntetőeljárás, amelynek a biztosított harmadik személlyel szemben fennálló felelőssége lehet a következménye, amennyiben e költségek a biztosító útmutatásai nyomán merültek fel. A biztosított követelésére a biztosítónak a költségeket meg kell előlegeznie.
- (3) A biztosítónak az útmutatása nyomán perre vitt jogvita és a (2) bekezdés szerinti védelem költségét, továbbá a kamatokat akkor is meg kell térítenie, ha ezek a kártérítési összeggel együtt a biztosítási összeget meghaladják.

5:436. § *[A biztosító helytállási kötelezettségének kizárása]*

Érvényes a biztosítási szerződés azon rendelkezése, hogy a biztosító a biztosított szándékos károkozásáért történő helytállási kötelezettségét kizárja.

5:437. § *[A túlbiztosítás és az alulbiztosítás felelősségbiztosítás esetén]*

Ha a felelősségbiztosítási díj kiszámítása a biztosított valamely pénzügyi adata alapján történik, a valóságostól eltérő adat szolgáltatása alapot adhat a túlbiztosítási tilalom vagy az alulbiztosítás jogkövetkezményeinek alkalmazására.

5:438. § *[A biztosítási esemény bejelentése]*

A biztosított öt munkanapon belül a bejelentési kötelezettség megszegése esetére vonatkozó jogkövetkezmények mellett köteles a biztosítónak írásban bejelenteni, ha vele szemben a felelősségbiztosítási szerződésben meghatározott tevékenységével kapcsolatban kárigényt jelentenek be, vagy ha olyan körülményről szerez tudomást,

amely ilyen kárigénynek okszerűen alapot adhat. A szerződés megszűnése után a biztosítási esemény bejelentésére legalább harminc nap bejelentési időt kell meghatározni.

5:439. § *[A biztosító szolgáltatása]*

- (1) A biztosító a megállapított kártérítési összeget a károsultnak fizetheti meg. A biztosított csak akkor követelheti, hogy a biztosító az ő kezéhez teljesítsen, ha a károsult követelését ő egyenlítette ki.
- (2) Ha a biztosított a vele szemben támasztott kártérítési igények miatti felelősségét vagy összecszerű helytállási kötelezettsége mértékét nyilvánvalóan megalapozatlanul vitatja, a biztosító jogosult a károsultnak teljesíteni. Az alaptalan tagadás többletköltségei a biztosítottat terhelik, ha pedig azokat a biztosító viselte, megtérítését követelheti a biztosítottól.
- (3) A biztosítási szerződésben a biztosító hozzájárulásával érvényesen kiköthető, hogy a biztosított a felelősségbiztosítási szerződésre alapított követelését másra engedményezheti.

5:440. § *[A károsult igényének érvényesítése]*

- (1) A károsult igényét – a kötelező felelősségbiztosítás kivételével – közvetlenül a biztosító ellen nem érvényesítheti.
- (2) Ez a szabály nem akadályozza ugyanakkor, hogy a károsult a biztosítóval szemben annak bírósági megállapítása iránt indítson keresetet, hogy a biztosított felelősségbiztosítási fedezete a károkozás időpontjában fennállt.

5:441. § *[A biztosított és a károsult egyezsége]*

- (1) A biztosított a biztosító előzetes hozzájárulása nélkül egészben vagy részben sem ismerhet el, fizethet meg vagy teljesíthet bármilyen egyéb módon kártérítési követelést.
- (2) A biztosított és a károsult egyezsége a biztosítóval szemben csak akkor hatályos, ha azt a biztosító tudomásul vette, a biztosított bírósági elmarasztalása pedig csak akkor, ha a biztosító a perben részt vett, a biztosított képviselétől gondoskodott, vagy ezekről lemondott.
- (3) Nem hivatkozhat azonban a biztosító arra, hogy a harmadik személy követelésének a biztosított által történt elismerése hatálytalan, ha a követelés nyilvánvalóan megalapozott, és az adott körülmények között a biztosított nyilvánvalóan nem tagadhatta meg az elismerést.

5:442. § *[Törvényi engedmény felelősségbiztosítás esetén]*

A biztosítót a kár megtérítését követően törvényi engedmény illeti meg. A kifizetett kárt a biztosítottól is visszakövetelheti. E jogait a biztosító csak akkor érvényesítheti a biztosítottal, a vele közös háztartásban élő vagy olyan személlyel szemben, akinek magatartásáért a biztosított jogszabály alapján felelős, ha ezt a személyt a kár okozásáért szándékosság vagy súlyos gondatlanság terheli.

III. fejezet

Az összegbiztosítások

Az életbiztosítás

5:443. § *[Életbiztosítások]*

Életbiztosítási szerződés alapján a biztosító természetes személy halála, meghatározott életkor, vagy időpont elérése, esemény bekövetkezése esetére a szerződésben meghatározott biztosítási összeg kifizetésére, járadék élethosszig tartó vagy időszakos folyósítására vállal kötelezettséget. Az életbiztosítás lehet különösen:

- a) kockázati életbiztosítás, amely esetben a biztosító kockázatviselésének megszűnésével maradékjogok nem keletkeznek, vagy
- b) maradékjoggal rendelkező életbiztosítás, ideértve a befektetési egységekhez kötött életbiztosítást is, amelynek befektetési kockázatát a szerződő fél viseli.

5:444. § *[Az életbiztosítási szerződés kedvezményezettje]*

- (1) Életbiztosítási szerződésben kedvezményezett lehet
 - a) a szerződésben megnevezett személy,
 - b) a bemutatóra szóló kötvény birtokosa, vagy
 - c) a biztosított vagy az örököse, ha kedvezményezettet nem jelöltek, és bemutatóra szóló kötvényt sem állítottak ki, vagy a kedvezményezett megnevezése nem volt érvényes a biztosítási esemény időpontjában.

- (2) A szerződő fél a kedvezményezettet a biztosítóhoz címzett és a biztosítónak eljuttatott írásbeli nyilatkozattal jelölheti ki, a biztosítási esemény bekövetkezéséig azonban bármikor ugyanilyen formában a kedvezményezett kijelölését visszavonhatja, vagy a kijelölt kedvezményezett helyett más kedvezményezettet nevezhet meg. Abban az esetben, ha bemutatóra szóló kötvényt állítottak ki, a későbbi kedvezményezett jelölés akkor lép hatályba, ha a kötvényt megsemmisítették és új kötvényt állítottak ki. Ha nem a biztosított a szerződő fél, ehhez a biztosított írásbeli hozzájárulása szükséges.
- (3) A szerződő fél a biztosítotthoz vagy a kedvezményezetthez intézett írásbeli nyilatkozattal kötelezettséget vállalhat arra, hogy a kedvezményezett kijelölését folyamatosan hatályban tartja (visszavonhatatlan kedvezményezettjelölés). Ebben az esetben a kedvezményezett kijelölését nem lehet visszavonni vagy megváltoztatni azon személy hozzájárulása nélkül, akinek részére a kötelezettségvállalást tették. A visszavonhatatlan kedvezményezettjelölésről a biztosítót is tájékoztatni kell.
- (4) A kedvezményezett kijelölése hatályát veszti, ha a kedvezményezett a biztosítási esemény bekövetkezése előtt meghal.

5:445. § *[Az életbiztosítási szerződés megkötése és módosítása]*

- (1) Az életbiztosítási szerződés megkötéséhez és módosításához – ha a szerződést nem ő köti meg – a biztosított írásbeli hozzájárulása szükséges.
- (2) A biztosított a szerződés megkötéséhez adott hozzájárulását írásban bármikor visszavonhatja. Csoportos életbiztosítási szerződés ettől eltérően is rendelkezhet. A visszavonás következtében a szerződés a biztosítási időszak végével megszűnik, kivéve ha a biztosított a szerződő fél írásbeli hozzájárulásával a szerződésbe belép.

5:446. § *[A biztosított belépése életbiztosítás esetén]*

- (1) A biztosított a szerződő fél írásbeli hozzájárulásával a szerződésbe bármikor beléphet; a belépéshez a biztosító hozzájárulása nem szükséges. Csoportos biztosítási szerződés a biztosított belépési jogát korlátozhatja, vagy annak gyakorlását feltételhez kötheti.
- (2) A biztosított – mielőtt a szerződés felmondás vagy díjfizetés elmaradása miatt megszűnik – a biztosítóval közölt írásbeli nyilatkozatával a szerződő fél helyébe léphet.
- (3) A (2) bekezdésben meghatározott esetekben a biztosítási időszakban esedékes díjakért a biztosított a szerződő féllel egyetemlegesen felelős. A szerződéses jogviszonyba belépő biztosított a szerződő félnek a szerződésre fordított költségeit – ideértve a biztosítási díjat is – köteles megtéríteni.

5:447. § *[Többszörös biztosítás életbiztosítás esetén]*

A felek azonos biztosítási érdekre és azonos biztosítási kockázatokra több életbiztosítást is köthetnek érvényesen.

5:448. § *[A díjfizetés elmulasztásának következménye életbiztosítás esetén]*

- (1) A teljes biztosítási időszakra járó díjat a biztosító az első évben bírósági úton érvényesítheti; ezt követően csak akkor élhet e jogával, ha abban az évben a biztosított, illetve a szerződő fél a díjfizetést már megkezdte, vagy a felek díjfizetésre halasztásban állapodtak meg.
- (2) A díjfizetés elmulasztása esetén a maradékjogot tartalmazó életbiztosítási szerződés megfelelően csökkentett biztosítási összeggel marad fenn (díjmentesítés). A biztosított, illetve a szerződő fél azonban e jogkövetkezmény helyett választhatja a szerződés rendes felmondását.
- (3) Nem lehet díjmentesíteni a szerződést, ha visszavásárlási összeg a szerződő díjmentesítési kérelmének időpontjában még nem keletkezett, ebben az esetben a szerződés kifizetés nélkül szűnik meg.

5:449. § *[A közlési kötelezettség megszegésének következménye életbiztosítás esetén]*

- (1) Ha a biztosító csak később szerez tudomást a szerződéskötéskor már fennállott lényeges körülményekről, az ebből eredő jogokat a szerződés fennállásának csupán az első öt évében gyakorolhatja.
- (2) A közlési kötelezettség megsértése ellenére beáll a biztosító kötelezettsége, ha a szerződés megkötésétől a biztosítási esemény bekövetkeztéig öt év már eltelt.

5:450. § *[Rendes felmondás életbiztosítás esetén]*

- (1) A szerződő fél – ha az első évi biztosítási díjat befizették – az életbiztosítási szerződést írásban, harminc nap felmondási idő mellett, a biztosítási időszak utolsó napjára felmondhatja.

- (2) Az életbiztosítási szerződést a biztosító – a biztosítási kockázat jelentős növekedésének esetét kivéve – nem mondhatja fel.

5:451. § *[A biztosító mentesülése életbiztosítás esetén]*

- (1) Ha a maradékjogot tartalmazó életbiztosítási szerződés bármely okból a biztosítási összeg kifizetése nélkül szűnik meg, a biztosító köteles a szerződésben meghatározott visszavásárlási összeget kifizetni.
- (2) A biztosító a biztosítási összeg kifizetése alól mentesül, ha a biztosított a kedvezményezett szándékos magatartása következtében vesztette életét; a visszavásárlási összeg ebben az esetben az örökösöket illeti meg, és a kedvezményezett abból nem részesülhet.
- (3) A szerződés a biztosítási összeg kifizetése nélkül szűnik meg, és a biztosító nem a visszavásárlási összeget, hanem a díjtartalékot köteles visszatéríteni, ha a biztosított szándékosan elkövetett súlyos bűncselekménye folytán vagy azzal összefüggésben, vagy a szerződéskötéstől számított két éven belül elkövetett öngyilkosság következtében halt meg.

5:452. § *[Mentesség a hagyaték alól]*

A biztosított halála esetén fizetendő szolgáltatás nem része a biztosított hagyatékának.

5:453. § *[Csoportos életbiztosítás]*

- (1) Csoportos életbiztosítás esetén a biztosítottak meghatározása valamely szervezethez való tartozásuk vagy a közöttük és a szerződő fél között fennálló jogviszony alapján történik, a biztosító ugyanakkor a kockázatot a csoport és nem az egyes biztosítottak szempontjából vizsgálja és vállalja el.
- (2) A csoportos életbiztosításban biztosított lehet a csoport tagjának hozzátartozója is.
- (3) Csoportos életbiztosítás esetén a biztosító tájékoztatási kötelezettségét csak a szerződő fél részére kell hogy teljesítse.

A balesetbiztosítás

5:454. § *[Az életbiztosítás alkalmazandó szabályai a balesetbiztosításra]*

- (1) A balesetbiztosításra az életbiztosítás szabályait kell alkalmazni a következő kérdésekben:
- a csoportos életbiztosításra,
 - a biztosított részéről szükséges hozzájárulásra, ha nem a biztosított a szerződő fél,
 - a biztosított hozzájáruló nyilatkozatának visszavonására és belépési jogára,
 - a kedvezményezett kijelölésére és jogaira, valamint
 - a biztosító mentesülésére, ha a biztosítási eseményt, különösen a biztosított halálát, a biztosítási összegre jogosult okozta.
- (2) A felek azonos biztosítási érdekre és azonos biztosítási kockázatokra több balesetbiztosítást is köthetnek érvényesen.
- (3) A felek a felmondási jog korlátozásában érvényesen nem állapodhatnak meg.
- (4) A balesetbiztosításra egyébként a kárbiztosítás szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a biztosító a balesetért felelős személlyel szemben a törvényi engedmény alapján igényt nem támaszthat.

IV. fejezet

A betegségbiztosítás

5:455. § *[Az életbiztosítás alkalmazandó szabályai a betegségbiztosításra]*

- (1) A betegségbiztosításra az életbiztosítás szabályait a következő kérdésekben kell alkalmazni:
- a csoportos biztosításra,
 - a biztosított részéről szükséges hozzájárulásra, ha nem a biztosított a szerződő fél,
 - a biztosított hozzájáruló nyilatkozatának visszavonására és belépési jogára valamint
 - a biztosító kötelezettségei beállítására a közlési kötelezettség megsértése esetén.
- (2) Abban az esetben, ha a betegségbiztosítást a kárbiztosítás szabályai szerint kötötték, a II. fejezet rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni:
- a kárenyhítési kötelezettség szabályainak alkalmazása során nem tekinthető a biztosító mentesülését eredményező oknak, ha a biztosított az őt törvény alapján megillető rendelkezési joggal élve az orvosi beavatkozáshoz nem járul hozzá,

- b) a biztosítási esemény bekövetkezése esetén a helyszín megváltoztatásának tilalma nem alkalmazható,
- c) a törvényi engedmény alapján igényérvényesítésnek a szerződő féllel szemben is helye van, ha a biztosítási esemény bekövetkezéséért a szerződő fél mint a biztosított munkáltatója felelős.

5:456. § *[Túlbiztosítás betegségbiztosítás esetén]*

Abban az esetben, ha a betegségbiztosítást az összegbiztosítás szabályai szerint kötötték, az életbiztosításra irányadó rendelkezéseket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a túlbiztosítási tilalom annyiban nem érvényesül, hogy a felek azonos biztosítási érdekre és azonos biztosítási kockázatokra az összegbiztosítás szabályai szerint köthetnek több betegségbiztosítást is érvényesen.

5:457. § *[Várakozási idő]*

- (1) A felek a biztosítási szerződés közös szabályainál meghatározott várakozási időnél hosszabb, de legfeljebb hároméves várakozási időben csak ápolási szolgáltatásra irányuló biztosítás esetében vagy akkor állapodhatnak meg, ha a biztosítottnak a várakozási idő kikötésére okot adó egészségi állapota a szerződéskötéskor mindkét fél által ismert volt.
- (2) A várakozási időbe beszámít az az időtartam, amelynek során a biztosított a betegségbiztosítás megkötését megelőzően legkésőbb hatvan napon belül megszűnt korábbi betegségbiztosítási szerződés alapján folyamatosan betegségbiztosítási szolgáltatásra jogosult volt. Ezt a rendelkezést arra az esetre is alkalmazni kell, ha a biztosított a harmadik személy által megkötött betegségbiztosításba lép, ideértve azt is, ha a harmadik személy által megkötött csoportos betegségbiztosítás a biztosított belépésével egyéni betegségbiztosítássá válik.

5:458. § *[Felmondás betegségbiztosítás esetén]*

- (1) A betegségbiztosításban nem alkalmazhatók a biztosítási kockázat jelentős növekedésére vonatkozó szabályok. A felek azonban a szerződésben megállapodhatnak abban, hogy a biztosított egészségi állapotának a biztosítási szolgáltatás tartós igénybevételét eredményező megromlása esetén a biztosító arányos pótdíj érvényesítésére vagy a szolgáltatás időbeli korlátozására jogosult.
- (2) A betegségbiztosítást a biztosító rendes felmondással nem szüntetheti meg.
- (3) Abban az esetben, ha nem a biztosított körülményeiben, hanem a veszélyközösséget érintően a megállapodás szerinti díj számítási alapjaihoz viszonyítva következtek be előre nem látható, tartós változások, a biztosító jogosult a megállapodás szerinti díj újbóli megállapítására.
- (4) A díjnak a módosított számítási alapoknak megfelelő újbóli meghatározása szükséges és indokolt, ha független szakértő a számítási alapokat és a (3) bekezdés szerinti feltételeket felülvizsgálja és igazolja.

9. CÍM

A tartási és az életjáradéki szerződés

I. fejezet

A tartási szerződés

5:459. § *[A tartási szerződés]*

- (1) Tartási szerződés alapján a tartásra kötelezett a tartásra jogosultat olyan ellátásban köteles részesíteni, amely körülményeinek és szükségleteinek megfelel. E körben gondoskodni kell különösen a tartásra jogosult lakhatásának biztosításáról, élelemmel és ruházattal való ellátásáról, gondozásáról, betegsége esetén ápolásáról és gyógyítatásáról, halála esetén pedig illő eltemettetéséről.
- (2) A szerződés a tartásra jogosult haláláig áll fenn. A tartásra kötelezett halála esetén a tartási kötelezettség – az örökgyógy tartozásaiért való felelősség szabályai szerint – annyiban száll át a tartásra kötelezett örökösére, amennyiben a tartásra kötelezett haláláig nyújtott tartás az ellenszolgáltatást nem fedezi.
- (3) Több tartásra jogosult javára szóló szerződés esetén – ha a körülményekből vagy a felek rendelkezéséből más nem következik – bármelyik tartásra jogosult halála után a túlélő az oszthatatlan szolgáltatásokat – ideértve a megszokott életvitel folytatásához és az ezt biztosító használati tárgyak fenntartásához szükséges szolgáltatásokat is – egészben, az osztható szolgáltatásokat pedig olyan arányban jogosult követelni, amilyen arányban azok őt megillették.
- (4) Tartási szerződés harmadik személy javára is köthető. A harmadik személy a szerződésből eredő jogát az értesítéstől számított hatvan napon belül visszautasíthatja. A visszautasítás a szerződést felbontja.
- (5) Tartási szerződés csak írásban érvényes.

5:460. § *[Tartás fejében ingatlan tulajdonjogának átruházása]*

- (1) Ha a tartási kötelezettség fejében a tartásra kötelezettre ingatlan tulajdonjogát ruházzák át, a tartási kötelezettség teljesítését biztosító jogot a tulajdonváltozással egyidejűleg a tartásra jogosult javára az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni.
- (2) A ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tartási kötelezettség teljesítését biztosító jog alapján a tartásra jogosult a szerződésben vállalt kötelezettség teljesítésének elmulasztása esetén az ingatlanból a végrehajtásra vonatkozó szabályok szerint kielégítést kereshet. Ha a tartási kötelezettséggel terhelt ingatlant elidegenítik, a kielégítést az új tulajdonos is tűrni köteles.
- (3) Az (1) bekezdés szerinti jog ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése mellőzhető abban az esetben, ha a tartásra jogosult javára haszonélvezeti jog bejegyzésére került sor.

5:461. § *[A tartási szerződés módosítása és megszüntetése]*

- (1) A bíróság a tartási szerződést bármelyik fél kérelmére – mindkét fél érdekeinek figyelembevételével – módosíthatja.
- (2) Ha valamelyik fél magatartása vagy körülményei folytán a természetben való tartás lehetetlenné vált, bármelyik fél kérheti a bíróságtól a szerződés végleges vagy az említett körülmények megszűntéig tartó átváltoztatását életjáradéki szerződéssé.
- (3) Ha a szerződés célja sem annak módosításával, sem pedig életjáradéki szerződéssé történő átváltoztatásával nem valósítható meg, bármelyik fél kérheti a bíróságtól a szerződés megszüntetését. A bíróság a szerződést a felek megfelelő kielégítésével szünteti meg.
- (4) Az (1)–(3) bekezdésben szabályozott jogkövetkezmények közül a bíróság nem alkalmazhatja azt, amelyik ellen valamennyi fél tiltakozik.

5:462. § *[Az ingyenes tartási szerződés]*

- (1) Ha a körülményekből más nem következik, a közeli hozzátartozók között létrejött tartási szerződésből folyó kötelezettségek teljesítéséért ellenszolgáltatás nem jár.
- (2) Az ingyenes tartási szerződés a tartásra kötelezett halálával megszűnik.
- (3) A tartásra kötelezett az ingyenes tartási szerződés megszüntetését követelheti, ha annak teljesítése vagy életjáradéki szerződéssé átalakítása a szerződéskötés után megváltozott vagyoni körülményeinél fogva rá nézve túlságos megterheléssel járna.
- (4) Az ingyenes tartásra az ajándékozás szabályait is megfelelően alkalmazni kell.

II. fejezet**Az életjáradéki szerződés****5:463. §** *[Az életjáradéki szerződés]*

- (1) Életjáradéki szerződés alapján a járadékszolgáltató a járadékos javára meghatározott pénzösszeg vagy más helyettesíthető dolog időszakonként visszatérő szolgáltatására köteles.
- (2) Ha az életjáradéki szerződést a járadékos javára úgy kötik, hogy az életjáradékot a járadékszolgáltató vagy más személy haláláig, vagy valamely más meghatározott időpont vagy feltétel bekövetkezéséig kell teljesíteni, a járadékost túlélő járadékszolgáltatót a járadékos helyébe lépő kedvezményezett javára is a szerződésben meghatározottak szerinti szolgáltatási kötelezettség terheli.
- (3) Az életjáradékot a szerződésben megállapított időszakonként előre kell fizetni.
- (4) Az életjáradéki szerződésre egyebekben a tartási szerződés szabályait, ha pedig a járadékszolgáltató az életjáradék szolgáltatását üzletszerűen és a kapott ellenszolgáltatásra figyelemmel kalkulált üzleti kockázat alapján nyújtja, úgy a járadékszolgáltatót terhelő tájékoztatási kötelezettségre, az általános szerződési feltételek tartalmi követelményeire, valamint – a szerződés üzleti jellegétől függetlenül a (2) bekezdésben meghatározott esetben – a kedvezményezett jelölésére és jogaira a biztosítási szerződésre vonatkozó szabályokat is megfelelően alkalmazni kell.

10. cím

A POLGÁRI JOGI TÁRSASÁGI SZERZŐDÉS

5:464. § *[A polgári jogi társasági szerződés]*

- (1) Szerződéssel a felek egymás irányában arra vállalnak kötelezettséget, hogy gazdasági tevékenységet is igénylő közös céljuk elérése érdekében együttműködnek, a közös cél megvalósításához szükséges vagyoni hozzájárulást teljesítenek, és tevékenységük kockázatát közösen viselik.
- (2) Polgári jogi társaságot a felek közös gazdasági érdekeik előmozdítására és az erre irányuló tevékenységük összehangolására, vagyoni hozzájárulás nélkül is létrehozhatnak.
- (3) Az üzletszerű gazdasági tevékenység folytatására kötött polgári jogi társasági szerződés semmis.
- (4) A polgári jogi társasági szerződés csak írásban érvényes.

5:465. § *[A vagyoni hozzájárulás]*

- (1) A felek fejenként egyenlő mértékben teljesítenek vagyoni hozzájárulást.
- (2) A hozzájárulás állhat dolgok közös tulajdonba vagy közös használatba adásából, valamint bármilyen egyéb szolgáltatásból, így különösen személyes munkavégzésből.
- (3) A nem pénzben nyújtott hozzájárulásokat a szerződő felek maguk értékelik, és ennek alapján megállapítják a hozzájárulások egymáshoz viszonyított arányát.

5:466. § *[A vagyoni hozzájárulás szolgáltatásának módja]*

- (1) A hozzájárulásként adott elhasználható dolgok közös tulajdonba, az el nem használható dolgok közös használatba kerülnek.
- (2) A közös tulajdonba került dolog tulajdoni hányadával a fél önállóan nem rendelkezhet. A felek e rendelkezéstől érvényesen nem térhetnek el.

5:467. § *[Igényérvényesítés a szerződő féllel szemben]*

Ha valamelyik szerződő fél nem szolgáltatja a szerződésben vállalt hozzájárulást, bármelyik fél követelheti tőle a szerződésszerű teljesítést. Ezt a jogot érvényesen nem lehet kizárni.

5:468. § *[A nyereségből való részesedés és a veszteség viselése]*

- (1) A harmadik személlyel kötött szerződés alapján a polgári jogi társasági szerződés szerződő felei válnak közvetlenül jogosulttá és kötelezetté. A szerződő felek harmadik személyekkel szembeni felelőssége egyetemleges. A szerződés ettől eltérő rendelkezése semmis.
- (2) A szerződő felek a nyereségből egyenlő mértékben részesednek, a veszteséges egyenlő mértékben viselik; a működés során szerzett, közös tulajdonba került dolgok tulajdoni hányada egyenlő. Semmis a felek azon rendelkezése, amely valamely szerződő felet a nyereségből teljesen kizár vagy a veszteség viselése alól teljesen mentesít.

5:469. § *[A polgári jogi társaság ügyeinek vitele]*

- (1) A szerződésből eredő ügyek vitelére minden szerződő fél jogosult.
- (2) Az ügyvitelre jogosult felet jogosultnak kell tekinteni arra is, hogy az ügyvitel körében a többi szerződő felet képviselje. A képviseleti jogot a szerződő felek többsége akkor is megvonhatja, ha a képviselőt a szerződés rendelte ki.
- (3) Valamelyik szerződő fél nem megfelelő ügyvitele ellen a többi fél tiltakozhat; a vitát a szerződő felek többsége dönti el.

5:470. § *[A polgári jogi társasági szerződés megszűnése]*

- (1) A szerződés megszűnik:
 - a) ha a szerződésben meghatározott cél megvalósult, vagy az többé nem lehetséges,
 - b) ha eltelt az a határidő, amely időtartamra a felek a szerződést létrehozták,
 - c) valamely fél halálával, illetőleg jogutód nélküli megszűnésével, a szerződés felmondásával, vagy
 - d) ha a szerződő felek közös elhatározással a megszüntetésről döntenek.
- (2) Valamely fél halála, jogutód nélküli megszűnése vagy – az azonnali hatályú felmondás kivételével – a szerződés felmondása esetén a többi szerződő fél a szerződéses jogviszony fennmaradásáról határozhat.

5:471. § *[A szerződés felmondása]*

- (1) A határozatlan időre kötött szerződést bármelyik szerződő fél három hónapos felmondási idővel felmondhatja. A felmondási jogot nem lehet érvényesen kizárni.
- (2) Aki alkalmatlan időben gyakorolja felmondási jogát, köteles az ebből fakadó károkat megtéríteni, feltéve, hogy az időpont alkalmatlanságára a többi fél előzetesen figyelmeztette, és felmondását a figyelmeztetés ellenére fenntartotta.

5:472. § *[Azonnali hatályú felmondás]*

A szerződés azonnali hatályú felmondással is megszüntethető, ha erre a másik fél fontos okot szolgáltat, így különösen ha a szerződést súlyosan megszegi, vagy olyan magatartást tanúsít, amely a vele való további együttműködést nagy mértékben veszélyezteti.

5:473. § *[Elszámolás a szerződés megszűnésekor]*

- (1) A szerződés megszűnéskor a felek kötelesek elszámolni egymással. Semmis az olyan megállapodás, amely az elszámolást előre kizárja.
- (2) Az elszámolás során a felek közös tulajdonba került vagyoni hozzájárulását vagyoni hozzájárulásuk arányában kell közöttük felosztani.
- (3) A harmadik személyekkel fennálló jogviszonyokat a polgári jogi társaság megszűnése önmagában nem érinti.
- (4) A közös használatba adott dolgokat vissza kell szolgáltatni a tulajdonosnak.

11. CÍM**AZ EGY HÁZTARTÁSBAN ÉLŐK VAGYONI VISZONYAI****5:474. §** *[Egy háztartásban élők vagyoni viszonyai]*

Az élettársak közti törvényes vagyoni jogi rendszerre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni – a házastársak kivételével – a közös háztartásban élő más személyek vagyoni viszonyaira is.

12. CÍM**A DÍJKITÜZÉS, VALAMINT KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁS KÖZÉRDEKŰ CÉLRA****I. fejezet****A díjkitűzés****5:475. §** *[A díjkitűzés]*

- (1) Ha valaki meghatározott teljesítmény vagy eredmény létrehozójának nyilvánosan díjat ígér, a díjat köteles kiszolgáltatni annak, aki a megszabott követelménynek eleget tett. E kötelezettség akkor is terheli, ha a teljesítményt vagy eredményt a díjkitűzésre tekintet nélkül hozták létre.
- (2) Ha a megszabott követelménynek többen együttesen tettek eleget, a díjat közöttük közreműködésük arányában, ha pedig ezt nem lehet megállapítani, vagy a követelménynek többen külön-külön tettek eleget, egyenlő arányban kell megosztani.
- (3) A díjkitűzésre irányuló ígéret visszavonása csak akkor érvényes, ha a díjkitűző a visszavonás jogát kifejezetten fenntartotta, és a visszavonás az eredmény megvalósulása előtt legalább ugyanolyan nyilvánosan történt, mint a díjkitűzés.

II. fejezet**Kötelezettségvállalás közérdekű célra****5:476. §** *[Kötelezettségvállalás közérdekű célra]*

Bármely személy kötelezettséget vállalhat arra, hogy általa meghatározott közérdekű célra ingyenesen vagyoni szolgáltatást teljesít.

5:477. § *[A cél megvalósítását biztosító szerv kijelölése]*

- (1) Ha a kötelezett nem jelölte ki azt a szervet, amely a szolgáltatást a meghatározott célra fordítja, annak kijelöléséről az ügyész keresete alapján a bíróság határoz.
- (2) Ha a kijelölt szerv a szolgáltatást nem fordítja a meghatározott célra, az ebből eredő igények érvényesítésére az ügyész is jogosult.

5:478. § *[A kötelezettségvállalás visszavonása]*

- (1) Az egyszeri szolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalást csak a teljesítés előtt és csak akkor lehet visszavonni, ha a kötelezettség elvállalása után a kötelezett körülményeiben olyan lényeges változás állott be, hogy a teljesítés tőle többé nem elvárható.
- (2) A határozatlan időre szóló, rendszeres szolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalást a kötelezett bármikor visszavonhatja.
- (3) Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a már teljesített szolgáltatás visszakövetelésének nincs helye.

5:479. § *[A kötelezettség megszűnése]*

- (1) A kötelezettség megszűnik a kötelezett halálával, jogutód nélküli megszűnésével, továbbá ha az a cél, amelyre a szolgáltatást fordítani kell, megvalósult, vagy megvalósítása többé nem lehetséges.
- (2) Ha a kötelezettség a cél megvalósulása vagy meghiúsulása miatt szűnt meg, a fel nem használt szolgáltatásokat a kötelezett részére vissza kell szolgáltatni.

NEGYPEDIK RÉSZ**Az értékpapír****5:480. §** *[Az értékpapírrá minősítés feltételei]*

- (1) Értékpapírnak minősül az olyan okirat vagy – jogszabályban meghatározott – más módon rögzített, nyilvántartott és továbbított adat,
 - a) amelyet kibocsátója, illetve kiállítója értékpapírnak nyilvánított és a jogszabályban meghatározott kellékekkel rendelkezik,
 - b) amely kibocsátásának helye szerint értékpapírnak minősül, vagy
 - c) amelyet jogszabály értékpapírnak minősít.
- (2) Értékpapír előállítható
 - a) okiratként vagy dematerializált értékpapírként,
 - b) névre szóló vagy bemutatóra szóló értékpapírként.
- (3) Ha a kibocsátó dematerializált értékpapírt bocsátott ki, vagy a nyomdai úton előállított értékpapírt dematerializált értékpapírrá alakította át, annak nyomdai úton történő előállításáról utóbb nem rendelkezhet.

5:481. § *[Az értékpapírral való rendelkezés]*

Értékpapírban meghatározott joggal és követeléssel rendelkezni (az értékpapírt átruházni, megterhelni) dematerializált értékpapír esetén – külön jogszabályban meghatározott módon – az értékpapírszámlán történő terhelés, illetve jóváírás útján, okiratként előállított értékpapír esetében pedig az értékpapír által, annak birtokában lehet.

5:482. § *[Az értékpapír megsemmisítése]*

Az értékpapír megsemmisítésének rendjét jogszabály állapítja meg.

ÖTÖDIK RÉSZ A BIZALMI VAGYONKEZELÉS

5:483. § *[A más személy javára kezelt vagyon létrejötte]*

- (1) Természetes személy vagy jogi személy (a továbbiakban együtt: vagyonrendelő) meghatározott személy javára kezelt vagyont (a továbbiakban: kezelt vagyon) hozhat létre.
- (2) A kezelt vagyon létrejön, ha
 - a) a vagyonrendelő egyoldalú nyilatkozatban (vagyonrendelő nyilatkozat) kezelt vagyon létrehozásának szándékáról nyilatkozik és vagyonkezelőt jelöl ki,
 - b) a vagyonrendelő nyilatkozatban kijelölt vagyonkezelő a kijelölést elfogadja, és
 - c) a vagyonrendelő tulajdonjogot, jogot, illetve követelést ruház át a vagyonkezelőre abból a célból, hogy a vagyonkezelő a vagyontárgyakat a vagyonrendelő vagy harmadik személy (a továbbiakban együtt: kedvezményezett) javára kezelje.
- (3) A vagyonrendelő nyilatkozat érvényességéhez annak közokiratba vagy ügyvéd (jogtanácsos) által ellenjegyzett magánokiratba foglalása szükséges.
- (4) Vagyonrendelő nyilatkozat közvégrendeletben is tehető.
- (5) Törvény, bírósági és hatósági határozat is kötelezhet meghatározott személy javára történő vagyonkezelésre.

5:484. § *[Tulajdonjog, jog, követelés vagyonkezelési célú átruházása]*

A vagyonrendelő nyilatkozat a tulajdonjog, jog, illetve követelés vagyonkezelési célú átruházásának jogcímül szolgál, a tulajdonjog, jog, illetve követelés átruházásához a jogcímen felül szükséges további feltételeket nem pótolja.

5:485. § *[A kezelt vagyon és a vagyonkezelő személyes vagyona]*

- (1) A vagyonkezelés céljából a vagyonkezelő tulajdonába került dolgok, illetve a vagyonkezelőre átruházott jogok, követelések a vagyonkezelő személyes vagyonától és az általa kezelt egyéb vagyontól elkülönült vagyont képeznek.
- (2) A vagyonkezelő házastársa, élettársa és személyes hitelezői nem támaszthatnak igényt a kezelt vagyonba tartozó vagyontárgyakra. A kezelt vagyon nem része a vagyonkezelő hagyatékának.
- (3) A kezelt vagyon hitelezői nem támaszthatnak igényt a vagyonkezelő személyes vagyonába tartozó vagyontárgyakra.
- (4) A kezelt vagyonba tartozik
 - a) a vagyonkezelésbe adott vagyontárgyak minden haszna,
 - b) a vagyonkezelés során értékesített vagyontárgy helyébe lépő más vagyontárgy és
 - c) a vagyonkezelésbe adott vagyontárgy értékcsökkenésének vagy elpusztulásának pótlására szolgáló biztosítási összeg, kártérítés vagy más érték is.

5:486. § *[A vagyonrendelő nyilatkozat kötelező tartalma]*

- (1) A vagyonrendelő nyilatkozatban meg kell határozni:
 - a) a kedvezményezett személyét, ideértve azt az esetet is, amikor a vagyonrendelő a kedvezményezett,
 - b) a vagyonkezelő személyét, valamint
 - c) a vagyonkezelésbe adott vagyontárgyakat.
- (2) A kedvezményezett személyét úgy kell meghatározni, hogy az mindenkor alkalmas legyen a kedvezményezett egyértelmű azonosítására.
- (3) A vagyonkezelésbe adott ingatlant, lajstromozott ingó dolgot és lajstromozott jogot egyedileg kell meghatározni. Egyébként a vagyonkezelésbe adott vagyontárgyak egyértelmű azonosításra alkalmas körülírással is meghatározhatók.

5:487. § *[A vagyonrendelő nyilatkozat szükség szerinti tartalmi elemei]*

- (1) A vagyonrendelő nyilatkozat szükség szerint rendelkezik
 - a) határozott időre szóló vagyonkezelés esetén a vagyonkezelés időtartamáról, illetve arról, hogy a vagyonrendelő fenntartja-e a bizalmi vagyonkezelés egyoldalú megszüntetésének a jogát a határozott idő letelte előtt,
 - b) feltételhez kötött vagyonkezelés esetén a feltételről,
 - c) a vagyonkezelés módjáról, a vagyonrendelő utasítási jogainak fenntartásáról vagy annak korlátozásáról, illetve kizárásáról,
 - d) a vagyonkezelő díjazásáról,

- e) a további vagyonkezelők kijelölésének módjáról,
 - f) közreműködő vagyonkezelő általi igénybevételek kizárásáról vagy korlátozásáról, valamint
 - g) a kedvezményezetti jogok átruházhatóságának kizárásáról vagy korlátozásáról.
- (2) A vagyonrendelő a vagyonrendelő nyilatkozatban fenntarthatja magának a jogot
- a) a vagyonkezelő felmentésére,
 - b) új vagyonkezelő kijelölésére,
 - c) a kedvezményezett személyének megváltoztatására,
 - d) a vagyonrendelő nyilatkozat meghatározott részének módosítására,
 - e) a vagyonkezelés időtartamának meghatározására vagy módosítására.
- (3) A vagyonrendelő a (2) bekezdés szerinti jogok gyakorlására a vagyonrendelő nyilatkozatban más személyt is kijelölhet.
- (4) Ha a vagyonrendelő nyilatkozat szerint a vagyonkezelő a feladatának ellátása során a vagyonrendelő utasításai szerint köteles eljárni, a vagyonrendelésre a megbízási szerződés szabályait kell alkalmazni, feltéve, hogy a vagyonkezelőnek kijelölt személy a kijelölést elfogadta.

5:488. § *[A vagyonkezelő kijelölése]*

- (1) Vagyonkezelővé csak a kormány rendeletében meghatározott feltételeknek megfelelő személyek jelölhetők ki. Egyidejűleg több személy is kijelölhető vagyonkezelőnek.
- (2) A vagyonkezelői megbízátság annak kifejezett elfogadásával veszi kezdetét. A vagyonkezelői megbízátság részleges elfogadása érvénytelen.
- (3) Új vagyonkezelőt jelölhet ki
- a) a vagyonrendelő nyilatkozatban erre feljogosított személy,
 - b) a kedvezményezett vagy a vagyonkezelő kérelme alapján a bíróság.
- (4) A vagyonkezelő nem lehet a bizalmi vagyonkezelés kizárólagos kedvezményezettje.
- (5) A vagyonkezelő nem lehet maga a vagyonrendelő.

5:489. § *[Jogutódlás a vagyonkezelői tisztségben]*

Új vagyonkezelő kijelölése esetén a kezelt vagyon az új vagyonkezelőre mint jogutódra száll át.

5:490. § *[A vagyonkezelő jogai, kötelezettségei]*

- (1) A vagyonkezelő a vagyonrendelő nyilatkozatban foglaltak szerint köteles a kedvezményezett érdekében gyakorolni a rá átruházott tulajdonosi, illetve más jogokat, és kezelni, illetve érvényesíteni a rá átruházott követeléseket.
- (2) A vagyonkezelő a kezelt vagyonba tartozó vagyontárgyakat személyes vagyonától és az általa kezelt egyéb kezelt vagyonoktól elkülönítetten köteles nyilvántartani.
- (3) Ha a vagyonrendelő nyilatkozat eltérően nem rendelkezik, a vagyonkezelő köteles elkerülni a kezelt vagyonnal való érdekellentétet.
- (4) A vagyonkezelő köteles a vagyonkezelésről kérésre tájékoztatni a vagyonrendelőt és a kedvezményezettet.
- (5) A vagyonkezelő a szerződésen kívüli károkozásért való felelősség szabályai szerint felel a kedvezményezett irányában a kötelezettségeinek megszegésével a kezelt vagyonban okozott kárért. Rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén sincs mód a kártérítés mértékének a teljes kárnál alacsonyabb összegben történő meghatározására.
- (6) Ha a vagyonrendelő nyilatkozat eltérően nem rendelkezik, a vagyonkezelő méltányos díjazásra és felmerült költségei megtérítésére tarthat igényt az általa kezelt vagyonból.
- (7) Ha több személy egyidejűleg tölti be a vagyonkezelői tisztséget, olyan közös tulajdonosoknak kell tekinteni őket, akik – a vagyonrendelő nyilatkozat eltérő rendelkezése hiányában – közösen jogosultak rendelkezni a kezelt vagyonnal. A vagyonrendelő nyilatkozatban foglaltak megszegéséért egyetemleges kötelezetteként felelnek.

5:491. § *[A vagyonkezelő felelőssége közreműködő igénybevételeért]*

- (1) Ha a vagyonrendelő nyilatkozat eltérően nem rendelkezik, a vagyonkezelő jogosult a vagyonkezelői feladatok ellátásához közreműködőt igénybe venni. Az igénybevett személyért úgy felel, mintha maga járt volna el.
- (2) Ha a vagyonkezelőnek közreműködő igénybevétele nem volt joga, felelős azokért a károkért is, amelyek e személy igénybevétele nélkül nem következtek volna be.

5:492. § *[A kedvezményezett jogai]*

- (1) A kedvezményezett bírósághoz fordulhat a vagyonrendelő nyilatkozat szerinti vagyonkezelés helyreállítása érdekében.
- (2) A kedvezményezett kérheti a bíróságtól új vagyonkezelő kijelölését.
- (3) A vagyonrendelő nyilatkozat kizárhatja vagy korlátozhatja a kedvezményezetti jogok átruházását. A vagyonrendelő nyilatkozat ilyen tilalma vagy korlátozása harmadik személyekkel szemben is hatályos.

5:493. § *[Harmadik személyek követelései]*

- (1) Ha harmadik személyek követelése olyan szerződésből származik, amelyet a vagyonkezelő a vagyonrendelő nyilatkozat szerinti vagyonkezelés keretében kötött, a harmadik személyek követeléseiket
 - a) a kezelt vagyonnal szemben érvényesíthetik, valamint
 - b) a vagyonkezelő személyes vagyonával szemben is érvényesíthetik, ha a vagyonkezelő a szerződéskötéskor nem közölte, hogy vagyonkezelői minőségben jár el.
- (2) Ha harmadik személyek követelése olyan szerződésből származik, amelyet a vagyonkezelő a vagyonrendelő nyilatkozat szerinti kötelezettségeit megszegve kötött, a harmadik személyek követeléseiket
 - a) a vagyonkezelő személyes vagyonával szemben érvényesíthetik, valamint
 - b) a kezelt vagyonnal szemben is érvényesíthetik, ha a vagyonkezelő a szerződéskötéskor közölte, hogy vagyonkezelői minőségben jár el, kivéve, ha a harmadik személy tudott vagy tudnia kellett arról, hogy a vagyonkezelő a vagyonrendelő nyilatkozat szerinti kötelezettségeit megszegve jár el.
- (3) Az (1) bekezdés b) pontja szerinti esetben a vagyonkezelő jogosult a kezelt vagyon terhére a személyes vagyonát kiegészíteni a harmadik személy által a személyes vagyonával szemben érvényesített követelés erejéig.
- (4) A (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben a vagyonkezelő köteles a személyes vagyona terhére a kezelt vagyont kiegészíteni a harmadik személy által a kezelt vagyonnal szemben érvényesített követelés erejéig.

5:494. § *[A vagyonkezelés bíróság általi felügyelete]*

- (1) A vagyonrendelő vagy a kedvezményezett kérelmére a bíróság határidő tűzésével kötelezheti a vagyonkezelőt a vagyonrendelő nyilatkozat szerinti vagyonkezelés helyreállítására.
- (2) A vagyonkezelő vagy a kedvezményezett kérelmére a bíróság módosíthatja a vagyonrendelő nyilatkozatot. A vagyonrendelő nyilatkozat bíróság általi módosítása nem sértheti a kedvezményezett érdekeit a kedvezményezett kifejezett beleegyezése nélkül.

5:495. § *[A vagyonkezelés megszűnése]*

- (1) A vagyonkezelés megszűnik, ha
 - a) a vagyonrendelő nyilatkozatban meghatározott idő eltelt vagy feltétel bekövetkezett,
 - b) a vagyonrendelő – a vagyonrendelő nyilatkozatban foglaltak szerint – a bizalmi vagyonkezelés megszüntetéséről határoz, vagy
 - c) a kezelt vagyon kimerült és nincs kilátás arra, hogy új vagyontárgyak kerülnek a kezelt vagyonba.
- (2) Ha a vagyonkezelés a vagyonrendelő nyilatkozatban meghatározott idő eltelté vagy feltétel bekövetkezte miatt szűnik meg, a vagyonkezelő köteles a kezelt vagyont a vagyonrendelő nyilatkozat rendelkezései szerint felosztani és a kedvezményezett felé írásban nyilatkozni a vagyonkezelés megszüntéről.

HATODIK RÉSZ FELELŐSSÉG A SZERZŐDÉSEN KÍVÜL OKOZOTT KÁROKÉRT

1. CÍM

A KÁRTÉRÍTÉSI FELELŐSSÉG ÁLTALÁNOS SZABÁLYA. KÖZÖS SZABÁLYOK

I. fejezet

A kártérítési felelősség általános szabálya

5:496. § [A károkozás általános tilalma]

- (1) A törvény tiltja a károkozást. Minden károkozás jogellenes, kivéve, ha törvény eltérően rendelkezik.
- (2) Nem jogellenes a károkozás, ha a károkozó a kárt
 - a) a károsult beleegyezésével okozta és a károkozás társadalmi érdeket nem sért, és nem veszélyeztet,
 - b) a jogtalan támadás vagy a jogtalan és közvetlen támadásra utaló fenyegetés elhárítása érdekében a támadónak okozta, ha az elhárítással a szükséges mértéket nem lépte túl,
 - c) szükséghelyzetben okozta, vagy
 - d) törvény kifejezett engedélye alapján okozta.

5:497. § [A felelősség általános szabálya. Felróhatóság]

Aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól a károkozó, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

II. fejezet

A felelősség és a kártérítés közös szabályai

Közös felelősségi szabályok

5:498. § [A károsodás veszélye]

Akit károsodás veszélye fenyeget, kérheti a bíróságtól, hogy azt, aki magatartásával a veszélyt előidézte, tiltsa el a veszélyeztető magatartástól, vagy kötelezze a kár megelőzéséhez szükséges intézkedések megtételére vagy megfelelő biztosíték adására.

5:499. § [Többek közös károkozása]

- (1) Ha többen közösen okoznak kárt, illetve a károkozásban többen hatottak közre, felelősségük – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a károsulttal szemben egyetemleges.
- (2) A bíróság mellőzheti az egyetemleges felelősség megállapítását és a károkozókat felróhatóságuk, illetve közrehatásuk arányában is marasztalhatja, ha a károsult a kár bekövetkeztében maga is közrehatott, vagy ha az rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények fennállása miatt indokolt.
- (3) A kártérítés a károkozók között magatartásuk felróhatósága, ennek hiányában közrehatásuk arányában oszlik meg.
- (4) Ha a felróhatóság és a közrehatás arányát nem lehet megállapítani, a kárt a károkozók egymás között, egyenlő arányban viselik.

5:500. § [A károsult kárenyhítési kötelezettsége]

- (1) A károsult a kár elhárítása és csökkentése érdekében úgy köteles eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy a károsult e kötelezettségének nem tett eleget.
- (2) A károsult terhére esik mindazok mulasztása, akiknek magatartásáért felelős.

5:501. § [Felelősségkorlátozás és felelősségkizárás tilalma]

Semmis az olyan szerződési kikötés, amely a szándékos vagy súlyos gondatlanságból eredő károkozásért, az életben, a testi épségben, az egészségben okozott károsodásért, továbbá bűncselekmény következményeiért való felelősséget előre korlátozza vagy kizárja.

A kártérítés mértéke és módja

5:502. § [A kártérítési kötelezettség terjedelme]

- (1) A károkozó a károsult teljes kárát köteles megtéríteni. A teljes kárból le kell vonni a károsultnak a károkozásból származó vagyoni előnyét, kivéve, ha ez az eset összes körülményeire tekintettel nem indokolt.
- (2) Nem kell megtérítenie a károkozónak azt a kárt, amellyel kapcsolatban bizonyítja, hogy bekövetkezése a károkozás idején nem volt előrelátható.
- (3) A bíróság rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén a kártérítés mértékét a teljes kárnál alacsonyabb összegben is meghatározhatja.

5:503. § [A kár elemei]

A teljes kártérítés körében a károkozó köteles megtéríteni

- a) a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést,
- b) az elmaradt vagyoni előnyt (jövedelmet, hasznot, nyereséget) továbbá,
- c) a károsultat ért vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges célszerű és ésszerűen indokolt költségeket.

5:504. § [Az általános kártérítés]

- (1) Ha a kár mértéke valamennyi rendelkezésre álló és célravezető bizonyítás lefolytatása mellett sem állapítható meg, a károkozásért felelős személy olyan összegű kártérítés megfizetésére köteles, amely a károsult teljes kárának a kiegyenlítésére alkalmas (általános kártérítés).
- (2) Az általános kártérítés tárgyában hozott, bírósági határozattal megállapított egyösszegű kártérítési igény többé nem tehető vitássá.
- (3) Ha a károkozó általános kártérítésként járadék fizetésére kötelezett, a körülmények változása esetén a felek igényelhetik a járadék mértékének, illetve a járadékfizetés időtartamának a megváltoztatását vagy a járadékfizetési kötelezettség megszüntetését.

5:505. § [Az eredeti állapot helyreállítása. A kártérítés módja]

- (1) A károkozásért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult kárát megtéríteni.
- (2) A kárt pénzben kell megtéríteni. A bíróság a károkozót a kár természetben való megtérítésére kötelezheti, ha a kártérítés tárgyát a károkozó maga is termeli, vagy az egyébként a rendelkezésére áll, vagy ha a természetbeni kártérítést a károkozó kifejezetten vállalja.
- (3) A bíróság a kártérítés módjának megállapításánál nincs kötve a károsult kérelméhez, a kártérítésnek azt a módját azonban nem alkalmazhatja, amely ellen valamennyi fél tiltakozik.

5:506. § [A kártérítési járadék]

- (1) Kártérítésként járadékot is meg lehet állapítani.
- (2) Járadékot kell megállapítani – kivéve ha a károsult vagy a vele szemben tartásra jogosult hozzátartozója kárának más módon való megtérítésére tart igényt –, ha a kártérítés a károsultnak vagy a vele szemben tartásra jogosult hozzátartozójának a tartását vagy tartásának kiegészítését hivatott szolgálni (jövedelempótló járadék és tartást pótló járadék).

5:507. § [A jövedelempótló járadék feltételei]

- (1) Akinek munkaképessége a káreset folytán csökkent, akkor követelhet jövedelempótló járadékot, ha a káreset utáni jövedelme az azt megelőző időszak jövedelmét neki fel nem róható okból nem éri el.
- (2) A káreset folytán munkaképesség-csökkenést szenvedett károsult kártérítési járadékát az eset összes körülményei, így különösen a káresettel összefüggő eredetű munkaképesség-csökkenés mértékének és a káreset folytán bekövetkezett jövedelemvesztésének együttes vizsgálata alapján kell megállapítani.
- (3) A járadék megállapításánál a járadékot csökkentő tényezőként nem vehető figyelembe az a jövedelem, amelyet a károsult a káresetből eredő jelentős munkaképesség-csökkenés ellenére rendkívüli munkateljesítménnyel ér el.

5:508. § *[A jövedelempótló járadék számítása]*

- (1) A jövedelempótló járadékot rendszerint havonta, visszatérően kell teljesíteni. A károsult jövedelemkiesését a káresetet megelőző egy évben elért rendszeres jövedelmének havi átlaga alapulvételével kell meghatározni. Ha az említett idő alatt a károsult jövedelmében tartós változás következett be, csak a változás utáni jövedelem átlagát lehet figyelembe venni. Ha a károsult a káresetet megelőző egy évben nem rendelkezett rendszeres jövedelemmel, a jövedelempótló járadékot úgy kell megállapítani, hogy az a károsult szükségleteinek a káreset előtti életszínvonalon való kielégítését biztosítsa.
- (2) Ha a károsult jövedelme a káreset bekövetkeztekor rendszeres jellegű és határozott összegű volt, a keresetvesztés megállapításánál ezt kell számításba venni.
- (3) Ha a jövedelemkiesés az (1) és (2) bekezdés alapján nem állapítható meg, annak meghatározásánál az azonos vagy hasonló tevékenységet végző személyek átlagos havi jövedelme az irányadó.
- (4) A jövedelemkiesés megállapításánál figyelembe kell venni azt a jövőbeli változást is, amelynek meghatározott időpontban való bekövetkezésével már előre teljes bizonyossággal lehet számolni. A jövedelempótló járadék felemelése jövedelememelkedés címén csak akkor igényelhető, ha a jövedelememelkedésben a járadékos is részesült volna, amennyiben a káreset nem következik be.

5:509. § *[A tartást pótló járadék]*

- (1) Tartást pótló járadék megállapításának van helye a káreset folytán meghalt személy által – törvény vagy szerződés alapján – tartásra jogosult részére. A jogosult olyan összegű tartást pótló járadékra tarthat igényt, amely szükségleteinek – a tényleges, és az elvárhatóan elérhető jövedelmeket is figyelembe véve – a káreset előtti életszínvonalon való kielégítését biztosítja.
- (2) Járadék követelhető akkor is, ha a káreset következtében meghalt személy a tartási kötelezettségének megszegésével nem nyújtotta ténylegesen a tartást, vagy ha a járadékot igénylő a tartási igényét menthető okból nem érvényesítette.
- (3) A járadék mértékének megállapításánál értékelni kell azt is, hogy a járadékot igénylő érvényesítette-e, valamint hogy érvényesíthet-e követelést azokkal szemben, akik az ő tartására a káreset bekövetkeztekor meghalt személlyel egy sorban voltak kötelesek.

5:510. § *[A járadék növekedése]*

A járadék összege oly módon is megállapítható, hogy a járadék összege évente, az öregségi nyugdíj legkisebb összege emelkedésének megfelelően a következő év január 1. napjától – külön intézkedés nélkül – módosul.

5:511. § *[Az értékviszonyok változásának figyelembevétele]*

- (1) Ha a károkozás és a kár megtérítése között az időmúlásra vagy egyéb körülményre tekintettel az értékviszonyokban jelentős változás következett be, a bíróság az okozott kár mértékét az ítélelhozatal időpontjában fennállott értékviszonyok szerint határozhatja meg. Ilyen esetben a károkozó késedelmi kamat fizetésére csak az értékmegállapítás időpontjától kezdődően köteles.
- (2) Ha a károsult kártérítési igénye érvényesítésével felróhatóan késlekedik, az ár- és értékviszonyok rá nézve kedvezőtlen változásának kockázatát maga viseli.

5:512. § *[A kártérítés esedékessége]*

A kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes.

5:513. § *[Egységes kamatfizetési kezdő időpont]*

Ha a kártérítési összeg egyes részei különböző időpontokban esedékesek, a bíróság a kamatfizetés kezdő időpontjaként – átlagos számítás alapján – egységes kamatfizetési kezdő időpontot is meghatározhat.

5:514. § *[Az elévülési idő számítása]*

- (1) A kártérítésre az elévülés szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy bűncselekménynek minősülő magatartással okozott kár esetén a követelés öt éven túl sem évül el mindaddig, amíg a bűncselekmény büntethetősége el nem évül.
- (2) Jövedelempótló járadékkövetelés esetén az elévülési idő a járadékkövetelés egészére egységesen akkor kezdődik, amikor a káreset folytán bekövetkezett munkaképtelenség első ízben vezetett jövedelemkiesésre.

2. CÍM

A FELELŐSSÉG EGYES ESETEI

I. fejezet

Felelősség fokozott veszéllyel járó tevékenységért

5:515. § *[A veszélyes üzemi felelősség]*

- (1) Aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat (üzembentartó), köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül eső, elháríthatatlan ok idézte elő.
- (2) E fejezet rendelkezéseit kell alkalmazni minden olyan esetben is, amikor törvény a fokozott veszéllyel járó tevékenységért való felelősségre utal.

5:516. § *[Az üzembentartó fogalma]*

- (1) Üzembentartónak kell tekinteni
 - a) aki veszélyes üzemet tart fenn,
 - b) aki a veszélyes üzemmel rendelkezni jogosult,
 - c) akinek érdekében a veszélyes üzem működik,
 - d) aki a fokozott veszély elleni különös védekezésre köteles, valamint
 - e) akit jogszabály veszélyes üzem üzembentartójának minősít.
- (2) Ha ugyanannak az üzemnek több üzembentartója van, a károsult irányában felelősségük egyetemleges.

5:517. § *[A károsult közrehatása]*

- (1) Az üzembentartónak nem kell megtérítenie a kárt annyiban, amennyiben az a károsult felróható magatartásából származott.
- (2) A károsult felróható közrehatása esetén a kármegosztás során az üzembentartó terhére kell értékelni az üzem veszélyességét is, amennyiben az a károkozásban közrehatott.
- (3) Ha a károkozásban elhárítható magatartásával vétőképtelen személy hatott közre, az üzembentartót a vétőképtelen károsult irányában teljes felelősség terheli.
- (4) Az üzembentartó megtérítési igényét a vétőképtelen gondozójával szemben érvényesítheti.

5:518. § *[A veszélyes üzemi felelősség kizárásának tilalma]*

A veszélyes üzemi felelősség kizárása vagy korlátozása – törvény eltérő rendelkezése hiányában – semmis.

5:519. § *[Elévülés veszélyes üzemi felelősség esetén]*

A veszélyes üzemi felelősségből eredő kártérítési követelés három év alatt évül el.

5:520. § *[Többek károkozása veszélyes üzem esetén]*

Ha a kárt több személy fokozott veszéllyel járó tevékenységgel közösen okozta, felelősségük a károsulttal szemben egyetemleges, egymás közti viszonyukban a felelősség általános szabályait kell alkalmazni.

5:521. § *[Veszélyes üzemek találkozása]*

- (1) Ha egy veszélyes üzem egy másik veszélyes üzemben okoz kárt, az üzembentartók felróhatóságuk arányában kötelesek azt viselni.
- (2) Ha a károkozás egyik félnek sem róható fel, de a kár egyikük fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett rendellenességre vezethető vissza, a kárt ez utóbbi köteles megtéríteni.
- (3) Ha az egymásnak okozott kárt mindkét fél fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett rendellenesség okozta, továbbá, ha ilyen rendellenesség egyik félnél sem állapítható meg, kárát – felróhatóság hiányában – mindegyik fél maga viseli.

II. fejezet

Felelősség az állatok károkozásáért

5:522. § *[A vadkárért való felelősség]*

- (1) A vadkár megtérítéséért az tartozik felelősséggel, aki a kárt okozó vad vadászatára jogosult és akinek a vadászterületén a károkozás történt, ennek hiányában az, akinek a vadászterületéről a vad kiváltott. A felelősség alól kimentésnek helye nincs.
- (2) Nem kell megtéríteni a kárt, ha az a károsultnak a vadkár megelőzésére külön jogszabályban előírt kötelezettségének felróható elmulasztásából vagy más felróható magatartásából származott.

5:523. § *[Felelősség a vad által a mező- és erdőgazdálkodáson kívül okozott kárért]*

A vad által a mező- és erdőgazdálkodáson kívül okozott kárért a fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytatóra irányadó szabályok szerint az felel, aki a kárt okozó vad vadászatára jogosult és akinek a vadászterületén a károkozás történt, ennek hiányában az, akinek a vadászterületéről a vad kiváltott.

5:524. § *[A vadászati kárért való felelősség]*

- (1) A vadászati kárt a vadászatra jogosult köteles megtéríteni. A felelősség alól kimentésnek helye nincs.
- (2) Nem kell megtéríteni a kárt annyiban, amennyiben az a károsult felróható magatartásából származott.

5:525. § *[A vadászat során okozott egyéb károkért való felelősség]*

A vadászat során okozott egyéb károkra a fokozott veszéllyel járó tevékenységért való felelősség szabályait kell alkalmazni.

5:526. § *[A vadkár és a vadászati kár iránti igény érvényesítése]*

A vadkár és a vadászati kár megtérítése iránti igény – a külön jogszabályban foglalt eljáráson kívül – közvetlenül a bíróság előtt is érvényesíthető.

5:527. § *[Elévülés vadkár és vadászati kár esetén]*

A vadkár és a vadászati kár megtérítése iránti követelés három év alatt évül el.

5:528. § *[Állattartás körében okozott kár]*

- (1) Aki állatot tart, az általános szabályok szerint felel azért a kárért, amelyet az állat másnak okozott. Veszélyes állat tartója úgy felel, mint az, aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat.
- (2) Azt, hogy az állat veszélyes állatnak minősül-e külön jogszabály alapján kell megítélni.

III. fejezet

Termékfelelősség

5:529. § *[Felelősség a termékkárért]*

- (1) A termékkárért a hibás termék gyártója felelősséggel tartozik.
- (2) Importtermék esetén a törvénynek a gyártóra vonatkozó rendelkezéseit az importálóra is megfelelően alkalmazni kell. Ez a szabály nem érinti az importálónak a gyártóval szemben érvényesíthető visszkereseti igényét.
- (3) Ha a termék gyártója nem állapítható meg, a termék minden forgalmazóját gyártónak kell tekinteni mindaddig, amíg a forgalmazó a gyártót vagy azt a forgalmazót, akitől a terméket beszerezte, a károsultnak nem nevezi meg. E szabály importtermék esetében akkor is megfelelően alkalmazandó, ha a termék gyártója feltüntetésre került, de az importálója nem állapítható meg.
- (4) A forgalmazó a (3) bekezdés szerinti nyilatkozatát legkésőbb a károsult írásbeli felhívásától számított harminc napon belül teheti meg.
- (5) Ha többen felelnek ugyanazon kárért, felelősségük a károsulttal szemben egyetemleges.

5:530. § *[A termék és a hibás termék]*

- (1) E fejezet alkalmazásában termék minden ingó dolog – akkor is, ha utóbb más ingó vagy ingatlan alkotórészévé vált –, valamint a villamos energia.

- (2) A termék akkor hibás, ha nem nyújtja azt a biztonságot, amely általában elvárható, figyelembe véve különösen a termék rendeltetését, ésszerűen várható használatát, a termékkel kapcsolatos tájékoztatást, a termék forgalomba hozatalának időpontját, a tudomány és a technika állását.
- (3) A terméket nem teszi hibássá önmagában az a tény, hogy később nagyobb biztonságot nyújtó termék kerül a forgalomba.

5:531. § *[A termékkár meghatározása]*

Termékkárnak számít

- a) valakinek a hibás termék által okozott halála, testi sérülése vagy egészségkárosodása miatt bekövetkezett kár, továbbá
- b) a hibás termék által más dolgokban okozott, a kár bekövetkeztekor ötszáz eurónak a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza-középárfolyama szerinti forint összegénél nagyobb összegű kár, ha az a más dolog szokásos rendeltetése szerint magánhasználat vagy magánfogyasztás tárgya, és azt a károsult is rendszerint ilyen célra használta.

5:532. § *[Mentesülés a felelősség alól]*

- (1) A gyártó akkor mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy
 - a) a terméket nem hozta forgalomba,
 - b) a terméket nem üzletszerű forgalmazás céljából állította elő, vagy azt nem üzletszerű gazdasági tevékenysége körében gyártotta vagy forgalmazta,
 - c) a termék az általa történő forgalomba hozatal időpontjában hibátlan volt és a hiba oka később keletkezett,
 - d) a termék általa történő forgalomba hozatala időpontjában a hiba a tudomány és a technika állása szerint nem volt felismerhető, vagy
 - e) a termék hibáját jogszabály vagy kötelező hatósági előírás alkalmazása okozta.
- (2) Az alapanyag vagy a résztermék gyártója mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy
 - a) a hibát a végtermék szerkezete, illetőleg összetétele okozta, vagy
 - b) a hiba a végterméket gyártó utasításának a következménye.
- (3) A gyógyszer előírás szerinti alkalmazásával okozott kár esetén a gyártó az (1) bekezdés d) pontjában foglaltakra hivatkozással nem mentesülhet a felelősség alól.

5:533. § *[Harmadik személy közrehatása]*

A gyártó nem mentesül a felelősség alól, ha a kár bekövetkeztében harmadik személy magatartása is közrehatott. Ez a szabály nem érinti a gyártónak a harmadik személlyel szemben érvényesíthető igényét.

5:534. § *[A termékfelelősség kizárása]*

A károsulttal szemben a gyártó felelősségének korlátozása vagy kizárása semmis.

5:535. § *[A termékkárból származó igény elévülése]*

- (1) A károsult kártérítési igényét hároméves elévülési idő alatt érvényesítheti.
- (2) Az elévülés akkor kezdődik, amikor a károsult tudomást szerzett vagy kellő gondossággal tudomást szerezhetett volna a kár bekövetkeztéről, a termék hibájáról vagy a hiba okáról és a gyártó vagy az importáló személyéről.

5:536. § *[Jogvesztő határidő a termékkár érvényesítésére]*

Az e fejezetben meghatározott felelősség alapján a gyártóval szemben a termék forgalomba hozatalától számított tízéves jogvesztő határidő alatt lehet igényt érvényesíteni.

5:537. § *[Vegyes rendelkezések]*

- (1) E fejezet rendelkezéseinek alkalmazása során rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén sincs mód a kártérítés mértékének a teljes kárnál alacsonyabb összegben történő meghatározására.
- (2) Ha a károsult az igény bírósági úton történő érvényesítése érdekében az 5:536. §-ban meghatározott határidőn belül az eljárást megindítja, igénye az eljárás befejezéséig akkor sem szűnik meg, ha időközben az igényérvényesítésre megszabott határidő már eltelt.

- (3) E fejezet rendelkezései nem alkalmazhatóak a Felelősség az atomkárokért című fejezetben és az atomenergiáról szóló törvényben meghatározott károkra, továbbá az olyan nukleáris balesetek által okozott károkra, amelyeket a Magyar Köztársaság által ratifikált nemzetközi egyezmények rendeznek.
- (4) E fejezet rendelkezései nem érintik a károsultnak a szerződésszegéssel, illetve a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályain alapuló, vagy külön jogszabályban meghatározott igényérvényesítési lehetőségeit.
- (5) Termékfelelősségi igény – külön törvény rendelkezései szerint – a csoportos perlésre irányadó szabályokat alkalmazva is érvényesíthető.

IV. fejezet

Felelősség a környezeti károkért

5:538. § [A felelősség alapja]

- (1) Aki környezeti kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a környezeti kárt tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan ok vagy a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.
- (2) Az atomkárnak minősülő környezeti kár az atomkárokért való felelősség szabályait kell alkalmazni.

5:539. § [Egyetemleges felelősség]

- (1) A környezeti kárért való felelősség – az ellenkező bizonyításáig – annak az ingatlan a környezeti kár bekövetkezésének időpontját követő mindenkor tulajdonosát és birtokosát (használóját) egyetemlegesen terheli, amelyen a környezetkárosító magatartást folytatták.
- (2) A tulajdonos mentessül a felelősség alól, ha megnevezi az ingatlan tényleges használóját és bizonyítja, hogy a környezeti kár bekövetkezésében nem hatott közre.
- (3) Az (1) és (2) bekezdés rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni a nem helyhez kötött (mozgó) környezetet károsító forrás tulajdonosára és birtokosára is.
- (4) Ha több károkozó közösen hoz létre olyan szervezetet, amelyben korábban végzett azonos, vagy egymást kiegészítő tevékenységüket egyesítik, a létrehozott szervezet e fejezet alkalmazásában az alapítók jogutódjának minősül, felelőssége pedig az alapítókkal egyetemleges.

5:540. § [A minősített befolyással rendelkező felelőssége]

A környezeti kárért felelős károkozóval egyetemlegesen felel a károkozó szervezetben legalább minősített befolyással rendelkező személy. Ha a károkozó elismert vállalatcsoporthoz tartozó ellenőrzött társaságnak számít, az uralkodó tag egyetemlegesen felel az okozott környezeti kárért.

5:541. § [Nyilvános elégtétel adása]

- (1) A bíróság a közérdekű kereset indítására jogosult kérelmére elrendelheti, hogy a károkozó a jogsértést megállapító jogerős ítéleti rendelkezés közzétételéről országos napilapban vagy honlapján, saját költségére gondoskodjon. A közlemény szövegéről és a közzététel módjáról a bíróság dönt.
- (2) A környezeti károkozás miatti közérdekű kereset indításának részletes feltételeiről külön törvény rendelkezik.

5:542. § [A kártérítési igény érvényesítésére nyitva álló idő]

A környezeti károkért való felelősség harminc évig érvényesíthető. A határidő elmulasztása jogvesztéssel jár.

V. fejezet

Felelősség az atomkárokért

5:543. § [A felelősség alapja]

- (1) Atomkárnak minősül a radioaktív anyaggal, illetőleg nukleáris anyaggal kapcsolatos tevékenység során, külön törvényben meghatározottak szerint okozott kár (atomkár).
- (2) Az atomkárt – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – az atomenergia alkalmazása körében engedélyköteles tevékenységet hatósági engedéllyel folytató személy (engedélyes) köteles megtéríteni.
- (3) Az atomkárárt való felelősség kizárása vagy korlátozása semmis.

5:544. § *[Mentesülés az atomkáráért való felelősség alól]*

Az atomkáráért való felelősség alól e törvény szerinti kimentésnek helye nincs, az engedélyes a felelősség alól csak a külön törvényben meghatározott esetekben mentesülhet.

5:545. § *[Az atomkár mértékének korlátozása]*

Az atomkáráért való felelősség mértékét külön törvény korlátozhatja, és a korlátozást meghaladó atomkárokért – meghatározott mértékben – megállapíthatja az állam helytállási kötelezettségét.

5:546. § *[Igényérvényesítési határidők]*

- (1) A károsult kártérítési igényét hároméves elévülési határidő alatt érvényesítheti. Az elévülés attól a naptól kezdődik, amelyen a károsult tudomást szerzett, vagy kellő gondosság mellett tudomást szerezhetett volna a kár bekövetkeztéről és az ezért felelős engedélyes személyéről.
- (2) Az atomkáráért való felelősség alapján a nukleáris baleset bekövetkezésének időpontjától számított – a külön törvényben meghatározott esetek kivételével – tízéves jogvesztő határidő alatt lehet kárigényt érvényesíteni.

5:547. § *[Külön törvény alkalmazására utalás]*

Az atomkáráért való felelősségre vonatkozó részletes szabályokat külön törvény állapítja meg.

VI. fejezet**Felelősség vétőképtelen személy károkozásáért****5:548. §** *[A felelősség alanya]*

Aki vétőképtelen, nem felel az okozott kárért. Helyette gondozója felel, kivéve, ha bizonyítja, hogy a gondozás vagy a felügyelet ellátása érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

5:549. § *[A vétőképtelen és a gondozó meghatározása]*

- (1) Vétőképtelen az, akinek a konkrét károkozási cselekménnyel vagy mulasztással kapcsolatban belátási képessége hiányzik vagy korlátozott.
- (2) Gondozó az, aki a vétőképtelen személy felügyeletét ténylegesen ellátja, magatartását ellenőrzi, irányítja és felügyeli. Gondozó továbbá az is, akit törvény alapján a vétőképtelen gondozójának kell tekinteni.

5:550. § *[A méltányossági kártérítés]*

Ha a károkozónak nincs gondozója, vagy a gondozó felelősségét nem lehet megállapítani, kivételesen a vétőképtelen károkozót is kötelezni lehet a kár részben vagy egészben való megtérítésére, ha a vétőképtelen személy megfelelő vagyonnal rendelkezik, és a kár viselése a károsultra nézve különösen méltánytalan.

5:551. § *[A károkozó önhibája]*

A vétőképtelen károkozó nem hivatkozhat belátási képességének hiányára vagy fogyatékoságára, ha ezt az állapotát maga idézte elő.

5:552. § *[Egyetemleges felelősség]*

- (1) Ha a kárt a konkrét károkozás körülményeivel kapcsolatban belátási képességgel rendelkező olyan kiskorú okozta, akinek felügyeletre köteles gondozója kötelességeit felróhatóan megszegte, a gondozó az okozott kárért a károkozóval egyetemlegesen felelős.
- (2) A törvényes képviselő károkozásáért a képviselt személy nem tartozik felelősséggel.

VII. fejezet**Felelősség az alkalmazott, a tag és a megbízott károkozásáért****5:553. §** *[Felelősség az alkalmazott és a tag károkozásáért. A felelősség áttörése]*

- (1) Ha az alkalmazott a foglalkoztatásra irányuló jogviszonyával, valamint a vállalkozás tagja tagsági viszonyával továbbá a vállalkozás vezető tisztségviselője e jogviszonyával összefüggésben harmadik személynek kárt okoz, törvény eltérő rendelkezése hiányában a károsulttal szemben a munkáltató, illetve a vállalkozás a felelős.

- (2) A tag és a vezető tisztségviselő a tagsági jogviszonya alapján, illetve vezetői tevékenysége körében az (1) bekezdés szerint okozott kárért a munkáltatóval, illetve a vállalkozással egyetemlegesen felel, ha a tagsági jogviszonyával, illetve vezetői tisztségével visszaélve járt el.
- (3) Az (1)–(2) bekezdést kell alkalmazni a vállalkozás vezető tisztségviselője, illetve tisztségviselője károkozása esetén akkor is, ha feladatát megbízottként látja el.

5:554. § *[A megbízott és a megbízó felelőssége]*

A megbízott által ilyen minőségben okozott kárért a károsult harmadik személlyel szemben a megbízó a megbízottal egyetemlegesen felelős. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy őt a megbízott megválasztásában, utasításokkal ellátásában és felügyeletében felróhatóság nem terheli.

5:555. § *[Felelősség egyéb szerződés kötelezettjének károkozásáért]*

Ha a törvény szigorúbb felelősségi szabályt nem ír elő, a szerződés jogosultja felelősséggel tartozik a vele szerződési viszonyban álló kötelezett által a szerződés teljesítése körében harmadik személynek okozott kárért mindaddig, amíg a károsult számára ismeretlen károkozó személyét meg nem nevezi.

VIII. fejezet

Felelősség a közhatalom gyakorlása során okozott kárért

5:556. § *[Felelősség a közigazgatási jogkörben okozott kárért]*

- (1) Közigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget akkor lehet megállapítani, ha a kárt hatósági jogalkalmazó tevékenységgel vagy annak elmulasztásával okozták és a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható.
- (2) Közigazgatási jogkörben okozott kárért az a közigazgatási szerv tartozik felelősséggel, amelynek keretében a közigazgatási hatóság működik.
- (3) A helyi önkormányzatot terheli a felelősség közhatalmat gyakorló képviselő-testülete, annak bizottsága, a polgármester, a jegyző (körjegyző), a képviselő-testület hivatalának ügyintézője és a hatósági igazgatási társulás által okozott kárért.

5:557. § *[A bírósági és ügyészségi jogkörben okozott károkért fennálló felelősség]*

A közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség szabályait kell alkalmazni a bírósági, ügyészségi jogkörben okozott kárért való felelősségre.

IX. fejezet

Felelősség az épületkárokért

5:558. § *[Az épület tulajdonosának felelőssége]*

- (1) Épület egyes részeinek lehullásával vagy az épület hiányosságai révén másnak okozott kárért az épület tulajdonosa felelős. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy az építkezés vagy a karbantartás során a károk megelőzése, valamint a kárenyhítés érdekében úgy járt el, ahogyan az az adott helyzetben általában elvárható.
- (2) Az (1) bekezdésben foglalt szabályt kell alkalmazni az épületre kifüggesztett tárgyak leesésével okozott kárért való felelősségre azzal az eltéréssel, hogy a károsulttal szemben azt, akinek érdekében a tárgyat kifüggesztették, az épület tulajdonosával egyetemleges felelősség terheli.
- (3) Ezek a szabályok nem érintik a felelős személynek azt a jogát, hogy a károkozótól a kár megtérítését követelhesse.

5:559. § *[Használati felelősség]*

- (1) Valamely tárgynak lakásból vagy más helyiségből való kidobásával, kiejtésével vagy kiöntésével okozott kárért a károsulttal szemben a lakás bérelője, illetőleg a helyiség használója felelős.
- (2) Ha a bérelő vagy a használó a károkozót megnevezi, kezesként felel. Mentesül a felelősség alól ha bizonyítja, hogy a károkozó jogosulatlanul tartózkodott a helyiségben.
- (3) Valamely tárgynak az épület közös használatára szolgáló helyiségeiből való kidobásával, kiejtésével vagy kiöntésével okozott kárért a károsulttal szemben az épület tulajdonosa felelős. Ha a tulajdonos a károkozót megnevezi, kezesként felel.
- (4) Ezek a szabályok nem érintik a felelős személynek azt a jogát, hogy a kárért egyébként felelős személytől a kár megtérítését követelhesse.

3. CÍM

KÁRTALANÍTÁS JOGSZERŰ KÁROKOZÁSOKÉRT

5:560. § [A kártalanítás]

- (1) Ha jogszabály külön rendeli, a jogszerűen okozott kárért a károkozó a károsultat kártalanítani köteles.
- (2) A kártalanítás módjára és mértékére – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a kártérítésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

HETEDIK RÉSZ

EGYÉB KÖTELEMKELETKEZTETŐ TÉNYÁLLÁSOK

1. CÍM

Jogalap nélküli gazdagodás

5:561. § [Jogalap nélküli gazdagodás]

- (1) Aki másnak rovására jogalap nélkül jut vagyoni előnyhöz, köteles ezt az előnyt visszatéríteni, ha a jogalap nélküli előny a felek jogviszonyára egyébként irányadó szabályok alapján nem térül meg.
- (2) Nem köteles visszatéríteni azt, amivel gazdagodott, aki attól a visszakövetelés előtt elesett, kivéve, ha
 - a) számolnia kellett a visszatérítési kötelezettséggel, és felelőssége a gazdagodás megszűnéséért megállapítható, vagy
 - b) rosszhiszeműen jutott a gazdagodáshoz.

5:562. § [A vagyoni előny értékének megtérítése]

Ha a vagyoni előnyt természetben visszaszolgáltatni nem lehet, értékét kell megtéríteni.

5:563. § [Az életfenntartás céljára adott juttatás visszakövetelése]

Az életfenntartás céljára adott juttatást visszakövetelni nem lehet, kivéve, ha törvény másként rendelkezik, vagy ennek hiányában is, ha a juttatást bűncselekmény útján szereztek meg.

5:564. § [A jogalap nélkül közösen gazdagodók felelőssége]

A jogalap nélkül közösen gazdagodók egyetemlegesen felelnek a gazdagodás visszatérítéséért.

2. CÍM

A MEGBÍZÁS NÉLKÜLI ÜGYVITEL

5:565. § [A megbízás nélküli ügyvitel]

Aki valamely ügyben más helyett eljár anélkül, hogy arra megbízás alapján vagy egyébként jogosult volna, az ügyet úgy köteles ellátni, amint azt annak érdeke és feltehető akarata megkívánja, akinek javára beavatkozott.

5:566. § [A beavatkozás helyénvalósága]

- (1) A más ügybe jogosultság nélkül való beavatkozást akkor kell helyénvalónak tekinteni, ha megfelel a másik feltehető érdekének és akaratának, különösen ha a beavatkozás őt károsodástól óvja meg.
- (2) Életveszély elhárítása végett az életveszélybe került személy, széles körben fenyegető veszély megelőzése vagy elhárítása érdekében a tulajdonos vagy más rendelkezésre jogosult személy, tartási kötelezettség teljesítése végett a tartásra köteles személy akarata ellenére is helye van beavatkozásnak.

5:567. § [A megbízás nélküli ügyvivő]

- (1) A megbízás nélküli ügyvivő köteles azt, akinek érdekében beavatkozott, erről haladéktalanul értesíteni; egyebekben őt a megbízott kötelezettségei terhelik.
- (2) Ha a megbízás nélküli ügyvivő beavatkozása helyénvaló volt, őt a megbízott jogai illetik, függetlenül attól, hogy beavatkozása sikerrel járt-e.

- (3) Ha a beavatkozás nem volt helyénvaló, a megbízás nélküli ügyvivő díjazást nem követelhet, költségeinek megtérítését csak a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint követelheti, és felelős mindazért a kárért, amely beavatkozása nélkül nem következett volna be.

5:568. § *[Idegen ügy sajátként való ellátása]*

Ha valaki tudva, hogy nincs hozzá joga, idegen ügyet sajátjaként lát el, vele szemben a megbízás nélküli ügyvitelből eredő jogokat lehet érvényesíteni. Ha e jogokat érvényesítik, az eljáró személy a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint költségeit beszámíthatja.

3. CÍM

UTALÓ MAGATARTÁS

5:569. § *[Utaló magatartás]*

A bíróság a kárnak egészben vagy részben való megtérítésére kötelezheti azt, akinek szándékos magatartása más jóhiszemű személyt alapos okkal olyan magatartásra indított, amelyből őt önhibáján kívül károsodás érte.

HATODIK KÖNYV
ÖRÖKLÉSI JOG

1. CÍM

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

I. fejezet

Az öröklés

6:1. § *[Az öröklés]*

Az ember halálával hagyatéka mint egész száll az örökösre.

6:2. § *[Az öröklési igény]*

Az öröklési igény mint tulajdoni igény nem évül el.

6:3. § *[Az öröklés jogcímei]*

- (1) Örökölni végintézkedés vagy törvény alapján lehet.
- (2) Ha az örökhagyó után végintézkedés maradt, az öröklés rendjét ez határozza meg. Végintézkedés hiányában az öröklés rendjére a törvény az irányadó.

II. fejezet

Kiesés az öröklésből

6:4. § *[Kiesés az öröklésből]*

- (1) Kiesik az öröklésből, aki nem éli túl az örökhagyót. A közösen elszenvedett balesetben vagy más hasonló veszélyhelyzetben ezek bekövetkezésekor, egyidőben elhalt személyek az egymás után történő öröklésből a halál beálltának sorrendjétől függetlenül kiesettnek tekintendők.
- (2) Kiesik az öröklésből az is
 - a) aki az öröklésre érdemtelen,
 - b) akit az örökhagyó az öröklésből kizárt vagy kitagadott,
 - c) aki lemondott az öröklésről, vagy
 - d) aki az örökséget visszautasította.

6:5. § *[Kiesés a haszonélvezeti jogból, használati jogból, a kötelesrészből, továbbá a hagyományból és a meghagyásból]*

Az öröklésből kiesésre vonatkozó rendelkezéseket a házastárs haszonélvezeti jogára, az élettárs használati jogára, a kötelesrészsre, továbbá a hagyományra és a meghagyásra is alkalmazni kell azzal az eltéréssel, hogy a hagyományos

és a meghagyás kedvezményezettjének kiesése – ha e vonatkozásban helyettesítés nem történt – a hagyománnyal és a meghagyással terhelt személy mentesülését jelenti.

6:6. § *[Az érdemtelenység]*

- (1) Érdemtelen az öröklésre
 - a) aki az örökhagyó életére tört,
 - b) aki szándékos eljárásával az örökhagyó végakaratainak szabad kinyilvánítását megakadályozta, vagy az örökhagyó végakaratainak érvényesítését megghiúsította vagy ezek valamelyikét megkísérelte, vagy
 - c) aki a hagyatékban való részesülés céljából az örökhagyó után törvényes öröklésre jogosult vagy az örökhagyó végintézkedésében részesített személy életére tört.
- (2) Az érdemtelenység nem vehető figyelembe, ha az érdemtelenységre vezető magatartást – bárki ellen irányult is – az örökhagyó vagy az, aki ellen irányult, megbocsátotta.
- (3) Az érdemtelenységre csak az hivatkozhat, aki az érdemtelen személy kiesése folytán maga örökölné, vagy a végintézkedéssel reá rótt kötelezettségtől vagy más teherrel mentesülne.
- (4) Aki érdemtelenység miatt kiesik az öröklésből, nem jogosult törvényes képviselőként a helyébe lépő személy örökségének kezelésére. Az ilyen vagyon kezelésére a szülői vagyonkezelésnek a szülő vagyonkezeléséből kivont vagyon kezelésére vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni.

6:7. § *[Lemondás az öröklésről]*

- (1) Aki törvényes öröklésre jogosult, az örökhagyóval kötött írásbeli szerződésben egészben vagy részben lemondhat az örökhagyó utáni törvényes öröklésről.
- (2) Az örökhagyó végintézkedése alapján nem örökölné az, aki az örökhagyóval kötött írásbeli szerződésben lemondott az örökhagyó utáni végrendeleti öröklésről.
- (3) A lemondást a szerződési akarat hiánya vagy fogyatékosága miatt ugyanúgy lehet megtámadni, mint a végrendeletet.

6:8. § *[A lemondás személyi hatása]*

- (1) A lemondás csak akkor hat ki a lemondó leszármazóira, ha a megállapodás így szól, vagy ha az a kötelesrészt elérő kielégítés fejében történt.
- (2) Meghatározott személy javára való lemondás kétség esetén csak arra az esetre szól, ha e meghatározott személy az örökhagyó után örökölné. Az örökhagyó leszármazójának lemondása kétség esetén csak a többi leszármazó javára szolgál.

6:9. § *[A lemondás terjedelme]*

- (1) Az öröklésről való lemondás – ellenkező megállapodás hiányában – a kötelesrésztől való lemondást is jelenti. A kötelesrésztől való lemondás azonban nem jelent lemondást arról, ami a lemondóra más öröklési jogcímen hárul.
- (2) A lemondás ellenkező megállapodás hiányában kiterjed arra is, amivel a lemondó hányada utóbb másnak kiesése következtében növekszik, úgyszintén arra a vagyonra, amelyet az örökhagyó a lemondás után szerzett, kivéve, ha a szerzés az örökhagyó vagyonában olyan rendkívüli növekedést idézett elő, amelynek ismeretében a lemondó e nyilatkozatát nem tette volna meg.
- (3) Ha a hagyaték termőföldet és külön törvényben meghatározott mezőgazdasági vagyoni értékű jogot egyaránt tartalmaz, ezekről a vagyonelemekről lemondani csak együttesen lehet.

2. CÍM

VÉGINTÉZKEDÉSEN ALAPULÓ ÖRÖKLÉS

I. fejezet

A végrendelet

6:10. § *[Végintézkedési szabadság]*

Az örökhagyó halála esetére vagyonáról vagy annak egy részéről végintézkedéssel szabadon rendelkezhet.

6:11. § *[A végrendelkezés személyessége]*

Végrendelkezni csak személyesen lehet.

6:12. § *[A végrendelet]*

- (1) Az okirat végrendeleti jellegének megállapításához legalább az szükséges, hogy az okirat külsőleg az örökhagyótól származónak mutakozzék, és az örökhagyó halála esetére szóló olyan rendelkezést tartalmazzon, amelyből a végrendeleti minőség kitűnik.
- (2) Végrendelkezni lehet közvégrendelettel vagy írásbeli magánvégrendelettel; szóbeli végrendelkezésnek csak a törvény által külön meghatározott esetekben van helye.
- (3) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú, valamint az a korlátozottan cselekvőképes nagykorú személy, akinek a bíróság a cselekvőképességét vagyonával való rendelkezésében korlátozta, csak közvégrendeletet tehet; végrendelete érvényességéhez sem a törvényes képviselő hozzájárulása, sem a gyámhatóság jóváhagyása nem szükséges.
- (4) A vak, az írástudatlan, továbbá az, aki olvasásra vagy nevének aláírására képtelen állapotban van, írásbeli magánvégrendeletet érvényesen nem tehet.

6:13. § *[A közvégrendelet]*

- (1) Közvégrendeletet közjegyző előtt lehet tenni.
- (2) A közvégrendelet alaki érvényességére a közjegyzői okiratok érvényességét szabályozó rendelkezések irányadóak.
- (3) Nem lehet érvényesen közvégrendeletet tenni olyan személy előtt, aki a végrendelkezőnek vagy a végrendelkező házasastársának hozzátartozója, gyámja vagy gondnoka.
- (4) Érvénytelen az a juttatás, amely a közvégrendelet tételében közreműködő személy, valamint ennek hozzátartozója, gyámoltja vagy gondnokoltja javára szól.

6:14. § *[Az írásbeli magánvégrendelet nyelve]*

Írásbeli magánvégrendeletet csak olyan nyelven lehet érvényesen tenni, amelyet a végrendelkező ért, és amelyen saját kezűleg írt végrendelet esetében írni, más által írt végrendelet esetében olvasni tud.

6:15. § *[A saját kezűleg és a más által írt végrendelet]*

- (1) Az írásbeli magánvégrendeletet a végrendelkező akár maga írhatja, akár mással írathatja.
- (2) A gépirás akkor sem számít saját írásnak, ha magától a végrendelkezőtől származik.
- (3) Gyorsírással vagy a közönséges írástól eltérő egyéb jel- vagy számjegyírással készült magánvégrendelet érvénytelen.

6:16. § *[Az írásbeli magánvégrendelet alaki érvényességi feltételei]*

- (1) Az írásbeli magánvégrendelet alaki szempontból akkor érvényes, ha annak végrendeleti minősége, keltének ideje magából az okirattól kitűnik, továbbá ha a végrendelkező azt
 - a) elejétől végig maga írja és aláírja,
 - b) két tanú együttes jelenlétében aláírja, vagy ha azt már aláírta, az aláírást két tanú előtt, azok együttes jelenlétében a magáénak ismeri el, és a végrendeletet mindkét esetben a tanúk is – e minőségük feltüntetésével – aláírják, vagy
 - c) aláírja és akár nyílt, akár zárt iratként közjegyzőnél – végrendeletként feltüntetve – személyesen letétbe helyezi.
- (2) A több különálló lapból álló saját kezűleg írt írásbeli magánvégrendelet csak akkor érvényes, ha minden lapját folyamatos sorszámozással látták el.
- (3) A több különálló lapból álló más által írt írásbeli magánvégrendelet csak akkor érvényes, ha minden lapját ellátták folyamatos sorszámozással, továbbá a végrendelkező és mindkét tanú aláírásával.

6:17. § *[Az írásbeli magánvégrendelet tanúja]*

- (1) Az írásbeli magánvégrendelet érvényességének nem feltétele, hogy a tanú a végrendelet tartalmát ismerje, vagy tudjon arról, hogy végrendelet tételénél működött közre.
- (2) Az írásbeli magánvégrendelet érvénytelen, ha a tanú
 - a) a végrendelkező személyazonosságának tanúsítására nem képes,
 - b) kiskorú vagy olyan korlátozottan cselekvőképes nagykorú személy, akinek a bíróság a cselekvőképességét úgy korlátozta, hogy az kizárja tanukénti közreműködését, vagy
 - c) írástudatlan.

6:18. § *[A tanú vagy más közreműködő számára rendelt juttatás]*

- (1) Az írásbeli magánvégrendelet tanúja vagy más közreműködő személy, vagy ezek hozzátartozója javára szóló juttatás érvénytelen, kivéve, ha a végrendeletnek ezt a részét az örökhagyó saját kezűleg írta és aláírta.
- (2) A tanú vagy a hozzátartozója részére szóló juttatás akkor sem érvénytelen, ha a végrendeletkezésnél rajta kívül további két tanú működött közre.
- (3) A közreműködő és annak hozzátartozója javára szóló juttatás akkor sem érvénytelen, ha a végrendeleti tanúk a végintézkedés megtételének időtartama alatt együttesen és folyamatosan jelen voltak, és előttük az örökhagyó a végintézkedés megtételekor a végrendeletnek ezt a részét szóban külön megerősítette, és mindez magából az okirat szövegéből kifejezetten kitűnik.
- (4) Közreműködőnek minősül a végrendelet leírója, megfogalmazója, valamint az a személy is, aki a végrendelet megalkotásában a végrendelet tartalmát érdemben befolyásoló szerepet játszott.
- (5) Jogi személynek rendelt juttatás esetén a közreműködőre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, ha a jogi személy tagja, képviselője vagy alkalmazottja működött közre a végrendelet megalkotásában.

6:19. § *[A szóbeli végrendelettel feltételei]*

- (1) Szóbeli végrendeletet az tehet, aki életét fenyegető olyan rendkívüli helyzetben van, amely az írásbeli végrendelet megtételét nem teszi lehetővé.
- (2) A szóbeli végrendelet akkor érvényes, ha a végrendeletkező két tanú együttes jelenlétében a tanúk által értett nyelven végakarátát egész terjedelemben szóban előadja, és ez alkalommal kijelenti, hogy szóbeli nyilatkozata az ő végrendelete.
- (3) A szóbeli végrendeletre irányadóak az írásbeli magánvégrendelet tanújának és más közreműködőjének személyére vonatkozó, valamint az ő és hozzátartozója érdekeltségére tekintettel megállapított korlátozások, a tanú írni tudása azonban a szóbeli végrendelet érvényességének nem kelléke.

6:20. § *[A közös végrendelet]*

- (1) Közös végrendelet két vagy több személynek bármilyen alakban ugyanabba az okiratba foglalt végintézkedése.
- (2) Kölcsönös végrendelet az a közös végrendeletbe foglalt végintézkedés, amelyikben a végrendeletkezők egymást kölcsönösen örökössüké nevezik.
- (3) Viszonos végrendelet az a közös végrendeletbe foglalt végintézkedés, amelyet egyik végrendeletkező sem tett volna meg a másik végrendeletkező végintézkedése nélkül és ez magából a végrendelet tartalmából kifejezetten megállapítható.
- (4) A közös végrendelet érvénytelen.
- (5) Érvényes a házastársaknak ugyanabba az okiratba foglalt végrendelete, ha
 - a) saját kezűleg írt végrendelet esetében az okiratot az egyik örökhagyó elejétől végig maga írja és aláírja, a másik örökhagyó pedig ugyanazon az okiraton maga írja és aláírja azt a nyilatkozatot, hogy az okirat az ő végakarátát is magában foglalja,
 - b) más által írt végrendelet esetében az örökhagyók egymás és a tanúk együttes jelenlétében teszik meg végintézkedési nyilatkozatukat és írják alá az okiratot, vagy ha az már megtörtént, mindkét örökhagyó egymás és a tanúk együttes jelenlétében külön-külön nyilatkozik arról, hogy az okirat a végakarátát foglalja magában, és hogy az okiraton szereplő aláírás a sajátja, vagy
 - c) azt közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalják.
- (6) Hatályát veszti a házastársak közös végrendelete a házasság felbontásával.
- (7) A közös végrendeletbe foglalt kölcsönös vagy viszonos végintézkedését a másik végrendeletkező életében mindegyik végrendeletkező egyoldalúan visszavonhatja. A másik végrendeletkező halála után a közös végrendeletbe foglalt kölcsönös vagy viszonos végintézkedés visszavonása csak abban az esetben hatályos, ha a végintézkedését visszavonó végrendeletkező, valamint a meghalt végrendeletkező által a közös végrendeletben részesített más személy egyúttal a javára szóló örökséget, hagyományt vagy meghagyást visszautasítja.

6:21. § *[A végrendelet értelmezése]*

A végrendeletet kétség esetén az örökhagyó feltehető akarátának megfelelően és úgy kell értelmezni, hogy az örökhagyó akarata lehetőség szerint érvényre jusson.

II. fejezet**A végrendelet tartalma****6:22. §** *[Az örökösnevezés]*

- (1) Az örökhagyó végrendeletében egy vagy több örököst nevezhet.
- (2) Örökös az, akinek az örökhagyó az egész hagyatékát vagy annak meghatározott hányadát juttatja.
- (3) Kétség esetén örökös az is, akinek az örökhagyó az egész hagyaték értékének jelentős részét tevő meghatározott egy vagy több vagyontárgyat juttat, ha az örökhagyó feltehető akarata szerint a részesítettnek a hagyatéki terhek viselésében is osztoznia kell.
- (4) Annak örökössé nevezése, aki az örökhagyó halálakor még meg sem fogant, érvénytelen.
- (5) A végintézkedéssel létrehozott, így a hagyaték megnyíltakor még létre nem jött, a végrendeletben a hagyatékból részesített alapítványt – bejegyzése esetén – úgy kell tekinteni, mintha már az örökhagyó halála előtt létrejött volna.

6:23. § *[Az örökrész meghatározása]*

Ha az örökhagyó akár az egész hagyatékra, akár annak egy részére vagy valamely hagyatéki tárgyra több örököst nevezett, és részesedésük mértékét nem határozta meg, a részesítettek egyenlő arányban örökölnék.

6:24. § *[A helyettes örökös nevezése]*

- (1) Az örökhagyó arra az esetre, ha az örökös az öröklésből kiesik, mást nevezhet örökössé.
- (2) Ha a nevezett örökös az örökhagyónak egyben törvényes örököse is, kiesése esetére leszármazóját – ellenkező végrendeleti intézkedés hiányában – helyettes örökösnek kell tekinteni.
- (3) Az (1) és a (2) bekezdést a hagyományosra és a meghagyás jogosultjára is megfelelően kell alkalmazni.

6:25. § *[A kizárás az öröklésből]*

- (1) Az örökhagyó azt, aki törvényes örököse, vagy azzá válhat, akár más személynek örökössé nevezésével, akár végrendeletben tett kifejezett nyilatkozattal kizárhatja a törvényes öröklésből. A kizárást nem kell indokolni.
- (2) A kötelesrészt meghaladó törvényes öröklésből a kötelesrészsre jogosult is kizárható.

6:26. § *[A végrendelettel ki nem merített hagyaték]*

Ha a nevezett örökösök részesedése a hagyatékot nem meríti ki, a többlet tekintetében törvényes öröklésnek van helye, amennyiben a törvény kivételt nem tesz, vagy a végrendeletből más nem következik.

6:27. § *[A hagyományrendelés]*

- (1) Hagyomány a hagyatékban meglévő valamely vagyontárgynak közvetlenül meghatározott személy részére juttatása, ha az ilyen részesedés nem minősül öröklésnek.
- (2) Hagyományrendelés az is, ha az örökhagyó örökösét arra kötelezi, hogy a hagyományosnak vagyoni szolgáltatást teljesítsen.
- (3) Hagyományt az örökös javára is lehet rendelni (előhagyomány). Hagyománnyal azt is lehet terhelni, aki maga is hagyományos (alhagyomány). Kétség esetében a hagyomány az örököst terheli.

6:28. § *[A meghagyás]*

- (1) Az örökhagyó a hagyatékban részesülő személyt olyan kötelezettséggel is terhelheti, amelynek követelésére más nem válik jogosulttá (meghagyás). Olyan közérdekű meghagyás teljesítését azonban, amely szerződés tárgyaként alkalmas szolgáltatásban áll, az érdekelt szerv követelheti. Kétség esetén a meghagyás az örököst terheli.
- (2) Ha feltehető, hogy az örökhagyó a hagyatékból való részesítést a meghagyás teljesítéséhez kívánja kötni, a meghagyással terhelt a részesítést elveszti, ha a meghagyást nem teljesíti, vagy annak teljesítése neki felróható okból lehetetlenné vált.

6:29. § *[Az öröklés szabályainak alkalmazása a hagyományra és a meghagyásra]*

A hagyományra és a meghagyásra – amennyiben a rájuk vonatkozó rendelkezésekből más nem következik – a végrendeleti öröklés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

6:30. § *[Az utóörökös nevezése, az utóhagyomány rendelese]*

- (1) Az örökhagyó olyan végrendeleti intézkedése, amely szerint az örökségben vagy annak egy részében valamely eseménytől vagy időponttól kezdve az eddigi örökösöt más váltja fel, érvénytelen.
- (2) Az elsősorban nevezett örökös halála esetére történt örökösnevezés helyettesörökös-nevezésnek minősül, ha annak feltételei megvannak.
- (3) A házastársak és az élettársak egymás javára érvényesen tehetnek olyan végrendeletet, amelyben az örökhagyó az örökössé nevezett házastárs vagy élettárs halála esetére utóörökösöt nevez. A házastársnak, élettársnak az örökséggel történő, a szokásos mértéket meghaladó ingyenes rendelkezése – az utóörökös előzetes hozzájárulása vagy utólagos jóváhagyása hiányában – érvénytelen. Az érvénytelenségre jóhiszemű és visszerthes jogszerzőkkel szemben hivatkozni nem lehet.
- (4) Az örökhagyó érvényesen nevezhet utóörökösöt az elsősorban örökösnek nevezett leszármazójára háramlott hagyatékára arra az esetre, ha a leszármazó nem rendelkezik végrendekezési képességgel, és anélkül hal meg, hogy ezt a képességét megszerezte volna.
- (5) A feltételtől vagy időponttól függő hagyományrendelet, valamint a feltételtől vagy időponttól függő meghagyás érvényes. A feltételtől függő örökösnevezés is érvényes, de a feltétel nem szólhat a hagyaték megnyílt utáni időre. A hagyaték megnyílt utáni időre szóló feltétellel történő örökösnevezés – ha az egyben nem megengedett utóörökös-nevezés – érvénytelen. Az, aki a hagyomány tárgyát megszerezte, azzal – a feltétel vagy időpont bekövetkezéséig – sem élők között, sem halál esetére nem rendelkezhet. Ez a rendelkezés harmadik személy jóhiszemű és ellenérték fejében szerzett jogát nem érinti.

6:31. § *[A növedékjog]*

- (1) Ha az örökhagyó úgy nevezett több örökösöt a hagyatékra vagy annak egy részére, hogy ezzel a törvényes öröklést kizárja, és valamelyik nevezett örökös anélkül esik ki, hogy helyettes örököse lenne, a hagyatékra ugyanerre a részére nevezett többi örökös részesedése arányosan növekszik.
- (2) Ha a kieső nevezett örökös az örökhagyónak törvényes örököse is lenne, a növedékjog alapján az örökhagyóval ugyancsak törvényes öröklési kapcsolatban álló többi nevezett örökös örökrésze arányosan növekszik, feltéve, hogy a kiesőnek nincs helyettes örököse, és a végrendeletből más nem következik.
- (3) A meghatározott hagyatéki tárgyra nevezett örökösöt csak az ugyanazon tárgyra nevezett másik örökös kiesése következtében és csak erre a tárgyra nézve illeti növedékjog.

6:32. § *[A növedékjog hagyományon és meghagyáson]*

Az ugyanarra a vagyontárgyra vagy ugyanarra a szolgáltatásra közösen nevezett hagyományosokat, valamint a több személy javára szóló azonos meghagyásnak a jogosultjait ugyanolyan feltétellel illeti egymás után a növedékjog, mint a meghatározott hagyatéki tárgyra nevezett örökösöket.

III. fejezet**A végrendelet érvénytelensége és hatálytalansága****6:33. §** *[A végrendelet megtámadása]*

- (1) A végrendelet érvénytelenségét és hatálytalanságát csak megtámadó nyilatkozat alapján lehet megállapítani. Megtámadásra az jogosult, aki az érvénytelenség vagy a hatálytalanság megállapítása esetében maga örököl vagy teherből mentesül.
- (2) A megtámadó nyilatkozatban meg kell jelölni az érvénytelenség vagy a hatálytalanság okát. A végrendelet érvénytelenségét vagy a hatálytalanságát csak a megtámadásban érvényesített okból lehet megállapítani.
- (3) A végrendelet érvénytelenségét vagy hatálytalanságát csak a megtámadó személy javára lehet megállapítani.
- (4) A végrendelet érvénytelenségének vagy hatálytalanságának megállapítására irányuló igény nem évül el.

6:34. § *[A feltételes végrendeleti rendelkezés]*

- (1) Az érthetetlen, lehetetlen vagy ellentmondó feltétel érvénytelen. A feltétel érvénytelensége azonban a végrendeleti rendelkezés érvényességét nem érinti, kivéve, ha megállapítható, hogy az örökhagyó a rendelkezést a feltétel nélkül nem tette volna meg.
- (2) A jogellenes felfüggesztő feltételhez kötött végrendeleti részesítés érvénytelen, a jogellenes bontó feltételt pedig figyelmen kívül kell hagyni.

6:35. § *[Az örökhagyó akaratí hibája]*

- (1) Érvénytelen a végrendeleti rendelkezés, ha
 - a) az örökhagyó tévedett nyilatkozata tartalmában, vagy ilyen tartalmú nyilatkozatot egyáltalán nem akart tenni,
 - b) az örökhagyót annak megtételére valaminek a téves feltevése vagy valamely utóbb megghiúsult várakozás indította, vagy
 - c) az örökhagyót valaki jogellenes fenyegetéssel vagy tisztességtelen befolyással bírta rá az intézkedésre; feltéve, hogy az örökhagyó a rendelkezést különben nem tette volna meg.
- (2) Az érvénytelen rendelkezés érvényes lesz, ha azt az örökhagyó utóbb a végrendeletre megszabott alakban jóváhagyja.

6:36. § *[A végrendelet visszavonása]*

- (1) A végrendelet a visszavonással hatálytalanná válik. A visszavonásra – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – a végrendelet tételére vonatkozó szabályok irányadóak.
- (2) Ha az örökhagyó újabb végrendeletet tesz, a korábbi végrendeletet visszavontnak kell tekinteni. A korábbi végrendeletnek az újabb végrendelet rendelkezéseivel nem ellentétes rendelkezései – ha az örökhagyó ellenkező akarata nem állapítható meg – hatályban maradnak.

6:37. § *[Az írásbeli végrendelet megsemmisítése vagy megsemmisülése]*

- (1) Az írásbeli magánvégrendelet hatályát veszti, ha azt a végrendelkezésre képes örökhagyó vagy az ő beleegyezésével más megsemmisíti, vagy az örökhagyó az akaratán kívüli megsemmisülésbe belenyugszik.
- (2) A közjegyzőnél letett magánvégrendelet hatályát veszti, ha azt a végrendelkező visszaveszi, kivéve, ha a letett okirat az írásbeli magánvégrendelet kellékeinek egyébként megfelel. A közjegyzőnek a végrendelkezőt erről tájékoztatnia kell.
- (3) Sem a közvégrendelet, sem pedig az írásbeli magánvégrendelet hatályát nem szünteti meg az, ha a végrendelkezést tartalmazó okirat a végrendelkező akaratán kívül álló okból megsemmisül, vagy egyébként nem található meg; ha azonban az írásbeli magánvégrendelet az örökhagyó birtokában maradt, de nem került elő, az ellenkező bizonyításig vélelmezni kell, hogy az örökhagyó azt megsemmisítette.

6:38. § *[A szóbeli végrendelet hatálytalansága]*

A szóbeli végrendelet hatályát veszti, ha az örökhagyó a szóbeli végrendelkezés feltételéül szolgáló helyzet megszűnése után megszakítás nélkül legalább harminc napon át nehézség nélkül alkothatott volna más alakban végrendeletet.

6:39. § *[A házastárs, az élettárs javára tett végintézkedés hatálytalansága]*

Az életközösség fennállása alatt a házastárs, az élettárs javára tett végintézkedés alapján nem örökölhet a házastárs, az élettárs, ha az öröklés megnyílásakor a házastársak vagy az élettársak között életközösség nem állott fenn, kivéve, ha a körülményekből az következik, hogy az örökhagyó végintézkedését azért nem vonta vissza, mert házastársát, élettársát az életközösség megszakadása ellenére is juttatásban kívánta részesíteni.

6:40. § *[A végrendelet részleges érvénytelensége vagy részleges hatálytalansága]*

Ha a végrendelet több rendelkezése közül valamelyik érvénytelen vagy hatálytalan, ez – feltéve, hogy az örökhagyó másként nem rendelkezik, vagy feltehető akaratával nem ellentétes – a többi rendelkezés érvényességét vagy hatályát nem érinti.

IV. fejezet**Az öröklési szerződés****6:41. §** *[Az öröklési szerződés]*

- (1) Az öröklési szerződésben az örökhagyó a magának vagy harmadik személynek járó tartás, gondozás vagy életjáradék fejében nevez örököst, az örökhagyóval szerződő fél pedig a szerződés szerinti tartás, gondozás nyújtására, vagy életjáradék fizetésére vállal kötelezettséget. Ha a szerződő fél kötelezettsége a harmadik személlyel szemben az örökhagyó halála utáni időre is kiterjed, a hagyatéki eljárásban az ingatlan-hagyatékot a harmadik személy javára megállapított tartási joggal terheltlen kell átadni, és a tartási jogot a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző megkeresésére az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni.

- (2) Az örökhagyó az öröklési szerződésben bármilyen végrendeleti rendelkezést tehet. Az örökhagyóval szerződő másik félnek az öröklési szerződésbe foglalt ilyen rendelkezése érvénytelen.

6:42. § *[Az írásbeli végrendelet érvényességi követelményeinek megfelelő alkalmazása]*

Az öröklési szerződés érvényességére az írásbeli végrendeletre vonatkozó rendelkezéseket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a korlátozottan cselekvőképes kiskorú, valamint a cselekvőképességét illetően a vagyoni jogi nyilatkozatok megtételében korlátozott örökhagyó öröklési szerződésének érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges, továbbá hogy a szerződésre akkor is a más által írt végrendelet alakiságai irányadók, ha az valamelyik fél saját kézírásával készült.

6:43. § *[Az örökség biztosítása]*

- (1) Ha a felek az öröklési szerződésben eltérően nem állapodtak meg, akkor az örökhagyó arról a vagyontárgyról, amelyet öröklési szerződéssel lekötött, a szerződéses örökös hozzájárulása nélkül sem élők között, sem halála esetére nem rendelkezhet. Ez a rendelkezés harmadik személy jóhiszemű és ellenérték fejében szerzett jogát nem érinti.
- (2) Ha az örökhagyó az öröklési szerződésben nem meghatározott vagyontárgyra, hanem általában a hagyatékára nevezett szerződéses örökös, az (1) bekezdést – a szerződésben kifejezetten le nem kötött vagyontárgyakra nézve – csak az örökhagyónak a halála esetére szóló rendelkezéseire kell alkalmazni.
- (3) Az örökhagyóval szerződő fél az öröklési szerződéssel kifejezetten lekötött ingatlanra az ingatlan-nyilvántartásba elidegenítési és terhelési tilalmat jegyeztethet be. Ehhez a bejegyzéshez – ha az öröklési szerződésben a felek másként nem rendelkeztek – az eltartott örökhagyó hozzájárulása, bejegyzési engedélye nem szükséges.

6:44. § *[A tulajdonostársak közös öröklési szerződése]*

- (1) Tulajdonostársaknak mint örökhagyóknak a közös tulajdonban álló meghatározott vagyontárgyra vonatkozó és ugyanabba az okiratba foglalt öröklési szerződése érvényes.
- (2) A túlélő tulajdonostársat – a szerződés eltérő rendelkezése hiányában – e vagyontárgynak a tulajdonostársa hagyatékához tartozó tulajdoni hányadán holtig tartó haszonélvezeti jog illeti meg.

6:45. § *[Az öröklési szerződés módosítása és megszűnése]*

- (1) Az öröklési szerződés módosítására és megszüntetésére azokat a rendelkezéseket kell alkalmazni, amelyek a tartási és az életjáradéki szerződésre vonatkoznak.
- (2) A módosítás vagy a megszüntetés alakiságaira az öröklési szerződés létrejöttére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Ha azonban a szerződést a kötelező alakiságok nélkül szüntették meg, és az ennek megfelelő tényleges állapot a felek egyező akaratából létrejött, a szerződés megszüntetése a különben kötelező alakiságok nélkül is érvényes.

V. fejezet

Halál esetére szóló ajándékozás, rendelkezés várt öröklésről

6:46. § *[A halál esetére szóló ajándékozás]*

- (1) Ha az ajándékozás azzal a feltétellel történt, hogy a megajándékozott az ajándékozót túléli, a szerződésre az ajándékozás szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a szerződés alakiságaira az öröklési szerződés alakiságai az irányadók.
- (2) Halál esetére szóló ajándékozás csak olyan juttatásra nézve érvényes, amely végrendelet esetében dologi hagyománynak minősülne.

6:47. § *[Rendekelés várt öröklésről]*

- (1) Az örökhagyó leszármazói egymás között az örökhagyó életében is köthetnek szerződést várt örökségük tárgyában. Más személyek ilyen szerződést nem köthetnek.
- (2) A szerződés csak írásban érvényes.

VI. fejezet**A végrendeleti végrehajtó****6:48. §** *[A végrendeleti végrehajtó kijelölése]*

- (1) Az örökhagyó végakarataának végrehajtására végintézkedésében végrendeleti végrehajtót nevezhet meg.
- (2) Végrendeleti végrehajtónak cselekvőképes nagykorú személy vagy jogi személy jelölhető.
- (3) Nem lehet végrendeleti végrehajtó az,
 - a) aki közreműködött a végrendelet megtételében, kivéve a végrendelet elkészítésében közreműködő ügyvédet, vagy
 - b) aki a végrendelet alapján juttatásban részesül.
- (4) A végrendeleti végrehajtói megbízatás a hagyaték megnyíltá után, a megbízatás kifejezett elfogadásával jön létre.
- (5) Az örökhagyó helyettes végrendeleti végrehajtót nevezhet meg arra az esetre, ha a végrendeleti végrehajtó megbízatása annak elfogadása előtt bekövetkezett okból nem jön létre vagy megszűnik.
- (6) Az örökhagyó végrendeleti végrehajtót az (1) bekezdésben foglaltakon kívül arra az esetre is nevezhet, hogy – érvényes utóörökös nevezés esetén – az utóöröklés beálltáig az utóörökös jogait gyakorolja és kötelezettségeit teljesítse, illetve hogy gondoskodjon a hagyományos részére teljesítendő kötelezettség végrehajtásáról.
- (7) Ha az örökhagyó a végintézkedéssel létrehozott alapítványt nevezte örökössé, végrendeleti végrehajtót kizárólag arra a feladatra is rendelhet, hogy a végintézkedéssel létrehozott alapítvány bejegyzése iránt eljárjon, az ehhez szükséges intézkedéseket tegye, a bejegyzés tárgyában hozott döntés jogerőre emelkedéséig az alapítványnak juttatott vagyont kezelje, és az alapítvány bejegyzése esetén az alapítványnak juttatott vagyont az alapítvány rendelkezésére bocsássa. Az ilyen alapítványrendelet esetén az ebből a célból kirendelt végrendeleti végrehajtót az alapítvány alapítójának jogállása illeti meg.

6:49. § *[A végrendeleti végrehajtó feladata]*

- (1) A végrendeleti végrehajtó jogaira és kötelezettségeire a végintézkedés az irányadó.
- (2) Ha a végrendelet a végrendeleti végrehajtó jogait és kötelezettségeit nem határozza meg, a végrendeleti végrehajtó joga és kötelezettsége, hogy
 - a) az eljáró hatóságokat a hagyaték leltározásában segítse és az örökösök javára szükség esetén biztosítási intézkedés elrendelését indítványozza,
 - b) követelje a végintézkedés rendelkezéseinek foganatosítását az örököstől, hagyományostól és ennek érdekében, amíg az örökhagyó végintézkedésében részesített személy maga fel nem lép, annak javára, de a saját nevében a bíróság előtt is eljárjon.

6:50. § *[A hagyaték kezelése, rendelkezés a hagyaték fölött]*

- (1) A végrendeleti végrehajtó a hagyaték rendes gazdálkodás szerinti kezelésére köteles.
- (2) Ha az örökhagyó a végrendeleti végrehajtót a végintézkedésében a hagyaték kezelésére is feljogosította, akkor – eltérő végrendeleti rendelkezés hiányában – a végrendeleti végrehajtó joga és kötelessége, hogy a végintézkedés rendelkezéseit az örökhagyó hagyatéki ügyében hozott hagyatékátadó végzés jogerőre emelkedését követően maga foganatosítsa, a hagyatéki hitelezőket a saját nevében eljárva, de a hagyaték terhére kielégítse, a hagyatéki követeléseket a saját nevében eljárva, de a hagyaték javára érvényesítse. A végrendeleti végrehajtó a hagyaték átadásáig gyakorolja az örökhagyó vállalkozásban fennálló és a hagyaték megnyíltával az örökösré átszállt tagsági jogait. Vagyonkezelési joga a társasági részesedés elidegenítésére csak akkor terjed ki, ha az örökhagyó végintézkedésében kifejezetten így rendelkezett.
- (3) A végrendeleti végrehajtó a hagyatéki vagyon kezelése körében a hagyatékot birtokba veheti, és a hagyaték tárgyairól rendelkezhet, beleértve a vagyontárgyak elidegenítését is, azzal a korlátozással, hogy a végrendeleti végrehajtó a hagyaték terhére ingyenesen nem rendelkezhet.
- (4) A végrendeleti végrehajtó a hagyatékhoz tartozó vagyontárgy örököseinek, hagyományosoknak, a halál esetére megajándékozottaknak, a meghagyás jogosultjának és az ismert hagyatéki hitelezőknek (a továbbiakban e fejezet alkalmazásában: örökhagyó hagyatékában érdekelt személyeknek) hozzájárulásával jogosult a hagyatéki vagyontárgy tekintetében kötelezettségeket vállalni.
- (5) A végrendeleti végrehajtó kezelési joga alá tartozó vagyontárgyra az örökös rendelkezési joga kizárt. A végrendeleti végrehajtó kezelése alá tartozó jogot csak a végrendeleti végrehajtó érvényesíthet bíróság előtt.

- (6) A végrendeleti végrehajtónak azokat az egyébként kezelése alá tartozó hagyatéki vagyontárgyakat, amelyek kötelességeinek teljesítéséhez nyilvánvalóan nem szükségesek, kérelemre át kell engednie az örökösöknek. E tárgyakra kiadásukkal a végrendeleti végrehajtó kezelői joga megszűnik és azokkal az örökös rendelkezik.

6:51. § *[Felmentés az örökhagyó egyes rendelkezéseinek teljesítése alól]*

Az örökhagyó által, végintézkedésében a hagyatékezelésre előírt rendelkezéseket a végrendeleti végrehajtó köteles betartani. A közjegyző a végrendeleti végrehajtót az örökhagyó egyes rendelkezéseinek teljesítése alól nemperes eljárásban felmentheti, ha azt a végrendeleti végrehajtó, az örökhagyó hagyatékában érdekelt személyek közösen kéri és a rendelkezések teljesítése a hagyatékot jelentősen veszélyeztetné.

6:52. § *[A végrendeleti végrehajtó felelőssége]*

A végrendeleti végrehajtó a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint felel az eljárása során okozott kárért.

6:53. § *[A végrendeleti végrehajtó megbízatásának megszűnése]*

- (1) A végrendeleti végrehajtó megbízatása megszűnik:
 - a) a végintézkedésben meghatározott határidő elteltével, feltétel bekövetkeztével vagy ezek hiányában a hagyatéki eljárás jogerős befejeződésével,
 - b) a végrendeleti végrehajtó halálával, megszűnésével,
 - c) lemondással,
 - d) a megbízatás megvonásával,
 - e) ha törvényben meghatározott feltételeknek utóbb nem felel meg.
- (2) Ha a végrendeleti végrehajtó a megbízatást elfogadta, akkor megbízatásáról csak az örökhagyó hagyatékában érdekelt személyek hozzájárulásával mondhat le.
- (3) A végrendeleti végrehajtótól megbízatását az örökhagyó hagyatékában érdekelt személyek egyhangúlag vonhatják meg.

6:54. § *[Egyéb rendelkezések alkalmazása a végrendeleti végrehajtóra]*

A végrendeleti végrehajtóra egyebekben – törvényben foglalt eltérésekkel – a megbízottra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

3. CÍM

TÖRVÉNYES ÖRÖKLÉS

I. fejezet

A törvényes öröklés általános rendje

6:55. § *[A leszármazók törvényes öröklése]*

- (1) Az örökhagyó gyermeke törvényes örökös.
- (2) Több gyermek fejenként egyenlő részben örököl.
- (3) Az öröklésből kiesett gyermek vagy távolabbi leszármazó helyén egymás közt egyenlő részekben a kiesett gyermekei örökölnek.

6:56. § *[Az osztályrabocsátási kötelezettség]*

- (1) Ha több leszármazó közösen örököl, mindegyik örököstárs köteles a hagyaték értékéhez hozzászámítani annak az ingyenes adománynak az értékét, amelyben őt az örökhagyó életében részesítette, feltéve hogy a hozzászámítást az örökhagyó kikötötte, vagy a körülményekből arra lehet következtetni, hogy a juttatást a hozzászámítás kötelezettségével adta.
- (2) A szokásos mértékű ajándékokat, valamint a tartásra rászorult leszármazók részére nyújtott tartást, akkor sem kell osztályra bocsátani, ha azt az örökhagyó kifejezetten kikötötte.

6:57. § *[Az osztályrabocsátás foganatosítása]*

- (1) A hagyaték, valamint az osztályra bocsátott adományok tiszta értékének összeszámításával nyert együttes értéknek a törvényes örökrészeknek megfelelő arányos elosztása útján kell megállapítani az egy-egy örökösnek jutó örökrészt, és abból le kell vonni az örökös által osztályra bocsátott értéket.
- (2) A bíróság az adomány értékét annak a juttatáskori értékén veszi számításba. Ha a juttatáskori értékén való számításba vétel valamelyik félre súlyosan méltánytalan lenne, a bíróság az adomány figyelembe vehető értékét az összes körülmények mérlegelésével állapítja meg.
- (3) Ha az öröklésből kiesett személynek leszármazója van, ez utóbbi köteles a kiesett személy által kapott adományt osztályra bocsátani. Több leszármazónak az osztályra bocsátott értékek figyelembevételével kiszámított örökrészből a felmenő által kapott adományt a hagyatékban való részesedés arányában kell levonni.
- (4) Ha az örökös által osztályra bocsátott érték eléri vagy meghaladja az örökrészenek az osztályra bocsátott értékek figyelembevételével kiszámított értékét, őt a felosztásra kerülő hagyatéki vagyonból kielégítettnek kell tekinteni, a többletet azonban visszatéríteni nem köteles. Ilyen esetben a hagyatékot a többi örökös között a hagyatékban nem részesülő örökösnek, valamint az ilyen örökös adományának figyelmen kívül hagyásával kell felosztani.

6:58. § *[Házastárs öröklése leszármazó esetén]*

- (1) Ha az örökhagyónak leszármazói vannak, az örökhagyó házastársa a hagyatékban – kivéve a (2) bekezdésben meghatározott vagyontárgyat – olyan részt örököl, mint az örökhagyó gyermeke.
- (2) Az örökhagyó házastársát az általa lakott lakáson és az ahhoz tartozó berendezési és felszerelési tárgyakon holtig tartó hasznélvezeti jog illeti meg.
- (3) A (2) bekezdésben meghatározott vagyontárgyakat az örökhagyó gyermekei öröklik fejenként egyenlő részben.

6:59. § *[Házastárs, szülő öröklése leszármazók hiányában]*

- (1) Leszármazó hiányában az örökhagyó házastársa öröklő az általa lakott lakást és az általa használt berendezési és felszerelési tárgyakat, öröklő továbbá az ági vagyon holtig tartó hasznélvezetét is. Az egyéb hagyaték felét ugyancsak a házastárs öröklő, másik felét pedig az örökhagyó szülei öröklő, fejenként egyenlő arányban. Az öröklésből kiesett szülő helyén a másik szülő öröklő.
- (2) A szülő halála után a házastárs öröklő azokat a vagyontárgyakat, amelyek elhunyt házastársáról hárultak annak szüleinek. A szülő halálakor már felért, elpusztult, elhasználódott vagy ingyenesen átruházott vagyontárgy pótlásának vagy értéke megtérítésének nincs helye és a vagyontárgy helyébe lépett dolog sem követelhető.
- (3) Leszármazó és szülő hiányában a házastárs öröklő.
- (4) Az (1)–(3) bekezdésben foglaltak nem érintik az ági öröklésre vonatkozó rendelkezéseket.

6:60. § *[A házastárs kiesése a törvényes öröklésből]*

- (1) Törvény alapján nem öröklhet az örökhagyó házastársa, ha az öröklés megnyílásakor a házastársak között életközösség nem állott fenn, és az eset körülményeiből nyilvánvaló, hogy az életközösség visszaállítására nem volt kilátás.
- (2) Az örökhagyó házastársának az öröklésből való kiesésére csak az hivatkozhat, aki a kiesés folytán maga örökölné, vagy valamely a végintézkedéssel reá rótt kötelezettségtől vagy más tehertől mentesülne.

6:61. § *[A házastárs hasznélvezeti jogának megváltása]*

- (1) Mind a törvényes állagörökösök, mind a házastárs bármikor igényelhetik a házastárs 6:58. § (2) bekezdés és 6:59. § (1) bekezdés szerinti hasznélvezeti jogának megváltását.
- (2) A hasznélvezeti jog természetben, illetve pénzben történő megváltásának a hasznélvező és az állagörökösök méltányos érdekei – különösen a hasznélvező korábbi életviteléhez igazodó lakhatási joga – figyelembevételével kell történnie. Ági örökös esetén a házastársat az ági vagyon egyharmada illeti meg.

6:62. § *[Az élettárs öröklése]*

Az örökhagyó élettársát az örökhagyóval közösen lakott lakáson és az ahhoz tartozó szokásos berendezési és felszerelési tárgyakon holtig tartó használati jog illeti meg, ha az életközösség közötté és az örökhagyó között legalább tíz évig folyamatosan fennállott, és az öröklés megnyíltakor is fennáll.

6:63. § *[A szülő és a szülői leszármazó öröklése]*

- (1) Leszármazók és házastárs hiányában az örökhagyó szülői örökölnék fejenként egyenlő részben.
- (2) Az öröklésből kiesett szülő helyén ennek leszármazói örökölnék olyan módon, mint a gyermek helyén annak leszármazói.
- (3) Ha a kiesett szülőnek nincs leszármazója, egyedül a másik szülő vagy annak leszármazói örökölnék.

6:64. § *[A nagyszülő és nagyszülői leszármazó öröklése]*

- (1) Leszármazó, házastárs, szülő és szülő leszármazója hiányában törvényes örökösök egyenlő részben az örökhagyó nagyszülői.
- (2) Az öröklésből kiesett nagyszülő helyén ennek leszármazói örökölnék ugyanúgy, mint a kieső szülő helyén ennek leszármazói.
- (3) Ha a kiesett nagyszülőnek leszármazója nincs, helyette nagyszülőpárja, ha pedig ez is kiesett, ennek helyén leszármazója örököl.
- (4) Ha valamelyik nagyszülőpár kiesett, és helyükön leszármazójuk nem örökölhet, az egész hagyatékot a másik nagyszülőpár vagy az ő leszármazójuk örökli a (2) és (3) bekezdés szabályai szerint.

6:65. § *[A dédszülő és dédszülei leszármazó öröklése]*

- (1) Leszármazó, házastárs, szülő, nagyszülő, a szülő, illetve nagyszülő leszármazója hiányában törvényes örökösök fejenként egyenlő részben az örökhagyó dédszülei.
- (2) Az öröklésből kiesett dédszülő helyén ennek leszármazói örökölnék ugyanúgy, mint a kieső nagyszülő helyén ennek leszármazói.
- (3) Ha a kiesett dédszülőnek leszármazója nincs, helyette dédszülopárja, ha pedig ez is kiesett, ennek helyén leszármazója örököl.
- (4) Ha valamelyik dédszülopár kiesett, és helyükön leszármazójuk nem örökölhet, az egész hagyatékot a többi dédszülopár vagy az ő leszármazójuk örökli a (2) és a (3) bekezdés szabályai szerint.

6:66. § *[A távolabbi felmenők öröklése]*

Leszármazó, házastárs, szülő, nagyszülő, dédszülő, a szülő, nagyszülő, illetve, dédszülő leszármazója hiányában törvényes örökösök fejenként egyenlő részben az örökhagyó távolabbi felmenői.

6:67. § *[Az állam öröklése]*

Más örökös hiányában az állam a törvényes örökös.

II. fejezet**Az ági öröklés****6:68. §** *[Az ági vagyon]*

- (1) Leszármazó hiányában az örökhagyóra valamelyik felmenőjéről öröklés vagy más ingyenes juttatás útján hárult vagyontárgy ági öröklés alá esik.
- (2) Ági öröklésnek van helye testvértől vagy a testvér leszármazójától örökölt vagy egyébként ingyenesen szerzett vagyontárgyra is, ha a vagyontárgyat a testvér vagy a testvér leszármazója az örökhagyóval közös felmenőjétől örökölte vagy egyébként ingyenesen kapta.
- (3) Ha a vagyontárgy ági jellege vitás, a vagyontárgy ági jellegét annak kell bizonyítania, aki a vagyontárgyat ági örökösként örökölné.

6:69. § *[Az ági örökösök]*

- (1) A szülő örökli azokat a vagyontárgyakat, amelyek róla vagy felmenőjéről hárultak az örökhagyóra. A kieső szülő helyén leszármazói a törvényes öröklés általános szabályai szerint örökölnék.
- (2) Ha sem az ági vagyontárgyak öröklésére jogosult szülő, sem szülői leszármazó nincs, a nagyszülő, ha nagyszülő sincs, az örökhagyó távolabbi felmenője örökli azt a vagyontárgyat, amely róla vagy felmenőjéről hárult az örökhagyóra.
- (3) Ha ági örökös nincs, az ági vagyontárgy az örökhagyó egyéb vagyonával esik egy tekintet alá.

6:70. § *[Az ági öröklésből kivont vagyon]*

- (1) Az ági öröklés szabályai nem terjednek ki
 - a) arra az ági vagyontárgyra, amely az örökhagyó halálakor már nincs meg,
 - b) a szokásos mértékű ajándékra.
- (2) Az örökhagyó halálakor már felélt, elpusztult, elhasználódott vagy ingyenesen átruházott ági vagyontárgy pótlásának vagy értéke megtérítésének nincs helye.
- (3) A túlélő házastárral és élettárral szemben a szokásos mértékű berendezési és felszerelési tárgyakra ági öröklés címén nem lehet igényt támasztani.

6:71. § *[Az ági örökség kiadása]*

- (1) Az ági vagyontárgyat természetben kell kiadni.
- (2) Ha a természetben való kiadás célszerűtlen vagy lehetetlen, a bíróság mind az ági örökös mind a nem ági törvényes örökös kérelmére elrendelheti az ági vagyontárgy pénzbeli megváltását. A megváltással az ági vagyontárgyon az azt megváltó örökös a hagyaték megnyíltára visszamenőleges hatállyal, öröklés jogcímén szerez tulajdont, éppúgy, mintha ezt a vagyontárgyat is ő örökölte volna.

III. fejezet**Az örökbefogadással kapcsolatos öröklési jogi szabályok****6:72. §** *[Az örökbefogadott öröklése]*

- (1) Az örökbefogadott – az örökbefogadás fennállása alatt – az örökbefogadó vér szerinti leszármazójaként örököl.
- (2) Az örökbefogadott egyenesági rokona, annak leszármazója vagy az örökbefogadott testvére által történt örökbefogadás esetén az örökbefogadás nem érinti az örökbefogadott törvényes öröklési jogát a vér szerinti rokonai után.

6:73. § *[Az öröklés az örökbefogadott után]*

Az örökbefogadott után – ha az örökbefogadás az örökbefogadott életében nem szűnt meg – leszármazó és házastárs hiányában az örökbefogadó vagy annak rokonai örökölnek a törvényes öröklés szabályai szerint.

4. CÍM**A KÖTELESRÉSZ****I. fejezet****A kötelesrészi igény****6:74. §** *[A kötelesrésze jogosultak]*

Kötelesrész illeti meg az örökhagyó leszármazóját, házastársát, továbbá szülőjét, ha az öröklés megnyíltakor az örökhagyó törvényes örököse, vagy végintézkedés hiányában az lenne.

6:75. § *[A kötelesrészi igény elévülése]*

A kötelesrész iránti igény öt év alatt elévül.

6:76. § *[A kitagadás]*

Nem jár kötelesrész annak, akit az örökhagyó végintézkedésében érvényesen kitagadott. A kitagadás csak akkor érvényes, ha a végintézkedés annak okát kifejezetten megjelölte.

6:77. § *[A kitagadás okai]*

- (1) Kitagadásnak van helye, ha a kötelesrésze jogosult
 - a) az örökhagyó után öröklésre érdemtelen lenne,
 - b) az örökhagyó sérelmére a rokoni kapcsolatra tekintettel súlyosnak minősülő bűncselekményt követett el,
 - c) az örökhagyó egyenesági rokonának, házastársának vagy élettársának életére tört, vagy sérelmükre egyéb súlyos büntetést követett el,

- d) az örökhagyó irányában fennálló törvényes tartási kötelezettségét súlyosan megsértette, valamint ha
 - e) erkölcstelen életmódot folytat.
- (2) A nagykorú leszármazót az örökhagyó a vele szemben tanúsított durva hálátlanság miatt is, a szülőjét pedig a sérelmére tanúsított olyan magatartás miatt is kitagadhatja, amely a szülő szülői felügyeleti jogának megszüntetésére adott vagy adhatott volna alapot.
- (3) Házastársát az örökhagyó házastársi köteleiséget durván sértő magatartása miatt is kitagadhatja.
- (4) Aki kitagadás miatt kiesik az öröklésből, nem jogosult törvényes képviselőként a helyébe lépő leszármazója örökségének kezelésére. Az ilyen vagyon kezelésére a szülői vagyonkezelésnek a szülő vagyonkezelésből kivont vagyon kezelésére vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni.

6:78. § *[A megbocsátás]*

- (1) A kitagadás érvénytelen, ha okát az örökhagyó végintézkedése előtt megbocsátotta, utólagos megbocsátással pedig a végintézkedés visszavonása nélkül is hatálytalanná válik.
- (2) Ha a kitagadás érvénytelen, az örökös kötelesrészre tarthat igényt. Az utólagos megbocsátással hatálytalanná váló kitagadás esetében az örökös az általános szabályok szerint örököl.

6:79. § *[A kötelesrész alapja]*

- (1) A kötelesrész alapja a hagyaték tiszta értéke, valamint az örökhagyó által élők között bárkinek juttatott adományok tiszta értéke.
- (2) A bíróság az adomány értékét annak a juttatáskori értékén veszi számításba. Ha a juttatáskori értéken való számításba vétel valamelyik félre súlyosan méltánytalan lenne, a bíróság az adomány figyelembe vehető értékét az összes körülmények mérlegelésével állapítja meg.
- (3) A hagyaték tiszta értékének kiszámításánál a hagyományokat és a meghagyásokat nem lehet teherként figyelembe venni.

6:80. § *[A kötelesrész alapjából kivont adományok]*

- (1) Nem tartozik a kötelesrész alapjához
- a) az örökhagyó által a halálát megelőző tíz évnél régebben bárkinek juttatott adomány értéke,
 - b) az olyan adomány értéke, amelyet az örökhagyó a kötelesrészre jogosultságot létrehozó kapcsolat keletkezését megelőzően juttatott,
 - c) a szokásos mértéket meg nem haladó ajándék értéke,
 - d) a házastárs, az élettárs és a leszármazók részére nyújtott tartás értéke, valamint
 - e) az arra rászoruló más személynek ellenérték nélkül nyújtott tartás értéke a létfenntartáshoz szükséges mértékben.
- (2) A kötelesrészre jogosultságot létrehozó kapcsolat keletkezésének időpontja házasságból származó gyermek esetében az adott házasságkötés időpontja, örökbefogadott gyermek esetében az örökbefogadás időpontja, egyébként pedig a gyermek fogamzása.
- (3) A házastársat haszonélvezet alakjában megillető kötelesrész alapjául csak a hagyatékban meglevő vagyontárgyak szolgálnak.
- (4) Azt az adományt, amelynek betudását az örökhagyó elengedte, nem lehet a jogosult saját kötelesrészének alapjához hozzászámítani.

6:81. § *[A kötelesrész mértéke]*

- (1) Kötelesrész címén a leszármazót, a házastársat és a szülőt annak fele illeti meg, mint ami neki – a kötelesrész alapja szerint számítva – törvényes örökösként jutna.
- (2) Ha a házastársat, mint törvényes örökös haszonélvezeti jog is megilletné, az ő – (1) bekezdésben foglaltakon túlmenő – kötelesrésze továbbá a haszonélvezeti jognak olyan korlátozott mértéke, amely szükségleteit biztosítja, figyelembe véve az (1) bekezdés szerint őt megillető kötelesrészt és az általa örökölt vagyontárgyakat (korlátozott haszonélvezet).

II. fejezet**A kötelesrész kielégítése****6:82. §** *[A betudás]*

- (1) A kötelesrész kielégítésére szolgál mindaz, amit a jogosult a hagyatékból bármely címen kap, továbbá amit az örökhagyótól ingyenesen kapott, feltéve, hogy azt a kötelesrész alapjához hozzá kell számítani.
- (2) Ha a kötelesrészre jogosult leszármazó az öröklésből kiesett, leszármazójának kötelesrészébe be kell tudni mindannak az adománynak az értékét, amelyet ő és a kiesett felmenő kapott. Több leszármazó az adományt a hagyatékban való részesedésének arányában köteles betudni.
- (3) Az örökhagyó a betudást kifejezett nyilatkozattal elengedheti. A betudás elengedése más jogosult kötelesrészét nem sértheti.

6:83. § *[Felelősség a kötelesrész kielégítéséért]*

- (1) A kötelesrész kiadását vagy kiegészítését a következő sorrend szerint lehet követelni:
 - a) a kötelesrész kielégítéséért elsősorban a hagyatékból részesedő személyek felelnek,
 - b) a kötelesrésznek a hagyatékból ki nem elégíthető részéért az örökhagyó által a halálát megelőző tíz éven belül megadományozottak adományaik időbeli sorrendjére tekintet nélkül felelnek.
- (2) Több személy felelősségének arányát juttatásaik figyelembe vehető értéke határozza meg.
- (3) Aki a juttatástól önhibáján kívül elesett, a kötelesrészért nem felel.

6:84. § *[A kötelesrészre jogosult és hozzátartozói kedvezményes felelőssége]*

- (1) Aki juttatásban részesült, a kötelesrész kielégítéséért a juttatás egész értékével felel. A kötelesrészre jogosult azonban a juttatásnak csak azzal a részével felel, amely törvényes örökrészét meghaladja.
- (2) A kötelesrészre jogosult házastársa, leszármazója és ennek házastársa mentesül a felelősség alól annyiban, amennyiben valamennyiük juttatásának értéke a kötelesrészre jogosult juttatásának értékével együtt sem haladja meg a kötelesrészre jogosult törvényes örökrészét. Ezt a rendelkezést nem lehet alkalmazni, ha a kötelesrészre jogosult igényét a házastársával, leszármazójával vagy ennek házastársával szemben érvényesíti.
- (3) A törvényes örökrészt ezekben az esetekben a kötelesrész alapja szerint kell számításba venni.

6:85. § *[A kötelesrész kiadása]*

- (1) A kötelesrészt minden teher és korlátozás nélkül kell kiadni. Ha azonban a kötelesrész kiadása esetében a megmaradó vagyon a házastárs korlátozott hasznélvezetét vagy az élettárs használati jogát sem biztosítaná, a kötelesrésznek a korlátozott hasznélvezetet, használatot biztosító részét csak a hasznélvezet, használat megszűnése után lehet kiadni.
- (2) Ha az örökhagyó a kötelesrészre jogosultnak korlátozással vagy terheléssel hagyott hátra vagyont, a korlátozás csak a kötelesrészen felüli többletre hatályos. Az örökhagyó azonban úgy is rendelkezhet, hogy a jogosult csupán a kötelesrészét kapja meg, ha a korlátozást vagy terhelést a kötelesrészre vonatkozóan is el nem fogadja.
- (3) A kötelesrészre jogosult kötelesrészének pénzben való kiadását követelheti. Természetben – a hasznélvezet kivételével – a kötelesrész csak abban az esetben követelhető, ha ez volt az örökhagyó végintézkedéssel vagy élők között nyilvánított akarata.
- (4) Ha a kötelesrész pénzben való kiadása akár a jogosultra, akár a kötelezettre sérelmes, a bíróság az összes körülmény mérlegelése alapján elrendelheti a kötelesrésznek egészben vagy részben természetben való kiadását.

5. CÍM**AZ ÖRÖKLÉS JOGHATÁSAI****I. fejezet****Az örökség megszerzése****6:86. §** *[Az öröklés megnyílta]*

- (1) Az öröklés az örökhagyó halálával nyílik meg.
- (2) Az örökös az öröklés megnyíltával a hagyatékot vagy annak neki jutó részét vagy meghatározott tárgyát (örökség) – elfogadás vagy bármely más jogcselekmény nélkül – megszerzi.

6:87. § *[Az örökség visszautasítása]*

- (1) Az örökös az öröklés megnyílt után az örökséget visszautasíthatja. Az államot mint törvényes örököst az örökség visszautasításának joga nem illeti meg.
- (2) Az örökös külön is visszautasíthatja a mezőgazdasági termelés célját szolgáló föld, a hozzá tartozó berendezés, felszerelési tárgyak, állatállomány, munkaeszközök, a külön törvényben meghatározott mezőgazdasági vagyoni értékű jog öröklését, ha nem foglalkozik hivatásszerűen mezőgazdasági termeléssel.
- (3) A feltételhez vagy időhöz kötött, a megszorítással tett, valamint a meg nem engedett részleges visszautasítás érvénytelen.
- (4) Ha ugyanabban a hagyatékban az örökös végintézkedése alapján és a törvényes öröklés rendje szerint egyaránt örökösnek minősül, az örökségnek az egyik alapon való visszautasítása nem zárja ki az örökségnek a másik alapon való megszerzését.

6:88. § *[Lemondás a visszautasítás jogáról]*

- (1) Ha az örökös az öröklés megnyílt után a visszautasítás jogáról kifejezetten vagy hallgatólag lemondott, az örökséget többé nem utasíthatja vissza.
- (2) A visszautasítás jogáról való lemondás a hagyatéki eljárásra illetékes közjegyzőnél tett bejelentéssel történik.
- (3) A visszautasítás jogáról való lemondásnak kell tekinteni az örökség olyan birtokbavételét vagy a hagyatékra vonatkozó egyéb olyan cselekményt is, amelyből az örökösnek az örökség elfogadására irányuló kétségtelen akarata tűnik ki. Lemondásnak minősül az is, ha az örökös a közjegyző által bármely érdekelt kérelmére kitűzött határidő alatt nem tesz az örökséget visszautasító nyilatkozatot.

6:89. § *[A hagyomány és a meghagyás megszerzése]*

Az örökség megszerzésére vonatkozó rendelkezéseket a hagyományra és a meghagyásra is megfelelően alkalmazni kell.

6:90. § *[Hagyatéki gondnok]*

A törvényes öröklés szabályainak alkalmazása esetén – törvényben meghatározottak szerint – hagyatéki gondnok kirendelésére kerülhet sor. A hagyatéki gondnokot – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a végrendeleti végrehajtót megillető jogok illetik meg, kötelezettségek terhelik.

II. fejezet**Az örökös jogállása****6:91. §** *[Az örökös jogállása]*

- (1) Több örököst a hagyatéki osztály előtt közösen illeti meg a hagyatéki vagyon.
- (2) Az örököstársak közösségére a tulajdonközösség általános szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a hagyatéki osztály előtt hagyatéki követelés csak valamennyi örökös nevében és részére követelhető, az adós pedig csak valamennyi örökös kezéhez teljesíthet.
- (3) A közösség a hagyatéki osztállyal szűnik meg. A hagyatéki osztály módját az örökhagyó végintézkedéssel rendezheti.
- (4) A hagyatéki osztály a hagyatékban az örökösök közötti felosztása, az örökösöknek a hagyatékon fennálló osztatlan jogközössége részben vagy egészben történő megszüntetése vagy módosítása, amelyre a közös tulajdon megszüntetésére vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

6:92. § *[Az örököstársak felelőssége]*

- (1) Az örököstársak a közös hagyatéki tartozásokért mind a hagyatéki osztály előtt, mind pedig azt követően egyetemlegesen felelnek.
- (2) Az az örökös, akinek az örökhagyó a hagyatékból a szokásos mértékű ajándéknál nem nagyobb értékű meghatározott dolgot vagy jogot juttatott, a hagyatéki hitelezők követeléséért csak akkor felelős, ha a követelés a többi örököstárstól nem hajtható be.

6:93. § *[Az osztályos egyezség]*

Az örökösök között kizárólag a hagyaték tárgyaira vonatkozóan létrejött egyezség esetén a hagyatékot öröklés jogcímén az egyezség szerint kell átadni.

III. fejezet**Hagyatéki tartozások és kielégítésük****6:94. §** *[A hagyatéki tartozások]*

- (1) Hagyatéki tartozások:
 - a) az örökhagyó illő eltemetésének költségei,
 - b) a hagyaték megszerzésével, biztosításával és kezelésével járó szükséges költségek (hagyatéki költségek), valamint a hagyatéki eljárás költségei,
 - c) az örökhagyó tartozásai,
 - d) a kötelesrészen alapuló kötelezettségek, valamint
 - e) a hagyományon és a meghagyáson alapuló kötelezettségek.
- (2) A hagyatéki tartozásnak ezen a minőségén és fennállásán nem változtat, hogy az – akár az öröklés megnyílt előtt, akár utóbb – az örökös mint hitelező javára keletkezett.

6:95. § *[A hagyatéki tartozások sorrendje]*

- (1) A hagyatéki tartozások sorrendje szerint előbb álló csoportba eső tartozások a kielégítés alkalmával megelőzik a hátrább álló csoportba soroltakat.
- (2) Abban a csoportban, amelyben az összes tartozások teljes kielégítésére lehetőség már nincs, kielégítésnek a követelések arányában van helye.

6:96. § *[Felelősség a hagyatéki tartozásokért]*

- (1) Az örökös a hagyatéki tartozásokért a hagyaték tárgyaival és annak hasznaival felel a hitelezőknek. Ha a követelés érvényesítésekor a hagyaték tárgyai vagy hasznai nincsenek az örökös birtokában, az örökös öröksége erejéig egyéb vagyonával is felel.
- (2) Azokat a vagyontárgyakat azonban, amelyek nem kerültek az örökös birtokába, továbbá azokat a követeléseket és egyéb jogokat, amelyek nem voltak érvényesíthetők, valamint az átvett vagyontárgyak meg nem levő hasznait csak akkor lehet az örökös felelőssége megállapításánál számításba venni, ha az örökös ezektől neki felróható okból esett el.
- (3) A házastárs túrni köteles, hogy a házastárs haszonélvezetével terhelt vagyonból, az élettárs pedig, hogy a használati jogával terhelt vagyonból a hitelezők követeléseiket – a hagyományon és a meghagyáson alapuló követelések kivételével – kielégítsék. A kötelesrész a házastárs korlátozott haszonélvezetét nem sértheti.
- (4) Az örökös az (1)–(3) bekezdés szerinti korlátozott felelősségére nem hivatkozhat a hagyaték megszerzésével, biztosításával és kezelésével járó szükséges költségek (hagyatéki költségek), valamint a hagyatéki eljárás költségeinek megfizetésével kapcsolatban. Ezekért az örökös a teljes vagyonával helytállni tartozik.

6:97. § *[Kielégítés az örökös által]*

- (1) Amíg az örökös felteheti, hogy a hagyatéki tartozásokat a hagyaték teljesen fedezi, ha figyelmen kívül hagyja az örökhagyó által élők között ellenérték nélkül vállalt, valamint a hagyományon és meghagyáson alapuló kötelezettségeket, a tartozásokat a sorrend megtartása nélkül elégítheti ki. Ellenkező esetben csak a sorrend szerint nyújthat kielégítést.
- (2) Az a hitelező, akinek a hagyatékhoz tartozó valamely vagyontárgyon zálogjoga vagy külön kielégítésre igényt adó egyéb joga van, a biztosíték erejéig – a sorrendre tekintet nélkül – teljes kielégítést kereshet.
- (3) Ha az örökös ezeket a rendelkezéseket neki felróható módon nem tartja meg, az emiatt kielégítetlenül maradt hitelezőnek egész vagyonával felel.

6:98. § *[A hagyományos felelőssége]*

- (1) A más hagyatéki hitelező sérelmével kielégített hagyományos a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint felel a hitelezőnek, amennyiben a hitelező az örököstől kielégítést nem szerezhetett.
- (2) A hagyományos az őt terhelő hagyományért és meghagyásért úgy felel, mint az örökös.

6:99. § *[A hagyatéki hitelezők felhívása]*

- (1) Ha alappal lehet feltételezni, hogy ismeretlen hagyatéki tartozások vannak, az örökös kérheti, hogy a közjegyző hívja fel a hagyatéki hitelezőket követeléseik bejelentésére.

- (2) Az a hitelező, aki követelését a közjegyzői felhívásban megszabott határidő alatt nem jelentette be, a jelentkezésig történt kielégítéseket a sorrend megtartása és a csoportjához tartozók kielégítésének aránya szempontjából nem kifogásolhatja. Ha a hagyatéki osztály már megtörtént, az örökösztársaktól csak az örökrészeikhez igazodó aránylagos kielégítést igényelheti, kivéve mindkét esetben, ha az örökösnek a követelésről a bejelentés nélkül is tudomása volt.

HETEDIK KÖNYV ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

1. CÍM HATÁLYBALÉPÉS

7:1. § *[Hatálybalépés, átmeneti rendelkezések]*

A törvény hatálybalépéséről, a törvény hatálybalépésével hatályukat veszítő jogszabályokról és a kapcsolódó jogszabály-módosításokról, valamint a szükséges végrehajtási és átmeneti rendelkezések megállapításáról külön törvény rendelkezik.

2. CÍM ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉSEK, A HATÁRIDŐK SZÁMÍTÁSA

I. fejezet A törvény által használt fogalmak értelmezése

7:2. § *[A törvény által használt fogalmak értelmezése]*

A törvény alkalmazásában:

1. *akadálymentes kommunikáció*: a fogyatékkal élő személy által választott, külön törvényben meghatározott kommunikációs forma, eszköz és módozat;
2. *dematerializált értékpapír*: külön jogszabályban meghatározott módon, elektronikus úton létrehozott, rögzített, továbbított és nyilvántartott, az értékpapír tartalmi kellékeit azonosítható módon tartalmazó adatösszesség;
3. *elektronikus aláírás*: az elektronikus dokumentumhoz azonosítás céljából logikailag hozzárendelt vagy azzal elválaszthatatlanul összekapcsolt elektronikus adat;
4. *elektronikus dokumentum*: elektronikus eszköz útján értelmezhető adategyüttes;
5. *elektronikus út*: elektronikus adatfeldolgozást, -tárolást, illetőleg -továbbítást végző vezetékes, rádiótechnikai, optikai vagy más elektromágneses eszközök alkalmazása;
6. *elismert vállalatcsoport*: a külön törvényben foglaltak szerint összevont (konszolidált) éves beszámoló készítésére köteles gazdasági társaság (uralkodó tag) és az a részvénytársaság, illetve korlátolt felelősségű társaság, amely felett az uralkodó tag a külön törvény alapján meghatározó befolyással rendelkezik (ellenőrzött társaság) által egységes üzleti céljaik megvalósítására uralmi szerződés kötése útján létrehozott működési forma;
7. *építési napló*: a kivitelező által az építési munkaterület átadásával egyidejűleg megnyitott, külön jogszabályban meghatározott esetekben és módon vezetett dokumentum, melyben a kivitelező a napi munkát rögzíti;
8. *épület*: jellemzően emberi tartózkodás céljára szolgáló építmény, amely szerkezeteivel részben vagy egészben teret, helyiséget vagy ezek együttesét zárja körül meghatározott rendeltetés vagy rendeltetésével összefüggő tevékenység, avagy rendszeres munkavégzés, illetve tárolás céljából; a törvény épületekre vonatkozó rendelkezéseit – eltérő rendelkezés hiányában – más építményekre is megfelelően alkalmazni kell;
9. *értelmi képesség, pszichés állapot vagy szenvedélybetegség miatt az ügyek vitelében és a döntések meghozatalában való képesség csökkenése*: egy vagy több mentális funkció tartós károsodása;
10. *foglalkoztatásra irányuló jogviszony*: a munkaviszony, a közalkalmazotti jogviszony, a közszolgálati jogviszony, az igazságügyi alkalmazottak, a bírák, az ügyészek, a Magyar Honvédség, illetve a fegyveres szervek hivatásos és szerződéses állományú tagjainak szolgálati jogviszonya;
11. *fogyasztó*: az önálló foglalkozása és gazdasági tevékenysége körén kívül eljáró természetes személy;
12. *fogyasztói érdekek képviseletét ellátó társadalmi szervezet*: az egyesülési jogról szóló törvény alapján létrehozott társadalmi szervezet, ha az alapszabályában meghatározott célja a fogyasztók érdekeinek védelme, e célnak

megfelelően legalább két éve működik, és természetes személy tagjainak száma legalább ötven fő, továbbá az ilyen társadalmi szervezetek szövetsége;

13. *fokozott biztonságú elektronikus aláírás*: olyan elektronikus aláírás, amely
 - a) alkalmas az aláíró azonosítására,
 - b) egyedülállóan az aláíróhoz köthető,
 - c) olyan eszközökkel hozták létre, amelyek kizárólag az aláíró befolyása alatt állnak, és
 - d) a dokumentum tartalmához olyan módon kapcsolódik, hogy minden – az aláírás elhelyezését követően a dokumentumon tett – módosítás érzékelhető;
14. *föld*:
 - a) a föld felszínének természetben összefüggő, közigazgatási vagy belterületi határ által meg nem szakított területe, amelynek minden részén azonosak a tulajdoni vagy a vagyonkezelői (kezelési) viszonyok,
 - b) a kialakított építési telek a tulajdoni és vagyonkezelői viszonyoktól függetlenül,
 - c) az utak, terek, vasutak, csatornák elágazással és kereszteződéssel, valamint közigazgatási vagy belterületi határ által – az országos közút, vasút vagy hajózható csatorna kivételével – meg nem szakított részei, amelyek tulajdonosa vagy vagyonkezelője (kezelője) azonos;
15. *gazdasági erőfőlény*: az érintett piac azon résztvevőjének helyzete, aki gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja, anélkül, hogy piaci magatartásának meghatározásakor érdemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak és üzletfeleinek vele kapcsolatos piaci magatartására;
16. *gazdasági társaság*: a közkereseti társaság, a betéti társaság, a korlátolt felelősségű társaság és a részvénytársaság;
17. *gyártó*: a végtermék, a résztermék, az alapanyag előállítója, valamint aki a terméken elhelyezett nevével, védjeggyével vagy egyéb megkülönböztető jelzés alkalmazásával önmagát a termék gyártójaként tünteti fel;
18. *gyermeket nevelő személy*:
 - a) a gyermeket saját háztartásában nevelő
 - aa) vér szerinti szülő,
 - ab) örökbe fogadó szülő,
 - ac) az a személy, aki a gyermeket örökbe kívánja fogadni, és az erre irányuló eljárás már folyamatban van,
 - b) a szülővel együtt élő házastárs, aki a gyermeket saját háztartásában neveli,
 - c) az a)–b) pontok alá nem tartozó személy, aki a gyermekről saját háztartásában hosszabb időn át ellenszolgáltatás nélkül gondoskodik (gyermeket nevelő más személy);
19. *házassági név*: a törvényben foglalt névviselési szabályoknak megfelelő, a felek által választott, és a házassági anyakönyvbe bejegyzett névviselési forma;
20. *hozzátartozó*: a közeli hozzátartozó, továbbá az élettárs, az egyenesági rokon házastársa, bejegyzett élettársa, a házastárs, bejegyzett élettárs egyenesági rokona és testvére, a testvér házastársa, bejegyzett élettársa;
21. *importáló*: a terméket gazdasági tevékenysége keretében az Európai Gazdasági Térség területére behozó személy;
22. *jegybanki alapkamat*: a Magyar Nemzeti Bank által megállapított irányadó kamat, melynek mértékét a Magyar Közlönyben teszi közzé;
23. *jogszabály*: törvény, kormányrendelet, az Európai Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak keretei között az önkormányzati rendelet; a 2:50. § (2) bekezdésével, a 2:65. § (2) bekezdésével, a 2:69. § (1) bekezdésével, a 2:77. §-sal, a 3:224. §-sal, a 4:24. §-sal, a 4:53. § (1) bekezdésével, az 5:2. § (1) és (3) bekezdésével, az 5:3. § f) pontjával, az 5:36. § (2) bekezdésével, az 5:71. § (2) bekezdésével, az 5:76. § (1) bekezdésével, az 5:80. §-sal, az 5:105. § (1) bekezdésével, az 5:141. § (1) bekezdésével, az 5:148. § (1) és (2) bekezdésével, az 5:153. § (2) bekezdésével, az 5:157. § (3) bekezdésével, az 5:213. § (2) bekezdésével, az 5:217. § (2) bekezdésével, az 5:230. § (1) bekezdésével, az 5:265. § (3) bekezdésével, az 5:298. § (2) bekezdésével, az 5:528. § (2) bekezdésével, valamint az 5:532. § (1) bekezdésével összefüggésben valamennyi jogszabály;
24. *kereskedelmi kommunikáció*: olyan információközlés – függetlenül annak megjelenési módjától, eszközétől – amely a vállalkozás gazdasági tevékenységével vagy önálló foglalkozásával közvetlen összefüggésben történik;
25. *kisvállalkozás*: az a vállalkozás,
 - a) amelynek összes foglalkoztatotti létszáma 50 főnél kevesebb, és
 - b) amelynek éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 10 millió eurónak megfelelő forintösszeg, továbbá

- c) amelyben – a külön törvény szerinti befektetők részesedése kivételével – az állam vagy az önkormányzat közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedése – tőke vagy szavazati joga alapján – külön-külön vagy együttesen nem haladja meg a 25%-ot;
26. *kis- és középvállalkozás*: az a vállalkozás,
- a) amelynek összes foglalkoztatotti létszáma 250 főnél kevesebb, és
- b) amelynek éves nettó árbevétele legfeljebb 50 millió eurónak megfelelő forintösszeg, vagy mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió eurónak megfelelő forintösszeg, továbbá
- c) amelyben – a külön törvény szerinti befektetők részesedése kivételével – az állam vagy az önkormányzat közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedése – tőke vagy szavazati joga alapján – külön-külön vagy együttesen nem haladja meg a 25%-ot;
27. *költségvetési szerv*: az államháztartás részét képező, külön törvény szerint nyilvántartásba vett olyan jogi személy, amely jogszabályban meghatározott és az alapító okiratban rögzített állami, illetve önkormányzati feladatokat (együtt: közfeladat) közérdekből, alaptevékenységként, haszonszerzési cél nélkül, jogszabályban meghatározott követelmények és feltételek alapján, jogszabályban meghatározott szerv vagy személy irányítása vagy felügyelete mellett, az alapító okiratban megjelölt működési körben közfeladat-ellátási kötelezettséggel, éves költségvetéséből vagy költségvetési keretéből gazdálkodva végez;
28. *környezeti kár*: a környezet igénybevételével, illetve terhelésével járó tevékenység vagy mulasztás által a környezet állapotában és minőségében bekövetkezett hátrányos változásból eredő
- a) halál, testi sérülés vagy egészségkárosodás folytán felmerült, vagy egyébként okozott tényleges kár és elmaradt haszon,
- b) környezeti károkozás felszámolásával és a károkozást megelőző környezeti állapot helyreállításával kapcsolatos minden ésszerűen indokolt költség és kiadás,
- c) a társadalom, annak csoportjai vagy a személyek életkörülményeinek romlásában kifejeződő általános kár;
29. *közelі hozzátartozó*: a házastárs, a bejegyzett élettárs, az egyenesági rokon, az örökbefogadott gyermek, a házastársnak, a bejegyzett élettársnak a gyermeke, az örökbefogadó szülő, a szülő házastársa, bejegyzett élettársa és a testvér;
30. *közérdekből nyilvános adat*: a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli;
31. *közhiteles nyilvántartás*: törvényben meghatározott olyan nyilvántartás, amely az abba bejegyzett jogok és feljegyzett tények fennállását hitelesen tanúsítja;
32. *közkirat*: bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül, a megszabott alakban kiállított olyan papír alapú vagy elektronikus okirat, amely teljesen bizonyítja a benne foglalt intézkedést vagy határozatot, továbbá az okirattal tanúsított adatok és tények valóságát, úgyszintén az okiratban foglalt nyilatkozat megtételét, valamint annak idejét és módját;
33. *köztestület*: önkormányzattal és nyilvántartott tagsággal rendelkező, a tagságához, illetőleg a tagsága által végzett tevékenységhez kapcsolódó közfeladatot ellátó jogi személy, amelynek köztestületként való létrehozását törvény rendeli el;
34. *mikrovállalkozás*: az a vállalkozás,
- a) amelynek összes foglalkoztatotti létszáma 10 főnél kevesebb, és
- b) amelynek éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg, továbbá
- c) amelyben – a külön törvény szerinti befektetők részesedése kivételével – az állam vagy az önkormányzat közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedése – tőke vagy szavazati joga alapján – külön-külön vagy együttesen nem haladja meg a 25%-ot;
35. *minősített többséget biztosító befolyás*: az az állapot, amikor a minősített befolyásszerző az ellenőrzött társaságban – közvetlenül vagy közvetve – a szavazatok legalább hetvenöt százalékával rendelkezik;
36. *minősített szervezet*: az a szervezet, amely a fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvben meghatározott, az Európai Unió Hivatalos Lapjában közzétett jegyzéken szerepel;
37. *nevelőszülő*: az a nevelőszülői és hivatásos nevelőszülői jogviszonyban álló személy, aki megfelel a külön jogszabályban meghatározott feltételeknek és saját háztartásában nyújt teljes körű ellátást az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermeknek, valamint az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtteknek;

38. *pénzpiaci eszköz*: sorozatban kibocsátott, értékpapírnak nem minősülő, pénzkövetelésre szóló eszköz, amellyel pénzpiacon kereskednek;
39. *reprodukciós eljárás*: emberi reprodukcióra irányuló, külön törvény szerinti módszerek alkalmazásával végzett különleges eljárás;
40. *sorozatban kibocsátott értékpapír*: az alapjául szolgáló jogviszonyból eredő jogokat és kötelezettségeket több azonos, egymással egyenértékű részre (névérték) osztva megtestesítő értékpapír;
41. *szabályozott piac*: az Európai Unió tagállamának tőzsdéje és minden más olyan piaca, amely megfelel a külön törvényben meghatározott feltételeknek;
42. *személy*: a természetes személy, a jogi személy, a jogi személyiség nélküli jogalany;
43. *személyes adat*: bármely meghatározott (azonosított vagy azonosítható) természetes személlyel (érintett) kapcsolatba hozható adat, az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés;
44. *székhely*: a jogi személy, a jogi személyiséggel nem rendelkező jogalany, valamint egyéni vállalkozó székhelyként bejegyzett irodája, levelezési címe, valamint az a hely, ahol üzleti, illetve hivatalos iratainak átvétele, érkeztetése, őrzése, rendelkezésre tartása, valamint ahol a külön jogszabályban meghatározott, a székhellyel összefüggő kötelezettségek teljesítése történik;
45. *tagsági jogot megtestesítő értékpapír*: tagsági viszonyból eredő jogosultságról külön jogszabály szerint kiállított értékpapír;
46. *teljes hiteldíj*: a kölcsönért fizetendő ellenérték, amely tartalmazza a kamatokat, folyósítási jutalékokat és minden egyéb – a kölcsön felhasználásával kapcsolatosan teljesítendő – ellenszolgáltatást;
47. *termőföld*: az a földrészlet, amelyet a település külterületén az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas, erdő, fásított terület művelési ágban vagy halastóként tartanak nyilván;
48. *többségi befolyás*: az olyan kapcsolat, amelynek révén természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiség nélküli gazdasági társaság (a továbbiakban együtt: befolyással rendelkező) egy vállalkozásban (a továbbiakban: ellenőrzött vállalkozás) közvetlenül, illetve közvetetten a szavazatok több mint ötven százalékával vagy meghatározó befolyással rendelkezik;
- a) a befolyással rendelkező akkor rendelkezik egy ellenőrzött vállalkozásban meghatározó befolyással, ha annak tagja, illetve részvényese és
- jogosult az ellenőrzött vállalkozás vezető tisztségviselői vagy felügyelőbizottsága tagjai többségének megválasztására, illetve visszahívására, vagy
 - az ellenőrzött vállalkozás más tagjaival, illetve részvényeseivel kötött megállapodás alapján egyedül rendelkezik a szavazatok több mint ötven százalékával;
- b) a befolyással rendelkezőnek egy ellenőrzött vállalkozásban a szavazatok több mint ötven százalékával közvetett módon való rendelkezésének vagy egy ellenőrzött vállalkozásban közvetetten fennálló meghatározó befolyásának megállapítása során az ellenőrzött vállalkozásban szavazati joggal rendelkező más vállalkozást (köztes vállalkozást) megillető szavazatokat meg kell szorozni a befolyással rendelkezőnek a köztes vállalkozásban, illetve vállalkozásokban fennálló szavazatával; ha a köztes vállalkozásban, illetve vállalkozásokban fennálló szavazatok mértéke az ötven százalékot meghaladja, akkor azt egy egészként kell figyelembe venni;
- c) a befolyással rendelkező közvetlen és közvetett tulajdoni részesedését vagy szavazati jogát, illetve a közeli hozzátartozók közvetlen és közvetett tulajdoni részesedését vagy szavazati jogát össze kell számítani, feltéve, hogy a befolyással rendelkező közvetett tulajdoni részesedésének vagy szavazati jogának megállapításakor nincs olyan harmadik személy, amely a köztes vállalkozásban közvetlenül többségi befolyással rendelkezik;
49. *üzletszerű gazdasági tevékenység folytatása*: állandósult, huzamos és szervezetszerű gazdasági tevékenység végzése nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett;
50. *vadászati jog*: olyan vagyoni értékű jog, amely
- a) a vad, valamint élőhelyének védelmével, és
 - b) a vadgazdálkodással kapcsolatos, továbbá
 - c) a vadászterületen szabadon élő vadnak az arra jogosult által történő elejtésére, elfogására,
 - d) a hullatott agancs, valamint a vadászható szárnyas vad tojásának gyűjtésére, továbbá az elhullott vad tetemének külön törvény szerinti elsajátítására való
- kötelezettségek és jogosultságok összessége;
51. *vadászati kár*: a vadászterületen a vadászati jog gyakorlásában résztvevő személyek által a mezőgazdasági terményekben, termesztett növényállományokban a vetéstől a betakarításig, az erdőben, a védett természeti értékekben, a vizek halállományában, a szőlőben, valamint a gyümölcsösben okozott kár;

52. *vadkár*: a gímszarvas, a dámszarvas, az őz, a vaddisznó, valamint a muflon által a mezőgazdaságban és az erdőgazdálkodásban, továbbá az őz, a mezei nyúl és a fácán által a szőlőben, a gyümölcsösben, a szántóföldön, az erdősitésben, valamint a csemetekertben okozott kár öt százalékot meghaladó része;
53. *vállalkozás*: az olyan jogi személy vagy jogi személyiség nélküli jogalany, amely elsődlegesen üzletszerű gazdasági tevékenység folytatása céljából jött létre, továbbá az egyéni vállalkozó; az állam, a helyi önkormányzat, a költségvetési szerv, az egyesület, a köztestület, valamint az alapítvány gazdasági tevékenységével összefüggő polgári jogi kapcsolataira is a vállalkozásra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni, kivéve, ha a törvény e jogi személyekre eltérő rendelkezést tartalmaz;
54. *vezető tisztségviselő*: a külön törvények alapján a tagok (részvényesek) által a vállalkozás ügyvezetésére választott tisztségviselő.

II. fejezet

A határidők számítása

7:3. § [A határidők számítása]

- (1) A jognyilatkozat megtételére vagy egyéb magatartás tanúsítására napokban megállapított határidőbe a kezdő napot nem kell beleszámítani.
- (2) A hetekben, hónapokban vagy években megállapított határidő azon a napon jár le, amely elnevezésénél vagy számánál fogva megfelel a kezdő napnak. Ha ilyen nap az utolsó hónapban nincs, a határidő a hónap utolsó napján jár le.
- (3) Ha a határidő utolsó napja munkaszüneti nap, a határidő a következő munkanapon jár le.
- (4) A határnaphoz kötött jogszerzés a nap kezdetén következik be.
- (5) A határidő elmulasztásának vagy a késedelemnek a jogkövetkezményei a határidő utolsó napjának elteltével állnak be.

3. CÍM

AZ EURÓPAI UNIÓ JOGÁNAK VALÓ MEGFELELÉS

7:4. § [Az Európai Unió jogának való megfelelés]

Ez a törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:

- a) a Tanács – az 1999/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított – 85/374/EGK irányelve (1985. július 25.) a hibás termékekért való felelősségre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről [az 5:497. §, az 5:499. §, az 5:500. § (1) bekezdése, az 5:529.–5:537. §, a 7:2. § 17. és 21. pontja],
- b) a Tanács 86/653/EGK irányelve (1986. december 18.) a tagállamok önálló vállalkozóként működő kereskedelmi ügynökre vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról, 1. cikk (2) és (3) bekezdés, 3–6. cikk, 7. cikk (1) bekezdés, 13–20. cikk [az 5:278. §, az 5:279. §, az 5:281. § (1), (2) és (4) bekezdése, az 5:282. § (2) és (3) bekezdése, az 5:284. §, az 5:285. §, az 5:286. § (1)–(5) és (7) bekezdése, az 5:287. §],
- c) a Tanács 90/314/EGK irányelve (1990. június 13.) a szervezett utazási formákról, 4. cikk (2) bekezdés b) pont, (3) bekezdés [az 5:238. § (2) bekezdése, az 5:239. § és az 5:240. §],
- d) a Tanács 93/13/EGK irányelve (1993. április 5.) a fogyasztóval kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen szerződési feltételekről [az 5:33. §, az 5:46. §, az 5:47. §, az 5:67. § (4) bekezdése, az 5:69. §, az 5:80. §, az 5:81.–5:84. §, az 5:88. § (2) bekezdése, az 5:129. §, a 7:2. § 11. pontja],
- e) az Európai Parlament és a Tanács 1999/44/EK irányelve (1999. május 25.) a fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól [az 5:33. §, az 5:96. § (1) bekezdése, az 5:105. § (1)–(3) bekezdése, az 5:123. § (2) bekezdése, az 5:124. § (1) bekezdése, az 5:141.–5:144. §, az 5:146. § (1) és (2) bekezdése, az 5:147. § (1) és (2) bekezdése, az 5:150. §, az 5:152. §, az 5:155. §, az 5:156. § (4) bekezdése, az 5:157. § (2) bekezdése, az 5:186. § (1) bekezdése, az 5:201. §, a 7:2. § 11., 17. és 21. pontja],
- f) az Európai Parlament és a Tanács – a 2005/14/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított – 2000/26/EK irányelve (2000. május 16.) a tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó jogszabályainak közelítéséről, valamint a Tanács 73/239/EGK és 88/357/EGK irányelveinek módosításáról (negyedik gépjárműbiztosítási irányelv), 3. cikk [az 5:440. § (1) bekezdése],
- g) az Európai Parlament és a Tanács 2000/35/EK irányelve (2000. június 29.) a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről [az 5:110. § (1) bekezdése és (2) bekezdésének a) és c) pontja, az 5:114. §

- (1) bekezdésének d) pontja, az 5:118. §, az 5:130. §, az 5:133. § (1) és (3) bekezdése, az 5:134. §, az 5:135. §, az 5:136. § (1)–(3) bekezdése és (5) bekezdése, az 5:190. § (1) bekezdése, a 7:2. § 53. pontja],
- h) az Európai Parlament és a Tanács 2002/47/EK irányelve (2002. június 6.) a pénzügyi biztosítékokról szóló megállapodásokról [a 4:101. §, a 4:111. §, a 4:135. §, a 4:148. § (5) bekezdése, a 4:153. §],
- i) az Európai Parlament és a Tanács 2008/48/EK irányelve (2008. április 23.) a fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről, 3. cikk a), c) és m) pont, 10. cikk (1) bekezdés, 16. cikk (1) bekezdés, 17. cikk (1) bekezdés, 22. cikk (2) bekezdés [az 5:58. § (3) bekezdése, az 5:352–5:355. §, a 7:2. § 11. pontja].

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Dr. Katona Béla s. k.,
az Országgyűlés elnöke

A Magyar Közlönyt a Szerkesztőbizottság közreműködésével a Miniszterelnöki Hivatal szerkeszti.
A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Petrétei József, a szerkesztésért felelős: dr. Tordai Csaba.
A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 1–3.
A Határozatok Tára hivatalos lap tartalma a Magyar Közlöny IX. részében jelenik meg.
A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://kozlony.magyarorszag.hu> honlapon érhető el. Felelős kiadó: dr. Tordai Csaba.
A Magyar Közlöny oldalhű másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.
Felelős kiadó: dr. Kodela László elnök-vezérigazgató.